טעמים

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שישית
גיליון מספר 516

✦

ויחי
תשפ"ד

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	4:08	5:24	6:02
בני ברק	4:22	5:26	5:58
חיפה	4:12	5:23	5:58
אשדוד	4:24	5:27	5:59
בית שמש	4:07	5:25	6:01
קרית גת	4:25	5:27	6:01
נוף הגליל	4:15	5:22	5:58

שפיץ
דפוס מהיר ומתקדם
פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת ויחי תשפ"ד

"תקשיבו! סבא חולה מאוד..."

היא בקולה הבהול: **"מה אתה חושב, אה? לספר לילדים? עדיין לא?"**

והוא בזקנו המתדבלל באצבעותיו. **"לא יודע מה לומר".**

ולפי רמת הבהילות, אנחנו כבר מבינים שלא מדובר בחשיפה על מסיבה, אלא על הסבא שהתמוטט לפני זמן קצר.

והסיפור עוד מסתבך ככל שיש יותר ילדים בבית.

שרוליק בוודאי צריך לדעת. צריך להתקשר אליו לישיבה. שורי לכאורה גם צריכה לדעת. השאלה מה לגבי מאיר, ומנחם, ומירי?

ובעוד הם מתדיינים ביניהם, מגיעה בשורה האיוב. הדיונים התייתרו.

וכעת מתחילה שאלה אחרת: **מה אומרים? למי אומרים? ואיך אומרים?**

הוא מכריע מיד. **"מירי לא צריכה לדעת כלום. שתישאר בגן".**

"מנחם צריך להגיע ללוייה. לא?" - שאלה באוויר. הוא נחרץ: **"לא! מה פתאום? שיישאר בחיידר! ילדים לא הולכים ללוויה!"**

בינתיים נחרצים שם גורלות, בלי שההורים מודעים לכך שהם זוכים להיות שותפים במעשה בראשית.

כך נאמר במדרש (פרקי דר' אליעזר) על פרשת השבוע:

"שבעה דברים מופתיים נבראו בעולם, שלא היה כמותן. ואחד מהם: מיום שנבראו שמים וארץ לא היה אדם חולה לפני מותו. אלא היה אדם בא בדרך או בשוק, היה עוטש והיתה נשמתו יוצאת מנחיריו. עד שבא יעקב אבינו וביקש רחמים על זאת, ואמר לפניו: רבון כל העולמים! אל תיקח את נפשי ממני עד שאצווה את בניי ואת בני ביתי."

*

נתבונן בדברים במשמעותן הנפשית.

אחד התסמינים לטראומה, זו חרדה מוכללת.זה אומר, אדם שנחשף לטראומה, יכול להיתקף לאחר מכן בחרדה כללית, שלא קשורה בדווקא לאירוע הקשה.

כלומר, הוא היה מעורב בתאונה קשה, אך מאז התפתחו אצלו חרדות שונות. אם זה במקום סגור, פחד גבהים, חרדה כלכלית או ייתקף בהתקפי חרדה.

ולמה באמת?

העולם שלנו, ברא אותו ד' עם כללים מוגדרים. הדברים מתנהלים לפי חוקי הבריאה. השמש זורחת כל יום במזרח והשמש שוקעת. האש שורף את הקוצים, המים מכבים את האש, השור שותה את המים, השוחט טובח את השור, והאש מבשלו. וכן הלאה.

ככל שהאדם גדל, הוא מתבונן בסדרי העולם, רואה את הפלא שבו, ומתארגן בחיים שלו לפי הפלאים הללו.

חסדי השי"ת, שהעניק לאדם את האשליה שהוא כביכול מארגן לעצמו את סדר היום. הוא מתכנן באיזה שעה יקום, לאן יילך, מה יעשה, וכו'. זו חוויה כאילו נעשה שותף למעשה בראשית.

כך אדם כשנכנס לרכב, מחשב את זמניו, ויודע לומר שבעוד מחצית השעה יגיע למחוז חפצו בעז"ה. ככל שהדברים מתנהלים לפי התכנון שבנה בראש בתחילת היום, הוא חי את חייו ברגיעה.

אך מה קורה, כאשר הרבש"ע מוכיח לו שהוא מנהל את הבריאה, ופתאום משתנים סדרי בראשית? הוא עלה על רכב, אך במקום להגיע למחוז חפצו הגיע לבית החולים. במקום לעמוד על רגליו, הוא נשכב באלונקה. באותו רגע מתרחש שבר. שבר אמון בעצמו ובעולם. קרה לו הדבר הכי לא צפוי. ומאז נשבר משהו בסיסי מאוד בחייו. מפסיק להאמין בכל מה שהיה צפוי שיקרה.

מאותו רגע החרדה המוכללת תוקפת אותו בכל מקום. כי ברגע שבסיס האמון שלו בקיום העולם נשבר, שום דבר כבר לא בטוח עבורו. בשביל יהודי מאמין, זו הזדמנות פז לפתח את הביטחון בד' ואת ההרגשה ביד ה' "כגמול עלי אמו". אך וודאי שזו עבודה לא קלה גם במקרים קלים יותר. כל שכן במקרה שלו. ובינתיים הדרך שלו רצופה חרדות, עד שהוא נזקק לעזרה.

*

מוות - זה הדבר הכי מפחיד שיש. זה העדר מוחלט. אדם שהיה איתנו, הסתובב בינינו, נהנינו ממנו, שאבנו ממנו, ופתאום נעלם לחלוטין. מוות של אדם קרוב, מפחיד עוד יותר. זה מאיים על המקומות הכי בסיסיים שלנו. אין משהו בטוח יותר בחוויה של אדם, כמו החיים עצמם. וכשזה נעלם, כאילו הכול התרסק.

לילדים אין יכולת גבוהה יותר להתמודד עם אובדן של אדם קרוב מאשר למבוגרים. זה רק הפוך. ולכן, אם יעקב ביקש רחמים על ילדיו המבוגרים, שיוכלו להתאסף סביב החולה ולשמוע את צוואתו, ק"ו שילדים זקוקים לכך. המחשבה, שאם לא נספר לילדים, הם לא יידעו, קשורה בעיקר למערכת ההכחשה שלנו. (שקצת נגענו בו בגיליון הקודם)

אם יש "יתרון" אחד אצל הילדים, זה שהם לא כל כך יודעים להתבטא ולהסביר מה קרה להם, ולכן עלולים הנזקים להתחולל בשקט, בלי שנדע מזה בכלל.

הדבר שהוא כ"כ חשוב עבור כולנו, זה שאדם לא ייעלם בפתאומיות מארץ החיים. ההיעלמות הפתאומית מזמינה המון חרדות בקשר לדברים שאנו בטוחים בהם, שאולי אף הם ייעלמו באותה פתאומיות.

ככל שאדם יודע מראש את מה שעלול לקרות, הוא מפתח את היכולת לשאת את האובדן בבוא היום.

*

ולמעיישה:

הילדים כמעט בכל גיל צריכים להיות מעודכנים בנעשה. ברגע שהמחלה הופכת להיות סופנית, הם חייבים לדעת מה שקורה. צריך להסביר לכל ילד בגילו את המשמעות של הדברים שמתרחשים. "כן, סבא יעקב במצב מסוכן ממש." ("ויקרבו ימי ישראל למות")

השתתפות בלוויה - זו לא טראומה. זו חוויה מרפאת. זה מאפשר הזדמנות להיפרד מבן המשפחה. כמובן, בתנאי שהילד מספיק בוגר כדי להבין את המשמעות.

הלוואי ונזכה לתחיית המתים, בקרוב.

אורח לרגע
תגובות הקוראים

תגובות על גליון פרשת ויגש, בענין "ההכחשה":

- - - - -

רוצה להודות לך במיוחד על המאמר של השבוע. אך באופן כללי, אני רוצה לציין משהו ייחודי במאמרים. אני לא עוסק בתחום הנפש או החינוך, אך יש לי את ההתמודדויות שלי, וגם את של בני משפחתי. ודרך המאמרים הללו, אני מרגיש שאני עובר קורס רציני בהכרה של המושגים החשובים בעולם הנפש.

*

ישר כוח גדול על המאמר שעשה סדר בתהליכים נפשיים, בצורך של הנפש כדי לשרוד להכחיש, ולהאמין לאט לאט כדי לאפשר קבלה של העובדות הקשות.

ניצולי השואה טענו שבמחנות ההשמדה, בתחילה היתה בהלה נוראה, עד שלאחר שהתרגלו יכלו לראות כמעט כל זוועה בשווין נפש... (ד' ירחם!)

*

אני רוצה להעיר על כך שאתה מקשר תמיד את הדברים לפרשת השבוע. לי אישית זה מפריע מכמה סיבות, ואפרט:

1. הדברים שאתה כותב מבוססים על "חכמה בגויים תאמין", אז לשם מה צריך לצטט את הפסוקים?
2. קשה עד מאוד לפרשן את מעשי האבות הקדושים והשבטים, כי הם גבוהים מהשגותינו.
3. לפעמים, זה יכול להישמע שיש דרך אחת בלבד, כי הרי זה כביכול מסתמך על המקורות. אך למעשה יש אנשים שונים ודרכים שונות, ולא לכל אחד מתאים הדרך המסויימת בדווקא.

אפשר רגע
שו"ת קצר

שאלה: כשקראתי את הגיליון האחרון, זה הציף לי את המצב הקשה שאני מתמודד איתו בתקופה זו. יש לי חבר קרוב שנחשב לאדם אמיד של ממש. בגלל כמה נפילות, ובתוספת המלחמה הוא הפסיד המון כסף. האשראי שלו נחסם. וכרגע נמצא במצב שהוא מבקש ממני קצת כסף מזומן לרכוש מוצרים חיוניים. זה שובר אותי מאוד, אך בעיקר אני מוצא את עצמי בחרדה נוראית, שזה יקרה גם לי ביום מן הימים.

תשובה: במאמר הנוכחי יש תוספת הסבר למה שקורה לך. כי מה שמחזיק אותנו הרבה, זו הציפייה הטבעית שלנו שאדם אמיד יישאר כזה לנצח, וגם הפרנסה שלנו תהיה מובטחת לתמיד. נפילה כזו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, בוודאי חושף אותך לחרדה קשה.

ועדיין חשוב לשים לב, על פי רוב, מקרה כמו כזה הוא כמו 'טריגר' שמציף חרדה שהיתה קיימת לפני כן. חרדה כלכלית בדרך כלל קשורה להיסטוריה שלנו ביחס לנושא הכסף. ולכן, יש לך כעת הזדמנות לבדוק מה זה נושא הכסף בשבילך.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לְקוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת ויחי

"אל נא תקברני במצרים" (מז, כט)

שאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחילות, (רש"י)

בא לפני הרב הקדוש מקאצק זיע"א אדם שרצה לנסוע ולהשתכן בארץ ישראל.

שאלו הרבי: ומדוע הנך רוצה לנסוע לשם?

השיב לו האיש: הלא מצינו ביעקב אבינו שרצה להקבר בארץ ישראל משום צער גלגול מחילות.

אמר לו הרבי בתמיהה: כל כך אוהב אתה את גופך עד שאתה חושש לצערו גם לאחר המיתה?

(נפלאות חדשות)

"וידגו לרוב בקרב הארץ" (מח, טז)

שמעתי פעם הסבר נאה לברכה זו, שאינו פשוטו של מקרא אך יש בו אמת עמוקה.

כאשר שוחטים בהמה, ישנן תקלות שונות שעלולות לקרות במהלך השחיטה, כגון פגיעה באיברים הפוסלת את השחיטה.

במצב כזה הבהמה נחשבת נבלה, והיא נמכרת בהפסד גדול לנכרי.

גם אם השחיטה התבצעה כהלכה, עדיין יש לבדוק את הבהמה היטב שמא יש מום פנימי הפוסל אותה, ואף אם עברה את הבדיקות - עדיין צריך להמליח ולהכשיר את הבשר כראוי.

רק לאחר כל התהליכים המורכבים האלו, הבשר ראוי לבישול ואכילה כשרה. וגם אז, שגיאה קלה בהכנת התבשיל, כפית חלבית קטנה, עלולה לפסול את כל המאכל.

לעומת זאת, דגים שנדוגו מהמים טהורים בעלי סימני כשרות, מותרים באכילה מיד לאחר דיגם. אין צורך בשחיטה, בדיקה או הכשרה נוספת. הם נשארים כשרים מתחילת דרכם ועד סופה.

כך גם בני אדם יקרים: יש שמתחילים את דרכם בתום וטהרה, אך במהלך השנים חלים בהם שינויים שליליים.

ברכתו של יעקב ליוסף היא, שצאצאיו יהיו כמו דגים טהורים שנותרים נאמנים לטהרתם הראשונית לאורך כל חייהם, מבלי להיתקל ב"תקלות" המאפיינות דרכו של האדם.

(יחי ראובן)

"ומשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים" (שמות כ, יז)

כֻּלָּם רוֹצִים שַׁלְוָה. כֻּלָּם רוֹצִים מְנוּחָה.

כֻּלָּם רוֹצִים אֶת הַשֶּׁקֶט הַזֶּה, לְהַרְגִּישׁ חַסְרֵי דְאָגוֹת, בְּלִי סְעָרוֹת מְיַתָּרוֹת וּמַכְבִּידוֹת.

אֲבָל בִּמְצִיאוּת, בְּמַסַּע הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, הָרְגָעִים הָאֵלּוּ נְדִירִים.

כָּל כָּךְ הַרְבֵּה דְּבָרִים מַסְעִירִים אוֹתָנוּ, אֲנַחְנוּ נִלְחָצִים וְדוֹאֲגִים וּמְלֵאִים בְּמַחְשָׁבוֹת מַטְרִידוֹת, מְמַהֲרִים לַפְּרוֹיֶקְט הַבָּא וְכִמְעַט לֹא מוֹצְאִים אֶת הַמְּנוּחָה הַחֲמַקְמַקָּה הַזּוֹ שֶׁכֻּלָּנוּ שׁוֹאֲפִים אֵלֶיהָ.

זוֹ הַסִּבָּה, שֶׁכְּשֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עַל מְנוּחָה - מִיָּד מִצְטַיֶּרֶת מוּל עֵינֵינוּ גְּלוּיַת נֶפֶשׁ פַּסְטוֹרָלִית, מוּל נוֹף מְשַׁכֵּר שֶׁל הָרִים וְדֶשֶׁא אֵינְסוֹפִי, וְאוּלַי גַּם נְשִׁימָה עֲמֻקָּה מוּל קְצָת מַפְלֵי מַיִם מְפַכִּים.

"ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (מח, כ)

רש"י מפרש שמכאן למדנו ש"הבא לברך את בניו יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו 'ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה'".

ואכן, מנהג ישראל שההורים מברכים את ילדיהם בערב שבת בברכה זו.

ולכאורה, הרי כלל בידינו ש"כל פסוקא דלא פסקיה משה רבינו אנן לא פסקינן" (מגילה כב) - כל פסוק שלא חילקו משה, אנו לא מחלקים", אם כן, איך אנו מברכים רק בחצי הפסוק - "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה", ולא בשלמותו "בך יברך ישראל לאמור..."?

יש ליישב בהקדים דברי שלמה המלך במשלי: "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שוטר ומושל".

כלומר, על העצל ללמוד מהנמלה שאוגרת מזון ללא הפסק על אף שאין לה עולם הבא.

לעי"נ הרה"צ

ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

ומספרת הגמרא (חולין יג, ב) שרב משרשיא ביקש לבדוק האם אכן הנמלה פועלת שלא לצורך עצמה.
הוא הלך ביום קיץ חם, האפיל עם מעילו מעל קן הנמלים ותפס נמלה אחת שיצאה החוצה.
כששחרר אותה והיא חזרה לקן ואמרה שיש צל, שאר הנמלים יצאו ורב משרשיא הסיר את המעיל.
הנמלים כעסו על אותה נמלה ש"שיקרה" והרגו אותה.
אמר רב משרשיא שאכן אין לנמלה קצין ומושל, וצדק שלמה המלך.
והתוספות מקשה - הרי תלמידו של רבי יוחנן פעם לא האמין לדברי רבו, שאמר שיהיו אבני ענק של יהלום בשערי ירושלים.
התלמיד חשב שזו גוזמה, עד שיום אחד ראה מלאכים חוצבים אבני יהלום ענקיות לשערי ירושלים. כשסיפר זאת לרבי יוחנן, נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות, עונש על חוסר אמונתו.
אם כן, איך רב משרשיא לא האמין לדברי שלמה המלך?!
אלא מתרץ המהר"ם שיף שאין כאן קושיה, שהרי שלמה עצמו אמר "לך אל נמלה.. וראה דרכיה" - וזה בדיוק מה שעשה רב משרשיא! הלך וראה!
וכך גם כאן: רש"י כותב שהתורה עצמה אומרת לנו לברך "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה". אין זה הלכה מדרבנן, אלא ציווי התורה! ולכן אין בזה חילוק הפסוק.
נמצא שמקור מנהגנו לברך את הילדים בברכה זו הוא מן התורה עצמה.
(ומתוק האור)

"אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" (מח, כב)

בצלותי ובבעותי (אונקלוס)
הרה"ק מגור, בעל האמרי אמת, היה נוהג להאריך בתפילות יום השבת במשך חמש ושש שעות.
כאשר היה פותח את דלת חדרו לאחר התפילה, היו פניו מוארים כל כך, עד שמקורביו היו יראים להביט בו.
משמשו, רבי בונים מורשה, סיפר כי נהג להמתין בחדר החיצון בזמן שרבו התפלל בחדרו הפנימי.
באותה עת היה לומד גמרא בעיון רב במשך שעתיים-שלוש, ולאחר מכן נח מעט על הספסל.
יום אחד, בשבת בבוקר, ראה המשמש כי הרבי סיים את תפילתו מוקדם מהרגיל.
כשיצא, עמד הרבי בפתח בפנים מאירות.
מה לך נדהם? שאל את משמשו כשראה את פליאתו על סיום התפילה המהירה.
הרי התרגום מפרש את דבריו של יעקב אבינו 'בחרבי ובקשתי' - 'בצלותי ובבעותי', כלומר יש תפילה טובה שפועלת כחץ מקשת ומשיגה גדולות בשמים.
זו הייתה שיטת התפילה בקוצק - כחץ מקשת.
המשילו זאת ליהודי הנוסע במרכבה בעיר נכרית, וכאשר רואה שילדים זורקים עליו אבנים הוא ממהר להסתלק מהמקום.
כך ממהרים בתפילה כדי להינצל ממחשבות זרות.

"זבולון לחוף ימים (מט, יג), יששכר חמור גרם" (מט, יד)

יעקב אבינו בירך את זבולון לפני יששכר, אף שזבולון היה הצעיר מביניהם.
זאת מכיון שתורתו של יששכר תלויה בהצלחת עסקיו של זבולון.
כלומר, זבולון יכול היה לעסוק במסחר ובפרנסה, ואילו יששכר יכול היה להקדיש עצמו ללימוד תורה, מאחר שהיה נתמך כלכלית על ידי אחיו.
וכפי שנאמר בתהילים "ישראל בטח בה'", ורק אחר כך נאמר "בית אהרן בטחו בה'". שכן פרנסת בית אהרן, כלומר הכהנים והלויים, תלויה בהצלחת עסקיהם של ישראל.
(מנחם ציון)

"וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד" (מט, טו)

לכאורה, הסברא נותנת כי לאחר שרואים שהמנוחה היא דבר טוב וכי הארץ נעימה וטובה - הולכים לנוח!
ואילו כאן כתוב "ויט שכמו לסבול" - הוא הולך לעבוד!

וְהָאֱמֶת הִיא, שֶׁבְּמֵרוֹץ הַחַיִּים הַזֶּה, אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים לְהַרְחִיק בְּדִמְיוֹנוֹת עַל מְנוּחָה בְּיִשּׁוּב שָׁקֵט וּמְרֻחָק, אֲנַחְנוּ גַּם מִסְתַּפְּקִים בִּלְדַמְיֵן אֶת הָרֶגַע שֶׁנּוּכַל לַחֲזֹר לַפִּנָּה הַמּוּגֶנֶת שֶׁלָּנוּ, וּלְסַיֵּם עִם הָרֶגַע הַמַּלְחִיץ שֶׁעוֹמֵד בָּאֹפֶק.
יֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁבִּשְׁבִילָם מְנוּחָה זוֹ אֲרוּחָה דְּשֵׁנָה, כָּךְ הֵם נִרְגָּעִים מֵהַמְּתָחִים הָאוֹפְפִים אוֹתָם, וּמַרְגִּישִׁים חַסְרֵי דְּאָגוֹת.
יֵשׁ אֲנָשִׁים, שֶׁבִּשְׁבִילָם תְּפִלָּה אֲרֻכָּה בְּשַׁבָּת הִיא מָקוֹר לְלַחַץ, הֵם לֹא יוֹדְעִים מָה עוֹשִׂים כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן, הַשָּׁעוֹת הָאֲרֻכּוֹת מְאַיְּמוֹת עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן בִּשְׁבִילָם הַמְּנוּחָה הִיא בִּמְצִיאַת תַּעֲסוּקָה כָּלְשֶׁהִי כְּמוֹ עִיּוּן בְּסֵפֶר וְכַדּוֹמֶה.
כָּךְ אוֹ כָּךְ, כָּל אֶחָד בַּמְּקוֹמוֹת הַמַּלְחִיצִים שֶׁלּוֹ וּבְסוּג הַמְּנוּחָה שֶׁהוּא מְנַסֶּה לִמְצֹא לְעַצְמוֹ.
אֲבָל בְּפֹעַל, לַמְרוֹת הָרָצוֹן לִמְצֹא שָׁם אֶת הַמְּנוּחָה - שׁוּב וָשׁוּב מִתְבָּרֵר לָנוּ שֶׁזּוֹהִי מְנוּחָה חִיצוֹנִית וּזְמַנִּית בִּלְבַד.
יָכוֹל אָדָם לָשֶׁבֶת עַל רֹאשׁ הָהָר, וְלִרְאוֹת מוּלוֹ נוֹפִים עוֹצְרֵי נְשִׁימָה - אֲבָל בִּפְנִים הוּא יַמְשִׁיךְ לִהְיוֹת נִסְעָר, הַמַּחְשָׁבוֹת לֹא יִתְּנוּ לוֹ מְנוּחָה.
וְגַם אִם לֹא, גַּם אִם הוּא מַצְלִיחַ אֵיכְשֶׁהוּ לְהִתְנַתֵּק מֵהַמַּחְשָׁבוֹת - זֶה רַק מְשַׁכֵּךְ כְּאֵבִים קָטָן, כִּי כְּבָר בַּדֶּרֶךְ חֲזֹר מֵהַחֻפְשָׁה, הַמַּחְשָׁבוֹת יַחְזְרוּ לְהָצִיף אוֹתוֹ, וְהוּא יִשְׁאַל אֶת עַצְמוֹ מָה יָצָא לוֹ מִכָּל הַנֹּפֶשׁ הַיָּקָר הַזֶּה...

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי** ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

מה פשר הדבר?
האדמו"ר מאוז'רוב זצ"ל סיפר פעם לחזון איש: נצטווינו בתורה הקדושה "ואהבת את ה' אלוקיך". איך אוהבים את הקב"ה? יש האומרים: אני אוהב בלב... אבל התורה מתרגמת כל ציווי לשפת המעשה: "בכל לבבך, ובכל נפשך ובכל מאודך". אם מצווים על יהודי לחלל שבת, ללבוש כלאים או לעבור על איסור אחר מהתורה, הוא מחויב למסור את כל ממונו ולא לעבור על לאו.
אך מצאנו פירוש נוסף ל"בכל נפשך". על הפסוק "אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁכֶם" (בראשית כ"ג, ח') כתב רש"י: "נפשכם - רצונכם". למדנו שרצונו של אדם הוא נפשו. אם כן, כאשר התורה מצווה "בכל נפשך", הכוונה: תן להקב"ה את הרצון שלך.
זוהי דרכו של יששכר: "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה" - הוא ראה כי זוהי המנוחה הטובה והנעימה שהוא חפץ בה, והחליט שאותה מנוחה טובה הוא מוסר לבוראו. לכן, "ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד".
מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שבתפילת שמונה עשרה היה עומד דום ולא מתנועע.
הוא הסביר זאת, שכאשר היה רב ברוסיה, עצרו אותו פעם הקומוניסטים ימח שמם וכדי להשפילו הכריחו אותו לעמוד על רגליו במשך שעות, בלי להתנועע.
ואכן, סיפר רבי משה, זו הייתה השפלה גדולה, ואז החליט שאותה שפלות גדולה תהיה רצונו שיוקדש לפני ה', ולכן הוא מתפלל שמונה עשרה בלי להתנועע.
(ומתוק האור)

"ויט שכמו לסבול" (מט, טו)
עול תורה (רש"י)
סיפר אדם שהיה אצל הרב הקדוש רבי יחזקאל משינאווא זיע"א בהושענא רבה, שמיני עצרת ושמחת תורה.
עבודתו בקודש של הרבי בימים אלו היתה ידועה.
הרבי היה אז כבן שמונים, ואחר כל העבודה, כאשר סיים את עריכת השולחן הטהור, אמר לגבאי: "אברהמל'י, הוצא מכאן את כל האנשים כי חלש אני מאד". מיד הוציא הגבאי את כולם והרבי נכנס לחדרו.
אותו אדם שסיפר את המעשה היה אז צעיר לימים, התחבא מתחת למיטתו של הרבי, וראה כיצד הרבי לקח גמרא וישב ללמוד בקול גדול, בנעימה ובהתלהבות.
ובהיות אותו אדם עייף מאוד, נרדם עד שהאיר היום, וכאשר פקח את עיניו ראה שהרבי עדיין יושב והוגה בתורה ללא הפסק.

"יהי דן נחש עלי דרך ... לישועתך קויתי ה'" (מט, יז - יח)
הנחש התקלל קללה נמרצת "ועפר תאכל כל ימי חייך" (ג, יד).
הנה כאשר נתבונן בקללה זו נמצא שיש בה גם מעלה גדולה - הנחש לעולם אינו צריך לדאוג למחייתו, הדאגה היחידה שמטרידה אותו היא, למלא את קיבתו במשהו, ואין זה כלל משנה לו ממה ישבע.
ואילו האדם אוהב לאכול דוקא מאכלים מסוימים, ולכן נדרשת ממנו עבודה רבה, דם ויזע.
אם כן, מהי משמעות העונש שקבל הנחש?
כדי להבין זאת נתבונן בדוגמא של אב הרוצה להתענג על חכמת בנו.
הוא נוטל בידו סוכריה ואומר לו: "רוצה לאכול?", וכשהילד ממהר להגיע הוא אומר לו: "תאמר כך וכך", או "תעשה כך וכך" ואתן לך...
כלומר: האב גורם לכך שבנו ידבר אליו, יפנה אליו ויבקש ממנו, חיזוק הקשר ביניהם הוא מטרת האב.
הקללה הגדולה שבה התקלל הנחש, היא שהקב"ה אומר לו: אל תבוא אלי, קח לך כל מה שתרצה, העיקר שלא תבקש... ודחיה זו היא הקללה הגדולה ביותר

מִתְבָּרֵר, שֶׁכָּל סוּגֵי הַמְּנוּחוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ מְנַסִּים לְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם - הֵם מְנוּחוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וּבְעֶצֶם, בְּמִלִּים חֲרִיפוֹת יוֹתֵר, מְדֻבָּר בְּסוּג שֶׁל בְּרִיחָה. בְּרִיחָה לִזְמַן קָצָר.
יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהִגִּיעוּ לַמַּסְקָנָה שֶׁאִם הֵם רוֹצִים לְהִתְחַבֵּר לְעַצְמָם - הֲכִי נָכוֹן עֲבוּרָם לְהִשָּׁאֵר בַּבַּיִת וְלֹא לָצֵאת לְעוֹלָם.
הֵם אוֹמְרִים לְעַצְמָם: בִּשְׁבִיל מָה לָצֵאת מֵהַחֶדֶר הַמֻּכָּר וְהָאָהוּב, רַק כְּדֵי לְהִתְחַכֵּךְ בַּאֲנָשִׁים שֶׁבַּחוּץ וְלִצְבֹּר עוֹד כְּעָסִים וְאַכְזָבוֹת וְאֵנֶרְגִּיּוֹת שְׁלִילִיּוֹת מְיֻתָּרוֹת?!
לֹא עָדִיף לְהִשָּׁאֵר בַּבַּיִת, בַּחֶדֶר, בְּאֵזוֹר הַנּוֹחוּת, וּבְעֶצֶם לְהִשָּׁאֵר חִיּוּנִי וְרָגוּעַ, בְּלִי לִפְגֹּשׁ שׁוּם אָדָם שֶׁיְּעוֹרֵר בָּנוּ רְגָשׁוֹת כּוֹאֲבִים וּמְתַסְכְּלִים?!...
אֲבָל הָאֱמֶת הִיא, שֶׁכָּל הִתְנַהֲלוּת מֵהַסּוּג הַזֶּה, לֹא גּוֹרֶמֶת לְאָדָם 'לְהִתְחַבֵּר לְעַצְמוֹ' - אֶלָּא 'לִבְרֹחַ מֵעַצְמוֹ'... הוּא פּוֹחֵד לְגַלּוֹת אֶת הָרְגִישׁוּיוֹת שֶׁלּוֹ, בּוֹרֵחַ מִלִּפְגֹּשׁ אֶת הַחֻלְשׁוֹת שֶׁלּוֹ, חוֹשֵׁשׁ לְהִדָּקֵר, לְהִשָּׂרֵף וּלְהִכָּשֵׁל.
וְלִכְאוֹרָה, כְּכָל שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְבּוֹנְנִים בָּזֶה - זֶה נִשְׁמָע קְצָת מְיָאֵשׁ.
כִּי בֶּאֱמֶת, הַכֵּיצַד נִתָּן לְהַגִּיעַ לִמְנוּחָה? הֲרֵי שׁוּם תַּעֲנוּג בָּעוֹלָם, שׁוּם נוֹף אוֹ נֹפֶשׁ, שׁוּם אֲרוּחָה אוֹ בַּיִת מְפֹאָר אוֹ כָּל דָּבָר אַחֵר - לֹא מֵבִיא אֶת הַשַּׁלְוָה הָאֲמִתִּית...
וְאִם לֹא זֶה - אָז מָה כֵּן?
אִם לֹא הַתַּחְבִּיבִים, הַנּוֹפִים הָרְגוּעִים וְצִיּוּצֵי הַצִּפּוֹרִים מְבִיאִים אֶת הַשַּׁלְוָה, הַאִם תִּתָּכֵן בִּכְלָל מְנוּחָה אֲמִתִּית וּפְנִימִית וְנִצְחִית?!

לעי"נ האשה החשובה
מרת **צפורה פייגא** ע"ה ב"ר **משה אליעזר** שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

שקיימת בעולם.
לכן ממשיך יעקב ואומר לו: "לישועתך קויתי ה'", כלומר: אמנם נחש אתה, אבל שלא כמו הנחש, אל תשכח לבקש! אל תשכח "לישועתך קויתי ה'"!
הגמרא אומרת (בבא קמא טז ע"א) שאדם שלא כורע במודים הופכת שדרתו לנחש.
מבאר ב"מרגליות הש"ס" שהסיבה לעונש זה היא, משום שאדם שאינו כורע במודים, איננו חש את מה שנאמר שם: "מעולם קוינו לך".
הוא איננו מקווה, משום שהוא מרגיש שיש לו הכל משל עצמו.
אדם כזה דומה לנחש, אשר יש לו תמיד את מזונו לפניו, ואין הוא מרגיש צורך לבקש, הוא ההפך הגמור ממה שהורה יעקב לדן "לישועתך קויתי ה'".
הנחש איננו אומר "מודים", משום שהוא אינו מכיר בטובה שנותנים לו, שכן כל מה שיש לו הוא בטעם עפר.
הוא איננו מבין על מה צריך להודות.

לישועתך קויתי ה' (מט, יח)

מרן הבעל שם טוב זיע"א קרא פעם לשניים מתלמידיו לקראת הפסח וביקש מהם לצאת להונגריה בכדי להביא משם יין עבור החג.
התלמידים הזדרזו ונסעו לדרך הרחוקה, והזדרזו לעמוד על הענבים כבר מעת הבציר והקפידו להשגיח ולשמור שלא יבוא חלילה אף לחשש קל של אסור יין נסך וסתם יינם, שלא יראה ולא ימצא סרך של משהו חמץ במלאכה, וכך לאחר טרחה והשגחה מאומצת לקחו את היין בדרכם חזרה כשאינם מסירים כל הדרך את עיניהם ממנו.
למרות הכל הצליח מעשה שטן, נכנס גוי ונגע ביין.
שבורים ורצוצים נכנסו בשפיפות רוח בפני הבעל שם טוב להשתפך אודות עגמת הנפש שארעה להם לאחר עמלם האדיר וברגע אחד קט ירד הכל לטמיון.

נענה להם הבעל שם טוב: יודע אני שטרחתם את נפשכם מתחילה ועד סוף בשליחות אשר הפקדתי בידכם, כה הרביתם לשמור ולשמר, דא עקא, הייתם כל כך סמוכים בשמירתכם עד ששכחתם את העיקר לזכור ולצפות לה' שגם הוא ישמור עליכם בעבודתכם שתצליחו.
למרות כל ההשתדלות הרבה, נצרך לזכור את העיקר, לישועתך קויתי ה'.

"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (מט, כ)

לרב הקדוש רבי יהושע אשר מפוריסוב זיע"א היתה בת מבוגרת שלא הצליח להשיאה וכתוצאה מכך נגרמה לו עגמת נפש מרובה.
פעם אחת נתגלה אליו אביו ה"ה היהודי הקדוש מפשיסחא זיע"א בחלום ואמר לו: דע לך שיש שלושה זיווגים בעולם: שבת וכנסת ישראל. הנשמה והגוף. איש ואשה.
כל שלושת הזיווגים הללו הם נמצאים ביד ה' לבדו והוא בכבודו ובעצמו מזווג את כל הזיווגים.
דבר זה אמר היהודי הקדוש, מרומזים בפסוק "מאשר שמנה לחמו".
האותיות היוצאות מתיבת 'אשר', כלומר האותיות שאחרי 'אשר' הם אותיות 'שבת', רמז לזיווג של שבת וכנסת ישראל.
"שמנה" אותיות "נשמה" רמז לזיווג של הנשמה והגוף.
"לחמו" רמז לאשה וכמו שדרשו חז"ל אצל פוטיפר על הפסוק "כי אם הלחם" והוא רמז לזיווג של האיש והאשה.
כל שלושת הזיווגים הללו, "והוא יתן" באים מידו של הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, והתחזק בזה מאוד.

א גוט שבת

אֶלָּא, מְנוּחָה פְּנִימִית, זֶה לִהְיוֹת בִּמְנוּחָה גַּם כְּשֶׁהַכֹּל שׁוֹרֵף וְסוֹעֵר בְּךָ!
מְנוּחָה זֶה לֹא שֶׁקֶט חִיצוֹנִי, שַׁלְוָה הִיא לֹא נוֹף, מְנוּחָה וְשַׁלְוָה הֵם בְּתוֹךְ הַנֶּפֶשׁ!... וְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לְהַפְגִּישׁ אוֹתְךָ עִם הַמְּנוּחָה הַזּוֹ - רַק הָעֲבוֹדָה הָאִישִׁית שֶׁתַּעֲשֶׂה בִּשְׁעַת הַכְּאֵב וְהַלַּחַץ!
דַּוְקָא כְּשֶׁאַתָּה נִמְצָא בַּעֲרָפֶל, וְהָרְגָשׁוֹת צָפִים בְּךָ וּמַסְעִירִים אוֹתְךָ, וְאַתָּה עוֹצֵר וְשׁוֹאֵל - מָה מִסְתַּתֵּר שָׁם מֵאֲחוֹרֵי הָאֵשׁ הַזּוֹ? מִי מִסְתַּתֵּר וְעוֹמֵד מֵאֲחוֹרֵי הָעֲרָפֶל הַזֶּה שֶׁאֲנִי נִמְצָא בּוֹ?
כְּשֶׁאַתָּה מִתְחַבֵּר לְעַצְמְךָ, לְ'קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרָיְתָא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא', לְרִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁנִּמְצָא שָׁם בִּפְנִים, כְּשֶׁאַתָּה לֹא מְנַסֶּה לִבְרֹחַ מֵהַסְּעָרָה, כִּי אַתָּה מֵבִין שֶׁהַשֵּׁם הוּא זֶה שֶׁהֵבִיא לְךָ אוֹתָהּ,
כְּשֶׁאַתָּה מְחַפֵּשׂ אֶת הַשַּׁלְוָה בְּתוֹךְ הַסְּעָרָה, אֶת הָאֱלוֹקִים שֶׁבְּתוֹךְ הָעֲרָפֶל, כְּשֶׁאַתָּה מִתְחַבֵּר לַשְּׁלִיחוּת שֶׁלְּךָ, ל'מִי יוֹדֵעַ אִם לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת', לָעֲבֹדָה שֶׁה' לֹא מֵבִיא אוֹתָךְ סְתָם כָּךְ לְמַצָּבִים כָּאֵלּוּ, וְשֶׁיֵּשׁ כָּאן תִּקּוּן כָּלְשֶׁהוּ וְרָצוֹן לְהָבִיא אוֹתָךְ לְמָקוֹם מְבֹרָר יוֹתֵר וְגָבוֹהַּ מֵהֵיכָן שֶׁהָיִיתָ עַד עַכְשָׁו - רַק כָּךְ אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לִמְנוּחָה פְּנִימִית!
מְנוּחָה פְּנִימִית הִיא מְנוּחָה שֶׁעוֹמֶדֶת גַּם בִּתְנָאִים קָשִׁים, מְנוּחָה שֶׁלֹּא נֶעֱלֶמֶת גַּם בָּרְגָעִים הֲכִי מַלְחִיצִים וַהֲכִי מַחֲלִישִׁים, וְגַם כְּשֶׁאַתָּה מַרְגִּישׁ חֲסַר אוֹנִים לַחֲלוּטִין - אַתָּה עֲדַיִן נִמְצָא בִּמְנוּחָה וְלֹא נִסְעָר.
וְאֶת זֶה, אִי אֶפְשָׁר לִקְנוֹת בְּשׁוּם קוּרְס אוֹ קָאוּצִ'ינְג...
(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת וַיְחִי - אַל תִּתְלוֹנֵן

"וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה" (בראשית מ"ז, כ"ח)

בפרשה שלנו אנחנו קוראים שיעקב אבינו נפטר בגיל מאה ארבעים ושבע שנים.

בפרשת ויגש קראנו שפרעה שואל את יעקב: "כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ?" (בראשית מ"ז, ח'). יעקב ענה לפרעה: "יְמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי וְלֹא הִשִּׂיגוּ אֶת יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם" (בראשית מ"ז, ט').

הורידו ליעקב שלושים ושלוש שנים מחייו! בגלל שבכה לפני פרעה על גורלו המר כאשר בורא עולם עשה את כל האירועים שעברו עליו לטובתו. **לכן כל מילה שענה לפרעה עלתה לו בשנה של חיים (בתוספת כמות המילים של שאלת פרעה).**

ברוך ה' שאותנו לא דנים ברמה הזו. אם היו מורידים לנו על כל מילה מיותרת היינו היום במינוס גדול... ב"ה שלא תופסים אותנו על כל מילה.

לכאורה למה צריך לומר שיעקב היה בן מאה ארבעים ושבע שנים בפטירתו? הרי אנחנו יודעים לעשות חשבון .

כשיעקב הגיע למצרים היה בן מאה ושלושים שנה. כתוב בתחילת פרשה ויחי: "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה" (בראשית מ"ז, כ"ח).

חישוב מהיר של חיבור שני מספרים- מאה ושלושים עם שבע עשרה יוצא ביחד מאה ארבעים ושבע שנה!

מדוע התורה לא סומכת עלינו שאנחנו יודעים חשבון פשוט?

אלא רוצים להזכיר לנו שחייו של יעקב אבינו התקצרו בשלושים ושלוש שנה, שהרי היה צריך לחיות כמו אביו יצחק (שחי מאה ושמונים שנה)

מדוע חייו התקצרו כל כך? תירוץ אחד ראינו בפרשת ויגש שעל כל מילה שהתלונן אצל פרעה הורידו לו שנה מחייו.

בעל הטורים מתרץ דבר מבהיל מדוע הורידו ליעקב שלושים ושלוש שנה. בשעה שלבן רדף אחרי יעקב, הוא טען כלפיו: **"לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת אֱלֹהָי?"** (בראשית ל"א, ל').

יעקב אבינו ענה לו: "עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא **יִחְיֶה**" (בראשית ל"א, ל"ב). **יחיה בגימטריה שלושים ושלוש**.

בגלל המילים האלו שיעקב אומר ללבן **רחל אימנו נפטרה**. על זה יעקב אבינו נענש והורידו לו שלושים ושלוש שנה כמניין יחיה!

יעקב הרגיש שימיו ספורים, לכן כתוב: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת" (בראשית מ"ז, כ"ט). קללת צדיק אפילו על תנאי היא תופסת.

מעניין זה נלמד כמה צריך להיזהר לשמור על כל דיבור שיוצא מהפה שלנו אפילו בלי כוונה!

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	16:07	17:20	17:53
ת"א	16:26	17:18	17:48
חיפה	16:26	17:18	17:48
ב"ש	16:28	17:21	17:52

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סיליביה שמעון בן שולמית
סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגטו
רונית בת סבריה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי אורן בן פרידה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה — פַּת גּוֹיִים- חֵלֶק ז'

שאלה: **מה דין הלחם שאפה עובד גוי כשהוא הדליק את התנור ויהודי הגביה את החום?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו **'הכשרות למעשה'**:

תנורים המצויים בימינו שפועלים על ידי גופי חימום חשמליים או גז. למרות שההדלקה בוצעה על ידי גוי, אם יהודי הגביה את הלהבה או חום התנור, הפת מותרת. כמו כן, על ידי כיבוי תנור החשמל והדלקתו מחדש, הפת מותרת. **הערה:** בלהבת גז מועילה הגבהת עוצמת האש. לעניין תנורי חשמל כאשר מגביהים את החום, יש מי שטען שלא נוצרת כאן ספירלות חדשות, אלא שעם הזמן הוא מתחמם יותר - ולכן לא מועיל, אלא יכבה וידליק שוב. אולם, לעניות דעתי, יש לעיין בזה מכיוון שיש כאן עניין בהיכר כדין השלכת קיסם, מדוע שלא יועיל מעשה היהודי.

כאשר התנור כבה והתקרר, היהודי צריך להדליק את התנור בעצמו בכל פעם שרוצים לאפות מחדש, ולא די בהדלקה הראשונה של הבוקר. אפשר להשאיר את התנור דולק במשך כל היום. **הערה:** למרות שהשו"ע פסק (שם ס"י) השלכת קיסם לתנור מועלת לכל היום, ואף אם הסיקו שוב את התנור ולא השליך ישראל קיסם. מכל מקום היינו דווקא שנשארו גחלים בוערות מההיסק הראשון, שאם לא כן לא מועילה השלכת קיסם של הפעם הראשונה. הוא הדין כאן, שהתנור כבה והתקרר שצריך היסק חדש.

כאשר היהודי ראה שגוי הדליק את התנור והספיק להתחמם, מועיל שהיהודי יכבה את התנור וידליק שוב, למרות שהתנור חם בגלל הדלקת הגוי. **מקורות:** בשו"ע (שם ס"ט) אם בא ישראל וניער את האש, אף שההדלקה התבצעה על ידי הגוי, מותר. כך פסק שו"ת שרגא המאיר ח"ח (סימן נט אות ב).

כאשר ישראל אפה בתנור וטרם אפיית הפת זרם החשמל פסק, התנור התקרר וגוי הרים את המפסק הראשי ועל ידי כך המשיך התנור לפעול, יש להתיר, שהאפייה נחשבת פת ישראל. בפרט אם הבצק נאפה קודם שהחשמל פסק באופן שנאכל על ידי הדחק. יש מי שמחמיר. **מקורות:** הגר"נ קרליץ זצ"ל דעתו להחמיר, הובא בספר עזרה כהלכה (עמוד צט). הגר"א נבנצל דעתו להקל, הובא בספר אהל יעקב (עמוד תריג). נראה לענ"ד שיש להקל בנידון דידן, מכיוון שכאשר יש הפסקת חשמל הוא כולל תאורה. בנוסף כאשר הגוי הרים את המפסק הראשי, אין דעתו בעיקר על התנור והווי גרמא. בפרט לדעת הפוסקים, שבחשמל אין איסור פת גויים כלל. צל"ע כאשר חזר החשמל על ידי חברת חשמל - ולכאורה קיל טפי.

חֲשִׁיבָה עַל הַזּוּלַת

הגה"ח ר' מנחם ברייאר זצ"ל (בנו של הגה"צ רבי יוסף אב"ד שטפנשט זצ"ל) סיפר: מעשה באדם שלא זכה להיוושע בפרי בטן. האיש נהג לפקוד את מעונו של הרה"ק האדמו"ר רבי אברהם מתתיהו פרידמן משטפנשט זיע"א ולבקש ממנו שיעתיר בעדו ויפעל עבורו ישועה. יום אחד האיש נקלע לסבך ממוני מול השלטונות במדינת רומניה ונקבע זמן למשפט.

לפי חומרת העניין נראה שהוא עתיד לקבל קנס כבד ביותר. האיש הגיע אל הרה"ק לבקש את ברכתו שיזכה בדין. הרבי השיב לו: "בידי לברך אותך שתזכה לבנים, אבל תצטרך להפסיד את כל כספך במשפט. יתר על כן, אם תזכה במשפט, הרי שלעולם לא יהיו לך ילדים. עכשיו הברירה בידך להחליט אם רצונך בבנים או בממון".

אותו יהודי הרהר זמן מה והודיע: "רצוני בברכת הרבי בממון – לצאת זכאי במשפט". הרה"ק התפלא מאוד. איך יתכן שאדם מעדיף כסף יותר מבנים? הוא שאל אותו על כך. האיש הסביר כי הממון כולל פיקדונות שהפקידו בידו אלמנות ויתומים (שבהם עושה סחורה ונותן להם מהרווחים). אם הוא חלילה יפסיד במשפט, הרי שיגרם להם נזק גדול. לכן הוא מעדיף לוותר על הסיכוי לחבוק בן כדי שלא לגרום צער לאותם נדכאים ושבורי לב...

הרבי התפעל מאוד מגדלות הנפש של אותו יהודי ובירך אותו שיצליח במשפט. הוא ביקש ממנו שיחזור אליו לאחר המשפט. האיש יצא זכאי לגמרי (מלבד קנס קטן מאוד). הוא חזר לרבי לספר מה קרה. הרבי קיבל אותו במאור פנים והורה לו להשיב את הפיקדונות לאלמנות וליתומים ואת השאר לחלק לצדקה. הרבי הוסיף לבסוף: "בשכר זה תזכה לבנים"...

הרבי פתח וגילה לו מכבשונו של עולם: "לפעמים יש לאדם 'עת רצון' ושעת הכושר שבה יוכל לפעול את הישועה שנדרשת לו. יתכן ששעת רצון זו לא תחזור עוד לעולם, כלומר- יש לו פעם אחת ויחידה שבה יכול להיוושע מצרתו. כאשר הגעת אלי לספר לי על המשפט הצפוי, ראיתי כי הגיע השעה המיוחלת שבה תוכל לזכות לבנים".

"מן הדין היה שמאחר שהחמצת את המועד – היית נשאר ערירי כל ימי חייך, אבל מכיוון שאתה נהגת שלא כדרך הטבע והסכמת לוותר על בנים לטובת ממון של אלמנות ויתומים, לכן גם הקב"ה נהג בך למעלה מן הטבע וזכית בשנית לעת רצון להמשיך עליך בנים". כך היה, האיש זכה לזרע בר-קיימא. (מעובד מתוך הגיליון 'באר הפרשה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

לשאלות בהלכה	הקדשת העלון	מינויים
נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)	ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

אִם רִאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- הַמְּקֻבָּל הָרַב בָּרוּךְ שַׁפִּירָא זצ"ל

המקובל הרב ברוך שפירא זצ"ל- נולד ב-ט"ו שבט ה'תרס"ה (1905) בעיירה מאזיר (כיום בבלארוס). בתור נער למד עם מרן רבי ישראל יעקב קניבסקי זצ"ל (ה'סטייפלר' זיע"א). כבר בצעירותו הִרְבָּה להתבודד בחווה של דודו, שהייתה בקרבת מקום. שם גם התחיל ללמוד את פנימיות התורה. אחרי מלחמת העולם הראשונה היתה ברוסיה מלחמת אזרחים בין הבולשביקים למתנגדיהם. היהודים היו היעד הראשון לפוגרומים בידי שני הצדדים. רבינו הצטרף לחבורה של יהודים שעסקו בהצלת יהודים אחרים באזורי הקרבות. בשלב מסוים הוא נתפס ועונה קשות. אחרי שכבר החליט למסור את עצמו למות על קידוש ה', ניצל בדרך נס. אחרי מספר שנים עלה לארץ באמצעות סרטיפיקט. הרב למד בישיבת 'מרכז הרב'. בהמשך הרב פנה לעבודה חלוצית. היה שותף בהקמת עין חרוד. לאחר מכן היה שותף להקמת קיבוץ אמירים.

לפרנסתו עבד במצפה רמון כשומר אתר ארכיאולוגי במשך כעשרים וחמש שנה. שם הִרְבָּה להתבודד. התפרסם למעטים כאדם ששורה עליו רוח הקודש. היה בקי במקרא, בגמרא, בחסידות, בחכמת הצירוף, בקבלת ספרד, בקבלת אשכנז. נתן לתלמידיו ניתוח מעמיק של שורש נשמתם ויעודם. מכיריו מעידים על מופתים רבים ועצומים. כל חייו היה בתפילה ובדאגה לכלל ישראל ולכל אחד ואחד. בסוף ימיו עבר לגור במעלה אדומים ליד ירושלים. נפטר ב-י"ח טבת ה'תשנ"ו (1996). חי כ-91 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. הראשל"צ מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל ספד לרבינו ואמר כי הצדיק שנפטר **"מ-ל"ו צדיקים שבדור"**.

אביו: ר' משה. **אימו:** מרת תמר. **מרבותיו:** המקובל ר' אברהם יצחק הכהן קוק (הרב הראשי האשכנזי הראשון בארץ ישראל). **תלמיד-חבר:** מרן ר' ישראל יעקב קניבסקי (ה'סטייפלר' זיע"א). **מתלמידיו:** ר' אורי חנניה אלנקוה. **מספריו:** **•חקר נבואות אחרית הימים והתאמתן לימינו.**

הרב שמואל מורנו סיפר על הראייה למרחקים של הרב שפירא: "פעמים במהלך השיחה הרב היה מספר על דברים שקורים במקומות אחרים. כשנתיים לפני מלחמת המפרץ הוא התחיל לתאר לי בהרחבה ובמדויק סדר של מערך טילים גדול שנפרס באותה עת במפרץ הפרסי לקראת מלחמה עתידית. פעמים אחרות הוא סיפר על דברים שקרו באותו זמן בכנסת ובממשלה בלי ששמע חדשות.

בנוסף לכך, הרב אמר לי בפירוש כמה פעמים, שהיכולת של הנשמה לצאת למעין 'טיולים' מחוץ לגבולות הגוף היא די בסיסית. בימי קדם היא הייתה נחלת רבים וטובים בעם ישראל. רק בגלל הגלות העניין נשכח מאתנו. לדעתו היכולות האלו עתידות לחזור אלינו. על עצמו הוא אמר: 'אני מקדים את הדור שלי בשמונים שנה'".

הרב אליהו גבאי שגר בקרית-גת ומלמד בכולל סיפר: "פעם אחת בחול המועד שמעתי שאחד מתלמידי הכולל עולה לירושלים. אמרתי לו שימשיך למעלה אדומים ויקבל ברכה מהרב שפירא. למחרת שאלתי את האברך אם הוא נסע למעלה אדומים. האברך ענה: 'ברוך ה', לא הייתי צריך. כשהגעתי לכותל, הרב שפירא בדיוק היה שם ובירך אותי'. הרב גבאי סירב להאמין. הרי הרב שפירא כבר זקן מופלג ולא יוצא כלל מהבית! האברך שמעולם לא ראה את הרב שפירא, לפני כן תיאר את היהודי הזקן שהיה בכותל, תיאור שתאם את מראהו של הרב שפירא.

הרב גבאי עדיין לא האמין. הוא התקשר לרב כדי לוודא את הפרטים. הרב מורנו המשיך לספר: "הרב שפירא ענה לו שהסיפור נכון: 'אמנם אני לא הייתי בכותל, אבל חלקיות שלי הייתה שם'. הרב גבאי כמובן התקשה להאמין ולהבין גם את התשובה הזאת. הוא החליט להתקשר לרב נחמני זצ"ל, שהיה מפורסם יותר כמקובל מוסמך. הוא שאל אותו על הרעיון של 'חלקיות' שנמצאת במקום אחר. הרב נחמני ענה לו כך: "דע לך, הרב ברוך שפירא ממעלה אדומים הוא היחיד בדור, שיודע את סוד טיסת השרפים והמלאכים של התנא האלוקי רשב"י הקדוש!".

אחד האנשים סיפר: "באחת הפעמים שהייתי אצל הרב, הבאתי איתי את אחי הקטן - אליקום תור, שהיה אז ממש ילד קטן. הרב שפירא אמר לי: 'הוא עוד יבנה בניינים גדולים בארץ ישראל!'. חלפו שנים ארוכות. כיום אליקום בונה ובונה ועוד היד נטויה".

ת"ח גדול מחבר ספרים עמוקים בהלכה ובאגדה ואדם רציונלי באורחות חייו שמע על הרב ברוך שפירא והחליט לבקר אותו ולבקש ברכה בעניין מסוים. הרב בירך אותו ולאחר מכן הוסיף: "כדאי לך לעיין בתורה הכתובה והמסורה". אותו רב לא הכיר את הספר והלך לחפש אותו. כשמצא הוכה בתדהמה.

באותם שנים אותו ת"ח השקיע בלימוד מדרשים. הוא חשב שחסר כלי בסיסי - מפתח לפי סדר התנ"ך לכל המקומות שבהם חז"ל מפרשים פסוקים. לכן התחיל לעשות זאת בעצמו (הוא עשה זאת כדרכו בשקט ולא סיפר לאיש). בעקבות הערת הרב ברוך שפירא הוא גילה שכבר נכתב ספר כזה ובהיקף גדול יותר. נחסכה לו עבודה רבה ועוגמת נפש עצומה.

הרב שמואל מורנו סיפר: "באחד הביקורים הקבועים שלי אצל הרב שפירא, הוא ביקש שאכתוב את דבריו. לאחר שסיימתי לכתוב שבעה עמודים, הרב ביקש שאעביר את המכתב ליעדו. למחרת נסעתי למרן הרב מרדכי אליהו, שקיבל את המכתב וקרא אותו בפנים חתומות. הוא ענה לי במשפט קצר: 'תחזור לרב שפירא ותאמר לו: קיבלתי מסירת המודעה, ראש חודש אב'".

המשך הסיפור התרחש כעבור חצי שנה, כאשר ב-ח"י טבת ה'תשנ"ה הרב שפירא התבקש לישיבה של מעלה. כשם שהיה נסתר בחייו, כך גם בפטירתו. בהלווייתו השתתפו כארבעים איש בלבד. אחרי שכבר התחילה ההלוויה, מרן הרב מרדכי אליהו הופיע לפתע עם עוזריו, הרב זעפרני והרב מוצפי. את דברי ההספד שלו פתח כך: "הרב שמוטל לפנינו - קדוש קדוש! הוא מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים של הדור".

מרן הרב מרדכי אליהו המשיך להספיד את הרב שפירא בדיוק כפי שהכירו אותו תלמידיו, למרות שבאופן פיזי הם מעולם לא נפגשו. בדברי ההספד מרן הרב מרדכי אליהו הזכיר את המכתב שהעברתי לו. בניגוד לדרכו בקודש שלא לדבר ברבים בעניינים בנסתר, אמר הרב כך: 'קראתי ושניתי ושילשתי, והדברים היו נסתרים מעיניי, מלבד עניין מסוים שסבור הייתי שהבנתי. שלחתי שליח למעלה אדומים כדי לצאת מן הספק. התברר שאכן לכך התכוון הרב. כך התגלה לי סוד שהוא בחינת שם המפורש שנאמר לכהן גדול ביום הכיפורים בחשאי'.

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

מַעֲשֵׂה חֶסֶד

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך '**משכן שילה**' אותו סיפר הרב הרה"ג אסף נחום. ניתן ללמוד ממנו כי כל מעשה שאנחנו עושים נלקח בחשבון ובמיוחד כאשר האדם מקיים מצוות חסד. מצווה זו עומדת לו לעד.

האדמו"ר הצדיק הרב שלמה גולדמן זצוק"ל, (שימש כאדמו"ר הרביעי של חסידות זוועהיל) אמר: **"כל פסיעה שאדם פוסע עבור הזולת, הוא חוסך אלף פסיעות עבור עצמו!"**

לפני כארבעים שנה בת ישראל צעירה עבדה בבית אריזה. העבודה הייתה קשה ומפרכת, אבל העלמה שזה עתה נישאה עמלה לפרנסת ביתה.

כעבור חודשים אחדים היא התבשרה שתזכה בעז"ה בעוד כמה חודשים לחבוק בן. היא המשיכה לעבוד במלוא המרץ בעבודה הקשה.

לאחר שישה חודשים הרופא הורה לה להפסיק להתאמץ בעבודה מכיוון שהיא נכנסה למצב מסוכן מבחינה בריאותית.

היא ידעה שאם היא לא תעבוד, לא תהיה פרנסה לבית. בנוסף היא לא ידעה אם בעל בית האריזה ימשיך להעסיק אותה.

למחרת בבוקר הצעירה ניגשה למנהל בית האריזה וסיפרה שהיא נאלצת להפסיק לעבוד בגלל מצבה הבריאותי אבל היא מבקשת לשוב לעבודה אחרי הלידה.

מנהל בית האריזה השיב לצעירה שתנוח בביתה עד הלידה ותגדל את התינוק שייוולד בשמחה ולאחר מכן תוכל לשוב לעבודה. מקומה בבית האריזה שמור רק בשבילה.

הצעירה שמחה והודתה למנהל. הוא הוסיף: "לא רק שתשובי לעבודה אחרי חופשת הלידה, אלא אני אשלם לך שכר חודשי מלא גם בזמן שתהיי בביתך ולא תעבדי".

הצעירה התרגשה מאוד והודתה למנהל. היא לא ציפתה כלל להטבה גדולה כל כך – גם לנוח בבית, גם לקבל שכר חודשי מלא וגם לשוב לבית האריזה לאחר הלידה. הצעירה בירכה את המנהל ושבה לביתה. כעבור שלושה חודשים נולד לה בן במזל טוב.

ארבעים שנה לאחר מכן... אברך עמל בתורה הקדושה בכל כוחו, כמו בכל יום. בשעות אחר הצהריים, כשהוא שב לביתו, אימו צלצלה לנייד שלו ואמרה לו: "בני היקר, יש לי בקשה אליך". האברך השיב: "אמא, בשבילך – הכל".

"אני אמסור לך שם של אדם שנפטר", אימו אמרה, "בבקשה תתפלל עליו שיהיה לו עילוי נשמה". "בשמחה", האברך אמר. אימו מסרה לו את השם והוא רשם את השם על פתק והכניס לכיס.

למחרת בבוקר כשהאברך הגיע לכולל הוא נזכר בבקשה של אימו ואמר בקול שהיום כל הלימוד יהיה לעילוי נשמת האדם ששמו היה כתוב בפתק. האברכים בכולל ענו אמן והתחילו לעסוק בתורה.

מאותו רגע האברך הקדיש כל מצווה, כל לימוד וכל שיעור לעילוי נשמה של אותו אדם שאימו מסרה לו את שמו בטלפון. האברך הרגיש חיבור לא מובן לאותו אדם.

לאחר כמה ימים הוא יצר קשר עם אימו ושאל אותה: "אימי היקרה, מי הוא אותו אדם שמסרת לי את שמו כדי שאתפלל בעבורו?".

"מדוע אתה שואל?", אימו שאלה. האברך ענה: **"מכיוון שמהרגע שהתחלתי ללמוד תורה ולקיים מצוות לעילוי נשמתו אני מרגיש חיבור אליו ופועל עבורו בכל הכֹח"**.

"אומַר לך מי הוא אותו אדם", האם השיבה. "לפני ארבעים שנה, קצת לפני שנולדת, אותו אדם היה בעל בית אריזה. הוא העסיק אותי ודאג לשלם את משכורתי למרות שנחתי בביתי בהוראת הרופא במשך כמה חודשים. לאחר שנולדת הוא המתין עד שאתחזק ואשוב לעבודה".

"תדע לך בני, שאותו אדם היה שליח ה' להציל את אביך, אותך ואותי. באותם הימים הפרנסה היתה דחוקה. ללא המשכורת החודשית שאותו אדם דאג לשלם לי למרות שלא עבדתי – אני לא יודעת איך היינו מחזיקים מעמד".

"לפני מספר ימים רעייתו של אותו מנהל בית אריזה יצרה איתי קשר. היא סיפרה שבעלה נפטר לא מזמן. היא סיפרה כי מכיוון שבעלה היה רחוק מתורה ומצוות הוא לא הבין את משמעות הקבורה. הוא ציווה לקבור אותו לא לפי הדת היהודית אלא כמנהג עובדי ע"ז החיים במזרח הרחוק".

"רעייתו עשתה כבקשתו. מאותו לילה הוא הגיע אליה בחלומות צורח מכאבים ומתחנן לעזרה. אותה גברת אמרה לי שהיא יודעת שיש לי בן אברך. לכן היא ביקשה את עזרתי. זאת הסיבה שהעברתי לך את שמו כהכרת הטוב למעשיו איתי בעבר".

האברך שמע את דברי אימו ונפעם ממעלת החסד שבין אדם לחבירו. למרות שאותו אדם ל"ע ציווה לבזות את קבורתו, בכל זאת ריחמו עליו בשמיים, מכיוון שהוא עשה חסד עם משפחה צעירה.

הרב אסף נחום סיים את הסיפור ואמר: **"אני הוא אותו תינוק שנולד. המעשה היה איתי. הלוואי שנפנים כי לכל מעשה שאנחנו עושים, יש השלכות בכל הזמנים"**.

לע"נ

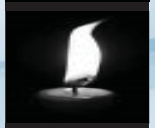

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת גדיטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
לטיף בן פרחה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לושי ע"ה
נעמי בת כתום ע"ה
משה בן רוזה ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
מרים בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1092
הדלקת הנר: 16:22 צאת השבת: 17:26 רבינו תם: 18:03 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויקרבו ימי (מלכים א' ב).

אוצרות הפרשה

פרשת "ויחי"

"ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" [מז, כח]. בשמים סופרים ימים.

לכאורה יש לדקדק, מדוע התחיל הכתוב בימים: "ימי יעקב", והמשיך בשנים: "שני חייו", והרי סופרים רק את שנות חייו של אדם, ולא את ימיו! הדרך תמיד לומר: אדם חי כך וכך וכפי שמסיים הכתוב "שבע שנים וארבעים ומאת שנה"?

התשובה לכך היא, שהכתוב בא להדגיש שיעקב ניצל כל יום מחייו. הימים שלו היו שלמים!

לכל אדם יש גיליון בשמים, ושם לא סופרים שנים, שם סופרים ימים! שם יש דין וחשבון מדוקדק מה אדם עשה בכל יום ויום מימי חייו, וכיצד ניצל כל יום, שעה – שעה, רגע – רגע!

רבנו בחיי מביא מעשה ביהודי שהציעו לו לעבור לגור בספרד, בעיר שהמסחר בה משגשג. הוא רצה, תחילה, לראות את העיר, להכיר ולבדוק את תושביה, ונסע לשם לביקור. תחילה ניגש לבית העלמין שבקצה העיר, לנסות לראות אם הוא מכיר אנשים או משפחות מהעיר.

והנה, חשכו עיניו: "פ"נ פלוני בן תשע שנים, שלושה חדשים, ארבעה ימים, חמש שעות ושש רגעים". הוא עבר מקבר לקבר, ועל כל הקברים כתוב דומה! כולם מתו צעירים! על המצבה של היותר המבוגר שנפטר בעיר היה רשום: "פ"נ פלוני בן עשרים שנה, שבעה חודשים, ששה ימים, שבע שעות ושמונה רגעים".

תדהמתו גברה בעת שיצא מבית העלמין והבחין ביהודים מבוגרים, ואפילו זקנים, שהסתובבו בעיר, ונראו כתושבי המקום. הוא פנה לאחד מהם ואמר לו: "זה עתה הגעתי לעירכם. אני פוחד מאוד לשהות כאן פן יבוא מלאך המוות וייקח אותי... ראיתי בבית העלמין כי כולם מתים כאן בגיל צעיר"...

נענה האיש והסביר: "בעירנו, כל תושב מנהל לעצמו יומן, בו הוא מסכם מדי יום כמה זמן הוא 'חי'. את הזמן שהוא בילה בחנות הפלאפל הוא לא רושם, זה לא 'חיים'. ביומן הוא רושם רק את הזמן שהקדיש לתפילה, לשיעור תורה ולקיום מצוות. אם איחר לשיעור, או יצא ממנו יותר מוקדם, הוא מחשבן, וכך בכל יום הוא מסכם את הזמן שהקדיש נטו לעבודת ה': 'היום הקדשתי שלוש שעות, שלושים וחמש דקות לתורה ולתפילה'.

במוצאי שבת הוא מסכם את הזמן שהשקיע במשך השבוע, בכל ראש חודש את הזמן שהשקיע בכל חודש, ובסוף השנה את הזמן שהשקיע כל השנה! כשהוא נפטר, לוקחים את הפנקס ורושמים על המצבה כמה זמן הוא 'חי' באמת. כמה זמן מחייו הוא ניצל לעבודת ה'!"

בעולם הבא לא סופרים שנים, סופרים שם ימים. בכל מה שקשור לעולם הבא התורה כותבת "ימים", כי כך היא המדידה בעולם הבא, שהוא "יום שכולו ארוך": "למען ירבו ימיכם וימי בניכם"; "למען ייטב לך והארכת ימים"; "כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים".

זו הסיבה שהתורה כתבה אצל יעקב אבינו "ויהי ימי יעקב" בנוסף למה שכתבה "שני חייו", ללמד כי אצל יעקב כל ימיו היו מנוצלים, שלמים ומושלמים. כיוון שבעולם הבא סופרים ימים – צריך כל אדם להיזהר, שלא יעבור עליו יום אחד בלי שחרית, מנחה וערבית, וכן שלא יעבור עליו יום אחד בלי לימוד תורה! (דורש ציון).

"ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב" [נ, יט-כ].

גם ה"רעה" – אלוקים חשבה לטובה.

יוסף בא ואומר לאחים: לא רעה גמלתם עמדי אלא טובה. יוסף אינו ממעט מרעתם אלא נוסך בהם ביטחון – כך מבאר הרב ברוך מרדכי אזרחי בספרו "ברכת מרדכי" – אל תפחדו, דווקא מעשה זה שלכם גרם לי להגיע למקום זה, ובזכותכם בעצם אני זוכה להחיות עם רב. אם נתאר לעצמנו את המעמד המיוחד באותה עת כשהאחים נופלים על פניהם למרגלותיו של יוסף ובפיהם הצעה אולי כל האחים יהיו לעבדים לאחיהם, ואילו יוסף תוך כדי בכיה, מנסה לשכנעם: "אל תיראו". התיתכן מזימה כל שהיא של בשר-ודם שתצליח ללא שיהא זה רצונו של הבורא? כלום קיימת איזו שהיא סיבה לפחד פרט למורא שמים? יוסף יודע: אם "אני ה' אלוקיך", אם כל פעולה ומעשה שנעשים לאדם נובעים מרצונו יתברך, על כן לא שייך שהוא "יעניש" את אחיו. יוסף חי עם האמונה ולכן הוא יודע להרגיעם ולומר להם "אל תיראו! אתם חשבתם עלי רעה – אלוקים חשבה לטובה!"

רש"י מבהיר את עוצמת הדברים בצורה ברורה ביותר – יוסף הוא המשכנע את אחיו שלא קיימת שום מציאות של רעה. כל מעשה, כל מזימה, כל תכנון להרע לזולת אין זו כוונתו של הקב"ה. המאמין באמת זאת משוחרר הוא מכל אימה ופחד. רק צריך לדעת כיצד להגיע למדרגת אמונה נשגבה שכזו, ואכן יוסף ידע איך משחררים את האחים מכל ניסיון ומחשבה של פחד. וכדאי שנלמד ממעשה זה כי מכל "דבר רע" שנגרם לאדם, תמיד יתבונן ויחפש את "האלוקים חשבה לטובה". ראייתנו לעיתים קצרה מלראות את "האלוקים חשבה לטובה", קל יותר לראות ולהרגיש את ה"מה זאת עשה לנו אלוקים", אך ככל שדרגת אמונתו של האדם גדולה יותר, חזקה יותר, הוא יוכל למצוא ביתר קלות את "האלוקים חשבה לטובה" ולוואי וכך נתבונן בדרכי הבורא. **דוגמא מאלפת** לדברים מובאת בספר "פרקי מחשבה" לרב עזריאל טאובר שליט"א, המעשה מסופר מפי המחבר:

את השקפת החיים ברוח זו של "האלוקים חשבה לטובה" ינקתי מבית הורי. הורי עברו את השואה הנוראה, ולא נטשו את אמונתם התמימה שהכל לטובה אף לרגע. היו אלו חיי אמונה איתנה בה' יתברך ללא חשבון ובלי פקפוק כלל. אספר מעט מהמאורעות שעברו עלינו.

לרפואת משה בן רינה הי"ו, אליהו בן אסתר הי"ו, ענת בת אסתר הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, יוסף בן זולאיכו הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

לפני מלחמת העולם השנייה גרנו בפרשבורג. אני הבכור במשפחה, נולדתי לפני המלחמה. הגרמנים כבשו את מדינתנו בשנת 1940, והחלו במשלוח הרכבות לאושוויץ. המשכנו להתגורר בצ'כוסלובקיה בתנאים קשים ביותר עד לשנת 1942. בשנה זו נמלטנו להונגריה, בתקווה ששם ננצל מהגזירות הנוראות שניתכו על היהודים, אולם לאכזבתנו, בשנת 1944 כבשו הצוררים גם את הונגריה. במשך השנים הללו, נולדו לי עוד שלושה אחים, שכולם חיים ברוך ד', והם תלמידי חכמים מופלגים. בהונגריה חיינו במסווה של גויים. למרות כל זאת, באחד מלילי שבת נתפסנו, והגרמנים ימ"ש העבירו את רובנו לאושוויץ. אמי היתה אז בשלבים מתקדמים של ציפייה להולדתה של אחותי. כאשר אנשים היו תמהים ושואלים אותה: איך את משתדלת וזוכה בעוד ילדים, בימים קשים אלו, כשמשפחתך מתרוצצת ממחבוא אחד למשנהו, כעכברים? היא היתה עונה תמיד במשפט אחד: "אנחנו יהודים ואנחנו חייבים לעשות את המוטל עלינו והמצווה עלינו, וה' יתברך יעשה מה שהוא רוצה לעשות". כך, בפשטות היא חיה את האמונה התמימה בה', יתברך גם בעתות צרה היא לא שאלה שאלות ולא דאגה מה יהיה ומה יקרה. היא המשיכה להרחיב את גבולות המשפחה. ואמנם אמי שתחי' זכתה לראות את הישועה. היא ניצלה ממלתעות הרשע מהמחנות באושוויץ, ולמרבה הפלא דווקא העובדה שהיתה במצבה המיוחד וילדה שם את אחותי שאמנם נספתה שם, אך לידתה היא זו אשר הצילה את אימי.

הורי לא הרבו לדבר ולספר לאחר המלחמה על מה שעבר עליהם. אולם אני ביוזמתי שאלתי אותם לא אחת מה היו תחושותיהם בימי האימה. רציתי לדעת זאת כדי ללמד את הדורות הבאים אודות השקפתם האיתנה שסייעה בידם לשרוד, והעניקה להם כח להתמודד גם במצבים הקשים ביותר שעברו עליהם. פעם שאלתי את אמי: אמא, האם חשבת באמת שאנו נשרוד עד לאחר המלחמה, ותוך כדי המלחמה הרחבת את המשפחה, כשילדת ארבעה ילדים נוספים? מנין שאבת את הכח להביא ילדים לעולם ולדאוג להם, בשעה שכל יהודי היה טרוד בהבאת טרף לפיו ובהצלת חייו מציפורני הנאצים?

אמי הצדקת ענתה לי עפ"י חכמת החיים שלה: אנחנו יהודים, אנחנו מאמינים בתחית המתים, ילד אינו רק ילד בעוה"ז, ילד שלך, הוא שלך לנצח! אני מלאתי את החלק שלי בשותפות, שהרי ג' שותפים הם באדם: אביו, אמו והקב"ה. בטחתי בה', שימלא את חלקו על הצד הטוב ביותר, ומה שהוא יעשה יהיה הטוב ביותר.

כך גדלתי בבית הורי. את ההשקפה הזו הנחלתי לילדיי. נוכחתי לשמחתי, שאף הם קנו אותה בנפשם פנימה. אחד מבניי שיחי' ציפה להולדת בנו השלישי. כולנו ציפינו לבשורה טובה על הולדתו. והנה בוקר אחד התקשר אלי בני ואמר לי: "אבא מגיע לי מזל טוב!" לשאלתי מה נולד להם, ענה לי בני: "אבא נולד לי ילד בעל נשמה גבוהה ומיוחדת. הוא פעל במשך חצי שעה בעולם הזה מה שאנשים אחרים פועלים במשך תשעים שנה. הוא גמר את תפקידו ועלה חזרה לעולם האמת". זוהי השקפת התורה! זוהי ההשקפה האמיתית, כפי שאומר רש"י הקדוש: "כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות". זוהי משימת חייו של היהודי עלי אדמות.

אבא זכרונו לברכה, היה גם הוא דמות יהודית מיוחדת. הוא היה יהודי שאמונתו לא פסקה כל עוד היתה נשמת חיים באפיו. בכל התלאות שעבר לא זז מאמונתו התמימה אפילו כמלוא נימה. כשנלכדנו ע"י הנאצים, דומה היה כאילו הכל אבוד. אולם אבא, שלא איבד את בטחונו בה', נמלט באמצע הדרך, והצליח בניסי ניסים למצוא אותנו לאחר מכן. הוא אסף אותנו, את ארבעת ילדיו וכן עוד שתי דודות צעירות וכך נמלטנו. הסתתרנו בבודפסט, מחופשים כגויים, אחי הקטנים לא ידעו מאומה על יהדותם.

רק אותי שיתף אבא בסוד הגדול: יהודים אנו! שהיתי במחיצתו של אבא בדירתנו בקומה השלישית, וחייתי יחד עמו את כל תלאות המחתרת ומוראותיה. אבא לא יכול היה לשהות במקום צפוף והומה כמקלט ציבורי. הדבר היה לו למוקש בקיום מצוותיו וזהירותו המופלגת מחשש עבירה. רק את הילדים הקטנים השארנו במקלט, שהרי ממילא הם לא ידעו שיהודים אנו, ולא היה לנו חשש שיסגירו אותנו.

בחנוכה של שנת 44 נפלה פצצה על הבניין ובניסי ניסים ניצלנו, אולם דירתנו נחרבה, והיינו מוכרחים לרדת למקלט. היתה שם צפיפות נוראה, גרו שם גויים רבים שנאלצו לשכב האחד סמוך מאוד לשני, אולם לא היתה לנו ברירה. כשהפציע הבוקר הראשון

לשהותנו במקלט, עלה רעיון בלב אבא, הוא התכסה בשמיכתו, ומתחת לשמיכה הניח תפילין והתפלל, היתה זו מסירות נפש ממשית שהתרחשה מידי יום בבוקר. וכך מידי יום היה אבא קורא לי אל מתחת השמיכה ומתפלל עמי. היה במעשה זה סיכון רב. הגויים חשבו אמנם שאנו ישנים, אולם עשינו את מעשינו בסמוך מאוד להם, אבא לא נרתע, יום יום התפללנו. בשבת קודש היה מלמד אותי על השבת וקדושתה ומזכיר לי ללא הרף שאני יהודי ועלי לשמור בכל ליבי את מצוות השבת. הוא חשש כל הזמן שמא ימות, ולא יהיה מי שילמד את בניו תורה.

באחד הימים, היו הפגזות כבדות מאד. אבא זכרונו לברכה עמד אז על מדרגות המקלט. מעוצמת ההפגזות הוא נפל ארצה מגובה גרם המדרגות ואיבד את הכרתו רח"ל. השכבנו אותו על מיטתו ואט אט שבה הכרתו אליו. לאחר מספר רגעים הוא קרא לי להיכנס למיטה, כשם שנהג מדי יום במטרה שנתפלל יחד. הוא אמר לי: קראתי לך כי אני רוצה למסור לך את צוואתי האחרונה, הייתי אז ילד בן שש ומעמד זה נחרט עמוק בליבי. מחזה זה עומד לנגד עיני כאילו התרחש היום, ורטט עובר בי, כפי שעבר בי באותם רגעי אימה שם מתחת לשמיכה.

וכה היו דבריו המרטיטים: בני היקר, אני הולך למות, כוחותיי עוזבים אותי. אמא מן הסתם כבר לא תהיה לכם (אבא ידע שמי שמגיע למחנות, במצב מיוחד כשל אימי אינו שב. הוא לא העלה על דעתו שאמא חיה), אבל אל תדאג. הקב"ה הוא אבי יתומים והוא ישמור עליך, רק תשתדל להיות חזק. בקרוב תגמר המלחמה והמשיח יגיע. עליך לשמור על שלשת אחיך הקטנים, ולומר להם כי יהודים הם. הנה אלו שמותיהם היהודיים. ואבא מסר לי את שמותיהם של אחי: יצחק צבי, אבא חייא, יחיאל.

עד היום אני מתפעם ומתפעל לנוכח אמונתו הצרופה של אבי זכרונו לברכה. יהודי בשנותיו הצעירות, שמתאמץ לשמור מצוות בתנאי מלחמה ומחתרת איומים, וכשמגיע הרגע שבו נדמה לו כי הנה הגיע סופו, הוא אינו מתמרמר ואינו שואל שאלות. ברור לו שזהו רצון ה'. הוא אינו מבכה על יתמותם העתידית של ארבעה ילדיו הקטנים, אלא הוא מעודד אותם, משנן להם את עובדת היותם יהודים, ומבטיח להם שה' יתברך יגן עליהם מכל רע. לבו רגוע, הוא משאיר אותם בידיו הנאמנות של הבורא יתברך. זוהי אמונה! התרצות והסכמה לכל אשר קורה מבלי לשאול שאלות. זהו קיום בפשטות ובשלימות של הכתוב: "התהלך עמו בתמימות". "רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום". אבי נותר חי לאחר המלחמה, וגם אמא חזרה ברוך ה' מאושוויץ. משפחתנו התאחדה, היה זה נס בפני עצמו. נס שאירע אחת לכמה עשרות אלפים. להורי נולדו עוד חמישה ילדים לאחר המלחמה, וכולם ב"ה היום בעלי משפחות, סבים וסבתות, בלי עין הרע. סיפור זה ממחיש את הנהגתו המיוחדת של ה', את ניסיו וחסדיו, ואת עולמו הפנימי של מי שבוטח בו בביטחון מלא (אור דניאל, פרקי מחשבה).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל,

לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל,

לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניז'ה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל,

לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיזה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
לב שנה לצאת העלון
"שמעו ותחי נפשכם"
העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1146

שבת פרשת ויחי – י"ח טבת תשפ"ד – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך לעשות חסד עם הבריות שלא על מנת לקבל פרס.

המקור בפרשה: "ועשית עמדי חסד ואמת"

"עיקר החסד הוא כשעושה על מנת שלא לקבל פרס, ואז נקרא: "עושה חסד", ונקרא: "נדיב". אבל העושה על מנת לקבל גם ממנו הנאה, נקרא "סוחר" ולא נדיב, ואין לך מדה גדולה ממדת החסד. על כן ירגיל אדם את עצמו בחסד של אמת, לא מבעיא לעשות עם מתים, אלא אפילו עם החיים יעשה כן, ואז – הולך בדרכי ה' ומתלבש במדותיו ברוך הוא, כי הוא ית' עושה חסד חנם. ועל זה אמר הכתוב: "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך", רצה לומר – דרכי בני אדם לעשות חסד של אמת עם המתים ולא עם החיים, אבל חסדך האמתי הוא – "מחיים" – מה שאתה עושה לנו בחיים חיותינו, כי מה גמול אנחנו משלמים לו, רק "שפתי ישבחונך". הקב"ה בחסדו הגדול עושה נסים ואין לנו לעשות, רק להודות לו, כמו שאמרו רז"ל: "ארבעה צריכים להודות", זהו שפתי ישבחונך. וכן הקב"ה ממציא לנו מזון וטרף בחסדו הגדול ואנו אין לנו אלא לברך, וכמו שכתב רש"י על הפסוק: "נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר" – זהו "שפתי ישבחונך".

הוראה למעשה

"ראה נא והביטה עד כמה חיוב המחילה בחטא שבין אדם לחברו, ראה נא אלו הגדולי עולם, שבטי י-ה אשר הם מלאכי אלוקים, איך עשו הכנעות ויפלו לפניו ארצה "ויאמרו הננו לך לעבדים". ומה יעשה הדיוט החוטא נגד חברו בהוצאת דיבה ובהכאה וכיוצא בזה, או דברי מסה ומריבה, ואף שחברו מרוצה, על כל זאת צריך תשובה שימחול לו ה'".

המקור בפרשה: "אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלוקי אביך". השבטים הקדושים, אף שפייסו את יוסף מכל מקום היה חטאתם שמורה עד נקמת עשרה הרוגי מלכות - גדולי ואבירי ישראל. זהו שרמז יוסף במה שאמר: "ועתה אל תיראו אנוכי", וגו', רמז: עתה אין לכם לירא, אבל באחרית הימים תיראו, כי יוסף ראה דבר זה ברוח הקודש. ומכל מקום תנחומין של יוסף הם תנחומין. גם הוא יקדים לעתיד, כי בוא יבוא משיח בן יוסף קודם משיח בן דוד.

נקיי הדעת שבירושלים

החברותא של האדמו"ר מסאטמאר שהתקרב למשפיע

ב בוקר עשרה בטבת עלה לגנזי מרומים אחד החסידים המיוחדים בארץ הקודש – הגה"ח ר' גרשון צבי הכהן פרידמן זצ"ל, שהיה בין היתר ממעתיקי השמועה של מורנו זקן המשפיעים הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א, שבצילו הסתופף במשך שנים רבות והיה מצטט רבות מהאמרות וההדרכות ששמע ממנו בהתוועדויות ובכינוסי קודש.

רבי גרשון זצ"ל התבקש לישיבה של מעלה באופן פתאומי, בבוקר עשרה בטבת, בו אנו מתענים על המצור והמצוק ומקוננים בסליחות – "טרוף טורף בו הנותן אמרי שפר". ואכן, רבי גרשון היה 'נותן אמרי שפר' כפשוטו: אמרות חסידיות היו שגורות על פיו, והיה דבוק באילנות החיים של צדיקי בית חב"ד. מלאכתו הייתה מלאכת שמים – בכתיבת סת"ם לפרנסתו, רבים ביקשו לעצמם תפילין וספרי תורה שנכתבו על ידו, בטהרת לב ובקדושה, כאשר הוא מקפיד בכל יום על מקווה טהרה ולימוד חסידות בטרם עבודת הקודש של הסת"ם, חוק ולא יעבור.

הוא היה משפיע דברי תורה וחסידות בכל מקום שאליו הגיע, בבתי הכנסת של חב"ד בביתר עילית, וקודם לכן בבתי הכנסת של חסידי חב"ד בירושלים, ולצד זאת – בבתי כנסיות כלליים שבהם היה קובע מקום לתפילתו, והכל בצורה לא רשמית אלא בדרך אגבית של 'שיחת חולין של תלמידי חכמים', כמי שאינו מבקש להתבלט כראש המדברים.

הגה"ח המשפיע ר' גרשון צבי הכהן פרידמן זצ"ל מחזיק את התורה הקדושה בהכנסת ספר תורה

הוא היה בקי עצום היה בכתבי החסידות, וברכת הכהנים שלו בכל בוקר נאמרה בחיות מיוחדת, כאשר מפעם לפעם הוא פונה לאנשים שהיו זקוקים לישועה ומספר להם בחדווה – "כיוונתי עליך בברכת כהנים".

רבי גרשון ע"ה היה מקדם כל אדם בסבר פנים יפות, באמרה חסידית שנונה ובמעשה–רב שיש בו כדי לצייד את השומע בכוחות ליום נוסף של עבודת השם בשמחה ובחיות חסידית. ואת כל זאת עשה תוך שהוא מתאמץ להסתיר את היותו בקי מופלא בתורת הנגלה והחסידות, והכל במידות טובות ובהצנע לכת, ובמאור פנים לכל אדם. כאשר ראה שחסרים ספרים בבתי כנסיות – תרם מהונו ומלחמו ממש כדי לרכוש ספרים שיהודים יוכלו ללמוד ולהתפלל בהם.

מוויליאמסבורג לליובאוויטש

המנוח ע"ה נולד לפני שישים וחמש שנים, בכ"א בכסלו תשי"ט ("נולדתי ב'יום ההצלה'", היה אומר בחיוך, כשכוונתו ליום שבו ניצל כ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זצוק"ל מציפורני הנאצים), בוויליאמסבורג שבניו יורק. אביו החסיד ר' חנה הכהן הי"ד היגר לארה"ב מהונגריה והקים לפרנסתו חנות בגדים ליד

המשך בעמוד 4

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת כוחות הביטחון ועם ישראל מכל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

ויקרא יעקב אל בניו וגו' (מט, א)

פירש רש"י ובגמרא: "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול וכו', אמרו לו בניו שמע ישראל וגו', כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד" (פסחים נו, א).

לכאורה צריך לדעת, כיון שקרא אותם לגלות להם הקץ, מה ענין הברכות לכאן.

אפשר לומר, על דרך המבואר במסכת ברכות (לא, ב) החושד בחברו בדבר שאין בו צריך לברכו, ובשביל זה ברכם תכף.

האספו ואגידה לכם

פירש רש"י: "בקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה" וכו'.

יש לדקדק:

א. איזה חטא חטא יעקב חס ושלום שבשביל זה נסתלקה ממנו השכינה.

ב. הלא כל הברכות הם דברי נביאות כפירוש רש"י, אם כן ברור שהשכינה שרתה עליו אז.

ואפשר לפרש הכוונה, שיעקב אבינו ראה שהשכינה שורה עליו, והבין שבאם יעסוק לגלות את הקץ תסתלק ממנו השכינה. והביאור הוא על פי מה שכתוב בספר התניא (פרק לה), שהשראת השכינה היא אך ורק בזמן שאין לאדם שום רצון, רק בקיום מצוותיו, שהן רצונו יתברך.

וזהו שרמזו במדרש רבה כאן (צח, ג): "משל לאוהבו של מלך שהיה נפנה מן העולם והיו בניו סובבין את מטתו, אמר להם בואו ואגלה לכם מסתורין של מלך, תלה עיניו והביט במלך, אמר להם היו זהירין בכבודו של מלך. כך יעקב אבינו תלה עיניו וראה שכינה עומדת על גביו, אמר להם הוו זהירין בכבודו של הקדוש ברוך הוא". שכאשר השכינה עומדת על גביו, אין שייך שיהיה עסק בשום דבר, כי אם בכבודו של המלך.

ועיין פירוש רש"י על הפסוק (דברים יח, יג) "תמים תהיה עם ה' אלהיך": "התהלך עמו בתמימות ולא תחקור אחר העתידות, ואז תהיה עימו ולחלקו". שהנהגת יעקב היא לימוד לדורות, שאם אנחנו רוצים שהשכינה תהיה בינינו, אין לנו לעסוק במחשבות אודות העתיד לבוא עלינו, אלא רק לקיים את הפסוק "תמים תהיה", ואזי יקויים סיפא דקרא, "עם ה' אלהיך".

ויאסף רגליו אל המיטה (מט, לג)

אמר רבי יוחנן, יעקב אבינו לא מת וכו', מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים (תענית ה, ב).

לפי פשוטו כוונת הדברים היא כמו שאמרו חכמינו ז"ל (בבא בתרא קטז, א) "אצל דוד לא נאמרה בו מיתה, מפני שהניח בן כיוצא בו".

ועיין עוד במדרש תנחומא (כי תשא ג) "והשובע לעשיר איננו מניח לו לישון, כיצד, היה אדם גדול ועשיר בתורה, לימד תלמידים הרבה וריבץ תורה ברבים ושבע מן התורה, אף על פי שהוא מת אין התלמידים שהעמיד מניחין לו לישון, אלא יושבין ועוסקין תלמידיו בתורה ובתלמוד ובהלכה ואגדות, ואומרים תלמידיו הלכות ושמועות משמו ומזכירין שמו בכל שעה, ואין מניחין אותו לישון בקבר".

עוד אפשר לבאר מה שאמרו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים, על פי מה דאיתא במדרש רבה (צח, ד): "ישראל משכימים ומעריבים בכל יום ואומרים, שמע ישראל אבינו ממערת המכפלה, אותו דבר שצויתנו עדיין הוא נוהג בנו, ה' אלקינו ה' אחד".

וזהו מה זרעו בחיים, כל זמן שזרעו בחיים שמשכימין ומעריבין בכל יום ואומרים שמע ישראל וגו', אף הוא בחיים, שהרי אומרים לו שמע ישראל, מזה מובן שהוא חי.

ויצוו אל יוסף לאמר אביך צווה וגו' (נ, טז)

יש לדקדק:

א. מדוע אמרו אביך, ולא אבינו?

ב. לכאורה מקודם היו צריכים לומר לו שמתחרטים על המכירה, ואחר כך את בקשת אביהם שיסלח להם, כמו שנאמר (משלי כח, יג) "ומודה ועוזב ירוחם."

ויש לומר ששני הדיוקים מתורצים אחת בחברתה, והוא, כי החרטה על המכירה נרמזת בתיבת "אביך".

ויתבאר על פי דברי הזוהר הקדוש (חלק א רכב) וזה לשונם: "ויקרא לבנו ליוסף (בראשית מז, כט), אמר רבי יצחק, האם שאר השבטים לא בניו הם, אלא אמר רבי אבא, יוסף בנו היה יותר מכולם". ועיין במפרשי הזהר, דיעקב בחינת תפארת, ויוסף בחינת יסוד, והם מתאחדים כאחד. ובשביל זה נאמר (שם, ג) "וישראל אהב את יוסף מכל בניו".

והשבטים אפשר שמקודם לא ידעו מזה, ובשביל זה כתיב (שם, יא) "ויקנאו בו אחיו".

אבל עכשיו, אחרי שראו שיוסף הוא המשביר לכל עם הארץ ואותם ואת ביתם מכלכל יוסף, ראו מזה שהצדק אתו שהוא בחינת צדיק יסוד עולם, הודו ואמרו "אביך", שאתה בנו יותר מאיתנו. ובזה הראו שהם מתחרטים על המכירה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה בו' ניסן תשע"ג

בסיעתא דשמיא
מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות בצידן:

1. מה המילים "ויחי יעקב" באות ללמד מעבר לפשטן הפשוט?

תשובה: השם "יעקב" מורה על ענווה (יעקב מלשון עקב). ומכאן מובן שביעקב התקיים ה"ויחי" היינו שהוא חי בזכות מידת הענווה שהייתה בו וכפי שחז"ל אומרים: "כל הרוצה לחיות, ימית את עצמו."

2. מדוע הפסוק הראשון שפותח את פרשתנו משתמש בשם יעקב ("ויחי יעקב") ואילו הפסוק שלאחריו מציין את שמו השני – ישראל ("ויקרבו ימי ישראל")?

תשובה: ידוע שהשם יעקב מייצג מדריגה נמוכה יותר מהשם ישראל וכפי שמובא בפירושו של רש"י בפרשת "וישלח" על הפסוק "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל": "לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה, כי אם בשררה וגילוי פנים". בשל עובדה זו מובן כעת שכשהפסוק רוצה לספר שיעקב קרא לבנו יוסף שהיה מלך במצרים, הוא משתמש בשמו הנעלה יותר של יעקב כיאה לאחד שהולך להפגש עם מלך.

3. על הפסוק "אל נא תקברני במצרים", מפרש רש"י: א. סופה להיות עפרה כינים (ומרחשים תחת גופי) ב. ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער וגלגול מחילות ג. שלא יעשוני מצרים עבודת אלילים."
ויש לשאול: הרי הסכנה שיעשו את יעקב עבודת אלילים ויעברו בגללו על איסור של עבודה זרה, היא סיבה הרבה יותר מרכזית וכבדת משקל שבעטיה ראוי שלא יקברו אותו במצרים מאשר שתי הסיבות הראשונות שיותר נוגעות לטובתו האישית של יעקב. אז מדוע רש"י מונה את הסיבה החשובה הנ"ל רק בסוף ולא כפי שהייתה צריכה להופיע בתחילה?

תשובה: רש"י רוצה לפרש ולומר שאילו יעקב היה קודם מציג לפני יוסף את הסיבה לכך שהוא אינו רוצה שיקברו אותו במצרים משום שיעשו אותו לעבודת אלילים, היה יוסף יכול לבטל טיעון זה בכך שהיה טוען שהוא בתור משנה למלך מצרים ידאג לכך שלא יעשו מיעקב עבודת אלילים ושרק יתייחסו לקברו כאל קברי צדיקים שמתפללים שם לבורא עולם. לכן הקדים יעקב לומר שבכל מקרה לא נוח לו להיקבר במצרים בגלל שתי הסיבות האישיות הראשונות שאותן לא ניתן לפרוך ולבטל.

סיפור לשבת

את אשר בישל יקבל

בשעה שהיה מוט'ל הסוחר עובר בין שקי התבלינים שבחנותו וכף גדולה בידו, דומה היה למלך הסוקר גדוד חיילים ומניף את שרביטו אל על.

בעיר קייב, ברוסיה של אז, ידעו היטב את חנותו של יוד'ל. עשרות שקים מוטלים היו תדיר צמודים לקירות החנות, מלאים בסוכר ובמלח ובתבלינים רבים מסוגים שונים ומשונים. יוד'ל עומד ומנצח על השקים ועל העובדים ועל המאזניים השוקלות. עשרות קונים ממלאים במשך כל היום את בית העסק, לקוחות פרטיים הנוטלים ושוקלים כמויות זעירות של תבלינים טחונים, ולקוחות גדולים הרוכשים כמויות גדולות עבור חנויות ואכסניות. כמובן שיש מי שמקנא ביוד'ל על היותו איש מצליח אבל אין חלילה מי שמתאנה לו. בינתיים.

בבוקר של יום סגרירי אחד הולך לו יוד'ל אל חנותו הגדולה ועוצר נדהם על יד חנות אחת ברחוב שלו. זה מכבר נסגר בית המסחר הזה לבדי משי. כבר כמה ירחים שהחנות הזו עומדת ריקה והנה עתה עומד לו נכרי אחד ומצווה על פועלים חרוצים להוריד שקים מעל גבי עגלה גדולה רתומה לשני סוסים. והשקים מדיפים ריחות מוכרים ליוד'ל עד מאוד, הלא אין כמוהו להכיר בטיבם של תבלינים. הנה את אשר יגור בא לו: הגוי הזה עומד לפתוח חנות המתחרה לחנותו שלו.

"בוקר טוב", פנה יוד'ל אל הנכרי, "מה הם שקי התבלינים הללו? עומדים למכירה?"

לרגע הביט בו הגוי הזר בחשדנות ולאחר מכן פנה מעימו והמשיך לפרוק את הסחורה בעזרת פועליו.

יוד'ל לא ויתר. הוא שלח את עובדיו שירחרחו לדעת האם יש לחשדו בסיס של אמת והם שבו ואין בפיהם עלה זית כי אם בשורת מלחמה: הגוי הזה היה בעבר אחד מהקונים של יוד'ל ועתה פותח חנות המוכרת את אותה הסחורה במחצית המחיר.

יוד'ל כינס עוד באותו היום את עובדיו ובישר להם שיעדר כמה ימים מהחנות. חילק להם הוראות כיצד לנהוג בימים הקרובים בהם לא ישהה בקייב: יש להתנהג בחנות כאילו הכל כשורה ושום דבר לא אירע, אך יש לפקוח עין על אנשים חשודים הבאים לאסוף מידע על סוגים של תבלינים ומחיריהם.

לאחר מכן ארז יוד'ל מזוודה אחת ויצא אל הדרך. נוסע הוא אל העיר הקטנה מאזיר.

במאזיר התגורר הצדיק הקדוש רבי אברהם יהושע העשיל מגזע טשערנוביל. יוד'ל יספר לו את צרתו שבאה עליו בפתע ולא יעזוב את ביתו עד שיביא הרבי לגירושו של אותו גוי עז פנים.

אמרו עליו שהתורה כולה, נגלה ונסתר, אצורה בקופסת זכרונו עד לאחת

בדברי ימיה של החסידות התקדש בהערצה שמו של הצדיק הקדוש רבי מרדכי מטשערנוביל. הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל היה בן נינו של המגיד מטשערנוביל. בימיו, לפני כמאה שנים לערך, נהרו אלפי חסידים ומקושרים אל העיר מאזיר בה ניהל את נשיאותו ברמה.

איש פלא היה רבי אברהם יהושע העשיל. אמרו עליו

האדמו"ר השישי בשושלת טשערנוביל
רבי אברהם יהושע העשיל טברסקי זיע"א

שהתורה כולה, נגלה ונסתר, אצורה בקופסת זכרונו עד לאחת. בשבתות מיוחדות, במועדים ועוד יותר בימים הנוראים, היה בית מדרשו במאזיר שברוסיה עמוס לעייפה בהמוני חסידים ובהם גדולה תורה ואלופי חסידות.

נהרה של שמחה שרתה תמיד על פניו של רבי אברהם יהושע העשיל. עוז וחדווה שנבעו ממעיין נשמתו הטהורה. יוד'ל נכנס אל הקודש פנימה וכבר שרתה רוח של רגיעה על נפשו הסוערת. הרבי קרא את פתקתו והשיב לו בבטחה:

"אל לך לדאוג, במה ששלך לא יהין איש לגעת, שוב לקייב עירך והתחזק באמונה וביטחון".

יוד'ל נסע לביתו שמח וטוב לב ובטוח בהבטחת הרבי. להבנתו עתיד הגוי לעזוב את חנותו החדשה ולהניח לו להמשיך בבית מסחרו כפי שהיה תמיד.

אבל הנכרי לא חשב כלל ועיקר לוותר. הוא לא הסתפק בהסגת גבול אלא החל להסית את שלטונות העיר שהיהודי מעלים מיסים, מוכר סחורה שאינה לפי כללי החוק ועוד כהנה וכהנה. חודשיים ימים חלפו מאז הבטחת הרבי, אמנם פרנסתו כמעט ולא נדחקה, אך את הרדיפות וההצקות וההלשנות יוד'ל לא יכל לסבול עוד.

שוב נסע למאזיר ושוב התקבל אצל הרבי מטשערנוביל ופניו מאירות כזוהר הרקיע. הרבי הקשיב לו ואך זאת השיב:

"עוד משוכה אחת יהיה עליך לעבור בקושי ולאחר מכן תבוא הישועה ויתקיים בגוי הזה הפסוק 'בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל', עוד מעט קט".

ופתאום פרצה שריפה בבית המסחר החדש לתבלינים של הגוי המתחרה. בעיצומו של ליל היה זה וכל עמלו היה למאכולת אש.

יוד'ל ובני משפחתו ועובדי בית המסחר לתבלינים אשר לו, לא ידעו אם לשמוח או להתעצב. כי אמנם אין כעת בית מסחר מתחרה אך מי יודע כיצד ינהג הגוי ואם לא תבוא ממנו נקמה מרה.

ארבעה משוטרי העיר יורדים מן העגלה המשטרתית ומניחים אזיקים כבדים על ידיו של יוד'ל

יוד'ל המשיך לנהל את חנותו, הכף הגדולה בידו והוא מודד ושוקל ופתאום שומע רעש גדול של עגלה מתגלגלת במהירות ועוצרת ליד חנותו. ארבעה משוטרי העיר יורדים מן העגלה המשטרתית ומניחים אזיקים כבדים על ידיו של יוד'ל, נאשם הוא בהצתת החנות השכנה כנקמה על שהעז הגוי לפתוח חנות דומה לשלו.

"זו עלילה שפלה", התקומם יוד'ל מול אנשי החוק, "או אולי טעות. מעולם לא פגעתי בחנות השכנה".

הוא ניסה לבקש להיפגש עם ידידיו בשלטונות העיר, אך איש מהם לא אבה לראותו.

עתה נסעו בני משפחתו של יוד'ל למאזיר אל הרבי. סיפרו לו שהגוי לא עזבם אלא הביא למעצרו של אביהם באשמת שקרית כאילו שרף את בית מסחרו של אויבו. בעוד שבוע ימים יתקיים משפטו וגזר דינו יכול להיות קשה מנשוא. ורבי אברהם יהושע העשיל בשלו, רואה שעתיד להתקיים בקרוב הפסוק 'בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל'...

הוא ירד מביתו מרוצה אך מרגע לרגע הלכה הבעת שביעות הרצון שעל פניו ונעלמה

אחר הדברים האלה בבוקר בהיר אחד שוב הופיעה עגלה משטרתית, עתה ברחוב הסמוך ליד בית מסחרו החרוך של הגוי. השוטרים הניחו אזיקים על ידיו של סוחר התבלינים החדש וגררוהו בכוח רב אל העגלה. ויהי ביום המשפט התהפכה הקערה על פיה וכה התברר:

הגוי הזה אין גבול לעזותו. בראותו שאינו מצליח להחליש את מסחר התבלינים של היהודי, שכר שני 'שקצים' ושיגרם לשרוף את חנותו של היהודי. אבל הגוי הזה היה 'בטלן' בעליל. בלהיטותו הרבה להזיק ליהודי בו לא הקפיד להדריך היטב את ה'שקצים' את מה עליהם לשרוף. בטוח היה שכשמדבר על חנות התבלינים של היהודי הכל מבינים להיכן כוונתו...

הצעירים הנכריים הללו בחרו בחנותו של הגוי בעצמו, ושרפוה כליל.

בעת השריפה ישן הנכרי היטב. ביקש לקום בבוקר ולהיות תמה עם כולם יחד מי שלח ידו בחנותו של היהודי יוד'ל... הוא ירד מביתו מרוצה אך מרגע לרגע הלכה הבעת שביעות הרצון שעל פניו ונעלמה. כבר מרחוק הכה באפו ריח שריפה. ביקש לשרוף ויצא שרוף... לפחות לא יהיה עליו לשלם לשליחים עבור השליחות ההפוכה שעשו.

אבל ה'שקצים' לא וויתרו. מבחינתם אין זה עניינם מה נשרף. הם ביצעו את שליחותם כהוגן ורק קצת טעו... אם לא ישלם ילמדוהו פרק בהתנהגות של חוק ויושר.

והם הגישו כנגדו הלשנה רשמית על השליחות הנמבזה ששכרם כדי לשרוף את חנותו של סוחר ישר דרך.

כך נתפס הגוי הזה, נפל בבור אשר כרה לעצמו כדברי הרבי מטשערנוביל המתגורר במאזיר ומצודתו פרוסה להגן על חסידיו ומקושריו בכל אתר ואתר.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

3

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

החברותא של האדמו"ר מסאטמאר שהתקרב למשפיע - המשך מעמוד 1

השכונה החרדית בורו פארק בברוקלין. בשנת תשמ"ב, בעת ששהה בחנות, נכנס לחנות בן עוולה אפרו אמריקאי וביקש לשודדו. הרב פרידמן הי"ד ניסה להתגונן ונרצח על קידוש השם למגינת לב אשתו וילדים היתומים.

בבחרותו למד רבי גרשון בישיבת 'עדת יראים – וויען', וקנה את תורתו מראש הישיבה וגאב"ד וויען הגאון רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זצ"ל. מכתב יוצא דופן מגאב"ד וויען שהפליא מאוד את כשרונותיו נשתמר אצלו, אך ר' גרשון סירב בענוותנותו להראות את המכתב. באותן שנים יצא לו להכיר וללמוד בחברותא עם בן גילו רבי אהרן טייטלבוים, כיום כ"ק האדמו"ר מסאטמאר, שעימו שמר על קשרי ידידות והערכה.

במהלך שנות לימודיו בישיבת וויען כספה נפשו לתורת חסידות חב"ד, והחל להשתתף בשיעוריו של ה'חוזר' הגה"ח הרב יואל כהן זצ"ל, עד שהפך לתלמידו המובהק. בתקופה זו השתתף רבות בתפילות וההתוועדויות בצל הקודש של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א וזוכה להדרכות ותשובות מהרבי בנושאים רבים, כאשר הוא זוכה להדרכות מעשיות בעבודת השם שליוו אותו לכל ימי חייו. בשנת תשמ"ג נסע ללמוד בארצנו הקדושה ונכנס לישיבה המרכזית בכפר חב"ד, בה למד בשנים תשמ"ג תשמ"ד.

בהגיעו לפרקו נשא את רעייתו המחנכת תבדלחט"א מרת גיטא, בתו של הרב זושא קעניג זצ"ל, מחשובי חסידי חב"ד בירושלים. קבע את משכנו בירושלים עיר הקודש, בתחילה בשיכון חב"ד, לאחר מכן בקהילת חב"ד בשכונת רמות, ובהמשך היה לאחד ממייסדי קהילת חסידי חב"ד בשכונת נווה יעקב. במשך השנים למד בחברותא עם יבדלחט"א המשפיע הגה"ח ר' מענדל ווכטר, אותו הכיר עוד משנות מגוריהם בוויליאמסבורג.

שותה מבארו של המשפיע

בשנות מגוריו הממושכות בירושלים התקרב לגדולי החסידים בירושלים, ובהם מורנו המשפיע הגאון הצדיק והחסיד רבי משה וובר זיע"א, שמפיו היה חוזר על שמועות וסיפורים המעוררים את הלבבות לעבודת השם בדרך החסידות.

כותב השורות זכה מספר פעמים לשמוע ממנו שמועות וסיפורים מהמשפיע רבי משה זיע"א, שהיו מצוטטים על ידו בחיות מיוחדת ובעיניים בורקות מהתרגשות. כך למשל היה מדגיש רבות בשמו של המשפיע את העובדה שכאשר יהודי רוצה לזכות את הזולת במצוות תפילין – עליו לעשות זאת כדי ש'יהודי אחר יניח תפילין', ולא מתוך תחושה עצמית של 'אני אניח תפילין ליהודי אחר', באומרו שההבדל בין שתי הגישות – הוא היסוד בקירובם של אחינו בני ישראל לאביהם שבשמים. "צריך להרגיש את עצם הנשמה של יהודי אחר וכך לקרבו, ולא לבוא בגישה 'הישג אישי' להניח תפילין לעוד יהודי", היה אומר.

רבי גרשון היה מתלווה לעתים למורנו המשפיע בעת שהניח תפילין עם יהודים בכותל המערבי, והעיד כי מעולם לא נתקל אף לא ביהודי אחד(!) שסירב לבקשתו של רבי משה להניח תפילין. כל מי שזוכה להניח תפילין עם יהודים יודע שמדובר בתופעה נדירה וכמעט בלתי מצויה. אולם לרבי משה אף אחד לא סירב, כאשר לדברי רבי גרשון הסיבה היא שרבי משה מעולם לא חשב על עצמו, על התועלת האישית שתצמח לו או על גן עדן שיקבל וכיוצא בזה כתוצאה מזיכוי הרבים; "הוא ראה רק את היהודי שמולו ואת הצורך להציל אותו ולקרב אותו לאביו שבשמים.

והנה דברים שכתב רבי גרשון עצמו במכתב לכמה ממכריו בלשונו האותנטית: "איך ללכת למבצעים, יש אלו שהולכים למבצעים 'מפני שהרבי אמר'. זוהי דרגתו של נח, לקיים 'הוכח תוכיח'. הרבי אמר – אז עושים נחת רוח לרבי, לקיים מה שמצווים. ראיתי יהודים כמו הרב משה ובר זצ"ל מתמיד עצום בלימוד וכו', כשהלך להניח תפילין ודיברתי איתו – הדגיש: 'היהודי צריך להניח'. אצל הרבה סירבו להניח כשביקשו מהם – אבל אצלו]המשפיע רבי משה[– זה כמעט לא קרה וכולם הניחו תפילין. כי היהודי הרגיש שמתכוון לטובתו. אני ראיתי זאת בעיניי... בפועל הוא הצליח יותר מכולם, ובאמת עשה נחת רוח יותר להקב"ה וקיים את רצון הרבי".

זיכרון מפורים דפרזים

עוד היה רבי גרשון מספר לכותב השורות, שפגש כמה פעמים את מורנו המשפיע זצ"ל בחצר קודשו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א ב-770 שבשכונת קראון-הייטס, והמשפיע היה מעורר על החשיבות להקפיד על זמן תפילה כמובא בשו"ע ובשו"ע הרב של בעל התניא זיע"א, כאשר רבי משה היה אומר: "לא בתפילה בשעה מאוחרת נעשים חסידים. חסיד צריך לשמור על השולחן ערוך".

כמו כן היה רבי גרשון ע"ה אומר ששאיפתו הנעלית ביותר של חסיד צריכה להיות בראש ובראשונה לעשות נחת רוח להקב"ה, בורא העולם ומנהיגו – מסר עליו חזר בתקופה האחרונה כמה וכמה פעמים.

רבי גרשון היה מדקדק בהלכות ומנהגים. פעם סיפר לכותב השורות על פגישתו עם המשפיע רבי משה זיע"א במהלך בר-מצווה שנערכה בליל פורים דפרזים של אחת השנים לבנו של הגה"ח רבי מענדל ווכטר שליט"א, המשפיע ב'נחלת הר חב"ד' שבקרית מלאכי שרבי משה העריכו מאוד. רבי משה הגיע מירושלים לקרית מלאכי, ולמרות שהיה 'מוקף' וקיים את מצוות הפורים בט"ו באדר – דאג לשמוע קריאת מגילה גם בליל י"ד אדר, עקב דקדוקו בהלכה, וזאת מחמת העובדה ששהה בלילה זה בערי הפרזות.

מזליה חזי

המנוח ע"ה נפטר במיתת נשיקה לאחר שבלילה הפקיד את רוחו בידו של אדון הנשמות. סמוך לשעת חצות של ליל עשרה בטבת עוד התפלל ערבית של ליל עשרה בטבת ב'שטיבלאך הרב קארו' בביתר, ושעות ספורות לאחר מכן כבר נתבקש לישיבה של מעלה, כשהוא מותיר אחריו משפחה ענפה לתפארת, בנים וחתנים מרביצי תורה ומשפיעי חסידות.

מכריו הרבים הפליאו את העובדה כי אחת האמרות האחרונות שהשמיע ברבים ממש סמוך לפטירתו – היה רמז מבהיל על העתיד להתרחש עימו: הוא סיפר על מכתב שכתב הרבי מליובאוויטש זיע"א למשפיע הרב מנחם זאב גרינגלאס ע"ה על אודות אחד שקיבל תפקיד בחברא קדישא ש"תפקידו להכין יהודים לתחיית המתים".

ואכן, זמן קצר לאחר מכן עלה רבי גרשון להתכונן לתחיית המתים...

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון.
רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה משמחת:
העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל
m025004569@gmail.com

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי ר' ישראל יוסף משה בן ר' אהרן מנדל ז"ל לעילוי נשמת רבי יעקב טובול בין עישה ז"ל ואשתו מרת פריחה בת מסעודה ז"ל

לע"נ נתנאל בן ציפורה ושלמה רפאל בן אסתר ת.נ.צ.ב.ה

פרפרת

גליון 514

פרשת ויזוי תשפ"ד

בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה (מזז, כ)

בך יברך ישראל - הבא לברך את בניו, יברכם... ויאמר איש לבנו: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (רש"י)

התורה מדגישה כאן את חשיבות ברכת אב ואם לבניהם. יצחק בירך את יעקב, יעקב בירך את בניו, וכן כל אב ואם מברכים את בניהם ומתפללים עליהם שיזכו להיות ת"ח ויר"ש.

המ"ב כותב (סי' מז סק"י) ש'תמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוין מאוד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו, וכן כשאומר בובא לציון 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'.

כמו כן ידוע שהזמן המסוגל להתפלל על הבנים שיאירו באור התורה הוא לאחר הדלקת נרות שבת, וכן מנהג ישראל לברך את הבנים והבנות בליל שבת. הרי שיש ענין מסוים בתפילת וברכת ההורים לבניהם, שזו ברכה ותפילה מיוחדת שבכוחה להתקבל במרומים, ובפרט אם תפילה זאת נאמרת בדמעות.

* * *

סיפרה פעם בתו של מרן **ה'חפץ חיים'** זצ"ל: כשהביאו לפני מרן ה'חפץ חיים' זי"ע את ספר התהילים הישן של אמו הצדקת התרגש ואמר בבכייה: "היודעים אתם כמה דמעות שפכה אמי לפני הקב"ה עם ספר זה כשביקשה שבנה יהיה יהודי כשר...". ועוד סיפרה על סבתה - אמו של ה'חפץ חיים': "סבתי לא הייתה בעלת נסים, מחוללת נפלאות מפורסמת וכיוצא בזה, אבל זוכרת אני שבשלהי ימיה כאשר נתפרסם כבר שמו של בנה בכל רחבי עולם היהודי, ניגשו אליה כמה ממקורביו של ה'חפץ חיים' וביקשו לשאול את אמו של גדול הדור במה זכתה לבן שיאיר את עיני העולם. היא, שלא תלתה זכות זו במעשיה, השיבה להם כי אל להם להפנות שאלה זו אליה, שכן לא זכור לה דבר מיוחד שאותו יכולה היא לשייך לכך שיוצא חלציה יגדל לתלמיד חכם עצום. אולם הנוכחים ניצלו את ההזדמנות ושבו והפצירו בה, שמא בכל זאת תיזכר באיזה מעשה קטן שאינה מיחסת לו חשיבות אך יש בו כדי להאיר את התעלומה... 'לא לא, אינני זוכרת', השיבה. 'אבל אם אתם שואלים אני יכולה לומר לכם דבר פעוט אחד שאירע עמי: לפני חתונתי ביקשה אמי המנוחה לשוחח עמי דקות מספר וכה היו דבריה: 'בתי, הקשיבי לדבריי! אנו מצווים לגדל את בנינו לתורה וליראת שמים, על כן אני מבקשת ממך דבר אחד - בכל עת פנויה, טלי סידור זה לידייך והעתירי תפילה לפני בורא העולם, שתזכי לגדל את ילדייך לתורה וליראת שמים ואל תשכחי להוזיל דמעות בעת תפילתך'. בסיום דבריה העניקה לי סידור ובו תפילות וספר תהילים, זה כל מה שעשיתי' - סיימה בתמימות אמו של ה'חפץ חיים', 'בכל פעם שסיימתי את עבודות הבית או אף כאשר הנחתי סיר תפוחי אדמה על האש והמתנתי כמה דקות לסיום הבישול, הייתי נוטלת את הסידור שקבלתי מאמי ע"ה ובוכה בדמעות שליש לרבש"ע שיחון את עיניו של ישראלק'ה שלי ואזכה לגדלו לתלמיד חכם וירא שמים'".

לא אחת התבטא מרן **הגרא"מ שך** זצ"ל, שכדי שספריו של אדם יתקבלו כפי שזכה ה'חפץ חיים', יש צורך בזכות מיוחדת ואין לדעת מהי, לפעמים זוהי זכות דמעותיה ורוב תפילותיה של אמו... **[מתוך 'נשים במאי קזכיין']**

יִשָּׂשכָר זְזַמֹּר גָּרֶם... וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד (מט, יד-טו)

ויט שכמו לסבול - עול תורה. ויהי - לכל אחיו ישראל. למס עובד - לפסוק להם הוראות של תורה וסדרי עיבורין, שנאמר (דה"א יב לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל וגו' (רש"י)

שבט יששכר קיבלו עליהם עול תורה. הם עמלו ועסקו בה בכל כוחם, ולא פלא שזכו לידיעת התורה ברמה גבוהה, עד כדי שזכו להבין אפילו את הסוגיות המורכבות של 'סדרי עיבורין', וזה היה חלקם המיוחד בתורה, ובאמצעותו הם קבעו את העיתים והזמנים לכלל ישראל. ומלבד זאת זכו גם להורות הלכה בישראל בשאר תחומי התורה.

* * *

ברבות השנים, כאשר שמו של מרן **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל יצא לתהילה בארבע כנפות תבל, רבו הפונים שהתדפקו על

דלתותיו יומם ולילה וביקשו להיוועץ עמו בהלכה, בעצה ובהנהגה. אין לתאר ואין לשער את גודל כאבו ושברון נפשו כאשר נאלץ להתיק עצמו מעמלו ושקידתו ולפנות לענייני חולין. הרבנית הצדקנית ע"ה, ששימשה לרבינו כאשת חבר במשך עשרות בשנים, נהגה לומר תמיד: "עזבו את בעלי ר' יוסף שלום, הוא אינו עסקן, הוא 'ישיבה מאן'!".

כלולותיו של רבינו נערכו ביום שישי, לפני קבלת שבת, כמנהג בני ירושלים באותם ימים. החופה נערכה לפני השקיעה, ולאחר שהנוכחים היטיבו לבם במעט מזונות ומיני תרגימא, מיהרו הכל לקבלת שבת ותפילת ערבית, שלאחריהן נערכה סעודה אחת ששימשה כסעודת שבת וסעודת חתונה גם יחד.

במשך כל השבת שקד החתן הטרי על תלמודו, וביום ראשון, כאשר הגיעה העת לעסוק בסידורים הראשונים וברכישת הכלים הנחוצים בעבור הבית החדש, פנה לרעייתו הצעירה ואמר: "הן ידוע, כי הכל הולך ונקבע על פי ההתחלה, וכאשר מבקשים לבנות בניין רב־קומות יש לאזן וליישר את יסודותיו במחשבה תחילה. על כן מבקש אני שימי נישואינו הראשונים יהיו כולם קודש לתורה ועמלה. הבה נדחה אפוא את הסידורים הנחוצים בכמה ימים!".

הרבנית, שאומנה בבית אביה הדגול על ברכי התורה והיראה, נעתרה לבקשה, אך בטרם הביעה את הסכמתה שאלה: "למשך כמה זמן נדחה את ההיערכות והסידורים?".

"למשך אלף ימים!", הפטיר רבינו בעוד רעייתו מתרצה לבקשתו.

במשך אלף ימים שקד רבינו על תלמודו ללא הפוגה. לאחר שחלפו הימים הקצובים התברר כי הסידורים ההכרחיים כבר בוצעו על ידי הרעיה הצעירה, ואילו הסידורים שהמתינו עד כה יכולים לסבול דיחוי של עוד אלף ימים...

כך חלפו להם אלף ימים ולאחריהם עוד אלף ימים ולאחריהם עוד אלפי ימים בהם הפך רבינו מחתן רך בשנים ומצורב צעיר לגברא רבה ולפוסק הדור, שהבהיק את שמי העולם בתורתו ובפסקיו.

ראויה לציון הקפדתה העצומה של הרבנית במשך כל ימיה. היתה זו הנהגה מופלאה, האפופה במסירות נפש של ממש. ברבות הימים התבטאה הרבנית באוזני אחד מנכדיה ואמרה: "אני תולשת את שערות ראשי כדי שלא לדבר עמו דברים בטלים ואתם מדברים אתו כל כך הרבה?!".

* * *

עם חלוף השנים שמעו של רבינו הלך וגדל, ורבים התדפקו על דלתותיו יומם וליל - מי בבקשת עצה והכוונה, מי בשאלת הלכה והוראה, ומי בענייני השקפה והנהגה. המונים עשו דרכם אל פאתי שכונת 'מאה שערים'. ראשי ישיבות, רבנים, דיינים ופוסקי הלכה וכן יחידים, שניצבו בפני בעיות סבוכות הטעונות הכרעה, שירכו רגליהם אל מעונו הצנוע וביקשו לפגשו פנים אל פנים. הפונים הרבים שלא ידעו על סדריו הקבועים והחרוטים בסלע, הגיעו אל ביתו, שם הייתה הרבנית מקבלת אותם במאור פנים, ובהתנצלות־מה מסבירה כי הרב שוהה עתה בבית המדרש 'אהל שרה' ואי אפשר להפריעו.

"עתה שעת הסדר הקבועה שלו", הייתה חוזרת על דבריה יום יום מבלי ליאות. "אם זו שאלה של פיקוח נפש ניתן להקיש על דלתות בית המדרש הנעולות או על החלון. אבל האמת היא, שחבל על המאמצים, אפשר לדפוק כמה שרוצים, אך כשהרב שקוע בלימודו הוא אינו שומע דבר. לכן מוטב לחכות לערב, לשעות קבלת הקהל, בהן מקדיש הרב מזמנו לציבור השואלים".

היו שניסו את מזלם ופנו בכל זאת לנקוש על דלתות בית המדרש, אך העלו חרס בידם, רבנו לא שמע ולא הרגיש מאומה. אחד המתדפקים שחזר אל הבית רווי אכזבה כדי לברר את זמני קבלת הקהל, שפך לבו בפני הרבנית והיצר על השאלה הדחופה שתצטרך להידחות במשך מספר שעות עד לעת היעודה.

בנסיון לנחמו הפטירה הרבנית: "מה אפשר לעשות. כל יום מגיעים לכאן אנשים שבפיהם שאלות דחופות, ולכולם אני אומרת אותו הדבר: 'כשהרב באמצע הלימוד הוא שקוע לגמרי, הוא אינו שומע כלום ואינו רואה כלום!'".

לאחר רגעים מספר, בניסיון להפיס דעתו, הוסיפה הרבנית משפט המגדיר את מהות חייו של מרן: "הוא אינו פותח את הדלת לאיש, פשוט אינו שומע. אולי כשיבוא המשיח ייפתחו דלתות 'אהל שרה' לראשונה באמצע סדר לימודו, אך עד אז לא מסתבר שהדבר יקרה אי פעם!".

באחד הימים, נשמע לפתע קול דפיקות עזות על חלון בית המדרש. היה זה אדם שהתבשר על ידי רופאיו כי עליו לעבור ניתוח מסובך, ובטרם ביצוע הניתוח ביקש להיוועץ עם רבינו. לרגל נחיצות העניין והעול הכבד על לבו השבור, התיר האיש לעצמו להפריע לרבינו בעצם לימודו כדי לשמוע חוות דעתו ולברר מה עליו לעשות וכיצד יש לנהוג.

כשמטר המהלומות העזות, שניתך על חלון בית המדרש לא הסב את תשומת לבו של רבינו, השחיל האיש את ראשו מבעל לחלון והרעים אל חלל בית המדרש: "אני זקוק לרגע אחד עם הרב, אני זקוק לרגע אחד עם הרב...".

כך עמד האיש, כשגופו בחוץ וראשו בפנים וחזר על קריאתו שוב ושוב, עד שהבין כי זעקותיו חסרות תוחלת ונטש את המקום רווי אכזבה. לעת ערב, בשעות קבלת הקהל, נכנס האיש לחדר רבינו ופתח בבקשת מחילה על שהפריע לו היום באמצע לימודו, כשהוא מצטדק כי הדבר כרוך בפיקוח נפש. רבינו, שסבר כי על אף דחיפותה יכולה השאלה להידחות למועד מאוחר יותר, הרים אליו את עיניו המאירות

ואמר ללא כעס וטינה, כשצער וכאב ספוגים בקולו: "זה היית אתה, הייסורים שלך עינו אותי, למה?! האם אני רופא, האם אני נהג אמבולנס?! אני נהיה חולה כשאני נאלץ להפסיק באמצע הלימוד, וכי ייסורי ביטול התורה שלי הם לא פיקוח נפש?!".

רבינו הרים את ראשו בשנית והעלה על פניו העייפות את החיוך הרך והחמים ביותר שניתן להפיק. לאחר מכן התרומם ממושבו ובאופן נדיר חיבק את כתפי המבקר ואמר לו בחמימות גדולה: "נו, שיהיו חיים של שמחה וברכה והצלחה לשנינו, אני אתפלל עליכם!".

* * *

נכד רבינו, הרב ליפא ישראלזון, מספר: "ככל שהאנשים היו גדולים יותר כך הם ידעו להעריך את תורתו יותר!. פעם פניתי אל דודי, מרן רבי **חיים קנייבסקי** זצ"ל, בעניין ציבורי נצרך ביותר וביקשתי ממנו להעלות את הנושא לפני סבי. הגר"ח נענה והשיב כי אם יזדמן לו להיות בירושלים בעת בה חמיו אינו עוסק בלימודו, הוא יעלה בפניו את הדברים.

ימים ספורים לאחר מכן נודע לי, שלמחרת היום מוזמן הגר"ח לשמש כסנדק בברית מילה שתיערך באולמי 'בנות ירושלים' בשעת צהרים בה מרן הגרי"ש נח קמעה וסועד את לבו. מיהרתי לבית הגר"ח וציינתי בפניו כי כדאי לנצל את ההזדמנות בה ישהה בסמוך לבית מרן הגרי"ש בעת הצהרים כדי לשוחח עמו בעניין בו נדברנו.

'באמת זו הזדמנות', השיב לי הגר"ח, 'אפנה לבית מורי חמי לאחר הברית, ואם אגיע בשעה שאינו יושב ולומד אכנס ואדבר עמו על כך'.

"מדובר בענין מאוד חשוב!" הגבתי, "אולי כדאי לדבר עמו בכל מקרה, אף אם ילמד באותה שעה!".

ברם, הגר"ח דחה את דבריי והשיב: "איני יכול להפריע לו באמצע הלימוד! אין לנו שום השגה בלימוד של הסבא, מדובר בהרבה יותר ממה שאנחנו מבינים!".

יראת הכבוד והתבטלותו בפני מרן הגרי"ש בלטו לעין כל. כמה וכמה פעמים הבחנו, כי אין הוא פותח פיו עד שמרן פונה אליו בשאלה: "נו, מה אתה אומר?".

בהזדמנות אחרת העיד בפניי הגר"ח, כי מעולם לא אמר דעתו בפני מרן הגרי"ש מבלי שהוא עצמו יפנה אליו תחילה וישאל לדעתו בעניין.

* * *

כאשר בנו של הגאון רבי **יצחק זילברשטיין** שליט"א בא בברית האירוסין נערך הטקס במעונו של מרן, כשסבתא של החתן, הלוא היא הרבנית שיינא חיה אלישיב ע"ה, טורחת ומכינה תופינים ומגדנות עבור האורחים. לאחר שרבינו כיבד את האירוע בנוכחותו הקצרה, הוא קם ממקומו שבראש השולחן ויצא את הבית כדי למסור את השיעור הקבוע, שהתקיים מדי יום ביומו בבית המדרש 'תפארת בחורים'.

על מפתן הבית המתינה אם החתן, הרבנית שושנה זילברשטיין ע"ה, שפנתה אל אביה הגדול ואמרה: "רוצה אני לומר יישר כוח!".

"יישר כוח עליך לומר לאמא!", הגיב רבינו בבדיחות, "היא הכינה את העוגות ואת השתיה, בעוד אני לא טרחתי במאומה!".

אולם הרבנית זילברשטיין שבה והסבירה את כוונתה: "רוצה אני לומר יישר כוח על שנעתרת להקציב לנו דקות אחדות מזמנך היקר!".

היה זה אות ומופת לגדלותו של אותו בית דגול, שכל יוצאי כתליו ידעו גם ידעו כי אין בנמצא דבר יותר יקר מאשר זמנו של העמל בתורה, שכל רגעיו קודש לתלמודו ושקידתו!.

לימים התבטאה הרבנית עליזה שושנה זילברשטיין ואמרה: "שני דברים בלטו בבית אבי: ההקפדה על אמת, והתחושה כי מי שמתבטל ולא לומד - המבט עליו הוא 'בשביל מה אתה חי?!'". **[מתוך 'עמודו של עולם']**

אֱלֹקִים וְזַשָּׁבָה לְטֹבָה (נ, כ)

לפעמים צריך אדם להכריע הכרעה משמעותית בחייו כשלפניו ניצבים אמת ושקר, וותרנות ואטימות. והיה אם יבחר באמת הברורה ש'אין אדם נוגע במוכן לחברו' - ויוותר לרעהו, עליו לדעת שגם אם נראה לו שבטווח הקרוב הוא הולך להינזק מאותו ויתור, בכל זאת בסופו של תהליך - 'אלוקים חשבה לטובה' - ואין אדם מוותר ומפסיד.

* * *

הסיפור אירע בבית-הדין בעיר חולון. אל בית הדין הגיעו ל'דין תורה' חתן טרי, והצלם שצילם את חתונתו. הצלם הגיע לתבוע את החתן, מפני שלאחר שצילם והסריט את החתונה, החתן לא היה מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע מראש.

החתן, מצד שני טען, שאין הוא מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע עם הצלם, מפני שהצלם לא עשה את עבודתו כראוי, ומדוע? כי רבנים חשובים רבים הגיעו לחתונה ולא צולמו, ולכן אין לחתן מזכרת מנוכחותם בחתונה, והדבר מצער אותו מאוד ועל כן אינו מוכן לשלם לצלם את כל הסכום, שכן הוא לא עשה את עבודתו נאמנה.

הצלם, טען מנגד, כי השתדל לעשות את הנדרש ממנו, אך הסיבה שלא הספיק לצלם את כל הרבנים החשובים שהגיעו לחתונה, היא מפני שהרבנים הגיעו לדקות ספורות והתערבבו בקהל הרב שנכח בחתונה, לכן הוא לא הספיק להגיע לכולם ולצלם אותם לפני שעזבו את החתונה.

בית הדין שמע את הטענות והחל לדון ולחקור בצדדי הדין על פי כללי התורה. לאחר שבדקו את כל הצדדים, נשאר בית הדין בספק: מצד אחד החתן לא קיבל את העבודה כפי שדרש וציפה, מצד שני הצלם עשה כל אשר ביכולתו, על כן, מחוסר ראיות נשאר בית הדין בספק. מכיוון שכך, פנה אב בית הדין אל החתן ואמר לו: "ראה חתן יקר, הרי החתונה כבר הייתה, וכעת אתה יוצא לחיים חדשים עם כלתך. הצעתי היא לך שתוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום שקבעתם ביניכם על עבודתו, וכך בוודאי תזכה לחיים טובים עם רעייתך. אם תשאיר את הצלם עם צער וקפידא, הדבר לא יוסיף לכם".

אב בית הדין לא הסתפק בכך ואמר לו: "ראה, אם תוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום, אני אברך אותך בנוכחות הדיינים שתזכה עוד השנה לפרי בטן".

שקט השתרר בבית הדין והכל חיכו לשמוע את תגובתו של החתן. אך לתדהמתם הרבה החתן נעמד לעיני כולם ואמר: "איני מוכן לוותר לו, לא אשלם לו שקל נוסף על העוול שנגרם לי".

כל הנוכחים בבית הדין היו המומים. לא בכל יום נשמעת פניה נרגשת מאב בית הדין אל אחד הצדדים בתוספת ברכה כי אם יוותר ולא יעמוד על דעתו הוא יזכה לפרי בטן, והפלא הוא שלמרות זאת הוא מסרב לקבל את הברכה.

באותו הזמן, נכח באולם בית הדין אברך שהגיע על מנת להתלמד כיצד נעשה דין תורה, ומיד כששמע את פנייתו של אב בית הדין לחתן, הוא התרגש מאוד ואמר: "כבוד אב בית הדין, אני מוכן לשלם לצלם את כל תוספת התשלום שמגיעה לצלם מהחתן, ובתמורה לכך אני מבקש, שהברכה של הרב לפרי בטן תחול על אחותי הנשואה כבר מזה עשר שנים ולא זכתה לילדים".

החתן, ששמע באותו רגע את בקשתו של אותו אברך מתלמד, הבין, כי ברכתו של אב בית הדין אינה ברכה פשוטה, אלא שווה הרבה. הוא מיד חזר בו והכריז: "אני חוזר בי! אני מסכים לדברי כבוד אב בית הדין ומוכן לשלם לצלם את כל המגיע לו ברגע זה, ובלבד שכבוד אב בית הדין יברך אותי ואת כלתי בפרי בטן".

"זה כבר מאוחר מדי", השיב אב בית הדין לחתן, "לאחר שלא הסכמת להצעה, גילית, שאינך באמת מעוניין בכך, ולכן איני מוכן לעשות אתך עסקה זו".

החתן לא רצה לוותר על אותה הברכה והחל ממש להתחנן על נפשו: "לא, לא, אני באמת מוותר לו". אמר וכדי להראות, שהוא מתכוון לכך, הוציא מיד מכיסו צ'ק, כדי לשלם לצלם, "ובלבד שייתן לי הרב את ברכתו היקרה".

אב בית הדין שתק כמה רגעים והרהר מעט. "אתה, החתן תשלם לו את הסכום, ואני אברך אותך, שתזכה לפרי בטן. אך גם את האברך המתלמד שמסר נפשו והיה מוכן לשלם לצלם - אני אברך שתזכה אחותו עוד השנה לפרי בטן, בריא ושלם".

הכול היו מרוצים מהפשרה, החתן כתב מיד צ'ק לצלם ונפרד ממנו בידידות, ואב בית הדין עמד בנוכחות הדיינים ובירך את החתן ואת אחותו של האברך, שיזכו עוד השנה להתבשר בבשורות טובות. ובאמת, באותה שנה נפקדה הכלה, אשת החתן בבת, וכמוה, נפקדה אחותו של האברך, אף היא באותה שנה, בבת בריאה ושלימה, לאחר עשר (!) שנים של ציפייה ארוכה וקשה לפרי בטן.

[מתוך 'פניני עין חמד'-'קול ברמה']

* * *

סיפור מפי בעל המעשה: מאז שנכנסתי לדירה שלי אני סובל בגלל הרחבות בנייה. כל פעם שכן אחר בונה. פעם הקידוחים מגיעים מלמטה, פעם מהצדדים ופעם מלמעלה. כל היום נושמים אבק, פועלים מסתובבים בחצר ובבניין, ברזלים וקרשים מונחים בחניה, ואני יכול בהחלט להתלונן, אבל החלטתי לחשוב אחרת, להרחיב את לבי ולשמוח בהרחבה של השכנים: 'הם לא עושים את זה כדי לעצבן אותי. גם להם קשה, גם הם מתמודדים, והם עושים זאת רק מפני שהם צריכים להגדיל את הבית שלהם'. יום אחד, באחד הימים הקשים של לכלוך וקידוחים, פגשתי את השכן הבונה. החלטתי לא רק לחשוב עליו טוב, אלא גם לדבר טוב. שאלתי אותו איך מתקדמים, איך מסתדרים, איחלתי לו סייעתא דשמיא והרחבה בלב שמח, והוא מצידו שאל אותי: "אולי אתה רוצה ארונות עליונים למטבח? אנחנו מחליפים את המטבח, והארונות העליונים הקודמים במצב טוב ממש". שמחתי מאד בהצעה. כבר חשבנו לקנות ארונות, רק שהמצב הכלכלי לא איפשר זאת, והנה, כזאת מציאה. מידות הארונות התאימו באופן מדויק למטבח שלי, וגם לטעם של בני הבית. ממש כאילו בנו את הארון בשבילנו.

שכן אחר הרחיב גם הוא, הרחיב והרחיב, ומחלונו יכלו לראות לתוך הסלון שלי. יכולתי להתלונן ולדרוש מהשכן שיקנה לי וילון, כמה פעמים חשבתי לגשת ולדבר על זה, אבל אח"כ חשבתי שיש לו מספיק הוצאות ולחץ, ואני שמח שהבית שלו גדל. האמנתי שהקב"ה ישלח לי מה שאני צריך. לפני חג הסוכות השנה התקשר אלי אחי ואמר לי: "לאחרונה הרחבתי את הבית ואין לי מה לעשות בווילון של הסלון. זהו וילון במצב חדש, רוצה?" בוודאי רוצה. הווילון התאים באופן מדויק למידות הסלון שלי, והוא מפאר אותו ומוסיף יופי לכל הבית. אנשים שואלים אותי: 'מאיפה כל זה? הרווחת בפייס? הגרלת לוטו?'. ואני אומר להם: 'הרווחתי הרבה יותר מהגרלה חד פעמית בפייס, כי למדתי לשמוח בשמחה של השני. הכל הגיע ישירות מהקב"ה בכוח האמונה'. **[מתוך 'בהשגחה פרטית']**

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל

ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות:050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

696

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס: כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

מחלו וסלחו - והרוויחו כפליים

מעשה נורא סיפר הרה"ג רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין, ששמע מבעל המעשה:

מריבה גדולה פרצה בין שני שכנים מהעיר בני ברק.

אחד מהשכנים רדף את שכנו עד חרמה, הוציא עליו לעז ולא נחה דעתו.

השכן שהוציאו עליו את הלעז אירס את בתו, ולא פחות ולא יותר, שמועת הלעז עשתה לה כנפיים, ובגלל השם הרע שהוציא עליו שכנו הודיעו לו שהשידוך התבטל.

אומר הרב קרלשנטיין: מספר לי השכן בעל המעשה בכאב: 'אתה מבין שהשידוך של בתי התבטל. הניסיונות ועוגמת הנפש שלי בלתי ניתני לתיאור.

עברה תקופה לא ארוכה, כחודשיים-שלושה, והשכן שהוציא לעז על שכנו - בנו התארס, ואיזה שידוך הוא עשה!...' אומר הנפגע לרב קרלנשטיין 'את חטאיי אני מזכיר היום - אני ורעייתי איחלנו, שהזיווג של השכן לא יעלה יפה!

שבועיים-שלושה לאחר האירוסין שמעו המחותנים של השכן על המריבה הגדולה בינינו ועל הקפידה הגדולה והתרעומת שיש לנו כנגד המחותנים שלהם. הם שמעו שאנו מאחלים במפורש, שמידת הדין תפגע בהם ובשידוך, נכון שזה לא יפה, אבל כך חשבנו שצריך לנהוג.

הם שלחו אלינו שלוחים לפייס ולרצות, אפילו הציעו לנו ממון רב כדי שנתפייס - אך אנו בשלנו; לא דורשים מאתנו להיות מלאכים... לא סולחים ולא שוכחים!

בשלב מסוים המחותנים של השכן הפוגע אמרו לשכן שפגע: 'תשמע, אנו לא מבטלים את השידוך, אבל אנו ברגע זה עוצרים את כל ההכנות לחתונה, לא מתקדמים, לא מחפשים יחידת דיור, לא מחפשים ריהוט ולא קובעים תאריך לחתונה, עד שהשכן יסיר את הקפידה...'

ממשיך ומספר השכן הפגוע: 'לרגע הזה ייחלנו. לא סלחתי, כי לא הייתי מסוגל לסלוח, וכמה שבועות נמשך העניין, ואנו לא סלחנו, כפשוטו.'

ממשיך ומספר השכן: 'באחד מימי חמישי, יום שגרתי, פנה אליי יהודי שאני מכיר ואמר לי: 'תראה, האמת - אני מכיר טוב את הסיפור שלכם, ואין שום סיבה שתסלחו... אבל האם רוצה אתה לעשות עסק טוב? תראה, אני לא רוצה לחטט ולהתערב, אבל שאלה אחת לי אליך: האם זקוק אתה לישועה? האם אתה מכיר שיש מולך קיר בטון שאותו אתה לא יכול לעבור? אמרתי לו את האמת: כן, דע לך, שהבן הזה שהתבטל לו השידוך, זה הילד השלישי שלי, יש לי קודם בן ובת, הם כבר נשואים מספר שנים, ולא עזר לי ללכת לכותל וגם לא לרשב"י - אני תקוע, אין להם ילדים!'

אמר לי אותו מכר: 'אתה נורמלי?! יש בפניך הזדמנות פז לעשות את עסקת חייך - דוד מלך ישראל מגלה לנו סוג כמוס: "יָשִׂיחוּ בִי... שָׁעַר... תְּפִלָּה" (תהלים סט, יג). תלמד מדוד המלך. חייו של מלכנו דוד היו סוערים ביותר. כתוב בחז"ל: עשרים ושמונה שנה התגלגל דוד ביערת הג'ונגלים, וכל כך הרבה פעמים כפסע היה בינו לבין המוות, ומלכנו דוד מגלה לנו איך הוא שרד את המצבים הקשים הללו. אומר דוד המלך: "יָשִׂיחוּ... יֹשְׁבֵי שָׁעַר" - אלה היושבים על הברזלים וצוחקים עליי. "וּנְגִינוֹת... שֵׁכָר" - אלו השיכורים המנגנים על סיפור חיי. ודוד המלך ממשיך ואומר [תהלים קט, ד]: "וַאֲנִי תְפִלָּה". שואל המלבי"ם במקום: מה הקשר? מה הסמיכות בין זה לזה? אומר המלבי"ם: דוד המלך אומר לנו: אתם יודעים מה סוד הקיום שלי? איך אני שורד במצבים שכאלה? - בשעה שהשיחו בי וניגנו מנגינות להתלוצץ עליי, ידעתי שזו עת הרצון, ובעת ההיא אלוקים יענני, ולכן "וַאֲנִי תְפִלָּה".

אומר דוד המלך: ניצלתי את הרגעים המרים האלה שטבלתי בביזיונות והפכתי אותם ליהלומים והתפללתי! כתוב ב'קהלת' פרק ז, כ: "אֵין צַדִּיק... אֲשֶׁר... טוֹב וְלֹא...". מביא הרמ"ק דבר נורא: הנשמה של האדם עולה למעלה לשמים כאשר הוא ישן בלילה, והקטיגור דורש למצות אתה את הדין - אם זה מוות ל"ע, אם זה מחלות או יסורים נוראים ל"ע. אומר הרמ"ק: הנשמה מתחננת לפני בורא העולם ואומרת: 'אני לא יכולה לעמוד ביסורים האלה!' אך הקטיגור אומר: 'צריך לעשות דין!' אז מה הפתרון? היתן למכהו לחי - אם אדם מקבל בזיונות ושותק ומבליג וישבע חרפה - כמה שאדם יותר מבליג ושותק, הוא זוכה להיות עשיר גדול. אדם המבליג זוכה לישועות גדולות.

חזרתי ביום חמישי בערב הביתה וסיפרתי לאשתי את אשר אמר לי אותו מכר. שבעה ילדים יש לי חוץ מהשניים. גם הם שמעו את הדברים ואמרו לנו: 'אבא! אמא! מה אתם מתלבטים? מוישי ורחלי יכולים לזכות בזרע של קיימא! מה אתם מתלבטים בכלל? כדאי מאוד למחול!'

לא ידעתי מה לעשות. ביום שישי בבוקר חזרתי מהתפילה, ואני מבחין שאשתי משוחחת בטלפון. עם מי היא מדברת? עם המחותנים של השכן. אני שומע אותה מדברת אתם, ולא רק שהיא מוחלת, היא גם פרגנה ושבחה אותם. היא אמרה נכון, שהשכן עשה מעשה לא בסדר, אך דעו לכם שהם משפחה נפלאה, הם השקיעו מאוד בחינוך ילדיהם - פרגנה מכל הלב.

הילדים הנשואים שלי לא ידעו שמחלנו להם. כעבור ארבעה ימים, ביום שלישי אחה"צ, קיבלתי טלפון מהבן שלי, שבישר לי בהתרגשות: 'אבא! ב"ה, אשתי מעוברת!' וכעבור שלושה-ארבעה ימים נוספים מקבלת אשתי טלפון מהבת, המבשרת לה: 'אמא'לה, ב"ה נפקדתי!'

חלפו עברו להם תשעת ירחי הלידה ובשנת תשע"ו בחודש אדר, מזל דגים, ערכתי בביתי שתי שמחות...'

כהן מרחוב רשב"ם וכהן מתפרח

מסבב כל הסיבות מגלגל את העניינים, שכאדם מוותר לזולתו, חושב על זולתו ועושה עמו חסד - הוא זוכה למידה כנגד מידה.

לפנינו סיפור נפלא על יהודים, שדאגו לעונג השבת של זולתם, ובעקבות זאת זכו שעונג השבת שלהם לא ייפגע. הסיפור קרה בפרשת חוקת תשע"ו.

מעשה במשפחת כהן הגרים בתפרח, שהוזמנו לשמחה משפחתית של המחותנים שלהם הגרים בבני ברק. השמחה התקיימה בשבת בבית הכנסת לדרמן.

אבי המשפחה, הרב משה כהן, חיפש דירה לשבת באזור בית הכנסת לדרמן, הוא צלצל למשפחת כהן הגרים בבני ברק ברחוב רשב"ם, ביקש לשוחח עם אבי המשפחה ואמר לו: 'תראה, אתה לא מכיר אותי ואני לא מכיר אותך, אני גר בתפרח ואני צריך לבוא לבני ברק לשבת, יש לנו שמחה משפחתית, אולי אתה מסכים להחליף

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

בס"ד

המשך סיפור לשבת קודש

אתי דירה? אתה תבוא לתפרח לשבת, ואני אבוא לבני ברק לשבת...'

אומר הכהן מרחוב רשב"ם לכהן מתפרח: 'מדוע התקשרת אליי? כל כך הרבה אנשים יש ברחוב רשב"ם, בדיוק אליי הגעת?'

משיב לו הרב כהן מתפרח: 'לא הגעתי אליך במקרה, הבן שלך לומד בתפרח בישיבה הקטנה, וחשבתי: למה לא תעשה הפתעה לבן שלך? לכן התקשרתי דווקא אליך, תבוא לפה לשבת, תהיה עם הבן, אתם תהנו, הבן ישמח וגם תזכה לעשות עמי חסד גדול.'

הרב כהן מבני ברק אמר לו: 'אך קודם אשאל את אשתי אם היא מסכימה'. שאל את אשתו, היא הסכימה, והרב כהן מבני ברק השיב תשובה חיובית.

ביום חמישי מצלצל הרב כהן מרחוב רשב"ם לבנו הלומד בישיבה הקטנה בתפרח ואומר לו בשמחה: 'מויש'לה, החלטנו לעשות לך הפתעה! אנחנו באים לתפרח לשבת!'

הבן במקום לשמוח השמיע קולות ואנחות של אכזבה. שאל הרב כהן את בנו: 'מדוע אינך שמח שאנו באים?' ענה לו הבן: 'אבא, זו 'שבת חופשית', והישיבה סגורה!'

אמר האב: 'תראה, כבר הבטחנו, ואין מה לעשות, נבוא לתפרח.'

ביום שישי נסעה משפחת כהן מבני ברק לתפרח, ומשפחת כהן מתפרח נסעה לבני ברק. חצי שעה לפני שבת מצלצל מכשיר הפלאפון הנייד של הרב כהן, המתארח בבני ברק. מעבר לקו דיבר גיסו: 'תראה, חמי הזמין אותי לשבת, הגענו אליו לפני כחצי שעה, והוא נדהם לראות אותנו כיוון שהוא שכח שהוא הזמין אותנו, והזמין עוד משפחה אליו לשבת, לכן הוא הצליח לארגן לנו יחידת דיור ששם נשהה, אך כמו שאתה יודע, יש לי ב"ה שבעה ילדים, ותשע נפשות לא יכולות לשהות ביחידת דיור של 30 מ"ר, לכן אני מבקש ממך, אם תואיל בטובך להחליף אתי דירה, לך יש ארבעה ילדים, ותוכל להסתדר מצוין ביחידת דיור, ובכן בוא ונחליף בין הדירות - אתה תבוא ליחידת הדיור, ואני אבוא לדירה ברשב"ם!'

אמר לו הרב כהן: 'בשמחה רבה, רק שאני לא יכול להחליט אתך, זו לא דירה ששייכת לי, אתקשר מייד לבעל הדירה ואשאל אותו אם הוא מסכים שנבצע את ההחלפה.'

הוא התקשר לרב כהן מרחוב רשב"ם, שנמצא עכשיו בתפרח, ואמר לו: 'המתחיל במצוה אומרים לו גמור, אתה מסכים שנחליף?'

והוא עונה לו: 'לא אכפת לי, אני לא מכיר אותך וגם לא מכיר את גיסך, לא אכפת לי שתתחלפו, שיהיה ככה...'

חצי שעה לפני שבת עבר כהן מתפרח, שהגיע לרחוב רשב"ם, ליחידת הדיור, וגיסו, שהיה ביחידה, עבר לדירה של כהן מרחוב רשב"ם שנמצא בתפרח.

בשעה 23:00 בלילה נפטר הגאון הרב יונה זלושינסקי זצ"ל, שהתגורר באותו בניין בו גר כהן, ומכיוון שמת בשבת הוא מוקצה, לא נגעו בו עד מוצאי שבת.

מה היה קורה לכהן מרשב"ם לולי היה מתארח בתפרח ועוזב את דירתו? הוא היה צריך לעזוב את הדירה ב11:00 בלילה ולחפש לעצמו מקום אחר לישון!

ומה היה קורה לולי כהן מתפרח היה נשאר לגור בדירה ברשב"ם? גם הוא היה צריך בשעה 23:00 בלילה לעזוב את הדירה, מפני שהטומאה של המת נמצאת בכל הבניין!

רואים אנו מסיפור מדהים זה, שיהודי חושב שהוא עושה טובה לזולתו, והקב"ה מראה לו, שהוא מיטיב בעצם עם עצמו...

הגיס, ששהה בבניין בשבת היה ישראל, והוא יכול להשאר בבניין, ולא חשש מטומאת מת. שני הכוהנים שוויתרו זכו שהקב"ה סידר בהשגחה מופלאה שלא ישהו בבניין באותה שבת!

לומדים מסיפור זה את ההנהגה של מידה כנגד מידה: כהן מבני ברק דאג לעונג שבת של כהן מתפרח, ובתמורה סיבב הקב"ה שלא ייפגע עונג השבת שלו!

וכהן מתפרח ויתר לגיסו, שהיה ישראל, דאג לעונג השבת שלו, והקב"ה דאג שעונג השבת של משפחה כהן מתפרח לא ייפגע...

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים)

ידוע הדבר כמה גדלה מעלת אהבת רעים, עד שאמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד) **ואהבת לרעך... זה כלל גדול בתורה, ופרשוה רבותינו ז"ל** (שבת לא, א), **דרצונם לומר דעלך סני לחברך לא תעבד. והנה לפי גדל הטובה, כך יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, עד שבעוונותינו בעון שנאת חנם חרבה עירנו ושמם מקדשנו וגלינו מארצנו, ועדין השטן מרקד בינינו לשטננו, איש לבצעו פנה ואינו חושש לתקלת חברו, ויש שהוא שמח לאיד, ויש שבשביל הנאה כל דהוא איש את רעהו חיים בלעו. אוי לעינים שכך רואות כי עינינו תכלינה אל צפיתנו צפינו לישועה, ומושיע אין כל עוד שמדה זו מצויה בינינו. לכן צריך להתחזק לעורר את האהבה. ופרטי אהבת רעים כבר בארם לארך ולרחב ב"ספר הברית", ואני אבוא בקצרה. והוא, שצריך לקים בענין זה "סור מרע... טוב"** (תהלים לד סו), **וצריך לסור מרע בדבור ובמעשה:**

בדבור דעלך סני לחברך לא תעבד. צריך לזהר ולהשמר מלדבר אל חברו או על חברו שום דבור שאינו רוצה שידברו לו או עליו, ובזה נכלל לשון הרע ואונאת דברים וכהנה רבות. וכן על זה הדרך צריך לסור מרע:

במעשה שלא להזיק בחברו או לגרם לו שום נזק, כל דלא ניחא לה שיעשו לו. וצריך להעמיק בזה, כי רבו הטעיות היצר הרע. וביותר צריך לזהר במקום שיש חסרון כיס, שאדם עשוי לאורויי התרא לנפשה ולנטות אחרי הבצע המגיע לו אפלו בהפסד חברו. ולא לחנם אמרו (ערובין טה ב): **אדם נכר בכיסו אשרי איש ירא את ה' ואוהב את ה' בכל מאדו ולא יטה אחרי הבצע:**

וכן צריך לקים במצוה זו "ועשה טוב" בדבור ובמעשה: בדבור לדבר דברים טובים ונכונים לשמח אנשים, כגון בשורות טובות ועצות טובות ולהרים מכשול מדרך חברו, להודיע לו אם יודיע שיגיע לו שום נזק בשום אפן ולנחמו בעת צרתו וכהנה רבות. ובמעשה עשות חסד בגוף ובממון. כאשר חפץ שיעשו לו ושירחמו עליו ושידחקו עצמם כדי לרחם עליו, ככה יעשה למען עשות חסד ולקים מצות ואהבת לרעך כמוך. "אשרי אנוש... זאת ובן... יחזיק בה" (ישעיה נו ב). **לפם צערא אגרא** (אבות סוב"ה), **כי לפם צערא עושה נחת רוח ליוצרו. וכרחם אב... בנים... לצרה ילד** (משלי יז יז) **כן איש את רעהו יעזרו, כי כלנו... איש... נחנו** (בראשית מב יא), **אחים אנחנו. וכאשר יחוס על אחד מאיבריו כן צריך לחוס על כל אדם מישראל, כי כלנו כאיש אחד כגוף אחד:**

והנה האדם אוהב את עצמו ואת בנו ואת אחיו מפני שהטבע מחיבו, אבל לגבי חברו במקום שסובר דאית לה פסידא או טרחא דגופא, אהבת עצמו גוברת עליו, ומה גם שלהיות הדבר מצוה רבה יצרו של אדם מתגבר עליו להעבירו על דעת קונו למען יאבד טובה הרבה, וצריך להתגבר על יצרו ולחוס על כבוד קונו ולעורר את האהבה. ואשריהם ישראל, כמה יגיעות יגעים וכמה טרחות סובלים וכמה הוצאות מוציאים על דבר מצוה ומעשים טובים, זכאה חולקיהון. אבל דא עקא שיש מצוות גדולות אשר דורש אין להם מחמת שאין מחזיקין אותם למצוות כל כך. ואם אמרו (אבות ד ב): **הוי רץ למצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, על אחת כמה וכמה מצוה רבה כזו, שנכלל בה אהבת חסד ואהבת רעים ודרכי שלום, שראוי לרדף אחריה כרודף אחר החיים. ומאחר שיצר סמוך מורה מ"ט פנים לטהר את השרץ ולקרב התועלת לעצמו, ומה גם שיש בדבר זה כמה ענינים שהירא את דבר ה' נבוך הוא ואינו יודע איזה דרך ישכן אור, לכן העצה היעוצה היא לקים מאמר התנא שאמר** (שם יג): **ואל בינתך אל תשען. וזה כלל גדול בכל התורה כלה, וכל שכן במלי דממונא, הולך אל חכמים יחכם** (משלי יג כ) **וישיג ארחות חיים:**

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730

נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפואה שלימה!

שדכנית (לבחורים מגיל +30): **א-ה: 21:00 - 22:30**
טל: 03-6766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים **ג', ד' ה'**
בשעה: 21:00-22:00 **058-3297225**
שידוכים לשם שמים למגזר החרדי
לנשים: 053-4163681 **לגברים:** 053-4110655
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כַּרְכְּמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. דבורה בת נורית מרגלית ובעלה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה

לעילוי נשמת: עמנואל בן אירן, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטנת, סלטנת בת טאווס, יהודה בן ויקטוריה **ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה**

סגולה מרבי נחמן לזש"ק,

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

בס"ד

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 970

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 16:22

צאת השבת: 17:25

ר"ת: 17:57

פרשת ויחי - "חביבין ייסורים"

על הפסוק בפרשתינו "**וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם**" (בראשית מז, כח) כתבו המפרשים כי יעקב אבינו סבל ייסורים רבים בחייו: צרת עשו, צרת לבן, צרת דינה יוסף, סוף שנות חייו בילה במצרים ורק לאחר שעבר את כל הסבל הזה זכה להיות מרכבה לשכינה ואף זכה לבנים ולגדולה. אכן חביבים הם ייסורים שעל ידיהם ניתן להשיג מעלות רמות והתרוממות בתורה.

מכאן, הסיק הגאון רבי משה פיינשטיין – אנו למדים עיקר חשוב באמונה: "כל מה דעביד רחמנא – לטב עביד" (ברכות ס :). כשממיט הקדוש ברוך הוא אסון על יהודי, חס וחלילה, הוא עושה זאת כשבמחשבתו – טובתו של האדם. "כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מייסרך" (דברים פרק ח פסוק ה). גם אם הדבר מכאיב מאוד לאב המעניש את בנו, הרי זה נחוץ לפעמים, כדי למנוע מן הבן סטייה מהדרך הנכונה, ולפעמים נאלץ הקדוש ברוך הוא לנהוג כך עם בניו. החכם מכל אדם קורא ליהודי (משלי ג, יא) "מוּסַר יְהוָה בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקוֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ", מטרת הייסורים אינה להפחיד את האדם, קל וחומר שהיא לא נועדה להפילו לתהום הייאוש הכרוך באובדן עשתונות. מטרת הייסורים לגרום לאדם להשתפר ולהתקדם בעבודת ה', ועל כן טוב יעשה אם לא ימאס בייסורים ולא יקוץ בהם, אלא יקבלם בהבנה ובאהבה וישתמש בהם כמנוף להתעלות. שלמה המלך עליו השלום גם מלמדנו את הבסיס ההשקפתי שעל גביו יוכל האדם להגיע לדרגה שבה לא ימאס ולא יקוץ בתוכחות ובייסורים, וזוהי ההכרה (משלי פרק יב) "כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה' יוֹכִיחַ וּכְאָב אֶת בֵּן יִרְצֶה".

בספר ההארה בהסתר" כתב כי השמש זורחת בכל בוקר מחדש, היקום מנגן בכל יום את מנגינת החיים המפכים בו, מנגינת האושר המחולק חינם ברחובות, רק בוא וטול ממנו. אבל יש אנשים שקמים אל הבוקר ההוא ומגלים שענן שחור נכנס אל תוך חדרם. שחור כל כך וגדול כל כך, עד שהוא מצליח להזדחל גם אל תוכם. הם רואים רק אותו ושומעים רק את קולו המאיים, הם נושמים אותו בכבדות, והלב, גם הוא מתמלא בו. ניסיון. יש ניסיונות כואבים ויש ניסיונות שהפחד שולט בהם באימה; יש ניסיונות של קריעה פנימית ויש עצובים, עצובים עד עומקה של הנפש. בכולם יש וילונות שחורים ואטומים המסתירים מחלונות החיים את האור או את היופי, את הצחוק ואת החדווה. האנשים הללו לא תלו את הווילונות האלה ולא העלו בדעתם לבחור בהם. הם תכננו חיים של אור ושל יופי. הם תכננו חלונות שקופים ומבהיקים צהובים מרוב שמש ושמחה. אבל יום אחד הם פשוט מצאו שם את עצמם, מתנסים בניסיון ההוא שאלוקים זימן אל חייהם. אכן, יום יבוא והווילון יוסט בפתאומיות. אור גדול יחדור אז אל החדר, אור גדול ייכנס אל הלב. פתאום יהיו החלונות שקופים כבדולח, והאלוקים ישתקף אליהם מבעדם, קרוב כל כך, אוהב כל כך, זוכר עבורם את חסד נעוריהם, לכתם אחריו במדבר בארץ לא זרועה, בארץ החושך וצלמוות, בארץ הבלבול והפחד, בארץ הכאב והדמעות. פתאום הוא יהיה שם – ארמון חייהם. זה שנבנה בתוכם בחשכה והם לא השגיחו בו כלל. כמה יפה הוא, כמה נשגב ומופלא, פתאום הם יגלו איך מונח כתר מלכות בראשם והם עלו לגדולה. יום יבוא ונאחז בחוזקה את ימי החושך ההם. לא נוותר עליהם ולא נצמצם את גודלם.

יום יבוא ונציג אותם במשפט, נציג אותם בכניסה לגן עדן. נציג אותם לפני אדון הכל. הנה, נוכל לומר, היו לנו ימי חושך. היו לנו הרבה ימי חושך. אבל בינתיים איך מצליחים לראות גם בחושך? ומהיכן מוצאים את החרכים ההם שבעדם מסתנן פס דק של אור כדי להצליח לשרוד למרות הקושי? "החפץ חיים" היה מפרש את הכתוב (תהלים פרק לב) 'רבים מכאובים לרשע, והבוטח בה' חסד יסובבנו' באופן זה: "לפנים נהגו להשתמש בסמי רפואה חריפים לחולי מעיים, אף כי היו מלוחים ומרים, אבל מכיוון שהיו טובים למחלת הקיבה, לא היו משגיחים על המרירות, והחולה היה סובל דומם את המרירות למען יתרפא מחוליו. "אולם כעת המציאו המצאה חדשה: מניחים את הסמים החריפים והמרים בתוך איזה דבר הנקרא קפסולה ובולעים אותה, ואינם מרגישים לגמרי טעם המרירות והמחלה מתרפאת". האם יש בכל העולם קפסולה כזאת שתוכל להכיל את מרירות הניסיון וחריפותו? שתוכל להכניס בתוכה את כל אלה בלי להתרסק מהלחץ או מהקושי, עד כדי שיצליח לעמעם את טעמם הנורא? **יש. מבט אחד כלפי מעלה: ידיעה ברורה ומרגשת כי האלוקים הוא החשיך את החדר והוא ידליק לנו את האור. הרגשה ממשית כזאת כי הוא אינו ממתין לנו בחוץ, אלא יושב איתנו כאן, בתוכנו, ומצטער עמנו יחד על הקושי. ביטחון מוחלט כי יש מישהו האוסף את דמעותינו והן לא מתגלגלות על הארץ, והחושך הזה, גם אם איננו מבינים כיצד הוא הטוב ביותר עבורנו.**

הנהגתו של הבורא פרוסה על פני כל החיים. רק עין בוחנת תצליח להסיר את המחיצה המבדלת בין הבורא לברואיו ולהבחין בהשגחה הפרטית המנווטת את כל המתרחש בעולם. האמונה בה' מקנה לחיים תכליתיות, תקווה ומשמעות. עם זאת, קיים בעולם "הסתר פנים" שבלעדיו היתה נשללת מאיתנו הבחירה החופשית, כפי שנאמר: "והסתרתי פני מהם" (דברים פרק לא פסוק יז). חוסר בהירות ואי יכולת להבין את משמעות היסורים והסבל, נקראים "הסתר פנים". במצב זה, לראות את ידה המכוונת של ההשגחה העליונה הניצבת מאחורי המאורעות, צפה ועולה המחשבה שמא חס וחלילה עזב ה' אותנו. האדם מטבעו מעוניין להבין שלכל פרט יש סיבה. לכן, אדם שאינו מבין את תכלית סבלו, קשה עליו הסבל שבעתיים. מצד שני, הבנת הסבל מעניקה לאדם כוחות מחודשים המאפשרים לו להתגבר על צורותיו. האדם יהיה מוכן לעבור ניתוח מסובך ומסוכן, אם אכן ישתכנע שהדבר נעשה לטובתו. תלמיד יהיה מוכן לקבל עונש, אם יחוש שהעונש אינו שרירותי. לעומת זאת, כאשר האדם סבור שכל מה שמתרחש הוא מקרי וחסר תכלית, עלול הוא להתייאש. רופא ווינאי ידוע ששהה באושוויץ במשך כשלוש שנים, נשאל לאחר המלחמה, מדוע בין האסירים אשר שימשו בתפקיד "קאפו" בגיא ההריגה, לא היה אפילו רב אחד. מה היה סוד חסינותם של אותם אנשים, בו בזמן שאנשים אחרים, חלקם משכילים, שיתפו פעולה עם הנאצים בניסיונם להיוותר בחיים? ענה להם אותו רופא: אדם אשר רואה תכלית בכל מה שקורה לו, אינו מאבד את צלם האלוקים. הוא יבכה, הוא יכאב, הוא יצעק, אולם הוא לא יתייאש...!

דוד המלך עליו השלום היה מאמין גדול באמונה חושית ולא רק באמונה שכלית. ישנם אנשים שהם עובדי הקדוש ברוך הוא ושמחים בעבודתו, וזאת מתי? כשטוב להם! כשיש להם

כסף, כשיש להם בריאות! כשיש משפחה טובה... או אז הם מאמינים בקדוש ברוך הוא, אז הם מתפללים בהתלהבות ומקיימים מצוות. וזאת מפאת שהם מרוצים! על כך היה אומר דוד המלך (תהלים פרק צב פסוק ג) **"להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות"** כשטוב לך, והשמש זורחת ומאירה בעבורך, כשאתה במצב של 'בוקר' מלא חסדים, על מצב כזה בחיים דבר פשוט הוא שהאדם לא מפסיק להודות לקדוש ברוך הוא על חסדיו המרובים בכל רגע ורגע בחיים. אך קיימת מעלה נשגבה יותר – "ואמונתך בלילות": אם תמשיך להיות עם אמונתך – גם בלילות!... כלומר, גם כשיש לך מצבים של לילה ואפילה, והחושך יכסה ארץ, והנך מרגיש שאתה מתמודד לבד מול 'חיות היער' בעולם הזה, בכל זאת תהיה דבוק עם התורה ועם האמונה, ותקבל את הייסורים בהבנה שעוברת עליך תקופה של ניסיון והתמודדות. לפעמים מעמידים את האדם בניסיון, ורוצים לראות עד כמה חזק הוא ברוחניות; פתאום, אין עבודה! או שיש עבודה אבל קשה בפרנסה! קשיים בחברה!... להיכן שהוא פונה השערים נעולים!... או אז רוצים לראות – האם הוא נשבר?! האם ידבק באמונתו וימשיך לקיים תורה ומצוות – אם לאו?!...

"ואמונתך בלילות" – המעלה היא שגם בתקופת לילה וחשיכה, גם בזמן שיש יסורים ובעיות, צריך להיות חדורים אמונה בקדוש ברוך הוא ולקבל הכל באהבה.

יום יום אנחנו עומדים בפני השאלות הללו, ולמעשה אין לנו כמעט תשובות, פשוט לא מבינים כלום. אבל עלינו לדעת, כי שם למעלה אין שאלות. רק לעיתים, הקדוש ברוך הוא מגלה לנו גם פה את סוד הנהגתו, ואז השאלות סרות, הכל מובן, אין טענות ואין קושיות. רעיון נפלא זה יש בו כדי לחזקנו ולאמצנו בסערת התקופה העוברת על כלל ישראל. לידע ולהיוודע שאם מתעוררות בלבנו שאלות, זה מפני שיש לנו עיניים קטנות וצרות, שאינן מצליחות לצפות למרחוק ולראות את כוונותיו של השם יתברך בכל מה שהוא מביא עלינו. אבל, יגיע זמן שבו נזכה בסייעתא דשמיא לראות כי דבר לא בא במקרה, וכל היסורים והסבל היו לטובה ממש. הגאון הצדיק רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל מביא בעניין זה משל, ונמשלו נוקב ומאלף. **ילד קטן הלומד לצייר אצל מורה, בעל שם, לציור. בהדרכתו ובעידודו של המורה, צייר הילד ציור נוף מרהיב ביופיו. הוא עבד על הציור ימים רבים, עד שהיתה זו יצירה של ממש. לפתע, נפלה טיפה של דיו גדולה ומכוערת במרכז הציור. הילד לא ידע את נפשו מרוב צער ופרץ בבכי. התמונה שהשקיע בה כה רבות – ועכשיו כל עבודתו לריק... הרגיע אותו המורה: אל תבכה, נוכל יחדיו למצוא פתרון לבעיה. הנה יש לנו כאן ציור נוף נפלא ובמרכזו טיפה של דיו. הבה ונוסיף לצייר ציפור ססגונית ויפה ואת טיפת הדיו נשלב בתוך הציור של הציפור... הציור יצא עוד יותר יפה ממה שהיה קודם! כן, החיים כולם הם סוד. אין אנו יודעים לשם מה אנו חיים, מה תפקידנו המיועד לנו בעולם – "הנסתרות לה' אלוקינו". כשבאים עלינו יסורים, או כל דבר הנראה לנו כמפריע למהלך חיינו, הרי זו כטיפת דיו הנופלת לתוך שלוות חיינו. ישנו איזה סוד בטיפה זו, לא לחינם הקדוש ברוך הוא שלח אותה. ומה עלינו לעשות? אם ננסה למחוק את ה"טיפה הזו", אם אותו ילד ינסה למחוק את הטיפה שנפלה על הציור הנפלא שלו, הטיפה רק תתמרח על פני כל הדף ותהרוס את כל הציור. אם ננסה "למחוק" את הטיפה – את הייסורים – נקלקל בזה את כל הציור. אדרבה, במקום לנסות ולהיפטר מהייסורים, עלינו לשלב אותם בתוך חיינו! ליטול אותם ולהגשים על ידם את המסר האמיתי שלהם – את המסר שנשלח לנו על ידי הקדוש ברוך הוא! עלינו ליצור מהם "חיים" – צמיחה ועשייה של נצח! או אז, כל חיינו יקבלו מימד אחר לגמרי – מימד הרבה יותר נפלא, חיים הרבה יותר יפים מאשר ללא אותם ייסורים!** ("נפש חיה").

פעמים שאדם רואה מכה באופן שלילי, מחרף ומגדף את מר גורלו בטיעון של "למה זה מגיע לי, ודווקא לי, ואני בסדר" ובמיוחד שיש כאלה שלא. אין הוא מבין שייסורים אלה לטובתו והינם מזככים אותו מחשבון העבירות שלו. אל לו למאוס בהם לאחר שקיבלם, כי קבלתם באהבה משמעותה טיהור וזיכוך נשמתו מחטאים הדבוקים בה. כמובן שאין אנו מחפשים אותם, באומרנו "לא הם ולא שכרם", אולם כבר דרשו רבותינו בהגדה של פסח: "צפון ברך", על דברים שצפונים ממך ברך; אל תמאס בייסורים. אם והיה וקיבלת אותם תודה לקדוש ברוך הוא ואל תמאס ותבעט, שכן, חלילה, יכול האדם לאבד את כל זכותם של הייסורים. והדברים הצפונים, לעתיד יתגלו כמבורכים. ולכן נודה ונברך "ברוך ה'", ולא, חלילה וחס, להיפך. וכבר כתב הגר"א, שאלמלי הייסורים לא מצאנו ידינו ורגלינו בעולם הבא. **פשר הדבר הוא, שבשעה שהאדם נפטר והנשמה עולה למעלה, היא ניצבת לפני מאזניים גדולים שבהם שוקלים את מעשיו על מנת לקבוע אם ירבו הזכויות על החובות או להיפך, חס ושלום. ובעוד הנשמה עומדת שם, נשמעת בת קול היוצאת ומכריזה שכל הזכויות שצבר הנפטר כל ימי חייו יתקבצו ויבואו להישקל במאזניים. והקול נשמע בכל העולמות שמשתרש משם שורש נשמתו. לשמע הקול מתקבצים ובאים מיד כל המליצים שנבראו מהמצוות ועומדים מימין המאזניים. אחר כך יוצאת בת קול נוספת וקוראת לכל העוונות שעשה הנפטר בכל ימי חייו שיתקבצו גם הם ליד המאזניים. בהישמע הקול הנוסף הזה מתקבצים ובאים המוני המוני לבושי שחורים. כאשר מלאכי הזכות על כף אחת של המאזניים ומלאכי החובה על השניה, מתברר כי רבים הם מלאכי החובה מריבוי המקטרגים, אלא גם מכיוון שאין כוחם של מלאכי הזכות יפה כל כך משום שהמצוות אינן נעשות בכוונה וברצון הראוי, לעומת העוונות הנעשות בתשוקה ובחפץ. כאשר האדם רואה את המצב העגום של ההכרעה לכף חובה הוא מתמרמר עד מאוד, ואין לשער את גודל עוגמת הנפש לנוכח המסקנה המתבקשת מאליה – שיוכרז עליו שהוא רשע ומקומו בגיהינום. עוד הוא עומד ומתמרמר, יוצאת לפתע בת קול נוספת ומכריזה בקול גדול: "היכן הייסורים שהיו לאדם זה בעודו בעולם הזה?". מיד מתקבצים ובאים כל הייסורים שהיו לו בכל ימי חייו ומצטרפים אל הזכויות. בכך מוכרע דינו לזכות, כי על ידי הייסורים נתכפרו לאדם הרבה מעוונותיו והוא נשאר בחזקת צדיק, ושמח ומודה לה' אז על כל מה שעבר עליו.** ללמדנו בא הדבר, שכאשר מקבל אדם ייסורים כאן בעולם הזה – עליו להיות מאושר בהם. ייסורים הוא מלשון מוסר, משמים מלמדים אותנו מוסר. ייסורים גואלים את האדם מכל צרותיו. ועד כמה אסור לאדם למאוס בייסורים מביא ה"פלא יועץ", זכר צדיק לברכה, כך: ועל כל פנים על כל מין צער שאירע לו יהא רגיל לומר "גם זו לטובה וכל דעבד רחמנא לטב עביד", ולא יהא ככסילים שבועטים וכועסים, ואם נופלים או נכשלים, אומרים דברי חירופים וגידופים. אוי להם שיורשים פעמיים גיהינום שיגעים בייסורים לריק ומוסיפים על חטאתם פשע, אבל המקבלים הכל בטוב לב, אחריתם יהיה טוב, כי כל מה שנראה לאדם רע, אלוקים חשבה לטובה, אלא לפעמים הם נסתרות לה' ופעמים סוף שהן ניגלות לנו. לפעמים אנשים שוכחים שהקדוש ברוך הוא מנהל את העולם. שוכחים שאף אחד לא יכול לעשות להם טובה או רעה ולנקוף אצבע למטה, מבלי שמכוונים זאת מלמעלה. המנהל בעבודה לא יכול לעשות לכם שום דבר מדעתו. אם אתם צריכים לקבל העלאה בשכר ופתאום אתם מוצאים את עצמכם עם מכתב פיטורין ביד... אל דאגה! זה בדיוק הסימן שהכל מלמעלה והכל לטובה. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **יהודי בשם נחמן עבד במאפייה. בעל הבית תמיד חשש שיום אחד נחמן יתפטר ויפתח מאפייה מתחרה משלון שתסכן את העסק שלו. אך נחמן מעולם לא חשב על הכיוון הזה... ההיפך הוא הנכון. הוא אהב מאוד את עבודתו ולא חשב לעזוב ולפתוח מאפייה מתחרה. אך בעל המאפייה שהיה בטוח בדמיונותיו,**

החליט למנוע מנחמן בכל דרך לפתוח מאפייה מתחרה. יום אחד שמעה כל השכונה כיצד בעל המאפייה צועק: "גנב, גנב" ומשליך את נחמן מהמאפייה בבושת פנים. הוא סיפר לכולם כי תפס את נחמן "על חם" גונב כסף מהקופה. מיותר לציין, כי נחמן האומלל לא גנב אפילו פרוטה. הוא החל לחפש עבודה חדשה, אך יצא לו שם של "גנב" ואף אחד לא הסכים להעסיקו. המצב לא הותיר לנחמן כל ברירה, ובעצת ידידיו הוא החליט לנסוע לחוץ לארץ ולנסות שם את מזלו, אולי משם תצמח לו הישועה. אחרי הנחיתה נטל את מזוודתו והתכונן לצאת מהטרמינל. אך לפני כן ביקש להתפנות, ופנה לחדר השירותים. הוא לא האמין למראה עיניו. על הרצפה היו מושלכות כמה חבילות גדושות של... דולרים! נחמן היה המום. מחשבות התרוצצו במוחו, האם הכסף שייך לו? האם עליו לחפש את בעליו? נחמן החליט לקחת את הכסף ולחשוב אחר כך מה לעשות איתו. הוא תחב את חבילות הכסף למזוודה, אך כאשר יצא מהשירותים, נבהל לראות מולו עשרות שוטרים כשחלקם מכוונים כלפיו אקדחים. כמה שוטרים קרבו אליו והחלו לחפש על גופו ובתוך מזוודתו. נחמן היה כה מבולבל, עד שפלט: זה הכסף שלי. השוטר חייך בלגלוג ואמר: אחרי ששדדת את הבנק... עד מהרה התברר לנחמן, ששלוש שעות לפני כן התבצע שוד בסניף סמוך. אני לא השודד, אמר לחוקרים כי לפני שלוש שעות עוד הייתי במטוס... החוקרים שאלו: אם כן, מאין יש לך הכסף? ונחמן המציא תשובה במקום: אני איש עסקים המסתובב עם סכומים גדולים באופן קבוע. החוקרים לא ידעו אם להאמין לו. החוקרים הבחינו, כי במזוודה של נחמן היה פנקס טלפונים. והחליטו שהם יתקשרו לאחד המספרים וישאלו אודותיו, ולפי התשובה יחליטו מי הוא. הטלפון הראשון שהחוקרים שלפו היה של... בעל המאפייה, מי שהתנכל לנחמן ופיטר אותו מעבודתו. כאשר בעל המאפייה קיבל את השיחה, הוא השיב שהוא מכיר את נחמן. וכששאלוהו האם הוא איש עסקים עשיר? החליט בעל המאפייה להעליל עליו שהוא מגלגל כספים כדי לסבך אותו עוד יותר (הוא החליט בדמיונותיו שמס הכנסה עלו עליו). נחמן הזה מסתובב כל היום עם סכומי ענק, אמר בעל המאפייה, ואין לי מושג מאין. נחמן שוחרר מהחקירה כשכל הכסף בידו. כך אירע שדווקא בעל המאפייה שרצה לגרום לו נזק, הוא שהציל אותו מהחוקרים האמריקנים והביא לכך שהוא נשאר עם הכסף...

המסקנה מהסיפור היא כמובן, לא לרדת מהארץ ולנסות את מזלכם בחוץ לארץ. אלא להבין שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה, לטובה עושה. רק שהעבודה שלנו היא, להבין את זה בדיוק ברגע הקשה ולא למפרע... לכל אחד הקדוש ברוך הוא נותן ניסיונות קשים ביותר, לפי התיקון שלו, לפי המהות שלו, לפי הכוחות שלו. אין כאן טעויות ואף אחד מאיתנו לא סובל כאן בחינם. לכל יש מטרה ותכלית, ועצם זה שיש מטרה לדבר, יש בזה גם מעט נחמה. זה הטעם מה שאמרו רבותינו כי חייב האדם לברך ולהודות על הרעה כשם שמברך על הטובה. בנקודה זו האיר הרב מבוהוש הארה נפלאה. כי יש הבדל בין שני הפסוקים: על הטובה נאמר: "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא" ברצף, בהמשך אחד. ואלו על הרעה, הדברים נחלקו לשני פסוקים: "צרה ויגון אמצא, ובשם ה' אקרא". מדוע? כי להודות על הטובה יכול האדם מיד. אבל אם רצונו להודות הודאת אמת על הרעה, חייב הוא לעצור ולהתבונן בטובה הגנוזה בו, הצפונה והטמונה, להבין ולהכיר בעובדה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ורק אז יוכל לשבח ולהלל... זוהי איפוא הסיבה שלעתיד לבוא קורבן תודה לא יתבטל. משום שבגאולה העתידה הבורא יתגלה לעין כל והכל יהיה ברור, אז – ימלא שחוק פינו, נבין את כל מה שאירע ונדע מהי התכלית של הצרות והגלויות, נבין שכל הרע קירב אותנו אל הטוב האמיתי והנצחי.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שהובא בספר "בך בטחנו", המוביל אותנו לתובנה, כי גם כאשר בדרך חיינו נערמים קשיים וצרות, כשעיכובים שונים ותקלות מאיימים להוציאנו משווי משקלנו הנפשי, אם נשכיל לחשוב, שהקדוש ברוך הוא רצה שכך יקרה לנו בדיוק באותו רגע, וכל פרט מחיינו מותאם לטובתנו, נזכה להודות על הרעה כשם שמברכים על הטובה...

בקרית אתא מתגורר יהודי תלמיד חכם, שמעביר שיעור בדף היומי בבית כלא בצפון הארץ, וכך הוא סיפר: באחד מחודשי החורף, בשעות הערב אני מתחיל את השיעור. פתאום אני מבחין ש"פנים חדשות" הגיעו לכאן. יהודי עם זקן לבן כבן שישים, לבוש ב"פיג'מה" של בית האסורים. ואני בצורה עדינה שואל אותו: "מה לכהן בבית האסורים?" זאת אומרת "מה אתה עושה פה?". אמר לי אותו יהודי: "בוקר אחד אני עומד לצאת עם הרכב מהקריות לחיפה. לפתע אני מבחין בשני נערים מגולחי ראש. אני שואל אותם: "מה אתם מחפשים פה?". "לאן אתה מגיע?" הם שאלו אותי. "לחיפה" עניתי. הם התלהבו ואמרו "אנחנו בדיוק צריכים להגיע לחיפה, אנחנו יכולים להצטרף אליך לנסיעה?". "בשמחה" אמרתי להם. היה להם תיק גדול, פתחתי את תא המטען והם הניחו שם את התיק. כשהגעתי לצומת הצ'ק פוסט, עצרו אותי ארבע ניידות משטרה, הם חסמו את כל הצומת. לא הבנתי מה קרה, חשבתי לעצמי: אם עשיתי עבירת תנועה – צריך להתייחס אלי כמו מחבל מהחמאס? השוטר פתח את דלת רכבי, הוא שם לי אזיקים על הידיים וגם לשני הנערים מאחורה. אמרתי לשוטרים "רק תסבירו לי מה קרה?". ענו לי השוטרים "את זה תשמע במשטרת חיפה, לא פה!". נכנסנו לניידת ולקחו אותנו לשם לחדר החקירות. אני שוב שאלתי אותם רק תסבירו לי מה קרה, מה חטאתי, מה עוויתי. אמרו לי השוטרים "שני החבר'ה האלה שלקחת הם במעקב של המשטרה כבר חצי שנה. אלה גנבים עם דיפלומה, הם עושים הרבה בלאגן באזור הקריות ובחיפה, וגם הלילה הם גנבו אופנוע ובתיק הגדול שנמצא ברכב שלך יש תכשיטי זהב, כלי כסף ומכשירים אלקטרוניים יקרים שנגנבו". "מה אני קשור לכל הסיפור הזה? שאלתי את השוטרים. "אתה סייען, אתה מסייע לדבר עבירה" הם ענו לי. "אני??? בסך הכל נתתי להם טרמפ תמים, הם ביקשו ממני ועשיתי טובה, מה לי ולגניבות? מה אתם רוצים ממני?". "כל הסייענים אומרים שבסך הכל הם עשו חסד, אפשר להשמיע לך את הקלטת של כולם. כולם אומרים אותם דברים, אם תצליח לשכנע את השופט, למה לא, אדרבה", ענו השוטרים. אני עומד למשפט ושוב אני חוזר על הדברים, שבסך הכל עשיתי טרמפ תמים, עשיתי חסד ואני לא יודע מה רוצים ממני. אומר לי השופט: "איך כתוב ב'שטר התנאים', 'עד שיתרצו שני הצדדים', זה שאתה השתכנעת – זה יפה מאוד, עכשיו אתה צריך לשכנע גם אותי. מי אמר שזה נכון מה שאתה אומר? זה לא כל כך מריח טוב וגם לא נשמע טוב שבדיוק נתת להם טרמפ". בקיצור, לא הצלחתי לשכנע את השופט וזרקו אותי לכלא לחצי שנה. אבל אם לפחות הייתי בכלא מה שמכנים "צווארון לבן" – זה היה "חצי צרה", אבל שמו אותי עם כל הפרחחים והגנבים, אנשים ירודים, אני כל היום שומע מילים מזעזעות שהאוזן לא יכולה לשמוע. בלילה אני מתחת לשמיכה פשוט מדבר עם השם יתברך ואני בוכה לקדוש ברוך הוא: "ריבונו של עולם, זה שקיבלתי גלות, בית סוהר אני מקבל באהבה", אבל למה אני צריך לשמוע את כל המילים המזעזעות הללו? למה אני צריך להיות במחיצתם של אנשים זולים כאלה? אני לא רוצה לפגוע ביראת שמים שלי, ריבונו של עולם, תוציא אותי מכאן". הייתי בוכה מתחת לשמיכה, ורבי שמעון בר יוחאי אומר בזוהר הקדוש, שהמזמור "אשרי יושבי ביתך", הרי זה לפי הא'-ב'. בכל הפסוקים יש מילה עם ו' החיבור באמצע, לדוגמא: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", "טוב ה' לכל ורחמיו" וכו'. חוץ מאות אחת – האות ק', שם כתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת". אומר הזוהר הקדוש, זה לא שני דברים אלא זה דבר אחד: "קרוב ה'" –

למי? "לכל אשר יקראוהו באמת". הייתי בוכה בדמעות שליש וצועק בתוך ליבי: "ריבונו של שולם, תוציא אותי מכאן". הקדוש ברוך הוא זרק לי כזאת הברקה בראש. באחד הביקורים אמרתי לאשתי: "יש לי פה הרבה זמן, אולי תביאי לי ספר של 'עזרה ראשונה'? בינתיים אני אלמד לעשות 'עזרה ראשונה'". קראתי שם על מצב של אירוע לבבי. ידעתי בעל פה את כל הסימנים, הזעת יתר וקוצר נשימה וכו', החלטתי שאני מביים אירוע לבבי. חזרתי על הדברים, תירגלתי כמה וכמה פעמים את הסימנים בלי שאף אחד ראה, החלטתי ערב אחד שאני "מתמוטט" לעיני כל ישראל, דאגתי להיות בהזעת יתר, תירגלתי קוצר נשימה ובאמת זה נראה כמו אירוע לבבי. הזמינו נט"ן לקחו אותי לבית הרפואה "רמב"ם" שבחיפה, עשו לי בדיקות אק"ג והכל דווקא יצא תקין לחלוטין. אבל אי אפשר לפטור בלא כלום יהודי בן שישים... החליטו לעשות לי "אגו לב". הם סיימו את הבדיקה והרופא הסתכל עלי במבט חמור סבר ואמר לי: "אתה הרגע נכנס לצינתור". הייתי בהלם, ואכן עשו לי צינתור. לאחר הצינתור הגיע אלי הפרופסור ואמר לי: "אדוני, או שאתה חותם או שאתה לא חותם, אתה הרגע נכנס לניתוח חירום, ניתוח מעקפים". וכאן כבר לא היתה לי ברירה. באידיש קוראים לזה "פורים שפיל" – משחק של פורים, הצגה של פורים. "אין לי כלום" אני אומר לרופא. "אדוני" אומר לי הפרופסור "אנו מסתכלים לפי התוצאות, לפי הבדיקות אתה הרגע נכנס לניתוח לב". עשיתי ניתוח מעקפים. אחרי שהתאוששתי, הגיע אלי המנתח ואמר לי: "תקשיב, אתה יהודי עם זקן, אתה יהודי חרדי, אתם מביאים 'קידוש' נכון? בשבת תביא 'קידוש' לבית הכנסת קיבלת מהקדוש ברוך הוא את החיים במתנה. היית עם אוטם שריר הלב תשעים ושמונה אחוז סתימה, אם חס וחלילה היית מחכה עוד יום יומיים, שבוע שבועיים, היית חוטף דום לב ואף אחד לא היה מבין מה קרה. הקדוש ברוך הוא לא רצה לתת לך אפילו אירוע לב קל, הוא פשוט הציל אותך". אמר אותו יהודי למגיד שיעור, חשבתי לעצמי: "ריבונו של עולם, מה זרקת אותי עם כל הפרחחים והגנבים האלה שמנבלים את הפה? את זה אני צריך לשמוע? את זה אני צריך לראות? מה קורה פה?! והקדוש ברוך הוא נתן לי את החיים במתנה. אפילו לא היה לי התקף לב קל, בכדי שאני אבין שאני חולה לב, כן, קיבלתי את החיים במתנה...!"

אחים יקרים!

הגאון רבי חיים פאלאג'י זצ"ל כתב בספרו 'תוכחת חיים', שהנזהר למנוע כל צער מחברו, מזכים אותו ממרומים למלא את שאיפותיו ולזכות בבנים כשרים וצדיקים! כי כמו שהוא מונע מאחרים כל צער ופגע, כך במידה כנגד מידה שומרים אותו משמים מכל אכזבה מצערת, מכל כאב לב מיותר! הבה ניקח עימנו את המסר הזה לחיי היום יום. נטעין ונפנים בליבנו את החשיבות הרבה של שמירת כבוד הזולת, כדי שגם בשעות הלחץ, בזמנים טרודים, בדקות עמוסות, נשמור על המסר הראשון במעלה: יהודי לא מצער יהודי, יהודי לא מכאיב ולא פוגע בזולתו! כך נזכה לשמור על כבוד הזולת כראוי וגם נרוויח מתנת שמים לרוות רוב נחת מילדינו ומילוי כל שאיפותינו לטובה ולברכה, אמן. הנה אנו נמצאים בעיצומם של ימים הנקראים בפי רבותינו "ימי עיקבתא דמשיחא" ימים של ניסיונות וייסורים. רבותינו מזמן התלמוד צפו ימים קשים אלו שעתידים לבוא. והנבואות הקשות המתארות תקופה זו נוחתים עלינו כמטר בזעף ובזעם, צרות מבית ומחוץ, בממון, בנפש ובגוף. הם תיארו לנו אותה כתקופה הקשה ביותר בתולדות עם ישראל, ואף איחלו לעצמם שלא להיות באותה תקופה כיוון שבתקופה הזו ירבו הניסיונות, הן ברוחניות והן בגשמיות, וכמאמרם של עולא ורבי יוחנן: "ייתי ולא אחמינה". (סנהדרין פרק חלק) כלומר: שיבוא מלך המשיח, אולם אין אנו חפצים להיות באותה "תקופת מעבר". די לנו לקום בתחיית המתים, אחרי הכל. כאשר ראה רבי שמעון בר יוחאי ברוח קודשו תקופה זו, זקף ידיו ובכה, ואמר: "ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא" (תיקוני הזוהר). כאומר: "מסכן מי שיתמזל מזלו להיות באותה התקופה". הנה הנביא ישעיה כאשר התנבא אז על הגלות הארוכה של עם ישראל אמר (ישעיה פרק נד פסוק ז) "ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך". כעת הבה ונתבונן, אם ה"<u>רגע הקטן</u>" הזה נמשך כבר אלפיים שנה, מלאים ביסורים... שוו נא בנפשכם איזו מידה של ישועה וחסד יושט עלינו כשיתקיים בנו סופו של הפסוק: "וברחמים <u>גדולים</u> אקבצך"... ויהי רצון שנזכה לכך בגאולה השלימה הקרובה מאוד, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

קבלת שבת

גליון מס' 317

שנה שתים עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, י"א טבת התשע"ח

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת ויחי

"וַיְחִי יַעֲקֹב" (מז, כח).

מובא במדרש, שכשמת יעקב אבינו ע"ה אמר לו עשיו 'לך עמי לגיהנם ואם לאו אלך עמך לגן עדן, אמר לו יעקב: אני אהבתיך ואתה שנאתני'.

על פניו, מדרש זה נראה סתום וחתום!

הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל (בעל שו"ת 'יהודה יעלה') **בספרו 'דברי מהרי"א', כתב על כך ביאור נפלא עד מאוד:**

ישנה מחלוקת (ע' קידושין מ: ודו"ק), חד סבר שאין אדם זוכה לעוה"ב עד שיקיים כל מצוות שבתורה. וחד סבר אפילו קיים רק מצוה אחת. ונקשה, הא 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', א"כ ח"ו לא נמצא איש מישראל שזוכה לעוה"ב, למ"ד שצריך לקיים כל התורה כולה?!

ויש לומר, דכל ישראל ערבים זה לזה, ויש לכל אחד חלק במצות חבירו. ולכאורה, כל זה ניחא אם שלום בישראל והם באגודה אחת, אבל אם ח"ו מחלוקת ופירוד ביניהם - תיפול הערבות לבירא.

והנה יעקב אבינו ע"ה קיים כל תרי"ג מצוות שבתורה חוץ ממצוה אחת כיבוד אב ואם, שלפום דרגא דיליה היה בה איזה חסרון דק מן הדק בכל אותן שנים שעבד אצל לבן, ואילו עשיו קיים מצות כיבוד אב ואם אבל שאר המצוות לא קיים.

וזה שאמר המדרש - דעשו אמר ליעקב, כמאן אתה סובר: אי כמאן דאמר שאין לאדם חלק בעוה"ב עד שיקיים כל המצוות, א"כ לך עמי לגיהנם שאתה לא קיימת כיבוד אב ואם. ואם אתה סובר כמ"ד שאפילו על מצוה אחת יש חלק לעוה"ב, אלך עמך לגן עדן שאני קיימתי מצות כיבוד אב ואם!

השיב לו יעקב: לעולם אני סובר שאין לאדם חלק בעוה"ב עד שיקיים כל המצוות, ואם אתה אומר שמצות כיבוד או"א לא קיימתי בשלימות כשהייתי אצל לבן - על זה אני אומר לך שאני אהבתיך וא"כ יש לי חלק במצוותיך אבל אתה שנאת אותי ואין לך חלק במצוותי. אני הולך לגן עדן ואתה תלך לגיהנם!

(להתעדן באהבתך)

"וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם... וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו לֹא כֵן אָבִי כִּי זֶה הַבְּכֹר" (מח, יז).

כתב המהרא"ץ בריסק זצ"ל:

הקשו המפרשים, מדוע המתין יוסף מלהסיר יד אביו מראש אפרים עד אמצע הברכה של יעקב, ולא עשה כן מיד כאשר שם יעקב את יד ימינו על ראש אפרים, שזה היה כמה פסוקים קודם לכן.

וראיתי פירוש נאה בשם ספר 'חלקי אבנים', על פי מה שכתבו בספרי רבותינו המקובלים, שיש חילוק בין ברכה הנתונה ע"י שליח או מלאך או כהן שלוחא דרחמנא, לבין ברכה הניתנת מהקב"ה בעצמו.

והחילוק הוא: ששפע של ברכה שבא ע"י הקב"ה בעצמו, נמצא שמאל המקבל הוא כנגד ימין הקב"ה, וכדכתיב (תהלים טז, ח) "שויתי ה' לנגדי תמיד", וכשהקב"ה עומד כנגדו נמצא שמאל האדם כנגד ימין הקב"ה, ואם כן שמאל המתברך חשוב יותר מימינו, שיכול למסור את הברכה לאחרים דוקא בשמאלו, שבו קיבל את הברכה מהקב"ה; מה שאין כן כשמקבל את הברכה על ידי מלאך או על ידי שליח ולא מהקב"ה בכבודו ובעצמו - אזי נהפוך הוא, שהרי שמאל המלאך חשוב יותר, כי הוא קיבל את הברכה מימינו של הקב"ה בשמאלו, ואם כן שוב כאשר האדם מקבל את הברכה מן המלאך - ימין המקבל חשוב יותר, כי בו הוא מקבל משמאל המלאך, שקבל מימינו יתברך שמו.

והנה כי כן, בעמידת הנערים ראה יוסף שיעקב שיכל את ידיו והניח ימינו על ראש אפרים ושמאלו על ראש מנשה, אבל בכל זאת שתק יוסף ולא אמר דבר, כי חשב שכנראה שקיבל יעקב ברכתו מהקב"ה בעצמו, ואם כן שמאל יעקב חשוב יותר מימינו, ולכן בחר בשמאלו לברך את הבכור; אבל לבתר ששמע מה שאמר יעקב באמצע הברכה **"המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים..."** (פס' טז), הבין יוסף מזה שיעקב קיבל את ברכתו בשליחות מהמלאך, ואם כן אפוא יד ימינו חשוב יותר לברך את הבכור, כפי שנתבאר לעיל, או אז פתח את פיו ואמר **"לא כן אבי כי זה הבכור".**

ודברי פי חכם חן!

"וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל-כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם" (נ, יא).

מדוע נקרא המקום "גורן האטד"? פירש רש"י: ש"מוקף אטדין היה. ורבותינו דרשו על שם המאורע, שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה [על מלווי המת], וכיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב עמדו כולן ותלו בו כתריהם, והקיפוהו כתרים כגורן המוקף סייג של קוצים".

וצריך להבין היטב מדוע באו למלחמה? ומדוע שינו את דעתם בראותם את כתר יוסף? ומדוע דווקא כתר יוסף הוא שגרם לשינוי דעתם? ומדוע תלו כתריהם? ועל עצם הפסוק יש לשאול: מדוע יושבי הארץ הכנעני אמרו "אבל כבד זה למצרים" ולא 'לעברים'? ומדוע הוצרכו לקרוא למקום בשם "אבל מצרים"?

בספר 'מוצל מאש' יישב את כל הקושיות הללו בדרך נפלאה, ע"פ דברי הגמרא (ב"ב צט:) "דרך המלך אין לה שיעור, דרך הקבר אין לה שיעור". ופירש רשב"ם: "דרך המלך אין לה שיעור. כדמפרש בגמ' שהמלך פורץ בתים וגדר מלפניו לעשות לו דרך וכו': דרך הקבר. כשנושאים המת לקברו... דצריכים ללוותו הרבה בני אדם שיחזיקו מלא כל הדרך מאבולא עד סיכרא, ונראה בעיני דהא 'אין לו שיעור' דמת לא חמור כדרך המלך לפרוץ בניינין להפסיד ממון אחרים, אלא להלך על גבי תבואה".

מעתה יש לומר, שהואיל ובלווית יעקב היו עם רב, כמבואר בפסוק "ויהי המחנה כבד מאד", מן הסתם פרצו דרכים והזיקו לשדות ולתבואה שבדרכם. על כן באו עליהם הכנעני למלחמה - מפני שהם מפסידים להם הרבה שדות, והם סברו של"דרך הקבר" יש שיעור ואין רשות להפסיד אפילו תבואה, ולכן סברו יושבי הארץ שבני יעקב באים לכבוש את הארץ בקנין חזקה על ידי חזקת נזיקין, ולכן באו למלחמה למחות בהם.

אך מאחר והם ראו את כתר יוסף והבינו שאין זה "דרך הקבר" אלא "דרך המלך" אשר מותר לו להפסיד תבואה ולפרוץ כל דרך, לכן נחה דעתם ותלו כתריהם - לאות כי הסכמתם להפסד הממון היא רק מטעם דרך המלך. וכדי שלא ישתמע שיושבי כנען מסכימים שהעברים יכבשו את ארצם, אמרו: "אבל כבד זה למצרים" - ולא 'לעברים', ו"על כן קרא למקום אבל מצרים" - ולא 'אבל העברים', כדי שיהיה ברור לכל שהסכמתם להפסד השדות והתבואה היא מטעם "דרך המלך" של מצרים, ולא "דרך הקבר" של העברים.

ועתה דו"ק ותשכח שנתפרקו כל הקושיות! **(מתוקים מדבש)**

"וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים" (נ, כו).

מפני מה לא האריך ימים יוסף כשאר אחיו?

אומרת הגמרא בברכות (דף נה.)**:** כיון שיוסף הנהיג עצמו ברבנות, מת הוא לפני אחיו (**דכתיב: 'וימות יוסף וכל אחיו', רש"י**).

טעם נוסף מצינו בפרקי דרבי אליעזר (פרק לח)**:** שכיון ששמע עשר פעמים את המילה "עבדך" על אביו ולא מחה, לכך הורידו לו עשר שנים מחייו.

לפי הטעם השני מובן מדוע הורידו ליוסף עשר שנים מחייו, שהרי שמע עשר פעמים לשון שאינה מכובדת על אביו ולא מחה. אולם לפי הטעם הראשון, מדוע הורידו ליוסף עשר שנים?

מבאר החתם סופר באופן נפלא, ששני הטעמים שהובאו בחז"ל משלימים זה את זה.

חז"ל בגמרא בסוטה (דף יא.) מגלים לנו שמידה טובה מרובה ממידת פורענות. על מידת פורענות כותבת התורה (**ויקרא כו, יח**): "ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאותיכם", כלומר שהקב"ה משלם על החטא פי שבעה, נמצא שעל מידה טובה משלם הקב"ה לכל הפחות פי שבעה.

כעת נעשה חשבון: יוסף סבל במצרים **שלש עשרה שנים** - שתים עשרה מתוכן שהה בבית הסוהר, ושנה כעבד בבית פוטיפר. אם מידה טובה מרובה **פי שבע,** מגיעות לו תשעים ואחת שנים טובות, אלא שיוסף מלך במצרים רק שמונים שנה. לאן נעלמו אחת עשרה שנה?

לפי שני הטעמים שהביאו חז"ל מובן הדבר היטב. עשר שנים הורידו לו על ששמע עשר פעמים את המילה 'עבדך' על אביו, ולא מחה. ושנה נוספת הורידו לו על שהנהיג עצמו ברבנות, ולכן יצא שמת הוא לפני אחיו.

(ומתוק האור)

שבת שלום ומבורך!

עמדתי שם, בשאונה של ניו יורק ההומה, המום ונבוך. למרגלותי המזוודות הרבות שזה עתה הוצאתי מתא המטען של המונית, המה מימיני ומשמאלי ואני בתוך, בוהה מאבן בהמולת התנועה שלפני, משל אסיע לעצמי בכך. זה עתה שב אני מנמל התעופה, אחר טיסה ארכה ומיגעת מארץ הקדש לארצות הברית. אמור אני לכאורה לעלות אל ביתי ולהתקבל בשמחה, אלא שנצב אני כנטוע וכמסמר על עמדי, איני מסגל לעכל שאכן תיק התפלין שלי נשאר במונית...

צעיר אני ובודד מול אוקינוס ניו יורקי אדיר, המונית השחורה נבלעה לה זה לפני דקות בתנועה ההמונית, מה לי כי אעלה דמיון למצא את אבדתי היקרה לי מאד. כה מגחך היה בעיני הרצון למצא מונית מסימת בניו יורק הגועשת, בדיוק כרצון למצא נמלה מסימת במדבר רוחש נמלים. כי גם אלו ידעת לאיזו חברת מוניות משתיכת המונית שאותה הנך מחפש - קלושים סכוייך למצאה. אף אם יחוללו עבורך נס ותאתר את המונית כעבר שעות, אל תקוה למצא בה את החבילה ששכחת, אחר שבמשך חפושיך כבר נסעו בה רבים, שלא נתברכו בשנאת בצע... מעתה שא קל וחמר, צא ואתר מונית מבלי לדעת לאיזו חברת מוניות היא משתיכת, ואינך יודע מהיכן להתחיל את החפושים..

בצעדים אטיים עליתי הביתה, כבד עלי לבי, כה יקר מחירו של זוג תפלין משבח, כה דלים האמצעים, לבי נקפני. מעודי חנכתי והרגלתי שאין מניחין תפלין במזודה עם שאר דברי חלין, קדושות הן הטוטפות מכדי לערבם עם שאר חפצים, במשך הטיסה היו התפלין צמודים אלי, עם כניסתי למונית הנחתים מאחורי, על המשטח שמאחורי המושב.

בהגיעי למחוז חפצי יצאתי מהמונית בכדי להוציא מתא המטען את מזודתי, בכוונתי היה לשוב מיד אל תוך המונית ולהוציא את התפלין. אלא שעם סגירת תא המטען הבין הנהג כי סימתי וכי יכול לצאת לדרכו. לחץ על דושתו ונעלם, בעוד שאני נותר מאחוריו ללא תפלין.

יום חולף גם יומים ושלושה, עדין נצב אני ומחכה מדי בקר שחברי יסים את תפלתו, יחלץ תפלין וישאילם לי. נסיתי לעשות מה בנדון, אך עד מהרה רפו ידי, לאשר הבנתי כי לא אועיל. ידעתי כי במקדם או במאחר אאלץ לגשת לקנית תפלין חדשים, אלא שעדין לחשה תקוה בלבי כי אבדתי תמצא ולא אצטרך לרכש חדשים.

נאחזה תקותי בכתבת אחת ויחידה, שרק היא היכולה לעשות בנדון, לאשר היא זו שיש לה ידיעה ברורה מאד ושליטה מקיפה ומלאה על כל המתחולל בכל פנה ואזור בניו יורק. ולא רק בניו יורק...

פניתי בתפלותי אל אותה כתבת שמימית, היא כתבתו של כל יהודי בכל מקום בכל זמן ובכל מצב, נגשתי בתחנון אל אדון כתבת זו, אדון עולם, ויחלתי מעמקי לבי כי תמצא אבדתי. ידעתי כי בזאת פונה אני אל היחיד היכול להביאני אל התפלין המנחים אי שם, האמנתי בכל לבי בהשגחתו יתברך, שמתי מבטחי בו ולא התיאשתי, משום כך עדין לא רכשתי תפלין חדשים.

באחד הבקרים, ואני שוב בתפלתי זו, גמלה לפתע בלבי החלטה איתנה. קבלתי על עצמי כי מעתה אשמר שבעתים על קדשת התפלין ולא אדבר מלת חלין אחת בעת שאני עטור בתפלין הקדושות. יצקתי יסוד חדש לחיי ונשענתי עליו. 'קבלה' זו הזרימה בי תקוה מחדשת, כי בזכותה יסכימו משמים להשיב לי את התפלין.

עצום כחה של קבלה אמתית. צדיקים אומרים היו על הפסוק הנאמר בפרשת נזיר: "איש או־אשה כי יפלא", כביכול, התורה בעצמה משתאה ומפליאה את כחה הגדול של 'קבלה'. אחר שאדם מקבל על עצמו במלה אחת:"נדר נזיר" - וכבר: "קדש הוא לה' ". הביטו וראו זה פלא, ב'קבלה' אחת, מבלי שעדין עשה מאומה, כבר המשיך אדם על עצמו קדשה עלאית שכזו...

אכן, הראוני משמים מידית את פרותיה של 'קבלה' זו, בהמשך אותו יום 'קבלה', השיגני צלצול טלפון המבשר כי התפלין נמצאו וכי אוכל לבוא לקחתם בכתבת פלונית. המטלפן שח לי כי אדם נכרי פגשו ברחוב, מסר לו את התפלין שמצא במונית תוך שהוא מבקשו לאתר את בעלי האבדה. על שקית התפלין רקום היה שמי המלא, אך שם משפחה זה נפוץ מאד בארצות הברית. טרח יהודי יקר זה בנאמנות להתקשר הרבה עד שאתרני בסיעתא דשמיא בדיוק באותו יום.

היה זה נפלא ש'נפלו' התפלין לידי נכרי נאמן, שלא בזם או מכרם לצרך רווחים. מה טוב שידע הנכרי למסר את התפלין לידי יהודי שמוכן היה לטרח עבור אתור הבעלים. אך הפלא הגדול שדבר אלי יותר מהכל, שהגיעו אלי התפלין בדיוק באותו יום שקבלתי על עצמי להוסיף בקדשתם. באותו יום, כאשר היו התפלין אחוזים על לבי בחמימות, הבטחתי להם כי מעתה אשמר על תפארת קדשתם, כפי שקבלתי על עצמי היום בבקר.

יום קדוש היה זה לי, יום של תפלין. בבקר 'קבלה' על קדשת תפלין, בערב תפלי האבודים כבר אצלי. ה' עזי, בו בטח לבי ונעזרתי. ברצות ה' נתן למצא גם נמלה מסימת במדבר אדיר רוחש רבבות נמלים, גם אבדה קטנה ויקרה השכוחה במונית בלתי מזהה ברחבי ניו יורק... אך אם סבור הייתי באותו יום כי מכיר אני בכחה הגדול של 'קבלה', התברר לי אחר מספר שנים כי אין לי משג עד היכן דברים מגיעים...

מספר שנים לאחר מכן, ואני כבר לאחר נשואי, יצאתי לנסיעה מארצות הברית אל ארץ הקדש. מלבד המזוודות הסגורות והחתומות, אותם העברתי במשלוח החבילות של חברת התעופה - נשאתי לצדי תיק קטן, ובו דברים שאזדקק להם בשעת הנסיעה, ביניהם תיק התפלין המפרסם שלי...

בימינו הפך זמן הטיסה לזמן שנתן לנצלו. מלבד 'פנה' הקימת בסוף המטוס, בה מתפללים שומרי תורה ומצוה בזמני התפלות, הופך כל מושב ל'מקום תורה', אשר נתן לכון את האזניות שלפני המושב אל תדר רוחני מסים שבו משמע שעור תורה נפלא משעורי 'קול הדף' הידועים.

האזניות קימות לפני כל מושב במטוס, נתן לכוונם לשמיעת ערוצים שונים, וקימת גם אפשרות לשמיעת דברי תורה אלא שדא עקא: רשימת מגוון הערוצים, ואפן הפעלת שדוריהם, מפרטת בדקדוק רב בחוברת המנחת לפני כל נוסע במטוס. יתכן שגם אפן הפעלת שדור הערוץ התורני כלול ברשימה, אלא שחוברת זו מלאה במגון פרסומים וידיעות אשר אינם מענינים את זכי הנפש המתרחקים מן הכעור והדומה לו. שומרי תורה ומצוות עוברים טיסות ארכות מבלי להעיף מבט קל על חוברת זו, כך שרבים המתגעגעים לשעור תורה במהלך שעות הנסיעה, אינם מודעים לכך ש"לא בשמים היא", (ואולי כאן נתן לומר שאכן בשמים היא...) כי קרוב 'שעור תורה' זה אליהם כדי הושטת יד.

אני, שידעתי על אפן הפעלת השעור, מצאתי לנכון לפרסם זאת בין הנוסעים. החלטתי כי תפלת שחרית היא הזדמנות נאה לכך, לאשר אז מתקים מנין ובו נאספים כל החרדים לדבר ה' שבמטוס. באותה עת נתון הייתי בשנת האבד אחר אמי עליה השלום, משום כך אני הוא זה שעברתי לפני התבה. הנסיון למדני כי לעת תפלת-מטוס אשר כזו, המתפללים קצרי רוח מעט. רבים מהם, אשר השאירו בני משפחה על המושבים, אצים רצים אל מקומם מיד ברגע סיום התפלה מבלי שתהיה שהות קלה להחליף אתם מלה. לא רציתי לשוחח על כך לפני התפלה, לאשר לא כלם נוכחים עדין. לקראת סיום התפלה הרהרתי בקרבי איככה אוכל להודיע לצבור הגדול על קיומו של שעור תורה זה, בעוד שעם סיום התפלה חציו של הצבור הזה נעלם כלעמת שבא.

החלטתי שמיד כאשר אסים לומר את ה'קדיש' שלפני 'עלינו', בעוד שהקהל מקפל את הטלית והתפלין, אסתובב לעבר הקהל בכדי לידעם על קיומו של שעור התורה. משום מה פסקתי לעצמי שעלי לעשות כך, למען כבודה של תורה, אף אם בדרך כלל איני מעז לשוחח לפני סיום התפלה. מכיון שהתפלין עוד על ראשי, ובלבי עוד איתנה אותה 'קבלה' שלא לשוח עם התפלין, החלטתי כי אדבר בלשון הקדש ובאותה הברה של התפלה. אכן כך עשיתי, לפני 'עלינו' סמנתי בדפיקה על השלחן כי ברצוני לומר משהו, ואמרתי ש"ידעו כלם כי אפשר לשמע כאן שעור תורה על ידי שמכונים כך וכך".

סימתי את התפלה, אמרתי 'קדיש' וחלצתי את התפלין, אנשים בקשו לשמע שוב את שאמרתי. חזרתי שנית על הדברים, הפעם ללא תפלין ובשפת המדינה, הסברתי להם את הענין והם כה שמחו לשמע על כך. ששתי על שזכיתי לזכות אחרים בזכות הגדולה של למוד התורה. בסיעתא דשמיא הגענו למחוז חפצנו לחיים ולשלום. ירדתי מן המטוס עם תיק הצד לידי, פניתי לקחת את המזוודות, פסעתי עם כל הכבודה הישר לעבר נהג מונית שהזמין אותי באדיבות להכנס אל רכבו. נכנסתי, מקמתי את המזוודות בבגג' והתישבתי פנימה, תשוש מעט, מצפה לצאת לנסיעה ירושלימה.

הנהג הודיע לי כי בתכניתו להתעכב עד שהמונית תתמלא בנוסעים, בישר הודיעני כי מונית סמוכה עומדת לצאת מידית לירושלים. החלטתי כי עוזב אני את מונית זו ומצטרף אל השניה. העברתי את מזוודותי למונית השניה והתישבתי בה, עד מהרה היא יצאה לדרכה כשאני שוקע בתרדמה עמקה. בהגיענו לירושלים, מוציא אני את מזוודותי ו... שם לב לפתע כי לא ראיתי לידי את תיק הצד זו שעה ארכה.

חטטתי בכל פנה אפשרית בבגג' ובתוך המונית, אך תיק הצד איננו. מסתבר שהשארתיו באותה מונית ראשונה בלוד, בה אמור הייתי לנסע. כנראה בהעברה החפוזה ממונית למונית לא שמתי לבי לכך שתיק הצד נותר שם. שאלתי את פי הנהג אודות פרטיה של המונית הראשונה, אך זה לא ידע לענות לי מאומה אודותיה. שלחתיו לדרכו, ואני עם מזוודותי בפחי נפש בירושלים עיר הקדש.

זכרונות ישנים עולים במחי, לרגע שוב רואה אני את עצמי כלפני מספר שנים, בסאונה של ניו יורק ההומה, המום ונבוך. מה דומה מצבי הנוכחי למצבי אז. כן, שוב לקחו ממני את התפלין. "הרי מהרגע שקבלתי על עצמי שלא לדבר עם תפלין", הרהרתי, "שומר אני על 'קבלה' זו בסיעתא דשמיא...". ואז, תחת כפת שמי ירושלים, הכה בי הברק:

היום בבקר, על המטוס, לפני סיום תפלת שחרית - נכשלתי ושוחחתי עם תפלין! איני מבין דרכי שמים, יתכן כי תיק הצד נאבד מסבות רבות אחרות מכבשי דרחמנא, לא אני הוא שמבין מה בא בגלל מה, אך צרוף המקרים ביום זה אמר לי כי יתכן מאד שלקחו ממני את התפלין לאשר לא עמדתי בדבורי. משל עצם השיכות שלי עם התפלין שלי הנם רק על בסיס קיום ה'קבלה'. בטל בסיס - בטלה הזכות. אמת, היה זה דבור בלשון הקדש, היה זה דבור לצרך מצוה, הכל טוב ויפה, אך מעל הכל 'קבלה' זוהי 'קבלה', היה עלי לשמר עליה בכל תקף, ולא לשוחח עם תפלין כלל, כפי שקבלתי על עצמי...

לא היה לי שמץ משג איך לחפש את תיק הצד, איני יודע לאיזו חברה משתיכת המונית. פניתי אל השגריר שלי בארץ הזאת, אל מלך מלכי המלכים שמלא כל הארץ כבודו אשר עיניו משוטטות בכל, שוב באתי עדיו בבקשה ותחנון כי אמצא את תיקי ותפלי. בלבי אמרתי ברורות, כי אם משמים היתה הכונה לרמז לי על אשר קבלתי על עצמי, הרי שהבנתי היטב. מעתה, בלי נדר, לא אדבר עם תפלין, ויהי מה. התפלין הללו קדש הם, לא אדבר עמם עוד מאומה, לא לצרכי מצוה ולא בלשון הקדש.

דוקא עכשו הייתי כנרתע, עתה אחר שראיתי כי 'קבלה' אינה דבר של מה בכך, ולא רק בטובות שבכנפיה אלא בעקר מחמת זאת שעל האדם לעמד במה שקבל על עצמו, כבר חשבתי פעמים לפני שאכניס עצמי ב'קבלה'. הפעם היתה 'קבלה' זו נעשית אחר שקול מחשבה וביתר שאת, דוקא אחר שראיתי את המחיבות הגדולה של ה'קבלה' - קבלתי על עצמי מחדש. את התפלין מצאתי אחר ימים מספר. מחמת חסדי השם יתברך עמי, ואולי גם מחמת חזוק בדקי ה'קבלה' הזאת ביתר תקף. גם הפעם נדהם הייתי לראות פלא גורר פלא שגלגלו לידי את תיקי. לא הייתי מספר את פרטי מציאת התפלין, אלא שפלאי מציאת התפלין טומנים בתוכם מסרים רוחניים בעלי הארה בפני עצמה, ואיחד עליה את חלקו השני של ספור זה. מענין לענין באותו ענין. חסד ואמת...

מספר ימים טרם יצאתי מארצות הברית לארץ הקדש, יצר עמי קשר הרב החסיד ר' נחמן אלבוים שיחי', ובקשני להעביר עבורו חבילה קטנה ליהודי מארץ הקדש. אחר שהסכמתי בחפץ לב, בא ר' נחמן לביתי ומסר לי את החבילה, תוך שהוא רושם עליה את שמו של נמען החבילה שבארץ הקדש עם כתבתו ומספר הטלפון. בהגיעי לנמל התעופה, עברתי כמקבל בדלפק הבטחון, שם עצרני פקיד ושאלני את פזמון הבטחון הידוע: "יש נשק? האם ארזת לבד את המזוודות? האם הם היו לידך כל הזמן?"... כאשר שאל בין היתר "האם מסר לך מישהו חבילה להעברה", החלטתי שלא אשקר ואמר את האמת. מאמירת אמת אף פעם לא מפסידים. עניתי בחיוב, והפקיד בקש לראות את החבילה.

שלפתיה מאחת המזוודות, הפקיד הודיע לי כי החבילה הקטנה תשלח לבדיקה בחדר הפנימי, עם סיום הבדיקה היא תחזר אלי. אדהכי והכי סגרתי את המזוודות והעברתים למשלוח התעופה, את החבילה שהעביר לי ר' נחמן קבלתי מהפקיד אחר מספר דקות והנחתיה בתיק הצד שהיה לצדי כל הטיסה. אותו תיק צד, שבו היו גם התפלין, נותר כזכור במונית הראשונה בלוד. באותו תיק צד לא היה רשום כל כתבת או פרט מזהה. על שקית התפלין שלי, שכבר היתה לשקית "טלית ותפלין" עקב היותי כבר לאחר נשואי, נרשם שמי בראשי תבות בלבד. כך שלמותא התיק לא היה קצה חוט לדעת מי הוא בעל התיק. משום כך לא ידעתי איזה נס יתחולל הפעם לקשרני עם חבילתי היקרה לי. לפתע נזכרתי כי בתיק זה היתה מנחת החבילה מר' נחמן, אשר עקב הבדיקה הבטחונית הוצאתיה מהמזוודה הגדולה והנחתיה לצדי. והרי על חבילה זו רשום היה שם כתבת ומספר טלפון. התקשרתי לארצות הברית לר' נחמן, ספרתי לו דברים כהויתם - שבעצם לא אני הוא שגמלתי עמו חסד אלא הוא זה שגמל עמי, בררתי את פרטי נמען החבילה. התקשרתי לאותו אדם, אכן התיק היה בביתו. המוצא אתרו דרך הכתבת שהיתה רשומה על החבילה, והעביר לו את התיק בשלמות, עם התפלין.

לו הייתי מסרב לר' נחמן ולא הייתי מסכים להעביר את החבילה, מחמת טרדותי בבקורי הקצר בארץ הקדש - הרי התיק שלי היה בן בלי שם. לו הייתי מנענע בראשי לכל השאלות בדלפק הבטחון ומאשר כי אין לי נשק וסמים, וגם אין לי כל חבילה להעברה, הרי אז היתה חבילתו של ר' נחמן נותרת במזוודה הגדולה, ושוב היה התיק שלי חסר את הפרטים המזהים שדרכם הושב אלי. הוא שהגדר חלק זה "בחסד ואמת..."., לאשר פעלה פשוטה של חסד, ואמירה פשוטה של אמת בתמימות ובכנות - הם שהיו השליחים להשיב לי את אבדתי.

בכלל, היו כל מארעות התפלין, בפתיחתן ובסיומן, משפיעות עלי את מדת האמת: הן להרגיל את עצמי לדבר תמיד אמת ולא לשקר - פשוטו כמשמעו. והן לקים את שקבלתי על עצמי באמת.

(אמונה שלמה - בר מצווה)

המכון לסת"ם
מבצע ארגזים מהודרים לספרי תורה
עבודת הקודש
מכירה ובדיקה של תפילין, ס"ת ומזוזות וכל צרכי סת"ם
פל': 050-6688011 רפאל ש.

העלון מוקדש - להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן ולילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, נסים ואריה דניאל בני אילה בישיבות הקדושות, משפ' מארי.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל, אלעזר שמעון בן חיה

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, אליהו בן פרחה, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניגאן, רחל בת פנינה פרלה ע"ה. אורי ז"ל בן אשר אנשל יבדל"א, דוד אריה בן אליהו יוסף ז"ל פנחס בן דוד, איתן בן פנחס, לאה בת ישכר, שרה בת פנחס

בס"ד עלון מס' 632 29.12.2023 – יז' טבת תשפ"ד

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פָּרָשַׁת – וַיִּזְּדִי

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:24

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:25

ר"ת: 17:58

לקבלת העלון במייל–

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב (מז,ז)

הגה"ח ר' מנחם ברייאר זצ"ל (בנו של הגה"צ רבי יוסף אב"ד שטפנשט זצ"ל) סיפר: מעשה באדם שלא זכה להיוושע בפרי בטן. האיש נהג לפקוד את מעונו של **הרה"ק האדמו"ר רבי אברהם מתתיהו פרידמן משטפנשט זיע"א** ולבקש ממנו שיעתיר בעדו ויפעל עבורו ישועה. יום אחד האיש נקלע לסבך ממוני מול השלטונות במדינת רומניה ונקבע זמן למשפט. לפי חומרת העניין נראה שהוא עתיד לקבל קנס כבד ביותר. האיש הגיע אל הרה"ק לבקש את ברכתו שיזכה בדין.

הרבי השיב לו: "**בידי לברך אותך שתזכה לבנים, אבל תצטרך להפסיד את כל כספך במשפט. יתר על כן, אם תזכה במשפט, הרי שלעולם לא יהיו לך ילדים. עכשיו הברירה בידך להחליט אם רצונך בבנים או בממון**". אותו יהודי הרהר זמן מה והודיע: "**רצוני בברכת הרבי בממון – לצאת זכאי במשפט**". הרה"ק התפלא מאוד. איך יתכן שאדם מעדיף כסף יותר מבנים? הוא שאל אותו על כך. האיש הסביר כי הממון כולל פיקדונות שהפקידו בידו אלמנות ויתומים (שבהם עושה סחורה ונותן להם מהרווחים). אם הוא חלילה יפסיד במשפט, הרי שיגרם להם נזק גדול. לכן הוא **מעדיף לוותר על הסיכוי לחבוק בן כדי שלא לגרום צער לאותם נדכאים ושבורי לב ...**

הרבי התפעל מאוד מגדלות הנפש של אותו יהודי ובירך אותו שיצליח במשפט. הוא ביקש ממנו שיחזור אליו לאחר המשפט. האיש יצא זכאי לגמרי (מלבד קנס קטן מאוד). הוא חזר לרבי לספר מה קרה. הרבי קיבל אותו במאור פנים והורה לו להשיב את הפיקדונות לאלמנות וליתומים ואת השאר לחלק לצדקה. הרבי הוסיף לבסוף: "**בשכר זה תזכה לבנים**"... הרבי פתח וגילה לו מכבשונו של עולם: "לפעמים יש לאדם 'עת רצון' ושעת הכושר שבה יוכל לפעול את הישועה שנדרשת לו. יתכן ששעת רצון זו לא תחזור עוד לעולם, כלומר– יש לו פעם אחת ויחידה שבה יכול להיוושע מצרתו. כאשר הגעת אלי לספר לי על המשפט הצפוי, ראיתי כי הגיע השעה המיוחלת שבה תוכל לזכות לבנים". "מן הדין היה שמאחר שהחמצת את המועד – היית נשאר עירירי כל ימי חייך, אבל מכיוון שאתה נהגת שלא כדרך הטבע והסכמת לוותר על בנים לטובת ממון של אלמנות ויתומים, לכן גם הקב"ה נהג בך למעלה מן הטבע וזכית בשנית לעת רצון להמשיך עליך בנים". כך היה, האיש זכה לזרע בר–קיימא. **('פניני עין חמד' מתוך הגיליון 'באר הפרשה')**

וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד (מט,טו)

לכאורה אם רואה ישששכר שהמנוחה היא דבר טוב, מדוע מפני כך "**וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל**" אמר על כך "**בעל הסולם**" תירוץ לפני **החזון איש זצ"ל** , שהאדם צריך למסור את כל מה שיש לו עבור כבודו יתברך, וכשמוסרים דבר למען כבוד ה' צריך ליתן מן המובחר, וכמו שכתוב "כל חלב לה'", ולכן יששכר שרואה ש"**מְנֻחָה כִּי טוֹב**", רואה ומתבונן בטוב המנוחה, כמה כל העולם רודפים אחר דבר זה, שיהיה להם מנוחה בעולם הזה, לכן נתן והקדיש מנוחה זו לה' יתברך, לעמול בתורה יומם ולילה בלא מנוחה כלל – "ויט שכמו לסבול", וידוע שהחזון איש קילס מאוד פירוש זה וכמה ימים אח"כ חזר על זה בפני הבאים אליו **('על הפרשה').**

מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ,שבתפילת שמונה עשרה היה עומד דום ולא מתנועע. הוא הסביר זאת, שכאשר היה רב ברוסיה, עצרו אותו פעם הקומוניסטים ימח שמם וכדי להשפילו הכריחו אותו לעמוד על רגליו במשך שעות, בלי להתנועע. ואכן, סיפר רבי משה, זו הייתה השפלה גדולה, ואז החליט שאותה שפלות גדולה תהיה רצונו שיוקדש לפני ה', ולכן הוא מתפלל שמונה עשרה בלי להתנועע **(ומתוק האור)**

מֵאָשֵׁר שְׁמֻנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ (מט,כ)

לרב הקדוש **רבי יהושע אשר מפוריסוב זיע"א** היתה בת מבוגרת שלא הצליח להשיאה וכתוצאה מכך נגרמה לו עגמת נפש מרובה. פעם אחת נתגלה אליו אביו הלא הוא **היהודי הקדוש מפשיסחא זיע"א** בחלום ואמר לו: דע לך שיש שלושה זיווגים בעולם : שבת וכנסת ישראל. הנשמה והגוף. איש ואשה. כל שלושת הזיווגים הללו הם נמצאים ביד ה' לבדו והוא בכבודו ובעצמו מזווג את כל הזיווגים.

דבר זה אמר היהודי הקדוש, מרומזים בפסוק "**מֵאָשֵׁר שְׁמֻנָה לַחְמוֹ**" האותיות היוצאות מתיבת 'אשר', כלומר האותיות שאחרי 'אשר' הם אותיות 'שבת', רמז לזיווג של שבת וכנסת ישראל. "**שְׁמֻנָה**" אותיות "נשמה" רמז לזיווג של הנשמה והגוף. "**לַחְמוֹ**" רמז לאשה וכמו שדרשו חז"ל אצל פוטיפר על הפסוק (לט,ו): "כִּי אִם הַלֶּחֶם" והוא רמז לזיווג של האיש והאשה. כל שלושת הזיווגים הללו, **וְהוּא יִתֵּן** באים מידו של הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, והתחזק בזה מאוד. **('סיפורים וליקוטים נפלאים')**

מִטָּרֵף בְּנִי עָלִיתָ (מט,ט)

ורמז לה **הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע** בלשון האמור בפרשתן (מט,ט) 'מטרף בני עלית', '**טֶּרֶף**' רומז לצרות ויסורים, ועל דרך, ומאותם יסורים שנפשך מטורפת מהן – מהם עלית לזכות לרוב טוב וחסד. על כן יאמרו המושלים למה הדבר דומה, כמו ה'קפיץ' (ספרינ"ג) אשר מתרחב ומצטמק לפי ידי הממשמש בו, והנה כמה שתדחקהו הדק היטב היטב – אזי כאשר תעזבהו יקפוץ ה'קפיץ' למעלה למעלה, וירידה זו צורך עליה, על זה הדרך בעת ש 'דחוק' לאדם מאד מאד כל זה הכנה הוא לטובה והרחבה עצומה שבוא תבוא אליו בקרוב '**טֶּרֶף טֹרַף יוֹסֵף**' ממש. **(באר הפרשה)**

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה (מז,כח)

פירש ה'תולדות יעקב יוסף' (אות ג'): '**יַעֲקֹב**' מורה על שפלות וקטנות, גם '**אֶרֶץ מִצְרַיִם**' מרמזת על מיצר ודחקות, והיינו שנרמז כאן בכתוב ירידה בכפל כפליים, ומעתה תתמה וכי לזה ייקרא '**וַיְחִי יַעֲקֹב**', אלא ביאורו שהפסוק עצמו נותן תשובתו '**שְׁבַע עֶשְׂרֵה**', שהוא **בגימטריה 'טוב'**. כלומר מכיוון שיעקב קיבל בטובה ובאהבה את כל הנהגת הבורא עמו, הן כשהיה לו בחינת יעקב (זמני שפלות) הן בחינת מצרים (מיצר ודוחק), את הכל קיבל ב'טוב', עי"ז נהפך הכל ל'טוב' נגלה. **(באר הפרשה)**

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמַר קָחֶם נָא אֵלַי וַאֲבָרֲכֵם (מח,ח-ט)

רש"י הקדוש מפרש שבראות יעקב אבינו את שני בניו של יוסף, התפלא ואמר: "מי אלה", מהיכן יצאו אלו שאינם ראויים לברכה?! והקשה הצדיק **האדמו"ר בעל "קדושת ציון" מבאבוב זצ"ל:** וכי בניו של יוסף הצדיק היו גרועים עד כדי כך שלא היו ראויים לברכה? ואף אם אכן הם לא היו ראויים לברכה, וכי נכון היה ליעקב אבינו להגיד דבר זה על נכדיו?

אלא הסביר הצדיק: הרי מנהג ידוע הוא שבעת שהנער מגיע לגיל בר מצווה, באותה עת אביו מברך עליו את ברכת "ברוך שפטרני מעונשו של זה", והטעם לברכה זו הוא שידוע שעד שהנער מגיע לגיל מצוות, הרי אביו נושא בעול עליו, ועוונותיו נזקפים לחובת אביו, והוא נענש בעוונות בנו, אך משהגיע הנער לגיל מצוות, הרי הוא נושא בעול עצמו, ואביו נפטר מעונשו, ולכן נהגו לברך באותה שעה "ברוך שפטרני מעונשו של זה".

והנה בשעה שראה יעקב אבינו את קדושתם של בניו של יוסף הצדיק, וראה שמימיהם לא טעמו טעם חטא, והיו בקדושה גדולה, אז תמה ושאל בפליאה מתוך התפעלות: "**מי אלה – שאינם ראויים לברכה** ", כלומר שאין צורך לברך עליהם את ברכת "ברוך שפטרני מעונשם של אלו", כיוון שמעולם לא התחייבו בעונש, מפני שמעולם לא טעמו טעם חטא. ועל דברי יעקב אבינו הוסיף יוסף לדבר בשבחם ואמר: "בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱ-לֹהִים בָּזֶה", כלומר הרי הם נולדו לי כאן בארץ מצרים שהיא ארץ טמאה, ויש בה עבודה זרה וכישופים לרוב, ובכל זאת נשארו בקדושתם ובטהרתם. **('משכן שילה')**

וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב (מט,טו)

מעשה נפלא שמענו מבעל המעשה, אשר דרכו בכל יום ויום לכתת רגליו בבתי כנסיות לזכות את הרבים במצוות צדקה, ופרי עמלו מגיע בכל יום בין שבע מאות לשמונה מאות שקלים, אכן בימי שישי הקצרים של תקופת החורף אינו הולך ל 'עבודתו', והנה ביום שישי פר' מקץ העבר עלינו לטובה רצה לילך להתפלל שחרית ב'מניין' המתחיל בשעה שמונה ורבע מפני סיבה שהיא, אך היות שכבר נתאחרה השעה על כן התגבר בעצמו להתפלל במניין מאוחר יותר, בכדי להתפלל כדת כראוי וכנכון.

ואינה ה' לידו גליון 'באר הפרשה' מהשבוע הקודם – פר' וישב, שם הובאו דברי הרמב"ן 'הגזירה אמת והחריצות שקר', ונתבאר שם בהרחבה כי אין ההשתדלות מועילה אפילו במשהו, אלא מגיע לאדם בדיוק כפי שנקצב לו שפע הפרנסה לא פחות ולא יותר, וחשב לעצמו, כי אכן מאמין הוא שהקב"ה הוא הזן ומפרנס לכל, אך כיצד יתכן שיגיע לו אותו סכום שמשיג מבלי שיעמול על כך, ומניין לו שמונה מאות שקל אם לא יפשוט ידו ויבקש עזרה ...

בסיום התפילה ניגש אליו איש אמיד אשר הוא גם גבאי צדקה והביא לו מעצמו שמונה מאות שקלים... והיה זה פעם ראשונה שאותו איש ניגש אליו ונותן לו מבלי שיבקש ממנו, וזכה שיראו לו מן השמים בחוש כיצד הגזירה אמת והחריצות שקר, והיאך הקב "ה יכול לשלוח לו פרנסתו בלי שיטרח מאומה. גם נוכח לדעת ש 'אין אדם שומע לי ומפסיד', דייקא מחמת שהתגבר להתפלל במתינות ולא הלך ל 'מניין' המוקדם יותר – על כן זכה באותה מתנה... **(באר הפרשה)**

וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב (מז,ז)

מלבד המעלה העצומה שיש לברכת אב לבן, ואפילו אבא רשע... יש כאן ברכת צדיק, שחביבה היא יותר מכל החמודות שבעולם! בשנת תשי"ג הושבע נשיא ארצות הברית ה-34. בתש"ו, כשנגמרה השואה הנוראה, היהודים היו באיזה מחנה צבאי נטוש, ואוכלסו שם 6,000 שרידים יהודים... שלדים! בעיצומו של יום הכיפורים, הגיע למקום הגנרל האמריקאי דוויט אייזנהאוור לראות את המצב של היהודים...

בין היהודים הללו נמצא **ה'שפע חיים' – הקלויזנבורג רב'ה.** בפמליא של הגנרל היה קצין יהודי... סילבר שמו. הוא היה מתלמידי ישיבת תורה ודעת, והיה שומר מצוות.
סיפר הקצין סילבר: המצביא המהולל התרגש מאוד כשהוא ראה את זוהר הפנים של ה'שפע חיים', וביקש ממני שאני אבקש מהרב'ה ברכה בשבילו... הרב'ה התקרב אליו ואמר: "בזכות שזכית להציל את העולם, ובנוסף לזה רבבות רבבות של יהודים ניצלו בזכותך מידיהם האכזריות של חילות הנאצים, תזכה לעלות מעלה מעלה למשרה הכי רמה בארצך!". על יד הגנרל עמד גנרל נוסף... גורג' פטון.

הוא היה גיבור חיל גדול, הוא פיקד על כל המלחמה באירופה, אבל רשע מרושע... הוא היה אנטישמי גדול שהשמיע את הדעות שלו בגלוי נגד היהודים... כשפטון שמע כזו ברכה, גם הוא ביקש מסילבר שיבקש מהרב'ה ברכה בשבילו... הרב'ה שמע את הבקשה ואמר לו ביידיש: "שיקבל מיתה משונה"!. שאל פטון את סילבר: "מה הרב'ה בירך?", סילבר פנה לרב'ה ושאל: "איך אני אחזור לו על מה שהרב אמר? אולי משהו שונה"... חזר הרב'ה ביתר שאת ואמר בתקיפות ובקול ברור: "שיקבל מיתה משונה!!!". סילבר היה במבוכה גדולה... מה הוא יגיד לגנרל שבכדור אחד מחסל אותו ואת הרב'ה בבת אחת!? בסייעתא דשמיא היתה לו הארה שמיימית והוא אמר לגנרל פטון: "הרב'ה אומר עליך שתזכה לפירסום גדול... ושמך יחקק באבן לנצח". עד כאן יום הכיפורים אחה"צ.

חלפו כשבועיים ימים, ובהושענא רבה, פטון מתראיין לניו יורק טיימס והוא מתבטא נגד היהודים בשידור חי... תוך כדי השידור מתנהל ויכוח בינו לבין הגנרל אייזהאוור שחיבב יהודים, ולבסוף אייזנהאוור פיטר את פטון בשידור חי לעיני כל ארה"ב! כ- 9 שבועות לאחר מכן, ב'זאת חנוכה', פטון נוסע במכוניתו ומתנגש במשאית... זכותו תגן עליו. ולאחר כ- 7 שנים נבחר אייזנהאוור לנשיאות ארה"ב ברוב קולות מוחץ! **('אפריון שלמה' תשפד)**

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה., מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה.
לזרע בר קיימא:, מורן בת רותי, לירז בת מרים.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.
לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, , יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת כל הנרצחים.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:
https://paypage.takbull.co.il/2l2sH

המשגיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 119

שבת ויחי - תשפ"ד

פְּנִינִים מִשֻּׁלְחָן מְלָכִים

לאחר שיעקב נפטר לבית עולמו, שולח יוסף הצדיק לפרעה, ואומר לו כך : (נ, ה) **'אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה,** וצריך להבין: מה זה 'בקברי אשר כריתי לי' ? וכי חופר קברות היה יעקב?! אלא מסביר המדרש תנחומא: 'אלא ללמדך, כשמת יצחק, אמר יעקב, אפשר שיקבר עשו הרשע בקבורת צדיקים?!. מה עשה. הביא כל כספו וזהבו ועשה מהן כרי. אמר לעשו, מה אתה מבקש הכרי הזה או הקבר הזה. נטל עשו את הכרי, ויעקב נטל אותה מערה'. ממילא, זאת היתה צורת החלוקה.. יעקב לקח את מערת המכפלה, ועשו לקח את הערימה של הכסף. ומוסיף התנחומא ישן, שאף נתן לעשיו את כל הכסף שהרויח בבית לבן! והנה הבאר יוסף, לר' יוסף סלנט, מבאר מדוע היה חשוב ליעקב לקנות את זכות הקבורה ו'לוותר' על כל כספו, כי אמר יעקב אבינו: אין נכסי חו"ל שווים לי, משום שבחו"ל הרוחתי כסף, אבל הפסדתי שתי מצוות, ולא שווה כל הכסף, בעבור איבוד שתי מצוות ! איזה שתי מצוות הוא איבד ? מצוות ישוב ארץ ישראל, ומצוות כיבוד אב ואם. אמר יעקב – עשרים ושתים שנה לא שירתתי את אבי ... עשיו כן, והוא גם גר בארץ ישראל.. שתי המצוות האלה בידים שלו, לי אין אותם ואיך אכפר על זה ? אלא אם אקח את כל הכסף הזה, שהרווחתי בחו"ל, אבל איבדתי בשבילו שתי מצוות... ואתן את כל הכסף הזה לעשיו, אבל בתמורה יזכה יעקב לקבל חלק בארץ ישראל, וגם חלקה ליד אבא שלו.... אז הוא זוכה לשתי דברים , גם לכיבוד אב ואם, וגם זוכה לישוב ארץ ישראל... שבשביל חלקה קטנה בארץ ישראל, הוא מוכן לשלם את כל הונו. זה מראה, כמה יקרה עבורו, ארץ ישראל... ואם עשיו מוכן למכור, בעבור בצע כסף את חלקו בארץ ישראל, סימן שהוא לא מעריך , לא את ארץ ישראל ולא את אביו. אם ככה, עכשיו נבין היטב, למה היה מוכן יעקב אבינו, לשלם הון עתק, עבור הנחלה בארץ ישראל, רק כדי לזכות ולהרויח עוד ב' מצוות של כיבוד הורים וישוב ארץ ישראל שהיו חסרות לו.

רציתי להוסיף על זה, דבר שסיפר לי פעם יהודי, שהיה עד למעשה: הוא סיפר, **שפעם לפני ארבעים שנה, היה הכנסת ספר תורה, בישיבת פונוביז', והתהלוכה עם ספר התורה הגיעה להיכל הישיבה, ואיך שהגיעה לשם , דפקו בחדרו של המשגיח, ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל:– 'כבוד הרב, התהלוכה הגיעה, ביקשת שנודיע לכבודו...' כשהגיעו למדרגות הישיבה, רקדו הבחורים ושרו את השיר (תהילים קיט, עב) 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף' כששמע זאת ר' יחזקאל לוינשטיין, פלט מפיו: 'שקרנים...שקרנים'... 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ?! לפחות אל תשקרו כשאתם שרים'...** ניגש אליו בחור, שהיה אברך, קראו לו ר' ברוך פינס , חתנו של ר' דוד פוברסקי זצ"ל , ואמר לו – אני לא חולק עליך, מה שאתה אומר, זה קודש קדשים, אבל אני רוצה לומר לך פשט בפסוק - דוד המלך צודק, וגם הבחורים צודקים במה שהם אומרים... זה נכון מה שהמשגיח אומר, שאם מישהו יגש לבחור, ויגיד לו "כבודו, אולי אתה מוכן לסחוב את החבילה, אני אתן לך מאה שקל ? " הוא ילך ויעזור... יקח מאה שקל... אבל כבוד הרב, אם בחור למד משמונה בבוקר, ועד שבע בערב בהתלהבות... ובא אליו מישהו אחרי הסדר, ואומר לו "תשמע, ראיתי איך אתה לומד... אני מוכן לתת לך 5000 ₪ , על כל שעה שאתה לומד, תקבל 1000 ₪ , ותמכור לי את הזכויות של הלימוד שלך, אני צריך את הזכויות האלה, אתה מוכן למכור ???? " אמר לו ר' ברוך פינס – אני אומר לרב, אף אחד לא ימכור ! למה ?! כי { טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף !!! **אמר לו ר' יחזקאל לוינשטיין -אתה צודק ! עכשיו תתחילו לשיר 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף' !** למדנו מכאן: עשו, כיבד את אבא שלו, עשו אהב את ארץ ישראל... אבל בשביל כמה לירות, הוא זרק את המצוות ! אלו מצוות שהוא כבר קיים אותם, והיה מוכן למכור אותם... מה עשה יעקב אבינו ? מסר את כל הונו, כדי לקנות בחזרה, כיבוד אב ואם וישוב ארץ ישראל... וזהו חכם לב יקח מצוות.

(עובד מתוך הספר 'ברוך שאמר')

עניין של חינוך

בלי פאנצ'רים!!!

'וידגו לרוב בקרב הארץ' (מח, טז)

פעם שמעתי הסבר לברכה של "וידגו" לרוב, לא ממש פשט, אבל זו אמת גדולה: כששוחטים למשל פרה או תרנגולת, לא תמיד אפשר לאכול אותה, וזאת מחמת תקלה כלשהי שארעה בעת השחיטה, כגון הגרמה, חלדה, עיקור. במקרה כזה דינה של הבהמה שהיא נבילה, ונאלצים למוכרה לגוי. את כל הבהמה השלימה הזו שהיתה שוה תרפ"ט אלפים, מוכרים במחיר מוזל לנכרי. הבהמה אמנם היתה טהורה, נכון, אבל בשחיטה היה פנצ'ר ושוב אינה ראויה לאכילת יהודי. והנה במקרה אחר שהשוחט שחט את הבהמה והכל בסדר, חלק, גלאט. האם אפשר לאכול אותה? עדיין לא. הבהמה צריכה לעבור בדיקה. בדיקה חיצונית ובדיקה פנימית. ואם מצאו משהו – סירכא, זה לא גלאט, לא חלק. שוב מוכרים לגוי הבהמה היתה כשרה והשחיטה כשרה, אבל נפסלה בבדיקה. גם כשהשחיטה והבדיקה עברו בשלום עדיין אי אפשר לאכול עד שיכשירו אותה. ברוך ה' כבר הכשירו את הבשר והכל בסדר, עכשיו צריכים לבשל אותו, ואם בטעות נכנס כף חלבי בן יומו אין פי שישים כנגד זה, אוי ואבוי! התבשיל נטרף, וכאן אי אפשר אפילו למוכרו לגוי ביפו, אסור בהנאה! ישר לפח האשפה. כל זה כששוחטים פרה או תרנגולת. אבל אם לוקחים דג מהמים, צריכים רק לבדוק האם יש לו סימני טהרה – סנפיר וקשקשת. אם כן? אפשר מיד לבשל ולאכול אותו. אין בעיות לא בשחיטה, לא במליחה, לא בבדיקה ואין בו איסור בשר בחלב. **אם הדג טהור – הוא טהור עד הסוף, בלי פנצ'רים!** כך גם יש ילד שהמלמדים כל כך נהנים ממנו, משתעשעים איתו. אבל כשהוא גדל קצת והולך לישיבה קטנה, לפתע מגלים שהתחבר שם עם בחור מקולקל, מתחיל להתגלש החוצה, מאבד את הטעם בלימוד. לפעמים קורה שברוך ה' בשיעור א' וב' עדיין הבחור במצב של עליה, ובשיעור ג' מתחילה לה התדרדרות. פעמים הכל בסדר בישיבה קטנה, אבל בישיבה גדולה מתחילות הצרות... פתאום מתחשק לו מחשבים, ופה ושם... **זו היתה הברכה שבירך יעקב את יוסף – "וידגו לרוב"**, שצאצאיו יהיו כמו הדגים, שסימני הטהרה שלהם הינם תמידיים, הם נשארים טהורים עד הסוף, וכך גם הצאצאים לעולם לא יתדרדרו, וישארו בקדושתם לאורך ימים. (יחי ראובן)

בברכת שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה...

וַאֲפִילוּ בְּהַסְתָּרָה!\ סִפּוּרִים עַל רַבֵּנוּ הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הוּבֶּרְמַן זִיעָ"א

רְצוֹן רַבֵּנוּ הָיָה לְהַסְתִּיר עַצְמוֹ, אַךְ לַמְרוֹת זֹאת נִתְפָּרְסֵם כְּבַעַל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. עַל הַתְמָדָתוֹ בַּתּוֹרָה הֵעִיד כְּבָר בְּצְעִירוּתוֹ הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבִּילְגוֹרַיְא בְּמִכְתָּב, שֶׁכָּתַב אֶל הַ"שֵׁם מִשְׁמוּאֵל" וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "הַבָּחוּר הַמוּפְלָג" (הַמּוֹסֵר כְּתָב זֶה) הוּא דָּבָר נִפְלָא בְּדוֹרוֹתֵינוּ, הַתְמָדָתוֹ לֹא יָכִילוּ נְיָרוֹת, וְלוֹמֵד בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וּמֵאָז הַבֹּקֶר וְעַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, לֹא פָּסִיק פּוּמֵיהּ מִגִּירְסָא, וְגַם תְּחִלָּתוֹ וְסוֹפוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם נִפְלָאָה הִיא בְּעֵינֵינוּ", וְכָל זֹאת כְּשֶׁהָיָה בֶּן חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה.

בְּהֵיוֹתוֹ בָּחוּר יְשִׁיבָה רָכַשׁ סְפָרִים רַבִּים. כְּשֶׁחָקְרוּ מֵאַיִן לוֹ הַכֶּסֶף לִסְפָרִים יְקָרִים וְרַבִּים כָּל כָּךְ, מָצְאוּ שֶׁבַּמָּעוֹת שֶׁקִּבֵּל עֲבוּר פַּת שַׁחֲרִית, בָּהֶן קָנָה אֶת סְפָרָיו. שְׁנָתוֹ הָיְתָה כְּשָׁעָה-שְׁעָתַיִם מֵעֵת לְעֵת וְכַאֲשֶׁר הָיְתָה לוֹ קוּשְׁיָה לֹא יָשַׁן לֵילוֹת שְׁלֵמִים, עַד שֶׁהַדְּבָרִים הִתְיַשְּׁבוּ. בַּהֲלִיכָתוֹ וַחֲזָרָתוֹ מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת שָׂח רַק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, פְּעָמִים רַבּוֹת עָמַד כְּחָמֵשׁ שָׁעוֹת רְצוּפוֹת עַל יָד אֶדֶן הַחַלּוֹן וּגְמָרָא גְּדוֹלָה בְּיָדָיו. הִרְבָּה בְּסִגּוּפִים וְתַעֲנִיּוֹת.

מְסֻפָּר, שֶׁתָּמִיד כְּשֶׁנִּכְנַס אֵלָיו אָדָם הָיָה אוֹמֵר לוֹ חִדּוּשׁ לְפִי דַּרְגָּתוֹ, כָּךְ שֶׁכָּל אָדָם יָצָא מִמֶּנּוּ בְּתְחוּשַׁת סִפּוּק עֲצוּמָה. פְּעָמִים רַבּוֹת כִּוֵּן דְּבָרָיו לְתוֹעֶלֶת מְסֻיֶּמֶת, כָּךְ שֶׁהַשּׁוֹמֵעַ מִבְּלִי שֶׁיָּחוּשׁ, כִּי אֵלָיו כִּוֵּן הָיָה מְתַקֵּן דְּרָכָיו וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה. זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אָמֵן.

(מתוך העלון פניני הצדיקים בשינוים קלים).

הילולא דצדיקיא

הילולת רבנו המקובל הרב יצחק הכהן הוברמן זצ"ל הידוע כ'צדיק מרעננה'- זצ"ל זיע"א

רבנו נולד בבילגוריי בשנת ה'תרנ"ו לאביו: ר' אשר אנשיל. ולאמו: מרת זלאטא אסתר. כבר מגיל שבע הקפיד בטהרתו ולטבול בכל יום במקווה ואף שבר קרח על מנת לטבול. התמדתו הייתה מופלאה ביותר וניצל כל רגע קט ללימוד התורה הקדושה. נודע בשקדנותו ונתפרסם בבקיאותו בש"ס, בפוסקים ובכל התנ"ך. בגיל עשר מד עם הבחורים המבוגרים שבבית המדרש. בגיל 17 למד הוראה, גמרא חולין וראשונים, טור בית-יוסף ושולחן-ערוך יורה דעה היו שגורים על פיו בתוספת חידושיו. במהלך מלחמת העולם הראשונה היה שקוע בלימוד התורה, על אף הפגזים שעברו סביבותיו. בשנות השואה הוגלה לסיביר והופקד שם לנסר עצים. כאשר קיבל הוראה לעבוד בשבת אמר, כי יכדאי להישאר כהן בעל מום ולא לחלל שבת' עשה עצמו כחותך עץ וחתך בגרזן את קצה אצבעו. בשנת ה'תש"י עלה לישראל והתיישב ברעננה. עם הזמן התפרסם שמו כמקובל ואיש מופת ורבים נהרו אליו לקבל את ברכתו ונושעו- ביניהם חולים רבים ועקרות שנפקדו. בעל רוח-הקודש. הכיר על פניו של אדם את חטאיו ואת שורש נשמתו. גאון בנגלה ובנסתר. מיעט בשינה והתמיד בלימוד. נזהר מאוד במוצא שפתיו. רבנו נלב"ע ב-י"ב טבת ה'תשל"ז . חי כ 81- שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

לכבוד שבת קודש

ויתי

התשפ"ד

להצלחת עם ישראל

אופק חדרה

	כניסת שבת	יציאת שבת	רבינו תם
לוח מקומי	16:13	17:24	17:57
אור החיים	16:26	17:17	17:48

"ויברכם ביום ההוא..." (מח, כ)

העולם של ימינו, שיגרת החיים של כולנו, הם ים סוער ורוגש של אתגרים, דאגות, רצונות, שאיפות, הצלחות וכישלונות. החיים בזמננו הם רדופי התרוצציות, שעות הפנאי אף הן עמוסות משימות ועטויות מטלות לרוב, ואפילו בשעות המיועדות לדברים ממוקדים - רבים מאיתנו מתקשים להתרכז, עקב רוב הטרדות והדאגות האופפות אותם.

אז האומנם, האם החיים בעולם הזה הם גזירת גורל של דאגות ולחץ? האם לא ניתן לזכות לחיי שלווה ורוגע בעודנו חיים ונושמים על פני האדמה? האם נגזר על כולנו לחיות במירוץ בין דאגה זו לאחרת, בין התמודדות אחת לרעותה? האם יש דרך שמבטיחה באמת שקט נפשי שלווה נפלאה, רוגע פנימי בעומק הלב, בכל תנאי החיים ולמרות הכל?!

התשובה היא שכן, ובגדול. זה כרוך רק בשינוי חשיבה, בהרכבת משקפיים אחרים על עיניינו המתבוננות. כל מה שיהודי צריך כדי לעבור לעולם שכולו יופי, שלווה, רוגע ושקט נפשי פנימי, הוא לחדד את ליבו בתובנה אחת ויחידה, והיא:

שלפני ואחרי ובאמצע הכל, יש אבא שבשמים שמנהיג את העולם כולו, ואנו סומכים עליו ובוטחים רק בו. הוא ברא את העולם ומוביל אותו למישרין, והוא יוצר ועושה את הכל וכל מה שזז או לא זז בעולמנו - זה בדברו ובפקודתו. והוא, הבורא הגדול והחזק הזה, הוא אבא שלנו, חפץ בטובתנו, רוצה בהצלחתנו, פועל למעננו!

כשהתובנה הזו ברורה, לפתע פתאום כל הדאגות נשמטות, כל הטרדות נעזבות, כל הלחץ מתפוגג. הנה כי כן, יש לנו התמודדות? - הרי מישהו נתן לנו אותה, והוא בעצמו סלל את הדרך ליציאה ממנה. ולא זו בלבד, אלא שבהכרח שההתמודדות הזו טובה עבורנו, וגם פתרונה - אולי נראה כקשה לנו, אבל בהכרח הוא טוב ונכון עבורנו!

בפרשת השבוע מספרת התורה על ברכות יעקב לנכדיו, במילים 'ויברכם ביום ההוא לאמור'. במילים הללו מגלה הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע משמעות עמוקה: 'ביום ההוא' כלומר, יעקב אבינו בירך את צאצאיו שיחיו תמיד את היום הנוכחי, לעולם לא ידאגו את דאגת המחר, וזאת - מחמת ביטחונם המלא והמוחלט בבורא עולם, אשר כפי שהביא עליהם את היום הזה לחיים טובים - כך יביא עליהם את הימים הבאים, אין מה לדאוג, אפשר להיות בטוחים באבא!

ומי שבוטח בה', זוכה לראות בחסדו, להתבשר בישועתו. את הפסוק 'והבוטח בהשם חסד יסובבנו' מבאר הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע, כי הקדוש ברוך הוא ברא בטבע הבריאה, שהבוטח בו זוכה לחסדו, שמי ששם מבטחו ואמונתו בבורא - החסד מקיף אותו מכל הכיוונים, הישועות נמשכות אליו כבחבלי קסם... כל מה שצריך לעשות כדי לזכות בהן - רק לבטוח, להאמין, לדעת שיש לנו אבא טוב ומיטיב! אפשר לסמוך עליו בעיניים עצומות!

הם היו זוג צעיר, שזכו זה מקרוב להיחשף לאור התורה והיהדות, והדבר מילא את ליבם באושר וסיפוק עילאיים. מאידך, חיי הגשמיות שלהם היו קשים ודחוקים, הם גרו בדירה קטנה ומוזנחת בפרברי ניו יורק, מנסים להתמודד עם עול הפרנסה ההולך ומכביד ככל שמשפחתם גדילה והולכת. הם השתדלו לשלוח יד במגוון תחומי עיסוק, ניסו למצוא פרנסה תואמת לאורח חייהם, אולם לשווא - נראה כי הברכה מהם והלאה...

בעצת אחד מחבריו, החליט הבעל ללמוד מידי יום שיעור קבוע בספר 'חובת הלבבות' - שער הביטחון, והוא אכן החל לעסוק בו, והתחבר בכל נימי נפשו לספר זה, המאריך לבאר את גדרי ההשתדלות המוטלים על האדם, ומאריך עוד יותר לבאר עד כמה כשמוצתה ההשתדלות - על האדם להשליך את יהבו על ה', לבטוח רק בו ולסמוך רק עליו.

הספר הזה לא מש מעל שולחנו, ומידי ערב, לאחר שלמד את השיעור היומי המחזק, היה חוזר באוזניי רעייתו על מה שלמד, שהתחזקה אף היא ממבועי הביטחון הנובעים בין דפי הספר, ושמחה למלא את ליבה בעוז ובתעצומות כי למרות הכל ועל אף הדוחק, הם בניו בחיריו של בורא עולם, הוא מכוון את העולם לטובתם, וגם הקושי הזה - מנוהל בדברו ועל פי החלטותיו, כך שבוודאי אין סיבה אמיתית לדאגה...

ערב אחד, בעיצומה של תקופת הדוחק הנוראה, ולאחר שיחה מחוזקת ורוויית ביטחון ואמונה שניהלו בני הזוג, נפל בדעתו של האיש רעיון. 'הן בעברי הייתי מתווך נדל"ן, ואף לאחרונה ניסיתי את מזלי במקצוע זה. מאז הכישלון הקודם כבר עבר פרק זמן, אולי הגיע הזמן לנסות שוב?'

אמר ועשה. למחרת עם שחר יצא ושוחח עם כמה חברים מביני דבר, ונודע לו כי בלב מנהטן ניצב לו מבנה יוקרתי, שערכו כ– 40 מיליון דולר, וזה עידן ועידנים בעליו מבקש למכרו. מיודענו התבלבל מעט, הן מדובר בעיסקה מורכבת בסכום גבוה במיוחד, ולמרות זאת החליט להיכנס לעובי הקורה, כשהוא שם את מבטחו בבורא עולם...

ביום המחרת, באתר נופש סמוך למנהטן, מתרווח לו גוי עשיר בכורסא מרופדת, ואת עינו צדה מודעה קטנה שהופיעה באחד העיתונים. 'למכירה, מבנה גדול ונאה בלב מנהטן, במחיר מציאה $40,000,000. כניסה מיידית!'

הגוי מביט במודעה, ולפתע גואה בו גאוותו, כשהוא מחליט לרכוש את המבנה, כאן ועכשיו!

הוא מתקשר למס' הטלפון המופיע במודעה, ומבקש לשלוח את עורך דינו לבדוק את העיסקה מקרוב. עוד באותו היום מגיע עורך הדין למקום, בודק את העיסקה, וכשהוא מעניק אור ירוק - הגוי העשיר לא מהסס, ומעביר את מלוא התמורה לחשבון הבנק של המוכר, כשמיודענו גוזר קופון תיווך נאה בסך מיליון ומאתיים אלף דולר!

כן! $1,200,000!

בעיסקה הראשונה שניסה, ובשיחת הטלפון הראשונה! מיליון ומאתיים אלף דולר הועברו לחשבונו טבין ותקילין, והם היו הסנונית הראשונה שבישרה על כך שיש כאן מתווך בעל שם טוב והצלחות גדולות, שהצליח למכור בניין שהמתין לקונים תקופה ארוכה, ומכאן ואילך דרך כוכבו והוא הצליח מאוד בעסקיו, עד שהתעשר עושר רב!

וגם אז, כפי שמעיד הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ' שליט"א אשר הביא את הסיפור מכלי ראשון, לא גבה ליבו ולא רמו עיניו. הוא אמנם התעשר, אף תמיד הוא חוזר ומשנן: הכל בזכות הביטחון בבורא כל עולמים, רק הוא יכול להקים מעפר דל, להרים מאשפות אביון, להוביל את סדרי עולם באופן כה פלאי, עד שהבוטח אמש מתוך עוניו - הוא הבוטח היום מתוך רוב עושרו!

אכן כן! רבים מאיתנו עוברים קשיים בחיים, אם בנושאי פרנסה ואם בעניינים אחרים. זה לא קל, לפעמים זה ממש מטריד או מדאיג, מעיק או מציק. אולם תמיד תמיד - ההישענות על בורא עולם, הביטחון בו, האמונה התמימה בעוצמתו, ההסתמכות עליו ורק עליו - מרגיעים, ממלאים שלווה, מעניקים שקט נפשי, ופעמים רבות - גם פותחים פתח לישועה!

הבה נתחזק במידת הביטחון. 'שער הביטחון' בספר הקדוש 'חובת הלבבות' מלא במבועי עוצמה וביטחון, יש בהם די גם בשבילנו. הבה נלמד על נושא הביטחון, נעסוק בו, נחדדו בליבנו - ונזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, מתוך אמונה וביטחון!

שעת בין ערביים, דמדומי חמה טרם כניסת שבת המלכה. היישוב מירון עוטה הוד קדומים גלילי טהור, אווירת החולין מפנה את מקומה לזוך שבתי קסום, הכל ממהרים להספיק את ההכנות האחרונות טרם תשקע השמש, ושבת המלכה תפרוש את כנפיה על היישוב הקטן, שבמעלה גבעתו שוכן ציון הרשב"י.

כמדי 'שבת מברכים', גם בשבת הזו הגיעה קבוצה נכבדה של יהודים בראשותו של הרה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל, לעשות את השבת בצילא דרשב"י, על אדמת מירון המרוממת. הם כבר מורגלים בכגון דא, יודעים מי מופקד על הדגים ומי על הסלטים, מי מביא ברכבו שתיה ומי אחראי על בישול המרק והעופות. יש גם מי שמוטל עליו להביא חלות, 60 במספר לכל הסועדים כולם, אלא שבאותו ערב שבת נתקע רכבו של הלה במעלה הכביש צפונה, ואיתו - נתקעו גם החלות...

להחזקת העלון: 055-6700349

בימים ההם, כשהטלפון הסלולרי לא היה מצוי, ארך זמן עד שהידיעה הגיעה מירונה. לבסוף, סמוך לכניסת השבת. הצליח בעל הרכב להיחלץ מהכביש ולמצוא מקום סמוך לשבות בו, כשהוא מיידע את בני החבורה השוהים כבר במירון כי החלות איתו - כלומר: להם אין חלות. ושוב, יש לזכור כי מדובר בשנים עברו, טרם היה היישוב מירון אבן שואפת להמונים, לפני שמדי שבת שהו בו אלפי אורחים, שכל אחד מהם מביא עימו 2-3 חלות מיותרים...

בני החבורה אצו רצו להרה"צ רבי אשר, לשאול את פיו כדת מה לעשות. רבי אשר, מופלג בדורו באמונה וביטחון היה, חיוך נראה על שפתיו ואפילו דוק של דאגה לא ניכר בעיניו. 'צאו וחפשו במבואות היישוב ובבתיו, בטוח אני שאבא לא משאיר את בניו ללא חלות לשבת!' - פסק בביטחון רב, והרצים יצאו דחופים...

הם עברו בית אחר בית, נקשו בכל דלת, ביקשו עזרה מכל עובר אורח, אפס, כי כולם פסקו ואמרו שיש בביתם חלות בכמות המותאמת לבני המשפחה, אין להם יכולת לעזור. בודדים הציעו כמה מצות ללחם משנה, בכמות שהיא חוכא ואיטלולא לעומת בני החבורה הרבים הזקוקים לחלות עבור 3 סעודות...

החמה הולכת ומעריבה, הציפצוף המבשר על כניסת השבת עומד להישמע ברמה, וחלות אין. בני החבורה כבר סרקו את היישוב מכל צדדיו, כבר היו מי שנקשו בביתם פעמיים ושלוש, ואפילו לחמניה קטנה אין בידם... כלום אחד גדול, כשבעוד כמה דקות כבר תיכנס השבת, ואין להם חלות!

ואז, אחד מבני החבורה חולף על יד בניין האולפנה המקומי, ומציץ פנימה בתקוות מה, אלא שהבניין חשוך ונראה כסגור ומסוגר, נראה כי התלמידים נסעו לשבת חופשה, ואיש מהם אינו נראה באופק. כאילו כדי לאמת את תחושתו, הגיח 'אב בית' המופקד על בניין האולפנה מדירתו שבקומת הקרקע, והודיע כי אם הוא בא לבקר מישהו - הרי שהגיע לחינם, שכן התלמידים כולם נסעו לדרכם, 'אין כאן איש', שבת חופשה!' - פסק, וכמעט עמד לטרוק את השער...

'רגע, רגע', נשמע קולו של האיש המציץ, 'אני לא מחפש איש, אני מחפש חלות, אם אין תלמידים, שמא יש כאן חלות? אולי יש כמה חלות במקפיא, משהו?' - - - שאל, כטובע הנאנחז בקש כבדל תקווה אחרון...

'אה, חלות אתה מחפש? זה דווקא יש בשפע' - אמר אב הבית, כשהאיש משתאה והמום, נשמע לו שהוא שומע את המילים כמתוך חלום... 'מנהל המשק, אח, שיהיה בריא, שכח לעדכן את המאפיה שהתלמידים נסעו, והבוקר נחת עליי משלוח של חלות... 'אין לי מה לעשות איתן. אתה רוצה אותן?'

'רוצה? - הרבה יותר!' - כמעט צווח האיש, 'אנחנו קבוצה גדולה כאן, והחלות שלנו נתקעו בדרך. אני רוצה לרכוש את כולן כאן ועכשיו, הרגע!'

'קח', אמר אב הבית בטון עייף, והלה עמד ושלשל לידיו את הכסף, קונה את כל החלות. הוא מחזיק בידיו את קרטוני החלות, ורץ במורד מהאולפנה לבניין מוסדות 'יד עזרה', לעבר מקום כינוס בני חבורת הרה"צ אבי אשר, כשהוא נושא את הקרטונים כמחזיק אוצר יהלומים יקר, וצעדיו מרקדים כמוצא שלל רב...

עם הצפצוף הגיעו החלות ל'יד עזרה', והרה"צ רבי אשר, באותו חיוך על פניו, מפטיר ואומר: 'נו, הרי אמרתי. אבא לעולם לא משאיר את בניו ללא חלות...' בני החבורה סופרים כמה חלות יש בקרטונים, ונפעמים: 60 חלות, בדיוק, אחת לאחת. הכמות הדרושה להם - המתינה להם במירון מהבוקר, אבא לא משאיר בנים ללא חלות, עובדה!

הם רצים אל הרה"צ רבי אשר, מספרים בהתרגשות כי ספרו את החלות, והנה הכמות תואמת להפליא באופן מדהים ממש. רבי אשר לא נרגש ולא נרעש, הן מהרגע הראשון היה בטוח כי לא יחסר פירור, ביטחונו בה' אינו מותיר מקום לדאגה כלל, היה ברי לו כי בורא עולם ישלח אליו חלות. לפיכך, תגובתו הפתיעה עוד יותר כשאמר:

'האם אב הבית של האולפנה יודע להודות לאבא שבשמים על שדאג שמישהו ירכוש ממנו את החלות המיותרות? האם היטיב להבין כי אבא שבשמים, כפי שאינו משאיר בנים ללא חלות, כך הוא גם דואג לבל יישאר בן עם חלות מיותרות? האם הוא הפנים כי במעשה זה ניכר לעין כל כי אבא שבשמים פותר עבורנו כל בעיה, ולא רק עבורנו אלא גם עבורו?!'

סיפור זה, המופיע בספר 'האמנתי ואזמרה', מעורר את הלב: הנה כי כן, לבורא עולם דרכים משלו לנהל את העולם, לפתור לכל יהודי את מצוקתו שלו, להעניק לכל אחד את הפיתרון לבעיה האישית שלו. כשמחד גיסא לקבוצת יהודים אין חלות, ומאידך גיסא לאב בית יש חלות מיותרות - האב שדואג לבניו, פותר לזה כמו לאלה את הבעיות כולן! יהודי יקר, אין זה משנה מה ההתמודדות שלך, מה הקושי שלך, השלך על ה' יהבך! התחזק בביטחון ובאמונה! בטחו בה' עדי עד, והוא יושיענו בכל עת ובכל מצב!

(פניני פר' השבוע)

הלכות

ברכת המזון - המשך

- נשים חייבות בברכת המזון. ויש ספק אם חייבות מן התורה או מדרבנן, ולכן אשה שנסתפקה אם ברכה ברכת המזון אינה חוזרת לברך מספק. ומכל מקום, טוב שתהרהר ברכת המזון בליבה. ואם יכולה לשמוע מאחר שחייב בברכת המזון שיכוון להוציאה ידי-חובה, וגם היא תכוון לצאת ידי חובה, עדיף יותר.

- מי שהיה מברך ברכת המזון ובאמצע הברכות נזכר שכבר בירך, פוסק ואין לו לסיים אפילו אותה ברכה שהתחיל בה, ויאמר: "ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד".

- אכל לחם ושכח לברך ברכת המזון ונזכר לאחר מכן:

א. אם שבע מאכילתו -

א. אם מרגיש שמחמת אכילתו עדיין אינו רעב כלל, מותר לו לברך, כל-זמן שלא עברו שש שעות מסיום אכילתו.

ב. אם אינו יכול לשער אם שבע מאותה אכילה, וכגון שאכל בינתיים, מותר לו לברך רק אם לא עברו שבעים ושתיים דקות מסיום אכילתו הראשונה.

ב. אם לא שבע מאכילתו (אבל אכל שיעור כזית) ועדיין היה רעב, מותר לו לברך רק אם לא עברו שבעים ושתיים דקות מסיום אכילתו הראשונה. (אורות ההלכה)

פנינים

"זבולֻן לחוף ימים ישכֹּן" (מט, יג)

נאמר **"ימים"** בלשון רבים. שני סוגי ימים אנו מכירים: **ים התלמוד** - התלמוד בבלי הנמשל לים הגדול ולמים שאין להם סוף, **ים כפשוטו** - מקום נסיעתם של סוחרי הארצות, העוברים באוניות ממקום למקום לעסוק במסחר.

שבט זבולון שהיה עשיר, החזיק בידי יששכר שהיו עוסקים בתורה תמיד. המחזיק בתורה יש לו חלק בתלמודו של התלמיד חכם, שהרי הכלל הוא "בצל החוכמה - בצל הכסף". ויותר מזה מובא כי המחזיק בתורה נוטל שכר על כל מסכת ומסכת שהתלמיד חכם למד בעזרתו, אף שמעולם לא למד במסכת פלונית. וכבר האריכו רבות בספרים אודות השכר המופלג העומד למחזיקי התורה.

"זבולון" שהיה מחזיק ביד תלמיד חכם, זכה כי **'לחוף ימים ישכון'** - גם ים התלמוד, וגם הים הטבעי המסמל את עולם המסחר.

"ימים" אותיות ים-ים שזוכה לתורה ולעושר.

(פניני הבן-איש חי)

מעשה הגדולים

סיפר חתנו של הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל: "פעם התלוויתי לרבי שלום בדרכו ברחוב העולה לישיבת פוניבז' בבני ברק, והיה יורד לנגדנו אדם פלוני, ויהי אך ראה את רבי שלום, רץ לקראתו בשמחה גלויה. אף רבי שלום השיב לו בשמחה, והיה נראה לעומד מן הצד עד כמה שמחים להיפגש איש עם רעהו, מרוב חיבה ורעות, והחלה שיחה קולחת ולבבית ביניהם, וכל אחד מהם שאל בהתרגשות לשלום זולתו, כך נמשך הדבר כעשר דקות". "אני שהייתי אז סמוך לנישואיי, חשבתי בליבי כי מן הסתם, אדם זה הוא אחיו של רבי שלום או גיסו שעדיין לא הספקתי להכיר, ולכן כאשר נפרד ממנו לשלום, נזדרזתי לשאול את חמי מי הוא האיש הלזה?" "לתדהמתי השיב לי רבי שלום: "יודע אני בדיוק כמוך מיהו האיש"... שבתי ושאלתי: אם כן מדוע היתה קירבה וחביבות כזאת? השיב לי רבי שלום: כאשר ראיתי כי האיש הזה חושב שאני מכירו ולכן צעד לקראתי בשמחה, החזרתי לו אף אני באותה מטבע כדי ליתן לו הרגשה טובה ולא לאכזבו... (לב שלום)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת: שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אשתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים וחנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליט, גבריאל נגר בן זכריה.

לרפואת: אריה בן סעידה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

עלון
"זבר המלך"
לכבוד הקב"ה

הדלקת נרות: 4:12
יציאת שבת: 5:20
רבינו תם: 5:54

פרשת ויחי

המודה בטעותו ראוי למלוכה

יהודה אתה יהודוך אחיך

כותב הכלי יקר וזה לשונו "לפי שאתה יהודה הודית במעשה תמר כהוראת שם יהודה (שהשם יהודה משמעותו לשון הודאה), על כן מדה כנגד מדה יודוך אחיך ,יודו לך על המלכות ולא יבושו כשם שאתה היית מודה ולא בוש מלהודות על האמת כך אחיך לא יבושו כי יודו על האמת שלך לבד יאתה (ראויה) המלוכה, כי מצינו כשהומלך דוד כתיב (ש"ב ה.א) ויאמרו כל שבטי ישראל וגו' הננו עצמך ובשרך וגו' (שקיבלו את המלכות דוד שהיה מזרעו של יהודה ללא עוררין) אתה המוציא והמביא בישראל כו' ע"כ

וכותב התרגום יהונתן שבזכות שיהודה הודה במעשה תמר זכה שכל האחים יודו ליהודה וכן זכה שכל עם ישראל נקראים יהודים על שמו

ומוסיף אור החיים הקדוש שהפירוש של הפסוק: "יהודה אתה יהודוך אחיך" הוא על המילה "אתה" שלכאורה היא מיותרת. אלא היא באה לומר שלשאר השבטים הברכה תחול לבניהם כשיכנסו לארץ אבל יהודה כבר מעכשיו תחול השררה.

כתוב בגמ' סוטה לו: אמר רב חנא בר ביזנא א"ר שמעון חסידא יוסף שקידש שם שמים בסתר הוסיפו עליו אות אחת משמו של הקב"ה כתוב בתהילים עדות ביהוסף שמו שנוספה לו האות הא יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא נקרא כולו על שמו של הקב"ה [שיש שם השם מלא בשם יהודה]

רואים שיהודה זכה בזכות הודאתו במעשה תמר שבכך גרם לעצמו בזיון גדול ולא עוד שהוא היה הדיין שדן אותה ועכשיו הוא אומר שהוא אשם שאמר "צדקה ממני" ולא התחמק למנסות מלהודות בטעות. זכה:

א. למלוכה. **ב.** שהברכה שברכו יעקב אבינו תחול מעתה ולא כמו שאר השבטים שהברכה תחול רק בכניסה לארץ.

ג. שכל עם ישראל יקראו יהודים על שמו כמובא בתרגום יהונתן.

ד. שכל שמו של הקב"ה נמצא בשמו של יהודה כיוון שקידש שם שמים ברבים כשהודה בטעותו כמובא במדרש השם יהודה ללא האות ד' מיהודה הוא שם השם מלא.[י-ה-ו-ה]

לכל זה יהודה זכה בזכות הודאתו בטעותו כיוון שלהודות בטעות זוהי גדלות אמתית ,אדם יודע שהוא מבזה את עצמו ובכל זאת מודה, זה מראה שליטה על כוחות הנפש שלו ולכן הוא ראוי למלוכה ,כיוון שיהודה הראה שהוא שולט על כוחות נפשו הוא יוכל לשלוט גם על עם ישראל ולכן זכה למלוכה.

וכן משום שאין אדם שלא תועה וכשמלך, מנהיג אומר דבר מסוים ואחר כך התברר שטעה ורוצה לחזור בו לפעמים ,זוהי הוראה לכלל ישראל ואם יישארו עם דבריו הקודמים שהם מוטעים נמצא מכשילם ,לכן צריך מנהיג שידע לומר "טעיתי" ולא יתבייש בכך. גם בפסיקת הלכה ובמסירת שיעור ,בין בעל לאישה לא להתבייש לומר טעיתי. זוהי גדלות לא שפלות.

משה רבנו שהתורה העידה שלא קם איש עוד כמשה (י',כ') וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו.פֵּרֵשׁ רַשִּׁי : הוֹדָה, וְלֹא בּוֹשׁ לוֹמַר לֹא שָׁמַעְתִּי, אֶלָּא אָמַר שָׁמַעְתִּי וְשָׁכַחְתִּי.

כתב פלא יועץ ערך טעות טעות וזה לשונו אין אדם בעולם שלא יטעה, כמאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קטז יא) כל האדם כוזב. ואינו בושה לאדם לומר שטעה, אבל להיות מחזיק בטעותו ולומר שלא טעה, זהו בושה וכלמה. ממה נפשך, אם אינו מכיר בטעותו, נמצא שהוא טפש ובער כמו שפרשו על פסוק (שם עג כב) ואני בער ולא אדע. פרוש לא אדע שאני בער, אז בהמות, תרתי הייתי. ואם הוא מכיר בטעותו, והוא בוש להודות ורוצה להחזיק בטעותו, הרי זה מוסיף אולת וכלמה על בשתו, כי נכרים דברי אמת, שהוא רוצה להחזיק בטעותו במשאות שוא ומדוחים, וכל השומע יצחק לו ויכיר רע מדתו, אבל הוא סובר, שבני אדם אינם יורדים לסוף דעתו ושיוכל להטעותם בדבריו. וגם זו מדה רעה היא באדם, שהוא חכם בעיניו יותר מכל אדם, על זאת יחרקו שן השומעים למה מחזיק אותם נמשל כבהמות, ולמה יש לו מדה רעה זו להחזיק בטעותו. אבל מודים דרבנן הינו שבחיהו. ומי לנו גדול ממשה רבנו עליו השלום, וכתיב (ויקרא י כ) וישמע משה וייטב בעיניו. הודה ולא בוש. וכן מצינו איתנים מוסדי ארץ, שהיו דורשים ברבים ואומרים, דברים שאמרתי בפניכם טעות הם בידי (שבת סג ב). ואפלו אם נראה לו בושה להודות, מוטב שיבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא. לכן יהא אדם ירא שמים ומודה על האמת, לכבוד ה' אל אמת :ע"כ

לפעמים בין בעל ואשה יש ויכוח ואז מתברר שאחד מהצדדים צודק לבעל או לאישה יש קושי לחזור בו בדבריו ולומר טעיתי אבל זוהי הגדלות האמיתית לומר טעיתי .

וכתב רבנו יוסף חיים בספר "חקי הנשים", שאם הבעל מודה בטעות אל יסבר שהוא מוריד בזה את כבודו, ואשתו תנצל זאת להשתרר עליו, אלא אדרבה, היא תעריך את מדותיו שמודה בטעותו ומוריד מכבודו בשביל האמת, והיא תוריד מכבודה כפלים כדי לכבדו.

על הפסוק בויקרא -אֲשֶׁר נָשִׂיא *יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֱלֹקָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם. פֵּרֵשׁ רַשִּׁי : "אֲשֶׁר" מִלְּשׁוֹן אַשְׁרֵי. אַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁהַנָּשִׂיא שֶׁלּוֹ נוֹתֵן לֵב לְהָבִיא כַּפָּרָה עַל שִׁגְגָתוֹ, קַל וָחֹמֶר שֶׁמִּתְחָרֵט עַל זְדוֹנוֹתָיו. רש"י אומר אשריו כיון שככל שאדם במעמד יותר גבוה הקושי להודות בפני* אלפי איש הוא מאד קשה שכולם מדברים עליו לכן אומר רש"י אשר – אשריו של הדור שזכה למנהיג כזה השולט על מידותיו שאז אין ספק שינהיג את העם בטוב ויראה רק את טובת העם ולא טובת עצמו

ידוע הפתגם "מודים דרבנן היינו שבחייהו" כלומר השבח של חכמי ישראל שיודעים להודות בטעותם ומצאנו בש"ס רבא בשלושה מקומות בש"ס אומר: דברים שאמרתי לכם טעות הן בידי ולא התבייש לומר טעיתי (עירובין קד., בבא בתרא קז. , נדה סח.) וכן מצאנו ברב אושעיא, (חולין נו.) רב נחמן (עירובין טז.) וכן בהרבה מקומות בש"ס ובפוסקים.

מסופר על הרב שך שמסר שיעור כללי שעמל עליו רבות ובא בחור ואמר סברא ודחה את המהלך של השיעור מרן הרב שך זצוק"ל הפסיק את השיעור ואמר:" הוא צודק" וסגר את השיעור, זוהי גדלות יותר ממסירת השיעור להתבטל לאמת ולהודות בטעות.

ומסופר על רבי ישראל סלנטר שמסר שיעור ומישהו הקשה עליו ועצר את השיעור ואמר אחר כך לתלמידו מיד עלו לי כמה תירוצים לדחותו אבל כיון שהם לא היו לפי האמת מיד ירדתי מהבימה

הודאה על האמת של החת"ס ללא התחשבות בכבודו

הגאון רבי ישראל יצחק אהרון לנדסברג, כשנכנס ללמוד בישיבת ה"חתם סופר" מהיותו מחוסר אמצעים, הציע לבחורים כי הוא מוכן לכתוב את כל חידושיו של ה"חתם סופר" מילה במילה ואפילו לתאר כל תנועה ותנועה שלו, והם הבטיחו לשלם לו על כך, כשהגיע ה'חתם סופר' לשיעור, חש באווירה קלילה בעקבות נסיונו של אותו בחור צעיר לחקות אותו, והוא תבע מאחד התלמידים לספר לו מה זה ועל מה זה. התלמיד נאלץ לספר לו על ההסכם שהיה עם אותו עילוי צעיר לכתוב את שיעוריו ולמוסרם בפני התלמידים באותו אופן שהרב מוסרם. החת"ס הגיב בהקפדה סגר את הגמרא ועזב את הישיבה. למחרת היום, ציווה החת"ס למסור לכל הבחורים שעליהם להתייצב לשיעור ללא יוצא מן הכלל, איש בל יעדר, ומי שלא יבוא לא יורשה להיות בישיבה, וגם איציק אהרון (אותו נער צעיר) חייב להשתתף, ואם יסרב יש להביאו אף נגד רצונו לא הייתה איפוא ברירה לאיציק אהרון, וגם הוא בא, כשכל גופו רועד כעלה נידף ונפשו כמעט פורחת ממנו. רוחו הייתה כה שבורה ורצוצה ממה שאירע בשיעור אתמול שלא היה יכול לבוא ברגליו, והבחורים נאלצו להעמיסו על כתפיהם ולהביאו לישיבה. והוא ידע שכלתה אליו הרעה, והיה בטוח שהרבי יגער בו קשות ויסלקו מהישיבה בבושת פנים. כאשר כולם התיישבו במקומותיהם, פתח החת"ס ואמר: בני היקרים, אתמול בעת השיעור לא התנהגתי כשורה, במקום לשבח את הבחור איציק אהרון על מידת חביבותו לחידושי התורה של רבו, ולחביבות שלו בכלל ועל כישרונותיו הנעלים וזכרונו הנפלא, נכשלתי בעוון של המלבין פני חברו ברבים. כאן פרץ מרן החת"ס בבכי מר שזעזע את כל הנוכחים, רגעים ארוכים חלפו ובכיו של החת"ס נשמע בחלל הישיבה, בחוזרו על כך שהמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, ובאומרו: על כך הנני מבקש מכם, חנוני בני חנוני, אנוכי מבקש מהקב"ה שימחל לי וכן ממך יצחק אהרון מבקש אני מחילה, אנא בני מחל לי! וחזר ושאל האם הינך מוח? כמובן שהתלמיד ההמום 'מחל' לרבו, ורק כאשר היה ברור לחת"ס כי אין לו שום קפידא עליו חידש את שיעורו בישיבה. כל זה עשה ראש הישיבה, מגדולי הדור, וממנהיגי היהדות כולה, בפני כל תלמידי הישיבה, שמנו אז שלוש מאות ותשעים בחורים... כמה מוסר השכל למדים אנו ממעשה נורא זה, בזהירות יתרה בכבוד הזולת, ועל בקשת מחילה והתרצות כלפי מי שפגעו בו... ("חיים שיש בהם"). **וכן מסופר על הרש"ש** שהיה אדם שלווה ממנו כסף ובא להחזיר את ההלוואה אמר לרב: הנה הכסף והרב היה שקוע בגמרא ושם את הכסף בגמרא ולא שם לב שקיבל את הכסף ולאחר חודש תבע הרב את הלווה ואמר לו: שלם את חובך אמר לו הלווה: שילמתי לרב ביום פלוני במקום כך וכך הרב לא האמין לו ותבע אותו בדין תורה ושם הלווה נשבע שנתן לו את הכסף. כל העיר ריננה שאם הרב תובע ברור שהרב צודק והלווה נשבע לשקר וזה גרם ללווה בושה גדולה וכל העיר ביישה את הלווה עד שבנו של הלווה ברח מחמת הבושה. לאחר זמן באקראי הרש"ש פותח את הגמרא שלמד בה ורואה את הכסף שם והבין שהלווה צדק הלך ללווה וביקש מחילה אמר הללוה: מה יעזור המחילה כולם חושבים שאני גנב ? אמר לו הרב :אני יעמוד בבית הכנסת והודיע לכולם שדברי בטעות ונמצא הכסף בגמרא. אמר לו הלווה: גם זה לא יעזור שעדיין יאמרו שאני גנב אלא הרב רוצה לעזור לי לחזור לחיי הרגילים. הרב חשב ואמר: יש לך בן ולי יש בת בא נתחתן אותם יחד ואז בוודאי אף אחד לא יחשוד בך. ואז כמובן הסכים הלווה. ממעשה זה אנו רואים את גדלותו של הרב כמה היה מוכן להודות על האמת וכשראה שמעשיו היו בטעות. וכן עד כמה צריך להיזהר לא לפגוע ביהודי וכיצד ראוי לכל מי שאמת נר לרגליו להתנהג

סיפורים מחזקים-מרן הרב שך

הרב שך ישן בצורה לא נוחה כדי לא להפסיד קריאת שמע בזמנה למ"א

סיפור מפעים, סיפר אחד ממקורבי מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זיע"א שהיה עד למעשה, והוא עצמו שנודע בקירבתו לראש הישיבה, הביע התפעלות כיצד ראש הישיבה הסתיר עובדה זאת מכל סובביו במשך כל חייו. היה זה באחד מלילות השבת, בשארית ימיו של ראש הישיבה, ראש הישיבה ביקש שיקחוהו למיטתו לנום קימעא, ואכן הוא עלה על יצועיו לנום מעט לשנת הלילה הקצרה. כעבור זמן מה נכנס אותו מקורב לחדרו של ראש הישיבה, והוא הבחין כי שינתו אינה נוחה, שכן הכרית עליה הניח את ראשו היתה מונחת בתחתית הראש ומבעלה הגב, וכך היה ראשו שמוט מעט, וזה גרם לו להרים ולהוריד את ראשו וכך לא היתה שינתו עמוקה דיה, אותו מקורב חשב כי לטובת ראש הישיבה יסיט מעט את הכרית למעלה ראשו להיטיב שנתו, וכך עשה. אלא שלהפתעתו, ראש הישיבה הבחין בכך ונתעורר מהענין, והשיב חזרה את הכרית לאותו מקום שהיה קודם לכן, המקורב שחש שלא בנח, אמר לראש הישיבה, כי חפץ הוא שיוכל הראש ישיבה לישון טוב יותר ולכך העלה במעט את הכרית, ראש הישיבה השיב לו: "וכי חפץ אתה להכשיל אותי?"...

אותו מקורב לא הבין למה נתכוין ראש הישיבה, מדוע מכשיל אותו בכך שמעלה במעט את הכרית למראשותיו, הוא ביקש את סליחת ראש הישיבה, וקולו היה שבור.משהבחין בכך ראש הישיבה, נטל את ידיו התיישב והחל לספר לאותו מקורב: 'דע לך, כי בהיותי עלם צעיר עוד בטרם הגעתי למצוות, הקדפתי הקפדה יתירה על זמן קריאת שמע, לבל אפסיד חס ושלום מצות קריאת שמע בזמנה, כדעת המגן אברהם.באחד הלילות, שבתי עייף מאד לביתי, בחוץ היה קור רוסי טיפוסי המתאים לווביליניק בעת החורף, ואמי הצדקת העירה אותי בבוקר מוקדם לבל אאחר זמן קריאת שמע, עייפותי היתה כה גדולה שלא הבחנתי והמשכתי לישון עוד מעט, ולאחר זמן מה כשקמתי נדהמתי לראות כי הפסדתי את זמן קריאת שמע של המגן אברהם... מאותו לילה, קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה, שלא אשן בצורה שהכרית תהיה למרגלות ראשי בצורה נוחה שבה אשן שינה חזקה ובכך אני עלול להפסיד בשנית זמן קריאת שמע זה, ולזאת קבלתי על עצמי, שהכרית תהיה בתחתית הראש, ובהיות וראשי יהיה שמוט מעט, לא אוכל כך לנום שינה עמוקה, וכך לא אוכל להפסיד לעולם זמן קריאת שמע. ב"ה עד עתה לא חרגתי מקבלה זו, וכי רוצה אתה להפיסדיני שלא אעמוד בקיום קבלה זו כל חיי?!'. אותו מקורב עמד נפעם למשמע אוזניו. מילותיו נעתקו. ראש הישיבה לא ייחס ענין בדבר, קם והחל בתלמודו כשיגרת יומו...

באגרות חזו"א (סימן קסא) כתב: הפרנסה שלי בנסים תדיריים. ובאיגרות מרן הרב שך שליט"א (ח"ג דף עט), כתב: אני, ב"ה, מקיים מצות חומש (אני מפריש לצדקה 20 אחוזים מכספי) ולא חסר אצלי כלום.

נִכְנַס פַּעַם רַב שֶׁל עֲיָרָה מְסֻיֶּמֶת אֶל מָרָן הָרַב שַׁךְ זַצַ"ל, וְתִנָּה לְפָנָיו אֶת מַר לִבּוֹ, וְסִפֵּר לוֹ עַל הַחֵרוּפִים וְגִדּוּפִים שֶׁעוֹשִׂים לוֹ תּוֹשָׁבֵי הָעֲיָרָה, וְעַל מוֹדָעוֹת הַגִּנּוּי שֶׁהֻשְׁמַץ בָּהֶם, וְאָמְרוּ לוֹ לַעֲזֹב אֶת הָעֲיָרָה, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁעָשָׂה תַּקָּנוֹת חֲדָשׁוֹת בְּעִנְיְנֵי הַכַּשְׁרוּת שֶׁל הָעִיר. אָמַר לוֹ הָרַב שַׁךְ, מַדּוּעַ אַתָּה מִתְפַּעֵל מֵהֶם, אַתָּה לוֹחֵם מִלְחֶמֶת קוֹדֶשׁ, וּבְמִלְחָמָה מְקַבְּלִים גַּם חִצִּים, חַיָּבִים לִהְיוֹת גִּיבּוֹרִים עַל כָּל הַמִּלְחָמוֹת הָאֵלֶּה, וְעוֹד תִּזְכֶּה בִּשְׂכַר נִצְחִי עָצוּם וָרַב. לְאַחַר הִרְהוּר קָצָר, קָם הָרַב שַׁךְ מִמְּקוֹמוֹ, נָטַל אֶת יָדָיו, וְאָמַר: בּוֹא עִמִּי. הוּא הוֹבִילוֹ אֶל אֲרוֹן הַסְּפָרִים שֶׁהָיָה בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי, הִתְכּוֹפֵף מְעַט, וּפָתַח אֶת אַחַת הַמְּגֵרוֹת. עֶשְׂרוֹת מוֹדָעוֹת הָיוּ מֻנָּחוֹת שָׁם זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ. רָאֵה, הִנֵּה כָּאן מֻנָּחִים כָּל מוֹדָעוֹת הַגִּנּוּי ("פֶּשְׁקְוִילִים") שֶׁכָּתְבוּ עָלַי, אוֹסֵף אֲנִי מוֹדָעוֹת אֵלּוּ אַחַת לְאַחַת, וְשׁוֹמְרָן כָּאן בַּמְּגֵרָה הַזֹּאת. שָׁאַל אוֹתוֹ רַב הָעֲיָרָה: לְשֵׁם מָה שׁוֹמֵר אוֹתָן הָרַב, וְכִי לֹא הָיָה רָאוּי לְקוֹרְעָן לִגְזָרִים? הֵשִׁיב הָרַב שַׁךְ בְּחִיּוּךְ: יֵשׁ רַבָּנִים שֶׁחִבְּרוּ סְפָרִים, וּבִקְּשׁוּ בְּצַוָּאָתָם שֶׁלְּאַחַר פְּטִירָתָם יַנִּיחוּ בִּשְׁעַת הַלְּוָיָה אֶת סִפְרֵיהֶם עַל מִיטָּתָם, כִּי הַסְּפָרִים עֲלֵיהֶם עָמְלוּ, וַדַּאי יְכוֹלִים לְהָגֵן עֲלֵיהֶם. אֲנִי אֵינֶנִּי מְבַקֵּשׁ שֶׁיַּנִּיחוּ אֶת סִפְרִי עַל מִיטָתִי, אִם הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ מַשֶּׁהוּ, הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ שֶׁיַּנִּיחוּ אֶת כָּל הַמּוֹדָעוֹת הַלָּלוּ עַל גַּבֵּי מִיטָתִי, בָּטוּחַ אֲנִי שֶׁמּוֹדָעוֹת אֵלּוּ בָּהֶן יָרוּ עָלַי חִצִּים, בָּהֶן רְדָפוּנִי וּבִיְּישׁוּנִי עַל עָמְדִי בְּתַקִּיפוּת בְּמִלְחֶמֶת הַקֹּדֶשׁ, הֵן תִּהְיֶינָה לִי לְמָגֵן לְמַחֲסֶה לָעוֹלָם הַבָּא...

התמדתו של הרב שך

וכן מסופר על מרן רשכבה"ג מורנו הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל שפעם הרבנית חלתה ובקשה ממנו לבשל לה דייסא. שם הרב את הקדירה על הגז והחל לערבב ובידו השניה אחז בגמרא. הוא מערבב ומערבב עד שנשרפה הקדירה ועדיין לא הניח תלמודו מידו עד שנכנס אחד השכנים שהריח ריח שריפה וחשב שהבית עולה בלהבות!!

יחשוב כיצד יתרבה ויתווסף שלום ביתו.

לאברך שהסתפק אם לקרוא לבנו הנולד לו על שם אביו או על שם אביה של אשתו, ולאשתו אין שום קפידא בענין יעץ מרו הרב שך, שבכל זאת יקרא לילד על שם אמה של אשתו, בנימוק: אמנם אין כאן חסרון בשלום בית, אבל יש בה משום תוספת בשלום בית, ועל ידי כך יתרבה ויתווסף שלום ביתו. מרן הגרא"מ שך זצ"ל רגיל תמיד להדריך חתנים צעירים החפצים בשלום ביתם ע"י "דרך אחת" **והיא כלשונו: לוותר ולוותר ולוותר!**

הגאון הרב שך זצ"ל היה עוזר לכל הפונים אליו, בכל מה שיכול, בין במתן עצה, ובין במתן ברכה, בסיוע כספי, ובשאר האפשרויות שהיו בידו. אף עצות וסגולות היה מוסר לפונים אליו, עצות וסגולות אותו למד מדברי חכמינו ז"ל, או ששמע מפי רבותיו. על כל סיפור של צרה שהיה נשטח לפניו, היה רגיל לומר, "אנא התפללו" זהו הדבר שיכול להועיל, אמרו נא פרקי תהילים, אף הוא עצמו היה "רגיל לומר" בכל בוקר לפני התפילה, עשרה פרקי תהילים בכוונה רבה. קבוצת אברכים בני תורה מעיה"ק ירושלים נכנסה לחדרו של "ראש הישיבה", ובקשה לשמוע דברי חיזוק והתעוררות, עקב האסונות הרבים בהם ניקפד פתיל חייהם של צעירים רבים רח"ל. מרן ראש הישיבה פתח ואמר להם: יש להתחזק בהתמדת התורה ובדקדוק המצוות, בין השאר צריך שכל אחד יקבל על עצמו ועל בני ביתו, לברך "ברכת המזון מתוך הסידור" או מתוך ברכון, כדי לעורר את הכוונה, ענין זה מזולזל אצל בני אדם. וחובה גדולה להתחזק בזה!!! אף אני הוסיף הרב שך משתדל בכל פעם לברך ברכת המזון מתוך הסידור. גם לזוגות צעירים שלא זכו לזרע של קיימא, היה הרב שך מייעץ לקבל על עצמם ברכת המזון מתוך סידור, "ורבים נושעו" לאחר מכן בחסדי השם. כמו כן בהלווייתו של הרב הגאון רבי יונה יוסף ארנטרוי זצ"ל קרא מרן ראש הישיבה להתחזק בדברים "קטנים" שהאדם דש בעקביו, ובין השאר הזכיר את הענין הזה, לברך ברכת המזון מן הסידור. זכתה לזרע של קיימא מקורו של ענין זה כסגולה לזרע של קיימא הוא בספר "עמוד אש" (עמ' קס"א) שם מובא מעשה באישה אחת שבניה נפטרו בצעירותם רח"ל, ובאה לפני מרן רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל ואמר לה, שתקבל על עצמה לברך ברכת המזון מתוך הסידור, כאשר קיימה זאת, "זכתה לזרע של קיימא".

חסד ורחמים

מרן הגרא"מ שך זצ"ל עלה פעם להיכל הישיבה, ואמר לבחורים שפגשו בו: "שכחתי רבי עקיבא איגר אחד, ורק בחור פלוני יכול להזכיר לי היכן מובא החידוש הזה". הלכו הבחורים לחפש את חברם הנזכר, וכשמצאוהו הלך לראש הישיבה למקומו של הבחור. מרן זצ"ל הקפיד לעמוד באותו רגע במרכז ההיכל הגדול, ושאל את הבחור האם הוא זוכר היכן מופיע החדוש בספרי רבי עקיבא איגר. הלה מופתע מאוד, שראש הישיבה שכח היכן מופיע החדוש, וגם – שמצא לנכון לשאול דוקא אותו, אבל הצביע בפני מרן זצ"ל על המקום בו אומר רבי עקיבא איגר את חדושן. ראש הישיבה פוניבז' לא הסתפק באמירה בעל פה, אלא בקש מהבחור שיראה לו הדבר בפנים. וכך הוה. ה'ארוע' נמשך כמה דקות, וכמובן שרבים מתלמידי הישיבה באו לראות את הפלא הגדול, שגאון אדיר כמו הרב שך בא לבקש מבחור פלוני שיזכיר לו היכן מופיע החדוש, ואכן ראש הישיבה ואכן ראש הישיבה קלס את התלמיד ההוא בפני כל הנוכחים. לאחר כמה ימים ספר מרן זצ"ל לאחד ממקרביו מה עמד מאחורי הענין: "הבחור ההוא", כך ספר ראש הישיבה, "עמד כבר להתארס, אבל ברגע האחרון לא יצא השדוך אל הפועל, ולכן היה שרוי בצער גדול. רציתי לעודדו, ולכן ערכתי ברור מקדים באיזו סגיה הוא שולט, והאם למד גם את חדושי רבי עקיבא איגר על הסגיה ההיא, ומשהייתי בטוח שהוא שולט היטב בחומר, עליתי להיכל כדי לשאול אותו כנ"ל, מתוך מטרה שהארוע יתפרסם, ומצב רוחו של הבחור יעלה אף הוא, משום שהכל ידברו בשבחו שהצליח לזכור דבר שראש הישיבה שלו לא זכר... וכך אולי גם יצליח להשתדך שנית מהר ככל האפשר". וכך הוה, האירוע הקנה פרסום רב לבחור, ובתוך שבועיים הוא הצליח להשתדך שנית...

מה יש לכון בהודאתנו: "שלא עשני גוי"

אֶל חַדְרוֹ שֶׁל הָרַב שַׁךְ זצוק"ל נִכְנַס אֶחָד מִתַּלְמִידָיו הַמֻּבְהָקִים, לְהִתְיַעֵץ עִמּוֹ בְּעִנְיָן מְסֻיָּם. בִּקֵּשׁ הַתַּלְמִיד לִשְׁטֹחַ אֶת צָרָתוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ, כַּאֲשֶׁר לְפֶתַע פָּנָה אֵלָיו הָרַב בִּשְׁאֵלָה שֶׁלֹּא מִמִּין הָעִנְיָן: "הַאִם בֵּרַכְתָּ הַיּוֹם בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר?" עֵינֵי הַתַּלְמִיד הִתְרוֹמְמוּ בְּהִשְׁתּוֹמְמוּת. "בְּוַדַּאי שֶׁבֵּרַכְתִּי!" הֵשִׁיב בְּשֶׁקֶט. "וְעַל מִי כַּוָּנַתָּ הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר בֵּרַכְתָּ 'שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי'? חָקַר הָרַב שַׁךְ. וְהַתַּלְמִיד, שֶׁלֹּא הֵבִין לְאָן חוֹתֵר רַבּוֹ, לֹא יָדַע אֶת נַפְשׁוֹ. 'שֶׁמָּא הָרַב מְנַסֶּה לִבְדֹּק אֶת מִדַּת רְצִינוּתִי בַּעֲבוֹדַת ה'' הִרְהֵר בְּלִבּוֹ... אַךְ הָרַב לֹא הִמְתִּין "נוּ, נוּ, עַל מִי כִּוַּנְתָּ הַבֹּקֶר?" דָּחַק בּוֹ. "בְּדֶרֶךְ כְּלָל" הֵשִׁיב הַתַּלְמִיד בִּזְהִירוּת. "כַּאֲשֶׁר אֲנִי מְבַטֵּא אֶת הַמִּלִּים 'שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי', אֲנִי מַעֲבִיר בְּמֹחִי דְּמוּת שֶׁל כּוּשִׁי מֶקְסִיקָנִי, הָעָסוּק מִן הַבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב בְּעִבּוּד שְׂדוֹתָיו אֵי שָׁם בָּעֲרָבָה, וְרָחוֹק כְּרָחוֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב מִכָּל כָּבוֹד אֱנוֹשִׁי אוֹ רוּחָנִיּוּת". כָּעֵת הָיָה תּוֹרוֹ שֶׁל הָרַב לְהָשִׁיב עַל הַשְּׁאֵלָה. "יוֹדֵעַ אַתָּה עַל מִי אֲנִי כִּוַּנְתִּי הַבֹּקֶר כְּשֶׁבֵּרַכְתִּי 'שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי'? עַל מִיסְטֶר גִ'ימִי קַארְטֶר! נְשִׂיא אַרְצוֹת הַבְּרִית שֶׁל אָמֶרִיקָה". "אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְבַקֵּר בָּאָרֶץ בְּיָמִים אֵלּוּ, אַתָּה מַבְחִין לָבֶטַח בִּכְבוֹד הַמְּלָכִים לוֹ הוּא זוֹכֶה, בַּסִּקּוּר הָאַדִּיר בְּכָל כְּלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת..." תֵּאֵר הָרַב בְּלַהַט "הָאִישִׁיּוּת הַחֲשׁוּבָה בַּתֵּבֵל!" אֲבָל אֲנִי!" הִצְבִּיעַ הָרַב שַׁךְ עַל עַצְמוֹ וְקוֹלוֹ רָעַד מֵהִתְרַגְּשׁוּת "אֲנִי יְהוּדִי! אֲנִי בְּנוֹ הַנִּבְחָר שֶׁל רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי יוֹתֵר חָשׁוּב מֵהַגּוֹי הַזֶּה! הוּא אֵינוֹ נֶחְשָׁב לְעֻמָּתִי אֲפִלּוּ כִּקְלִפַּת הַשּׁוּם!" "וְלֹא רַק לְעֻמָּתִי" חָתַם הָרַב שַׁךְ, "אֶלָּא לְעֻמַּת כָּל יְהוּדִי הַחַי עֲלֵי אֲדָמוֹת! הַגּוֹי הַמְּהֻלָּל בְּיוֹתֵר - אֵינוֹ חָשׁוּב לִמְאוּמָה לְעֻמַּת הַיְּהוּדִי הַפָּשׁוּט בְּיוֹתֵר..."

וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי ה

על מצוה זאת של אהבת ישראל יש סיפורים מדהימים על גדולי ישראל, הנה לדוגמא: מסופר על אלמן שנכנס לדיכאון ולא אכל ולא דיבר רק התכנס עם עצמו. סיפרו זאת למרן הרב שך זצוק"ל, והוא בא עם מלוה לבית אותו האיש, אך שדפקו- "אין קול ואין עונה" ואפילו אחר שהשמש צעק. הרב ניסה לפתוח את הדלת ומשנפתחה נכנס הרב לביתו, ומצא את האיש יושב על הספה. מיד הניח את ידו על האלמן וליטפו ואמר לו "תדע לך גם אני אלמן, ואמרו חז"ל (יבמות סב:) שהשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה. אני מציע שמחר בערב שבת אני אכין חמין ואשלח אותו אליך, ובליל שבת אבוא אצלך ונאכל ביחד". מיד עלה חיוך על שפתי האלמן המדוכא חיוך, ואמר לרב "לא בא בחשבון, לא יעלה על הדעת שראש הישיבה יבוא אלי?!" אמר לו הרב- "אז תחשוב על עצה אחרת, אבוא מחר מכל מקום אני מתעודד במחיצתך..."

יֵשׁ מַעֲשֶׂה נִפְלָא שֶׁאֵרַע עִם מָרָן הַגְּרָא"מ שָׁךְ זַצַ"ל וּמִמֶּנּוּ נוּכַל לִלְמֹד מַהִי רְאִיָּתָם שֶׁל גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל. מָרָן זַצַ"ל תָּמִיד רָאָה לְנֶגֶד עֵינָיו גַּם אֶת הֶעָתִיד מֵעֵבֶר לַהֹוֶה הָעַכְשָׁוִי, וּדְבָרִים שֶׁהָיוּ כָּךְ הָיוּ: מַעֲשֶׂה הָיָה בְּבָחוּר שֶׁעָלָה מֵאוֹסְטְרַלְיָה וּבָנָה כָּאן בֵּיתוֹ, וּבִהְיוֹתוֹ בַּעַל חֶסֶד עָצוּם זָכָה לְקִרְבָה מְיֻחֶדֶת מִמָּרָן הָרַב שָׁךְ זַצַ"ל. עֲרִירִי הָיָה, וּבִקֵּשׁ בִּרְכַּת מָרָן לְהִפָּקֵד בְּבָנִים. וְאָכֵן נוֹלְדוּ תְּאוֹמִים, אֲבָל קְטַנִּים הָיוּ וַחֲלָשִׁים וְסָמוּךְ לְלֵדָתָם חָלוּ בְּצַהֶבֶת. לְפִיכָךְ נִדְחֲתָה הַבְּרִית עַד לְהַבְרָאָתָם. שָׁאַל הָאַבְרֵךְ בַּעֲצַת מָרָן, הַאִם יֵשׁ שְׁהוּת לְהַזְמִין אֶת הוֹרָיו לִבְרִית הַמִּילָה. "אַדְּרַבָּה," - הִמְרִיצוֹ מָרָן - "וַדַּאי דָּאֲגוּ וְהִצְטַעֲרוּ כָּל הַשָּׁנִים בְּצַעַרְךָ, מִן הַדִּין שֶׁיִּשְׂמְחוּ אִתְּךָ בְּשִׂמְחָתְךָ." הִגִּיעוּ הוֹרָיו וְהַתִּינוֹקוֹת הֵחֵלּוּ לְהִתְאוֹשֵׁשׁ. הָרוֹפְאִים קָבְעוּ תַּאֲרִיךְ לִבְרִית הַמִּילָה. עָלָה הָאַבְרֵךְ לְבֵית מָרָן, וְאָמַר: "רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הָיָה לִי כְּאָב, מְבַקֵּשׁ אֲנִי שֶׁיִּהְיֶה סַנְדָּק לְבֵן אֶחָד, וְאָבִי יִהְיֶה סַנְדָּק לַבֵּן הַשֵּׁנִי." עָנָהוּ מָרָן: "אָכֵן, חָשׁוּב אַתָּה כִּבְנִי, וּמוּכָן אֲנִי לִהְיוֹת סַנְדָּק - אַךְ אֵצֶל שְׁנֵי הַבָּנִים כְּאֶחָד!" נָבוֹךְ הָאַבְרֵךְ: "אֲבָל חָשַׁבְתִּי לְכַבֵּד אֶת אָבִי בְּסַנְדְּקָאוּת הַבֵּן הַשֵּׁנִי." "אַדְּרַבָּה," - הֱשִׁיבוֹ מָרָן - "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ בְּסַנְדְּקָאוּת שְׁנֵיהֶם! מַגִּיעַ לוֹ כָּבוֹד זֶה!" הָאַבְרֵךְ לֹא הָיָה טִפֵּשׁ. אִם זוֹ הַבְּרֵרָה שֶׁבְּפָנָיו, יָדַע מַה לְהַחְלִיט, אַךְ שָׁאַל: "וּמָה אֶתֵּן לְאָבִי, בַּמָּה אֲכַבְּדוֹ?" "בַּעֲמִידָה עַל הַבְּרָכוֹת." - הִצִּיעַ מָרָן. וְכָךְ הֲוָה. מָרָן כֻּבַּד בַּסַּנְדְּקָאוּת הַכְּפוּלָה וְהָאָב עָמַד עַל הַבְּרָכוֹת. כַּעֲבֹר יָמִים מִסְפָּר עָלָה הָאָב לְבֵית מָרָן בְּעִנְיָן אַחֵר, וּבְסִיּוּם הַדְּבָרִים בִּקֵּשׁ רְשׁוּת לִשְׁאֹל שְׁאֵלָה. הָרְשׁוּת נִתְּנָה בְּרָצוֹן וְשָׁאַל: "יְלַמְּדֵנוּ רַבֵּנוּ, מַה פְּסוּל מָצָא בְּאָבִי, שֶׁלֹּא רָצָה לִהְיוֹת סַנְדָּק יַחַד עִמּוֹ?" "חָלִילָה!" - קָרָא מָרָן בְּנַהֲמַת לִבּוֹ - "חָלִילָה וָחַס, יְהוּדִי יָקָר הוּא! וְאַדְּרַבָּה, הֲרֵי הִצַּעְתִּי שֶׁיִּהְיֶה סַנְדָּק לִשְׁנֵי בָּנֶיךָ! אֶלָּא מַאי, תָּמֵהַּ אַתָּה מַדּוּעַ לֹא הִסְכַּמְתִּי לִהְיוֹת סַנְדָּק לְאֶחָד בִּלְבָד. הִנְנִי וְאַסְבִּיר לְךָ: הֲרֵי יוֹדֵעַ אַתָּה, אָדָם אֵינוֹ חַי לְעוֹלָם... יוֹם אֶחָד מַגִּיעָה עֵת פְּקֻדָּתוֹ... וַהֲרֵי יוֹדֵעַ אַתָּה מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם, עוֹרְכִים הֶסְפֵּדִים, כּוֹתְבִים מַאֲמָרִים, מְסַפְּרִים בְּשִׁבְחוֹ וְאַף מַגְזִימִים... בְּנֵי כַּמָּה יִהְיוּ אָז בָּנֶיךָ? מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי בְּנֵי שְׁמוֹנֶה, אוּלַי בְּנֵי עֶשֶׂר, אוּלַי אַף בְּנֵי מִצְווֹת... וְאָז, מַה יִּקְרֶה? הָאֶחָד יֹאמַר לְאָחִיו: 'אֶצְלִי הָיָה הָרַב שָׁךְ סַנְדָּק, וְאֶצְלְךָ לֹא...' כֵּיצַד אוּכַל לָשֵׂאת זֹאת, שֶׁאֲנִי אֶהְיֶה הַגּוֹרֵם לְקִנְאָה בֵּין אַחִים?! לֹא. זוהי חשיבתם של גדולי ישראל, על כל אחד ואחד, להשתתף עם השני ,ולהרגיש מה שהשני מרגיש, כאילו זה שלו עצמו. אלו גדוֹלֵי ישראל!!! (הסיפור מתוך ההגדה המפוארת הגדת "אוֹר דָּנִיאֵל") [ומהספר המפואר "פרי עץ הדר"]

תודה לד'! לה' ליהודי נולדה בת הרב שך אמר לו לעשות קידוש גדול להודות לה' שזכה לבת כמו אדם שזכה לבת אחרי עשרים שנה כך היא ההסתכלות להודות תמיד לה'

[א] ככל שהאכילה ושתיה המעולה יותר מצד הבירור הנעשה בה תקנו בה ברכות יותר: חמשה מיני פירות שהם משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל אם אכל מהם כזית שהוא תשעה דרהם [27 גרם] מברך לאחריה ברכה מעין שלש שהיא על העץ ועל פרי העץ וכו' וחותם על הארץ ועל הפירות בארץ ישראל חותם על הארץ ועל פירותיה, ואם אוכל מיני מזונות שגדלו בארץ ישראל עצמה חותם על הארץ ועל מחיה ועל כלכלתה **[ה"ע יאמר רק על המחיה ולא יאמר על כלכלתה]** וכן הוא הדין ביין אחר ששתה כשיעור שצריך לברך על פרי גפנה בברכה מעין שלש על היין של חוץ לארץ יחתום ונודה לך ה' אלהינו על הארץ ועל פרי הגפן בארץ ישראל על הארץ ועל פרי גפנה

[ב] שיעור כזית לברך אחריו ברכה אחרונה הן מעין שלש הן בורא נפשות שהוא תשעה דרה"ם ודווקא באכילה, אבל בשתיה בין יין בין מים ושאר משקין מברך רק עד ששותה רביעית שהוא ז"ך דרה"ם [81 גרם], אך יש חולקין וסבירא ליהו גם במשקין חיוב ברכה אחרונה הוא בתשעה דרהם ואף על גב דלא קיימא לן הכי משום סב"ל ירא שמים יזהר שלא יביא עצמו בידים לידי ספק זה, אלא או ישתה פחות מתשעה דרהם ולא יברך ברכה אחרונה לכולי עלמא, או ישתה ז"ך דרה"ם ויברך לכולי עלמא:

[ג] בברכה מעין שלש יזכיר מעין המאורע בשבת ויום טוב וראש חודש ואם שכח אינו חוזר, ואם אמר כי אתה טוב ומטיב לכל ולא הזכיר מעין המאורע לא יזכיר עוד, וכמו דקיימא לן בברכת המזון דאם התחיל ברכה רביעית שוב אינו יכול להזכיר מעין המאורע כן הדין בזה, יען כי אתה טוב ומטיב הוא מעין ברכה רביעית דאף על גב דקורין לברכה זו מעין שלש הנה היא באמת מעין ארבע וקראו אותה מעין שלש מפני דהשלש המה דאורייתא לכך נקראת על שמם ולכן לא יזכיר מעין המאורע בפירוש אלא יהרהר הדברים בלבו ואחר כך יחתום **[ה"ע לא הזכיר מעין המאורע ונזכר קודם חתימה אפילו אמר ברוך אתה ולא הזכיר ה' חוזר ומזכיר מעין המאורע]:**

[ד] אכל פירות משבעת המינים וגם מיני מזונות וגם שתה יין יכלול בברכה אחרונה לשלושתם יחד, ויקדים המחיה ואחר כך הגפן ואחר כך העץ:

[ה] כל האוכלין מצטרפין לכזית, אבל אכילה ושתיה אין מצטרפין, ומיהו פת השרויה במשקה מצטרף המשקה הבלוע בתוכה לשיעור כזית: והא דאמרינן כל האוכלין מצטרפין לכזית היינו דוקא לברך בורא נפשות , אבל לברכה מעין שלש אם אכל חצי זית מחמשת המינין וחצי זית שאר פירות לא יברך מעין שלש אלא יברך בורא נפשות **[ה"ע גם בורא נפשות לא יברך]**, והוא הדין אם אכל חצי זית מחמשת המינין וחצי זית מזונות או חצי זית פת אין מצטרפין ויברך בורא נפשות **[ה"ע גם בורא נפשות לא יברך]** אבל חמשה מיני פירות של שבעת המינים מצטרפין שאם אכל חצי זית ענבים וחצי זית תאנים או רמונים או זיתים או תמרים מצטרפים זה עם זה לברך מעין שלש, ואם אכל חצי זית מזונות וחצי זית פת יברך מעין שלש:

[ו] אם אכל פירות שברכתן מעין שלש וגם אכל פירות שברכתן בורא נפשות אף על פי שאכל מכל אחד שיעור כזית אין צריך לברך בורא נפשות דנפטרים בברכה מעין שלש:

[ז] אכל חצי זית ושהה וחזר ואכל חצי זית אם אין מהתחלת חצי זית הראשון עד סוף חצי זית האחרון שיעור אכילת פרס שהוא שיעור ג' ביצים דהיינו נ"ד דרהם הרי שתי אכילות אלו מצטרפין ומברך ברכה אחרונה, ואם לאו אין מצטרפין ולא יברך, ואף על גב דיש חולקין וסבירא ליהו באכילה של רשות אם אכל כשיעור אפילו אם שהה כדי אכילת פרס מברך ברכה אחרונה, דלא אתמר האי דינא אלא באכיל חובה כגון מצה דליל פסח או כזית פת דלילה ראשונה דחג בסוכה מכל מקום הא קיימא לן סב"ל ומיהו נראה לי שיברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבו, ואם אירע לו כך ואפשר לו להשלים שיעור בלא שהיה ולברך תבוא עליו ברכה, וכל זה באכילה אבל בשתיה אם שתה מעט ושהה ואחר כך השלים השיעור אם יש מתחלה ועד סוף שיעור שתיית רביעית אין מצטרפין:

[ח] המוצץ פרי חשיב אכילה ושיעורו בכזית, ודוקא שמוצצם ולועסם בשניו , אבל מציצה שאין בה לעיסה כגון המוצץ תפוז וכיוצא שתופס הפרי בידו ומוצצו דינו כשתיה, ואפילו אם מצץ שיעור רביעית לא יברך ברכה אחרונה כיון שבשתיה צריך שלא ישהה מתחלה ועד סוף שיעור שתיית רביעית והמוצץ אי אפשר מוכרח לשהות יותר מכדי שתיית רביעית,**[ה"ע וברכתו הראשונה היא שהכל]**:

[ט] אין לברך ברכה אחרונה על משקה חם כגון קפה ,תה וכיוצא, מפני שאין שותים מהם שיעור רביעית בבת אחת והוא הדין לשותה מים קרים בחורף: **[ה"ע ואם התקרר התה ושותהו בבת אחת המברך יש לו על מי לסמוך ותה קר יברך נפשות וכן מרק קר יברך נפשות]**

[י] אם דעתו לאכול רק חצי שיעור ואחר כך אכל עוד חצי ובירך עליו ואכלו אף על פי שלא היה מתחילת אכילת תפוח ראשון עד סוף אכילת תפוח שני שיעור אכילת יש ספק אם מצטרפים לשיעור אכילת פרס ולכן אם עבר ואכל ואין לו להשלים השיעור הרי זה יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבו:

[יא] שתה יין וגם שאר משקין אינו מברך בורא נפשות על המשקין דברכת על הגפן פוטרתן ואם שתה המים או שאר משקין לפני היין יש מחלוקת אם נפטר בגפן, ולכן לא יביא עצמו לספק ברכות ויברך בורא נפשות על המים או על שאר משקין קודם שישתה היין ואם לא עשה כן יברך בורא נפשות בלי שם ומלכות משום סב"ל: **[יב]** אכל או שתה כשיעור ותכף ומיד הקיאו אינו מברך ברכה אחרונה :

[יג] ברכה מעין שלש יברך מיושב, שיש אומרים שהיא מהתורה, והמחמיר לברכה בעינים סגורות כמו ברכת המזון תבוא עליו ברכה:

[יד] אין אדם עונה אמן אחר ברכותיו אלא אם כן אמר ב' ברכות או יותר אז יאמר בסוף הברכות אמן, ולכן המברך ברכות ההפטרה עונה אמן אחר ברכות ההפטרה, והשומע אחד מישראל מברך אפילו שלא שמע כל הברכה חייב לענות אמן, ויכוין העונה גם על המברך להוציאו ידי חובה עניית אמן, ולכן צריך לענות בקול כדי שישמע המברך וגם צריך שיתכוין המברך לצאת ידי חובה,והעונה לא ירים קולו באמן יותר מן המברך והזוהר הקדוש החמיר מאוד בעונש השומע ברכה ואינו עונה אמן לכן אם המברך על איזה דבר לעצמו רואה דהשומעין מזלזלים באמן ואין עונין, טוב שיברך בלחש כדי שלא ישמעו הברכה ויבואו לידי מכשול:

[טו] כששומע אחר מתפלל על דבר או מברך לישראל אפילו בלא הזכרת השם חייב לענות אמן, ולכך צריך לענות אמן אחר הרחמן בברכת המזון, וכן כשעושה השליח ציבור מי שבירך לקהל,וכל כיוצא בזה

[טז] ילמד בניו הקטנים שיענו אמן, דמיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא, ותינוקות אשר מברכים חייב לענות אחריהם אמן,**[ה"ע דווקא מגיל שש ומעלה ויודע למי מברכים וכן ספק אם הוא בגיל שש ומגיל חמש ויודע למי מברכים העונה אמן אחר ברכותיו יש לו על מי לסמוך ופחות מזה אסור לענות אחריו אמן ודווקא אם הוא נקי כהוגן אבל אם אין גופו נקי יש מחלוקת ושב ואל תעשה עדיף]** ורק אם הם לומדים נוסח הברכות דרך לימוד כדי להתלמד אין עונין אחריהם אמן, וכל המברך ברכה שאינה צריכה אסור לענות אחריו אמן, וכל המשנה ממטבע שטבעו חז"ל בברכות בדבר שמעכב אין עונין אחריו אמן, וכל שכן אם דלג שם ומלכות בברכה שתקנו בה שם ומלכות, דאפילו אם לא דלג אלא תיבת העולם אין עונין אחריו אמן: **[ה"ע דעתו שאם דילג רק העולם עונה אמן הובא לעיל]**

פרשת ואתחנן דיני ברכת הריח

[א] בהנאת הריח יש גם הנאה לנשמה ונשארת בנפש לאורך זמן ולכן אין מברכים ברכה אחרונה אף על פי שהגוף נמי נהנה עם כל זה הנאת הנשמה מן הריח היא מרובה מהנאת הגוף כי הנאת הגוף מסתלקת תיכף ומיד כשיעבור הריח אבל הנאת הנפש מן הריח מתמדת ונשארת, ומטעם זה אין מברכין על הריח ברכה אחרונה מפני כי אצל הגוף הנאה מועטת היא שעוברת ממנו תיכף ודמי לאכילה שאין מברכין עליה ברכה אחרונה אחר העיכול שנתעכלה, ומטעם זה גם כן אין מברכין שהחיינו על הריח אף על פי שהבשמים מתחדש משנה לשנה, מפני שהנאת הריח אצל הגוף היא הנאה מועטת, ואף על פי שאצל הנפש היא הנאה מרובה לא שייך לברך שהחיינו בעבור הנאת הנפש כי הנפש נצחית ולא תמות ולא שייך לגבי דידה ברכה של שהחיינו :

[ב] אסור ליהנות מריח טוב עד שיברך קודם שיריח, ואם הוא מסופק אם בו יש ריח טוב , או מסופק אם הוא יכול להריח כגון שהוא מצונן, יריח קודם כדי לידע ואחר כך יברך ויריח כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה**[ה"ע וכן לגבי אכילה אם יש דבר מאכל וחושש שהוא חמוץ או מר ביותר וכיוצא בזה יטעם בלי ברכה כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה]**

[ג] יטול הבשמים בידו הימנית ויברך **[ה"ע טוב ליטול בידו אבל אין זה מעכב .מותר לאחוז בענפי הדס המחוברים לקרקע ולברך עליהם]**, וכן בברכה של אכילה ושתיה שצריך ליטול בימין דבר שהוא מברך עליו, טוב שהאדם ירגיל עצמו בכל פעם שיריח לומר בעת שמריח פסוק זה והוא ריח נחוח אשה לה', מפני שבפסוק זה נרמזו כל כוונות של הריח:

[ד] ברכת אכילה ושתיה קודמת לברכת הריח, והיינו דוקא אם שניהם לפניו, אבל אורחים שבאים בבית בעל הבית ומביאים להם מיני בשמים תחלה, ואחר כך מביאים להם משקה או פירות אין צריכין להמתין אלא יברכו תיכף על הבשמים שלפניהם:

[ה] המריח עץ או יוצא מן העץ מברך עליו בורא עצי בשמים, ואם הוא עשב מברך עשבי בשמים, ואם אינו לא עץ ולא עשב כמו מוסק וכיוצא מברך מיני בשמים, וכן אם הוא מסופק האם ברכתו עץ או עשב או שיש בו מחלוקת יברך בורא מיני בשמים, כי ברכה של מיני בשמים הוא כנגד ברכת שהכל שאמרנו גבי אכילה: והסימן לידע ולהבחין בין מין עץ לבין מין עשב זה הכלל **א.**כל שהקלח קשה **ב.**נשאר הקלח משנה לשנה ג.ואין עליו יוצאין משרשיו אלא מגזעו וכל שכן מעציו הרי זה מין עץ לכולי עלמא ומברך עצי בשמים, וכל שהקלח שלו רך כירק או אפילו שהוא קשה אינו נשאר הקלח משנה לשנה הרי זה מין עשב ומברך עשבי, ויש אומרים דאפילו אם הקלח רך אם הוא נשאר משנה לשנה הרי זה מין עץ, וכל כהא דיש מחלוקת יברך מיני בשמים:

[ו] על הקלאביאינה שנקרא בערבית "ורד אל קנפי"ל" הגדל בבגדד מברכין עצי בשמים, ציפורן יברכו עצי בשמים וכן המנהג פשוט בבגדד,

[ז] על ניצני פרחים של אתרוג,לימון ועוד יברך עצי , ועל הורד (שושנה) יברך עצי וכן המנהג פשוט בבגדד :

זוהר הקדוש – הכובש את יצרו זוכה למלוכה

רַבִּי פָּתַח בְּפָסוּק זֶה, (שופטים ג) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ ה' לְנַסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי, רָאִיתִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, [ואין העולם] עוֹמֵד [ואין מעלה] אֶלָּא בְּאוֹתָם שֶׁשּׁוֹלְטִים עַל רְצוֹן לִבָּם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וְגוֹ'. אָמַר רַב יְהוּדָה, לָמָּה זָכָה יוֹסֵף לְאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה וְהַמַּלְכוּת? בִּשְׁבִיל שֶׁכָּבַשׁ יִצְרוֹ. שֶׁשָּׁנִינוּ, כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, מֵחִיל עָלָיו אֶת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. שֶׁאָמַר רַב אָחָא, לֹא בָרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַיֵּצֶר הָרָע אֶלָּא לְנַסּוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם. וְהַאִם רוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנַסּוֹת בְּנֵי אָדָם? כֵּן. שֶׁאָמַר רַב אָחָא, מִנַּיִן לָנוּ? מִשֶּׁכָּתוּב (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא וְגוֹ' וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת וְגוֹ', כִּי מְנַסֶּה ה' אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ'. וְלָמָּה צָרִיךְ נִסָּיוֹן, שֶׁהֲרֵי כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם גְּלוּיִים לְפָנָיו? אֶלָּא שֶׁלֹּא לָתֵת פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי אָדָם. [זוהר וירא דף קז.]

אמרי חז"ל : המדפיס ספרים של חכם קדמון זוכה ויושב בישיבתו למעלה ובא אותו חכם לקבל את פניו בעולם העליון וראיתי לנכון להביא דברות קודשו של הגאון מהרח"א איטרולסה ז"ל בספרו בן אברהם (פרשת וישלח דכ"ג ע"ב) : "המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמיד חכם מחבר הספר, שהרי על ידו יצא החבור לעולם ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתים לא היו לומדים בו, והנה אמרו ז"ל (יבמות צז ע"ב) דכל שאומרים שמועה מפי החכם בעולם הזה שפתותיות דובבות בקבר, ולפי זה הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם סיעת מרחמוהי יוצאין לקראתו לקבל פניו" עכת"ד. והביא דבריו גאון עוזינו מהר"ח פלאג"י ז"ל בספרו תורה וחיים (מערכת ס' אות רי"ז) והוסיף שם על דבריו : "ושמעתי מאדם אחד שראה בחלום על בעל בית אחד שיושב אצל רב גדול שנפטר זה כמה שנים, בגלל שהדפיס ספריו וכותב הרא"ש שהיום המצוה להדפיס ספרי קודש היא המצווה ועתה כיתבו לכם את השירה הזאת

שואל ומשיב הרב יהורם חדד שליט"א **נכתב לעורר לב המעיינים לא למעשה** . **שאלה:**
הקוטף שיבה כדי להכין ממנה תה וגם נהנה מריח שלה האם יברך ברכת הריח תשובה : אם מתכוון להריח ולא ממלא מריח צריך לברך אבל אם אין מתכוון כלל להריח רק שממלא מריח לא יברך והוא מרן שו"ע סימן רטז סעיף ב לגבי אכילת פרי והוא הדין הכא וכך פסק ילקוט יוסף לגבי אכילה והביא בהערות שהם דבריו מרן רבנו עובדיה ודעת רב פעלים שלא יברך . **שאלה** ראובן
אחד המתפללים ראה חמין על הפלטה בשבת וחשב שתרמו זאת לאוכל לאחר תפילת הנץ, עמד ראובן וחילק את החמין למתפללים והתברר שהחמין שייך לקידוש של בת שמעון למנין שני חמותו הכינה חמין עבור הקידוש האם ראובן צריך לשלם ומה עם המתפללים שאכלו בפועל **תשובה :** המתפללים שאכלו ונהנו מהחמין צריכים לשלם כמה שעולה חמין להכין [היינו המוצרים והבישול] ואת זה ישלמו לגבי הבשר אם יש שם בשר יקר ישלמו רק שני שליש וראוי שישלמו מחיר מלא כיון שסוף סוף נהנו ומדובר בסכום קטן וראובן שלא בירר וחילק ישלם את ההפרש כיון שפשע שלא בירר
שאלה :איטר יד באיזה יד יחזיק את כוס הקידוש **תשובה** מרן כתב שו"ע סימן קפג סעיף ה ,איטר יד יחזיק בשמאלו וכן פסק הרמ"א מ"ב ועוד ובילקוט יוסף פסק שמרן לגבי לולב פסק שיברך ביד ימין ושעל פי הסוד תמיד צריך יד ימין לכן אם יכול להחזיק ביד ימין ולא ישפך יניח ביד ימין ואם לאו ביד שמאל

לקבוע עיתים לתורה חוק בל יעבור

יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים
רש"י כותב שיעקב אבינו משבח את יששכר שהוא מקבל עליו עול תורה כמו חמור בעל עצמות ,סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינים אותו משא כבד ורובץ בין המשפתיים היינו כחמור המהלך יום ולילה ואין לו לינה בבית ושהוא רוצה לנוח רובץ , נח בין העיירות לשם מוליך את הסחורה בנמשל יששכר כלומר שכל הזמן עוסק בתורה ולא פוסק פיו מלעסוק בתורה ונח תוך כדי הלימוד כל הזמן עול התורה "על גבו" ולבסוף ויהי למס עובד היינו שזוכה למדרגה הגבוהה ביותר בעם ישראל להיות מורה הוראות בישראל כתר תורה גדול מכתר כהונה ,מובא בהלכה שאסור לתלמיד חכם לכבד כהן להיות לפניו אם הכהן אינו תלמיד חכם כיון שמבזה את כבוד התורה
בקרבנות הנשיאים מיד אחרי נשיא יהודה שהוא מלך הקריב יששכר ששבטו זכו לכתר תורה ולאחריו זבולון שהוא מחזיק את יששכר שבצל חכמה בצל הכסף ורק אחר כך שאר השבטים . כדי לזכות לכתרה של תורה צריך לסבול עול תורה כחמור הזה לנדד שינה מעניו ואזי הוא זוכה לכתרה של תורה
יעקב אבינו הקדים את אפרים והניח את יד ימינו עליו ואת יד שמאל על ראש מנשה אף על פי שהיה הבכור כיון שאפרים ישב כל הזמן לפני יעקב ועסק בתורה הוא קודם למנשה וזוהי הוראה לדורות שתלמיד חכם קודם לכל
כותב הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה ח-ט כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כחו אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר (יהושע א-ח) **"והגית בו יומם ולילה"**
ושם סעיף ט כתב: גדולי חכמי ישראל היו מהן חוטבי עצים ומהן שואבי מים ומהן סומים ואף על פי כן היו עוסקין בתלמוד תורה ביום ובלילה והם מכלל מעתיקי השמועה איש מפי איש מפי משה רבינו ע"כ
לאחר מאה ועשרים שנה שאלה ראשונה ששואלים את האדם האם קבעת עיתים לתורה ,לימוד תורה אינו רק כדי לדעת איך לקיים את ההלכות ,אלא עצם לימוד התורה הוא מצווה החשובה יותר מכל המצוות שבתורה ,אפילו מהצלת נפשות תלמוד תורה יותר גדול ,כמובא במסכת מגילה דף י"ד ,מרדכי נמנה בתחילה השני במעלה בפסוק ,לאחר שהיה משנה למלך הפסוק מנה אותו לרביעי היינו שירד מחשיבותו אף על פי שעל ידי תפקיד של משנה למלך אחשוורוש הוא גורם להציל נפשות מישראל סוף סוף הוא לומד ומלמד פחות תורה.
כתוב כי נר מצווה ותורה אור מצווה משולה לנר אור קטן אבל תורה משולה לאור ,אור גדול הגמרא אומרת שעבירה מכבה מצווה אבל עבירה אינה מכבה תורה
הדרך לעלות במעלות עבודת ה' היא אך ורק תורה כמו שכתוב במסכת עבודה זרה דף כ א"ר פינחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות ,זריזות מביאה לידי נקיות ,נקיות מביאה לידי פרישות ,פרישות מביאה לידי טהרה ,טהרה מביאה לידי (חסידות, חסידות) ...לידי רוח הקודש ותחיית המתים התנאי לכל מעלות אלו הוא קודם כל תורה
כל אדם חייב בעסק התורה לקבוע עיתים לתורה לפנות לעצמו זמן מידי יום ללימוד תורה וכפי שראינו מהרמב"ם לעיל שמעתיקי השמועה עסקו בתורה יומם ולילה למרות שעבדו למלאכתם וזכו לבסוף להיות מעתקי השמועה היינו להעביר את התורה מדור לדור, לימוד תורה הוא אינה מצווה רצונית שאם רוצה ללמוד לומד ואם לאו אינו לומד אלא מצווה חיובית וחייב לקבוע עיתים לתורה וימעט מפרנסתו ויעסוק בתורה ויבטח בבוראו שפרנסתו לא תחסר אלא רק תתברך יותר בזכות לימוד התורה **כתוב השו"ע סימן**
קנ"ה :אחר שיצא מבהכ"נ, ילך לבית המדרש ויקבע עת ללמוד, וצריך שאותו עת יהיה קבוע שלא יעבירנו אף אם הוא סבור להרויח הרבה. הגה : ואף מי שאינו יודע ללמוד ילך לבה"מ ושכר הליכה בידו, או יקבע לו מקום וילמוד מעט במה שיודע ויחשוב בעניניו ויכנס בלבו יראת שמים (הר"י פ"ק דברכות).
כפי שסיפר מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל : שמעתי מפי מורינו הרה"ג רבי עזרא עטיה זצ"ל; מעשה שהיה בזמנו בעיר ארם צובה (חלב), באיש ירא ה' ששמו רבי אהרן. רבי אהרן היה מומחה גדול באבנים טובות ומרגליות, ובכל יום היה קובע עתים לתורה לאחר התפילה, והיה לו סדר לימוד "חוק לישראל" ומשניות והלכות, וכשהיה מסיים, היתה כבר השעה מאוחרת, והיה סועד את לבו בפת שחרית, והיה הולך לחנותו. אשתו היתה מעירה לו, על שהוא הולך למשרד בשעה מאוחרת כל כך, וכיצד יתפרנס כראוי בצורה כזו. אך הוא היה משיב לה, כי הוא בוטח בה' יתברך שבזכות התורה שלומד, יפרנסהו בכבוד ובנחת, וכך המשיך במנהגו הטוב. והנה באחד הימים, נגש לפתוח את משרדו, ומצא שם ערבי אחד יושב ליד חנותו. שאל אותו מה רצונו, והערבי השיב, שרצונו להראות לו דבר מה במשרד. נכנסו שניהם למשרד, ולאחר שסגרו את הדלת, הוציא הערבי את מגבעתו (תרבוש) מעל ראשו, והוציא מתוכה מרגלית יקרה, ושאל את ר' אהרן מה שוויה. הסתכל עליה רבי אהרן ואמר : מרגלית זו יקרה מאוד, ושוויה למעלה ממאה אלף דולר! אני אתעניין אצל חובבי מרגליות, ואם יחפצו לקנותה אומר לך. אמר לו הערבי : אני מתאכסן במלון פלוני, ואמתין לך שם לתשובה. למחרת בבוקר לאחר שרבי אהרן סיים את לימודו, עבר בדרכו ליד אותו בית המלון שהתאכסן הערבי, וראה שם התקהלות המונית בפתח המלון. שאל את הקהל לפשר הדבר, ואמרו לו שערבי אחד התאכסן כאן שבוע, ולא שילם כלום. והנה אמש בלילה קיבל שבץ לב ומת, וכעת מוכרים את בגדיו, כדי לפרוע את החוב שחייב לבעל בית המלון. עמד שם רבי אהרן, וכשראה שעומדים למכור את כובעו של הערבי, נתן בעדו סכום מסויים וזכה בו. לקח את הכובע לחנותו, וחיפש בתוכו, ומצא את המרגלית מוחבאת בפנים, נטלה ומכרה והתעשר עושר גדול. שוב רואים אנו שמלימוד תורה לא מפסידים, וכל הלומד זוכה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. (ענף עץ אבות).
לא לקבוע עיתים לתורה זה כמו לפתוח חנות בשבת
מסופר על הרב משה לוי זצ"ל שמסר שיעור ואחד מהמשתתפים הפסיק לבא שאל הרב מדוע ענה מכיון שיש לו חנות ובזמן השיעור הוא מפסיד לקוחות אמר לו הרב גם אם זה נכון שאתה מפסיד לקוחות האם תפתח את החנות בשבת כדי להוסיף בפרנסתך אמר לו חס ושלום אמר לו הרב לא לקבוע עיתים לתורה זה כמו לפתוח החנות בשבת (מהרב בוכריס)
מלימוד תורה לא מפסידים
מְסַפְּרִים שֶׁהָיָה בִּירוּשָׁלַיִם יְהוּדִי צַדִּיק שֶׁהָיָה פּוֹתֵחַ חֲנוּתוֹ בְּכָל יוֹם בְּשָׁעָה 10 בַּבֹּקֶר לְאַחַר הַתְּפִלָּה וְלִמּוּד הַתּוֹרָה, שְׁכֵנוֹ שֶׁהָיָה כְּמוֹ כֵן בַּעַל חֲנוּת הָיָה מַקְנִיטוֹ בְּכָל פַּעַם עַל הֱיוֹתוֹ מַפְסִיד קוֹנִים בְּאִחוּרוֹ לִפְתִיחַת חֲנוּתוֹ. יוֹם אֶחָד בָּא שְׁכֵנוֹ וְאָמַר לוֹ, תִּרְאֶה כַּמָּה אַתָּה מַפְסִיד, לִפְנֵי יוֹמַיִם בָּא אֵלַי אָדָם וּמָכַר לִי "עֵלִי" (הַמּוֹט שֶׁמַּכֶּה בַּמַּכְתֶּשֶׁת לִכְתִישַׁת תַּבְלִינִים) הַנִּרְאֶה נְחֹשֶׁת, וּלְבַסּוֹף הִתְבָּרֵר לִי שֶׁהָיָה זֶה מִזָּהָב וְרַק צִפּוּהוּ נְחֹשֶׁת וְהִרְוַחְתִּי הוֹן רַב, וְאִם הָיְתָה חֲנוּתְךָ פְּתוּחָה שֶׁמָּא הָיָה בָּא אֵלֶיךָ... מִיָּד הֵשִׁיב לוֹ זֶה הַצַּדִּיק, אֱמֹר לִי הֵיאַךְ הָיָה נִרְאֶה זֶה שֶׁמָּכַר לְךָ הָ"עֵלִי", הֵשִׁיב לוֹ : הָיָה נִרְאֶה כָּךְ וְכָךְ... מִיָּד אָמַר לוֹ הַצַּדִּיק, אֶתְמוֹל בָּא אֵלַי וּמָכַר לִי זֶה הָאָדָם אֶת "הַמַּכְתֶּשֶׁת" עַצְמָהּ - שֶׁמִּשְׁקָלָהּ פִּי כַּמָּה מֵהָ"עֵלִי", וּבְכֵן טוֹב שֶׁאָמַרְתָּ לִי שֶׁהִיא מִזָּהָב, שֶׁכֵּן לוּלֵי שֶׁגִּלִּיתָ לִי לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ...
סיפר האדמו"ר רבי מנחם מקוצק לחסידיו, שפעם אירע ביום פורים שכל העולם היו עסוקים באותו זמן בסעודת פורים ובשאר מצוות היום, ובדיוק באותה שעה ישב הרב מביאלא ועסק בתורה, ונעשה רעש גדול בשמים מזה, כי אלמלא הוא היה לומד, כל העולם כולו היה נמצא ללא תורה והיה עלול להיחרב, ולכן נתנו לו מן השמים בן צדיק שהאיר את העולם בתורתו

מילי דבדיחותא: **האבא אומר לבנו "בוא הולכים ללמוד תורה" "אבא אני לא מרגיש טוב אני קצת חלש פעם אחרת טוב? "משיב האבא "חבל כי מי שבא היום ללמוד איתי תורה מקבל 20 שקל" "אה אבא סתם צחקתי אני בא ללמוד" "יופי בני אבל גם אני סתם צחקתי!"**
[כמובן זה רק בהומור למעשה מה שהתחייבת לבנך תקיים, אבא צריך ללמד את בנו לעמוד בדיבורו ולא להתחמק]
רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדד ובני ביתם : שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך וכן הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ותלמידי חכמים

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק ויוכבד תהלה חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגדון, יסכה ויעקב שמסיאן ,שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד,,יצחק וכוכבה חדד,כהן יואל ,כהן עוזיאל ,שרון וקנין , יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנג'י, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן, בת שבע חדד וכל משפחתה , אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן ,מזושן יונתן , לזיווג הגון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עינב ליטל ומזל אורין בני ציפורה . שתורמים לכוללי קול כמוס], כולל יום ,כולל ליל שישי, כוללי בין הזמנים ,ועוד] ולעלון השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם יגביה כוכב מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ : יורם בן זילו, רחל בת מזלה ,אליהו בין מבירכה.
לקבלת העלון במייל : ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכיות שמורות לצורך זיכוי הרבים הכל מותר

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו

מתוך "קו השגחה פרטית"

מכון שער הבטחון
פותחים שער לחיים שלווים

פרשיות **ויחי - שמות** תשפ"ד ◆ **עלון מס' 129**

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

בלי 'בלי עין הרע'

הפעם נדבר על מטבע לשון שהשתרשה בציבור. כמובן, משנה מאוד מי אומר את הביטוי הזה. אם אתה רואה את השני מצליח, ואתה אומר 'בלי עין הרע', זה מפני שחשוב לך לשמור עליו שלא יינזק. אנחנו יודעים שיש דבר שנקרא 'הזק ראייה', שבגינו אין להתבונן בתשומת לב בשדה שבו עולה הקמה והחיטה מלבלבת, כמבואר במסכת בבא בתרא (ב:). גם אין להסתכל חלילה לתוך בית זה. גם אדם שעובד על עצמו, עלול לגלות שליבו אינו שלם ממש, ואולי יש בו משהו מהקנאה ומהתחרות. כדי שלא יזיק, הוא אומר 'בלי עין הרע'.

לעומת זאת, כשהמצליח בעצמו אומר 'בלי עין הרע', זה אומר שהוא חושש שאחרים יזיקו לו. פה עולה השאלה: ממה הוא חושש? והרי למדנו וחזרנו ושילשנו בדברי רבינו: **שאין כל כוח בעולם שיכול להועיל או להזיק שלא ברצון הבורא!** למה לנו לפחד מבני אדם?!

בהבדל השישי אשר בפרק החמישי, כותב רבינו: מי שעדיין לא מתחזק בעבודת הבטחון מתייחס ברצינות רבה למה שאחרים חושבים עליו, **ואם תבואהו רעה או פגע בממונו, יחשוב כי הוא מאתם, ושבידם להעביר הנזק ולדחות הרעה מעליו.**

בפירוש "פת לחם" מבואר: כיצד "יתכן שאדם שיש היגיון במוחו, יחשוב שהשני גרם לו שיחלה ח"ו? והתשובה היא שהוא בטוח שפלוני נתן בו עין הרע, ולכן הוא חולה. השכנה ראתה את הכביסה התלויה על החבל, ואמרה: איזה ריח טוב יש לכביסה, וכמה הבגדים נאים ומבהיקים! בגללה ורק בגללה זה קרה: היא נתנה עין הרע, ולכן אחר כך, כשהילדה לבשה את השמלה, השמלה נקרעה...

סגנון החשיבה הזה מהלך אימים על אנשים שלא השקיעו בלימוד הבטחון. הם הולכים ברחוב ומפחדים, מי יודע מה השני חושב ועל מה הוא מסתכל, והרי כל השכנים עלולים להזיק... החיים של האנשים הללו קשים מאוד. הרי לא פשוט בכלל לגור בין אויבים ושונאים. זאת היא התמודדות בלתי אפשרית! לא רק זה, אלא שמחשבות אלה אינן נשארות רק בלב, ובשלב מסוים הן פורצות החוצה, כמו שרבינו אומר **וכיוון שקדמו אלה ההקדמות בנפשו, יבוא בעבור זה למאוס אותם, ולדבר בהם, ולקללם, ולשנוא אותם.**

והכול בגלל מה? בגלל העובדה שהאדם מאשים את השני במה שקרה לו, והגלגל הולך ומתגלגל, חוט דק של חוסר אהדה הולך ומתעבה, עד שנעשה לחבל עבה של שנאה וריחוק, וכך החיים שלו נהפכים למסובכים ומורכבים. האחים - אוחים, האוהבים - אויבים, השכן - שחין, והרשימה השחורה הולכת ומתארכת.

האם עין הרע זאת המצאה של חסרי אמונה? הרי אנחנו יודעים שקיים דבר כזה. על כן נעשה סדר בדברים: העובדה שקיים בעולם כוח שיכול להזיק, אינה חדשה לנו. 'עין הרע' זה אכן סוג של קללה, ולכן אנחנו ניזהר שלא ליתנה באחרים, אלא נפרגן ונשמח בטובה של השני. אולם מצד עצמנו אין מה לחשוש ממנה. אל לו לאדם להתהדר במה שיש לו, להתגאות ולהוציא עיניים לאחרים. אולם יש אנשים שכאשר אומרים להם שבח, הם מיד מהסים ואומרים 'בלי עין הרע'. במשך שיחה אחת אפשר לשמוע אותם אומרים זאת עשרות פעמים. לא זאת היא הדרך! בכל חובות הלבבות, רבינו לא מזכיר את הביטוי 'בלי עין הרע'.

איך נגיב כשמשבחים את השמחה/הילד/האירוע/המשפחה? נאמר בפה מלא "ברוך השם!", "הודו לשם!", "חסדי השם!". כשזוכרים שהכול מן השמיים, משייכים לריבונו של עולם את כל ההצלחות והישועות, את היופי והחן ואת הרחבות והנעימות, ואזי עוטפים את כל השפע מבורא כל עולמים, בהגנה הגדולה של הבטחון, "אומר לה' מחסי... אלוקי, אבטח בו" (תהילים צא). הוא ישמור לנו על המתנות שהעניק ברחמיו המרובים, ונשתדל ככל יכולתנו להשתמש בהן כדי לעשות לו נחת רוח.

זוהי הגישה הנכונה ללומדים והמתחזקים בשער הבטחון.

ומי ייתן ונזכה לשמוח תמיד במתנות החינם שהמלך הטוב מעניק בכל עת, אמן.

(מתוך שיעור 241 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיוג ישיר 02-3011904.)

השגחה שבועית

שיחה שלא נענתה - אין דבר כזה

שאלת השאלות של יהודים, היא נושא קבלת התפילות. לא פעם שומעים דיבורים בסגנון הזה: אני מתפלל כל כך הרבה, כבר התפללתי על שידוך אלפי פעמים, על פרנסה בהרחבה, על דירה גדולה... עשרות אלפי פעמים שבקשתי את הבקשה שלי ו... אני ממשיך לבקש. למה איני נענה?

ישנם כאלו שמשווים זאת לטלפון בן זמננו. יש שיחות שנענו, וישנן שיחות שלא נענו. אם קיבלתי את מה שביקשתי, נכנסה שיחתי לרשימת השיחות שנענו, ואם לא - זו שיחה שלא נענתה.

אחים יקרים, אצל הקב"ה אין כזה דבר 'שיחה שלא נענתה'. אנחנו אומרים כל יום שלשה פעמים, "כי אתה שומע תפילת כל פה", אצל הקב"ה כל שיחה, היא שיחה שנענתה.

יש פעמים שאנחנו מקבלים את מה שביקשנו, ויש פעמים שהקב"ה אומר לנו: בני היקר, קולך ערב לפני, ואני רוצה שתתפלל אלי שוב, כמו שאומר הפסוק "השמיעיני את קולך כי קולך ערב" (שיר השירים פרק ב).

ולכן אומרת הגמ' (ברכות דף לב: עמוד ב), אמר רבי חמא ברבי חנינא: אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל. כי אם אתה רואה שבקשתך לא התמלאה, זהו סימן שהקב"ה רוצה לשמוע אותך שוב, כמו שכתוב במדרש "מפני מה נתעקרו אמהות? בשביל שהיה הקדוש ברוך הוא מתאווה לשמוע שיחתן, כמו שכתוב 'כי קולך ערב ומראך נאוה'".

ומה קורה כשרואים שנגזרה הגזרה, ונראה שהתפילות לא הועילו? לאן הלכו כל התפילות האלה?

יסוד חשוב כתוב בספר דגל מחנה אפרים בשם זקנו הבעל שם טוב הקדוש (הפטרת כי תצא): כל תפילה נענית. רק אם לא ראית בעיניים הגשמיות את קבלת התפילה, זה סימן שהיא פעלה במקום שאי אפשר לראות בעיניים גשמיות. ובלשונו הקדוש "כל התפילות עושים פעולה בעולמות העליונים ולפעמים בקצה הארץ, שנעשה מזה דברים נוראים ברומו של עולמות, ובני אדם סוברים שלא נתקבלו תפילתן, לכן מזלזלין בהם... התפילות אשר אתה סובר שהם שוממים עושים פעולות גדולות יותר מראייתך הגשמית".

כל תפילה מתקבלת, ואם אתה מבקש משהו ולא קיבלת, תתפלל שוב, הקב"ה מחכה לשמוע את קולך הערב. אינך יודע עד כמה אתה מיטיב בזה לך, למשפחתך ולכל העולם.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

חדש! 6176* כל השגחה פרטית במספר אחד

1 קו התוכן בעברית 0 קו התוכן באידיש ואנגלית 2 עלון השגחה פרטית 3 מגזין השגחה פרטית לכל המשפחה
4 שותפות בזיכוי הרבים העולמי 5 רכישת ספרי שער הבטחון (כמויות בלבד) 6 הקמת שיעור אמונה באזורכם 9 פרטי יצירת קשר

ניסיך שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

סיפור נורא - גילוי משמים

הרב הגאון רבי משה נחשוני שליט"א, רב הקהילה החרדית בראשון לציון, מספר סיפור נורא:

אשתי הצדקנית מרת שרה נחשוני ע"ה, נפטרה לפני שלושה חודשים. מאז אני גר לבדי בבית. בלילה האחרון, יום שני אור לו' בטבת, היא מופיעה בחלומי ולצידה אישה נוספת, קרובת משפחה, שגם היא כבר נמצאת בעולם האמת. הן מצביעות לכיוון מדף מסוים בארון הספרים, ואשתי מבקשת שאעשה שם סדר.

התעוררתי נדהם. איני איש חלומות, והמראה בחלום היה ברור מאוד. בכל זאת, לא התייחסתי אליו ברצינות, ואמרתי לעצמי 'חלומות שווא ידברו', וכי מה יש לסדר באותו מדף שאשתי הצביעה עליו? הן זהו מדף מסודר למדי. מונח שם הש"ס, ובצד יש כמה מסמכים בודדים ושימושיים בלבד: תעודת זהות, תרופות ודפים מהבנק.

למרות ההבנה שאין מה לסדר במדף הזה, הטריד אותי החלום במשך כל היום, ולעת ערב החלטתי לבדוק מה קורה במדף. הוצאתי את המסמכים, ואז גיליתי שם צ'ק. באותו רגע התבהר הכול. את הצ'ק הזה, שהוא מכספי צדקה, מסר לי יהודי בחתונה שבה השתתפתי, וביקש שאעביר אותו למשפחה מעוטת אמצעים שזוכה להכניס את הבת לחופה. כאשר הגעתי הביתה הנחתי את הצ'ק באותו מדף כדי להעביר אותו בהקדם לאותה משפחה, אבל שכחתי...

האישה השנייה שבאה בחלום היתה סבתא של הכלה, אמה של אם המשפחה, שנזקקה ביותר לכסף.

החלום היה חלום אמת. ראיתי עד כמה מקפידים בשמיים על העברת כספים לתעודתם. ראיתי שיש קשר בין נשמות בעולם האמת לחיים בעולם הזה. מרעיד לשמוע, ולראות כי יש דין ויש דיין, ויש השגחה פרטית על כל מעשה ומעשה. יהא פרסום הדברים לזיכוי הרבים.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 41)

סכום כפול

מספר אברך מירושלים: שמחתי לראות שבחנות מסוימת יש מבצע על משקפיים. זה מבצע נהדר של 1+1 במחיר מוזל, ממש מתאים לנו. קניתי שני זוגות משקפיים, אחד לי ואחד לנוות ביתי, ורק אחרי ששילמתי את המחיר הנחמד, גיליתי שאת בדיקת הראייה מבצעת אישה. חפצתי להחמיר על עצמי. בדברים כאלו ראוי להחמיר. ביצעתי בדיקת ראייה באופטיקה אחרת על ידי אופטומטריסט, ושילמתי 250 ש"ח. לכאורה, היה נראה שהפסדתי. אך לא. באותו יום בערב קיבלתי 500 שקלים ממקור לא צפוי. פי שניים מהסכום שהוצאתי לשמירת הקדושה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 36)

אתה יכול ללכת הביתה

מדבר ניסים אלקיים משכונת אחיסמך בלוד. לפני למעלה משנה וחצי פניתי לקלינאי תקשורת כדי שיסייע לי בקושי שהיה לי בדיבור. הרגשתי שאני מתאמץ בדיבור, וקיוויתי שיהיה לו פתרון בשבילי. הוא שלח אותי לרופא א.א.ג. שיבדוק אותי במכשור מיוחד. זהו מכשיר יקר שנמצא רק בבתי חולים, שמציג בצורה מדויקת את מיתרי הקול בשעת הדיבור.

הממצא שהתגלה לא היה נעים. פוליפ התיישב לו על המיתרים, ומנע מהם להיסגר לגמרי בשעת הדיבור, כמו שצריך להיות.

"בשביל להסיר פוליפ כזה", אמר לי הרופא, "יש צורך בניתוח. האם תרצה לנתח עכשיו, או לחכות עוד חצי שנה, ואז לראות את המצב?"

בחרתי לחכות. קיוויתי שתוך חצי שנה יקרה נס והפוליפ ייעלם מעצמו. התפללתי על כך מעומק ליבי. לשם כך הלכתי לכותל המערבי ולקברי צדיקים, וגם בימים הנוראים הפלתי תחינה שאנצל מהניתוח.

זה לא ניתוח פשוט. אחרי הניתוח אסור לדבר שלושה ימים. מישהו אמר לי ששבוע שלם לא אוכל להוציא מילה מהפה, וגם אחר כך אצטרך להיזהר מאוד שלא להתאמץ בדיבור. חששתי מאוד מתקופת ההחלמה וכמובן מהניתוח עצמו. לוח השנה התקדם. הגיע התור הבא, והלכתי לרופא. הוא בדק, ובפנים חמורות סבר הודיע לי, שלא רק שאין שיפור, אלא שהמצב החמיר והפוליפ גדל.

נקבע לי תור לניתוח.

יצאתי מהרופא וחשבתי לעצמי, כי הגזמתי בתפילותיי. וכי מה רציתי, שייעשה לי נס?

הגיע היום המיועד. שמרתי על צום כהוראת הרופא, אושפזתי במחלקת טרום ניתוח, הכינו אותי כראוי, לבשתי חלוק של מטופל, ובשעה שתיים וחצי הוכנסתי לחדר הניתוח. קשרו אותי למיטה המיוחדת, כיוונו מעליי את האור, ועוד רגע והמרדים מתחיל במלאכתו.

לפתע ניגש אליי הרופא ואומר לי: "דבר כמה מילים".

אמרתי משהו.

"לפי הקול שלך, אינך צריך ניתוח!" כך הוא אמר. היה לו ממש לא נעים מכל הצוות שעמד הכן לחדור למיתרי הקול שלי. "תעלה אליי לחדר בבקשה, ואבדוק אותך שוב".

אני המום מהמפנה בעלילה, מתארגן, ועולה לחדרו של הרופא. שם מוחדר הצינור שמצלם את מיתרי הקול, והנה הפלא ופלא: מיתרי הקול נסגרים לגמרי בשעת הדיבור. הפוליפ נעלם! אין כל זכר לבעיה החמורה שהיתה. שום כלום לא.

"זה נדיר מאוד", הוא אמר, "פעם באחת עשרה שנים מתבטל ניתוח כזה. אתה יכול ללכת הביתה".

זהו. אני משוחרר. אני מדבר בקלות, המיתרים עובדים נפלא כמו שצריך. ברוך שומע תפילות, ברוך בורא רפואות ומצמיח ישועות.

אני ממש מתרגש כשאני מספר את ישועתי בקו, ומפרסם את הנס בקהל ועדה. זהו פי הדובר אליכם, במיתרי קולי הנקיים והבריאים ברוך ה', שנדע כולנו מה רב כוחה של תפילה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 37)

וולוו ישנה בחניה

מספר הרה"ג ר' אליעזר גרוסמן שליט"א:

בני, ר' משה שיחי', נסע לאוקראינה עם קבוצה של אברכים, להשתטח על קברי צדיקים. הם התפללו והתחננו לישועת הכלל והפרט. לקראת שבת נפרדה דרכו מהקבוצה: הוא ואברך נוסף התכוננו לשוב הביתה ולעשות את השבת בארץ ישראל. הם שכרו נהג מונית שייקח אותם לשדה התעופה שבקייב, ויצאו לדרך. בשלב מסוים הם נתקעו בתוך פקק אינסופי שהתפרש על פני עשרות קילומטרים. נחש ארוך של מכוניות וכלי רכב זחל בקצב איטי להחריד. עברו חצי שעה ועוד חצי שעה, והמכונית שר' משה וחברו בתוכה, עומדת על עומדה ומתקדמת בקושי רב.

לבקשת רבים

פתחנו שלוחה חדשה לשמיעת הסיפורים שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

אני רוצה להודות לכם מעומק הלב. אני גר ביישוב מרוחק, והעלון שלכם מגיע גם אלינו. הוא מאוד מחזק אותי ואת כל חבריי, אנחנו ממש כל הזמן מצפים לקבל אותו. וזאת בנוסף לקו התוכן הנפלא, עם הסיפורים, השיעורים ודברי הרבנים, שנותנים לי כוח. תודה רבה לכם על כל הדברים שאתם פועלים למען כלל ישראל. עלו והצליחו בכל מעשי ידיכם.

מפיצים אמונה ורואים ישועות

מצורפת בזאת תרומה להפצת העלון החשוב שלכם בשני יישובים. לאחרונה נקלעתי למצב לא פשוט: רכשתי דירה, היתה לי תוכנית לקחת משכנתא מוגדלת, וזה כשבועה חודשים שאני מנסה לקבל משכנתא ולא מצליח. כל העסקה היתה עלולה לרדת לטמיון ולהשאיר נזקים כספיים גדולים. הבטחתי לתרום להפצת אמונה וביטחון, ולאחר כיומיים קיבלתי אישור משכנתא על שבעים אחוז משווי הנכס. הודו לה' כי טוב.

סוף סוף השתחרר הפקק. נהג המכונית לחץ על דוושת הגז, ובמהירות האפשרית הוא הסיע את ר' משה וידידו לשדה התעופה. כאן הם ניגשו במהירות למסוף המוביל אל המטוסים העומדים להמריא, אבל הפקיד עצר אותם: "אי אפשר לעלות. הטיסה שלכם כבר סגורה".

שני היהודים עמדו נבוכים. עד לפני רגע קיוו להיות בשבת בארץ, עם בני משפחתם, והנה, אכזבה כזאת. הם התבוננו כה וכה ושאלו את עצמם, "שבת בקייב? איך עושים את זה?" לא היה להם שום מושג. איפה ישיגו חלות ויין? מה יאכלו? היכן יישנו?

מבלי שיהיה בידם קצה של רעיון, עמדו וחיכו לישועת ה'.

והנה, אברך חסידי רואה אותם. הוא מברר מה קורה, ושומע כי הם יהודים מארץ ישראל. "אני נוסע לאמריקה", אמר להם האברך, "אבל איני יכול לחשוב על כך שתעשו את שבתכם חול לגמרי. יש לי כאן קפטן פרחוני. קחו, שיהיה לכם מלבוש לשבת". הוא נתן להם קפטן, והלך לדרכו, לטיסה לאמריקה.

כעת היה להם קפטן, והם חשבו שבשבת יתחלקו ביניהם, ומדי כמה שעות יעבירו אותו מאחד לחברו.

לא עובר זמן רב והנה ניגש אליהם יהודי נוסף, הלוא הוא הרב הלל כהן שיחי', עסקן גדול שפועל רבות בקרב יהודי קייב. הוא שומע שהם הפסידו את הטיסה, ואומר להם: "ממש השגחה פרטית! השבת הזאת בעזרת ה', אני ערוך בר מצווה לבני שיחי'. הזמנתי את בני משפחתי המורחבת, ולשם כך שכרתי חדרים בבית מלון. כולם הגיעו, חוץ ממשפחה אחת. אי לכך יש לי חדר מיותר, והוא פשוט מחכה לכם! בואו איתי וראה לכם היכן תתאכסנו בשבת. כמובן, לגבי האוכל אין לכם מה לדאוג בכלל, שהרי אתם תהיו אורחיי במשך כל השבת, עם אורחי הבר מצווה".

זה היה מעל ומעבר למה שהם יכלו לדמיין.

השניים הוסעו אחר כבוד לבית המלון, שם התקבלו בכבוד ובנעימות. הם הוכנסו לחדר נוח ומאובזר, והכול לכאורה כבר הסתדר. ר' משה התקשר אליי בערב שבת. הוא סיפר על הקורות אותו עד לאותו זמן, ואמר, "כל מה שה' עושה הוא לטובה. יש לנו פה הכול, ורק דבר אחד כואב לי: שאין לי שטריימל. איך אפשר להיכנס לשבת קודש בכובע של חול על הראש? הרי אפילו בתשעה באב שחל בשבת אנו חובשים שטריימל, וכאן איאלץ לחבוש כובע של חול בשבת?!"

צערו של בני נגע לליבי, ונזכרתי בקרוב משפחתי, הרב בנימין גוטפרב שליט"א, שניהל תלמוד תורה בקייב, ולאחרונה עלה לארץ ישראל ומשמש כאן כמחנך דגול. התקשרתי אליו וסיפרתי לו על הבעיה של בני.

"הוא נמצא במלון היהודי של קייב?" שאל ר' בנימין.

"כן", עניתי.

"תגיד לבן שלך שיסתכל מהחלון ויראה בחניה וולוו ישנה. שירד למטה, יפתח את הבגאז' ויוציא משם שטריימל וקפטן שבתיים".

"אתה מדבר אליי?" שאלתי נדהם.

"כן-כן. תגיד לבן שלך".

התקשרתי לבני ואמרתי לו, "אתה עומד בחלון?"

"כן".

"תסתכל למטה, לחניה. אתה רואה שם וולוו ישנה?"

"כן".

"תרד למטה, תפתח את הבגאז' ותמצא שם שטריימל וקפטן".

ר' משה הוא בן נפלא, מכבד הורים, ועושה מה שאני אומר לו, בלי להבין איך זה יכול להיות שאני יודע כל כך טוב מה הוא רואה מהחלון בחדר המלון בקייב. הוא מגיע למכונית הישנה, פותח את תא המטען, ומוצא שם את שחיפש. הוא חוזר לחדר ומתקשר אליי נרגש ביותר, "טאטע, זה באמת כך. אני מחזיק עכשיו ביד שטריימל של חתן וקפטן פרחוני מהודר! בליל שבת אלך אני עם טלית והוא עם שטריימל, ובבוקר גם הוא ילך בטלית! כך יהיה לשנינו שטריימל לשבת!"

יכולתי לשמוע את השמחה שלו חוצה יבשות ומגיעה עד לארץ.

שאלתי את הרב בנימין גוטפרב, "אולי תסביר לי מה הולך כאן?"

והוא ענה: "מאז שעזבתי את קייב, אני ממשיך להגיע לשם מפעם לפעם. כדי שלא לסחוב יותר מדי בכל הנסיעות, קניתי לי שטריימל וקפטן לשבתות שאני שם, ואני מאכסן אותם ברכב שבו אני משתמש בהיותי בקייב. בפעם האחרונה שנסעתי שם, נתגלתה בעיה במצבר של המכונית, וכיוון שכבר לא היה לי זמן לטפל בזה, ביקשתי מידיד שיקרא לטכנאי. כדי שהטכנאי יוכל לתקן את הרכב, השארתי אותו פתוח ולא נעלתי אותו. כך יצא שכאשר הבן שלך הגיע, הרכב היה פתוח, והוא יכול היה לקחת את בגדי השבת שלי".

הרי זה פלא פלאים, איך הקב"ה סובב, שגם אם נגזרה עוגמת נפש שלא להגיע הביתה לשבת, הרי שהוא סידר הכול בכול עד הפריט האחרון, כדי ששני הילדים שלו מארץ ישראל יוכלו לשבות כראוי בשבת קודש.

(מתוך השיעור "אמונה וביטחון בפרשת השבוע" מפי הגאון הרב אליעזר גרוסמן שליט"א הנמסר בקו בכל יום חמישי. ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 33)

ברמזור

ב"ה זכיתי לקבוע לי סדר לימוד לפני שחרית. כשלומדים לפני התפילה, השחרית נראית אחרת, והיום כולו נראה אחרת. הלימוד הזה חשוב לי מאוד, ואני מתאמץ לקיים אותו גם כשזה לא מגיע בקלות.

הבוקר אני נעמד בתחנה כדי לנסוע לישיבה, להתפלל שחרית, וכמובן ללמוד לפני התפילה. והנה אני מבחין כי האוטובוס שלו אני מחכה, כבר עבר בתחנה. משום מה הוא הקדים היום, והאפשרות שלי להגיע לישיבה היא לחכות לאוטובוס הבא, שיגיע מאוחר יותר, ולהפסיד את סדר הלימוד.

אמנם יש עוד אפשרות, לא כל כך מציאותית, אבל אולי בכל זאת זה יצליח: ראיתי שהאוטובוס שכבר עבר בתחנה, נעצר ברמזור. הנהג אינו פותח ברמזור אף פעם, אבל אולי הפעם כן? אני רץ אחריו, מאותת לו, ורואה על פניו של הנהג שהוא חוכך בדעתו, ולבסוף מכריע לפתוח לי את הדלת. הוא פותח ואני בפנים. בדרך לישיבה וללימוד הקבוע לפני התפילה.

ראיתי בחוש שהקב"ה עוזר למי שמתאמץ לדבר שבקדושה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 39)

הבוקר אור

חברי בכולל שיתף אותי בהתמודדות שיש לו בחודשים האחרונים: מאז יום הכיפורים הם לא מקבלים משכורת מהעבודה של האישה, והוא ממש לא יודע מה לעשות. "מה אתה אומר?" הוא שאל אותי.

מה היה לי להגיד? משכורת לתת לו לא היתה לי. אמרתי, "תלמד אמונה, שער הביטחון".

"יש לך איזה ספר לתת לי?" הוא שאל.

"כן. יש לי קונטרס 'בית הלוי - מידת הבטחון'. תלמד בזה ותראה ברכה".

הוא למד וראה ברכה, התחזק והאמין. במשך שבועיים הוא הציץ בחוברת, יום כן-יום לא, למד פסקה או שתיים, וכעבור יומיים המשיך.

אחרי שבועיים הוא החליט ללמוד באופן מסודר. מהיום הוא מעיין בקונטרס מדי יום ביומו, מתעמק ולומד היטב את העמוד היומי, ולא מוותר.

ההחלטה עבדה יפה בימים ראשון, שני ושלישי. ביום רביעי בלילה, בשעה ארבע לפנות בוקר, הוא מתעורר ולפתע נזכר, 'הי, לא למדתי בקונטרס בית הלוי!' הוא נטל ידיים, בירך ברכת התורה, פתח את הקונטרס, למד בו עשר דקות וחזר למיטתו. מתוקה שנת הבוטח.

בשעה שבע בבוקר הוא פוקח את עיניו ושומע דיבורים נרגשים. אשתו מדברת בטלפון ואומרת: "ברוך ה', הודו לה' כי טוב!"

התברר לו שהתקשרו מהעבודה לעדכן, שחלק גדול מהמשכורת של החודשים האחרונים נכנס לחשבון.

דווקא היום, אחרי הלילה האחרון, שבו גילה מסירות מיוחדת ללימוד ענייני הביטחון.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 38)

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

שכונה שלימה נתרמה לזכות

פייגא בת מרים אסתר
גולדא בת מרים אסתר
חיים יהושע בן מרים אסתר
רייזל בת מרים אסתר
שיזכו לזיווג הגון בקרוב ממש

זכה בשותפות קבועה "במוקד הפצה"

שמואל צבי בן יפל קענדל וכל משפחתו
יוסף דב בער בן מלכה וכל משפחתו,
פעסיא בת מלכה וכל משפחתה להצלחה בכל העניינים,
משה בן מלכה לזיווג הגון במהרה והצלחה בכל העניינים.

קח גם אתה שותפות קבועה
בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים
התקשרו עכשיו למוקד הישועות **02-6313-742**
או בקו השגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה **6**

העברה לבנק לאומי
סניף 902 | חשבון 57390056

משלוח בדואר
לת.ד. 5475 ירושלים

בעמדות נדרים פלוס
ע"ש השגחה פרטית

לשונם הזהב
השגחה פרטית בספרים הקדושים

הביטחון הוא יסוד מיסודות התורה

הביטחון בה' יתעלה ויתברך שמו, הוא אחת המידות התרומיות, ואפילו יסוד מיסודות התורה. ולכן לא חלק על חיובו אף אחד ממחוקקי התורה, והוא שגור על לשון הכלל ונטוע בלב יהירי סגולה, ספרי הנביאים מלאים אותו, ופסוקי התורה מורים עליה, ודיינו אם נזכיר את מאמרו (דברים (ת' ג') "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", וגם ציוויו יתעלה, להימנע מזריעה וקצירה ולהפקיר את יבול הארץ בשנה השביעית ובשנת היובל, מושתת על יסוד הביטחון. ומפורש בלשון התורה (ויקרא כה, כ-כא) "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו וצוויתי את ברכתי לכם" וכו'.

ועיקר הביטחון הוא חיזוק האמונה, כי ה' יתעלה הוא הבורא והמפרנס, המחיה והממית, המחליא והמרפא, המעשיר והמרושש, וכל מקרי העולם הכלליים והפרטיים חוזרים אליו, והוא היוצרם וגוזרם ומוציאם לפועל.

(המספיק לעובדי ה' לרבי אברהם בן הרמב"ם)

מי שיש לו אמונה מדבר רק אמת

העיקר הוא אמונה. להאמין שכל הנהגותיו ומאורעותיו, הכל בא מאתו יתברך בהשגחה פרטית. והיה (מוהר"ר רפאל ז"ל) מזכיר מה שכתוב בגמרא (מכות כד.) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה (חבקוק ב, ד), וכמדומה שאמר: מה היא לשון "והעמידן"? דאיתא (אותיות דרבי עקיבא נוסח ב): "שקר אין לו רגליים", ואנו אומרים "אמת ואמונה", כי מי שמדבר אמת יש לו רגליים ויש לו אמונה בהשי"ת, מה שאין כן מי שאומר שקר, כמו שאמר הרב ז"ל: "השקרנים הגדולים יש להם הרהורי עבודה זרה", לכן אמר "והעמידן", שמי שיש לו אמונה בוודאי אומר אמת, לכן יש לו העמדה על רגליו.

(אמרי פנחס שער אמת ואמונה אות לז)

סיבת חסרון האמונה והביטחון בדורנו

יש להתבונן מדוע בזמן האחרון חסרה האמונה וירד הביטחון בהשי"ת. אולי משום שבתקופת העבר לא היתה רמת חיים גבוהה, וחיו בצמצום, לא היו פקידים ובעלי משרות המתפרנסים מקופת הציבור, רק בעיקר היו בעלי מסחר, וכשהיו פותחים את החנות אומרים "בשם ה' נעשה ונצליח", וממילא היו שמים ביטחונם בהשי"ת, והיו חיים באמונה טהורה. מה שאין כן עכשיו אדם מרגיש כאילו באופן טבעי מגיעה משכורתו לידיו, ועינו תלויה במעבידו או במוסד שממנו מקבל משכורתו, וממילא סר ביטחון ה' מליבו ויורד הוא ביראת שמיים ובאמונה.

(אור לציון חכמה ומוסר עמוד רלא)

העוסק בהשתדלות צריך להתפלל שייכנס ויצא לשלום

מבואר בדברי הרמ"א (שו"ת הרמ"א סי' יח) ש"ארור" נחשב כסכנה. ומעתה כיוון שהנביא זועק ואומר "ארור הגבר אשר יבטח באדם", אם כן הרי כל הבוטח בבן אדם, הוא מכניס עצמו לסכנה. ולא רק הבוטח על אדם זר או הבוטח על רעהו, אלא גם הבוטח על עצמו והסומך על השתדלותו וכוחו ויכולתו, גם הוא בכלל זה.

ולזאת, עלינו לפחד ולירא מכל דרכי ההשתדלות שלנו, שהרי בזה אנו מכניסים עצמנו למקום סכנה, ועלינו אפוא למעט בזה בכל מה שאפשר, ולשמוח אם לא בא לידינו עניין שכזה המביא אותנו לידי סכנה ח"ו. ואם בא לידינו מקרה שכזה, שאנו צריכים לנהוג בו בדרכי ההשתדלות, הלא ודאי יש לנו להתפלל את התפילה של ההולך במקום סכנה, שייכנס לשלום ויצא לשלום, כמבואר במשנה בפרק בתרא דברכות (נד.) ובגמרא שם (ס.).

הנה למדנו עד כאן על הסכנה הממשית הטמונה בדרכי ההשתדלות "וחמירא סכנתא מאיסורא", אך האמת היא, שמלבד שיש בדבר משום סכנה, הרי יש בזה גם איסור, כי הוזהרנו בתורה בלאו מפורש "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך וגו', פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וגו', ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים וגו', המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון וגו', המאכילך מן במדבר וגו', ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה".

וכנגד הלאו הזה ציוותה התורה במצוות עשה לאמר "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

(לקט שיחות מוסר ח"ב עמוד פג)

מכוונים את ליבם לאביהם שבשמיים

שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי: מפני מה לא ירד להם לישראל מן במדבר **פעם אחת בשנה** לצורך כל השנה?

אמר להם: אמשול לכם משל. למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק הקציב **לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקביל פני אביו כל יום.**

אף ישראל כן, **מי שיש לו ארבעה וחמישה בנים, היה דואג ואומר: שמא לא ירד מן למחר, ונמצאו כולן מתים ברעב. נמצאו כולן מכוונים את ליבם לאביהן שבשמיים.**

(מסכת יומא דף עו ע"א)

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (עדיפות תינתן למאמרים הקשורים לפרשת השבוע או לענייני דיומא) | במייל T023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189

הארה פרטית
מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד

הניגון והביטחון

בערוב ימיו היה אבי ז"ל זקן וחולה, ובמיוחד סבל הרבה ממיחושים ברגליו. כשגברו עליו כאביו, מה היה עושה? הוא היה פוצח בשיר ומזמור. והניגון היה לו למרפא, מרגיע את כאביו ומשיב את נפשו.

גם בדידי הווי עובדא, שהיתה לי שעה קשה בה הייתי מלופף בייסורים, והיו חששות לגבי בריאותי. והנה בא לאוזניי קול ניגון שמישהו פיזם לעצמו, "מוסר ה' בני אל תמאס, ואל תקוץ בתוכחתו, כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וכאב את בן ירצה", והניגון גרם לי שמחה ותענוג, ונסך בי כוחות להתגבר על הכול.

הניגון - מתנה גדולה מהשמיים.

"כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר".

הניגון פורט על מיתרי הנפש, ומעורר את האדם לביטחון ולקיווי אל ה'. במילות הניגון נפשו משתפכת ומתפללת אל ה', ומשכך מוצא מרפא לכאביו ולכל גופו.

בספר מנורת המאור מובא בזו הלשון: "הבוטח בהקב"ה ומסלק ביטחונו מאלו הדברים שאמרתי (שבוטח בחוכמתו או בעושרו או בגבורתו או בקרוביו), לא די לו שיעשה הקב"ה רצונו, ועומד בברכה, אלא חונן אותו באלו הדברים. כיצד? אם אינו חכם, הקב"ה מחכימו. אם אינו גיבור, הקב"ה מחזיק בידו ומאמץ את לבבו. אם אינו עשיר, הקב"ה מעשירו. ואם הוא בארץ אחרת מובדל מקרוביו, הקב"ה מקרב אותו".

נורא ואיום - - -

כוחו של ביטחון!!!

הביטחון יכול להפוך את האדם מטיפש לחכם. מחלש לגבור. מעני לעשיר. לגרום שהקב"ה יקרב אותו.

והביטוי לביטחון הוא התפילה לקב"ה.

צריך רק תפילה ותפילה, בלי שיעור, והכול מסתדר.

על ידי תפילה האדם יכול לפעול כל דבר.

בני אדם אינן מכירים בכוחה של תפילה.

קחו עמכם דברים - התפללו אל ה', בטחו בו, תצפו לו, תקוו לו - ותזכו לראות כל מיני ישועות בכל מילי דמיטב.

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה 2 > 2 (לאחר בחירת השפה)

לשליחת סיפורים במייל: hphp6176@gmail.com

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית
לקבלת העלון במייל B023011300@GMAIL.COM

תגובות המצטרפים

לכבוד השליחים הטובים מערכת "השגחה פרטית", שלום וברכה! התחלנו את המנוי למגזין לפני כחצי שנה, ומאז "התמנינו" להיות בוטחים ומאמינים בהקב"ה ביתר שאת וביתר עוז. זכינו להתחזק יחד, וברוך ה' מאז גם זכינו לראות ישועות. תודה גדולה על ההשקעה המרובה במגזין המיוחד, התכנים ממש מדהימים.

זכיתם! ואתם שליחים טובים להפיץ את אור האמונה, ומגלגלין זכות ע"י זכאי - ה' הטוב יתן לכם הלאה כח בשליחות המיוחדת!

ח. פ. - חיפה

גם אתם מכניסים את האור הביתה

הצטרפו היום, ותראו איך שהרוגע והשלווה מגיעים לכל בני הבית

התקשרו עכשיו
לשלוחה 3 *6176

או בעמדות 'נדרים פלוס' על-שם 'מגזין השגחה פרטית'

עדיין יש את אפשרות לקבל את כל המגזינים שיצאו עד עתה

במתנה

שאלו את המוקדן

הדפסה 'פרינט-גוט'

מכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה

לועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפה

וַיְחִי

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 780
במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2,
השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00.
השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה:
9779997777, סיסמת כניסה: 777.

ברינה יקצורו

עלון מס' 655 שנה י"ד **העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל** **י"ג טבת תשפ"ד**

דבר העורך

פרשת ויחי מסיימת את חומש בראשית - ספר הישר.
כתוב בפרשה (מ"ח, כ"ב): "וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי". ארץ ישראל התחלקה לכל השבטים, אבל את העיר שכם יעקב נתן ליוסף במתנה, חלק אחד יותר משאר אחיו, משום ששם הוא נמכר על ידי אחיו. העיר שכם - מאז ומעולם ועד עצם היום הזה - היא עיר המועדת לפורענות. יוסף נמכר בה, דינה נטמאה שם, ועד עצם היום הזה זוהי עיר שלא מפסיקה להוציא פיגועי טרור קשות ואכזריות היוצאות מתוכה.
אך מנגד, המילה **שכם** בראשי תיבות: **ש'ם כ'בוד מ'לכותו.** היא עיר מקודשת, שיוסף, וכן מנשה ואפרים, קבורים בתוכה. והנה, יעקב אבינו מדגיש שאת העיר שכם הוא לקח מיד האמורי "בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי". חרב וקשת הם שמות של כלי מלחמה. ואכן, שמעון ולוי נטלו איש חרבו, נלחמו באנשי שכם והרגו את כולם.
ברם, אונקלוס תרגם את המילים "בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי" - "בצלותי ובבעותי", כלומר: בתפילתי ובבקשתי. בזה בא יעקב אבינו ולימד את בניו, לדורי דורות שכוחנו אינו תלוי בחרב, או בכל כלי מלחמה אחר. אם תתעורר איזושהי מחשבה בליבכם כי אתם, בכוחכם, בחרבכם ובקשתכם, ניצחתם את אנשי שכם - טעות גדולה היא בידכם! לא כוחכם ועוצם ידכם עשה לכם את החיל הזה! מה שהצלחתם לכבוש את שכם - אין זה אלא מכח התפילות והבקשות שהתפללתי לבורא עולם שיתן אותה בידכם!
רבנו **הבן איש חי** זיע"א מביא בעניין זה סיפור: אדם הלך ביער, ולפתע ראה מולו אריה אימתני, הוא נתקף חרדה נוראה, ולא הצליח להעלות בדעתו כל רעיון איך להיחלץ ממנו. בצר לו, הרים את מקלו לכיוון האריה ועשה תנועה כאילו המקל הזה הוא רובה, והשמיע בפיו קול של יריה. והנה, הפלא ופלא! שני כדורים עפו לעברו של האריה, והוא נפל על האדמה פצוע, וכעבור שניות ספורות מת! האיש אחז במקלו והחל לחבקו ולנשקו: "איזה מקל פלאים אתה... ממש כמו מטהו של משה רבינו"... לפתע הוא שומע קול מעל ראשו. הוא הרים את ראשו וראה שעל העץ, גבוה, יושב צייד, עם רובה בידו. הצייד חייך לעומתו ואמר לו: "שוטה שבעולם! כלום באמת סבור אתה שהמקל שבידך הוא שהרג את האריה? אני הוא זה שהבחנתי במצוקתך ויריתי את הכדורים מהרובה שבידי והרגתי אותו. אילו לא הייתי כאן - היה האריה טורף אותך עם המקל שבידך"...
כחנו ועוצם ידנו אינם אלא מקלות עץ פשוטים שרק נראים כמביאים את הניצחון על האויב, ולמעשה הניצחון מושג ע"י היושב במרומים - הקב"ה, ומפיל את אויבנו תחתינו.
אדם מתהלך בעולם, ומולו ניצבים מידי פעם, "אריות". לאריות אלו יש כל מיני שמות. היום, למשל, קוראים לאריה הזה חמאס או איראן או חיזבאלה ואו כל ארגוני הטרור. מי הכסיל שיחשוב שאפשר לחסל את האריות האלו במקלות עץ? גם עם הטילים ומסוקי הקרב החדישים ביותר לא מצליחים להדביר את הטרור הגואה! אין זאת אלא שהכח האמיתי הוא כוח עליון ששולט ביקום כולו, ומשם מתנהלת המלחמה, ברצותו מצליחים יותר, וברצותו מצליחים פחות. הכל תלוי בזכויותינו ובמעשינו הטובים. הוא היורה, הוא המנטרל, וכל הדיבורים בסגנון: 'תקפנו, נטרלנו, חיסלנו' - אינם אלא דיבורי הבל. מחובתנו לעשות השתדלות - בתחבולות תעשה מלחמה, אך לזכור כי זוהי רק השתדלות, ובסופו של דבר הקב"ה הוא הפועל ועושה הכל.

שבת שלום

וַיְחִי - תוכן ענייני הפרשה

א. יעקב חי 17 שנות שַׁלְוָה במצרים.
ב. יעקב קורא ליוסף ומשביעו שלא יקברנו במצרים, אלא בחברון (במערת המכפלה).
ג. ברכת יעקב לאפרים ומנשה-ברכת הנצח של האבות לבנים.
ד. ברכות יעקב לבניו "אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אֹתָם".
ה. פטירת יעקב אבינו ע"ה - בכיה ואבל במצרים שבעים יום.
ו. עליית יוסף ואחיו לארץ ישראל לקבור את יעקב במערת המכפלה, עִמָּהֶם באים כל עבדי פרעה, וזקני ארץ מצרים, ובדרך - ליד הירדן בְּגֹרֶן הָאָטָד - מספד גדול.
ז. האחים מבקשים מיוסף מחילה על המכירה, ויוסף משיבם שאין בליבו תרעומת עליהם, וניחם אותם שהיה זה בהשגחת ה', כדי שיפרנסם בשנות הרעב.
ח. גדולת יוסף ופטירתו, וּמַשְׁבִּיעַ את אחיו, שיעלו את עצמותיו לארץ ישראל לכשיגאלו.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהֶם יוֹסֵף אַל תִּירָאוּ... אֱלֹקִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה" (נ, י"ט-כ') – צער לשכינה

החיד"א - רבי חיים יוסף אזולאי זיע"א היה מספר, שמעתי מרבי חיים בן עטר בעל 'אור החיים' הקדוש זיע"א סיפור זה: מעשה באדם עשיר תקיף וחצוף וגם היה קרוב למלכות, שזילזל ופגע בכבודו של תלמיד חכם וירא שמים אחד. פנה אליו ה'אור החיים' הקדוש וביקש מהתלמיד חכם שימחול לעשיר ויעשה שלום. השיבו החכם בענוות חן, כבר תיכף ומיד לאחר מעשה מחלתי לו, ונימק פשר זריזותו, היות ובזוהר נאמר, כי חטאים של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, אם כן איפוא כל רגע ורגע שלא אמחול לעוון העשיר הלז, הרי יש צער לשכינה הקדושה, מהכבדה נוספת שנגרמה בגללי, לכן מיהרתי למחול לו, ועל ידי זה למנוע צער מהשכינה. כששמע ה'אור החיים' הקדוש את נימוק החכם הוא נהנה ושיבחו מאוד.
והחיד"א הקדוש חוזר ומשנן סיפור זה פעמים רבות, רק בספרו 'מראית עין' הוא מביאו ארבע פעמים, ומציין היות ועניין זה יקר בעיני והוא יסוד בעבודת ה', צריך לחזור עליו כמה וכמה פעמים.

"וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד" (מ"ז, כ"ט) - ללמוד תורה וגם לעזור בבית

מסופר על אברך בן תורה שנכנס אל הרה"ק מבריסק רבי יצחק זאב הלוי סולובייציק זיע"א, והתאונן כי אשתו דורשת ממנו לעזור בבית בטיפול הילדים, הוא טוען שיש לו פטור כי תלמוד תורה כנגד כולם, עם מי הצדק? השיב לו הגאון: הלא אפשר לקיים שניהם, כשהייתי אברך אב לשלושה ילדים מה עשיתי, הושבתי ילד אחד על ברך אחת, השני על הברך השניה, בידי נענעתי את עריסת התינוק, וגם שקעתי בלימוד.

"וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם" (מ"ז, כ"ט) – חסד של אמת

וברש"י: חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול.

שאל 'הכתב סופר' זצ"ל, מפני מה צריך היה יעקב אבינו להדגיש ליוסף שיעשה עמו חסד של אמת, הרי כל חסד שעושים עם המת הוא 'של אמת'? והרא"ם (רבי אליהו מזרחי זצ"ל) מוסיף ומקשה, הלא יוסף קיבל שכר עבור טרחתו, כי ניתנה לו שכם כנחלה וגם ניתן לו חלק הבכורה, ששני בניו נהפכו לשבטים.

ומתרץ, שבשעה שיעקב ביקש מיוסף שיקברהו במערת המכפלה, עדיין לא נתן לו את שכם ואת הבכורה ועשה זאת לשם שמים. אך עדיין נשאר קשה אם יעקב חשב לתת לו שכר על פעולתו, למה קרא לזה חסד של אמת? מתרץ 'הכתב סופר', יעקב ידע שיוסף יתקשה לעזוב את מצרים, ופרעה לא יסכים לכך, אבל גם ידע שהבא לעשות מצוה לשם שמים, הקב"ה עוזר ומסייע לו, אך בתנאי שעושה זאת שלא על מנת לקבל פרס, אבל אם עושה זאת בשביל שכר, לא תהיה לו הסייעתא דשמיא הדרושה. לכן ביקש ממנו שתהיה כוונתו לשם חסד ואמת, ולא לתשלומין.

וזה 'וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת' - הגם שאשלם לך, תעשה עם כוונה לשם חסד שעושים עם כל המתים, כדי שתהיה לך סייעתא דשמיא.

והסביר 'הכתב סופר' שיש שני סוגים של עושי חסד. יש כאלו העושים חסד מפני שמרגישים הכרח חברתי לעשות כן. שאם בא עני לפתח ביתו, פעמים רבות נותן לו צדקה מפני שמרגיש שאינו יכול לשלוח את העני ריקם, או מפני שלא רוצה להיות גרוע מאחרים הנותנים, חסד זה נקרא חסד של שקר.

חסד של אמת הוא חסד שעושה בכוונה להיטיב לשני, ולא בגלל אי נעימות להשיב את פניו ריקם.

כל השנים שיוסף זן ופרנס את אביו כשהיה במצרים, היה חייב לעשות זאת גם אם לא היה רוצה, מפני הבושה ממצרים שפרעה א"ל 'בְּמֵיטַב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת אָבִיךָ', ולכן חסד זה לא יכול להיחשב כחסד של אמת. אך בקשת יעקב לקברו בארץ ישראל הייתה כנגד כבוד יוסף, שלכבוד ולתפארת היה נחשב אילו נקבר יעקב במצרים, וכן היה רצון פרעה (רמב"ן פסוק ל"א), ויוסף מילא רצון אביו בלב שלם.

"מִי אֵלֶּה" (מ"ח, ח) – להתפלל על הילדים

וברש"י: שאינם ראויים לברכה.

יש להתאמץ בתפילה עבור בנים מהוגנים - למען לא ניגע לריק. תמיד תהיה תפילה שגורה בפי האב והאם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות, ויכוונו מאוד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים 'ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', וכן כשאומרים בתפילת ובא לציון "למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה" (עטרת זקנים או"ח סימן מ"ז והביאו המ"ב שם סק"י).

ובמקום אחר מביא המשנה ברורה (סימן קכ"ב סק"ח) בשם ה'חיי אדם' שנכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום שלא תמוש התורה מפיו ומפי זרעו וזרע זרעו, ושיהיו כל יוצאי חלציו עובדי ה' באמת.

"וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמוֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה" (מ"ח, כ)

כל הברכות שהאבות הקדושים ברכו לבניהם, כמו אברהם ליצחק, ויצחק ליעקב, לא נאמר בהם שהברכה הזו תישאר כברכה שבה יברך כל אדם את בניו, רק על ברכה זו נאמר כן, כמו שפרש"י: הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו 'יְשִׂמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה', וא"כ נראה שברכה זו היא גדולה וחשובה מאוד ומועילה, ובאמת נשארה ברכה זו כנוסח הברכה של איש לבניו לדורות.

ומה המיוחד שהיה באפרים ומנשה שראוי להתברך בהם? כשנתבונן נראה שאכן יש בזה דבר שהוא ראוי להיות לדוגמא ולברכה, אחת המידות הכי גדולות היא מידת הקנאה, וכבר אמר הרא"ש (בארחות חיים): אל תתן בלבבך קנאה שזו היא חולה רעה שאין לה רפואה, ואמר קהלת, ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והיא קנאת איש מרעהו, ועוד אמר 'וּרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה' (משלי י"ד, ל) - כי הקנאה גורמת לאדם לרקב עצמות ממש מכאב והתמרמרות, ואשרי לו לאדם אם יכול להגיע בתיקון נפשו שלא תשלוט עליו, ותהיה לו עין טובה על חבריו.

הבה נתבונן, מנשה הוא הבכור וראוי היה להקדימו בכל דבר, וכן עשה יוסף שלקח את אפרים בימינו משמאל אביו, ואת מנשה בשמאלו מימין אביו, דייק להגן שלא תהיה פגיעה בבכורתו של מנשה, אבל יעקב אבינו שכל את ידיו וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם את יד ימינו וּשְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה, והקדימו בברכתו להקדימו בברכה, בדגלים, ובחנוכת הנשיאים.

אפשר לנו לשער את הפתעתו ואת צערו של מנשה על עלבון גדול הזה, הרי ידע מה חשיבותן של ברכות יעקב, גם יוסף עצמו נבהל, כמו שמעידה התורה, "וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע בְּעֵינָיו" אבל מנשה עצמו לא הגיב ולא אמר ולא עשה כלום, לא בשעת מעשה, ולא לאחר מכן, האם דבר פשוט הוא? הרי קשה מאוד הוא לאדם לסבול ולראות עצמו פחות מחברו, ועל זה נכשלו רבים ונאבדו, כפי שמובא ב'מסילת ישרים' (פי"א) מי גרם לירבעם, מי גרם לקרח, מי גרם למרגלים, מי גרם לשאול, מי גרם ליואב, נוראות להתבונן בזה בעומק ודקות העניין! ומה גם שהבכור יישאר לנצח פחות בכבודו מאחיו הקטן?

יעקב אבינו שראה את צדקתו וענוותנותו של מנשה גם בעת קשה זו עבורו, ציווה שברכתו זו תישאר ברכה לנצח וכל אדם יברך את בניו 'יְשִׂמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה', ותישאר ביניהם אהבת אחים נאמנה. וזו ברכה יקרה, שיוכל אדם לעמוד במצבים מעין אלו בשלמות הנפש, ומכאן פתח למידות טובות, ולגאולה השלמה, שֶׁבְּאֵין קנאה אין שנאה.

[דבריהם זכרונם]

וַיְצַוּוּ אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר" (נ, ט"ז)

את מי שלחו בני יעקב ליוסף אחר פטירת אביהם?

שלוש דעות מצינו בחז"ל: **א.** התרגום יונתן בן עוזיאל וכן בתרגום ירושלמי מובא: ששלחו את בלהה שפחת רחל ליוסף, וצ"ע שמהכתוב משמע שהשליחים היו רבים שנאמר 'וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו'.

ב. רש"י מביא ששלחו את בני בלהה שהיו רגילין אצלו, שנאמר 'וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה'.

ג. ה'ספורנו' כתב ציוו לעבדי יעקב.

"וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנַעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה" (נ, י"ג) – מבצע לילי של ילד בן שמונה – סיפור

שיחת הטלפון שקיבל קובי סגל הפתיעה אותו מאוד. זה היה בוקר קשה, שבו אביו, ר' פינחס סגל, החזיר את נשמתו ליוצרו, והוא בן 85 שנה.

ר' פינחס התגורר בבני-ברק, אבל בימיו האחרונים אושפז במרכז הרפואי הדסה בירושלים, ושם נפטר בכ"ה בשבט תשע"ג. "הייתי שבור ומבולבל", מספר עורך הדין וההיסטוריון יעקב סגל, תושב מיתר שבדרום. "מעולם לא חוויתי אֵבֶל על בן משפחה קרוב, ולא כל-כך ידעתי מה לעשות. עם זה, חשבתי שהואיל ואבי נפטר בירושלים, אולי כדאי שייקבר בעיר הקודש".

סגל פנה אל גיסו, שיש לו יותר ניסיון במצבים כאלה. "אנא בדוק היכן אפשר למצוא מקום קבורה בירושלים".

בשל מצוקת מקומות לקבורת קרקע בירושלים קשה מאוד להשיג מקום קבורה אלא בתשלום גבוה.

הגיס פנה אל 'חברה קדישא' השייכת לעדת חסידים, מאחר שהנפטר בא ממשפחה של חסידי גור. אמנם הוא לא היה בעל חזות חיצונית של חסיד גור, אבל היה לו קשר עמוק לחסידות זו. עם עלייתו לארץ, אחרי ששרד את מחנות ההשמדה בשואה, נסע קודם כול לאדמו"ר 'אמרי אמת' מגור. "כיצד נוכל לדעת שאכן הנפטר קשור לחסידות גור"? נשאל הגיס. סגל ביקש מגיסו למסור כי הגבאי בבית הכנסת הגוראי שבו התפלל אביו יוכל לאשר זאת.

חלפו שתי דקות וסגל קיבל שיחת טלפון. מעברו השני של הקו היה איש ה'חברה קדישא'. "אנחנו נקבור את אביך בירושלים, בלי שתצטרכו לשלם אפילו פרוטה אחת", הדהים את סגל. "רק תבחרו, הר הזיתים או הר המנוחות". האיש אף הציע לשמור עוד קבר לצד האב, בעבור רעייתו, לאחר מאה ועשרים שנותיה, במחיר סביר לגמרי.

סגל הנרגש הודה לאיש מקרב לב. ואכן, כפי שהובטח כך היה. ההלוויה נערכה בירושלים, לפי כל המנהגים המקובלים, והאב נטמן בהר המנוחות.

"רק במהלך ימי השבעה תפסתי פתאום שהעובדה שאבי נטמן בחלקת קרקע בלי תשלום אינה טבעית כלל", מספר סגל. "התחלתי לתהות לפשר הדבר, ואז נזכרתי בסיפור שאבי סיפר לנו: אבי נולד בעיר ויילון שבפולין. בעיר התגוררה קהילה יהודית מפוארת, בת כעשרת-אלפים נפש. סבי, ר' יעקב סגל (שאני קרוי על שמו), היה דמות ידועה בעיר. הוא שימש גבאי בית הכנסת ואף התנדב ב'חברה קדישא' המקומית. הסיפור אירע בשנת תרצ"ו (1936). אחד מדייני העיר היה הרב חיים סרבניק. הוא היה יהודי נשוא פנים ודמות נערצת. באותם ימים השתוללו באזור מגיפות. הדיין חלה, וכאשר מצבו החמיר, הועבר למרכז רפואי בקרקוב. אך למרבה הצער מצבו הידרדר והוא נפטר.

בשל המגיפות אסר החוק הפולני להעביר מתים מעיר לעיר. הנוהל קבע שיש לקבור את הנפטר במקום שבו נפטר ובאותו יום. לא הועילו הפצרות בני המשפחה ופניות בני הקהילה. הרב סרבניק נקבר בבית העלמין העירוני של קרקוב, והשלטונות אפילו לא התירו לעשות לו 'טהרה'. הקבורה נערכה בלי מניין ואמירת קדיש, והנפטר נטמן בארון ברזל אטום, בניסיון למנוע את הפצת המחלה. כך האמינו באותם ימים.

היהודים בעיר ויילון זעמו, ותבעו להעביר את הנפטר לעיר מגוריו. לאחר מאמצי שתדלנות רבים ניתנה הסכמה, בתנאי שהנפטר יונח בארון עץ שיוקף בארון פח, שאותו יקיפו בארון עץ, כדי לשוות לו מראה מכובד. כך נערכה ההלוויה בוויילון, בליווי כוח משטרה גדול, שעקב אחר מסע ההלוויה עד בית העלמין.

כשבועיים לאחר ההלוויה נשמעו דפיקות על דלת ביתו של סבי. 'מי שם'? שאלה סבתי. 'יענקל בלאכנר ויענקל גלר', נשמע קול מבעד לדלת. השניים נכנסו פנימה והציגו לפני סבי את תכניתם הנועזת. סבי נענה ופנה אל מיטתו של אבי, שהיה אז בן שמונה בלבד, והעירו משנתו.

בחסות החשיכה יצאה הקבוצה אל בית העלמין היהודי. במקום המתינו להם עוד כמה יהודים ויחד החלו בחפירת הקבר והוצאת הארון. סבי, שהיה מאנשי ה'חברה קדישא', סייע בעריכת הטהרה, שהייתה קשה מאוד לביצוע, מאחר שזה כבר היה כעבור יותר משבועיים מהפטירה. אבי עמד לצידו וסייע לו במלאכה, על אף הקושי הגדול.

בתוך כך עמלו כמה אנשים על בניית ארון קבורה חדש. אחרי שעות של עבודה באישון לילה הונח הנפטר בארון העץ ונטמן שוב באדמה.

אבי סיפר כי המראות הקשים והריח הנורא לא הרפו מכל העוסקים במלאכה. כשבוע לאחר אותו לילה לא הצליח סבי להכניס דבר מאכל לפיו. כל דבר שניסה לאכול - הקיא"...

ומסיים עו"ד סגל: "אבי סיפר לנו את המעשה בפשטות גמורה. הוא לא חש שסבי והוא עשו מעשה יוצא דופן. בימי השבעה חשבתי לעצמי שכאשר ילד בן שמונה עושה מעשה נאצל כל-כך, הוא זוכה לשכר משמיים מידה כנגד מידה, כמאמר הגמרא (כתובות עב:). כך זכה אבי להיקבר בהר המנוחות בירושלים בלי עלות".

"וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי מֵת אֲבִיהֶם, וַיֹּאמְרוּ, לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף" (נ, טו)

אחרי הסתלקות רבי יצחק מוורקי מילא את מקומו בנו, רבי מנחם-מענדל. הוא הסתגר יותר בחדרו ועסק בעבודת הקודש שלו, אך כשחלפו הימים החל להרגיש שידידיו ומכריו משכבר חשים תרעומת עליו, שאינו פותח לפניהם את דלתותיו כבעבר.

אמר להם: כתוב בתורה: "וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי מֵת אֲבִיהֶם, וַיֹּאמְרוּ, לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף". ורש"י מפרש: "שהיו רגילין לסעוד על שולחנו והיה מקרבן, ומשמת יעקב - לא קירבן". ולכאורה, מדוע באמת לא קירבם?

הסביר הצדיק: כשיעקב חי, היה הוא הרבי והמנהיג, וממילא יכול היה יוסף להתרועע עם אחיו. אבל אחרי פטירתו נעשה יוסף המנהיג, ונאלץ לסגור מעט את הדלת בפניהם; ואילו הם חשבו שהוא עושה זאת מחמת שנאה...

"עַד כִּי יָבֹא שִׁילוֹ" (מט, י) – האצטלה מוכנה

כשה'חפץ חיים' נסע ברחבי המדינה למכור את ספרו 'משנה ברורה', ראו שיש עימו אצטלה חדשה של משי, ארוזה בחבילה, שלא לבשה מעולם. כששאלו אותו למה הוא נושאה עימו אם אינו לובשה לעולם, ענה בתמימות: בכל רגע אנו מצפים לשמוע את שופרו של משיח, וכיצד אספיק להשיג ברגע האחרון בגד חדש לכבודו. [עיטורי תורה]

"וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת" (מז, כט) – תעלומת הצוואה – סיפור

ר' אהרן מרגלית, שספרו האוטוביוגרפי ('אתהלך'), המגולל את סיפורו האישי, הרטיט לבבות ברחבי העולם כולו, סיים את הרצאתו. נושא ההרצאה באותו ערב, בשנת תשע"א (2011), היה על הקשר שבין הורים לילדיהם ועל החובה המוטלת על הילדים להעריך את השקעת ההורים בהם.

המשתתפים בהרצאה הקיפו את הרב מרגלית בשאלות, והוא השיב בסבלנות על כל שאלה. כשסיים פנה לעבר רכבו. בחניון עמדו שני בני זוג והמתינו לו.

"נהניתי מאוד מההרצאה", פתחה האישה, "והחלטתי להתקשר לבעלי כדי להיוועץ בך בסוגיה משפחתית כאובה".

בעלה של האישה סיפר כי הוא בן בכור מבין שמונה אחים ואחיות. אביו, שהיה בעל ממון, נפטר לפני כחודשיים. האב היה אדם מסודר ומחושב. את צוואתו הפקיד בידי רב בית הכנסת. את הצוואה צילם בשמונה עותקים, וכל אחד ואחד מהם חתום בחתימת ידו. הוא ביקש מהרב שאחרי מותו ימסור את הצוואה לילדיו.

אחרי ה'שבעה' מילא הרב את בקשת הנפטר. הוא זימן את כל הילדים והקריא להם את הצוואה. האב פירט את נכסיו, שהסתכמו ב-11 מיליון שקלים. את הכסף הורה האב לחלק שווה בשווה בין שבעת ילדיו שאחרי הבכור. לבכור עצמו לא הוריש מאומה...

הילדים עיינו בעותק שנמסר לכל אחד ואחת מהם. כתב היד היה בהיר, נקי ומסודר. ניכר היה שהדברים נכתבו לאחר מחשבה, ביישוב הדעת.

המשפחה הייתה בהלם. הבן הבכור לא ידע את נפשו. איך זה ייתכן? מדוע יקופח חלקו? אחת האחיות הציעה להתעלם מהצוואה ולהתחלק ברכוש בשווה, אך הבכור סירב ואמר שיש לקיים את רצון אביו.

"אינני מבין מדוע ציווה כך", אמר האיש בקול שבור לרב מרגלית. "הלוא הייתי הבן האהוב והקרוב אליו"...

שעה ארוכה שפך הבן את ליבו. "אני מוותר על הכסף, אבל רוצה להבין למה? איך אבי עשה לי דבר כזה?! המחשבות האלה אינן מניחות לי". הרב מרגלית האזין לדברים בתדהמה. הוא עיין בצוואה, לאורו של פנס הרחוב, וראה כי אכן היא כתובה בשיקול דעת מלא. מה יאמר? איך יוכל לסייע לאדם השבור העומד מולו? ופתאום נצנצה קרן אור במוחו. "אביך היה אדם חכם ומסודר, וחייבת להיות סיבה טובה להחלטתו", אמר. "בוא ננסה לחשוב יחד".

"אדרבה"! השיב הבן. "לדבריך, מצבו הקוגניטיבי של אביך טרם פטירתו היה מצוין. האם פגעת בו אי-פעם"?...

"האמן לי ר' אהרון, חוץ ממשובות ילדות אינני מצליח להיזכר בדבר"!

הרב מרגלית שאל לעיסוקו. "אני אברך הלומד בכולל", השיב האיש. "אבי אהב את העובדה שאני היחיד מבין בניו שנשאר בין כותלי בית המדרש, והעניק לי מלגה חודשית קבועה".

"כמה ילדים יש לך"?...

"שנים-עשר, בלי עין הרע. כולם כבר נישאו, ברוך השם. האחרון התחתן לפני כשלוש שנים".

"האם אביך עזר לך בנישואי הילדים"?

"בוודאי. לכל נכד במשפחה נתן אבי עשרת-אלפים שקלים, ולי נתן נוסף על כך חמישים אלף דולר לכל חתונה, מאחר ששאר אחיי היו מסודרים כלכלית ואילו אני חייתי בדוחק.

ואגב, לפני שלוש שנים אבי ביטל את צוואתו הראשונה וכתב את זו השנייה. לא ידוע לנו מה תוכנה של הראשונה".

חיוך קל נמתח בזווית פיו של הרב מרגלית, והוא אמר: "חמישים אלף דולר כפול שנים-עשר מסתכמים לשש-מאות אלף דולר. בתוספת המלגה החודשית יוצא שקיבלת יותר משלושה מיליון שקלים, בעוד יתר אחיך התחלקו יחדיו באחד-עשר מיליון שקלים. לפי החשבון הזה נמצא שקיבלת בדיוק פי שניים מכל אחד ואחת מאחיך"!...

צמרמורת אחזה באיש. אכן, בסך הכול קיבל פי שניים מכולם!

דמעות הקלה פרצו מעיניו. "אם כן, מדוע אבי לא כתב זאת בצוואה? מדוע נגזר עליי להתבזות לפני כולם"? מלמל.

"אביך הניח שתבין זאת", הסביר הרב מרגלית. "מטבע הדברים יש לאדם הכרת הטוב, והוא זוכר את מי שעזר לו, ובוודאי כשמדובר באביו. נראה שאביך החליט לשנות את צוואתו אחרי שסיימת לחתן את ילדיך, כשסיים לתת לך, כהוראת התורה, פי שניים משאר ילדיו.

"ייתכן שלא רצה לכתוב זאת בפירוש, כדי שלא לעורר את קנאת האחים. הוא ציפה שתבין זאת בעצמך"...

נהרה עלתה על פני בני הזוג. האיש אמר לאשתו כי עליהם לערוך סעודה מיוחדת לכל בני המשפחה, ובמהלכה יספר את הדברים ויוכיח לכולם עד כמה נהג אביהם כראוי.

"יהיה בזה כיבוד אב גדול", אמר הבן, "וגם דיבורי הלשון הרע עליו או עליי ייפסקו".

"עלינו לחפש תמיד את נקודת הזכות", מסכם הרב מרגלית. "גם אם לא הצלחנו, עלינו לנסות שוב ושוב, משום שתמיד הנקודה הזאת קיימת". [על-פי סיפורו של הרב מרגלית]

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה

רון ברינה

"לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה
נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה
חיים קיומרס בן חורשיד : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דויד (רוג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון
הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר : אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה : לאה רחל בת איריס : בתיה בת אסתר
זהבה בת אטו : נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
הדס הודיה בת פאולה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : עדי בת מזל

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

טיב המעשיות

כתב הרה"ק בעל ההילולא בספרו "אגרא דכלה" פרשא דידן, וזל"ק: "ויקרבו ימי ישראל למות (מז, כט). ענין אומרו ב'ימי' יעקב לשון 'קרבות' למיתה. – נ"ל שהוא על פי מ"ש הקדוש הרשב"י באידרא זוטא (זוה"ק ח"ג רצא:) ביומא דהילולא דילית, שאמר שכל ימיו היה מצפה ליום הזה".

"להיות שהצדיקים ביום פטירתם, אזי נתוסף רוחם, ומגיעים להשגה גדולה שלא השיגו כל ימיהם".

"ואם כן צדיקים כאלו, יש להם בכל הימים קרבות הדעת עד יום המיתה, שמצפים אליו לההשגה הגדולה והנכבדת".

"וזה שאמר ביעקב גם כן, 'ויקרבו ימי ישראל למות' – שכל ימיו היה להם קרבות עם יומא דהלולא דילית, והיו כל הימים משתוקקים וכוספים ליום הזה" עכלה"ט.

וכבר נודע בספרים הקדושים, שהצדיקים קדושי עליון חשים ומרגישים ביומא דהילולא שלהם, ובכן רומז לפנינו כאן בעל ההילולא זצוק"ל בספרו בהאי שבתא שחל בה יומא דהלולא דידית, על ההשתוקקות והכיסופין להאי יומא עילאה רבא.

וכאשר הביא בזה מדברי התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע בסדר האדרא שהעיד בקדשו על האי יומא דהילולא רבא [ל"ג בעומר], בזה"ל (ח"ג רצא:): "בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא עִלָּאָה, אָרִים יְדוֹי, וּבָכָה וְחַיִּיךְ וכו'. הָאִידָּנָא אַסְהַדְנָא עָלַי, דְּכָל יוֹמִין דְּקָאֵימְנָא תָּאִיבְנָא לְמֶחֱמֵי יוֹמָא דָּא, וְלָא סָלִיק בִּרְעוּתִי בַּר הָאִידָּנָא, דְּהָא בְּעִטְרָא דָּא מִתְעַטַּר הַאי יוֹמָא וכו'. דְּהָא כָּל יוֹמָא דָּא בִּרְשׁוּתִי קַיְּימָא, וְהַשְׁתָּא שָׁרֵינָא לְגַלָּאָה מִלִּין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי" ע"כ.

ברם יש לציין למ"ש הרה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש זצוק"ל, בספרו "דברי תורה" (מהדורא תמינאה אות לה וש"נ) שמצינו בכמה צדיקים שבאותה פרשה שנסתלקו לבית עולמם אין בספריהם חידושי תורה לאותה פרשה, או שיש מעט דמעט. שכן הוא בספה"ק "נועם אלימלך", שלא נמצא בספרו על פרשת ויקהל שחל ביומא דהלולא דידיה. וכתב כמו כן אצל עוד צדיקים, ולגבי הגה"ק בעל ההילולא דידן שהיה זקנו, שהוא חל או בפרשת ויחי או בפרשת שמות ובשני הפרשיות האלו לא נמצא רק מעט מזעיר בספרו "אגרא דכלה", [ובכל הפרשיות שם נמצא הרבה עשרה פעמים ככה ויותר]. ובפרשת שמות [אשר בה חל יומא דהלולא הנ"ל רובא דרובא] נדפס: "חסר הסיום, חבל על דאבדין ולא משתכחין, ולא נמצא יותר בכתי"ק". רומז על יומא דהלולא דידיה וסילוקו של צדיק דאבדין ולא משתכחין ולא נמצא יותר, עכ"ל. ואף על פי כן כמשנ"ת רומז בעל ההילולא דנן להדיא בפרשתן על יומא דהלולא דיליה.

וכמו כן הוא בספה"ק "נועם אלימלך" זי"ע, שאף כי כמו שכתב המונקאטשער רב לא נדפס בספרו על פרשת ויקהל. – אף על פי כן הרי המאמר הראשון של פרשת פקודי ב'נועם אלימלך' (דפו"ר דף נג: טו"ב ד"ה ויעש למזבח) הלא אינו שייך לפרשת פקודי כי אם לפרשת ויקהל (שמות לת, ד), ואף שם רומז באותו מאמר על יומא דהלולא דידית, וכוחו המופלא של הצדיק ופעולתו לדורות עולם. כאשר "אלו הצדיקים השורפים בקדושתם וכרשפי אש ההתלהבותם, בוודאי הצדיקים הללו עליהם נאמר (איוב כב, כח) 'ותגזר אומר' וכו'. שתשים את הצדיק הזה לנס לעולם, שיבינו הכל שכל פעולותיו ומעשיו הכל מעשה ניסים וכו', 'והיה כל הנשוך' (במדבר כא, ח), שיש לו נשיכה, וחסר לו איזה דבר הן רפואה, והן מזוני חיי ובני, 'וראה אותו וחי', תיכף בראיה כל דהוא בעלמא ימשיך לו הצדיק הנ"ל הכל" עכלה"ט.

צא ולמד, ודוק ותשכת, עד כמה עמקו דברי קדושים, רמזיהם וסודותיהם, זכותם תגן עלינו ובעדנו לטובה ולברכה.

-> • <-

מרן הרה"ק בעל ה"בני יששכר" זצוק"ל, כאשר מלאו לו ח"ן שנים, חש והרגיש בנפשו על הסתלקותו הקרובה לעולם שכולו טוב. כענין שמעיד על כך בעצמו בספרו "אגרא דכלה" הנ"ל בפרשתנו: "ויקרבו ימי ישראל למות – שכל ימיו היה להם קרבות עם יומא דהלולא דילית, והיו כל הימים משתוקקים וכוספים ליום הזה" עכל"ק, ושפתי פי חכם ח"ן.

וביקש מלפני השם יתברך ששלושה ימים לפני פטירתו יהיה חולה, כדי שיידע ויבין להכין את עצמו למעבר מעולם לעולם, כעין שמצינו גבי אברהם אבינו ע"ה (סנהדרין קז:).

ואכן כך הוה, שחלה ונפל למשכב ימים ספורים לפני פטירתו, ובאותם ימי מחלתו נולד בן זכר במשפחה, נכד חדש של הצדיק בא לעולם, והיה להם לשמחה ולסימן טוב. וכאשר באו להזמינו לברית המילה כדי לשמש בהדרו בסנדקאות, וכן כדי שיתן הוא במעמד הברית את השם לרך הנולד ברוח קדשו כנהוג. דחה אותם הצדיק ואמר שלא יוכל לבוא לסנדקאות ברית המילה, ולגבי השם שצריך לתת לרך הנולד כבר יידעו מעצמם... – ובתוך שמונת ימי מילה עלה ואיתקטר בהאי קטירא בייחודא עילאה, ובמעמד הברית נקרא הרך הנולד על שם זקנו: צבי אלימלך!

ויהי כאשר התגברה מחלתו של ה"בני יששכר", התקבצו ובאו חסידים רבים לדינוב, כי לכל מקום שהגיע דבר המלך ממחלתו של הצדיק הזדרזו החסידים ויצאו להצטרף אל מעמדי התפילות שהתקיימו ברוב עם בהיכל בית מדרשו הגדול.

ובאותה עת בחדרו פנימה קיבל הרבי הק' את הבאים לפניו במאור פנים על אף חולשתו, קרא את הפתקאות בחרדת קודש, ובירך את בית ישראל באותם ימים בברכות רבות ובהתרגשות גדולה, שהבינו לאחר מכן שהיה נפרד מכל אחד ואחד בפרטות.

והנה לאחר שסיים הרבי לקבל את הקהל, וכבר נסגרה הדלת בעדו, ובעוד החסידים בבית המדרש מרבים בתפילה לשלום רבם, הגיע לפתע במרוצה 'ההוא טייעא', סוחר אחד בלתי מוכר, ושאל בנחיצות היכן הוא כאן חדרו של הרבי הקדוש. מלבושו היה הדור ונכבד, ונראה כסוחר עשיר גדול, הוא נראה לחוץ ודרש להיכנס במפגיע אל הצדיק.

משהכניסוהו בקודש פנימה, החל לפתע לבכות מאוד ואמר, הייליגער רבי! וואס וועט זיין? [רבי קדוש, מה יהיה], הנה אספתי ורכשתי 'צמר' רב ויקר מאוד, אבל הקור הגדול אינו בא, אנשים אינם סובלים מן הקור, וממילא אינם יודעים להעריך אל נכון את סגולותיה של סחורת הצמר היקרה שלי... ונמצא שנשארתי 'תקוע' עם כמויות ענק של סחורה, שיכולים חלילה לרדת לטמיון!...

הסוחר הזר בכה מאוד על נפשו, אך הרבי נענה אליו באהבה ובחיבה, והרגיע אותו, אל תדאג! עוד יהיה כאן קר מאוד [א'פרוסט], וכל הסחורה כולה תיחטף ולא יישאר ממנה כלום!

הסוחר נרגע, שמח על הברכה שקיבל, נפרד מן הרבי בברכת קודש, ויצא והלך לדרכו. והנה תיכף ומיד לאחר שעזב אותו סוחר את המקום, הגיע רגע יציאת נשמה, נסתלק הצדיק בחטף, ועלתה נשמתו לעולם שכולו טוב.

תלמידי הבני יששכר, שרבים מהם היו רבנים צדיקים מפורסמים יושבי על מדין, החלו לדבר ביניהם אודות האורח הזר

| המשך בעמוד הבא |>

הרה"ק בעל "בני יששכר" זיעועכי"א

לרגל האי יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי צבי אלימלך (בהרה"ק רבי פסח זצוק"ל) מדינוב, בעל "בני יששכר" זצוק"ל, שחל בשבתא קדישא הדין (נלב"ע ח"י טבת תר"א). נבואה נא להתדבק מעט בשולי אדרת קדשו, לכל הפחות ב'נגיעה', כנודע בדין 'השקה' שבנגיעה בעלמא מטהרת, אך בתנאי שיהיו המים מחוברים! – לפיכך דלינו כאן מן המים המתוקים שבמעיין אוצרותיו הברוכים של רבינו הרה"צ שליט"א, מאשר דרש ואשר סיפר מן המקובל בידו אודות בעל ההילולא. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

| המשך מעמוד הקודם |>

לא אני תחילת הקדושה

והיסוד של כלל ישראל מושתת ועומד על מסורות וזכות האבות הק', וכמבואר בספה"ק דיעקב אבינו כאשר ברך את מנשה ואפרים אמר המלאך הגואל וכו' והזכיר 'ושם אבותי' להורות שהמשך קיומו של עם ישראל היא רק בהתקשרותם עם האבות הקדושים ובזכותם אנו חיים, וכן אנו אומרים בתחילת שמונה עשרה 'אלוקינו ואלוקי אבותינו', וכמו שהביא ברש"י הק' בשירת הים (שמות טו ב) "אלהי אבי" – 'לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלהותו עלי מימי אבותי'.

בטעם שבני לוי לא נשתעבדו בשיעבוד מצרים

ועל זה הדרך שמעתי ביאור יפה מדוע אכן לא נשתעבדו שבט לוי בשיעבוד מצרים, ומה אכן גרם לכך שזכו לשמירה מיוחדת שלא נתפתו לפה רך של פרעה ועבדיו. וטעם הדבר כי הנה הרי מבואר שלוי האריך ימים יותר מכל השבטים, נמצא שבני לוי הסתופפו בצל זקנם יותר מכל השבטים, על כן עמדה להם זכותו של לוי שהאריך ימים להיותם שמורים מההתערבות בגויים יותר מכל שאר השבטים, הרי לנו עד כמה גדולה ונשגבה זכותם של זקני העדה שהגינה על השבט כולה שלא השתעבדו בשיעבוד מצרים.

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

'גל פרדותיו של יצחק'

בתודה לה' רכשתי דירה נאה עם צורך לשפץ ולהרחיב. שכרתי קבלן ישמעאלי שנתן הצעת מחיר הכולל את כל השיפוץ ויצאנו לדרך. אלא שמחמת המלחמה שפרצה בא"י העובדים הפלסטינאים לא הורשו להיכנס לעיר מגורי, ונאלצתי לשכור פועלים ועובדים במחירים יקרים יותר ממה שסגרתי עם הקבלן הראשי על כל העבודה הגלובלית, מה שגרם לי לחרוג מהתקציב לגמרי עד שנשארתי עם כמה וכמה דברים שהיה עלי לוותר עליהם.

קיבלתי באהבה את הדין, והודיתי לה' שבכלל הצלחתי לסיים את השיפוץ בו בזמן שאחרים רבים וטובים נתקעו לגמרי וכל כספם שתכננו להוציא על השיפוץ יוצא על שכירות, שהרי הדירה שלהם באמצע שיפוץ והכל עומד, ואילו השכירות של הדירה אליה עברו באופן זמני הפך די קבוע...

רק דבר אחד היה קשה לי, שלא נותר לי כסף לבניית מחסן מפאנלית בגינה עבור כל הארגזים והדברים שצריכים אחסון.

ידידי קבלן שיפוצים יהודי שעזר לי לסיים את העבודות בבית, עשה בירור ואמר שמחסן כזה יעלה לי שישה עשר אלף שקלים. הסברתי לו שאין בידי פרוטה, "אז תפוס אומנות אבותינו בידיך ותתחיל להתפלל לה' שישלח את הכסף עבור המחסן!!!"

המילים שלו שיצאו מהלב נכנסו לליבי, ואכן הבנתי שזו האופציה היחידה שיש לי לעשות.

התפללתי לה מקירות ליבי.

לא חלפו להם יומיים והלא יאומן קרה! מחוץ לבית הכנסת מצאתי חבר שעוסק בתיקונים קלים ושיתפתי אותו במועקה שלי. הוא היה המום ואמר: "יש לי כאן בבניין הסמוך מחסן מפורק מפאנלית בדיוק בגודל שאתה צריך, תעשה חסד ותיקח אותה מכאן, זה מפריע לכל השכנים"!!!

בתמורה לכמה שקלים הוא בנה לי את המחסן שהיה בדיוק בגודל שרציתי על הסנטימטר!!!

מסתבר ששכן שבנה בבניין שלהם והזיק לשכנים, רצה לפצות את השכנים ובנה להם מחסן בשטח הציבורי של הבניין מרצונו הטוב, אלא שחלק מהשכנים התנגדו למחסן הזה שתפס מקום ציבורי והוא פורק ונשאר להפריע במעבר!!!

רק חמר גלם במידות האלה עולה עשרת אלפים שקלים. מסתבר שהזבל שלהם היה הזהב שלי!!!

בעל המעשה:נ.מ.

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

שהגיע במרוצה בדיוק לקראת יציאת נשמה, חלקם אמרו שכנראה אותו סוחר היה אליהו הנביא ז"ל, [עיין ברכות (ו:) אליהו אדמי ליה כטייעא עי"ש]. אחרים אמרו שאיש זה כנראה מל"ו צדיקים הנסתרים. ושכל השיחה שביניהם לא היתה אלא בדרך 'משל', ודיברו על דברים נשגבים העומדים ברומו של עולם.

וכמה מתלמידיו הצדיקים פירשו אז הכוונה בפשיטות, שהיה אותו אורח נסתר בוכה על רובי תורתו הגדולה ועבודתו העצומה של ה"בני יששכר" שהכין בעולם בקדושתו, כי טוב סחרה מכל סחורה, כדי לחמם את נשמות ישראל. אבל אין בהם בישראל מספיק 'צימאון' כדי להעריך אל נכון לקבל ולהנציח את כל אותו צמר הרב שהכין עבורם. וכעין שבכה ר' יוחנן כשנכנס לבקר אצל ר' אלעזר בפ"ק דברכות (ה:): "להאי שופרא דבלי בעפרא" עי"ש – ועל כך ענה הצדיק, שעוד יהיה קר מאוד בעולם, ובוודאי יתעורר צימאונם של ישראל לקבל את השפעת הצדיק, ולא תלך עבודתו חלילה לאיבוד, וימשיך להשפיע מקדושתו גם לאחר פטירתו.

וכדחזינן שמעיינות תורתו המבורכת אכן שופעים בישראל לדורות, כי אחר פטירתו נדפסו הרבה מכתבי יד קדשו כנודע, ושמעתתיה מבדרן בבי מדרשא, והכל נהנין לאור תורתו וקדושתו.

אולם בנו אהובו, הרה"ק רבי דוד מדינוב זצוק"ל, שקיבל תיכף לאחר הקבורה את שבט ההנהגה לידו, אמר להם שיתכן שכל דבריכם נכונים וצודקים בדרך הרמז, אך הנני מכיר היטב את זה האיש ואינו לא אליהו הנביא, וגם לא צדיק נסתר... אלא בהיות שכל ימי חייו היה אבי ה"בני יששכר" זי"ע דואג מאוד לישראל, ורצה בכל נפשו להטיב עמהם, לכן שלחו לו מן השמים רגע לפני הסתלקותו את אותה בקשה, כדי שימשיך שפע ברכה טובה לישראל, ויסתלק מן העולם מתוך עזרה וסיוע לישראל קדושים. ובדעה שלמה וצלולה בחר לו לעשות את פעולתו האחרונה עלי אדמות, וכהכנה למעברו לעולם שכולו טוב בעשיית טובה ליהודי, שאין לך הכנה טובה מזו!

ובכל כיוצא בזה קיימא לן (עירובין יג:) אלו ואלו דברי אלקים חיים, [עיין חידושי הריטב"א על אתר, ובשל"ה הק' (תולדות אדם בית חכמה ענין נותן התורה ד"ה עוד יש לי לגלות) עי"ש]. וכל הני פירושים איתנהו בית, כידוע שדברי הצדיקים שיחותם וחידותם סובלים כמה וכמה פירושים, ומתחלקים לכמה ניצוצות וכוונות לעילא ולתתא, ולכל נפש לפי עניינה. ובפרט בדיבורי קודש אלו הנאמרים בעת פטירת הצדיק כשמגיע אל שיא מדרגתו כנ"ל, וכל דבריהם כגחלי אש.

-> • <-

ברכת קדשו של ה"בני יששכר" בטרם עלותו לגזני מרומים, אכן חלה ותפסה תיכף עם הסתלקותו, שנעשה לפתע 'קור' גדול בכל ארץ פולין, אשר שנים רבות לא היה כמוהו.

ואמרו הצדיקים, שזה נשתלשל מחמת ה'קור' הרוחני שירד לעולם, אחר ששקעה חמה בסילוקו של צדיק. שכל קורות עולם העשיה בגשמיות אינם אלא תוצאה מן המתרחש בעולם הרוחני, ששם נעשה ונפעל הכל בשורש, ומשתלשל עד התגשמות עולם הזה.

עד כדי כך היה אותו קור בעולם, שכשהתיישב בנו ממשיך דרכו הרה"ק רבי דוד זי"ע על כיסא קדשו לעריכת השולחן הטהור בליל שבת הראשון להנהגתו, והגישו לפניו בטיש את המרק, שאל מדוע אין המרק רותח כראוי?

ענו הגבאים המסורים, שבדרך מעבר הקדירה עם המרק מבית התבשיל עד בית המדרש, חלפו לרגע ברחוב הפתוח לאוויר העולם, ומחמת הקור הנורא הצטנן מעט המרק תיכף עם יציאתו לרחוב.

כשמוע הצדיק את תשובתם, נענה בחכמתו אל החסידים ואמר: צאו וראו כמה לימוד מוסר השכל נוכל ללמוד מן המרק דנן שהגישו לפנינו לכבוד שבת קודש!

הנה זה התבשיל אף שאין בו דעת, לא עיניים ולא לב ולא שום תאוות, משרק 'העבירו' אותו העברה בעלמא לחציית הרחוב תיכף הצטנן... קל וחומר לאדם, שיש לו עיניים ויש לו לב, והייצר הרע בוער בקרבו, כמה קרירות יצטנן ויתקרר מעבדות השי"ת, כאשר ייצא ח"ו לשוטט חוצה ברחוב! מחמת המכשולות הרבים שהרחוב מלא מזוהמתם...

-> • <-

כ"ק הרה"ק רבי ישראל מבלוז'וב זצוק"ל, בעל "שופרא דישראל", [בן הרה"ק בעל "קרן ישועה" זצוק"ל], אשר התגורר לאחר השואה בניו יורק שבארצות הברית, היה נכדו חביבו של זקנו הרה"ק בעל "צבי לצדיק" מבלוז'וב זצוק"ל – שהיה נכדו חביבו של זקנו הרה"ק בעל בני יששכר זצוק"ל [בן לבנו הרה"ק רבי דוד מדינוב זצוק"ל]. – בעת פטירתו היה הבלוז'ובער בגיל מאה שנים! ובצעירותו זכה להסתופף רבות בצל זקנו הקדוש שקירבו באהבים, והיה יונק ממנו הרבה תורה ויראת שמים, ואף העלה על הכתב את דברי תורתו בספרו הקדוש "צבי לצדיק".

בהגיעו לפרקו פרק 'האיש מקדש', נכנס לקראת חתונתו אצל זקנו הקדוש, הגיש לפניו את 'קראטעיל' ההזמנה, וכיבדו כמובן ב'סידור קידושין'. – בעיניו היה פשוט וברור שזקנו הרבי הגדול, שהיה כל כך קרוב ומקושר בו, יהיה המסדר קידושין שלו.

אך מה מאוד הופתע כשהרבי מיאן לקבל את הכיבוד, הנכד החתן חביב התפלא ותמה מדוע אין הסבא רוצה בזה, וכי מדוע יגרע חלקו משאר פרחי החסידים שזכו שהרבי הקדוש ישמש כמסדר קידושין בחופתם?

אבל הרבי סירב בכל תוקף בדבר, ולא הועילו כל הפצרותיו ובקשותיו של הנכד הנאמן. [שכבר החזיק בעת בואו בברית הנישואין, בכמה תעודות הוראה, שהעניקו לו גדולי דורו, אשר הרבו לספר בשבח גדולת תורתו ומידותיו התרומיות כידוע].

כראות ה'צבי לצדיק' שאין נכדו מבין מדוע לחסידים האחרים כן נענה לשמש כמסדר קידושין, ודוקא לו נכדו אהובו המסור אליו בכל לב ונפש מסרב. נענה הרבי וגילה לפניו מצפונות לבבו הטהור, ופירש לפניו שיחתו:

הנה ידוע ומפורסם שהאבות הקדושים באים מגן עדן להשתתף בשמחת בניהם, כמבואר בזוהר הק' פרשת פנחס (ח"ג ריט:): "יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו (תהלים קמט, ב). הַהוּא חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּעוֹשָׂיו. – 'בְּעוֹשָׂיו', בְּעוֹשׂוֹ מִבַּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אִלֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאָבִיו וְאִמּוֹ, דְּאַף עַל גַּב דְּמִיתוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לוֹן מִגַּן עֵדֶן, וְאַיְיתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָה, לְנַטְלָא חוּלָקָא דְּחֶדְוָה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וכו'. וְאַף עַל גַּב דְּאַבָּא וְאִמָּא אִתְפְּרָשׁוּ מֵהַאי עָלְמָא, חֶדְוָה בְּכָל שׁוּתָּפוּתָא הֲוִי. דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ שָׁתִיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחֶדְוָוה דִּילֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאַעְקַר מִתַּמָּן לַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ, דְּאִינוּן שׁוּתָּפִין בַּהֲדֵיהּ, וְאַיְיתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָוה, וְכֻלְּהוּ זְמִינִין תַּמָּן, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין" ע"כ.

לפיכך, הסביר הרבי, דווקא מחמת היותך נכדי אהובי שונה אתה בזה משאר החסידים, שכן כאשר התבוננתי מי ומי יהיו האורחים החשובים שיגיעו אל חופתך מעולם העליון, וערכתי את חשבון נפשי ומיעוט ערכי, ירא אנכי מאוד ולבי מתפלץ מבושה וכלימה שתאחזני, כאשר יופיע בכבודו והדרו הסבא הגדול בעל ה"בני יששכר" זצוק"ל מהיכל קדשו עם כל הפמליא של מעלה מלווים את השכינה הק' להשתתף בחופתך, ובוודאי יביט היטב ויבחון כיצד נראים כאן בעולם הזה בניו ונכדיו. וכשיתן עיניו בי כשהכל גלוי לפניו, הרי לבטח יתפלא ויתמה מאוד כשיתבונן כיצד נראה 'שייגעץ' כמוני... [כן אמר על עצמו ברוב ענוותנותו], ואיך מעיז הוא עוד את פניו ליטול לעצמו 'סידור קידושין'...

שאל הנכד רבי ישראל בדאגה, אם כן אפוא את מי אקח לסידור קידושין?

חייך הסבא לעומתו ואמר, קח נא את אביך, הלא הוא בני הרב דמתא [בעל 'קרן ישועה'] לסידור קידושין, שכן אם יראה בו הסבא ה"בני יששכר" שאינו מושלם כדבעי, הרי הוא יש לו אמתלא מצוינת ותירוץ טוב לפניו, שכל זה הוא מחמת שיש לו 'אבא' כמוני...

וכבר הגיד הרה"ק רבי אהרל'ה ראטה זצוק"ל בעל 'שומר אמונים', שהיה תלמיד מובהק של הגה"ק בעל 'צבי לצדיק' וזכה לחסות הרבה בצל כנפיו, שכשנכנס לעריכת השולחן הטהור, היה נראה כמי שכל ה'בוץ' של הבית המדרש מונח עליו, [ד'גאנצע בלאטע אויף איהעם]... לפי שנטל הכל על כתפיו. כנודע מידת הצדיקים הגדולים, שראו עצמם תמיד כגרועים ביותר מכל באי בית מדרשם, וכך היו מתקנים ומעלים אותם לשורשם הרמה, והדברים עתיקין בסוד ה' ליראיו.

רחמנא אידכר לן זכותיה דבעל "בני יששכר" זי"ע

- לעילוי נשמת -
הרה"ח רבי שמואל שמחה
בן הרה"צ ר' ישראל רוזנפלד זצ"ל
ראש הכולל ומחשובי המשפיעים בקהילתנו
נלב"ע כ"א טבת תש"פ

- ולעילוי נשמת -
האברך החשוב ממייסדי חבורת כולל
'שבתי בבית ה'
הרב יחיאל מאיר
בן הרה"ח ר' אברהם עקשטיין זצ"ל
נלב"ע י"ב טבת תשס"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצו"ב

לע"נ יעקב צבי בן ישראל | לע"נ מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה | יוסף בן טילה רוזא לרפואה שלימה | האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים | שרה שיינדל בת טילה רוזה להצלחה בכל העניינים | לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י' סיון תנצב.ה. | לע"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחט"א רבי ישראל יצחק נלב"ע י"ח כסלו תנצב.ה. | גרפצ'יק טל: 02-5002321 | קשת הרשת מיתוג יח"צ וקידום מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il | גל-פן

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 078-3331109 05276-10455 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

פתח תקווה
ממושבה למטרופולין
PETACH TIKVA

פרי עמלנו

פנינים והארות בפרשת השבוע • עלון מספר 473 • ויחי

מאוצרות הפרשה

ויחי יעקב (מז, כח)

פרש רש"י: "למה פרשה זו סתומה? לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם".

שואל רבי שלמה וולבה זצ"ל: מה הקשר בין זה שנסתמו עיניהם של ישראל לבין זה שגם הפרשה סתומה? הוא מבאר: קודשא בריך אוריתא וישראל חד הוא! כשלבני ישראל סתום – גם לתורה סתום!

רבי צדוק הכהן מלובלין הקשה: אם נסתמו עיניהם של ישראל, אם הפרשה גם היא סתומה – למה קוראים לה "ויחי"?

הוא באר: יהודי מתחיל לחיות כשיש לו קשיים, נסיונות. יעקב הצליח להקים שנים-עשר שבטים למרות כל הקשיים שעבר, למרות שעיניו כביכול היו סתומות. לזאת יקרא "חיים"!

יש שאלה, מדוע מניחים יד על העינים כשאומרים "שמע ישראל"? רבי חיים פלאג'י זצ"ל מבאר, שאין זו חכמה להגיד "שמע ישראל" כשהכל מואר. החכמה היא כשחשוך אצלך – גם אז להגיד "שמע ישראל".

אך שמעתי פירוש נוסף בשם האדמו"ר מקאליב זצ"ל, שכשהעינים פתוחות, אדם מסתכל לצדדים ואומר: 'אולי זה יעזור לי, ואולי זה יעזור לי...' כשהוא סוגר את העינים – הוא לא רואה אף אחד. הריהו כאומר: רק ה' יכול לעזור לי...

יהודי צומח דוקא מתוך קשיים. (שש באמרתך, רבי גואל אלקריף שליט"א)

יהודה אתה יודוך אחיך ידך בעורף אויביך ישתחוו לך בני אביך (מט, ח) כתב "רבנו בחיי": בברכת יהודה תמצא כל אותיות הא' ב' חוץ מאות זי"ן, לפי שמלכות ישראל הבא מיהודה אין עיקר ניצחונן בכלי זיין כשאר האומות, כי החרב ירושה לעשו, אבל מלכות ישראל לא בחרבם ירשו ארץ, ואינה נוהגת מנהג הטבע ובכח היד, רק לפי זכות ועונש בכח עליון. ומזה תמצא בשמו של יהודה שהמלכות ממנו, השם המיוחד (שם הוי"ה) שלם, כי כשישראל עושים רצון המקום, ישראל עושה חיל, ומלכותם מתגברת ומצלחת, והשם המיוחד עמהם, ואין להם צורך לכלי זיין, ולכך נחסרה אות זי"ן מברכת יהודה. ומה שנתווסף בשמו על אותיות שם ה' אות דל"ת, לפי שהיה רביעי בלידה, או מפני שהשמש בגלגל רביעי ונברא ביום ד', ומלכות יהודה נמשלה לשמש שנא' (תהלים פ"ט ל"ז) 'וכסאו כשמש נגדי'.

בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה (מח,כ) מה הטעם מברכים באפרים ומנשה ולא באבות הקדושים ושאר השבטים שהיו מורמים מאפרים ומנשה דכתיב עליהם שהם רק דומים לשבטים דכתיב כראובן ושמעון יהיו לי? י"ל, אומר רבי שלמה בלוך, שהתורה באה לומר שאף שתמיד יש ירידת הדורות והדור הבא הוא פחות מהדור שלפניו ביר"ש, אנו מברכים את ילדינו שהדור הבא יהיה שווה לדור שלנו וכאפרים ומנשה שלמרות שהיו בדור אחרי השבטים הם נשארו כראובן ושמעון, וזהו הברכה לילדינו שלא תחול בהם ירידת הדורות.

לא יסור שבט מיהודה (מט, י)

פגש אדם את הרב הקדוש הישמח ישראל מאלכסנדר זיע"א בהיותו במעינות המרפא ושאלו, מדוע הכהן גדול בתפלתו ביום הכפורים סיים בלשון התרגום "ולא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה" הלא הוא מקרא מפורש לא יסור שבט מיהודה וגו' ומדוע בחר הכהן דוקא בלשון התרגום על הפסוק?

השיבו הרבי על אתר: הרי אז נכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים ואסור לשום אדם להכנס עמו, והחזיק הכהן הגדול ביד ימינו מחתת הגחלים ובשמאלו את כף הקטורת, ואם כן לא היה באפשרותו להחזיק עמו גם כן ספר בידו, והרי אמרו חכמינו "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בעל פה", והיות שלא יכול היה לומר את מילות הפסוק בעל פה על כן אמר את מילות התרגום. (אורות רבותינו מאלכסנדר)

זבולון לחוף ימים ישכון... יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים (מט, יג)

צריך להבין למה הקדים את זבולון ליששכר, וכן מש"כ "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך", למה הקדים את זבולון, והרי יששכר הוא יותר חשוב, ותלמיד חכם קודם למחזיקי תורה, כמו שאמרו בגיטין (דף ס.)ותירץ מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצ"ל בטעמא דקרא שלענין ברכה צריך להקדים את זבולון, כדי שיששכר יבוא ללמוד כבר יהיה לו מוכן הפרנסה, שלא יצטרך לחכות ולהתבטל אפילו רגע אחד.

ושמעתי פעם עוד פשט נפלא, כמדומה מרבי אליהו דסקין שליט"א, שהרי ברמ"א (יו"ד סי' רמ"ו סעי' א') מבואר שההסכם של יששכר וזבולון הוא רק אם סיכמו לפני הלימוד, אבל אם כבר למד לא שייך לעשות על שכר ועל עוה"ב, ורק בלימוד עצמו שייך לעשות שותפות, ולכן זה שייך רק אם סיכמו לפני הלימוד. ולכן הקדימו את זבולון, שלפני שיששכר התחיל את הלימוד, ולהיות רובץ בין המשפתיים, כבר זבולון עשה איתו את ההסכם. (הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א, דברי השירה)

וירא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהיה למס עבד (מט, טו) הקושיה ידועה: אם ראה שהמנוחה טובה והארץ נעימה, מדוע החליט לסבול?

וידוע תירוצו של הרבי ר' בונים מפשיסחא זצוק"ל, דהכי פירושו, אם רוצה אדם שיהיה לו מנוחה, ירגיל עצמו "לסבול" כל דבר הבא עליו, ואיך שיהיה ישוה בעיניו, אז יהיה לו מנוחה תמיד.

בספר "פה קדוש" תירץ על פי מאמר חז"ל (אבות ג,ה): "כל המקבל עליו על תורה מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ, וכל הפורק ממנו על תורה נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ".

פרושו של דבר, שמי שמקבל עליו על תורה, ואינו הולך אחר תענוגות העולם הזה, אלא יושב תמיד בבית המדרש ולומד - לו קל לקבל על עצמו עול תורה, וממילא מעבירים ממנו על מלכות ועול דרך ארץ. אבל מי שפורק ממנו על תורה, והולך אחר התענוגות – הוא אינו יכול ללמד תורה בתמידות, כי תענוגי והבלי העולם הזה מבטלים אותו מלמוד התורה. לכן נותנים עליו על מלכות ועל דרך ארץ.

וזה מה שאמר יעקב אבינו ע"ה: עד מתי יהיה יששכר בבחינת "חמר גרם" בלמוד התורה? כל זמן ש"רבץ בין המשפתים" – ישן בבית המדרש ולא הולך אחר התענוגות. או אז, כל המשא שישא עליו יהיה על תורה בלבד. אבל אם "וירא מנחה כי טוב", כלומר שיראה שיהיה לו מנוחה בעולם בזה, "והארץ כי נעמה" ילך אחרי תענוגות בעולם הזה, אז "ויט שכמו לסבל" על דרך ארץ, וגם "ויהי למס עבד" – יצטרך לתת מס למלך, מפני שפרק ממנו עול תורה.

חידה

מה היה מזג האויר בעת פטירתה של רחל אמנו?

ללמדך

יהודי לא נשבר אף פעם!

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה (מ"ז, כ"ח)

לכאורה, עלינו להבין: בפרשה הקודמת הלא כבר סיפרה התורה כי בבואו למצרים – היה יעקב בן מאה ושלושים שנה, ואילו כעת – היא משלימה את התמונה ומספרת כי במצרים הוא חי שבע עשרה שנים נוספות. מעתה, לא נותר לנו אלא לעשות חשבון פשוט, ולעמוד על גילו של יעקב! מדוע צריכה התורה לפרט ולומר: "ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה"?

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

בנו של בעל ה'ראש לראובני', היה אדם המלומד ביסורים. כל חייו הוא סבל מכאובים וצרות, ומלבד זאת, הוא היה מטופל בבת יחידה חולנית, לה היה עליו לדאוג עד לאחרית ימיו. ובכל זאת, מעולם לא ניתן היה לשמוע מפיו מילה של תלונה חלילה, ומאומה מכל התלאות שעברו עליו – לא גרם להעכיר את רוחו.

מדי שנה, במוצאי יום הכיפורים, היה נכנס אליו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ורוקד עמו בשמחה את המילים 'אבל אנחנו עמך בני בריתך', בניגון עתיק, המיוחס לגראף פוטוצקי, שעל פי המקובל, צעד אל המוקד כשניגון זה מתנגן בפיו בשמחה עילאית.

כשהיו שואלים את בנו של בעל ה'ראש לראובני', כיצד הוא מצליח לשמור על שמחתו חרף היסורים והקשיים שפקדו אותו – היה משיב ואומר: "דעו לכם, כי אין כל רעה שיכולה לפגוע ברוחו של יהודי הדבוק בבוראו ולדכאה! חישבו על כך... האם לגראף פוטוצקי היה רע? חלילה! הוא הרי ידע שבעוד שעה קלה הוא כבר יהיה תחת כסא הכבוד, ובכן, אמרו אתם: כיצד יכול יהודי להתעצב, בו בזמן שהוא יודע כי 'אנחנו עמך בני בריתך'?

זהו המעשה, וממנו אנו למדים כי יהודי הדבוק בבוראו בדבקות מוחלטת - אינו נשבר ממאומה. אין צרה בעולם שיכולה לשבור את רוחו, לדכאו ולהעציבו!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל ה'דרכי מוסר' שהיה אומר כך:

אנשים פשוטים, לעיתים מחשיבים כ'שנות חייהם' – רק את אותן שנים שעברו עליהם בטוב ובנעימים, בעוד את שנות הסבל והצער – הם אינם מביאים במנין שנותיהם. אולם אצל הצדיקים – לא כך הוא הדבר: אצלם, מאחר וכל חייהם אינם אלא מסכת אחת ארוכה של התעלות רוחנית, מתוך הכרה בכך שעיקר החיים ותכליתם הינם חיי העולם הבא, הרי שמשקלן של השנים ה'טובות' אינו עולה על משקלן של השנים ה'רעות', ואלו כמו אלו באים בחשבון מנין שנותיהם!

ובכן, זה שמלמדת התורה: לאחר מאה ושלושים שנים, אותן הגדיר יעקב עצמו כ'מעט ורעים' – הוסיף יעקב לחיות עוד שבע עשרה שנים באושר ובמנוחת הנפש במצרים. אבל בסיכום שנותיו – לא היתה עדיפות לשנים ה'טובות' על פני ה'רעות'... אלו כמו אלו באו בחשבון, כך שסך שנותיו היה מאה ארבעים ושבע – כולן שוות לטובה ולהתעלות רוחנית! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

היכן לעשות את השלו' זכר ליד התינוק, או בעיר שיש לי הרבה חברים

שאלה: חמי היה גר שנים רבות בבני ברק, ולאחרונה לאחר שחיתן את ילדיו, מכר את דירתו בבני ברק, ועבר לגור בעיר שרוב ילדיו גרים שם, אני לא גר בעיר זו, אלא בעיר אחרת. השבוע בשעה טובה ומוצלחת נולד לי בן זכר, ואשתי נמצאת כעת אצל הוריה ושם גם תהיה עם התינוק בשבת קודש, ורציתי לשאול היכן לעשות את השלו' זכר. צדדי הספק, מצד אחד ראיתי בקובץ "ווי העמודים" אריכות גדולה בטעמי מנהג עשיית השלו' זכר, ושם נכתב בשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל שעיקר השלו' זכר זה רק היכן שהתינוק נמצא, ואם עושים במקום שהתינוק לא נמצא, זה רק זכר לשלו' זכר, ואם כן אולי עדיף לעשות את השלום זכר בבית הורי אשתו, אך מאידך אין שם אף אחד שמכיר אותי, וגם את השווער שלי לא מכירים שם, [היות ועבר לשם רק לאחרונה]. כך שכמעט ולא יהיו אנשים בשלום זכר, ולא יהיה כמעט מי שיברך את הרך הנולד. מה עדיף, לעשות את השלום זכר במקום שבו נמצא התינוק, או במקום מגורי, שאמנם הרך הנולד לא יהיה שם, אך שם יהיו הרבה יותר אנשים שיברכו את התינוק? **תשובה:** יהודים שמגיעים לשלו' זכר וטועמים איזה דבר ומברכים להשי"ת, ולאחר מכן מברכים את האבא בברכות לרוב, דבר זה גדול מאד, וכל מה שיש יותר יהודים שמברכים את האבא יש לזה חשיבות גדולה יותר, וראיה לזה שנאמר במסכת נדרים (ח.) אמר רב יוסף נידוהו בחלום צריך עשרה בני אדם להתיר לו, והוא דתנו הלכתא... ואי ליכא, ליזיל וליתב אפרשת דרכים, ויהיב שלמא לבי עשרה, עד דמקלעי ליה עשרה דגמרי הלכתא. וכתב הר"ן וז"ל: ומתוך שישיבו לו שלום, יגינו עליו מן היסורין, עד דמיקלעין ליה עשרה..., עכ"ד. הרי שאנו רואים את החשיבות של ברכה של יהודי, שאפילו אם נגזר עליו מן השמים יסורים, אם יהיו עשרה אנשים שיברכו אותו בשלום הרי זה יגן עליו מן היסורים. וכל שכן כאשר נולד ילד חדש, ויש הרבה יהודים שמגיעים לברך את האבא בברכות לרוב, שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים שאין לנו ערך לגודל החשיבות בזה. [ואחד מגדולי ישראל מספר שהיה מאריך מאוד בתפילתו בליל ראש השנה, וגילו לו מן השמים שעדיף לקצר בתפילתו, כדי להתברך מפי אנשים לשנה טובה, כי אין לנו מושג כמה ברכה של יהודי מסייעת]. אמנם גם יכול לבקש מחמיו וכל הגיסים שלו, שישארו שם, ויעשו הם שלו' זכר בבית היולדת ויברכו אותם בבית היולדת, ואז יהיה לו את שתי המעלות, גם הרבה יהודים שיברכו אותו, וגם שלו' זכר סמוך לתינוק. (הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א, ווי העמודים)

חידה שבועית

באסיפת תורמים למען בנייתו של בית כנסת שכונתי הודיע ר' גבולון, אחד מעשירי הקהילה, שהוא יתרום סכום השווה לרבע מכל התרומות האחרות שייאספו. בשומעו גאת נענה ר' פלטיאל, אף הוא אחד מעשירי הקהל, ואמר שהוא מתחייב לתרום סכום כפול מכל התרומות האחרות שייאספו. בתום המגבית הסתבר שסך כל הכספים שנתרמו מכלל הנדיבים, לא כולל שני העשירים, עומד על 200,000 דולר. כמה יצטרכו עתה שני העשירים לתרום כדי לעמוד בהבטחתם? זכרו: הבטחתו של כל אחד מהם מתייחסת גם כלפי הסכום שהשני יתן.

תשובה לחידה: חמור ואתון (מה, כג). תשובה לחידה השבועית: לימון-רימון.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מאיר-חמד-אורשלימי להולדת הבן הנכד הנין — משפחות שמואל -ברהום לארוסי הבת הנכדה
משפחות וינגרטן - גולדמן להולדת הבת הנכדה — משפחות אדלר- לינצר להולדת הבת הנכדה — משפחת פארו להולדת הבת
משפחת הרב גלניר לנשואי הבן — גני הדר-עמישב: משפחות קרמר - לירמן (מרכז העיר) להולדת הנכד הנין — משפחת פינקוס להולדת הבת
משפחת הרב פאוועס לנשואי הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

בס"ד

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 519

שבת אורה

המאור שבתורה

ויחי

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת ... וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת : חסד שעושין ויקברו עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול"(רש"י)לכאורה, הרי גם לחסד שעושים עם המתים יש תשלום גמול וכמאמרם ז"ל(מו"ק כ"ח) דיספד יספדוניה, דיקבר יקברונו (הסופד לאחרים - מספידים אותו לאחר מותו, הקובר זוכה לקבורה(. אלא, דייק רש"י בלשונו כשאמר "שאינו מצפה לתשלום גמול " כלומר, ודאי יש ויש תשלום גמול גם לחסד שעושים עם המתים, אלא שאין שום אדם מצפה לתשלום גמול זה ורוצה בו,אדרבה כל אחד מצפה שיזכה ויחיה לאורך ימים ושנים. (הג"ר ר"ב הכהן אב"ד בסוליש)

וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלוֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה :הבא לברך את בניו יברכם בברכתם ,ויאמר איש לבנו :ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה (רש"י) וצריך להבין מה המיוחד בברכת אפרים ומנשה יותר משאר הנבדים שדווקא בה יברך אב את בניו? נראה בס"ד לומר דהנה נודע ומפורסם הוא גודל מעלתם וקדושתם המופלאה של י"ב השבטים שזכו לגדול בביתו הקדוש של יעקב אבינו, ומתורתו ויראתו האציל והשפיע עליהם תמיד, וגם זכו להיות ביחד עם יצחק אבינו ,לשמוע מפיו תורה וקדושה וטהרה, והנה אפרים ומנשה נולדו ונתגדלו במצרים, ארץ טמאה ורחוקה מאד מן האמונה, ואביהם משנה למלך ובעניני המלוכה היו באים אצלו שרי מצרים וחרטומיהם שהיו משוקעים בכמה מיני טומאות וכישופים, ואת יצחק אבינו ויעקב אבינו עדיין לא ראו, וכשבא יעקב אבינו למצרים ובחן וראה באפרים ומנשה שלא נמשכו כלל אחר טומאת מצרים, ולא נתפעלו ולא למדו כלל ממנהגי וגימוסי מצרים ושריהם חכמיהם וחרטומיהם ואדרבה גודלו וחונכו בדרך התורה והיראה על ברכי יוסף הצדיק ,אביהם, וראה יעקב את גודל צדקתם וקדושתם ,שהם כבר במדרגה שראויים להתחשב ולהימנות בתוך שנים עשר השבטים הקדושים והטהורים, ובוודאי עמדו בזה נסיונות וקושיים גדולים, ובכל זאת התגברו על כל מכשולים ומניעות, ודרכו אך ורק, בדרך של אבותינו הקדושים, כפי שלימדם והדריכם, אביהם הצדיק, וגם כונה זו יכוין כל איש בברכו את בניו ותלמידיו וכל איש ישראל, שילכו אך ורק בדרך התורה הקדושה, ולא ילמדו ולא יתפעלו כלל מהעוזבים דרכי יושר.(עבד המלך)

יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם: דימויו של ישששכר לחמור דווקא, הסביר רבי צבי מרקוביץ זצ"ל לאור ההבדל שיש בין דרך מנוחת החמור לבין דרכו של הסוס בעת מנוחתו. כאשר הסוס שב מיום עבודה מפרך ורוצים ליתן לו חופש ומנוחה צריכים להסיר ממנו את העול הקשור עליו ואז הוא רץ ומתגלגל לו להנאתו. לעומתו, החמור, די לו אם נותנים לו פינה שקטה שם הוא רובץ לנוח עם כל העול והמשא שעליו.שבט יששכר ידוע כשבט לומדי התורה. אחת הבחינות לבן תורה אמיתי היא עת המנוחה שלו. אם בשעה או בתקופה המיועדת לו למנוחה, הוא עדיין עומד עם עול התורה והיראה בשלימות, הרי זה סימן להיותו בן תורה אמיתי. אבל מי שלא תתכן אצלו מנוחה ללא הסרת העול - מעין דרכו של הסוס - אינו יכול להקרא בן תורה אמיתי. כדי לרמוז על הקשר שבין התנהגות החמור בשעת מנוחתו לבין אופיו ודרכו של בן תורה - שלעולם אינו מסיר מעל עצמו עול תורה ויראת שמים, נאמר "יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים". (ילקוט לקח טוב)

יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם: וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל העולם הבא נקרא מנוחה והוא הטוב האמיתי. התבונן יששכר "וירא מנוחה כי טוב"" ומאידך "ואת הארץ כי נעמה" - העולם הזה אינו טוב אמיתי אלא נעים בלבד, לפיכך "ויט שכמו לסבול" בעולם הזה, כדי שיאכל פירותיו בעולם הבא.("פנינים משולחן גבוה" בשם רבי ישראל מסלנט)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

ישיבות נובהרדוק נודעו ברוח הבטחון האיתנה שהנחילו לתלמידיהן. אף בימי המהפכה הבולשביקית, בעת השתלטות הכנופיות ברוסיה הלבנה ובאוקראינה, כשהרחובות האדימו מדם אלפי החללים שהפילו הפורעים, לא נשברה רוח הבטחון שאפיינה את בני הישיבה. בתוך היריות והפרעות, בתוך ההמומות והמגיפות המשיכו הם לעסוק בפעולותיהם, ובעוד מרבית התושבים ביכרו להישאר ספונים בבתיהם עד יעבור זעם, עברו הם ממקום למקום בשקט ובקור רוח. רבים מבני הישיבה נתקלו בפורעים ונפלו לידיהם האכזריות, ויש שהובלו אותם לגרדום, אבל עד הרגע האחרון לא איבדו את בטחונם, ולבסוף ניצלו. עוז רוחם ותוקף בטחונם של תלמידי נובהרדוק היו כלפיד אור באפילת אותה תקופה, שבה החשיכו את פני הארץ גזירות השמד הרוחני של שליטי הצבא האדום ומעשי הזוועה האיומים של גדודי "הצבאות הלבנים" למיניהם. שום מאורע לא הפיל עליהם פחד ושום אימה וסכנה לא הרתיעה אותם; לבם היה תמיד סמוך ובטוח בה' שיפלטם מכל צרה. אחד המעשיות התרחש בשנת תר"פ בעיר זיטומיר. לאחר שערכו טבח ועשו כלה בתושבי המקום התפרצו אנשי הכנופיות גם לתוך ישיבת נובהרדוק. הם אספו את כל התלמידים, ולאחר שהלמו בהם באכזריות על ימין ועל שמאל בקתות רוביהם, ציוו עליהם להסתדר בשורות כדי להובילם אל מחוץ לעיר ולהוציאם להורג.התלמידים לא איבדו את בטחונם בקב"ה. כל אחד מהם לקח איתו תחת בית שחיו את התפילין ואת הגמרא, והם הלכו אחרי שוביהם במנוחה, כשפתותיהם מרחשות תפילת לבוראם.בדרך התעללו בהם הרוצחים ולעגו לתפילותיהם, באמרם שהנה בעוד רגע קט לא יישאר מהם זכר. התלמידים השיבו להם בשלוות:"לא אתם תשפטונו. יש אלוקים שופט בשמים, ואם הוא ירצה בכך, לא תוכלו לנגוע בנו לרעה".ואכן, כשהגיעו לתחנת המעבר ציוה המפקד לכלאם בבית המשטרה. לאחר שישבו שם ימים אחדים שחררו אותם, ונמצא שכל מאסרם היה לטובה, להצילם מכף ההמונים הפורעים.(תנועת המוסר)

מידת האמונה והבטחון היתה מושרשת ברבי משה שוואב זצ"ל משגיח של ישיבת גייטסהד על כל צעד ושעל. תלמידיו נהגו לומר: "יותר מה שלמדנו משיחותיו למדנו מארחותיו". רבי משה נתנסה רבות, כגדולתו בתורה ובמצוות כך נסיונותיו הפרטיים בגוף בממון ובנשמה, עתים קשים ומצוקות באו עליו בימי חלדו עלי אדמות, בימי נערות ובחרות, בימי חולי ומכאוב בערוב ימיו, בכל אלה ידע לעלות ולהתעלות באמונה הצרופה ובביטחון המזוקק עליהם חינך עצמו כל ימי חייו. בנסיעותיו התכופות לטובת הישיבה או לטובת הפרט היה מתכנן מראש סדרי הנסיעה והשהייה בכל מקום, ואם היה איזה עיכוב ונסיון "מה' מצעדי גבר כוננו, על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו" - כך היה משנן וחוזר ומשנן שהרי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה. ראו בעליל את כוחות נפשו האדירים לעמוד בכל הנסיונות והקשיים שנערמו על דרכו והכל בזכות האמונה והבטחון שהיה חדור בהם בכל ישותו ובכל הווייתו. "בזכות האמונה" טען רבי משה "יכול האדם לעמוד יותר מכפי כוחותיו הרגילים", ועוד היה אומר "בשעה שאדם מקבל על עצמו לפעול איזה עניין לטובה הוא מרגיש שמן השמים תומכים בו למעלה מכוחותיו ויותר מגבולות אנוש", ולא הייתה זו מליצה בלבד בפיו, יש וראו אותו שהסייעתא דשמיא מחזקת אותו גם אם היה מסוגר ולא ידעו מעולם מה מתרחש בו ובנפשו. כשהיה שב ממסעותיו היה תחילה מספר על ההשגחה העליונה ששמרה עליו, ומספר בפרטות היכן שהה והיכן הלך כיצד פעל ועשה והראה בכל סיפורו הארוך את ההשגחה הפרטית שהצעידה אותו בכל מעשיו ודרכיו. מעל לכל שיחותיו בעניני מחשבה ומוסר דברי חכמה והגות עמדה האמונה הפשוטה, "השכליות החכמה אינן מביאות אלא להתעוררות היה רבי משה אומר, אבל התשובה עצמה והיהדות הצרופה היא האמונה והבטחון".(מערכי לב)

סיפור מההפטרה

לְמַעַן יָקִים ה׳ אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם. הישיבה בברנוביץ עמדה בפני משבר, החליט ראש הישיבה, רבי אלחנן וסרמן הי״ד להתדפק על דלתי נדיבים, לשתפם במצוות החזקת התורה ולהציל את הישיבה מהתמוטטות, הוא בחר לצאת אל תומך הישיבות הנודע, דיוויס. אשר רבים פקדו את ביתו וקיבלם בסבר פנים יפות.דירתו מפוארת היתה רחבת ידים, ועוררה השתאות בקרב כל רואיה, מדרגות שיש הובילו אל שער הראשי. על פנים הבית ידעו לספר רק האורחים שפקדוהו, ספרו על שטיחים מעוטרים ,המצפים את רצפת הבית מקיר אחד למשנהו, על נברשות יקרות, על ספות וריהוט יוקרתי, המהווה עדות על הממון הרב של בעל הדירה. בית זה המה במשך כל שעות היום סוחרים ואנשי עסקים שבאו לעסקותיהם מצד אחד ואחרים שבאו לבקש מאיש החסד הזה להטות שכם ולהחזיקם בשעת מצוקתם בראשם ראשי ישיבות וגדולי תורה אשר היו פוקדים את ביתו מידי פעם, ומשתפים אותו בהחזקת התורה בישיבותיהם. אחד מהם היה רבי אלחנן שעשה דרכו לביתו של דיוויס . יום סגריר קר ומושלג היה הדרכים היו קשות עד מאד ,ואפשרויות הגישה הרגילות נחסמו, רבי אלחנן נושא את כל גדלותו עמו והולך בדרך חובת החזקת הישיבות היא למעשה הצלת כלל ישראל ,סבר רבי אלחנן, הוא לא שת לבו אל קושי הדרך והלך לו ,והנה ככל שהמשיך בדרכו, החל יורד שלג כבד, רבי אלחנן ממשיך בדרכו מתבוסס בשלג וממשיך בשליחותו ,לרגע עצר והביט בעצמו, הוא ראה את הבוץ והשלג שטינפו את מעילו ומגפיו, וחשב הכיצד יוכל להכנס אל ביתו של הגביר במצב כזה? ,נאה לבוא כך לבית רב פאר והדר?, הרי כשיכנס ילכלך בהכרח את השטיחים היקרים והספות, בתוך מהלך המחשבה נזכר, כי בהיותו בפעם האחרונה בביתו של דיוויס, ראה שיש כניסה צדדית, דרך המטבח, המשמשת להבאת מוצרי מזון וחלב, שם אין שטיחים, ולא יתלכלך שום דבר ,משם החליט להכנס . באותה עת ישבו שתי בנותיו של דיוויס במטבח. והנה באופן לא צפוי נשמעו דפיקות בדלת המטבח החיצונית. הבנות הביטו בנכנס, שמא מוכר הביצים או מחלק הגבינה, והנה לפניהם נצבה דמותו של רבי אלחנן.הן ספרו לאביהן בהתרגשות שרבי אלחנן במטבח. הגיע מיד דיוויס וראה את רבי אלחנן עומד בפתח, תוך התנצלות על הלכלוך, דיוויס פרץ בבכי מר, ואמר: מה עשית לי רבי? מה חטאתי? הרב קלקל לי את חינוך הבנות! בנותי רואות בבית כל היום כסף וזהב, סוחרים קונים ומוכרים, משך כל היום. ואני חרד מדוע שתרצנה להינשא לבני תורה, הרי רק כסף תרצינה, אך זאת נחמתי, כי יודעות הן דבר אחד, שתורה שוה בעיני יותר מן הכסף. כשמגיע זמן השיעור, עוזב אני הכל והולך ללמוד, גם אם יהיה הבית מלא סוחרים. הלימוד אצלי קודש. ועכשיו כשהרב קרא לי למטבח ולא נכנס לסלון, בכך ראו בנותי, שהשטיחים שווים יותר מהתורה, ושוב פרץ בבכי... הבנתי !אמר לו רבי אלחנן, אבל מה רצונך שאעשה עכשיו? ראה כיצד אני נראה ,ודיוויס מתחנן ״אני רוצה לבקש מהרבי טובה ,שהרבי יבוא איתי ביחד מדלת הראשית, ידרוך על השטיחים ,וישב על הספות שיתלכלו, אדרבה שתראינה הבנות ויכנס בליבן ,שהתורה וראש הישיבה חשובים יותר מהשטיחים ומספות הקטיפה, כשסיפר זאת רבי אלחנן אמר: לא היתה לי ברירה נגשתי מהכניסה הראשית לכלכתי את הבית בבוץ כי כך רצה בעל הבית ולא עזבני לנפשי עד שקיימתי רצונו,, והמשיך רבי אלחנן וציין, ״בזכות זה, זכה לשני ״יהלומים״ - שני תלמידי חכמים גדולים. רבי אברהם יצחק בלוך ואחיו,זצ״ל שניהם היו מרביצי תורה, האחד ראש ישיבת טלז, והשני ר״מ בישיבה זו. כשפרצה המהפכה הקומוניסטית נטלו מדיוויס את כל רכושו עד שהפך לעני מרוד. אך בזאת מצא נוחם לנפשו באומרו: ״מכל העושר שלי לא נשאר דבר, רק שני יהלומים אלו - שני חתני״. (היא תתהלל)

ועל הכל...

" פרפראות"

כשרבי יעקב גלינסקי זצ״ל, עלה פעם לאוטובוס, פנה אליו הנהג בשאלה: אני נהג אגד, רעייתי עובדת בכירה בבנק, ויש לנו רק שני ילדים, ובכל זאת ״איננו גומרים את החודש״.ואילו כאן אני רואה מידי יום, חבורות של אחים העולים לאוטובוס והם מטופחים, לבושים יפה ותיקיהם מאורגנים ומלאים גם במזון, איך ניתן להסביר זאת? מנין להם הפרנסה? ענה לו רבי יעקב בחכמתו: את השאלה הזו כבר שאל רש״י הקדוש. בפרשת ויחי, מסופר על יעקב אבינו ״ויחי יעקב כארץ מצרים...״. נשאלת השאלה: הרי היו לו כשבעים צאצאים, בלי קצבאות, בלי מענק משרד הדתות, בלי שהיה לו תואר אקדמי, ובלי משרה מכובדת... איך הוא חי והתפרנס? עונה על כך רש״י: ״פרשה זו סתומה היא״...,
(כי אתה עמדי)

" ענין של טעם"

טעם שנקראו כל ישראל בשם ״יהודים״ ואשה נקראת ״יהודית״ ,על שם שבט יהודה ,אף על פי שהוא משבט אחר, לפי שמובא במדרש רבה, ויחי, על הפסוק :״יהודה אתה יודוך אחיך״ שכל ישראל יהיו נקראים על שמך ועל כן מאותה הפרשה ואילך מתרגם המתרגם על העבריות יהודייתא. (ספר המטעמים החדש)

" מפי כתבם"

בענין התפילה. הן פעמים רבות לפני שאדם ניגש להתפלל ״שמונה עשרה״ הוא מתכנן להתפלל ב״רפאנו״ על קרוב שאינו חש בטוב, ב״ברך עלינו״ על בנו העומד לפני חתונה. יש לו תכנון שלם על מה לכוין ב״השיבנו״ וב״סלח לנו״. הוא מתחיל להתפלל, ולפתע הוא מוצא את עצמו ב״תקע בשופר״... ״איך הגעתי לכאן״? הוא תוהה. והתופעה חוזרת על עצמה ב׳מנחה׳ וב׳מעריב׳. איך קורה כזה דבר? מדוע איננו מצליחים לכוון בתפילה ? הדבר נובע מסיבה אחת ויחידה.. אנו רגילים להתחיל לכוין ב״ברוך אתה ה׳ אלוקינו ואלוקי אבותינו״. וזוהי טעות חמורה! עלינו להתחיל לכוון ב״ה׳ שפתי תפתח״ - ״ריבונו של עולם אינני יכול להתפלל לבדי תפילת שמו״ע, לבי קשה כאבן. רק אם אתה ה׳ תפתח לי את השפתיים אוכל להתפלל כראוי, כפי שהייתי רוצה״. רק כך ניתן להצליח בחיים, בלי הקב״ה אי אפשר לעשות דבר, אני זוכר שבהיותי אברך צעיר. נכנס אלי בחור נחמד. וערך בפני חשבון מפורט כיצד תוך חמש שנים הוא ידע את הש״ס היטב: ״כל ערב במשך שעתיים אלמד דף, למחרת אחזור עליו. אח״כ אעשה חזרה שלישית ורביעית וכו״,... בקיצור תוך חמש שנים הוא ידע את הש״ס על בוריו.ואני ישבתי וצחקתי. ״מדוע הנך צוחק״? - נעלב אותו בחור. ״בוא ואני אומר לך חשבון פשוט - עניתי לו - לדוגמא: אדם שיש לר בסה״כ דירה בת חדר וחצי - המשים מ״ר, בתוכה הוא מאכלס שנים־עשר ילדים. אם יקבל במתנה ספה שרוחבה עשר מטר. היכן הוא יכניס אותה״?! נניח שהצלחת לגמור ללמוד את כל הש״ס. היכן תכניס אותו? לאיזה ראש? אין שום אפשרות להכניס את הש״ס לתוך ראש של בן אדם. אם יש כאן מישהו שחושב שבאפשרותו ללמוד את כל הש״ס הוא פשוט אינו יודע כיצד נראה הש״ס...ישנה עצה אחת ויחידה: לבקש מהרבש״ע: ״אנא ממך, הכנס לי בתוך ראשי את הש״ס. אני לומד דפי גמרא רבים. אתה תכניסם אחד אחד. רק אתך אני לומד חברותא. בלעדיך אינני מסוגל לעשרת דבר״. אבל אם לא יאמר כך, ״ - זה לא נקרא לימוד.. הכל צריך להיעשות אך ורק עם השי״ת! כך נהגו כל גדרלי עולם:. כולם אמרר לפניו יתברך: ״רבש״ע. אם אינך מסייע בעדי, איני נכנס למסור שיעור״! ״ה׳ שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך״.זוהי אינה הגדלות של היהודי. זהו הא״ב של יהודי, כאן הוא מתחיל.. (רבי שמשון פינקוס זצ״ל)

" מקום לשאלה"

<u>שאלה:</u> איך יתכן אדם שאין לו מזוזה בביתו, לא יצטרך לקנות מזוזה אף שיש לו כסף עבור זה?

<u>תשובה:</u> מי שאין לו לא תפילין ולא מזוזה, ואין ידו משגת לקנות שניהם, [ואין לו אפשרות להשאיל תפילין] ,התפילין קודמים
.(שולחן ערוך אורח חיים, סימן ל״ח ובמשנ״ב שם)

מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

העצבות–גאוה, חושב שהכל מגיע לו.(הבעש״ט)

הארץ הזאת טובה מכל הארצות לשומרי מצותיו. (רשב״ם)

האמצעים לתקן המידות, הוא ההרגל לעשות הפך הרצון. (רבי ישראל סלנט)

תגובות, הערות והארות וקבלת העלון במייל: s3241625@gmail.com

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

בכל עניני העלון
נתנאל רוזנבליט
0556764501
ner4499@gmail.com
©

נר לשולחן שבת
פרשת ויחי

גליון 852 תשפ"ד

לע"נ הגאון רבי שמואל
בן הגאון רבי יצחק שולזינגר זצ"ל
רבה של קרית אתא
כ"ג טבת תשס"ד

מתוך "ספר המנהגות" לרבי אשר מלוניל:

ומחיובי כל ישראל שירצו את חבריהם, שאם לא ירצו, לא ימחול להם הקב"ה.

ואם חברו לא ימחול לו נקרא אכזרי ... אברהם רחמן היה ומי שאינו מחלן ורחמן אינו מזרעו. וכיון שאינו מזרעו הוא אכזרי באמת, שנאמר "ויתן לך רחמים ורחמך". כלומר, כשיתן לך ה' רחמים שתרחם על הבריות הוא ירחם עליך ...

וצריך כל אדם שפייס אותו חברו אחרי שמחל לו, שיתפלל לפני הבורא שימחל לחברו!

ושמעתי שעל זה נענשו ישראל על מכירת יוסף, על שלא התפלל יוסף עבורם שימחלו הקב"ה! (עניני יוהכ"פ)

תוספת לדבריו הידועים של רבינו בחיי אודות אי מחילת יוסף לאחים שהארכנו בהם ב"נר" תשע"ו

"ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה". (מ"ח כ')

רבי חיים פאלאג'י: הנה הואלתי לדבר מה שעיני ראו לעטרת ראשי הרב אבי מורי בבוא אליו אדם לקבל ברכתו, לנשק ידו, טרם יפשוט את ידו לברכתו היה אומר: "יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם" ואחר כך היה אומר "יברכך ה' וישמרך".

זו היתה דרכו דרך הקודש תמיד כל הימים, ולא בא בפי לשואלו, מהיכן שמע מטבע ברכה זאת, מה שלא ראינו לרבנים הקודמים לקדושים אשר בארץ המה?!

עתה זיכני ה' ומצאתי בזוהר הקדוש סדר ויחי (רכח:) שאמרו שמי שרוצה שיתקיימו ברכותיו צריך לברך בתחילה להקב"ה, וכן עשה יצחק אבינו.

שוב מצאתי שהחיד"א הביא לשון הזוהר וכתב: "ואני שמעתי מהרב סבא קדישא, מוהר"ר יעקב חזן אב"ד פאדווא, כשבא אדם להתברך אצלו, משים ידו על ראשו ואומר "יתברך שמו של הקב"ה, ואחר כך מברך לאיש ההוא או לנער שבא אליו".

הבט ימין וראה שיעקב אבינו הלא הוא אבי העזרי היה עושה כמנהג הרב הנזכר, ויאחז צדיק לשמו כי נעים! ("נפש חיים" מע' ב' נ"ט)

כוונתו, שהיה שמו של אביו - יעקב כשם רבי יעקב חזק ואף הוא היה נוהג כמנהגו בזה.

שמעתי מידידי, הג"ר עזריאל, אביו היה מחכמי תימן: כשהיו בניו ונכדיו באים להתברך ממנו היה אומר להם, שיאמרו כמה פסוקים. ואחרי שאמרו היה מברכם: "המלאך הגואל", "ישימך", "יברכך". ולא הקפיד בשימת ידיו, לבן אחד שם את שתי ידיו, וכשבאו שניים שם יד אחת על ראש כל אחד. ("נר לשולחן שבת")

"ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו". (נ' א')

הארה מפעימה - על החודש בו לא קידשו את הלבנה בקלם!

טבת שנת תרצ"ה

מתוך מכתב ניחומים של רבי דניאל מובשוביץ הי"ד, לגיסו רבי אליהו אליעזר דסלר, על פטירת אביו רבי ראובן דב

האבדה הגדולה לדור מהלקח אל על אביך הצדיק, הדגול מרבבות במעשיו וזכויותיו המרובים, צפון ונסתר בערכו האמיתי מעין רבים. כל שנות חייו משחר ילדותו ... עבודת ה', תורה ויראה ...

יש לראות הוראה מיוחדת שבחודש זה חודש טבת, סוף קידוש לבנה היה עד ליל שישי פרשת ויחי, הנה בתלמוד תורה קלם, המוסד בו נתחנך ונתגדל וממנו עלה ונתעלה, שכל כך פעל ועשה עבורו תמיד, לא נראתה הלבנה בחידושה, דבר שאינו כמעט אינו מזדמן כלל, שגם העומדים ביותר להשתדל ולהזדרז במצוה זו נשארו בלי קידוש לבנה בחודש זה!

באמת מי יודע לשער ולערוך האבדה והחסרון שנחסרנו בחודש זה החסר, מי יודע בדורות פעוטים אלו לספוד כראוי צדיק ועובד ה' וירא אלוקים כמוהו. ("בית קלם" ח"א עיי"ש מכתב מיוחד של ניחומים)

רבי ראובן דב דסלר, צדיק וקדוש, כיהן כראש תלמוד תורה קלם משנת תרע"ח, נכדו של אור ישראל מסלנט וגיסו של מרן רבי חיים עוזר, נפטר י"ב טבת תרצ"ה

"ועשית עמדי חסד ואמת - חסד שעושין עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול". (רש"י מ"ז כ"ט)

מעשה מופלא - ר' ישראל מאיר היה שומר על מתים בבית החולים איכילוב בתל אביב. בדרך כלל היה שומר בלילות, לפעמים אף בשבתות היה שם כל השבת, כך שנים רבות עבד תמידין כסדרן עד יום מותו.

בשנים האחרונות לחייו היה מספר לחבריו כי ליד בית החולים ישנם נערים הלועגים לו ומבזים אותו וזה מאד מציק וכואב לו. חבריו הציעו לו שיעזוב את עבודתו. אך ר' ישראל מאיר אמר שזה לא עולה כלל בדעתו, מאחר שיש בעבודה זו משום כבוד המתים ועל זה אינו מוכן לוותר בשום אופן שבעולם, גם במחיר שימשיכו ללעוג ולהציק לו.

סיפר בעל המעשה, החפץ בעילום שמו: "בשבת האחרונה לחייו ישבתי איתו במסיבת "שלום זכר", הוא שוב סיפר לי שהשבוע הנערים הציקו ולעגו לו מאד מאד, והוא כמעט לא מסוגל להמשיך בעבודה הזו מחמת צערו הגדול.

שוב אמרתי לו: "ר' ישראל מאיר תעזוב כבר את העבודה הזאת, עבדת בזה עשרות שנים ומותר לך כבר לעזוב".

אבל ר' ישראל מאיר נשאר בשלו באומרו: "את העבודה הזאת לא אעזוב בשום פנים ואופן, בשל מצוות כבוד המתים, אפילו שיש לי צער ובזיונות מהנערים הללו".

באותו שבוע ר' ישראל מאיר הלך לנוח כדרכו בצהריים, בחדרו בישיבה. תוך כדי שנתו עבר אירוע לב ושבק חיים.

באותו ערב יצאה הלווייתו מחדרו ופה ראו יד ה'. היתה לו הלוויה גדולה מאד! בהלווייתו השתתפו מאות רבות בראשם תלמידי חכמים, רבנים וראשי ישיבות. מה היה, איך זה קרה?!

באותו ערב מסר מרן הרב שך שיחת מוסר בהיכל הישיבה. שיחה שהיתה נמסרת רק אחת לכמה חודשים. רבים וטובים מכל רחבי הארץ היו באים כדי לשמוע את השיחה.

בסיום השיחה הודיעו כי יש הלוויה בישיבה. כך זכה ר' ישראל מאיר ללוויה מכובדת, כמו אחד מגדולי ישראל!

אנו מכיריו ומוקיריו ראינו בזה את הנהגת הבורא של מידה כנגד מידה, כפי שהוא בחייו הקפיד על כבוד המתים במסירות נפש מיוחדת, כמו כן זכה הוא בעצמו שיכבדו אותו במותו!"

("נר לשולחן שבת" יש"כ לת"ח היקר מספר המעשה שליט"א)

השבת חל יום הזכרון לאדמו"ר רבי צבי אלימלך מדינוב, גאון מופלג בתורה וחסידות, מפורסם בכינויו "הבני יששכר", ח"י טבת תר"א

"והנה זה ימים כבירים למדתי דעת מדברי רבותינו שעסק התורה לכוון ההלכה לאמיתה אף בדבר קל, הוא גדול ונכבד מכל המדרגות, היינו, מהשגת רוח הקודש וגילוי אליהו! ("רגל ישרה" 'תורה' מעין גנים ב' י"א - גיטין ו:)

"זה למדתי בברחי מפני .... ירחם ה' יתברך במהרה". ("ברכה משולשת" סוכה ג' א')

כהונתו של ה"בני יששכר" בעיר מונקטש היתה זרועה אבני נגף, קלי הדעת והמשכילים לא ראו בעין יפה את פעולותיו לחיזוק הדת, סלדו מקנאותו בעניני דת. לסיפור בריחתו ממונקטש מצאתי כמה גירסאות:

שתי עובדות הביאוהו להמלט מהעיר. האחת, מס הנרות: בממלכה האוסטרו-הונגרית היו היהודים מחוייבים לשלם מס גבוה על כל נר שהם מדליקים לכבוד שבת. מס מרושע זה הכביד מאד על היהודים שהיו רובם עניים, והם ניסו ככל האפשר להערים ולטעון בפני השלטון וחוכרי המס כי הם מדליקים רק שתי נרות.

חוכר המס במונקטש הלשין בפני השלטונות על יהודים רבים שהם עוברים על חוק המלך, שמדליקים נרות יותר מהצהרתם. הדבר הסעיר את ה"בני יששכר". בקשותיו ותוכחותיו לא שינו את דרכו של "מוסר" זה. כדרכו בקודש, אש קנאותו ותקיפותו לא חס רבינו על האיש המושחת הזה ופעם סטר לו בבואו לבית הכנסת. בתגובה הלך המלשין למושל וסיפר את שארע לו. מיד המושל שלח לקרוא לרב להוכיחו ... הפגישה לא עלתה יפה...

ה"בני יששכר" שהבין כי הקרקע בוערת מתחת רגליו והמושל עלול לפגוע בו, החל בהכנות דחופות להמלט ממונקטש.

הסיבה השניה: בעקבות אותו פסק מפורסם של ה"בני יששכר" על איסור אכילת אווזים מפוטמים. התלוננו עליו לשלטונות. בית המשפט דן את ה"בני יששכר" לקבל עשרים וחמש מלקות. הוא נחבש בחצר בית המשפט עד להוצאה לפועל של גזר הדין.

סיפר הרבי מקלויזנבורג, שהיה מצאצאיו: יהודי שהיה גר בשכנות לבית המשפט וראה את מצבו של הרבי חמל עליו. עלה לגג ביתו, קפץ לגג בית המשפט, משם ירד לחצר, פתח את שער התא ושלח את ה"בני יששכר" החוצה, כשהוא עצמו נשאר שם כדי לקבל את עונש המלקות, כאילו הוא הרב.

ה"בני יששכר" נמלט במהירות מן העיר. אותו יהודי שקיבל את המלקות זכה לאריכות ימים! (עפ"י "הרבי ר' צבי אלימלך מדינוב")

גירסה נוספת: כאשר ה"בני יששכר" הוציא פסק הלכה האוסר על פיטום אווזים, הרגישו הקצבים כי התערבותו בחייהם עברה את הגבול ועליהם ללמדו לקח. העלילו עליו עלילת שווא חמורה.

שוטרי העיר באו ויכבלוהו בכבלי ברזל ויקחוהו אל בית האסורים יחד עם פושעים מגושמים. חסידיו עשו מה שהיה בידם, הרבו בתפילה לבורא עולם שישחרר את רבם ממאסרו.

אחד החסידים, ר' יוסף לייב הלפרט, לא היה מסוגל לסבול את צערו ובזיונו של רבו, אזר אומץ והחליט לעשות מעשה נועז.

ראשית, הוא הכין את משפחת רבינו לבריחה. באישון ליל הגיע לבית הסוהר. תמורת שוחד נכבד וזוג בקבוקי שיכר משובח אישר לו השומר להכנס. הוא מיהר לתא מעצרו של הרבי ואמר: "רבי, אתה צריך לברוח, אנא החלף את בגדיך איתי ותצא החוצה. בפינת הרחוב הסמוך ממתינה כרכרה ובתוכה נמצאים בני משפחת הרבי, אתם תסעו למקום בטוח מחוץ למדינה, ואני אשאר כאן במאסרו, בעזרת ה' במשפט בזכות הרבי אשתחרר.

ה"בני יששכר" שהתרגש ממסירות נפשו של ר' יוסף, שאלו: "במה חפץ אתה שאברכך, האם בבני, או חיי, או מזוני?" החסיד ענהו בחכמה: "רבי כעת אין לי זמן לבחור, על כן אקח את כל השלשה, ומה שישאר מיותר אחזיר פעם אחרת לרבי...

ה"בני יששכר" התגנב בזריזות מבית הסוהר, מיהר אל כרכרת בני משפחתו, ומשם נסעו אל העיר דינוב בגליציה.

בהגיע יום המשפט, באו ראשי המשכילים יחד עם עדי השקר ועורכי דינם, מצפים לעונש החמור שיושת על הרב. כאשר השוטרים הכניסו את העצור לאולם, ביקש השופט מהעדים לעלות ולומר את עדותם, או אז הבחינו לתדהמתם כי הנאשם אינו רב עירם... סברו כי ארעה פה טעות ואסרו את האדם הלא נכון... השופט הורה לשחררו והמשפט נתבטל.

הגאון ה"מנחת יצחק" היה מספר שנתקיימה בר' יוסף ומשפחתו במשך דורות ברכת ה"בני יששכר" על כל השלשה, בני חיי ומזוני! (עפ"י "אסורי המלך" ח"ב, קונטרס "תל תלפיות")

"ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע..." (מ"ט ל"ג)

עד כמה מסר ה"בני יששכר" את נפשו עבור ישראל יעיד הסיפור הבא:

ממש לפני פטירתו, כאשר שכב על ערש דוי והרגיש כי קיצו קרב, ציווה להוציא כל איש מעליו. משפחתו ומקורביו נאלצו להשמע לפקודתו, רק בנו, ממשיך דרכו, רבי דוד ניסה להשאר בחדר והתחבא מתחת למיטה, כדי לראות במעשי אביו. למרות מצבו הרגיש רבינו כי מישהו נמצא עדיין בחדר. ויאמר: "עוד יש כאן מאן דהוא". רבי דוד זחל לאיטו על ארבע ויצא החוצה.

ויעמדו בניו ואנ"ש בחוץ כשהם בוכים ודואבים על האסון שעומד לבוא. תוך כדי הגיע למקום גביר, שהיה יהודי פשוט מאד, אבל אמונת צדיקים גדולה היתה בו, הוא לא עשה שום עסקה ללא הסכמת הרבי. הלה בא וביקש כי רצונו להכנס אל הקודש פנימה. כאשר הדבר לא ניתן לו החל לבכות ולצעוק כי הוא מוכרח לדבר עם הרבי לקבל ממנו הסכמה למסחרו... הקהל שעמד שם בכה וצחק כאחד, לשמע דברי היהודי, הרי ידוע ידעו שעתה הם רגעיו האחרונים של רבינו.

והנה ארע דבר פלא, למרות מצבו האנוש שמע ה"בני יששכר" כי מישהו חפץ להכנס אליו ויאמר: "מי זה האיש החפץ לבוא אלי?" ויקרא הגביר בשמו. ציווה ה"בני יששכר" כי יכניסוהו לחדרו. מיד עם הכנסו החל האיש לזעוק מרה: "רבי, רבי מה יהיה עם הצמר שלי..." הלה לא הרגיש בצערם של ישראל, אלא בצער איבוד רכושו...

ויען לו רבינו, שימתין עם מכירת הצמר עד ערב סוכות. בשומעו זאת פנה הגביר והלך לו. הוא אכן המתין, עם תחילת החורף, בערב סוכות עלה שער הצמר ומחירו התייקר והלה הרויח הון.

כה גדולה היתה אהבתו ומסירותו לכל אחד מישראל, אף בשעת פטירתו מן העולם, כאשר מסר נפשו לה' ולא יכל לשאת כי יעמדו במחיצתו, בכל זאת הרגיש בצער הגביר ואמר לו את אשר יעשה, למען יצליח בעסקיו. (עפ"י "הרבי ר' צבי אלימלך מדינוב")

תם ונשלם ספר בראשית, תהילה לא-ל אשר אין לו אחרית וראשית. ונתחיל ספר אלה שמות, בעזר אשר בידו נפקדו הרוחות והנשמות. (פירוש הריב"א מבעלי התוס' עה"ת)

גליון 16
ויחי תשפ"ד

האירה
מאירים את החיים

משמעות

הנפש והחינוך

יסודות איתנים מפרשת השבוע

כל יום התחלה חדשה

אלו העוסקים במלאכת החינוך, שומעים רבות מצעירי צאן את המשפט הבא: מה יהיה לי מזה שאתחיל היום ללמוד הרי אתמול לא למדתי וכעת כבר אמצע הזמן וכדו'. מחשבות מייאשות אלו, מפריעות ומונעות התקדמות, מאחר שכל הזמן נזכרים מן העבר, והנער אומר מה יהיה לי מזה אם אתנהג היום כראוי, בעוד שביום אתמול לא התנהגתי כראוי וגם ליום מחר אינני יודע אם הכל יהיה בסדר וכראוי.

ההסתכלות הנכונה בדבר והתשובה לכך מובא ב'אור החיים' הק' עה"פ 'ויחי יעקב' בשם האר"י הק', וזה תוכן דבריו בשינוי לשון קל:

"ימי חיי האדם נקבע לפי כמות התפקידים והמצוות שיש לאדם לעשות ולתקן, וכפי מספר המשימות כך מספר ימי חייו, וכל יום שהאדם עושה את תפקידו ביום ההוא הוא מתקן את תפקיד היום ההוא, והיום שאין עושה בו את תפקידו נשאר פגום ניצוץ ההוא של הצלם ההוא כנגד היום ההוא, ... וזה מחסד א-ל שכל יום שזוכה האדם לתקן ביומו, הנה הוא תיקן והרוויח את היום.

כלומר, כל יום ויום עומד בפני עצמו, כל יום ותיקונו, כל יום ותפקידו, וכל יום יש לו חשיבות בפני עצמו, בלא קשר לעבר, וללא קשר לעתיד.

ולכן חשוב מאוד להתייחס בכל פעם רק על אותו יום בלבד, לדבר ולהרחיב על גודל היום ועל ההתקדמות שיכולים להתקדם ולתקן באותו יום, ללא מחשבה של יום האתמול ולא יום המחר. יש לחיות עם היום ולעבוד רק על היום ההוא. זהו אחד הכללים שצריכים להנחות כל אחד ואחד.

לראות את הטוב, מביא את הטוב

טוב ורע אינו דבר אובייקטיבי, אלא סובייקטיבי. ולדוגמא, ניתן לראות שני אנשים שעוברים סיטואציה דומה, האחד חווה את זה כטובה גדולה, והשני יחווה אותה כרעה. כגון: תאונת דרכים, אחד יראה בזה את הטובה שלא נפגע, ושב"ה לא קרה שום דבר לאף אחד, וכו', ואף יוכל להוציא ביטוח ורכב חדש, והשני ירגיש את הרע שאינו יודע מה יעשה ללא רכב, וכיצד יסתדר עם הביטוח, וכך יבכה על מר גורלו.

הקב"ה נתן לאדם בחירה, ורשות ניתנה לאדם כיצד לקבל את המאורעות העוברים עליו, וכיצד ירגיש.

אמנם מגלה לנו בעל ה'תולדות יעקב יוסף', כי כאשר האדם מקבל את מאורעות חייו לטובה, הריהו זוכה להפוך את הרעה ח"ו לטובה. וז"ל (ויחי אות ג'):

"שיהא אדם רגיל לומר כל דעבדין מן שמיא לטב עביד, היינו גם שהיא רעה, רק סופו יהיה לטובה ... ממעשה דנחום איש גמזו נלמד, שהכל תלוי במקבל, שאם מקבל לאותו דבר שאירע לו לטובה נעשה באמת טובה מיד. כדאיתא בפ"ג דתענית (כא, ב), דשדרו על ידו דורן לבי קיסר מלא אבנים טובות ומרגליות, וגנבו ומלאו עפר, למחר כי חזא אמר גם זה לטובה, כי מטו התם בעי מלכא לקטלינהו לכולהו, אמר מחייכי בי יהודאי, אתי אליהו וכו'. ויש לתמוה אחר שראה נחום שגנבו ומלאו עפר, איך הלך בזה לקיסר לסכן כל היהודים ולסמוך על הנס... ונחום איש גם זו באמונתו יחיה, שהיה מאמין אמונה שלמה שזו לטובה וכך נעשה באמת, ואין זה אצלו נס כלל, והיה סומך על בטחונו ואמונתו וכך עלתה לו".

כאשר אדם מקבל את הדבר לטובה וגם אומר 'גם זו לטובה' הוא מהפך את הדבר לטובה וכך אומר התולדות וז"ל

ונ"ל שיש יכולת לעשות מהשמאל ימין, כמו נחום איש גם זו, ע"י שקבל באהבה. ואמר גם זו לטובה, אז נעשה טובה באמת.

לקבל הכל בשמחה

לפעמים גם כאשר האדם מתחזק באמונה ובטחון ויודע שהכל מאיתו יתברך והכל לטובה, עדיין יכול לחשוב שבמעשה בני אדם שיש להם בחירה, יתכן וירגמו לו רע חלילה, וכתוצאה מכך, נעשה האדם מלא תלונות מפני מה גורם לו השני רע.

וגם על כך אומר שאדם שזוכה לחיות באופן שמקבל הכל לטובה, אינו שונא לשום אדם שהרע לו, מאחר שיודע ומאיר שגם מה שהאדם עושה לו זה גם טובה, וז"ל:

"וגם בגשמי מאחר שמקבל הכל בשמחה, ואינו שונא לשום אדם גם שהרע לו, ויוכל להנצל מג' דברים 'הקנאה והתאווה והכבוד שמוציאים את האדם מן העולם'.

יעקב אבינו בשמחה

דרך חיים זה אנו למדים מיעקב אבינו, שגם כאשר מכרו את יוסף וחשב שחיה רעה אכלתהו, טרוף טורף יוסף, וירד לארץ מצרים, מ"מ קיבל הכל בטוב ובשמחה.

"ובזה יובן ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, מספר טו"ב, ור"ל גם שהיה במצר מ"מ היה חי, ע"ד ותחי רוח יעקב אביהם (בראשית מה, כז), ע"י השמחה, וה"נ ויחי יעקב גם כשהיה בעקב ושפלות בארץ מצרים כמו מן המצר קראתי י-ה, והטעם כי היה י"ז שנה מספר טו"ב שקיבל הכל בטוב, ונעשה טוב באמת, והבן".

שלום בין השכל לרגש

מידת השמחה משמשת כאחת ממפתחות הלב. אדם השמח, טוב לו וכל חייו אחרים לגמרי. אחד הדברים שמשביתים את השמחה מליבו של אדם, אלו קונפליקטים פנימיים, רצונות סותרים, סתירות פנימיות, שגורמים לאדם להסתבך עם עצמו והינו שרוי בעצבות.

בענין זה בא ה'שם משמואל' ומאיר לנו דרך ועזר לצאת מן העצבות, וז"ל:

"ונראה, דהנה לעמוד על אופיו של יעקב מובחר שבאבות אי אפשר אלא ע"י שנתבונן במהות ההיפוך לו דהיינו עשיו, וממנו נבוא להשקפה על מהותו של יעקב".

וכך מסביר: "עשיו יצא כולו 'מפוזר ומפורד' שהיה לו פיזור הנפש, שהרצון שלו היה מפוזר... שלעולם דרך הטוב הוא דרך אחד... ואילו דרכי רשעים מרובים, היום רצונו ותאוותו לזה ומחר לזה... כי האדם ניתנו בו שכל ודעת להנהיג את חפץ לבו ע"פ השכל, אבל זה לתאוה יבקש נפרד, ואיננו שומע להוראת השכל, ואף שהשכל משכיל הלב איננו שומע לו... כן היתה מהותו של עשיו הרשע שהיתה נפשו מפוזרת...".

כלומר, פיזור הנפש הוא אחד מן הדברים הקשים ביותר לאדם, יום אחד רצונו כך ויום אחד כך, ואף שבשכלו מבין שצריך לפעול באיזשהו דרך, אין השכל מצליח להתגבר על הרגש, ונפשו פזורה עליו. אדם כזה נמצא בגלות בתוך עצמו כי הוא מבולבל, מפוזר ומפורד.

"מהות יעקב היה היפך מעשיו, היפוך מפיזור והיפוך מפירוד, ... יעקב לא היה לו אלא רצון אחד ולב אחד לאביו שבשמים, היפוך מעשיו שהיה לו פיזור נפש ... היה יעקב להיפוך מזה שהיה כולו שכלי ודבוק בהשי"ת כמ"ש 'ואנכי איש חלק', והיה הלב מותאם בלי פיזור הנפש ... שכל מגמתו היא דבר אחד".

ולכן, כאשר אדם רוצה לחיות ברוגע ובשלווה יש לו לקחת את דמותו של יעקב, לנסות להיות איש חלק אשר רצונו ומרצו שניהם באותו גל, שהשכל והלב מאוחדים יחדיו, ואז זוכה להיות איש חלק, ויוכל לצאת מן העצבות ולהיות שרוי בשמחה.

דבר האירה

רק רגע אחד

כל אדם מתמודד בחייו עם קשיים שצריך לצלוח. אלא שלפעמים נדמה לו שכשל כוח הסבל, מחשבות העתיד מתסכלים אותו בחושבו עד כמה יצטרך עוד לסבול, וזה גורם שאין לו את היכולת להתמודד יותר.

אמנם ישנה צורת חשיבה מסוימת, שיכולה מאוד להקל עליו, כי מול הקושי כמכלול, אכן קשה להתמודד, אך אם ינסה לפרק את הקושי לגורמים קטנים יותר, יגלה שיכול לעמוד מולו כגבור.

כשיש לאדם קושי, יתבונן ויחשוב לעצמו, אם היה מדובר רק ברגע אחד קטן בלבד, בודאי הייתי יכול לעמוד בזה. לכן, לעת עתה אתעלם מן כל העתיד כמכלול, ואתייחס רק לרגע הבא בלבד, ואת הרגע הזה יוכל להצליח ולעבור בשלום. וכמו למשל, כשיש לאדם לעבור בדיקה רפואית כואבת, מתנחם הוא בכך, שהכאב הוא רגעי החולף ועובר, ועל אותו רגע אחד בלבד הוא עדיין מסוגל לסבול.

נמצאנו למדים שהאדם מסוגל להשקיע כל כוחותיו לפחות על רגע אחד, ומרגע לרגע, לוקח כוחות להגיע גם ליותר.

אם נתרגל להסתכל על החיים בצורה של 'רק רגע אחד', תתגבר יכולת ההתמודדות, וכך גם יהיו חייו רגועים ושלווים יותר.

רעיון זה מובא ב'ישמח משה' בפרשתנו, וכלשונו:

"כי באמת העבר אין, ואם כן על דרך משל כששואלין על אדם כמה הוא חי, אם נשוב על דרך האמת ראוי לחשוב רגע אחת, כי מה שהיה חי עד הנה כבר הוא אפס ואין כי כבר חלף הלך לו, ומה בצע לו עתה במה שכבר היה ואיננו עתה. והעתיד אשר יהיה עוד, מי יודע כי האדם אינו בטוח בחייו. **ואין לו רק הרגע של עתה,** והיא אינה עומדת רק מועף ביעף, כי אחר כל רגע מת רגע אחד מזמן אשר הוקצב לו, והזמן פורח תמיד ואינו עומד במקום אחד, ואם כן תמיד אינו חי רק הרגע של עתה, והיא כצילו של עוף הפורח. **והוא מוסר גדול לאדם שיהיה תמיד לנגד עיניו כי אין לו חיות רק עתה,** ואם כן מי פתי יסיר לבלותו בהבל על כל פנים הרגע שיש לו עתה, אך ידביקהו בחי וקיים יתברך שמו".

כאשר הקושי הגדול והרחב, מתגמד ומתכווץ לרגע אחד, או לכמה דקות בודדות נעשה הכל קל יותר.

כמו שמסופר על הגאון הסטייפלר [רבי ישראל יעקב קניבסקי זצ"ל בעל ה'קהילות יעקב'] כששירת בצבא הרוסי עמד בקור העז בסיביר במשך שבת שלימה ללא מעיל, מפני שלא רצה להשתמש באילן בשבת ולהוריד משם את המעיל שנתלה על העץ, אף שמצד הדין ניתן היה להקל במקום של פיקוח נפש. לימים סיפר, כיצד התאזר בגבורה לעמוד בכך, כי בתחילה חשב לעצמו שאף שמותר לו לחלל שבת, ימתין לפחות חמש דקות כדי להרוויח שלא לחלל את השבת, בהעריכו שמסוגל לעמוד חמש דקות בלי מעיל. כעבור חמש דקות, חשב שוב שמסוגל להמתין עוד חמש דקות, וכך נמשכו אותן חמש דקות למשך כל השבת, שהתגבר ולא עבר אף על שבות דרבנן.

וזוהי עצה נפלאה, שלא להתייאש כשניצב לפני משימה מאתגרת וקשה, על ידי שלא יתייחס אל המשימה בכללותה, רק יפרקנה לגורמים ולרגעים תבחננו, עד שהמשימה תסתיים ויכול לעמוד בה.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

שאלה:

כשמגיע שבתות 'טהרינו' ושבועות 'שובבים' ברצוני להבין קצת יותר לעומק מה הנזק העלול להיגרם משימוש לא נכון בטכנולוגיה. ברור שאני אמון על הוראות גדולי ישראל, אבל נפשי בשאלתי להבין יותר לעומק מה הנזקים העלולים להיווצר?

תשובה:

האתגרים שהכלים הטכנולוגיים מביאים לנו רבים הם, יש בהם היבטים רוחניים והיבטים רגשיים ונפשיים, כאן נתמקד יותר באחד מההיבטים הנפשיים והרגשיים, והיא סכנת ההתמכרות.

כיצד זה מתחיל?

השימוש בכלי מתחיל מסקרנות. כשהאדם נכנע לסקרנותו הוא הופך ממצב של שליטה עצמית למצב של חוסר שליטה.

ת"ל, שרובם של האנשים שומעים לדעתם של גדולי ישראל שליט"א ושולטים על עצמם ויודעים שכשם שלא יתפתו לכל מיני פיתויים אסורים כי בעצם זה דומה לכל האיסורים, שגם אם יהיה האדם אחרי ימים של רעב, הוא לא יתפתה לאכול דבר טריפה או דבר אחר, כך גם המכשולות הטכנולוגיים הם דבר איסור, שכל אדם ירא שמים מתרחק מזה כמו מכל דבר איסור שהוא יודע שיש לו שליטה עצמית מלאה בזה, אבל ישנם אנשים שאינם שולטים על עצמם והם טועמים טעם של 'דבר אסור'.

הכלים הטכנולוגיים ואפקט ההתמכרות

יש כמה סוגי התמכרות:

סוג א' - אדם שמגיע למצב של תלות פיזית, שמגיע למצב שהוא חייב לצרוך חומרים פסיכואקטיביים כגון: עישון, אלכוהול.

סוג ב'- מצבי התמכרות שמגיע ע"י התנהגויות ופעולות של האדם כגון: אינטרנט, סוגי מזון, שוקולד, קמח לבן.

את הסכנה הגדולה באפקט של ההתמכרות רואים כבר בחז"ל (פסחים קיג, א).

'אמר ליה רב לחייא בריה 'לא תשתי סמא'. וברש"י לא תשתי סמא - לא תלמד לשתות סמים, מפני שתקבע להון ווסת ויהא לבך שואלך ותפזר מעות'

כאשר האדם מתרגל לצרוך דברים הממכרים הוא עלול להגיע למצב ש'לבך שואלך ותפזר מעות'.

ההבדל בין יצר להתמכרות

ההבדל העיקרי בין יצר הרע - הרגלים רעים, לבין התמכרויות הוא, שההרגל אינו יוצר תלות, כך שהאדם מסוגל בכוחות עצמו להפסיק את ההרגל הרע כאשר יהיה מודע להשלכות השליליות שלו, ואין צורך בגמילה, לעומת זאת בהתמכרות נוצרת תלות פיזית אשר מחייבת גמילה.

הבדל נוסף הוא שמלחמת היצר האדם יכול לנצח את המלחמה כאשר הטוב מתגבר על הרע, וכאשר האדם מגיע למצב של יראת שמים ובפרט בזמני תשובה, בזמנים כשהאדם מרגיש קירבה להקב"ה. אולם כאשר זה מגיע למצב של התמכרות מאוד קשה לעצור את ההתמכרות גם כאשר הוא מודע להשלכותיה ההרסניות, הוא נמצא במצב כמו איבוד שליטה מוחלט כמו רכב שהמעצורים - הברקסים הפסיקו לפעול.

מה גורם להתמכרות?

בתהליך שנות חיי האדם יכול האדם להגיע למצבים שונים של חרדות, דכדון, מצוקה, פחד, תסכול, כאב, טראומות וכדו', טבע האדם הוא שיחפש דרכים להרגיע את המצוקה והכאב.

האמונה, התורה והמצוות נותנים לאדם הרבה דרכים כיצד להרגיע את המצוקה, הבטחון וההישענות על ה' כתינוק שמשליך את יהבו על אימו הינו דבר מרגיע, כאשר מאמינים שהקב"ה שומע את צעקתנו, ו'קרוב ה' לכל קוראיו', אזי האדם יכול להירגע מזה. לימוד התורה יש לה כוח להרגיע את האדם כמו שכ' 'תורת ה' תמימה משיבת נפש' התורה נותנת כוח וסיפוק רב. והאדם עולה ברמה הרוחנית שלו. גם באמירת תהילים יש כוח להרגיע את האדם וישנם הרבה פסוקי תהילים שמבטאים את הכאב והמצוקה וכן את השחרור והרוגע. וכן על ידי ניגוני דביקות, התקשרות או ברכה של צדיק, הליכה לכותל המערבי או לקברי צדיקים, וכדו' דברים רוחניים שמרגיעים את המצוקה ומפחיתים את הכאב.

באם האדם לומד להירגע ע"י דברים רוחניים אלו, אשריו ואשרי חלקו, כך הוא במצב שהוא מחובר להקב"ה וכ' 'הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם',

הבעיה מתחילה כאשר האדם נמצא במצוקה ובמקום ללכת לחצוב מ'באר מים חיים' הוא מחפש לברוח ואז הולך ומחפש דרכי רגיעה ע"י בורות נשברים, 'הבור הנשבר' נותן תחושת שוא לאדם שהנה עכשיו מצא את תרופת ההרגעה שלו, אולם תרופת ההרגעה אינה תרופה אלא 'סם המוות', ברגע שאדם צורך את סם המוות, אם כי בהתחלה זה נותן לו 'תחושה רגעית' של הנאה - ריגוש אחר שמחליף את הרגש של המצוקה בריגוש של הנאה, אמנם תחושה רגעית זו שמצד אחד מרגיע ומצד שני אסור וממכר, נכנס לתפקיד של הרגעת שווא ובריחה מהתמודדות, וזה אחד הגורמים להתמכר.

הצורך לתענוגים

כל אדם ובפרט יהודי יש לו צורך לתענוגים, כי נשמה יהודית חצובה מתחת כסא הכבוד בגן עדן ששם מקור התענוגים הרוחניים, ולכן מחפש להתענג, כמו שכתב ה'מסילת ישרים' וז"ל:

שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעדון הגדול מכל העידונים שיכולים להימצא.

מקור התענוגים הרוחניים

הקב"ה שהוא מקור התענוג נתן לנו אמצעיים שעל ידם יכולים אנו להתענג על ה' ולהנות מהתענוגים והאורות מצד הקדשה, וככל שהאדם עוסק בתענוגים הרוחניים אזי ההנאות הולכות ומתגברות עד אין סוף כמו שמבאר ה'באר מים חיים' (פר' לך לך) וז"ל:

ונודע אשר כל זה נתגלגל ונמשך מאורות עליונים אורות הרוחניים, כי עיקר הדבר הזה הוא בתורה ומצוות ה', אשר בתחילה כאשר יתעורר האדם לעשות מצוה מן המצוות בחשק אהבת הבורא אבל עוד לא נשלם בשלימות כנאמר אז על כל פנים בכח מחשבתו הקדושה שמכוון בזה לאהבת הבורא... עד שמרוב האהבה והיו לאחדים ממש והוא שגודל תשוקתם לעשות נחת רוח לבורא עולם במה שכן ברא להיות כל העולמות בבחינת ומקבלין דין מן דין ומרוב חשק וחדות תאותם לעשות רצון קונם מוסרים כל בחינת אהבתם ותשוקתם על זה עד שכלה נפש רוח ונשמה של כל אחד בחבירו בדביקה ובחפיצה ותשוקה בכלות נפש עד שנעשו ממש בבחינת ביטול המציאות זה לזה...

הסיבה לתענוגים הגשמיים

והנה בעצם היה יכול להיות מצב שכל ההנאות והתענוגים הכל נמצא רק בעולם הרוחני, אלא שהקב"ה רצה שיהיה שכר ועונש בעולם, לכן נטף טיפה אחת מעולם התענוגים לעולם הזה, וכל התענוגים והתאוות של העולם הזה כולם רק טיפה אחת מעולם התענוגים שהקב"ה השליך לעולם בכדי שיהיה לאדם בחירה, וכפי שממשיך לבאר וז"ל:

'כי נופת תטופנה שפתי זרה' (משלי ה, ג), כי הקב"ה למען היות שכר ועונש בעולם נטף והשליך מזה התענוג והדביקות קצת דקצת כמו טיפה אחת מים הגדול על דברים התחתוניים להיות יורגש גם בהם מבחינת תאוה וחמדה ואהבה כזאת, ואז צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם, כי הצדיק נותן דעתו ולבו להבין מאין ימצא שיהיה תאוה וחמדה כזאת בהבלי הבלים האלה גוש עפר גשמיות כל הדברים כמו באכילה ושתיה נודע מה דבר מאוס ונמאס נמשך מהמאכל אחר צאתו מן האיצטומכא... ואם כן כל כך הדבר הזה מאוס ונמאס בתכלית, מאין נמשך ברוח האדם שיחשוק ויחמוד להם אם לא להיותו טיפה מן הטיפה קצת דקצת נועם זיו התענוג עליון ומחמדיו.

תענוגים גשמיים - ניתוק

לתענוגים יש כללים משלהם, זה מתחיל בקטן, שמחפש בהתחלה רק קצת תענוגים גשמיים, אולם אם אין מעצורים, גדרים וסייגים, המעגל הולך ומתרחב והולך וגדל עד שהאדם יכול להגיע למצב של ניתוק, ולמצב שלא יראה ולא ישמע שום דבר כשהוא מחובר לתאוותיו, עד שמגיע ה"י למצב שאין עם מי לדבר, כך ממשיך לבאר וז"ל:

'כי הנה בתחילה כאשר בא האדם להתאוות באחת מתאותיו כמו באכילה ושינה ומשא ומתן וכדומה עדיין אין התאוה קשורה כל כך בלבו בתוקף רב בדביקות האהבה, עד אחר שעושה תאותו ואז נתחזק ונתדבק לבו באהבתו עד שלבבו נפנה מכל דברים אחרים והוא עם כל רמ"ח איבריו וגידיו ושכלו וחכמתו ותאותו מקושרים ומדובקים בכח התאוה ההוא, עד אשר לפעמים לא ישמע את שפת רעהו כאשר חבירו דובר אליו כי הוא בכללו מקושר שם ואינו רואה ואינו שומע שום דבר אחר זולתו, ונקרא אצלו בשעת מעשה ביטול המציאות כי נעשה בטל ממציאות ממש עד אשר ימלא תאותו וחשקו'.

התדבקות בתענוגים הרוחניים

האדם שאוהב ומחפש תענוגים הוא אדם שכבר זכה לטעום תענוגים רוחניים, וככל שהאדם עסוק בתענוגים רוחניים יש בה גלגל משיכה שמגביר את החשק והרצון להנות מהתענוגים הרוחניים, אבל אם ח"ו הוא מתנתק מתענוגים הרוחניים אך הנפש עדיין ממשיך לחפש תענוגים אז הוא במצב של סיכון שעלול ח"ו להגיע לתענוגים גשמיים, כמו שמובא בספר כתבי הקודש להגר"מ מידנר בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זי"ע.

'גידוי התאוה בא מפני שהנפש אצולה מלמעלה מעולם התענוג ואחר שבא לעוה"ז ועובד השי"ת בתענוג ומתיקות יש לה להנפש בחינה שלה ואם לא כן, לפי שדרכה בתענוג, מושכת אותו לתענוגי הגוף'.

מצוה גוררת מצוה

לכן ראשית כל צריך האדם לעשות פעולות שיהיה כל הזמן עסוק בתענוגות רוחניות, כידוע מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, שהרי בכל דבר שהאדם עושה יש בפעולה שלו כוח המושך של מחזוריות כמו שמבאר הגר"א בביאור הגר"א על משלי (א, כג):

'שבכל דבר שאדם עושה נותנים לו רוח ממרום והוא המסייע אותו לעשות דברים עוד כאלה, וזה הרוח אינו נח ושקט עד שעושה עוד דברים כאלה והוא נהנה מהם ומזה יש לו נחת רוח, הן בדבר מצוה או בדבר עבירה, וזהו עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, וכל דבר עבירה שהיא גדולה גם הרוח הבא ממנה היא גדולה ומתאוה יותר לעבירה עוד, וכן בדבר מצוה גדולה בא רוח ממקום קדוש מאוד ומתאוה מאוד למצוה ונהנה מאוד מחמת זה ממצות.

לחזור למסלול הרוחני

אם יצא האדם ח"ו מהמעגל של התענוגים הרוחניים, צריך הוא לחזור למסלול הקודם, כי כל יהודי הוא בנו בכורו של הקב"ה כמו שכ' "בני בכורי ישראל" והקב"ה אוהבו וחפץ בו, וכאשר האדם פותח את לבבו לקבל את התענוגים הרוחניים מיד ניצת מחדש האהבה העצומה ומרגיש את האהבה של הקב"ה, כך ממשיך לבאר הבאר מים חיים במתק לשונו:

'ומיד עוזב את התחתון ומדבק עצמו בעליון ומעורר רוח בינתו ושכלו להבין בגדולת יוצר בראשית אשר אין לה שיעור וערך... ובחר בו להיות לו לעם סגולה וקראו בני בכורי ואוהב לכל נפש מישראל אהבה אמיתית וחפץ באהבת ישראל אליו.

ואז יבער לבבו בקרבו ברשפי אש שלהבת י-ה להתאוות ולחמוד בנעימות ידידות אהבה צמודה מודבקת ומוקשרת לצור עולמים ברוך הוא בכלות נפשו לה' א-ל אמת. הקב"ה נעלם בתורתו ומצותיו, ואדם הלומד והוגה בתורה לשמה ומקיים מצותיו כראוי הוא מדבק עצמו ממש לאור אין סוף ברוך הוא הנעלם בהם והוא בבחינת נשיקין ממש.

המאור שבה מחזירה

גם אדם שהוא ח"ו שקוע ומכור לתאוותיו וטעם את הטעם הרע של התמכרות לחומריות ותענוגות גשמיות שהוא בבחינת טעם המוות, באם הוא עוסק בתורה ובמצוות, זה ירום את לבבו יכניס בו תענוגים רוחניים ויעזור לו למאוס ברע ולבחור בטוב כמו שממשיך לבאר וז"ל:

'וכמו כן הרשע העוסק בתורה שהקב"ה וברוך שמו אינו יכול לסבול הבל פיו בנשיקותיו אבל באדם מישראל הנה אבה תהלה מאיש קרוץ מחומר יותר ממלאכים וצוה להתדבק בו על ידי התורה באתדבקות רוחא ברוחא ודאי ימס לבב איש בזוכרו את כל זה ונמאס אצלו כל בחינת תאות עולם הזה בתכלית המיאוס והשיקוץ, וחושק באמת לתורת ה' ומצותיו כל הימים, ונולד אצלו תמיד אהבה על אהבה ותשוקה על תשוקה מנועם תענוג זיו העליון עד שיצמא נפשו ויכמה בשרו לעבודתו ולירא תו בכלות נפשו כמאמר דוד המלך ע"ה (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי וגו' ואומר (שם סג, ב) צמאה לך נפשי כמה לך בשרי וגו'.

הנה מבואר לנו שנפש יהודית חייבת תענוגים, ומי שח"ו נפל והתמכר לתענוגים שפלים, הריהו חייב להחליף את התענוגים השפלים לתענוגים רוחניים, וכך יצליח לחזור למסלול הנכון והבריא, לחיים טובים מלאי סיפוק ואושר לאורך ימים ושנים.

שאלות והארות - למייל ar3123499@gmail.com

יו"ל ע"י ארגון 'האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן
משרדים: טל' 02-5667066
לשליחת שאלות, תגובות והארות ולקבלת הגליון במייל
ahira8ahira@gmail.com

בעזרת השם יתברך

שומרי משמרת הקודש

גיליון ק"ז

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ועניני תפילה

טבת תשפ"ד

דברים אחדים

מקום מגורים חדש

שלום מוטקה, נו...! איך הדירה החדשה, אה!! איזה רחבות! איזה פאר והדר! הלוא כך אמרו חז"ל דירה נאה מרחבת דעתו של אדם.

במשך שנים גר מוטקה בדירה קטנה, הדוחק ניכר בכל פינה, מלבד זאת היו ליקויים שונים הדירה הייתה מוזנחת ונזקקת לשיפוץ דחוף, לאחר עמל ויגיעה עלה בידו של מוטקה לקנות דירה מרווחת משופצת ומאובזרת היטב.

לפני יותר מחודש סיפר מוטקה בהתרגשות לחצקל חברו הטוב על המועד שנקבע למעמד חנוכת הבית לדירה החדשה, - אתה הרי יודע מקרוב עד כמה נדחקתי בחוסר נוחות בדירה הצפופה, בטח תשמח לשמוע על כי הרחיב ה' לנו.

חצקל הגיב בשמחה על הבשורה המרגשת - בוודאי שאני שמח בשמחתך ואשמח להשתתף באירוע המרגש.

כעת לאחר שבועיים מהמעמד, חצקל ציפה לתשובה נלהבת ממוטקה, אך במקומה הוא רואה את מוטקה בעיניים עמומות, כבויות, חסרות כל הבעה, חצקל נבהל - מוטקה...! קרה משהו?

מוטקה השיב בשפה רפה ובאדישות, לא קרה מאומה, פשוט, אני דר עדיין בדירה הישנה.

- מההה...?! אני לא מאמין, וכי בשביל מי ובשביל מה יגעת והתאמצת כל כך, השקעת כל כך בלקנות דירה חדשה, ערכת מסיבה מפוארת לחנוכת הבית, הזמנת חברים, היה מעמד מרשים במיוחד, וכל זה למה... כדי שלאחר האירוע עדיין תדור במקום מגוריך הקודם...?

אחד הטעמים לשם החג 'חנוכה', על שחנכו את המקדש ואת המזבח לאחר ששקצו אותם היוונים, הרמב"ם בתחילת הלכות חנוכה מתאר בקצרה את התקופה שקדמה לנס: 'בבית שני כשמלכו יון גזרו גזרות על ישראל... ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלקי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם'.

כבימים ההם, גם בזמן הזה כוחות יווניים מנסים ולפעמים מצליחים לטמאות ולפרוץ את חומות המקדש בלב היהודי ולהחלישו מעבודת השי"ת, כנגד זה מתחדשים בכל שנה ושנה כוחות החשמונאים הקדושים להילחם ולהכניע את כוחות הרע המנוגדים לכוחות הקדושה ומתחדשים האורות מאותם ימים להאיר לנו את החשכה.

מתכוננים אנו ברגשי קודש שבועות וימים קודם ימי החנוכה, חפצים ומשתוקקים לקבל את האורות הקדושים, אך האם כל ההכנה והלימוד היו עבור ימים ספורים, הן בטוח שלא כך הם פני הדברים, בזה וודאי

נאמר קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא, אין לשוב לאותו מקום דחוק ופרוץ מעבודת הקודש.

ידועה המחלוקת בין בית שמאי לבית הלל על המהדרין מן המהדרין, לב"ש פוחת והולך כנגד פרי החג, לב"ה מוסיף והולך משום מעלין בקודש ולא מורידין, המפרשים מקשים וכי בית שמאי אינם סוברים מעלין בקודש.

לעניינו ניתן לומר כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, בית הלל נקטו להדליק כלפי האורות וכוחות הקדושה הגוברים מיום ליום עד שביום השמיני מצוידים אנו בשמונה אורות קדושים, בית שמאי סברו גם הם שכוחות הקדושה גוברים מיום ליום ועל כן מיום ליום שואבים ומחדירים עוד כוח קדושה אל נפשנו ונשמותינו, מיום ליום נספג ונקלט בתוכנו עוד כוח אור דקדושה עד שביום האחרון נותר עוד כוח אחד, ומעתה בתום ימי החנוכה אספנו אל קרבנו את כל כוחות אורות הקדושה, הם ילוו אותנו אל הימים הבאים לצעוד בעקבותיהם באורח מישור. מדברי שניהם נלמד כי מהאור הטוב שנחלנו בימי החנוכה הקדושים, ממנו נצעד ונלך אל הימים שלאחריהם, הם יאירו לנו בעבודת השי"ת לתורתו ולקיום מצוותיו.

ימי החנוכה נצבים ועומדים לחנך אותנו לעבודה באורות מחודשים וטהורים ללא סיג ופגם שזממו היוונים להחדיר אל תוך השמן הטהור, בכוחות אלו נשמור גם בימים שלאחריהם הבאים עלינו לטובה על 'עבודה שבלב זו תפילה' שתהיה זכה טהורה ושמורה ללא סיג ופגם ושיחה בטלה, ניכנס לדור בישיבת קבע במדור החדש שחינכנו בימים קדושים אלו בעזרת השי"ת.

מצקו ויאמר לבבכם

האערכת

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!

שלום וברכה

חודש טבת החל בעיצומם של ימי החנוכה.

במשך ימי החנוכה שרנו את הפיוט הידוע 'יוונים נקבצו עלי וכו'', שרים בשמחה על שפרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים, כמובן שהשמחה וההודאה הם על הנס שהגיע לבסוף שמנותר הקנקנים נעשה נס לשושנים.

שרים יוונים יוונים, מדוע פעמיים, יתכן שזה בא לרמז שחוץ מהיוונים של אז, יש קליפה יוונית בכל דור ודור.

מה עשו אותם יוונים שנקבצו עלינו באותו הדור, ראשית, פרצו את חומות בית המקדש, הפרצה לא הייתה רק דרך פעולה להיכנס אל ביהמ"ק, הלא הם פרצו י"ג פרצות, להיכנס למקום אפשר גם ע"י פרצה אחת, הם באו להציג את נפילת החומות, כלומר אין יותר חומות המבצרות את בית המקדש, החומות באים למנוע כל זרות וכל טומאה מלהיכנס אל הקודש, זאת זממו היוונים לעשות ואכן פרצו את החומות.

שנית, 'וטמאו כל השמנים', לא גזרו שלא נדליק את המנורה, בספה"ק ביארו שלא מנעו את ההדלקה עצמה, לא הפריע להם שנדליק אותה אלא שלא תיעשה בטהרה, באו לקלקל את האור הפנימי הרוחני של בית המקדש, של הדלקת המנורה, שחלילה לא יהיו בקדושה ובטהרה, היות שרק בעת שהדלקת המנורה ועבודת בית המקדש בטהרה, אז הם ברום המעלה הנשגבה.

כאשר באו בני חשמונאי הקדושים להדליק את המנורה, הקדימו בתחילה - 'וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ', ורק לאחר מכן - 'וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ'. על שלימות עבודה זו - הדלקת המנורה וחנוכת ביהמ"ק בטהרה - 'קָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ'.

ראינו מזה עד כמה חשובות ונצרכות החומות לשמירת עבודת הקודש, נלמד לקח ואוצרות חיים לשמירת העבודה זו תפילה ע"י הצבת חומות מבוצרים ושמורים היטב שלא יכנסו שום דברים זרים בעבודתנו.

בהמשך החודש, יש לנו את צום העשירי - עשרה בטבת, שייהפך לנו לשמחה ולמועד טוב במהרה.

הצום נקבע על המצור סביב חומות ירושלים, עדיין לא נכנסו האויבים לירושלים, אולם כשהאויב מקיף ואורב מחוץ לחומה היא תחילת הפורענות של חורבן ירושלים.

פעמים קורה שמתפללי בית המדרש שומרים היטב ונזהרים מלשוחח בעת התפילה, אך סמוך לפתח בית המדרש עומדים קבוצות ומשוחחים כאוות נפשם, בעצם התאספותם מראים כי הם מנותקים מהמושג הקדוש ששמו 'תפילה', מלבד מה שפעמים רבות הם מביאים את קולותיהם פנימה ומסיחים את דעת המתפללים, אולם בלאו הכי גורמים הם לאחרים להימשך אחריהם בדרכם המעוותת.

זכור היטב, כאשר המכשול עומד מחוץ לחומה, שמור עצמך שלא להיגרר אחרי מה שיוציא אותך מהתפילה ויסיח את דעתך מעבודת הקודש.

אאחל לך בכל לב שתיקח מאורות ימי החנוכה הק' לתקן ולטהר את פרצות היוונים, להתחזק בעבודת הקודש עבודת התפילה כחומה בצורה, להמשיך לימים הבאים עלינו לטובה - ימי השובבי"ם ת"ת', ימי טהרה לחיזוק ועלייה.

עלה והצלח

מאחל בכל לב

ידידך ומוקירך

רננו צדיקים

עבודת התפילה בצל צדיקי הדורות זי"ע

וְאַבְרָהָם... עֹמֵד לִפְנֵי ה'

עובדות והנהגות, שיחות קודש מעוררות בענייני תפילה וזהירות משיחה בעת התפילה מאת

כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי **אברהם יעקב** זי"ע

בעל 'עקבי אבירים' מסאדיגורה

ליומא דהילולא - י"ט טבת - תשע"ג

מלוקט: ספר עקבי אבירים, שיח חסידים והמשמשים בקודש

התודה והברכה להנהלת מכון 'כנסת מרדכי - סאדיגורה', על מסירת הדברים לדפוס בטובת עין ובלונ"ח, זכות זיכוי הרבים תעמוד להם

שלא יצטרכו אפי' לעורר על כך

...עוד רציתי לומר, אם כי אינני רוצה לדבר מזה כי אפשר שזה מעורר קטרוג, אבל בכל זאת מן ההכרח לדבר מענין זה - אבקש שימשיכו הלאה להזהר מאד שלא לדבר כלל בשעת התפילה, אינני רוצה אפילו שיצטרכו להזכיר ולעורר על כך, אלא שלא ידברו כלל כו', ובכח התפילה בבתי כנסיות ובתי מדרשות אין למקטרג שליטה על בני ישראל, כדאיתא בחז"ל על בלעם שאפילו שכל הברכות שבירך את ישראל נעשה מהם ההיפך מהברכה, מ"מ הפסוק 'מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל' נשאר לברכה, כי בזה מרומז בתי כנסיות ובתי מדרשות, ובהם לא היה לו שליטה. (מתוך אמ"ק קודם תקיעת שופר, ר"ה תשס"ט).

אפילו בלימוד

והנה נא ונא מהמתפללים הי"ו להקפיד שלא לשוחח בשעת התפילה אפילו בלימוד, וכל שכן שיחת חולין ודברים בטלים, וכולם צריכים לקבל עליהם זאת כדבר המובן מאליו. (מכתב קודש לבית המדרש בביתר)

קדושת הפה - שלא לשוחח בתפילה

לאחר שהזכיר דברי האוה"ח הק' (במדבר כו, כג): ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בם בקודש וכו' (עיי"ש), הוסיף בפ"ק: צריך לדעת שדברים אלו אמורים גם על עניין הדיבור בשעת התפילה, ואכן אבי אדמו"ר זיע"א פעל רבות לחזק עניין זה שלא ידברו בשעת התפילה, וכל כך הרבה לפעול בזה, שפנה פעם לאחד המתפללים שלא עצר מלדבר בשעת התפילה, והבטיחו פרנסה בכפליים אם יקבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, ואכן לתקופת השנה הגיע לבשר שנכפלה פרנסתו. (עקבי אבירים ה'תש"ע. ט"ז תמוז בביתו נאוה קודש)

שכ"א יקבל ע"ע שלא לדבר שום דיבור בעת התפילה

ידוע איך התחנן בפתיחת בית המדרש הגדול כאן בחצר הקודש שכל אחד יקבל על עצמו לא לדבר שום דיבור באמצע התפילה וקריאת התורה, וב"ה זוכים לראות את זה, וכעבור כמה שנים מפתיחת בית המדרש אמר בקדשו שהתפילות מתקבלות בבית המדרש הזה כי אין מדברים כאן בשעת התפילה, וביקש שימשיכו להחזיק בקבלה הזאת שלא לדבר בשעת התפילה וכך ימשיכו גם התפילות להתקבל לרצון. (בעקבי המלך)

עבודת התפילה

בתקופה שעדיין לא הקימו בבית המדרש שבישיבתנו הק' "דאווין שטיבל" מיוחד עבור רבנו זיע"א, זכינו לראות את עבודת התפילה המיוחדת שהיה לרבנו זיע"א, ראינו במוחש מה המשמעות של עומד לפני ה', איך שכל כולו היה עומד באימה וביראה ובשמחה של התקרבות אלוקית, ומחזה מפליא היה לראות איך פוסע את ג' הפסיעות לאחר תפילת שמו"ע כשכל כולו נראה עדיין כעומד לפני המלך, ועד שסיים את אמירת 'עושה שלום' לא היה ניכר על רבנו זיע"א שום שינוי מדבקותו בהשי"ת. (בעקבי המלך)

תפילה במשך שעות ארוכות

משך שעות ארוכות היה עומד ומתפלל, כאשר לא אחת היה דופק לש"ץ לאות שיתחיל חזרת הש"ץ, בעוד הוא עצמו שקוע עדיין זמן רב באמירת פסוקי דזמרה. הרבי היה ישוב באופן קבוע בחדר התפילה עטור בטלית ותפילין עד שעות הצהריים ורק בשעות אחר הצהריים המאוחרות עולה לביתו.

כמעט כל יום נאלצה הרבנית ע"ה לבקש להזכיר לרבי זיע"א שעליו לטעום מאכל כלשהו, כי אם לא היו מזכירים זאת היה ממשיך לשבת עוד ועוד בחדר התפילה.

בתקופה האחרונה התפלל פעם עם רבנו אחד מבני הבית, שלא היה רגיל בכך ובעיצומה של תפילת הלחש חפץ להקל על רבנו והיה מדפדף את הדפים מאחר שחשב שכבר סיים רבנו את אמירת הברכה שעמד בה, רבנו באצילות רוחו הנודעת לא רצה להעיר לו על כך בפניו, אך לאחר התפילה אמר לי 'וכי הוא אינו מבין שברכת רפאינו אורכת זמן'? (בעקבי המלך)

תפילה בעמידה

ככל שכוחותיו עמדו לו, היה רבינו עומד בתפילה. אולם גם ברבות הימים כאשר קשתה עליו העמידה, היה מתאמץ במיוחד בקטעי התפילה בהם חובה לעמוד, ממש במסירות נפש מתוך יסורים נוראים.

היה יהודי שנהג לעבור לפני התיבה בשחרית של שבת תקופות ארוכות, ובעת שירת 'ממקומך' היה מאריך מאד. ממקומי, בחדר החיצוני שלפני ה'דאווין שטוב' ראיתי שהרבי התעקש לעמוד כדרכו במשך כל הקדושה, עד כדי כך שבשבת אחת כמעט נפל תוך כדי העמידה הארוכה. מתוך דאגה לרבינו, ניגשתי אחר התפילה לש"ץ ובקשתיו שבפעם הבאה יראה לקצר את הניגון.

כאשר שמע מכך רבינו לא הייתה נוחה דעתו בכלל, "הבן נא" אמר לי, "לא כל יהודי מסוגל להתפלל בהתלהבות, יתכן ויש יהודי בקהל שהשירה מסייעת לו להתרוממות הנפש, כיצד איפה אוכל ליטול ממנו את האפשרות להתעוררות בתפילה". (בעקבי המלך)

בזיע וברתת וקול דממה דקה

כפי הידוע שברוז'ין עבודת התפילה, כל כולה הייתה עבודה לפני ולפנים בפנימיות הלב ללא כל הבעה חיצונית מלבד אלו הפעמים הגלויים, ב'עננו', בנענועים ובהקפות, וגם אז לא ניכרו בהם תנועות חיצוניות כלל, עת עמדו על מקומם בזיע וברתת בחיל ורעדה וקול דממה דקה ישמע.

אך בתקופה שזכיתי להיות משמש בקודש התוודעתי לנקודה מפעימה ביותר שנצרתי בליבי, וממנה למדתי עד כמה גדולה עבודת התפילה אצל הרבי. היה זה בראש השנה אחר תפילת שחרית, הלכתי עם הרבי למקווה, לאחר הטבילה נתן לי הרבי את בגדיו שאעלה אותם לביתו והוא עצמו חזר ל'דאווין שטיבל', וכשקבלתי לידי את בגדיו התפלאתי והשתוממתי מדוע הם כה רטובים, ומה עוד שבחדרו התקינו מזגן מיוחד מול מקום ישיבתו של הרבי כך שבתוך החדר היה קר מאוד... (עקבי המלך)

מתוך סידור

לרבנו היה עניין מיוחד להתפלל בסידור וכמעט כל דבר שבקדושה, החל מסדר התפילות, ברכת המזון, זמירות, קריאת שמע שעל המיטה וכדו', אמר מתוך סידור. (עקבי המלך)

וישכם אברהם בבוקר...

שמעתי מפי רבינו זיע"א לא פעם ולא פעמיים, ודבריו הק' מלווים אותי עד עצם היום הזה: אין קשר בין השעה בה הלכת לישון לבין הזמן שצריך לקום לתפילה בבוקר. מועד ההשכמה בבוקר לתפילה הינו חשוב ביותר, ואין לזה קשר לבין השעה בה הלכו לישון, ואם אתה מרגיש עייפות תשוב לנוח לאחר התפילה, אך התפילה צריכה תמיד להיות בזמנה, עם זאת היה רבנו זיע"א מעורר על החשיבות להקדים את שעת השינה בכדי להשכים בבוקר לתפילה כראוי והמליץ על כך "בשכבך ובקומך, פריא" אם מקדימים את ה"בשכבך" זוכים להקדים גם את ה"בקומך". (עקבי המלך)

עיסוק בדברי חולין קודם התפילה?

באחד הימים, ביקש ממני רבינו קודם התפילה להתקשר ליהודי מסוים שהיה אמור להגיע למעונו כדי לעשות טובה ליהודי אחר. התקשרתי אליו - כשהטלפון מופעל על רמקול - והלה ענה שכבר הספיק לסדר את העניין בעצמו, ואחר התפילה יבוא לבשר על כך לרבי, ובדרך אגב סיפר שכבר הספיק להיכנס הבוקר לבנק לענייניו הפרטיים.

כשסיימתי את השיחה הפטיר רבינו, "איני יכול להבין איך יהודי משכים בבוקר, והולך ראשית כל לעסקיו קודם התפילה. מילא לעשות טובה ליהודי, אולם ללכת לבנק ולעסוק בדברי חולין קודם התפילה? איך יתכן כזאת". (עקבי המלך)

תפילה התלהבות ובקול רם

לבחורים היה רבינו מורה להתפלל בהתלהבות ובקול, כאשר הבחין פעם באחד מבני המשפחה שהתפלל בעמידה ישירה וזקופה, מבלי לזוז כל התפילה, ביקש לקרוא לו, ואמר לו: "בחור צריך להתפלל בהתלהבות, בקול רם". הלה ניסה להצטדק והזכיר 'רוז'ין...', נענה רבינו - "נו, אנו הרי גם קארלינע אייניקלאך. (אדמוה"ז הרה"ק מהרא"י מסאדיגורא זיע"א היה חתנו של הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין זיע"א) א בחור דארף דאווענען ווארעם מיט א ברען און הויעך אויפן קול!"...

רבינו אמר אז שאכן דרך רבותינו עצמם להתפלל בלחש, בבחי' דברי הסב"ק מרוז'ין על 'בקרב קדושים', אך ברור שלכל אלו שטרם אוחזים במדרגה זו, יש להתפלל בקול המעורר הכוונה, ובהתלהבות. קרה פעם שמישהו התפלל בקול רם בעזרת הנשים ביחידות. כשגמר נכנס אל רבנו שאמר לו בצחות, אני רואה שבך מתקיים מאמר חז"ל 'ולוואי ויהא אדם מתפלל כל היום'... הלה התנצל אם הפריע לרבינו, אך רבינו ענהו בפשטות האופיינית לו שאדרבה, הוא נהנה לשמוע את תפילותיו. (לחזות בנועם)

תפילה בעד חבירו, כיצד?

פעמים רבות שמעתי מהרבי את התורה על "המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה" שפירוש הדברים הוא כך, המתפלל על חבירו והוא "צריך" לאותו דבר שחבירו אכן יוושע, שהצער של חבירו ממש נוגע לו שהוא "צריך" שחבירו יוושע, הוא נענה תחילה. (לחזות בנועם)

גדול כח התפילה של כל איש ישראל

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים וגו'. ויש שדורשים אותו לגנאי (רש"י), ויש לבאר דכוונתם שנח הוא שדרש את עצמו לגנאי שאינו נחשב לכלום, כי לא האמין בכח תפילתו. אכן יש לידע שלא כן היא הדרך הראויה, כי גדול כח התפילה של כל איש ישראל באשר הוא כו', ואפילו תפילתו של אדם שאינו הגון ואינו כדאי, גם היא עושה רושם למעלה כו', אמנם הגם שמאמינים אנו בכח התפילה של כל יחיד ויחיד אפילו אין תפילתו חשובה כל כך, ראוי לכל אדם שתהיה תפילתו כראוי, ויש לו להקדים ולייחד תפילה קודם תפילתו, שיוכל להתפלל כראוי ועל ידי זה תתקבל תפילתו לפניו ית'. (עקבי אבירים)

גם תפילה לצורך גשמי תהיה למען שמו יתברך

...ובזה יש לפרש גם המשך דברי רש"י 'וכשבא אדם כו' התפלל עליהם וירדו' (בראשית ב, ה), דלהנ"ל יש לפרש, שגם כל עיקר תפילתו של אדה"ר על הגשמים היתה בכדי שיוכל להעלות הגשמים לתיקונם, ולא היתה תפילתו לצורך עצמו. ועל כן נתקבלה תפילתו מיד וירדו הגשמים, שהרי ידוע (עי' דגל מחנה אפרים פר' בחוקותי ד"ה והשיג בשם המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א) שהתפילה המעולה ביותר היא שגם בעת שהאדם מתפלל על צרכיו הגשמיים, תהיה כוונתו למען שמו ית', והיינו דמאחר ש'בכל צרתם לו צר', צריך שתהיה עיקר התפילה עבור חסרון השכינה ולא עבור חסרון עצמו. ומכיון שזו היתה כוונת אדה"ר בתפילתו על הגשמים, נתקבלה תפילתו מיד. (שם)

תכלית סיפורי דברים - להודות ולהלל להשי"ת

ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה (פר' חיי שרה). ופירש"י "גילה לו ניסים שנעשו לו, שקפצה לו הארץ ושנזדמנה לו רבקה בתפילתו". אליעזר עצמו לא סיפר ליצחק את כל סדר ההשתלשלות, אלא רק את הניסים שאירעו לו שעליהם יוכל להודות ולשבח להשי"ת, וכן סיפר לו על כח התפילה שסייע בעדו כו', יש ללמוד מכך לדורות, שלא יעסוק האדם בסיפורי דברים בעלמא, אלא רק אם תכליתם תהיה להודות ולהלל להשי"ת על חסדיו המרובים שגמל עמו. ואמנם זו היא כוונת ברכות השבח שאנו מברכים להשי"ת בכל יום, לשבחו על כל פעולותיו ית' שתכלית כולן להיטיב לנו. ועוד זאת מוטל על האדם להוסיף שבח והודאה להשי"ת על עצם הזכיה שניתנה בידו להללו ולברכו ית'. (שם)

מבט אל התפילה

זוויות ראיה שונות על ענייני התפילה

התרכזות במטרה

לאושרם של התלמידים לא היה גבול, זה עתה סיימו את המבחן האחרון והמכריע, הלחץ שוחרר והמתח פג, כעת עיניהם נשואות לתעודה המיוחלת שכפי הנראה תגיע לידם בעוד זמן קצר, התעודה אליה הם מצפים ומייחלים בכיליון עיניים, פרי עמלם ויגיעתם במשך תקופה ארוכה.

עצם הקבלה לאוניברסיטה הגדולה 'אינטרנשיונל קולג'' בארה"ב דורשת הכשרה לימודית ברמה גבוהה במיוחד, המקום צבר יוקרה ומוניטין גבוהים, מהאוניברסיטה יצאו בעלי שם בכל המקצועות והתחומים על פני העולם כולו, פרופסורים בכל מרחבי תחומי הרפואה, אומנים בכל תחום מתבקש, מקצוענים בהנדסה וארכיטקטורה, בתחום המשפטי - עורכי דין ושופטים בכירים, בעלי עסק ממולחים, ועוד ועוד.

אחת התחומים המרכזיים והמבוקשים ביותר ב'אינטרנשיונל קולג'' - מחלקת תורת הנפש - פסיכולוגיה, לשם מגיעים תלמידים מכל קצווי תבל הרואים את עצמם מתאימים ומעוניינים להשתלם בתחום זה.

פסיכולוגיה מיוחסת לחכמה יוונית קדומה, אך לא ידעו ולא יבינו כי תורת הנפש על מבואותיה מקורם בתורת ישראל, דוגמא מרכזית לכך - ספר 'משלי' מלא וגדוש בחכמת ותורת הנפש, כדוגמאות קטנות ניתן להציג את הידוע היום לכל כי חלק נכבד מרפואת הגוף תלויה בשמחת הנפש, שלמה המלך החכם מכל אדם סיכם זאת במילים ספורות - 'רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ'. את ההבנה כי לב האדם ירגיש את אוהבו לימד אותנו שלמה המלך בפסוק: 'כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם', ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. כשצועדים בעקבות רבותינו גדולי ומאורי הדורות, מעמיקים והוגים בספרי המחשבה והמוסר שחוברו על ידיהם, אין לנו צורך בשום ידיעה והשכלה חיצונית.

אומות העולם ואלה שלא קנו דעתם מלהגות בתורת משה בתורה שבכתב ותושבע"פ, אצל רבים מהם, המניע והגורם להתקדם בתחום חכמה זו, היות שבעיניהם נראה הוא כמגרש קל ונוח להרחבת הכיס, ביקוריו הראשונים של המטופל, הם רק לאחר שהפריש סכום נכבד מכיסו, הביקורים עצמם עוד בטרם ראה כל סיוע יוצרים בעיניו תלות מסוימת במטפל המלומד כי ממנו תצמח הישועה, במוחו הוחדרה התפיסה כי לבטח לא הניח את כספו לשוא, את מצוקתו הנפשית והרגשית שופך בפני המטפל, הוא יעניק לו את מלוא תשומת הלב ויציג בפניו כמשתתף ומבין היטב בעומק הבעיה, הפסיכולוג שבכל זאת למד את הנושא, יתאר בפני הפציינט את תחושותיו בסיטואציות כאלה ואחרים, הוא ערני בהחלט להבחין אם המטופל מזדהה עם התיאור, אם כן, מצוין, כך מרגיש הלקוח כי הד"ר מבין אותו היטב, אם המטפל ישים לב כי תיאורו לא התאים במדויק לתחושותיו של המטופל, יסיט במהרה את משנתו לכיוון אחר וינסה לשכנע את היושב לפניו כי בטוח הנך חש כך וכך ואתה מנסה להסתיר זאת וכו' וכו'. כבר נאמר - כששני פסיכולוגים נפגשים, פונה האחד אל חברו: שלומך טוב והנך מרגיש מצוין, שמא תדע גם אתה לומר מה שלומי ואיך אני מרגיש כעת...?

ד"ר ויקטור סטיבסון, פרופסור עולמי נודע לפסיכולוגיה, הוא ראש המחלקה ללימוד פסיכולוגיה באוניברסיטה בעלת השם הידועה 'אינטרנשיונל קולג'', עשרות שנים הוא עוסק בתחום זה והעמיד תלמידים רבים, פסיכולוגים גדולים ומפורסמים הפזורים בכל מדינות העולם, בקי ומומחה נדיר בכל חלקי הפסיכולוגיה, מדריך לייעוץ מקצועי בכל התחומים בתורת הנפש, התפתחות אישית, חינוכית, חברתית, רפואית, שיקום לנפגעי טראומה, ועוד.

ויקטור סטיבסון בוחן בקפידה את תלמידיו בטרם הם באים להשתלם, חלק גדול מהם נפסלים על אתר, ממליץ להם בחום לנסות להתמקצע בתחומים אחרים, 'זה כבד עליכם מדי' - הוא מבהיר, גם בהמשך הדרך עוברים הסטודנטים תהליכים מייגעים וניפוי אחר ניפוי, ד"ר ויקטור לא יוציא מתחת ידו מוצר שהוא פחות מתכלית השלימות.

התוצאות הם בהתאם, השיעורים הקפדניים המכוונים את הדרך ובעקבותיהם המבחנים הקשוחים גורמים את הנתונים, בסוף הקורס נותרים עשרות בודדים בלבד מתוך מאות שנכחו בתחילת המסלול, ד"ר סטיבסון בודק בעין בוחנת ובדקדוק רב את חניכיו עד שמעניק בידם את התעודה הנכספת שבתחתיתה מתנוססת החתימה 'ד"ר ויקטור סטיבסון לחקר הפסיכולוגיה העולמי', אך לזוכים המאושרים תסייע תעודה זאת בידם רבות לשווק את עצמם בכל מקום שהוא.

בתקופה האחרונה ערך הפרופסור מבחנים מסכמים ומכריעים להכשרת דור חדש של פסיכולוגים צעירים, במשך שנתיים שיננו הסטודנטים שוב ושוב את כל חומרי הלימוד, הוצגו בפניהם גם מבחנים קונקרטיים, ד"ר סטיבסון הציב בפניהם מטופלים בכל תחומי הפסיכולוגיה הנדרשים ופקח עליהם עין מקרוב לעקוב כיצד ואיך הם מטפלים, הוא לא ויתר להם במאומה, הם הבינו שהשקעה שווה, לבסוף הם יצליחו ויעפילו לפסגה.

בסופו של דבר הסתיימו המבחנים, הסטודנטים המאושרים שמחו סוף סוף לאחוז בשלב זה, הם ישבו יחד למסיבת סיום, האווירה ביניהם היתה במצב רוח גבוה, העבירו ביניהם חוויות משותפות מכל התקופה המפרכת והמייגעת, סוף כל סוף רגע של הפוגה וקורת רוח, בעוד ימים ספורים הם יקבלו את הדיפלומה היוקרתית לידיהם.

ד"ר ויקטור סטיבסון שישב אף הוא איתם, לא מצא חן בעיניו זחיחותם ויהירותם של תלמידיו, מידת הגאווה והיהירות שנואה גם בעיני הגוי, כשהוא מבחין זאת אצל הזולת כמובן, על מנת להעמיד אותם על מקומם ולצנן מעט את התלהבותם, החליט לעשות להם תרגיל.

הוא אסף את הסטודנטים ופתח בדבריו: בעוד מספר ימים, תקבלו לידיכם את תעודת הגמר, התעודה מגיעה לכם בצדק לאחר התהליכים המחמירים והמפרכים שעברתם במשך תקופה ארוכה, אתם מרוויחים זאת ביושר, בתקווה איתנה שלא תאכזבו ותעשו את מלאכתכם נאמנה.

אולם בד בבד עליכם לדעת, כי הכשרתכם עדיין לא הושלמה במלוא מאת האחוזים, ייתכן מאוד שיפנו עליכם מקרים מסוימים ועדיין תהיו זקוקים לייעוץ והכוונה, תמיד אשמח לשרת אתכם, להמחשה אציג בפניכם את התרגיל הבא, טלו בידכם כלי כתיבה, ברצוני לדעת כיצד הייתם מגיבים לנתונים דלהלן:

תארו לעצמכם, לו הייתם אנשי עסק, ביום מן הימים מודיע לכם מנכ"ל החברה את ההודעה הבאה: אנו נערכים להצעה עסקית ענקית ומשתלמת, העסקה, אם תצליח תועיל לכולנו, היא תביא להרחבת העסק ברמות שלא ידענו עד כה, הרווחים של כל אחד מאתנו יוכפלו ואולי אף יותר, לצורך העניין נקבעה פגישה עסקית הערב בשעה 7.00 בדיוק, הכינוס יתקיים באולם שע"י בית המלון היוקרתי במרכז העיר, עליכם לבוא מותאמים לפגישה, לבושים פדנטי כהוגן, מעונבים ומסורקים בקפידה, בשעה 6.50 עליכם להיות כבר במקום, בשעה 6.55 יינעלו הדלתות, כך שבשעה שבע אפס אפס בדיוק אתחיל להציג בפניכם את התוכנית המלאה, מקווה שהמסר הובן - סיים הדירקטור את התצהיר, העובדים אישרו שהדברים הובנו.

כמתוכנן, בשעה 6.50 הופיעו כולם במקום, בשעה 7.00 בדיוק ישבו עובדי המפעל דרוכים בציפייה לכניסת הביג בוס שיצהיר את התוכנית העסקית המושלמת כדבריו. 7.05, 7.10, 7.15, המנכ"ל עדיין לא מופיע, אינם מבינים מה קרה, הרי כל כך הזהיר אותם על עמידה בזמנים והוא עצמו אינו נוכח.

כשהשעון הראה כמעט 7.30, נשמע מחוץ לאולם ריצת רגליים חפוזה, הדלת נפתחה ביעף, המנהל נכנס בתאוצה, נשימתו הקצרה העידה על ריצה מהירה בדקות האחרונות, שערו היה זרוק, לבוש חולצה קצרה ומכנסי ג'ינס קצרות, מתנשף ומזיע, לאחר שנרגע מעט החל למסור את התוכנית והצעתו העסקית.

ד"ר ויקטור סטיבסון פנה אל הסטודנטים - כעת רשמו לפניכם, לו אתם הייתם אנשי העסק, מה הייתם אומרים לעצמכם, מדוע נכנס המנכ"ל בשעה כה מאוחרת ובצורה כ"כ מרושלת, כל זה לאחר שהוא בעצמו הצהיר והזהיר בשעות הבוקר עד כמה הוא מעוניין בהופעה מושלמת וקפדנית.

התלמידים החלו לרשום, זה בכה וזה בכה, אחד הציע שכנראה היה תקוע בפקק במשך כמה שעות וכדי שלא לעכב את הציבור החליט להופיע בצורה כזו, השני שיער שטיפל באחד מילדיו בביתו באופן שאינו סובל דיחוי, השלישי העריך שאולי בבוקר נשכח ממנו כי שעה זו נקבעה מראש לשיעורי כושר שהוא עורך בקביעות, פתקי התשובות הוצגו בפני ד"ר סטיבסון בזה אחר זה והוא פסל אותם אחד לאחד, הגדיל לעשות התלמיד המצטיין אלכס זיגמונד שהציע לא פחות משנים עשר אפשרויות לסצנה המוזרה, אולם הפרופסור עיין בהם במהירות וביטל אותם כאחד.

הסטודנטים איבדו את סבלנותם, מה כבר יכול להיות טמון בחידה הסתומה, לאחר שד"ר ויקטור פסל את כל הפתרונות, פנה אחד התלמידים ושאל, לו אתה דוקטור היית נוכח שם, מה היית עונה לעצמך על התופעה המוזרה.

ד"ר סטיבסון פנה בחיוך אל תלמידיו - אילו אני הייתי במקום, לא הייתי מבחין כלל בצורת הופעתו של המנהל, מה כל זה נוגע אלי, הלא המטרה שאליה זומנתי הייתה פגישה עסקית, בנקודה זו בלבד הייתי מרכז את כל כובד משקל ההתמקדות ותו לא, מה זה ענייני אם הוא הופיע בצורה כזו או אחרת, נקראתי לעשות ביזנס וזו המטרה היחידה העומדת לנגד עיני בשעה זו, שאר הדברים הם זניחים, שוליים ובלתי חשובים בעליל.

בתרגיל שערכתי לפניכם רציתי להדגים לכם, כי אחת הנקודות הכי חשובות ומכריעות בתחום שלמדתם היא התמקדות גבוהה ודבקות במטרה, בנושא שלנו הוא עוד יותר חשוב, השתלמתם זמן רב ועמדתם במבחנים בהצטיינות בתחום תורת הנפש, כדי להפיק את מירב התועלת, עליכם להתחבר אל הנפש של היושב נגדכם, באותם רגעים שהמטופל לפניכם, עליכם לתת לו את מלוא תשומת הלב והתמקדות מרבית באותה נקודה והנושא שהוא מציג בפניכם לבקשת סיוע וטיפול בלבד, שום דבר אחר אינו מעניינכם באותה שעה, אך ורק

ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ

במרכז חודש טבת נצבים בפנינו ימי השובבי"ם [ובשנה מעוברת שובבי"ם ת"ת], מתחילים ספר שמות.

תחילתן של דברים, שעבוד ישראל במצרים בעבודת פרך בחומר ובלבנים, עד שהגיעה עת גאולתם, הקב"ה מצווה את משה רבינו במראה הסנה ללכת אל פרעה ולבקש ממנו להוציא את עמו ישראל ממצרים.

תגובתו הראשונה של פרעה מלך מצרים בהתרסה ובעזות מצח: מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ.

כל הקורא פסוקים אלו מתחלחל ומזדעזע, כיצד זה ייתכן להתריס כך בחוצפה ובעזות כלפי הקב"ה מלך מלכי המלכים חי וקים לעד ומלכותו בכל משלה.

התשובה לא אחרה לבוא, משה רבינו מודיעו ומתריע בפניו: 'כֹּה אָמַר ה' בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי ה' הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדִי וגו', כלומר אם לא ידעת את ה' בדרך פשוטה וקלה, תדע זאת בדרך קשה ומפרכת, אכן לבסוף פרעה הגיע להכרה והודה בפה מלא: 'ה' הַצַּדִּיק', גם המצרים בטרם טביעתם הכירו ואמרו: 'אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי ה' נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם'.

מעשיות התורה הם כמשל עבורנו, כך מבואר בספרים וידועים הדברים לכל, שכל סיפורי התורה נוגעים אלינו בכל דור ודור.

אין לנו שום קושי לזעום ולהתרעם על פרעה הרשע על עזותו וחוצפתו כנגד השי"ת, מזדעזעים ונרתעים אנו בשמענו את הדברים, מתחלחלים וסולדים אנו מנעורינו נוכח קשיות ערפו ועקשנותו של פרעה לבלתי שלוח את ישראל ממצרים, מתקוממים אנו בזעם ובקצף כנגד נוכלותו ושקריו החוזרים ונשנים כי שלוח ישלח את ישראל מארצו, כל זאת בשעה שמכת מוות מאיימת על ראשו ועל עמו, אולם ברגע של הפוגה שב הוא אל סורו ועומד במרדנותו השרירותית כבתחילה.

כאמור, כל אלה באים ללמדנו אורחות חיים ותוכחת מוסר, לפשפש ולבדוק את עצמנו במעשינו יום יום, אומנם לבטח שלא נפצה פינו חלילה וחס בדברי התרסה ועזות מצח בוטות: 'מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ', אולם זה זמן ועידנים יודעים ושומעים אנו את החובה המוטלת עלינו לכבד את בית ה', מכירים אנו בע"פ את הכרזתו המחרידה של הזוה"ק על מאן דמשתעי בבי כנישתא בדברי חול, הוא מראה ש'אין לו חלק באלקי ישראל, ואינו ירא ממנו', ע"כ. מחריד ומזעזע, ועם כל זאת עדיין היצר מרקד בינינו.

אם נשאל את הנכשלים שאלה נוקבת זו, הם יצטדקו שאינם מסגולים לעמוד בזה, זה מדי כבד עליהם ואין זה בשליטתם.

נשוב לרגע לדברי פרעה המקוממים: 'וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ', כך עומד במרדו שוב ושוב ומסרב לשלח את ישראל, נעצור ונחשוב, האומנם, וכי אכן קל ונוח היה לו לשלחם, הלוא בעיניו אמור הוא לוותר על רבבות אלפי עבדים המשרתים את ממלכתו, איך יהיה מסוגל לוותר על רווח כלכלי שכזה, אך לצד כל הקושי המונח בזה, מבינים אנו שהיה עליו להתגבר על הכל ולהישמע לדבר משה רבינו להיכנע לרצון הבורא ולקיים המצווה 'שלח עמי ויעבדוני'.

מה נאמר לעצמנו כאשר נתקלים אנו בקושי לקיים את דבר ה', בשעה שעלינו לוותר על דברים הנראים בעינינו כעול כבד מנשוא, כאן בא היצר ונותן לנו "הנחות והקלות", ה'פרעה' שבתוך הלב מרים ראש ופועל בעוצמה.

כאשר אנו עוסקים בשמירת הדיבור בעת התפילה מתחילתה ועד סופה ללא ויתורים וללא פשרות, מגיעה שעת ניסיון, עולה בדעתנו כי "חשוב ודחוף ביותר" לומר מילים מספר, כעת הוא הזמן להיכנע לרצון השי"ת ולדברי שלוחיו רבותינו שרפי מעלה ומאורי הדורות שהזהירו בחומרה על כבוד התפילה ומורא מקדש, לא נמתין חלילה כאותו 'פרעה' המקורי שלמד על בשרו בדרך קשה וכואבת עד שהבין היטב מיהו ה' אלקי ישראל.

לעומת דברי התרסה ומרידה במלכו של עולם 'מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ', בשמירת כבוד התפילה וקידוש שם שמים, מכריזים אנו בעוז ובתעצומות:

הוּא ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ

בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ

בעזרת השי"ת זכינו והגענו עד הלום, בחודש זה פותחים אנו את שנת העשור לגיליונות 'שומרי משמרת הקודש', העומד על משמרת הקודש לחזק ולעורר אודות שמירת הדיבור בעת התפילה ובענייני תפילה בכללות.

נדבך נכבד בהוצאתו לאור של הגיליון מידי חודש בחודשו נזקף לזכות הקוראים היקרים שיחיו, בהערות מחכימות והוספות חשובות, הצעות הוגנות ומועילות, מכתבים ומשובים המגיעים מעת לעת אל המערכת, כל אלה נותנים כח סיוע ועידוד להמשיך עוד ועוד במלאכת הקודש, לזכות את הרבים בדבר קדוש ונשגב זה ששמו 'תפילה', עליה אמרו חז"ל שעומדת ברומה של עולם ובני אדם מזלזלין בה, והיא אחת מהדברים הצריכים חיזוק תמיד.

פונים אנו שוב אל הקוראים היקרים שיחיו, אל תקמצו במילים, אם יש לכם הערה, הצעה, הוספה, רעיון למדור חדש, זווית ראייה נוספת, סיפור אישי, מכתב, כתבו נא את הדברים והעבירו אותם אל המערכת עבור זיכוי הרבים למען כבוד שמו יתברך, כך תהיו גם אתם שותפים במערכת קדושה זו להביא את דבר ה' אל אחינו בני ישראל.

בברכה נאמנה, המערכת

כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ... מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים, זְכוּת הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ

וְכָל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם

צידה לדרך

כשישראל במצב של מלחמה וסכנה, אין דרכנו כדרך אומות העולם ללחום בכלי זין, רק 'ה' ילחם לכם', ומה הקב"ה מבקש מכם, 'ואתם תחרישון' בבתי כנסיות בשעת התפילה וקריאת התורה. ולו היה הכלל ישראל נזהרין בזה כבר היינו נגאלין ונושעין מכל צרה ומצוקה.

מקדש ה', לרבינו יוסף די אוזידה תלמיד בעל 'מדרש שמואל'

כך תוכלו לתת את השירות המעולה והמצוין ביותר ללקוחותיכם.

חכמה בגויים תאמין (מדרש איכה ב יג), סיפור זה (בשינוי השמות ופרטי רקע) התרחש לפני כמה שנים באחת האוניברסיטאות בארה"ב. הדברים סופרו בדרשת חיזוק מאחד הרבנים שליט"א שהוציא מזה לקח מאלף ללימוד תורה וקיום המצוות מתוך כוונה שלימה ללא היסח הדעת.

'ולא תהא כהנת כפונדקית?' - כאשר הגוי מבין כי שלימות המעשה תהיה אך ורק כאשר דבקים במטרה בריכוז מוחלט, בשעה זו אין לתת לב לשום דבר אחר, כאשר הגוי מבין שעשיית עסקים תצלח אך ורק כאשר אין אנו מסיחים דעת לדברים שוליים זניחים, כשמתבוננים לרגע, בושה וכלימה תכסה את פנינו, כל זה מוכיח ומראה לנו עד כמה היצר נלחם בנו, מסית ומסיט את הדעת מדברים פשוטים ביותר ומובנים לכל בן אנוש.

בשעה שגם בן נכר מבין כי שיחת נפש עם הזולת תהיה מושלמת אך ורק כאשר הנך מרוכז בנקודה של האישיות היושבת מולך ללא שום היסח דעת לדברים אחרים חשובים ככל שיהיו, להבדיל בין קודש לחול רבי רבבות הבדלות כאשר אנו עומדים בשעת שיחת נפש עם אלקינו יוצרנו בוראנו, לבקש על נפשנו, להודות על העבר ולבקש על העתיד בעבודת הלב פנימית, כמה מוטלים עלינו עול ואחריות גבוהים שלא להזיח ולהסיח דעתנו מהמטרה ומהנקודה.

הצטדקות מזערית עומדת לנו כאשר עושים אנו את מירב ההשתדלות ומסירים מאתנו את כל המונעים והמפריעים את כוונת התפילה ואת הריכוז הגבוה בתיבות התפילה, משתדלים בכל כוחנו לקיים: 'בוא אתה וכל ביתך אל התיבה - תיבות התפילה' כמאמרו הידוע של מרנא הבעל שם טוב הק'.

ברם התגוננות זאת מוצדקת אם נזהרים ונשמרים בכל זהירות ובכל משמר לעמוד על המשמרת בהקפדה והתמדה שלא להשיח ח"ו שום דיבור בעת התפילה, שכן אלה וודאי סותרים את הדבקות במטרה ובייעוד המוטל עלינו בשעה קדושה זו, יעזרנו ה' שנתחזק בזה תמיד בכל עת ונזכה להידבק אל אבינו יוצרנו בתפילה בכל ליבנו ובכל נפשנו.

להבדיל בין קודש לחול

נהגו בתפוצות ישראל בני ארצות אשכנז שלא ללמוד תורה בליל תקופת טבת, הידוע יותר בשם 'ליל ניטל'.

הטעם המרכזי למנהג זה, היות ובזמן זה נערכו חגאות הגויים, וכוחות טומאה והחיצוניים מתגברים בשעות אלו, ע"כ אין ללמוד תורה בעת הזאת.

רבים תמהו, הלא קדושת התורה גדולה ועצומה עד מאוד וגוברת על הכל, בגדר 'אַף כָּל טִנּוֹפֶת לֹא תְטַנְּפֶךָ', איך יתכן שישנם שעות שאין ראוי ללמוד בהם תורה.

אומנם על השאלה איך העולם עומד בשעות אלו שאין בהם לימוד התורה, השיב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע שמנהג ישראל תורה הוא ובזה יש קיום לעולם. במקומות רבים טענו שכל זה אינו נוגע לארץ ישראל, יש הסוברים שאם חל בשבת קודש אין לחשוש, הלוא 'כל דינין מתעברין מינה', מכל מקום רוב צדיקי הדורות מגדולי החסידות אחזו להקפיד על מנהג זה גם בארץ ישראל וגם בשב"ק.

לא באנו לתת טעם למנהג קדום, אך הלקח היוצא לנו מזה להחדיר היטב בלב האדם שתורת ה' היא דבר קדוש ונשגב, אל לימוד קדוש זה ניגשים בקדושה ובטהרה, בלא עירוב ח"ו של כוח טומאה, כוחות זרים וחיצוניים, שאם כן, עדיף שלא ללמוד בשעה זו.

יבואו הדברים ללמדנו, כי שבעתיים עלינו להיזהר במשנה זהירות, שלא נכניס חלילה אנחנו בידינו דברים זרים חיצוניים אל הקדושה. בשעת התפילה, כל דיבור חוץ מהתפילה הוא זר וחיצוני, כמערב פסולת וסיגים בדבר נעלה ויקר ערך, כאן לא מדובר במנהג, כאן מדובר בהלכה מפורשת, בזה לא נחלקו הדעות, הכל סוברים שאין לחלל את התפילה בדיבורי חול, ואף בדברי תורה אין מדברים, זמן תורה לחוד וזמן תפילה לחוד, נשמור את התפילה על טהרתה וקדושתה ללא סיג ופגם, כך נזכה שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

גיליון זה נתרם ע"י ידידנו ומכובדנו
בנש"ק הרב **יוסף גולדמן** שליט"א
לע"נ הרה"ק רבי **צבי אלימלך** בן הרב **פסח** זי"ע **מדינוב**
רבינו ה'בני יששכר'
נלב"ע י"ח טבת תר"א
ת. נ. צ. ב. ה.

יו"ל ע"י מערכת **'שומרי משמרת הקודש'**
לחיזוק והתעוררות בעניין שמירת הדיבור בשעת התפילה
פקס: 03-6180410 • **דוא"ל:** shmh5775@gmail.com

מתיקות הדף היומי

גליון מס'
198

פרשת ויחי תשפ"ד
יח - כד טבת
בבא קמא נח - סד

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

איך ידע מרן ראש הישיבה זצוק"ל שהבחור לא עומד בקצב הלימוד

ההתלבטות באמצע השיעור בליל שבת קודש

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק ס.) **"לענין שבת, דמלאכת מחשבת אסרה תורה"**. היהודי הזה חי את הדף היומי כמו אשרי יושבי ביתך, הוא "שש ושמח ומתענג בתלמודו", כלשון קדשו של הרבי הקדוש האבני נזר מסוכטשוב זצוק"ל בהקדמה לספרו אגלי טל. הוא סיפר היום סיפור כל כך נפלא, שפשוט החזיר אותי הרבה מאד שנים אחורה, כשזכיתי לראות את הראש ישיבה. ואנחנו מדברים על יהודי מרביץ תורה, הגאון רבי אברהם משה רוט שליט"א, שלמד בפונביז' בישיבה לצעירים, אצל ראש ישיבת פונביז', מרן רבינו רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצוק"ל.

וכך הוא מספר, הראש ישיבה היה מדבר בליל שבת דרשה שאי אפשר לשכוח, זה היה כעין שיעור איך לתת שיחה, דיבור רגוע, כל מילה בסלע, ופעם בכמה מילים, נתן רבינו רבי מיכל יהודה, זָעץ – דפיקה קטנה בעדינות על הסטנדר או על השולחן, לפי קצב הדיבור.

בשבת קודש בין קבלת שבת למעריב היה רבינו עומד על העמוד שלפני ארון הקודש, מהצד השני של העמוד של השליח ציבור, ומסר שיעור בהלכות שבת, הרי כתוב בספרים, שמי שלא לומד הלכות שבת, לא ימלט שלא יכשל לא עליכם בחילול שבת. רבינו היה מדבר בשקט, זה שבת קודש ואי אפשר לשים רמקול, אִיז דִי בַּחוּרִים הָאבֶּן זִיךְ גֶעשְׂטוּפְט – הבחורים התגודדו להיות הכי קרוב לראש ישיבה, כדי לשמוע אותו. היה טוּהְט זִיךְ שלם של חזקות וירושות על כל בַּלַטָה – מרצפת מי עומד ואיפוא, כל אחד ידע את הַבַּלַטָה – המרצפת ששייך לו.

תלמידי הישיבה היו מכנים את הראש ישיבה "סבא", בחביבות. מספר הרב רוט, ליל שבת קודש אחד, כשלמדנו בישיבה בפונביז' מסכת בבא קמא, שמנו לב, שכל פעם שרבינו נותן זָעץ – דפיקה על העמוד, נדלק לשניה המנורה של ה"שויתי" בצד השני של העמוד של השליח ציבור. הנשימה שלנו נעצרה, לא עליכם, ראש ישיבת פונביז' הסבא, נכשל כל רגע בחילול שבת, וָואס טוּהְט מָען אַ עֵצָה – מה עושים. התחלנו מלחשים זה לזה, אחד אומר שמוכרחים להגיד לראש ישיבה, ואחרים טוענים שזה ביזיון כבוד התורה, היינו בְּדִילַמָה לא פשוטה.

אחרי התפילה כשעברתי אצל הראש ישיבה להגיד לו "גוט שבת", אמרתי לו בעדינות, כשהראש ישיבה דופק על העמוד, נדלק לרגע אור מול השליח ציבור. אומר לי רבינו במתק לשונו, ישר כח רבי אברהם, אבל תגיד לי, האם עדיין לא הגעת לדף כו במסכת בבא קמא, אם אכן עוד לא הגעת, כדאי להזדרז כדי להספיק את קצב הלימוד של הישיבה.

הבחור הצדיק משתומם, איך יודע הסבא הראש ישיבה, שהוא מפגר משהו בקצב הלימוד, האם יש פה רוח הקודש, האם יש פה נבואה. הוא פתח את הגמרא בדף כו עמוד ב', ומיד מצא שם את המילים, **"לענין שבת – מלאכת מחשבת אסרה תורה"**. ופירש רש"י, "בשבת דבעינן מלאכת מחשבת, שנתכוין לעשות מלאכה, וזה לא נתכוין". עיניו אורו, בודאי הראש ישיבה לא התכוון בדפיקה על העמוד, להדלקת האור.

יש פה המון מוסר השכל בסיפור, אני רוצה להתעכב על דבר אחד, איך היה התקשורת בין הראש ישיבה לבחור, מה זה לבנות בחור, מה זה לתת אהבת התורה לבחור, איך בונים נפש צעירה, הרי היה יכול להגיד לו, אתה מדבר שטויות, למה עוד לא למדת דף כו, באיזה צורה, באיזה סגנון הוא דיבר אליו, ואכן הרב רוט זכה להיות מזכה הרבים גדול.

(מתוך הפתיחה לשיעור – ב"ק דף כז, ט"ז כסלו תשפ"ד)

למה רק "גברא רבא" ראוי להתאבל על ירושלים

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק נט:), **אֶלְיְעֶזֶר זְעִירָא הֲוָה סַיֵּים מְסָאנֵי אוּכְמֵי**, היה נועל נעליים שחורות, כמנהג אבלים, **וְקָאֵי** – ועומד **בְּשׁוּקָא דְנַהַרְדְּעָא. אַשְׁכְּחוּהָ דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא**, פגשו אותו אנשי ריש גלותא, **וְאָמְרֵי לֵיהּ, מַאי שְׁנָא הָנֵי מְסָאנֵי**, מדוע אתה נועל נעליים שחורות כמנהג אבלים, **אָמַר לְהוּ, דְּקָא מַאֲבִילְנָא אֲיְרוּשְׁלַיִם**, משום שאני מתאבל על חורבן ירושלים. **אָמְרוּ לֵיהּ, אַתְּ חֲשִׁיבַת לְאִתְאַבּוּלֵי אֲיְרוּשָׁלַיִם**, וכי הנך חשוב כל כך להתאבל על חורבן ירושלים, **סָבוּר יְהֵא הוּא**, אנשי ריש גלותא ראו זאת כמנהג גאווה, **אֲתֵיהּ וְחַבְּשׁוּהָ**, הם חבשו אותו בבית הסוהר על כך. **אָמַר לְהוּ**, הניחו לי, **גַּבְרָא רַבָּה אֲנָא.**

שואל הרבי הקדוש בעל השפע חיים מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל (שו"ת דברי יציב או"ח סימן רלח), לכאורה צריך ביאור למה צריך להיות "גברא רבא" להתאבל על ירושלים. ומבאר הרבי, דהנה עיקר הצער והאבל בחורבן עירנו ושממת בית מקדשינו, הוא על שאין אנחנו יכולים לעלות וליראות ולהקריב הקרבנות, כי בטלה העבודה ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו, והתורה הולכת ומשתכחת מישראל וכלשון הגמרא בחגיגה (ה:), כיון שגלו ישראל ממקומן, אין לך ביטול תורה גדול מזה.

אמנם פשוטי ההמון, גסי השכל, קצרה בינתם מלהתאבל על כך, וסבורים שהאבילות היא על שניטלה מלכות ושררה מישראל, ועל זה שאיננו יושבים היום איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, ואבל כזה אבל שוא הוא. ולכן הותר רק לחשובים להתאבל על ירושלים, כי הם משיגים את גודל האבידה והשממון הרוחנית, ועל מה שיש באמת להתאבל.

על פי זה מסביר הרבי, הטעם שהחסידים מקילים קצת בעניני האבילות על החורבן, לובשים בגדי שבת בשבת חזון, ואוכלים סעודות בשר בסיום מסכתא בתשעת הימים, ולא עורכים תיקון חצות ברבים, כי לאו כל מוחא סביל דא, להתאבל באמת על החורבן הרוחני של ירושלים.

המון מוסר השכל בסיפור

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של רבינו הרמב"ם רבינו משה בן מיימון "ממשה עד משה לא קם כמשה" נסתלק כ' טבת (ד' אלפים תתקס"ד)

מרן החיד"א מביא בספרו שם הגדולים (אות מ, קנ) בשם ספר סדר הדורות: מצאתי כתוב בקונטרס ישן נושן, אמר רבינו דוד הנגיד, כי משנה תורה שחיבר זקנו הרמב"ם, מתחיל בשם המפורש, **י'**סוד **ה'**יסודות **ו'**עמוד **ה'**חכמה, ומסיים כי מלאה הארץ דעה.

ועוד אמר מפי רבינו אביו, כי עשר שנים היה יושב רבינו משה בחדרו, ולא יצא מהפתח עד שסיימו. ובלילה שהשלימו, בא לו בחלום רבינו מיימון אביו, עם אדם אחר עמו, ואמר לו רבינו מיימון אביו, הנה לך, זה משה רבינו!! ונבהל רבינו משה. ואמר לו משה רבינו, באתי לראות מה שעשית, וכשראה אמר לו יישר כחך!!

*

וזה לשון הרמב"ן באגרתו: והנני מעיד עלי לפני רבותי שמים וארץ, כי שמענו ממגידי אמת, שבכל ארצות מלכות תימן קהילות רבות עוסקות בתורה ובמצוות לשמן, והיו מזכירים שם הרב בכל קדיש, "בחייכון וביומיכון ובחיי דרבנא משה בר מיימון", אשר האיר עיניהם בתורה, והעמידן בקרן אורה, לבטל מהן גזרות קשות וכובד המס, כי היו כטיט חוצות מרמס, ומעליהם עול הגלות הֵרִים.

*

ארונו של הרמב"ם הועלה לארץ ישראל, ונטמן בעיר הקודש טבריא. ומסופר, שכשהעלו את הארון, נחלקו אנשי ירושלים עם אנשי הגליל, כל אחר צעק ואמר, בתחומי ימצא הצדיק מנוחתו. בפתע פתאום התנפלו עליהם כנופיית ליסטים, וכל המלווים ברחו לנפשם, והלסטים ניגשו להוריד את הארון מעל המרכבה. ולמרות שהם היו יותר משלושים איש גיבורים אנשי חיל, לא יכלו להזיזו ממקומו. וכשראו כך אמרו, "איש אלקים קדוש הוא".

תוך כדי כך רצו הסוסים נושאי המרכבה מעצמם, עד שהגיעו לעיר טבריא, וירעו כולם כי זה היה רצונו, והטמינוהו שם. ועל מצבתו נחרת התואר המופלג "מבחר האנושי".

מיני מתיקה

כשפתחתי היום את ספר משלי, לראות פסוק, בורא עולם האיר לי כמה ווארטים בדרש. הפסוק במשלי (טו, טו), **כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד**, בן אדם שהוא בבחינת **טוב לב**, עֲנִי הָאט אַ גוטֶע הַאַרְץ – יש לו לב טוב, **משתה תמיד**, תמיד כשפוגשים אותו נעשים בשמחה, צהלתו על פניו תמיד. וזה כמו בחינת בית משתה, כשבן אדם נכנס לחתונה, הוא רואה שכולם שמחים אז גם הוא נעשה שמח, כך בן אדם שהוא **טוב לב**, כשעומדים לידו זה בחינת **משתה תמיד**.

עוד ווארט חשבתי בדרש, **כל ימי עני רעים**, הגמרא אומרת בנדרים (מא.), אמר אביי נקטינן אין עני אלא בדיעה, אדם שאין לו דעת הבדלה מנין (ירושלמי ברכות פ"ה ה"ב), וזהו **כל ימי עני רעים**, אין לו גְעשְׂמַאק בחיים.

מה שאין כן מי שהוא **וטוב לב**, הוא דבוק בטוב, הוא דבוק בתורה הקדושה ואין טוב אלא תורה, ויש לו גם לב טוב בבחינת דרך ארץ קדמה לתורה, **משתה תמיד**, תמיד כשעומדים ליד כזה אדם זה משתה גדול, כי מְקֻיָּן עֶפֶּעס אַרַיֶין כַאפְּן – אפשר לחטוף משהו ממנו, אפשר לינוק ממנו ווארט, אפשר לדבר אתו בלימוד. בן אדם שהוא שקוע בתורה, עוז וחדוה במקומו, רואים עליו חיות ושמחה תמיד. שנזכה שיתקיים בנו הפסוק וטוב לב משתה תמיד, רש"י אומר שהפסוק בא ללמדך, שיהא אדם שמח בחלקו, שיהיה לנו כל מה שאנחנו צריכים, וכלשון התניא, הטוב הנגלה והנראה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור – קידושין דף עט, ט"ז חשון תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

שבת קודש, שבת פרשת ויצא, י"ב כסלו, יומא דהילולא קדישא של מרן הבת עין זצוק"ל, אני יקח אתי בסייעתא דשמיא כחיזוק לכל החיים. שבת של יום הולדת, אני היום ילדתיך, בצילו של הצדיק, אבי יתומים ואלמנות, עמוד האש שהולך לפני המחנה, הכהן הגדול, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מתולדות אהרן שליט"א.

כשנכנסתי לטיש בליל שבת קודש, שמעתי את סוף הקידוש שהרבי שליט"א עושה, חבל שלא זכיתי לשמוע את השלום עליכם, ואת כל הקידוש. לפני שהרבי נטל ידים לסעודת שבת קודש, נגשתי לחתן החשוב מלא בתורה ויראת שמים, הרב נחמן יוסף קאהן שליט"א, נכדו חביבו של הצדיק, הוד כבוד קדושת מרן בעל הנועם ישראל מקרעשטניף זצוק"ל, ויבדל לחיים טובים ארוכים נכדו של ראש ישיבת תולדות אהרן שליט"א. החתן מאד שמח לראות אותי בהפתעה. אחלתי מזל טוב לידידי המחותן הרב הצדיק רבי ישראל מנחם מנדל לעמבערגער שליט"א ממקאווא, ורצתי לתפוס מקום על הַפְּרֶענְצֶעס, לראות את הצדיק.

ידידי הגבאי החביב רבי משה יוסף צימעט שליט"א פגש אותי, ולא נחה דעתו, עד שהושיב אותי ליד הַרֶבְּי'שֶׁע אֵייְינִיקְלַאךְ – הבנשקי"ם. לא יכולתי להוריד עין מהרבי שליט"א בטיש, ראיית פני צדיק, להתבונן בדרכיו. שוה לבוא לטיש רק לראות את הגבאי החשוב, צדיק ישיש, רבי יחזקאל דימאנט שליט"א, שעוד זכה שרבינו הזקן בעל השומרי אמונים זצוק"ל יהיה הסנדק שלו.

זכיתי לקבל פעמיים שיריים בטיש מידיו הקדושות של הרבי. ולראות דביקות עד כלות הנפש, בריקוד הסוער של הרבי עם החתנים, על הניגון מתוך תפילת נשמת, כי כל פה לך יודה, וכל לשון לך תשבע, וכל עין לך תצפה.

אחרי הטיש ניגשתי להתברך מהרבי שליט"א, סיפרתי על היום הולדת, ובן כמה אני נהיה. בקשתי ברכה להמשך הפצת התורה, סיפרתי לרבי, שזכיתי שמרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל יהיה הסנדק שלי, הרבי הדבר חיים מחותן כמה וכמה פעמים עם יבדל לחיים ארוכים הרבי שליט"א.

סיפרתי לרבי שאני הולך לסיים עוד מסכתא, עם החסיד החברותא החשוב אַבְרוּהָמְי בירנאק. וויפִיל הָאט זִיךְ דָער רֶבְּי גֶעפְּרֶייט – כמה הרבי שמח לשמוע את הבשורה. זכיתי לתת לרבי את גליון "מתיקות הדף היומי", הגבאי מעביר את הגליון לידו, עד שהרבי יסיים לברך את כל העוברים להתברך. לפני שהרבי נכנס לחדרו שאל הרבי, "איפוא הגליון" היה קשה להיפרד ממקום קדוש זה, מקום שהתפללו אבותי, דִי וָועְנְט אִין תּוֹלְדוֹת אַהֲרֹן – הקירות בתולדות אהרן ספוגים בדמעות, בתפילות, בתורה, בגמילות חסדים.

חזרתי למחרת לַ"מִיטָאג טִישׁ", הגבאי היקר מושיב אותי עם הַרֶבְּי'שֶׁע אֵייְינִיקְלַאךְ, סמוך ונראה לרבי שליט"א. הרבי ממעט באכילה, בודק שלכל האורחים יש די צרכם, שקוע בספר הקדוש מאור עינים, ואומר תורה מהספר הקדוש נועם אלימלך, והספר מאור עינים. באמצע הטיש מספר לי הגבאי הרב החסיד רבי אהרן שישא, שהרבי שולח מַה"מִיטָאג טִישׁ" שיריים, ליתומים ולאלמנות. וגם מקרב את הבחורים מארה"ב, שילמדו לעשות חסד, ואיך לבנות בית נאמן בישראל. הרבי בתורה בַּ"מִיטָאג טִישׁ" דיבר בהרחבה על ענין של ממון מהספר מאור עינים. מי שהפנים את התורה, הפנים כל מילה שיצא מפה קדשו, אביד את החשק לכסף ולגשמיות.

ואז אחרי השירים החשובים ששר הגאון שיגע בתורה שחפץ בעילום שמו, הולכים לברך ברכת המזון. הרבי מיישר אלי מבט, "אורח מברך" – אומר הרבי – נו, הרב קובלסקי. אמרתי לרבי, שיש פה אורחים הרבה יותר חשובים ממני בטיש, הרבי שוב מסתכל לכל הצדדים, ומכבד אותי בברכת המזון. קפאתי, מי אנכי.

כשיצאתי מַה"מִיטָאג טִישׁ" חשבתי בלבי, שהרבי כיבד אותי לא על העבר, רק הרבי רצה לתת לי כח להמשיך להרביץ תורה. וברוך השם, השיעור שאתם שומעים היום, זה השיעור השלישי בדף היומי היום, כן ירבו. אני לא זוכר מתי מסרתי שלש שיעורי דף היומי ביום אחד, כח של הצדיק.

ופה המקום להודות מקרב לב, לידידי אהובי, ידיד בית ישראל, שמוסר את גופו כספו ונשמתו לחצר הקודש, בעל הַ"אַנַ"שׁ בְּלֶעטְיל" רבי מרדכי קרויס שליט"א, ולבנו יקירו סיני ועוקר הרים, הגאון רבי אברהם יצחק שליט"א, שבזכותם זכיתי השבת לינוק ולהיות בצל הקודש.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, ושנזכה שבקרוב ממש ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור – ב"ק דף כד, י"ג כסלו תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

לישועתך קויתי ה' (מט, יח). אחר העיון בפרשת מקץ ופרשת ויגש ופרשת ויחי עד הפסוק הזה, לא מצינו שם הוי"ה נכתב בם בפירוש, ותמיה נשגבה בעיני, מדוע נפלא הדבר הזה מכל ספרי המקובלים, שלא להביא איזה רמז שיש בזה, הגם שהיו סופרים ומונין כל אותיות התורה, ואיך נעלם חס ושלום מאבותינו רחבי לב הדבר הזה, כי בשני פרשיות מקץ ויגש ופרשת ויחי עד הפסוק הזה, נפקד מקום שם הקודש הנכתב הוי"ה.

ואפשר לתת טעם ואיזה רמז, כי בפרשת מקץ, על ידי החלומות פרעה ופתרונו של שני הרעב, נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. ובפרשת ויגש הוא תחילת הירידה שירד יעקב אבינו ע"ה ובניו, כמו שכתוב (מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה, עיין בזוה"ק (ח"א ריא א), לכן נעלם שם הוי"ה המורה על הרחמים וחסדים גדולים, עד הפסוק הזה **לישועתך קויתי ה'**, שמורה על הגאולה העתידה, שניבא יעקב אבינו ע"ה כמו שפירשו המפרשים שם, לכן נתגלה שם הוי"ה המרחם עלינו הפודנו והגואלנו במהרה, אמן.

(עבודת ישראל ויחי)

נקודה למחשבה:

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי (מח, כב). ותרגומו בצלותי ובבעותי. החילוק בין צלותא ובעותא הוא, צלותא היינו תפילה כפשוטו, ובעותא יש לומר פירושו – רצון, על דרך רצון יראיו יעשה (תהלים קמה, יט), שפעמים ה' יתברך עושה רצון הצדיק לבד, הגם שלא התפלל על זה בפועל.

(דגל מחנה אפרים ויחי)

בס"ד, שנה ה', גליון ר"ז, פרשת ויחי, תשפ"ג לפ"ק

פְּנִינֵי קֹדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון החסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

פרנס החודש

ידידינו הרה"ח הרב הירצקא ענגל שליט"א בעיר ברוקלין – לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישכר דוב בן הרה"ח יעקב ז"ל מבוני היכל ביהמ"ד הגדול

חודש טבת

א וואָרט אויף די פּרשה

הדרך להנצל ממחלוקת - על ידי טהרה וזיכוך מעוונות

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (בראשית מט, א).

במדרש (ב"ר צח, ב): "האספו... רבי אחא אמר הטהרו... ורבנן אמרי, צוה אותן על המחלוקת".

ונראה לפרש, ששני פירושים אלו עולים בקנה אחד כפתור ופרח, בהקדם מה דאיתא בספרים הקדושים בשם **הבעש"ט הק' זי"ע**: ש"האדם הרואה בחברו איזה שמץ ונדנוד בלתי טהור, ידמה בעיניו כאילו הוא רואה במראה הלטושה, ופניו של עצמו הוא רואה במראה הלטושה, ולא של חברו" (ראה "סור מרע ועשה טוב" להרה"צ מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע אות ג').

בענין זה מסופר שפעם "ראה הבעש"ט חילול שבת מאדם אחד, ועמד בתמהון ובתבוננות המחשבה, ושאלוהו תלמידיו מה זה, והשיב שהתיישב איזה חילול שבת יש בידו שהראוהו מן השמים חילול שבת?! עד שנזכר ששמע מקרוב זילותא דתלמיד חכם ושתק, כי התלמיד חכם נקרא 'שבת', כמו שאיתא בזוהר הק'" (צו כט, א) (מובא ב"אמרי יוסף" פר' יתרו).

ומוסיף על כך ה"אמרי יוסף": "והנה בראות האדם לא טוב ח"ו על חברו, ואי אפשר לו לאהבו כנפשו... התקנה לזה שיהרהר בתשובה על חטאת נעוריו, ואז ממילא לא יראה שום רע על ישראל חברו".

נמצא אפוא שכאשר האדם נטהר ומזדכך מחטאיו ופשעיו, הרי טהרה זו היא סגולה בידו שלא לראות רע על חברו (כנ"ל, שהאדם רואה רע על זולתו, רק כשהוא עצמו לקוי בזה), ומתוך כך, אין מקום למצה ומריבה ומחלוקת.

וממילא אתי שפיר, כי דייקא על ידי "האספו - הטהרו" היה יעקב יכול לצוותם "על המחלוקת", כי בעקבות טהרתם וזיכוכם לא יראו רע על זולתם, ולא יבואו לידי מחלוקת ושנאה.

(סעודה ב' תשמה)

הגאולה העתידה - בזכות יעקב שנקרא "א-ל"

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (בראשית מט, א).

ובגמרא (פסחים נו, א): "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר, שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו, 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד', אמרו, כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד".

במדרשי חז"ל מצינו, שבית המקדש הראשון היה כנגד אברהם, ובית המקדש השני היה כנגד יצחק, ובית המקדש השלישי יהיה כנגד יעקב אבינו שקרא להר המוריה "בית" - "להורות על קביעותו", כי הוא יהא בנין עולם, נצחי ותמידי ("עשרה מאמרות" אם כל חי ג, כה), ולאור זאת, בנין הבית השלישי וקץ הימין יהא מכוחו של יעקב אבינו ("בדרגא דיעקב תליא קץ דפורקנא", תיקו"ז ד, ב).

ונראה, שבית ראשון ושני לא היו נצחיים, כי קדושתם היתה כנגד קדושת אברהם ויצחק, ובקדושה זו היה מעורב שמץ של זוהמא (מצד ישמעאל ועשיו), ואילו הבית השלישי יהא נצחי, מצד היותו כנגד יעקב, שקדושתו זכה ונקיה ללא רבב.

דברים אלו משולבים היטב עם דברי המדרש (תנחומא אחרי יב): "אמר הקב"ה, בעולם הזה הייתם נושעים על ידי בני אדם... ועל ידי שהיו בשר-ודם הייתם חוזרין ומשתעבדין, **אבל לעתיד לבא אני בעצמי גואל אתכם ושוב אין אתם משתעבדין**, שנאמר (ישעי' מה, יז) 'ישראל נושע **בה'** - תשועת **עולמים**'".

כי הנה חז"ל אמרו (מגילה יח, א): "קראו הקב"ה ליעקב א-ל", והיינו, שיעקב אבינו - מצד שלימות קדושתו ("יעקב שלימא דאבהן איהו", זוה"ק ח"א קעג, ב) - זכה לכח אלוקי מיוחד, במדריגה יתירה מאבותיו הקדושים, שמצד כח זה, תהא הגאולה - הנמשכת בזכותו - גאולה נצחית שאין לה הפסק.

עתה יבוארו דברי רז"ל באר-היטב:

"ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין", יעקב ברוב ענוותנותו היה סבור שבניו שבטי י-ה הם במדריגה נעלית ממנו, ולכן ביקש לפעול ש'קץ הימין' יהא בזכותם ולא בזכותו, **"ונסתלקה ממנו שכינה"**, כדי שלא יוכל לפעול זאת, ויעקב חשש **"שמא חס ושלום יש במטתי פסול"**, ולכן אינם ראויים שיהא 'קץ הימין' בזכותם.

"אמרו לו בניו, 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד', כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד", שבאמת "אין בלבנו אלא אחד", ואנו בתכלית השלימות, ולאור זאת, הסיבה מדוע 'קץ הימין' אינו בזכותנו - איננה מחמת חסרון-שלימות, אלא מחמת סיבה אחרת.

"באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'", פירוש, באותה שעה נתגלתה לו הסיבה האמיתית מדוע 'קץ הימין' צריך להיות דייקא בזכותו, כי מאחר שהתגלות זו אמורה להיות התגלות נצחית ("לעולם ועד"), משום כך, היא צריכה להיות דייקא על ידו, מחמת הכח האלוקי הטבוע בו.

וזהו שאמר להם: "הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו **אל** ישראל אביכם", ובמדרש (ב"ר צח, ג): "אֵל הוא ישראל אביכם", והיינו, שמסיבה זו לא יכולתי לגלות לכם את קץ הימין (-לפעול שה'קץ' יהא בזכותכם), כי ה'קץ' אמור להיות דייקא מכוחי, מחמת הכח האלוקי ("א-ל") הטבוע בקרבי.

(סעודה ג' תדשם)

כיום ניתן למצוא תיקון גם לעבירות שלא היה להם תיקון בעבר - מחמת פחיתות מדריגתנו

ראובן בכורי אתה כוחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז (בראשית מט, ג).

במדרש (ב"ר צח, ד): "רבנן אמרי, [אמר יעקב] איני לא מרחקך ולא מקרבך... כיון שבא משה, התחיל מקרבו 'יחי ראובן'" (דברים לג, ו).

יש לפרש עפ"י המובא **ב"צמח דוד"** (ליקוטי אמרים תפילה): "בימי **הקדוש ר' מנחם מנדל מרימנוב זצללה"ה** באו נפשות ישראל מעולם העליון לפניו בקובלנא [בתרעומת], אשר **הרה"ק המגיד מזלאטשוב זצלה"ה** הוא למעלה בראש בית דין, ומאד מחמיר בעון המקרה ר"ל, על כי קדוש וטהור היה בימיו מימיו ולא טעם טעם חטא זה, והועילו בקשותיהם ונתמנה אחר תחתיו, וחזרו לפניו לאמר לו יישר כחו כי הקילו מעליהם, כי העוון הוא לפי הדור".

"וזהו בקשתנו: 'אל תזכר לנו עונות ראשונים... כי דלונו מאד', שהעוונות שנחשבו בדורות הראשונים אל יזכר לנו, כי המה היו גדולים במדרגתם, אבל אנחנו 'דלונו מאד', ולפי קטנות המדריגה תקטן העוון".

לפי זה יתבאר הענין מה שמצינו שבימי חז"ל היה התיקון על עבירות חמורות אלו רק "מיתה בידי שמים", ואילו רבותינו הק' זי"ע **כן** מצאו דרכי תיקון על עבירות אלו בחיים.

"כי העוון הוא לפי הדור", ומעתה, בעבר היו בעלי-מדריגה גדולים, ולפי מדריגתם היו פגמי העוונות חמורים ביותר, עד כדי שלא היה אפשר לתקנם בחיים, ואילו כיום "לפי קטנות המדריגה תקטן העוון", ומצד זה מצאו רבותינו פתרונים ודרכים לתיקון העוון.

זהו שאמר יעקב לראובן בעקבות חטאו: **"איני לא מרחקך ולא מקרבך"**, כי בדורינו עוונך חמור ביותר, ולפי חומר העוון איני מוצא לך תיקון, ולכן "איני מקרבך", אולם, תדע לך ש"איני מרחקך", כי ידעתי שהדורות העתידים יהיו במדריגה פחותה מדורינו, ו"לפי קטנות המדריגה תקטן העוון", ואז יוכלו למצוא תיקון לעוונך.

ואכן, "כיון שבא משה", שכבר היה כמה דורות לאחר מכן, "התחיל מקרבו 'יחי ראובן'", כי בדורו כבר היה נמצא תיקון לחטאו של ראובן.

(סעודה ג' תשמה)

מַחֲשֶׁבֶת קֹדֶשׁ

ערך: תורה לשמה

מצינו במדרשי חז"ל שלשה כינויים לעסק התורה הקדושה: א. "מקח", כמו שכתוב (משלי ד, ב): "כי **לקח** טוב". ב. "מתנה", כמו שכתוב (שם): "כי לקח טוב **נתתי** לכם". ג. "שבי", כמו שכתוב (תהלים סח, יט): "עלית למרום שבית **שבי**".

ונראה על פי מה שאמרו חז"ל (פסחים ג, ב): "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". פירוש הדברים, כי אי-אפשר מיד לזכות למדריגת "תורה לשמה", ולכן תחלה צריכים ללמוד "שלא לשמה" על מנת שמתוך כך יעלה ויתעלה עד למדריגת "לשמה".

פשוט וברור, ש"תורה שלא לשמה" היא גם כן מדריגה, והיא גם כן מרוממת את האדם על פני כל עם ולשון, אמנם, שלימות הלימוד הוא מדריגת "תורה לשמה" הבאה בעקבות ה"שלא לשמה".

לכן נתקנו שתי ברכות על לימוד התורה: א. "לעסוק בדברי תורה. והערב נא" וכו', מוסב על מדריגת לימוד "לשמה" ("כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך **לשמה**"). ב. "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", מוסב על מדריגת "שלא לשמה", שבזה גופא אנו מובחרים ומובדלים מכל העמים.

והנה, כשאדם קונה חפץ, אזי יש "מוכר ולוקח", שהלוקח מקושר עם המוכר לצורך קניית החפץ והתשלום, ואילו כשאדם לוקח חפץ משבי וביזה, אזי יש כאן "לוקח" ללא "מוכר", כי הלוקח אינו יודע כלל מי הבעלים של החפץ, ואין לו כל קשר עמו.

על דרך זה, כשאדם לומד "תורה לשמה", אזי התורה היא בבחינת "מקח", שה"לוקח" מקושר עם ה"מוכר", והיינו, שהלומד מקושר בקונו ב"ה, ואילו כשאדם לומד "תורה שלא לשמה", אזי התורה היא בבחינת "שבי", כי במדריגת לימוד כזה ה"לוקח" (הלומד) אינו מקושר ומדובק ב"מוכר" (בחי החיים).

אולם, לאחר שהאדם התקשר בקונו כדבעי, בעת לימוד "לשמה", אז הוא זוכה לעלות למדריגה נשגבה יותר, שהתורה נהפכת אצלו מבחינת "מקח" לבחינת "מתנה", כי ה"מקח" שנמכר לו הוא התורה עצמה - כפי שהיא כתובה ומבוארת, ואילו ה"מתנה" היא תוספת על ה"מקח" - כוחות עילאיים לחדש דבר בתלמודו, והעלאת סברות ודימויי מילתא למילתא לאמיתה של תורה.

כמאמר דוד המלך ע"ה (תהלים א, ב): "כי אם **בתורת ה'** חפצו", כאשר האדם לומד תורה לשמה, המקשרת בינו לבין קונו, אזי, מתוך כך יעלה מחיל אל חיל למדריגת "**ובתורתו** יהגה יומם ולילה", דהיינו, שהתורה תיהפך ל"תורתו", ויוכל לטייל בה לעומק ולחדש בה חידושים לרוב לפי שכלו ובינתו.

הראית לדעת סדר המדריגות בלימוד התורה: א. בתחלה לימוד שלא לשמה, שאז התורה עדיין אינה מדבקת אותו בקונו כדבעי ("שבית **שבי**"). ב. לאחר מכן, לימוד לשמה, ואז התורה כבר מדבקת אותו בקונו ("**לקחת** מתנות"). ג. לאחר מכן הוא זוכה לקבל "מתנה" נוסף על ה"מקח" ("לקחת **מתנות**") - שכל אלוקי מלובש בתוך שכלו לחדש לאמיתה של תורה.

(שיחת קודש - טבת תשסא; כ"א טבת תשלו)

סיפורי קודש

על שבת קודש - ג'

סעודת מלוה מלכה

פעם הגיע יהודי מאר"י אל **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** לשבות בצל הקודש. כ"ק מרן זי"ע התיישב לסעוד סעודה שלישית בשעה מאוחרת, לאחר שכבר העריב היום, והיהודי הלז כבר התפלל מעריב והבדיל על הכוס, וכבר נטל ידיו ל'מלוה מלכה', והתיישב בסוף השלחן אשר לפני ה'.

אחד המקורבים לכ"ק מרן זי"ע ישב שם ליד יהודי זה, והיהודי גילה לאזנו, כי באר"י אומרים, ש"כשמדברים מצדיקים - בכלל, ובפרט במוצאי שבת, הרי זה סגולה לבני ברוכי, חיי אריכי, ומזוני רויחי". המקורב הנ"ל ביטל את דבריו ואמר לו: "ארץ-ישראל'דיגע אידן יש להם המצאות חדשות, שלא שמעום אבותינו".

כ"ק מרן זי"ע הרגיש בכך (אף שלא היה יכול לשמוע בפועל את דבריהם, מאחר שישבו בירכתי השלחן, ודברו בלחישה), והחל לדרוש בפני הקהל כדברים האלה: "השיחה מצדיקים יש בה תועלת סגולית גדולה, ולא רק במוצאי שבת, אלא גם בשאר זמנים. וטעם הדבר, כי הצדיקים בעולם העליון הם בבחינת 'עומד', כי אין להם מצוות ומעשים טובים כדי להתעלות על ידם, ואילו כשאנשים בעולם התחתון מדברים מהם וממדריגותיהם, יש להם עלייה למעלה בעולם העליון, 'אין זיי חלישן צו הערן אז מ'זאהל רעדן פון זיי אזוי ווי א שיכור חלישט אויף א ביסל בראנפן'" (הם משתוקקים לשמוע שמדברים מהם, כמו שכור שמשתוקק בתשוקה עזה לכוסית יי"ש).

"אמנם", הפטיר כ"ק מרן זי"ע, "כדי שהדיבורים שמדברים מהם לא יהיו 'נהמא דכסופא' (לחם חינם), הם משתדלים לשלם לאנשים שמדברים מהם, ולהשפיע עליהם כל מיני השפעות טובות מלעילא, בני חיי ומזוני וכל טוב סלה".

(כ"ג מרחשון תשסב)

פעם הלך **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** להשתתף בסעודת 'מלוה מלכה' אצל **הרה"ק ר' שמעון מיערוסלב זי"ע**. במהלך הסעודה שאל רבי שמעון לכ"ק מרן זי"ע אודות המעשה ד'איש חסיד', שהיה "בלי מזון ומחיה... ואין בגד ללבוש", ויצא לשוק כדי למצוא איזה פרקמטיא, ופגש את אליהו הנביא, והבטיחו: "באמת היום תתעשר", ואז הורה לו אליהו שימכרנו לעבד, ו"תגר קנאו... בשמונה מאות אלף זהובים", והלה הבטיחו שלאחר בניית הטרקלין ישחררו, ולאחר תפילת חצות-ליל "מלאכי רחמים... החלו לבנותו... ותשלם כל המלאכה" באותו לילה.

"ולכאורה תמוה, מדוע הוצרך אליהו הנביא להמכר לעבד ולבנות בנינים לצורך השפעת השפע ל'איש חסיד', הרי בכוחו של אליהו הנביא לפעול ישועה ברגע אחד בלאו-הכי?!"

השיב לו כ"ק מרן זי"ע: "כשאליהו הנביא בא בשליחותו של מקום, אזי בוודאי יכול לעשות הכל, אבל כאן בסיפור ד'איש חסיד', הלך אליהו הנביא בשליחות עצמו, כי הוא עצמו רצה לסייע ל'איש חסיד', ובכי האי גוונא הישועה אינה יכולה לבוא ברגע אחד".

(כ"ג מרחשון תשסב)

מדור זה נדב ע"י ידידינו הרה"ח ר' **יצחק אייזיק פריעד** שליט"א
לעילוי נשמת אביו החסיד המפורסם הבלתי נשכח, איש קודש לבעל"ט ר' **אלכסנדר** ב"ר **אברהם צבי** ז"ל **פריעד**

פרפרת נפלאה

על פרשת השבוע

גודל שכרו של המסתפק במועט - בעלמא דקשוט

וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד (בראשית מט, טו).

שנינו במשנה (אבות פ"ו מ"ד): "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה... וחיי צער תחיה... אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא". וידועה הסתירה בין הרישא "פת במלח תאכל... וחיי צער תחיה" לבין הסיפא "אשריך בעולם הזה"?! ונראה הפירוש בזה, שכאשר האדם הוא עני, ויש לו רק 'פת במלח', אזי אין זה רבותא כל-כך, אבל כאשר האדם הוא עשיר, ויש לו הכל בהרחבה גדולה, ובכל זאת הוא מצטמצם בצרכיו הגשמיים ומסתפק במועט, **מתוך הכרה שצמצום זה יועיל לו להתעלותו ברוחניות**, אזי מובטח לו שכר כפול ומכופל בעלמא דקשוט.

וזהו: **"אם אתה עושה כן"** להסתפק במועט ובחיי צער על אף **ש"אשריך בעולם הזה"** ויש לך כל טוב בהרחבה גדולה, אזי: **"וטוב לך לעולם הבא"** במדה גדושה פי כמה.

זהו הרמז בפסוק שלפנינו: **"וירא מנוחה כי טוב"**, שלימות ה'טוב' בעולם ה'מנוחה' (ר"ת טוב לך לעולם הבא) יהא באופן שהאדם הוא במצב של **"הארץ כי נעמה"** ויש לו כל-טוב וטוב ("אשריך בעולם הזה"), ואף על פי כן "ויט שכמו **לסבול**" עול תורה ("וחיי צער תחיה").

(סעודה ב' תדשם)

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי **יוסף לייב** ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי **עקיבא יוסף**
ב"ר **יחיאל שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

הזון יחזקאל
רבי **יחזקאל** ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים ארח"ח ס"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי **יוסף**
ב"ר **יהודה ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי **יצחק** ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי **צדוק**
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי **זבולון**
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע **סגולה** פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויבאו עד גרן האטד. בגמרא (סוטה יג.): וכי גורן יש לאטד, א"ר אבהו מלמד שהקיפוהו כתרים לארונו של יעקב כגורן זה שמקיפים לו אטד, שבאו שם בני עשו ובני ישמעאל ובני קטורה, תנא כולם למלחמה באו, כיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב, נטלו כולם כתריהן ותלאום בארונו של יעקב, תנא ל"ו כתרים נתלו בארונו של יעקב. וכתב המהרש"א, שבאו כל האומות כדי לעכב קבורתו של יעקב במערת המכפלה, שרצו שעשו יקבר שם ע"ש. וקשה אם באו כולם לעשות מלחמה, איך נהפך דעתם בכך שראו את כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב. וי"ל דלכאורה קשה מפני מה תלה יוסף את כתרו על גבי ארונו של יעקב, הלא 'אין שלטון ביום המות'. וצ"ל דאדרבה, דוקא מפני כך הניח את כתרו על גבי ארונו של אביו, כדי לרמוז על מה שאמרו חז"ל שאכן יעקב אבינו לא מת. וכיון שראו המלכים דבר זה, הבינו שיעקב עדיין חי, ונתייראו מלעשות מלחמה, ונהפכה דעתם ממה שחשבו בתחילה שיעקב מת. ולפי"ז יובן מה שכתב בעיון יעקב שהל"ו כתרים שהיו על מטתו של יעקב הם לרמוז על ב' פעמים ח"י ח"י אחד בעוה"ז ואחד בעולם הבא, דהיינו משום שיעקב אבינו לא מת כלל. והטעם שדוקא האבות נקברו במערה זו, הוא מפני שהג' אבות תקנו את הפגם שעשה אדם הראשון בע"ז ג"ע ש"ד, ושבחן של האבות הוא יעקב כדאיתא בזוה"ק, ובפרט שאדם הראשון הביא מיתה לעולם, ויעקב תפס באילנא דחיי. והואיל שהאבות תקנו הפגמים של אדם הראשון, מן הראוי הוא שיהיו נקברים אצלו במערה. משא"כ עשו שאדרבה לא רק שלא תיקן, אלא אף הוסיף וקלקל. ועיקר השבח של יעקב יותר מהאבות הוא לפי שהיתה מטתו שלימה, ולא היה שום דופי בבניו כמו שאר האבות, ולכך אמרו עליו 'מה זרעו בחיים אף הוא בחיים'. ועוד לפי שהוא גמר התיקון, משא"כ אברהם ויצחק לא תיקנו אלא ע"ז ושפ"ד, ורק יעקב שתיקן אף ג"ע, בזה היה גמר התיקון. (אות ט"ו).

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מלא העומר

לע"נ הבת עין הרה"ק ר' אברהם דוב ב"ר דוד זי"ע יא"צ י"ב טבת

כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו ברך אותם. אפשר ירמוז, כי עם שאין אנו מבינים [היכן כתיב] ברכה בקצתם של השבטים, [דאדרבה, מצינו] שקינטרן בדברים כמו בראובן ושמעון ולוי, מכל מקום באמת יש בהם פנימיות ברכה על פי מידותם [של השבטים], הגם שאינו מובן מפשוטו של מקרא. וזהו ירמוז 'וזאת אשר **דיבר** להם', 'דיבור' הוא לשון קשה, דאל יחשוב כי אין בהם בחינת ברכה, [דבאמת טמון בזה ברכה] רק לפי בחינת מידותם [של ראובן שמעון ולוי], היתה הברכה באופן הזה, [ולא בגלוי], אבל באמת 'איש אשר כברכתו ברך אותם'[א].

ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך. אפשר ירמוז [במה שאמרו 'עבדי'], כי המכירה היתה סיבה מה', כמו האדון שפועל על ידי העבד, כמו כן המכירה מה' היתה זאת, כנודע מ'עצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך' (סוטה יא.).

ועל זה השיב יוסף: 'אל תיראו כי התחת אלהים אני', כי אין אני שליח הדין, כי 'ענוש לצדיק לא טוב', ולא יתכן שאם נתחייבתם עונש, שאני אהיה שבט אפו של מידת הדין, כי 'לא יאונה לצדיק כל און', לכן לא יתכן שאני אהיה שליח לעשות בכם דין.

וכדי שלא ירע לאחיו על היותם שלוחי הדין על יסורים שעברו על יוסף, לזה אמר 'ואתם חשבתם עלי רעה', עם שהייתם שלוחי הדין, לא היה הדין נעשה על ידכם, כי אדרבה, 'אלהים חשבה לטובה', א"כ איך יתכן שאני אהיה שליח לדין מבלי שיהיה טובה מעין הרעה[ב].

אבני נזר

לע"נ הגה"צ ר' מרדכי חיים ב"ר יהודה לייב מסלונים זצ"ל יא"צ י"ב טבת

ביאור החשש שמא יעלה ויתלוש. אמרו בביצה (דף ג.) דפירות שנשרו בשבת אסור לאכלן עד מוצאי שבת גזרה שמא יעלה ויתלוש. וכתבו התוס' (שם ד"ה גזרה) דלא חיישינן שמא יעלה ויתלוש במזיד, אלא חיישינן רק שמא ישכח ויתלוש בשוגג. וכ"כ הריטב"א (שבת קכב.) דלא נחשדו ישראל לחלל שבתות במזיד.

וכתב האגלי טל (קוצר ס"ק ל"ה אות ח'), דאין הכוונה דחיישינן שמא ישכח שהוא שבת ויעלה ויתלוש, כיון שאם ישכח שהוא שבת, אין תועלת במה שאסרו לאכול פירות הנושרים בשבת, שהרי הוא שכח שהיום שב ת, ולא ימנע מלאכול פירות שנשרו מן האילן באותו יום. אלא הכוונה דחיישינן שישכח שתלישה היא מלאכה אסורה, ולכן אסרו לאכול פירות הנושרין מן האילן באותו היום.

וז"ל: הנה צריך להבין באיסור פירות הנושרין שמא יעלה ויתלוש, דלמזיד הא לא חיישינן, ואם שכח שהוא שבת, לא יועילו בגזירתם שאסרו פירות הנושרים בשבת, ועל כרחך שידעו שהוא שבת, ואעפ"כ יחשב שאינו מלאכה כל כך. וכ"כ הב"י (סי' שכ"ה), אבל הוא דוחק קצת, דמהיכי תיתי שיחשוב קצירה אינו מלאכה.

[ובמשקים שזבו שגזרו שמא יסחוט, י"ל כיון שמלאכת דש לפעמים מותר כדי לאכול לאלתר, (כמבואר בדרכי משה ריש הל' יוה"כ סי' תרי"א), והיינו באותם שדרך לעשות כן בשעת אכילה, יחשוב דלעולם מותר כדי לאכול לאלתר].

אשר על כן נראה דגזירה זו דוקא ביו"ט דמותר מלאכת אוכל נפש, יחשוב גם קצירה מותר לצורך אוכל נפש, וכן העצים להבערה לחמם בהם הוי גוף צורך קצת, ואמרינן ביה 'מתוך' בשאר מלאכות, יחשוב גם קצירה כן וכו'. ובשבת הטעם שאסור משום מוקצה.

זה וזה גורם בעבודה זרה. הגמ' בע"ז (דף מט.) אמרה דהלכה כר' יוסי דזה וזה גורם מותר אפי' בעבודה זרה, ולכן גינה שנזדבלה בזבל ע"ז פירותיה מותרים, וכן פרה שנתפטמה בכרשיני ע"ז תשחט. אולם הטור (יו"ד סימן קמ"ב) הביא בשם הרמ"ה שפסק לאיסור, כיון דאיסור ע"ז חמור יותר משאר איסורים. [ובב"י תמה מהגמ' שם דמשמע דאין לחלק][ג].

ובאבני נזר (או"ח סימן ש"ס אות י"ב) כתב בביאור דעת הרמ"ה, וז"ל: חליפין בשאר איסורין אפילו מדרבנן מותר, אבל בע"ז אסור דכל מה שאתה מהוה ממנו אסור, א"כ כל שכן באפה בגחלים של ע"ז דאסור מה"ת משום דכל שאתה מהוה ממנו אסור, דבא מכח ע"ז ולא גרע מחליפין, וזה הוא דעת הרמ"ה, ולכן באפה בגחלי איסור ותנור דהיתר, לא שרי משום זו"ז גורם, כיון דמה"ת איסור ע"ז נתפס בו, ואין ההיתר נתפס בו, [ונמצא דיש בהפת רק איסור ע"ז].

צדקת הצדיק

לע"נ הג"ר אריה ליב בקשט ב"ר יעקב יהושע זצ"ל יא"צ י"ב טבת

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. איתא בזוה"ק (פרשה זו רטז:): דהא כל יומוי לא איקרי 'ויחי', בגין דכל יומוי בצערא הוו, עליה כתיב 'לא שלותי' וגו', בתר דנחת למצרים איקרי 'ויחי', ע"ש. ודייקו מדלא כתיב 'וישב' יעקב, וכתיב 'ויחי', כי השבע עשרה שנה שהיה במצרים החיה גם אותם השנים שעברו עליו. וכמו שאמרו (תנא דבי אליהו רבה

תולדות האבני נזר זי"ע

האבנ"ז היה מחונן במהירות המחשבה, כפי שהעיד על עצמו שהיה סוקר במהירות הבזק את כל מכמני התורה השמורים בזכרונו, ומחשבתו עוברת על פני שרשרת של מושגים ובעיות משפטים ומסקנות כהרף עין ממש.

סיפר הג"ר ישראל יצחק פיקארסקי זצ"ל בשם רבו הרה"ג מוה"ר ארי' צבי פרומר הי"ד אבד"ק קוזיגלוב, ששמע מפי האבני נזר שאמר: 'כשאני אומר סברא ישרה ואמיתית, מתכנסים ובאים אלי הראיות והמקורות כדבורים'.

מרגלא בפומיה של האבני נזר, שיודע ומכיר הוא לקרוא בשם בעליהם סברות רבותינו הראשונים אף אם לא ישמעם בשם אומרם, לפי שכבר בא על תכונת דרכם של כל אחד ואחד בתורה.

בספר שיח שרפי קודש (ח"ה עמוד מ"ח אות י"א) מביא את דברי תלמידו הרה"ג מוה"ר חנוך העניך אורנר אבד"ק לאסקרוב, וז"ל: האבני נזר אמר על עצמו: 'כמו ששלחו להאר"י הקדוש לעוה"ז לגלות דרך חדשה בנסתר, כן שלחו לי מן השמים לגלות דרך חדשה בנגלה'. (מראה הדשא).

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

[א] וכ"כ בקיצור האוה"ח הק', וז"ל: 'אשר דבר וגו' ויברך', הגם שראינו שלא ברך ראובן ולא שמעון ולא לוי, יגיד הכתוב כי 'דבורו' הקשה להם, היא ברכתם, והוא אומרו 'אשר **דיבר** וגו' ויברך', ומה שאמר לראובן דברי קנטור, שם צוה את הברכה, עכ"ל, וע"ש עוד.

[ב] בספר עשרה למאה כתב כעין זה, וז"ל: יוסף אמר, הנה אביא לכם ראיה חזקה שאל יעלה שום מורא על ראשכם, שהנה אף גם אם ארצה לנקום מעמכם, מ"מ אין מן הראוי ממני לעשות עמכם רעה יותר ממה שעשיתם אתם עמדי, והנה רעה כזאת אשר תהיה רעה בהחלט, לא אוכל לעשות עמכם, 'כי אתם חשבתם עלי רעה והאלקים חשבה לטובה', לכן מן הראוי שאעשה גם אנכי עמכם רעה אשר אחר כך תהיה טובה, וזהו אין בידי לעשותה, 'כי התחת האלקים אני', כי רק האלקים הוא היכולת בידו לעשות כן, לא אדם.

[ג] והמג"א (סימן תמ"ה סק"ה) כתב ג"כ דע"ז שאני, אבל לא משום דע"ז חמור יותר משאר איסורים, אלא משום דהואיל ואסורה במשהו ואינה בטילה, אין אומרים בה זה וזה גורם מותר, דהלא כתב הר"ן דההיתר של זה וזה גורם הוא משום תורת ביטול. וכתב דמשום הכי גם לענין חמץ בפסח כיון שאוסר במשהו, לכן זה וזה גורם אסור.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

פ"ה): כל שהשיגתו שנה אחת טובה סמוך לזקנתו סימן יפה לו וכו', והעלה עליו הקב"ה כאילו כל ימיו היו בטובה. כי כל ימי יעקב שהיה בצערא, לא נקראו חיים אצל יעקב, כי לא נשלם בקדושתו, ורק במצרים זכה להשתלם בקדושתו.

ולכאורה לפי השכל כיון שארץ ישראל מקום המקודש מכל העולם, ולאברהם אבינו אמר הקב"ה 'לך לך וגו' ושם אעשך לגוי גדול'. וליצחק אמר 'גור בארץ הזאת' וגו', והאבות וגם יעקב בעצמו חבבו את הארץ, היה ראוי שישתלם יעקב בקדושתו בארץ הקדושה, ולא במצרים בארץ הטמאה, ועמה מזוהמים יותר מכל העולם.

אכן מצינו כמו כן בגלות בבל ובגלות בית שני, שעיקר התפשטות התורה שבעל פה היה דייקא בבבל, ודייקא שם נתגלה להם רזי התורה, מה שלא נתגלה להם בישבם על אדמתם, ודייקא בבבל היו אנשי כנסת הגדולה וכו', ותלמוד בבלי שהוא עיקר תורה שבעל פה שלנו נתייסד בבבל. ואמרו (שיר השירים רבה ד:יב): 'צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקים שהעמידה לי בבנינה'.

והנה בריאת העולם היה ב"ב מזלות ברקיע, והיינו בעולם, וי"ב חודשים בשנה הוא בזמן, כי לכך נקראת 'שנה' שהוא לשון 'שנית', שהחמה חזרה למקומה הראשון ומקיף העולם פעם שני. וי"ב שבטים הוא בנפש, כי כל מה שנברא הם ב'עולם שנה נפש' כידוע בספר יצירה. והכל נברא בהתורה שהיא כלי אומנתו, ויש בספר בראשית ג"כ י"ב פרשיות.

ואמרו (בר"ר ג:ה) על ספר בראשית, שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו. היינו שכל ספר זה וסיפוריו הוא כלל בריאת העולם, ונשלם בקבורת יוסף שהוא הצדיק יסוד עולם.

והנה פרשה זו סתומה, ויש לומר טעם לסתימתה, כי באמת הענין הזה שיושלם יעקב בקדושתו דייקא במצרים ולא בארץ, ושיתגלה ויגיע לעולם כלל הכנסת ישראל נפשות קדושות מוכנים לקבלת התורה דייקא בחוץ לארץ ולא בארץ, ושיהיה גמר הבריאה גם כן במקום הזה, הם ענינים סתומים ונעלמים משכל האדם להבינם. והנה אמרו (ריש תורת כהנים) 'מה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה'. ומאשר הענין הזה עמוק מאד, שאין בשכל האדם להתבונן, לזאת היא סתומה. ועל כל פנים מרמז לנו בענין הזה שלא ימס לבבנו מאשר אנחנו בעקבתא דמשיחא ובכל דור הנפשות מתקטנים ואיך נזכה להגאולה, כי רואים אנחנו מה שקרה לאבותינו בגלותם, ודייקא בגלות הגיעו לכל הקדושות, כי כן רצון השי"ת. ושמעתי בשם הרה"ק מפרשיסחא זצ"ל, שאף שהנפשות מתקטנים בכל דור, מכל מקום הנקודה שבלב נטהר בכל דור ודור יותר.

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעעש: **תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממיצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניניו.

כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר. ויש להבין דלא רואים בכל פעם שנתקיים הסיפא 'סופו לקיימה מעושר'. ונראה הענין על פי מה שאמרו (פסחים נ.): עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה, ואמר ליה עולם ברור ראית, ע"ש. כי מי שהוא בעוה"ז בגדר עני, הוא בעוה"ב מהעשירים הגדולים, כי יש לו ש"י עולמות. וגם פירש רש"י על מה שנאמר קהלת 'והשבע לעשיר אינו מניח לו לישן', דהעשיר בתורה אינו יכול לישן בעולם הבא, וז"ל רש"י שם: והשבע לעשיר - בעל שמועות. איננו מניח לו לישון - בקבר שנאמר 'דובב שפתי ישנים', כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו שפתותיו דובבות בקבר, עכ"ל.

ויש להבין זה על פי מה שאמרו (סוף מוע"ק) דהנפטר מן החי, אומר 'לך לשלום', ובמת אומר 'בשלום'. ונודע הטעם, כי כל ימי האדם בחיים חיותו הוא הולך ומוסיף מדרגא לדרגא, ולכן אומר 'לך לשלום', [ד'לשלום' היינו דמוסיף שלימות], משא"כ במת, [אומר 'בשלום', היינו השלימות שעשה בעוה"ז], כי רק מה שטרח בערב שבת הוא יאכל בעוה"ב, וזה 'בשלום' שהכין לו בעוה"ז. ומסיים בגמרא דתלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעוה"ב, ויש לומר דבא לחלוק כבוד לתלמיד חכם במיתתן דקרוים חיים, שיוכל לומר לו 'לך לשלום', כי אין לו מנוחה שינוח במקום אחד גם בעוה"ב, כי גם שם יוכל להלוך ממעלה למעלה ע"י מה שגרם להוסיף מצות ומעשים טובים לתלמידיו העוסקים במצות, ובמה שלמד עמהם, דובב שפתי ישנים.

והנה מצינו (יומא לה:) הלל מחייב העניים שלא יאמרו בשביל עניים לא היו יכולין לעסוק בתורה, וא"כ ע"י צדיק ותלמיד חכם שקיים התורה מעוני, יוכלו ליקח מוסר שאין שום תירוץ בעולם, כי אפשר ללמוד גם בהיותו עני ואביון רק אם ירצה, ומאחר שלומדין ממנו ועל ידו, א"כ בכל עת הוא מתעלה ביותר גם בעוה"ב, כי הוא היה הגורם לתלמיד תורה, ולכן שפיר נאמר 'סופו לקיימה מעושר', כלומר שגם בעוה"ב שהוא עשיר מקיים התורה, והוא חידוש גדול.

ילקוט סופר

לע"נ הג"ר ניסן אהרן ב"ר יחיאלמיכל טוקצנסקי זצ"ל יא"צ ט"ו טבת

ויקרבו ימי ישראל למות. איתא במדרש כאן שדרשו עה"פ 'כי גרים אנחנו לפניך, ותושבים ככל אבותינו, כצל ימינו על הארץ, ואין מקוה', ודרשו: 'כצל ימינו', והלואי כצלו של כותל או כצלו של אילן, אלא כצילו של עוף בשעה שהוא עף. 'ואין מקוה' - אין מי שמקוה שלא ימות, [שכולם יודעים דאין תקוה שלא ימות, דבודאי ימות], הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים, אברהם ויצחק ואף יעקב אמר 'ושכבתי עם אבותי' ע"כ. וכן אמרו בדברים רבה פרשת וזאת הברכה: לכל מדות אדם מקוה, עני עד שיעשיר, חלש עד שיהיה גבור, חולה עד שיתרפא, חבוש בבית האסורים עד שיתירוהו, אבל יום המיתה אין תקוה, שהרי הקב"ה דבר עם משה פנים בפנים ולא יכול להציל נפשו מן המיתה, ע"כ.

ויש לבאר המדרש לפי מה שכתב ביערות דבש (ח"א דרוש י') לבאר החילוק בין צל של כותל, וצל של עוף, כי עיקר הצל מאדם הוא נשמת האדם ורוח חיוני, ולכך אמרו יהושע וכלב על הגוים 'סר צלם מאתם', כי נשמת רוח חיוני כבר הלכה. ואמרו על שעת פטירת אדם 'עד שיפוח היום ונסו הצללים', כי הוא נשמת אדם. והנה כל זמן שהנשמה בגוף, יש לו צל, כמו כותל לצלו, ובמותו נפסק הצל, כנפול הכותל. אבל זהו אם כאשר ימות שם ינוח ולא ישוב שנית לעולם, הוא שפיר כצל הכותל, כאשר כותל עומד הוא במקומו, וכאשר יפול הכותל פסק הצל לגמרי. אבל אם צריך להתגלגל שנית בעולם, הרי הצל חוזר, אבל הוא בגוף אחר, והצל משתנה ממקום למקום, וזהו כצלו של עוף שצלו לא עומד במקומו, ובכל מקום שהעוף שוכן עושה צל, לפעמים במקום זה ולפעמים במקום אחר, מקום אשר ישכון, כן הנשמה המגולגלת. ובאמת עיקר היסורים לנשמה הוא הגלגול, כאשר כבר באה וסבלה המות וחבוט הקבר, ובאה מעולם חושך ואופל, לעולם שכולו אור וזך ונקי, יהיה צריך לחזור לזה העולם וישוב לימי עלומיו, וכולי האי ואולי הוא שיזכה לאורח חיים בבואו שנית לעולם, וזה היא צרה גדולה, וזהו שאמרו (יומא כט.) 'קשה עתיקי

סגולה פאר
ערליכע קינדער
סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

• א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
• יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
• מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועז פאר 2 וואכען.
• מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
• מ'לאזט אייך וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
• די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
• די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
• מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
• מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצינדען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתהפך לבו לשמים לטובה (-ס'טוישט די גאנצע מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).**
מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זוהן בעהט מיך "וועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כ'האב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

מחדתי'. ועל זה ישימו ללב כל ישרי דרך להטיב מעשיהם, אולי ינוחו ולא ישובו שנית, כי מצטערים אנו על הראשונים, וזהו אומרו 'הלואי שיהיה כצלו של כותל', ולא כצלו של עוף, עכ"ד.

ומבואר מזה כי צלו של עוף נדמה למי שצריך עוד להתגלגל, וצלו של כותל הוא למי שכבר השלים נשמתו. וזה כונת המדרש במה שביאר פסוק זה של 'כצל ימינו', שיש הנדמים כצלו של עוף, ויש הנדמים לצלו של כותל, עם כל זה 'ואין מקוה', אין מי שמקוה שלא ימות, וסמכו פסוק זה על יעקב אבינו לפני מיתתו, שנאמר בו 'ויקרבו ימי ישראל למות', שיעקב אבינו השלים עצמו מכל וכל, והיה דומה לצלו של כותל, ועכ"ז לא קיוה שלא ימות.

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע
שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית. ומתרגם בחוכמא (תרגום ירושלמי בראשית א א). נ"ל בעזה"י, כי **חכמה** במילואו כזה: **חית כף מם הי**, גמטריא **בראית** מבראשית, **וש'** מבראשית היא נתחלף בא"ב דא"ל ב"ם **בי'** הוא חכמה (עי' עץ חיים שער א ענף ה) - בבחינת "מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית" (תהלים קד כד), והבן.

בראשית. איתא במדרש בשביל משה רבינו שנקרא ראשית, שנאמר (דברים לג כא): "וירא ראשית לו" (בראשית רבה פרשה א אות ד). י"ל בעז"ה, כי הנה ידוע כי משה הוא יסוד אבא הוא **חכמה** (עץ חיים שער לב פ"א-ה). והנה **הש** מבראשית מתחלף בא"ל ב"ם ביו"ד מרומז על חכמה (עי' אות י), **וחכמה** במילואו [**חית כף מם הי**] בגמטריא **משה רבינו**. **ומשה רבינו** בגמטריא **בראית** מבראשית. וזה שאמר המדרש, "בראשית" בשביל משה רבינו, והבן.

בא יעקב אבינו בתפלה שיזכה 'ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים' שלא יהי' לס"א לקרוב אליו כלל.

איש אשר כברכתו ברך אותם. אמר 'אותם' לשון רבים ולא 'אותו', כדי שלא תאמר כי אותה ברכה נתונה רק לאותו שבט לעצמו, לכן אמר 'איש אשר כברכתו ברך אותם', דכל אחד ואחד מישראל יכול להמשיך עליו אותה ברכה ע"פ מדותיו, כגון אם מתנהג בדרכי יוסף, אז ממשיך עליו ברכות יוסף הצדיק, וכמו שמבריכין אילן מן האילן.

אתוון דאורייתא

לע"נ 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה יא"צ כ"ז חשון

יעקב אבינו לא מת. נראה לצדד דאברהם ויצחק לא יצאו מכלל בני נח, אבל יעקב אבינו יצא מכל בני נח, והוא על פי מאמרם (שבת קמה:): אמר ר' יוחנן מפני מה גוים מזוהמין, שלא עמדו על הר סיני, שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, גויים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן וכו', ופליגא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו, אברהם הוליד את ישמעאל יצחק הוליד את עשו יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי, ע"כ. ונראה דרבי אבא בר כהנא סובר דמיעקב היתה תחילת מתן תורה, כיון דאז פסקה זוהמת ישראל, לכן כבר היו ראוים לקבל תורה, אבל רבי יוחנן סובר דמסיני פסקה הזוהמא ולכן לא היה מתן תורה מקודם. ובהא נחלקו רבי יהודה ורבנן (חולין ק:) דרבי יהודה סבר כרבי אבא בר כהנא דמיעקב אבינו פסקה זוהמא, ולכן מיעקב אבינו היתה התחלת מתן תורה, דכיון דפסקה זוהמא כבר היו ראוים לקבל התורה, אבל רבנן סוברים כרבי יוחנן דמסיני פסקה זוהמא ולכן לא היתה נתינת התורה קודם לכן.

וזה שאמרו דיעקב אבינו לא מת, דאברהם ויצחק לא יצאו מכלל בני נח כנ"ל, אבל יעקב יצא מכלל בן נח, דביעקב יש שני ענינים: א) שהיה נחשב איש ישראל פרטי. ב) שהיתה לו מדרגת כלל ישראל, כיון שלא היה אז ישראל זולתו, והוא היה הישראל הראשון, ואחר שראשית כולל כל דבר כנודע, היינו יעקב אבינו לא מת, דבמדריגה הכללית אשר לו שהיה נחשב כלל ישראל, בזה לא היתה מיתה וסילוק, דרק יעקב הפרטי מת, אבל מדרגת הכלל אשר היתה לו, לא נסתלקה, והוא על דרך אמרם (הוריות ו.) 'אין מיתה בציבור'.

וביתר הסברה, דענין היותו כלל ישראל הרי זה לא מת ונסתלק, כיון שכלל הישראל עדיין קיים, וא"כ הרי זה עצמו מציאות והויית ענין כלל ישראל דיעקב. וזהו שאמרו שם: מקרא אני דורש 'כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים', מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. והכוונה כנ"ל, דכל זמן שזרעו בחיים, ממילא הנה גם הוא בחיים, היינו מדריגת הכלל ישראל אשר לו, כיון שהכלל ישראל הרי עדיין קיים. (בית האוצר ח"א כלל א' אות ד' ואות כ').

לב העברי

לזכות מ.ב. ה. פ. לעשירות והצלחה בכל מעשי ידיו

ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים. איתא בזוהר (דף קיח.): בשעתא דבר נש אסתלק מעלמא, אבוי וקריבוי משתכחין תמן עמיה, וחמא לון ואשתמודע לון, וכל אינון דהוה מדוריה גבייהו בההוא עלמא בדרגא חד, כלהו מתכנשי ומשתכחי עמיה, ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתריה. (-בשעה שהאדם מסתלק מן העולם, אביו וקרוביו נמצאים שמה עמו, ורואה אותם ומכירם, וכל אלו שיהיה משכנו עמהם בעולם ההוא במדרגה אחת, כולם מתקבצים ונמצאים עמו, והולכים עם נשמתו, עד המקום שישכן שמה).

וכן היה אצל אמי מורתי הרבנית מרת גיטל ע"ה בשעת פטירתה י"א ניסן תרג"ם, כאשר אמר לה אחי הי"ו דברי תנחומין לרפואה שלימה, והשיבה: איזהו שטות תדבר, הלא אבי (זקני) זצ"ל כבר יושב פה על המיטה. וכן היה אצל חמותי הרבנית מרת ריזל נ"ע שנפטרה בסוכות, וכחצות הלילה נפתחה הדלת מעצמה, ואמרה: כעת נכנסו אמי וכל קרובי. והזכירתן את שמותן, והראה באצבעה באיזהו מקום עומדת זאת וזאת וכו', והכל בדעה צלולה היה.

וכיוצא בו ראיתי כאשר עמדתי בפטירת הגאון רבי זלמן ב"ה (-באנייהאד) ראב"ד דעיר מולדתי פרשבורג זצ"ל, וזכיתי לקבל ברכותיו קודם פטירתו, ודעתו היתה צלולה, ואמר כל הפרשיות מק"ש בקול רם אשר לא נשמע ממנו כן בחיים ובקול חזק, עד אשר גם בחצר החיצונה היה נשמע את הקול. אח"כ פתח ואמר: ר' יוחנן וריש לקיש שני מאורות הגדולים באו לקראתי לשושבינון, כמו שושבינון שבאים בחופה, עכ"ד.

אך זה רק אם הוא צדיק והלך בדרכי אבותיו, [אז באים קרוביו להוליכו לג"ע], אך אם לא הלך בדרכם, אז 'ביצחק ולא כל יצחק', ולא נחשב להם בן. ואז באים לקראתו הנשמות לפי מעשיו, כגון אלו אשר הולידו בנים משחיתים בפגם ברית ונשג"ז, אלו משחיתים הם קרובים שלו אשר מוליכים אותן לשאול תחתית לשבעה מדורי גיהנם ולדראון עולם. לכן

הופיע
כרך נוסף מסדרת
חידושי רבינו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני
מכון מורשת הגר"ח
כרך חדש
חדושי רבנו חיים הלוי על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כולל מבואות, ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים
מהדורה מושקעת ומורחבת
• • •
בכרך זה מופיע:
• הלכות חמץ ומצה • נדרים • שמיטה ויובל • ביאת מקדש • תמידין ומוספין
• • •
כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה
• • •
כמו כן הופיעו
בהדפסה שניה כרך הראשון
שנתקבל בחיבה יתירה בעולם התורה
כולל הלכות:
• תפילין • שבת • יבום וחליצה • מאכלות אסורות • תרומות • קרבן פסח • מעילה
להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית
בארץ: ספרייתי - אחים גיטלר • בחו"ל: עם הספר - לעוויץ
מכון מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

בן לאשרי

לע"נ הג"ר נתן נטע ב"ר אשר נוטקין זצ"ל יא"צ ט"ו טבת

ויחי יעקב. וברש"י: כיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. והקשו המפרשים (רא"ם וגור אריה), דבפרשת וארא (ו:טז) פירש רש"י שכל זמן שאחד מהשבטים חי לא היה עליהם שעבוד, ואיך כתב רש"י כאן דמיד שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם מצרת השיעבוד. ולי קשה עוד מה שהוסיף רש"י 'נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד', דבראשית רבה (צו:א) הלשון 'התחיל שעבוד מצרים על ישראל'.

ונראה דידועים דברי המפרשים במאמר תלמידי הנביאים לאלישע 'הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך מעל ראשך', ותמיה איך חשבו בני הנביאים שנתגלה להם מה שלא נתגלה אל רבם. אך הסבר הדבר כך הוא, כמו שבשעת מיתה הגשמית רח"ל, בתחילה נפסק החיות מאברים הרחוקים מהלב, אח"כ מהקרובים, עד שברגע האחרונה נפסק מהלב עצמו, נמצא דאברים ההם מרגישים המיתה קודם הלב שהוא המלך ועיקר בגוף. כמו כן בפרידה הרוחנית שנפרד מהם אליהו, הרגישו מקודם בני הנביאים, ולא היה זה בגדר ידיעה, כי אם בגדר הרגשה, דאלישע רבם שהוא במדריגת הלב לגבם, אם גם הוא כבר מרגיש, זה סימן שכבר הגיע שעה האחרונה, אבל כל זמן שאך הם לבדם מרגישים ולא רבם, יוכל לשהות עוד זמן מה.

כמו כן יש לומר שיעקב אבינו עדיין לא הרגיש בצרת השעבוד, דבאמת לא היה עדיין אז שיעבוד בפועל, אבל נכדיו הרחוקים מגודל בהירות קדושת יעקב אבינו, כבר הרגישו בהסתלקות חירותם. וזה שדקדק רש"י לומר דנסתמו 'עיניהם ולבם' מצרת השעבוד, דבספה"ק (דברי אמת לך מהחוזה מלובלין בשם הבעש"ט) מבואר שכל אומה יש לה תאווה מיוחדת וקליפה ויצה"ר המפתים ומושכים לאותה תאווה, ומי שגר בארצם ונהנה מתאוותם יש להם תוקף ושעבוד עליו. וידוע דמצרים היו שקועים בניאוף, ולכן ארץ מצרים נקראת 'ערות הארץ', ועל כן יוסף הצדיק שהיה נקי מתאווה זו בהחלט, לא היה עליו שום שעבוד, אע"ג שנמכר ממש לעבד, נעשה תיכף אדון בבית, וגם אחרי זה בהיותו בבית האסורים. דכלל זה בידינו דכל שאינו נהנה מטינופא דסטרא אחרא, אין לה שום שליטה עליו, וכן היה ביעקב אבינו וי"ב שבטים וע' נפש שהיו כולם אחוזים בקדושת הברית, וממילא רחוקים מניאוף פגם הברית.

והנה אמרו רז"ל (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה) עינא וליבא תרי סרסורא דעבירה, דעין רואה והלב חומד, וזהו עומק המליצה 'נסתמו עיניהם ולבם', דאע"ג דמקודם היו מסורים להקדושה, כמו שאמר שלמה (משלי כג:כו) 'תנה בני לבך לי', אבל בעת פטירת יעקב אבינו ע"ה כבר נתעמם ונכהה גודל בהירות הקדושה עד שהיו צריכים ליגיעה לשמור העינים והלב מתאוות מצרים. ועל ידי זה הרגישו שמתקרב להם שעבוד מצרים, וזהו 'מצרת השעבוד', שלא היה שעבוד ממש, אלא כבר ראו סיבתו ונצטערו עליו. ואילו אחר מיתת השבטים, מבואר בילקוט שמעוני (ריש פרשת שמות) שנתמלאו בתי התיאטראות והקרקסאות מבני ישראל, וידוע דזהו הפתח לניאוף, ונשאו עיניהם לתאוות לבם, ומיד 'ויקם מלך חדש' והתחיל השעבוד ממש.

חזון יחזקאל

לזכות פ.ב.ע.י להצלחה בכ"ע

דרך הלימוד מן הכלל אל הפרט. בספרי פרשת האזינו איתא: ר' יהודה אומר, לעולם הוי אדם כונס דברי תורה כללים, שאם כונסן פרטים מיגעין אותו ואין יודע מה לעשות, ע"כ. אין דבר שאין בו נקודה אמצעית, שהיא הרוח הפנימית המחיה והמאחדת את כל חלקיו. ונקודה זו, מקומה תמיד במסתרים, לפני ולפנים, ונתפסה רק בחושים הפנימיים החודרים אל תוך תוכו של כל דבר, ואינה כשטח העליון הנתפס בחושים החצוניים.

הכל מסתכלים באילן המסורבל בענפים, ואין איש שם על לבו את שרשיו החבויים בבטן האדמה, שאלמלא הם המוציאים ממעמקי הארץ את גנזי אוצרותיה, לא היה האילן צץ ציץ עושה פרי ומתקיים.

האדם יודע את אבריו החצוניים, אבל אינו מכיר את מקום לבו, שממנו תוצאות חיים לכל גופו, ואינו יודע את שלשלת היחס בין הלב ובין כל מהותו אשר מחוצה לו, אשר אם אצבעו הקטנה תאבד כח גברא (מפאת חולשת לבו), אינה שבה ורפאה לו ואינה חוזרת אל איתנה, בלתי אם ירפא את לבו תחילה.

כל מהות מוחשית או רוחנית, היא בעלת לב, דיש לה נקודה פנימית המקיף את כל המסתעף ממנו. וכל מי שלא חש בדפיקת הלב של איזו ספק, יחסר לו המושג אודות התוכן הכללי של הענין, ואז כל הכתוב במקצוע זו, נראה בעיניו כדברים יגעים שאין שום קשר ויחס ביניהם.

וכל מי שלא עמד על ה'בראשית' ועל היסוד של איזה ענין בתורה, חסרה לו המדה שתורתו נדרשת בה, וכל הלכותיו בענין זה נדמות לו כערמה גדולה של צרופי דברים שאין קו משותף וצד השוה ביניהם, והוא הולך ותועה בין רבוי גוונים של דינים שונים, מבלי דעת שיש להם סדר ושיטה ברעיון הגיוני אחד.

סוף דבר: כל השונה פרקו בחקירה ובהבחנה מן היסוד, אשר על פיו מתגלה הכלל בכל מקום שמתגלה אחד מפרטיו, אז דרכו ארוכה בראשיתה, וקצרה באחריתה. וכל הכונס דברי תורה פרטים פרטים, הם 'מיגעים אותו ואינו יודע מה לעשות', ודרכו קצרה בתחלתה וארוכה בסופה.

שערי זבול

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

ויגוע ויאסף אל עמיו. כשמגיע זמנו של אדם להסתלק מן העולם, אביו וקרוביו ומקורביו שבעולם האמת נמצאים בחברתו והולכים עם נשמתו עד שתגיע למקומה, ובשעה ששורה מדת הדין על האדם להוציאו מן העולם, מתוספת בו רוח עליון ורואה מה שלא ראה מימיו, כדכתיב 'תוסף רוחם יגועון' (תהלים ק"ד) וכתיב 'כי לא יראני אדם וחי', בחייהם אינם זוכים, אבל במיתתם זוכים. ובשעה שמת אדם, רואה אצלו קרוביו וחבריו מעולם הבא כדמות שרואה אותם בעוה"ז בחייהם, אם זכאי

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתי 'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', **להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'**

מספרים שיש חיה אחת שקול פסיעותיה נשמע ברמה, ובשמעה את הקול, היא אינה יודעת שזה קול נקישות רגליה על הקרקע, אלא חושבת שזה קול חיצון מבעית, ועל כן היא רדופה תמיד לברוח ואין לה מנוחה.

וכזה הוא האדם המטיל את אשמת צרותיו על אחרים, במקום לפשפש בעצמו ולהכיר שהוא עצמו הינו האשם בכל מה שבא עליו. אנשים הגונים וישרים מאשימים בכל רק את עצמם בלבד, וממילא הם משתדלים לתקן את עצמם במקום לחרף ולהשמיץ אחרים.

וכשהם עמלים על עצמם, הם משיגים את תקונם ושלימותם הרוחנית, ואף רגע אינו הולך לאיבוד, כל הזדמנות מנוצלת, והם הופכים טיט לזהב. משא"כ האדם שהוא הדיוט ומרוקן מכל תוכן, הוא הופך זהב לטיט היון, כפי שרואים במציאות שחבר רע מקלקל והורס את שלימות חייו של אדם טוב ומהוגן, וכן הורס אדם רע את חיי המשפחה השלוים והאציליים.

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה **להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א** 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com
גבאים ושמשים בקנדה, שרוצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשיהם, יתקשרו להרה"ג **ר' יאיר כהן שליט"א**

הוא, כולם שמחים לפניו ומקדימים לו שלום. ואם לאו, באים אליו רק חוטאים מגיהנם והם עצובים בקריאת וויי, ואף הוא בעצמו פותח בוויי. ובאותם שלושים יום הנשמה נמנעת ממנו, דשלא בשעת מיתה לבד מסתלקת הנשמה, אלא בעודו בתוקפו עוברה ממנו הנשמה ואינה מאירה לרוח. זאת אומרת אפילו שהאדם עוד בריא, וכמו שאיתא בזוהר הק' מרבי יצחק שידע לפי הסימנים שהולך למות, והוא עוד הרגיש בריא לגמרי וכו', ונפשו נחלשת, וכל מאכל ותאות הגוף מסתלק ממנו.

ועוד מבואר בזוהר דביום שגוף האדם נשבר והנפש רוצה ליפרד ממנה, ניתן רשות לאדם בעודו חי לראות דברים שאינו יכול לראות כל ימי חייו. ושלשה שלוחים עומדים עליו באותה שעה ומחשבים ימיו ומעשיו בעוה"ז, והוא מודה בפיו על הכל, ואח"כ חותם בידו שעשה אותם מעשים בגופו ורוחו טרם יצא מעוה"ז,

י"ג טבת ב' לסדר ויחי

יומא דהילולא של הגה"ק הצדיק מרעננה

רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמאן זי"ע

בעל הבן לאשרי

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו:

"הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בכל יום, על כל אלה שיעיינו בספרי ויגידו בשמי דברי תורתי לאחרים, שיוושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב, וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים והצלחה בכל טוב בזה ובבא"

עשינו מה שגזרת עלינו, אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

ואין הנשמה יוצאת מן הגוף עד שנגלית עליה שכינה, ואז הנפש מתוך שמחה וחביבות השכינה יוצאת לקראתה מן הגוף, ואם זכאי הוא מתקשר ונדבק בה בשכינה, ואם לאו השכינה הולכת, והנפש נשארת להתאבל על הגוף.

ועוד מבואר בזוהר האופן של וידוי בשעת מיתה וקריאת שמע וברוך שם, והקרבת הנשמה לשם ה', וחזרה בתשובה וכוונת השמות באותה שעה, וקבלת מיתה ויסורין בנפש ונשמה.

ואם תאמר עם הארץ שאינו יודע בכל אלה כיצד יעשה, אלא הרי הוא קרבן לה' כשור או שה או עז או תור ובן יונה, ומיכאל הכהן גדול מקריבו לפני ה', ומיכאל מכוון בשם ה' בצאת נשמתו שתצא בלב אחד. (שו"ת סי' ל"ז).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב

דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקוים בזה כעין מה דכתיב 'ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"ג]: והגם שהארכתי כאן הרבה, מצאתי עוד בהכרח להאריך קצת, דקשה הרבה על דברי, דהלא איתא (שבועות לה.) שהמקלל חבירו בשם הוי לאו שיש בו מלקות אם יש התראה, וגם המקלל חבירו בלא שם, הוי איסור, וכן הוא ביו"ד (סי' רמ"א), וכתב האורים שם וז"ל: רוב ההמון עם אינם נזהרים, ואומרים בלשון אשכנז 'גאט זאל עים שטראפען' 'גאט זאל עים שלאגען' (-ה' יענישהו, ה' יכהו) ועוברים לאו של תורה, עכ"ל. והנה מבואר שם דלוקין גם על כינוי, וכאן במעשה של רבה בר בר חנה מזכירין כל כך שמות מן הז' שמות [הקב"ה שאינם נמחקים, כדי לקלל שונאו, והלא זה לאו שיש בו מלקות].

והנה לכאורה יש לתרץ, דיש לחלק כמו שכתבתי בהקדמת מאמר זה, דהגמ' בשבועות מיירי כשיש לו תקנה אחרת [להינצל מהשונא], או כשאינו מרשיע כל כך, [דאז אסור לקלל אותו בשם, אבל אם אין לו תקנה אחרת, אז מותר לקללו בשם]. אבל אין לנו לעשות חדשות באיסור מלקות, מה שלא נמצא ברבוותא הראשונים והאחרונים לאמור שבאופן זה אסור ובאופן זה מותר.

והנה לכאורה יש לומר על דוד מלך ישראל שקילל (מזמור ק"ט) שונאיו, דבמזמור זה לא פרט שם של איש, למי מקלל, רק קילל סתם שונאיו, ובזה לא צריכי רבוותא לומר דמותר, דפשיטא הוא.

אך מה שמצינו במזמור נ"ב שקילל את דואג האדומי, שהיה יהודי ות"ח גדול בלי ערך (כמבואר בסנהדרין קו:) אלא שהיה מתחילה דר באדום [ולכן מיקרי 'אדומי', אבל באמת לא היה אדומי אלא ישראל], והיה מקללו לנוכח, או אפשר שהיה מקללו שלא לנוכח, אבל נאמר [מזמור] זה כאילו היה לנוכח, שכן הדרך שמקלל [בנוסח] כאילו הוא היה לפניו. ועכ"פ חזינן דאם מוכרח הוא, אז מותר לקללו.

וגם יש סברא במה שאמרו (ב"ק צד:) 'ונשיא בעמך לא תאור', בעושה מעשה עמך, [וא"כ גם מקלל חבירו מותר אם אינו עושה מעשה עמך, דאמרו בשבועות (דף לו.) דהאיסור של מקלל חבירו ילפינן מ'לא תקלל חרש'], וכתבו התוס' (שם ד"ה מקלל), דמקלל חבירו, ילפינן מחרש ואביו ביחד, ע"ש.

והנה בסנהדרין (דף ס"ו) ילפינן שוב אביו בצירוף נשיא, וא"כ יש לפלפל איך הוא באינו עושה מעשה עמך, [דבנשיא כתיב 'בעמך', והיינו בעושה מעשה עמך, ומקלל חבירו ילפינן מאביו, ואביו ילפינן מנשיא], אך אין כאן המקום לפלפל, ודי רק מה שהבאתי הנצרך להענין.

אבל באמת ממזמור נ"ב [שקילל דוד המלך את דואג האדומי] אין קושיא, דשם לא הוי [קללה], אלא תפילה, כדאיתא בסנהדרין (דף קו:) שדוד המלך התפלל לפני הקב"ה. וא"כ מבואר דרק דרך קללה אסור, ולא בדרך תפילה, ולכן אמרו בברכות (דף י.) דבעי ר' מאיר רחמי עלייהו דימותו, [דר' מאיר לא קילל, אלא התפלל, וזה מותר.

אבל עדיין קשה מהא דאמרו שם] בדף ז. בר' יהושע בן לוי במעשה של הצדוקי, דאמרו שם: 'אלטייה', [הרי מפורש שם דזה היה קללה, ולא תפילה, והרי זה אסור. ויש לומר דשם שאני דכיון דהיה צדוקי, לכן] הוי כיוצא מדת [ישראל, ואינו מיקרי עושה מעשה עמך], דלא שייך [בזה האיסור של] המקלל חבירו. ובפרט לגירסא שבתוס' שם שהיה מעובדי ע"ז, [דבודאי מותר], אך מי יהיה יודע איך יהיה נקרא 'מקלל', ואיך שיהיה נקרא 'תפלה', וא"כ נפל פיתא בבירא, דמה מהני לן כל הידיעה במאמר הזה [דבדרך תפילה מותר].**[המשך בשבוע הבא].**

כיצד מחנכין?

עלון מס' 54

דוחות חיוביים

רוברט וג'וני עבדו במשטרת ניו יורק למעלה מעשרים שנה, אבל יום עמוס כ"כ בארועים - מעולם לא חוו. כבר בבוקר התקבל במוקד המשטרה דיווח על שוד אלים שמתבצע באחת מסמטאותיה של שכונת הארלם. גבר בגיל העמידה שדד באיומי אקדח את בעל המרכול השכונתי. רוברט וג'וני הפעילו את הסירנה ודהרו לעבר המקום, אך הגיעו מאוחר מידי מכדי למנוע את השוד.

טרם הספיקו להתאושש, וכבר התקבלה קריאה נוספת - אדם בן ששים וחמש נלכד בקומה רביעית בבנין עולה בלהבות. הם הגיעו למקום במהירות עם צוותי הכבאות וההצלה והצליחו לחלצו.

וכך הלאה ארוע רדף ארוע באותו יום עמוס לעייפה.

בשעה 14.00 נקראו השנים לפגישה אצל מפקד התחנה.

"מעניין מה הוא רוצה מאתנו", אמר ג'וני.

"אין לי מושג", השיב רוברט, "אבל אם הוא עומד לנזוף בנו ולומר שהוא לא מרוצה מעבודתנו, לא אשתוק יותר. אני מוכן לעזוב את עבודתי במשטרה..."

כשהגיעו ללשכת מפקד התחנה, ראו על פניו חיוך גדול ורחב. הוא הורה להם לשבת ואז אמר: "קבלתי עליכם דיווח חיובי ביותר. חבריכם מעריכים מאוד את עבודתכם! אני רוצה לציין אתכם לשבח, ואף אמליץ לצרף אתכם לפיילוט חשאי חדש שעושה משטרת ניו יורק כדי להפחית את אחוזי הפשיעה בעיר. אני רוצה שתתחילו לתת 'דוחות חיוביים' לאנשים"!

השנים הסתכלו איש על רעהו ולא הבינו. "אילו דוחות"? שאל רוברט, "להזכירך אני שוטר, לא גננת שמחלקת סוכריות..."

"דוחות חיוביים", ענה המפקד. "במקום דוחות שליליים, נתחיל לתת דוחות חיוביים לאזרחים ובכך נעודד התנהגות אזרחית טובה. תמורת הדוחות, יקבלו הנחות משמעותיות במקומות בהם הם רגילים לערוך קניות, כסף או טובות הנאה אחרות..."

"הניסוי נערך בשיתוף עם המחלקה הסוציולוגית של אוניברסיטת ניו יורק, ואם יצליח, הוא יעורר מהפכה בכל העולם ומדינות נוספות יאמצו אותו".

הפרויקט יצא לדרך.

בתחילה נראה להם הדבר כמהלך מוזר... אנשים לא תמיד הבינו מה פשר הדוח שקבלו... אבל מהר מאוד התחילו להתרגל לענין.

שמם של הדוחות החיוביים הלך לפניהם ואנשים רבים רצו לזכות בהם. לאור הצלחתם של ג'וני ורוברט, החלה משטרת ניו יורק לצרף שוטרים נוספים לניסוי החברתי המיוחד הזה.

עזרת לאזרח אחר לתקן צמיג או להחליפו? קבלת דוח חיובי. ניקית את המדרכה? קבלת דוח חיובי. הרמת לכלוך והשלכת לפח? קבלת דוח חיובי.

כמה חודשים לאחר תחילת הניסוי, התברר לחוקרי המחלקה הסוציולוגית באוניברסיטת ניו יורק ולמטה המשטרה המקומי שהפשיעה והעבריינות בעיר ירדו ביותר משלושים אחוז!

לאחר שנה, קרא שוב מפקד התחנה לרוברט וג'וני ושאל: האם אתם מרוצים מתפקידכם החדש או שאתם רוצים לשוב לתפקיד הקודם בו אתם תופסים עבריינים ומחלקים דוחות שליליים?...

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

השנים הביטו איש בעיני רעהו וענו פה אחד: אין בכלל שאלה! נשמח מאוד להמשיך לחלק דוחות חיוביים... דוחות אלה גורמים לאזרחים להבין שהם יכולים להועיל לחברה ולהוות דוגמא ומופת בהתנהגותם!

סיפור זה הופיע עלון "שלום לעם" [תולדות, תשפ"ד]. הלקח עבורנו, הורים ומחנכים: לא להיות ציידי עבריינים... לחפש ולהדגיש את נקודות הטוב שיש בכל בן או תלמיד. כך נגרום לו להמשיך ולעלות בסולם החיובי.

אשרינו מה טוב חלקנו

מתוך מאמרו של הרב אהרן איראם שליט"א משגיח ישיבת 'רנה של תורה' ומרבני 'האזינו'

יש דברים שחייבים לרחק ויש דברים שצריך גם להסתייג מהם בחריפות ולעתים גם בבוז, וישנם גם מקרים בהם צריכים לעמוד על ההבדלים העבים או הדקים בדרכים שונות בעבודת ה'. אבל כך או כך - עיקר החינוך אינו להתמקד ולעמוד על ה"לא". עיקר החינוך הוא לעמוד על ה"כן" להללו לשבחו ולרוממו!

אם נשאל תלמיד מה מצא ברבו שהוא כל כך קשור אליו, והוא ישיב "כי לא מצאתי רב אחר"... - יש כאן חסרון כפשוטו.

אם נשאל בחור או אברך למה הוא לומד תורה, והוא ישיב "כי אסור להיבטל ממנה"... הרי שלמרות שאי אפשר לומר שזה לא נכון... אבל ודאי ש'העיקר חסר מן הספר'. אנו שואפים שהוא ירגיש את החיבור והמחוייבות, את ה'כי הם חיינו', את הרגשה שהוא כדג במים, את העונג, הדביקות, האחריות והתפקיד הרם והמרומם בו הוא נושא. זה עולם אחר לגמרי...

אם אנחנו יהודים רק בגלל "שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם שהם משתחוים להבל וריק", זה אמנם נכון חלקית, אבל רק למי שבורח באמצע 'עלינו לשבח'. [הוא לא שומע וחי את ה'ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים... שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו [י"ג כסא כבודו] בשמים ממעל ושכינת עוזו בגבהי מרומים' ולכן 'הוא אלקינו אין עוד'!!!]

נעמיק יותר: בדרך כלל כאשר אני מנסה להבין דבר על דרך השלילה, אות הוא שחסר לי בהבנה של 'מה כן'. לא רק בהבנה, אלא גם בהרגשה ובחיבור למהלך הנכון. יש להתבונן, לדעת ולהרגיש ש'אשרינו מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו'!

מחנך או הורה שחש בכל רמ"ח אבריו את ה'ויגבה לבו', בניו וחניכיו יקלטו זאת מהר מאוד ויפנימו את זה בלי צורך להסביר כלל 'מה לא'...

וכנראה שזו כוונת הפסוק האומר על אברהם אבינו "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" - התמקדות ב"לעשות צדקה ומשפט" ולא בחסרונות של "כי מלאה הארץ חמס" או "ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד", "זעקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאוד" וכדומה.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת מרת אלקה מירל קניג ע"ה בת הר"ר יהודה לייב צוובנר זצ"ל

נפטרה בשיבה טובה - י"א טבת תשפַ"ד

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחריו

גיליון מס' 62 • ויחי • תשפ"ד

אמרות טהורות

ויחי יעקב בארץ מצרים וגו'
וכאשר קרבו ימי ישראל למות קרא לבניו ללמוד להם לדעת את ד',
ואיך יתנהגו בגלות מצרים ובכל הד' גליות, כי מצרים היה המקור לכל הד' גליות העתידין, וזרז אותם האיך ישמרו תואת ד', ושלא יתערבו ח"ו בין האומות לעשות הרע בעיני ד' ועל ידי זה יעכבו את הגאולה ח"ו, וזהו אומרו ויקרא יעקב לבניו וגו' האספו ואגידה לכם, 'לכם' במילוי במספר אחוריים כזה, 'למ"ד, למ"ד כ"ף, למ"ד כ"ף מ"ם',בגימטריה כמנין 'אדום ישמעאל'. את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, מרמז על גלות המר הלז גלות אדום וגלות ישמעאל בשותפות, וגלות הזה יותר קשה מכל הגליות, לכן אל תחרישו בעת הזאת רק לעשות תשוסה שלימה ולקנות מדות טבות, וראש לכל המדות, הוא מדת השפלות, גם שיהיה, לכם התקשרות הצדיקים, ומהם תלמדו איך לעשות תחבולות ללחום נגד היצר הרע הצורר הוא הס"מ הוא השטן הרוצה להכשילם ח"ו, ויקרא יעקב אל בניו, 'בניו' נוטר' נ'בזה ב'עיניו נ'מאס, ו'את י'ראי ד' י'כבד, וזהו העיקר הגדול ותכלית טוב בעבודת הקודש, שיתנהג את עצמו בענוה יתירה ובהתקשרות הצדיקים בסוד הכתוב ואת יראי ד' יכבד:

נפלאות עדותיך

לאחר נישואיו דר רבינו הקדוש זמן מה סמוך לשולחן חותנו ה"בית אהרן" שחיבבו מאוד, אולם אביו המגיד הקדוש מטריסק רצה מאוד שבנו יחזור לגור בטריסק לידו, שלח ה"בית אהרן" משלחת של מטובי החסידים אל המגיד לבקשו על כך, והמגיד לא הסכים לכך תוך כך שמתבטא בהפלגה אודות קדושו הגדולה של רבינו, וכשראה ה"בית אהרן" את רצונו הכביר של ה"מגיד" שבנו יישאר סמוך על שולחנו, הסכים לכך אולם בתנאי שרבינו יבוא לבקרו עוד פעם אחת בקארלין טרם יתיישב בטריסק דרך קבע, נסע רבינו לקארלין, ובהיכנסו ליטול שלום מחותנו ה"בית אהרן" נשק לו ה"בית אהרן" על מצחו ואמר אודות אותה התבטאות בגודל קדושתו: "המחותן צודק ..." החל מאז התגורר רבינו למשך שנים ארוכות בחצר קודשו של אביו בטריסק .

סיפור השבוע

על אודות כוחו הגדול של רבינו לפעול ישועות בשנות שבתו במחיצת אביו הקדוש, סיפר פעם הרה"ק בעל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר זצ"ל, בשעה שהגיע אליו יהודי בבכיה גדולה להזכיר את זוגתו המקשה לילד ומצויה בסכנה גדולה. הרגיע אותו ה"ישמח ישראל" וסיפר לו העובדה הבאה: יהודי הגיע פעם אל המגיד מטריסק ונשא קולו בבכי על זוגתו המקשה ללדת, ומצבה נורא ואיום. אולם המגיד השיבו כי אין לו שום עצה לסייע בעדה. בשמעם את הדברים, פרצו היהודי ובניו ביללות עצומות בהיכל בית המדרש, עד שהגיעו הבכיות לאוזניו של רבינו שישב ועסק אז בתורה בחדר הסמוך לביהמ"ד. רבינו פתח את הדלת ובירר פשרן של דברים. ספרו לו הבנים כי אמם מצויה במצב של סכנה, ואין להם כל תקוה. הרגיעם רבינו והזמינם לחדרו ואמר להם: אל תבכו, שמעו ואספר לכם עובדה. באחת מערי רוסיה נחטפו שני נשים יהודיות על ידי אחד מאלופי הצבא, והלה נעל אותן בחדר אחד. האחת היתה אשת הפונדקאי העשיר, והשנית היתה עניה. בראותן את הנעשה, היו מוכנות שניהן למסור נפשן בכדי שלא להיכשל באיסורים חמורים. הן הבחינו כי ישנו חלון לחדר, והחליטו לקפוץ דרכו החוצה אל הרחוב, למרות שמדובר היה בקפיצה מקומה גבוהה המסכנת את חייהן. בצידי החדר היו מוכנים כרים וכסתות, נטלו הנשים בזריזות את הכרים והכסתות והשליכו על רצפת הרחוב בכדי שיפלו עליהם בקפיצתם, בתקוה כי ישארו בחיים לאחר קפיצה מסוכנת כזו. בחסדי שמים נותרו הנשים בחיים, ומיד נשאו רגליהן ונמלטו משם. בטרם הימלטם אמרה העשירה לעניה קחי את הכרים והכסתות, ואני אטול לעצמי שמיכה אחת כמזכרת לנס הגדול שנעשה עמנו. שני הנשים שבו בשלום לבתיהם. באישון לילה נשמעו דפיקות רמות על דלת הבית מרזח של אותו פונדקאי עשיר. הלה פתח את הדלת והבחין בדמותו של האלוף הצבאי הנזכר שחטף את הנשים, אשר היה מגיע בקביעות לבית המרזח לשתות ולהשתכר, וכעת עומד הוא בפתח בבהלה גדולה. הפונדקאי התעניין לפשר הבהלה, והלה סיפר ללא בושה את כל סיפור החטיפה, ועל בריחתם של הנשים בקפצם מחלון החדר. אולם כל זה עוד היה נסבל, אלא שהנשים נטלו עימם שמיכה קטנה בה החביא רכוש גדול של זהב וכסף ותכשיטים יקרים, ולכן אינו יכול להירגע מגודל ההפסד, ומוכרח לשתות קצת לשכרה כדי לשכך את צערו וכעסו. האלוף שתה כמות גדולה והשתכר ושב לביתו. או אז נעל הפונדקאי את דלת ביתו, ויחד עם זוגתו קרעו את הכסות, ומצאו בתוכה רכוש עצום. בהיות הבוקר שלחה האשה לקרוא לשותפתה העניה וסיפרה לה את השתלשלות הדברים, והעניקה לה מחצית מכל הרכוש שנמצא, באמרה כי הן שותפות בדבר. רבינו הפטיר לאמר: בזכות שני הנשים הצדקניות, שמסרו נפשם לכבודו יתברך, תינצל האשה ותצא מן הסכנה. אך סיים רבינו לספר את העובדה, הגיעו לאחל ברכת "מזל טוב" ובישרו כי האשה אכן ילדה בשעה טובה ומוצלחת ילד בריא ושלם. כשמוע המגיד מטריסק על אודות המופת שחולל בנו, התבטא ואמר: אין בכך כל חידוש, כי בזכות מעשה זה, אף אם בעל העגלה יספר זאת, יוכל גם כן לפעול ישועה באמצועתה. וכשסיים ה"ישמח ישראל" לספר את המעשה הפטיר באזניי היהודי: בזכות שני הצדיקים שסיפרו עובדה זו, תזכה גם זוגתך להיוושע בקרוב ותלד בנקל זרע של קיימא.

חסידים ואנשי מעשה

הרה"ק ר' אריה לייבוש מוישניצא ב"ר חיים זצוק"ל: (בעמח"ס אריה דבי עילאי) היה ידוע אצלו שהקוגל שהיה אוכל בשבת קודש הוא מסוגל לכל הישועות. והיה הסדר שאחרי שעשה קידוש מביאים לפניו את הקוגל. ולוקח חתיכה ומגרד אותו על ליבו במשך כמה דקות. ואח"כ זרקו והחסידים היו תופסים מזה. והתבטא פעם שמי שיאכל מהקוגל שלו - "ייטיב לו בזה ובבא לדורות". היה פעם שבנו של הרה"ק ר' אליעזר דז'יקובער - ר' משה רוזבדוב'ער רצה מאד לאכול מאותו קוגל, אבל אביו הדז'יקובער לא הרשה לו לנסוע לאדמו"ר אחר. ופעם אחת נסע אביו למנוחה ויצא מביתו לשבת ואמר למשפחתו שלא יצאו לאדמו"ר אחר או למקו מאחר. והבן ר' משה אמר שאביו לא התכוון עליו. והלך לנסוע להרה"ק האריה דבי עילאי (שהיה גיסו מצד הרבנית) קם ולקח עגלה ונסע לאריה דבי עילאי וכבר הגיע ביום רביעי. נכנס לרבנית וביקש לקבל שלום מבעלה האריה דבי עילאי. אמרה לו שכבר מיום רביעי הוא כבר בתוך הצל של שבת קודש ואי אפשר לדבר איתו. וכשניגש לומר שלום נתן לו האריה דבי עילאי שלום בקצה ידו. שלא יודע כלום חוץ משבת קודש! ואמר ר' משה לרבנית שבא לשבת כדי לקבל מחתיכת הקוגל שאוכל הרבי. אמרה לו הרבנית בודאי ואתה לא צריך לתפוס ולהידחק יחד עם החסידים. אני אשלח את הבן ר' נטע מוויאליפאלי שיתפוס בשבילך את חתיכת הקוגל. בשבת בבוקר הגיע האריה דבי עילאי וכדרכו עשה קידוש ולקח מהקוגל חתיכה וגירד על ליבו כמה דקות ובצד

המשך בעמ' ב'

פניני פרשת השבוע

מאת המחנך ר' בעריש גוטשטיין

כתוב בפרשה בפרק מ"ח פסוק י"ז - י"ט : ויתמוך יד אביו להסיר אותה מעל ראש אפרים על ראש מנשה, וימאן אביו ויאמר. ידעתי בני ידעתי. גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל. ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. והקו הספרים הקדושים מה היה הויכוח בין יעקב ויוסף בברכת בניו מי קודם לברכה ? עוד שאל התורת אבות . ויש להבין הענין מה שהפך את ידיו? והטעם מה שאמר: כי מנשה הבכור. אינו מובן . אלא ראיתי בנועם אלימלך שמתרץ וז"ל: אך נראה שעיקר מחשבת יעקב אבינו עליו השלום היה להמשיך לישראל אחריו כל הימים השפעות והברכות כולם להיותם קימים תמיד. רוצה להמשיך על ידי ב' הצדיקים הללו אפרים ומנשה. כאמרו : בך יברך ישראל וכ"ו כפרים וכמעשה. והטעם למה ההמשכת השפע והברכה היא דוקא באמצעות על ידי אלו הצדיקים אפרים ומנשה? והסביר שם: היות שהעולם צריך תמיד לב' מיני צדיקים. האחד הוא שיחשוב תמיד בעולמות העליונים וביחודים להוסיף אור תמיד למעלה למעלה. ואחד לחשוב בצרכי עולם מה שהעולם צריכים פרנסה וברכה וחיים ושאר הצטרכותם. ובב' מיני הצדיקים הללו הוא קיום העולם. ולזה רצה להמשיך ולפעול זאת על ידם. " כי מנשה הבכור" היה במדרגתו לעלות תמיד ממדרגה למדרגה. ולא לחשוב בעניני העולם הזה כלל. ואפרים היה צעיר ממנו בעבודה. שלא היה כל כך הולך. כי אם שהיה חשוב בעיני ישראל אבינו יותר.כי עיקר מגמתו היה למשוך טוב על ישראל להמשיך שפע לישראל . היתה חשובה יותר בעיני יעקב אבינו מעבודתו של מנשה שהיא ביחודים וכוונות. כוונת יוסף היה ההיפך. שהיה סבר שמנשה חשוב יותר מחמת רוב כוונתו ועליתו. ולזה לקח את אפרים לימין עצמו. כי כוונתו היה גם כן בשביל ישראל להמשיך הברכות על ידי ב' הצדיקים הללו. אך שסבר שדי לאפרים כוח ימינו במה שהעמידו לימין עצמו. בזה יהיה די לפעול הברכות לישראל. ועיקר היה אצלו מנשה לפי שהיה עובד במדריגות גדולות. ולכך העמידו לימין אביו. ולא כן היה דעת יעקב אבינו עליו השלום. אדרבה להיפך. לפי שהיה אפרים הצעיר לכך "שיכל את ידיו" לברכו בימין. כי זה היה עיקר פעולת יעקב להיטיב אחריו לדורותיו. שיהיו מזומנים כל טוב השפעה ורחמים. וזה היה מדריגת אפרים.וזהו שאמר: " ידעתי בני ידעתי" פירוש שאמר ליוסף. הידיעה של בני. " ידעתי" מזה גם כן שמנשה הוא היותר גדול במדרגות. ואולם אחיו הקטן במדרגתו יגדל ממנו מהשפעותיו וטובו. ולכך הוא חביב בעיני יותר. לזה וישם את אפרים לפני מנשה. גם בנזר ישראל מרבי ישראל מטשורטקוב זי"ע מפרש: ואפשר לומר דידוע שיש שתי דרכים בדרכי העבודה להשי"ת. האחת היא שע"י שסובל אדם יסורים וגלות הרי הוא מתקרב לדרך ה'. ורק אח"כ כשהחומר אינו כבר בתוקפו באים לידי הרחבה. ע"ד מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה.והדרך השנית. היותר גבוהה. היא שע"י הרחבה ורוממות שיושפעו להם הריהם עושים מצוות ומעשים טובים ושתקה ועי"ז יותר נקל לעבוד יתברך. וזה היה הויכוח שהיה בין יעקב ליוסף. דהנה יוסף קרא לבנו הראשון מנשה ע"ד "כי נשני אלוקים את כל עמלי". עמלי - היינו היצה"ר. להורות כי זכה לצאת מן המצרים והעמל אחרי סבלו היסורים. והשני- קרא אפרים ע"ד "כי הפרני אלוקים בארץ ענייי", להורות כי רק אחרי נשיית העמל נתווסף לו הרחבה. והפרני ה' בארץ. אולם יעקב אבינו ע"ה שיכל את ידו לתת את ימינו על ראש אפרים. להורות שעיקר אצלו היא ההנהגה השנית. שהיא דרך ההרחבה תחילה. וז"ש "ידעתי בני ידעתי. אולם אחיו הקטן יגדל ממנו" כלומר ידעתי שגם זו דרך להכניע היצה"ר וע"י זה להגיע לעבודת השי"ת. "אולם אחיו הקטן" שהוא אפרים. מלשון הפרני. והיינו דרך ההרחבה בתחילה - "יגדל ממנו". ר"ל ההנגה שנית היא היותר גדולה . להגיע לעבודת ה' אך ע"י הרחבה. וז"ש המדרש עה"פ "וישם את אפרים לפני מנשה" - כך הסכימה תורה. ופירושו. שדרך זו היא הדרך המובחרת , שיעבדו את השי"ת מתוך הרחבה. וסיים בברכה יעזור השי"ת שתהיה הרחבה לישראל. ואזי ישובו כולם אליו. כי עניות מעבירה את האדם ע"ד קונו (עירובין מא).

חסידים ואנשי מעשה המשך

עמד הבן ר' נטע עם המגבת שנתנה לו אמו כדי לתפוס את הקוגל. ומיד כשזרק הרבי את הקוגל תפס הבן את כל החתיכה. והחסידים שג"כ רצו מהקוגל ניסו לחטוף ממנו חתיכת קוגל. אבל הוא נלחם ואמר שיש לו מצות כיבוד אם. הלך והכניס את הקוגל לאמו במטבח. ושלחה הרבנית להביא את האורח - ר' משה רוזבדוב'ער ואמרה לו הנה שלך הקוגל תאכל בנחת אף אחד לא דוחק. ואח"כ מה שנשאר מהקוגל אכלו החסידים. ובמוצאי שבת נכנס לאריה דבי עילאי להיפרד ממנו. ואז נתן לו הרבי את ידו וברכו לשלום. וכשחזר ר' משה לביתו הלשינו האחים לאביהם שהבן ר' משה נסע לשב"ק לאריה דבי עילאי. שלח הדז'יקובער לקרוא לו ושאל אותו היכן היה בשבת. אמר הבן אם האבא יסכים לדבר ולא יהא קפידא = ידבר. הסכים הדז'יקובער וסיפר הבן שהיה אצל גיסו - הרה"ק האריה דבי עילאי וזהו פעם ראשונה שרואה אדמו"ר אחר (דהרי אב אינו רבי וכאן ראה רבי והחיות שלו) וכן אכל מהקוגל שלו. אמר לו אביו טוב עשית! לימים כשהיה ר' משה זקן ושבע ימים נהיה חולה מאד וכבר שכב כגוסס ומסביב עמדו התלמידים ולא ידעו מה לעשות. ובאמצע ראו איך שרבם ר' משה מוציא ידו ונותן לאחד ומיד אח"כ קם לתחיה ונתרפא לחלוטין. וסיפר מה היה = שהוא כבר נפטר ועלה לעולם האמת. וקיבלו אותו כל הצדיקים ובתוכם הרה"ק האריה דבי עילאי ושאל אותי מה אני עושה פה הרי אכלת מהקוגל שלי אתה צריך לחיות. ואמרתי לו שאני רוצה ברכה. הושיט לי את ידו ובירך אותי (וזהו מה שנתתי יד לאחד) ובזכות אותו הקוגל שאכל זכה לאריכות ימים:

(מתוך העלון מזקנים אתבונן)

איז־יש ווארט

א ווארט פון כ"ק אדמו"ר מראכמיסטריווקע ארץ ישראל שליט"א, ער האט פארציילט די זעלבע זאך אויף הרה"ק ר' מרדכי'לע מראחמיסטריווקע (קען זיין אויף הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר בן המגן אברהם - כ'האב שוין זייער לאנג צוריק געהערט פון עם (ביידע זענען געווען באוואוסט אלץ געגעסען גאר וויניג)), און ער האט זיך אויסגעדריקט אזוי: מען האט צוריק צאם געשטעלט די חלה נאכ'ן המוציא האט מען נישט דערקענט אז עס פעלט עפעס. און ער האט ממשיך געווען: אז ער האט געשטעלט א מושב בית דין און געפרעגט וועגען ברכת המזון, און זיי האבען ג'פסק'ט [מערק אן: פסק 'הלכה' - זאמלער] דעם אויבענדערמאנטען ענין, אז אזוי ווי ביי עם איז כדי שביעה איז ער מחויב צו בענטשען.
חכמים הזהרו בדבריכם, אז מען רעדט פון צדיקים און מען וויל אפפרעגען די מעשה ווייל ס'איז קעגען א נדנוד הלכה, זאל מען קודם קענען גרינטליך אדורך און אדורך די הלכה און נאך דעם אפפרעגען.

לרפואת הילד
חיים אריה ירמיהו בן אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

להצלחת
ישראל אהרן בן גולדה
ומשפחתו בכל הענינים

ניתן לשלוח תגובות,
רעיונות, והערות
למערכת באימייל:
s07336782816@gmail.com

תמונת השבוע

חסידים מחכים לרכבת בדרכם לרבינו בקיילץ

קצר וחזק

קורץ אין שטארק

פרשת ויחי
תשפ"ד
גיליון מס' 44

"וירא מנוחה כי טוב... ויט שכמו לסבול" (מט, טו)

אימתי זוכה אדם למנוחה אמיתית, אם "ויט שכמו לסבול" כאשר נוטל הוא על עצמו שיוכל לסבול את הכל, אדם שהוא סבלן – הריהו זוכה למנוחה אמיתית.

הרה"ק **מהר"י מווארקא זצ"ל**

"בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי"

ר' אלימלך אומר אומר שהפסוק עולה על מחלוקת קרח, יעקב ביקש ששמו לא יופיע במחלוקת הזאת, קרח היה צדיק גדול, ובטוח שכל ענין המחלוקת היה טמון בזה סודות גדולים ובכל זאת אומר יעקב "בסודם" – בסודות כאלו של עבודת השם – אל תבוא נפשי – לא רוצה להיות חלק כי בסוף השורש שלו מגיע מהמחלוקת.

דברי ישראל

"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך"

כל הסיפור של מכירת יוסף התחיל בשכם שלשם יעקב שלח את יוסף לראות מה שלום אחיו, וכתוב ששמירת שבת כהלכתה היא כפרה על מכירת יוסף, שכם ר"ת שבת כ'דת מ'חללו, וזה מה שיעקב אמר "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך" – אני נותך לך שכם – את השבת "על אחיך" – לכפרה על מכירת האח -יוסף.

דברי ישראל

ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך (מח, יא).

מה הכוונה במילה "אותי", - הרי היה צריך להיות כתוב 'הראה לי אלקים'. אלא אפשר לפרש על פי דברי הגמרא שאסור להסתכל בפני אדם רשע. ולזה היתה כוונת יעקב: "ראה פניך לא פללתי", שלא עלה בדעתי שאוכל עוד להסתכל בפניך, כי לא שיערתי בלבי שתוכל לעמוד בנסיון עם אשת אדוניך. ומה שזכיתי מהשי"ת שאני יכול להביט בפניך הוא, על ידי ש"הראה אותי אלקים" אליך, דהיינו שנראה ליוסף דמות דיוקנו של יעקב ועל ידי כך ניצול מן החטא, ולכן אני יכול להסתכל בך ולראות "גם את זרעך".

מדבר קדש

מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך (מט, כ).

הגמרא שואלת על הפסוקים "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם", ועל הפסוק "לה' הארץ ומלואה", שלכאורה שני הפסוקים האלו סותרים אחד את השני, ומתרצים כי הפסוק 'לה' הארץ ומלואה - זה לפני הברכה והפסוק השני 'והארץ נתן לבני אדם' זה לאחר הברכה, נמצא שלחם האדם לא נקרא לחמו' רק לאחר שבירך. וזהו מרומז כאן בפסוק "מאשר שמנה לחמו" - שנקרא לחמו – רק כש"והוא יתן מעדני מלך", רק כשיברך למלך מלכי המלכים הקב"ה.

פני מבין

א נקודל'ה

"וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם"

מרגע שהאדם נולד הרי הוא נמצא תמידית במלחמת היצר, אחד העצות להתגבר על היצר הוא "שיזכיר לעצמו את יום המיתה" דבר זה מרומז בתחילה ובסוף חומש בראשית, הפסוק הראשון מדבר על "בראשית ברא" - בהתחלה כשבן אדם נברא - הרי הוא נמצא במלחמה מול היצר, והפסוק האחרון בפרשת ויחי היא "וימת יוסף" שתמיד צריך לראות את הסוף, והמילה האחרונה בפרשה היא "מצרים" - והרמז הוא שבשביל להתגבר על ה"מצרים" – המצרים האישי שלנו עם כל הנסיונות - תמיד צריך האדם לשים לעצמו את יום המיתה.

בדרך רמז

"ויחי יעקב בארץ מצרים"

צא ולמד, אומר רבי זלמן סורוצקין הרב של לוצק, שפרשת מיתתו של יעקב אבינו קרויה 'ויחי' פרשת מיתתה של שרה אימנו קרויה 'חיי שרה'. כי אמנם רק אחרי מה שקרוי בפי הבריות 'מוות', רק אז מתחילים החיים האמתיים.

ר' זלמן סורוצקין

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

לתגובות, הנצחות וכו' ולקבלת העלון במייל נא שלחו למייל: katsar.chazak@gmail.com

ויגד ליעקב ויאמר הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה (מח, ב).

חז"ל אמרו שהמבקר את החולה נוטל אחד מששים מחליו, וזהו דוקא אם הוא בן גילו, דהיינו שנולדו באותו מזל וידוע שיוסף היה בן גילו של יעקב וזה מה שמרומז פה בפסוק - , תיבת "הנה" עולה בגימטריא ששים, ותיבת "המטה" - עולה חמשים ותשע. וזה מה שיוסף אומר ליעקב: "הנה בנך יוסף בא אליך" – לבקר אותך והוא יטול אחד מששים מחולייך. ואכן: "ויתחזק ישראל" - מעצמו, על ידי שנחסר לו אחד מששים מחליו, "וישב על המטה" - שבגימטריא 59 - שנשאר לו רק רק נ"ט חלקים מחליו.

קול אליהו לחגר"א זצ"ל

בך יברך ישראל לאמר ישימך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה. (מח, כ)

לכאורה מדוע יתברכו ישראל דווקא באפרים ומנשה ולא בשאר השבטים. ועוד מה מסיים הפסוק וישם את אפרים לפני מנשה, הרי את זה יעקב עשה כבר לפני הברכה כמו שכתוב בפסוק שם, אלא מתרץ האגרא דכלה שלאחר שהקדים יעקב את אפרים לפני אחיו הבכור, ראה שאין אפרים מתגאה על זה, וכן ראה שאין מנשה מקנא באחיו, - שמח מאד יעקב על זה ואמר 'בך יברך ישראל לאמר 'ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה', שכל אב יברך ויצפה שיהיו בניו כאפרים וכמנשה, ומה יהיו כמותם?, לזה מסיים 'וישם את אפרים לפני מנשה', שאפילו שהקדים את אפרים הצעיר למנשה הבכור, אעפ"כ לא היתה ביניהם גאווה וקנאה.

אגרא דכלה

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט א)

לכאורה מה ענין אסיפה זו, הרי מיד אחרי זה כתוב "הקבצו ושמעו בני יעקב" אלא אפשר לבאר עפ"י דברי התפארת שלמה שאמר על הפסוק "משכני אחריך נרוצה", שאנו מתפללים להקב"ה להמשיך אותנו אליו ע"י מדת החסד, בקנין משיכה יש שני אופנים שהאדם עושה לעצמו את הקנין, האחד על ידי ש'קורא לה והיא באה', והשני על ידי 'הכישה במקל והיא באה', והנה בבחינה זו של הכישה במקל כבר לקינו הרבה בכובד הגלות המר, אך אנו מתפללים ומצפים שתהיה הגאולה באופן של קורא לה והיא באה בבחינת הדעת והחסד ולא ע"י יסורים. וזה מה שאמר יעקב אבינו 'את אשר יקרא אתכם באחרית הימים', שהיה מתפלל על אחרית הימים כשלא יהיה לנו עוד כח לסבול את היסורים של כובד הגלות המר, שה' יקרא אותנו בקריאה בעלמא, ותהיה משיכתנו אליו והגאולה במדת החסד.

תפארת שלמה

א זיס ווארט

"ישכר חמור גרם... וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול" (מט, יד-טו)"

אומר רש"י: ויט שכמו לסבול - עול התורה, דרך העולם אשר רוצים להצדיק את עצמם על זה שאינם יושבים ולומדים תורה, מצדיקים את זה בזה שאומרים שהת"ח אינו יודע ומכיר בתענוגי העולם הזה ועסקיו, ולכן הוא מחובשי ביהמ"ד, אבל אם היה יודע ומכיר בהם ודאי גם הוא היה הולך אחריהם. לזה בא הכתוב ואמר "וירא מנוחה כי טוב" הוא ראה שהמנוחה - הישיבה בבית במנוחה בלי להתייגע, זהו דבר טוב שהגוף נהנה מכך, "ואת הארץ כי נעמה" והוא גם ראה וידע עד כמה שתענוגות העולם נעימים ומתוקים לגוף, ואעפ"כ "ויט שכמו לסבול" את עול התורה, ולכן זכה להורות הוראה בישראל.

חתם סופר

מופלא ביותר

"ויחי יעקב בארץ מצרים"

אומר רש"י שביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתם ממנו, וכתוב על זה גם שיעקב שאל את השבטים 'שמא יש בכם חטא? והם ענו 'שמע ישראל ה' וכו', לכאור' איך זה עונה על השאלה ששאל יעקב? אלא גלות מצרים באה לכפר על מכירת יוסף, ובמכירת יוסף הם פגמו בשם "א-ה-י-ה" שבגימ' 21, יעקב עשה את החשבון ש9 שבטים שהשתתפו במכירה כפול 21 (שם השם) = 189, וביקש יעקב לגלות את ה'קץ' – קץ בגימטר' 190 – יעקב רצה לגלות שבשנת ה190 יהיה הגאולה, אבל 'נסתם ממנו' שהם צירפו למכירה גם את הקב"ה, לכן שאל את בניו האם יש בהם חטא, והם ענו לו 'שמע ישראל וכו' שצירפו את הקב"ה, לעומת זאת משה רבנו חשב שהם פגמו בשם י-ה-ו-ה – שגימט' 26 ועשה את החשבון 10 (9 שבטים וה') כפול 26 יצא לו שכלל ישראל עתידים להיגאל רק אחרי 260 שנה, לכן בסנה כתוב "וירא ה' כי **סר** לראות, - ראה את הגימטר' של סר =260, לכן אמר לו ישר הקב"ה "א-ה-י-ה שלחנו אליכם" – שהם פגמו בכלל ב'א-ה-י-ה וממילא הגיע זמן גאולתם.

צדיקים

בס"ד

שואל ומשיב

הלכות המצויות בתוספת ביאור בלשון השווה לכל נפש

פרשת ויחי
גיליון רכ"ט
תשפ"ד

אנשים ננעלו בדירה גבוהה בשבת, האם מותר להביא סולם גדול ולהוציאם דרך החלון

תשובה

מותר[1] שזו שעת הדחק, אך שלא בשעת הדחק, יש אוסרים[2] לטלטל סולם גדול ויש מתירים[3], וסולם ביתי לכל הדעות מותר[4] בטלטול בשבת.

ביאור מושג - טלטול סולם בשבת

בגמרא[5] מבואר שסולם של עליה כלומר סולם גבוה אסור לטלטל אותו משום מראית עין, שלא יחשדו את המטלטלו שהוא הולך להטיח ולתקן את הטיט של גגו, וכן נפסק להלכה[6] שאסור לטלטל סולם גדול בשבת. הוסיף הרמב"ם[7] וכן פסק השו"ע[8] שהסולם לא רק אסור בטלטול משום מראית עין אלא אין לסולם שם כלי כלל והוא אסור בהזזה כל שהוא בתוך ביתו כמוקצה מחמת גופו, והסיבה לכך היא שסולם זה היה נשען על הבית בכדי לעלות בו על הגג והוא דומה למדרגות הבית[9] אף על פי שאינו מחובר לבית, ומדרגות דינן כבית עצמו ואסורות בטלטול בדומה לדלת[10] או חלון העומדים להתחבר אל הבית אעפ"י שאינם מחוברים כרגע אך כבר נחשבים כחלק מהבית האסור בטלטול וכן דין סולם גבוה - מדרגות של עליה.

טלטול סולמות גבוהים בזמננו, יש לראות **א** - האם גם היום יש גזירה וחשש שאם יטלטל סולם זה יחשדוהו שהולך להטיח את גגו, נחלקו אחרוני זמננו בכך, יש אומרים[11] שהגם שהיום אין חשש שמא יטיח את גגו, אין בידינו לבטל את הגזרה ואסור לטלטל סולם של עליה - סולם גבוה, ויש אומרים[12] כיון שהיום אין חשש זה, ולחששות אחרים שמא יאמרו שהולך לתקן מנורות גבוהות או חשמל אין בידינו לחדש גזרות חדשות אם כן מותר לטלטל סולמות גבוהים ואין חשש גזרה כלל היום. **ב** -האם סולמות של היום דומים למדרגות הבית ואסורים כלל בטלטול, הסולמות של זמננו חלק גדול מהם אינו נשען כלל על הבית אלא נפתח כמין משולש ואינו דומה כלל למדרגות של בית[13], ואם כן לדעת הרמב"ם אין סולם זה נחשב כמדרגות הבית וכחלק מהבית, אלא הוא כלי ומותר להזיזו מעט לעת הצורך, ולטלטלו תלוי במחלוקת האחרונים האם חיישנין גם היום לגזרה שמא יטיח את גגו אם לא חיישינן לכך.

סולם ביתי לכל הדעות מותר בטלטול, הוא אינו גבוה ואין בו את החשש שמא הולך להטיח את גגו, ואינו משמש כלל כמדרגות הבית, כך שהוא נחשב לכלי ומותר בטלטול.

[1] שו"ת **אבני ישפה** ח"ב סי' כ"ב, והביא את טעם **הגרש"ז אויערבך** דבשעת הדחק גדול כזה אין להחמיר בגזרה דרבנן, אך האבני ישפה עצמו התיר בצירוף דעת הטור והא"ר הובאו בס' ש"ח סי"ט ביה"ל ד"ה סולם הסוברים דמותר טילטול סולם גדול בשבת, וכדעת ר' אברהם מבורגייל בתוס' ביצה ט:. [2] **הגרי"ש אלישיב הגרש"ז אויערבך והגר"ש וואזנר** הובאו בשו"ת אבני ישפה שם. [3] כן משמע **מהגר"ב זילבר** הובא בשלמי יהודה פי"א סע' ה', וכן פסק **מו"ר הגר"מ דייטש שליט"א.** [4] מ"ב סי' ש"ח ס"ק ע"ח. [5] ביצה ט: סי' ש"ח סע' י"ט. [6] פכ"ו מהל' שבת ה"ז. [7] ביה"ל שם ד"ה סולם, ומ"ב שם ס"ק פ' וכביאור הפמ"ג בדעת הרמב"ם, אכן בביה"ל ד"ה סולם הביא את דעת הגר"א החולק וסובר דלסולם יש שם כלי ואסרו רק להוליכו ממקום למקום, אך בטלטול בעלמא. [8] **מנחת שלמה** ביצה ט:, וכן הסביר מו"ר **הגר"מ דייטש שליט"א.** [9] מ"א סי' ש"ח ס"ק ל"ח [10] ראה הערה 2. [11] ראה הערה 3. [12] כעין זה ראה במנחת שלמה שם.

גמ"ח של חיוכים

הכרתי יהודי יקר וחשוב ת"ח ויר"ש הרה"ח ר' נפתלי גרינבוים זצ"ל מחבר ספר אוצר המדרשים, אדם מיוחד בעל מאור פנים מיוחד, לפני זמן מה פגשתי את בנו בדרכו לכותל המערבי, דיברנו קצת על אביו זצ"ל, הזכרתי את המאור פנים המיוחד שהיה לו ואמר לי שאביו פתח גמ"ח של חיוכים, לחייך לכל אחד ואחד, וגם עודד וצירף לגמ"ח שפתח מתנדבים להאיר לעצמם ולאחרים עם חיוכים, עוד סיפר לי שאביו צירף לגמ"ח יהודי שמטבעו היה מדוכדך ועצוב וגם הוא התחיל לחייך אל הבריות, אמנם היה ניכר עליו שהחיוך מאולץ ואינו בא מטבעו, אך אחר המעשים נמשכים הלבבות, וסוף כל סוף סייע הדבר ולו במעט לאותו יהודי להתחזק ולהתרומם מדיכאונו שלו. אמרתי לבנו אביך היה מחייך גם אלי כפי שחייך והאיר פנים לכל אחד ואחד, אך לא ידעתי שהיה זה גמ"ח של חיוכים, וגמ"ח הלא צריך להחזיר, למי אני צריך להחזיר את מאור הפנים והחיוכים, ענה לי הגמ"ח של אבי זצ"ל היה גמ"ח שלא על מנת להחזיר.

מן המצר קראתי קה אינה רק תפילה אלא גם עצה טובה

מן המצר קראתי קה ענני במרחב קה, זו לא רק בקשה אלא גם עצה, הצער והקושי מתגברים מהסתכלות צרה על ההווה בלבד, בלא לשתף את העבר והעתיד, זה המצר, המרחב הוא שיתוף של התבוננות על העבר והעתיד. כיון כשהקושי בהווה מקבל הבנה ומשמעות הוא מתקטן ולעיתים נעלם, כשמסתכלים על העבר אולי יש איזה חטא וחסרון במעשיו דבר שיכול לגרום את הצער בהווה, ואם כך הצער יש לו משמעות ואינו איזו גזרה רעה שנפלה בחלקו, אלא מטרתו לתקן ולנקות את האדם, אם מתבונן על העתיד עם עיניי אמונה ובטחון מבין שהצרה סופה להיגמר יום אחד ולפנות דרך לעתיד טוב יותר, בזכות תשובה תפילה וצדקה עתיד זה קרוב מתמיד, זו בקשתנו לצאת מצרות ההווה לרווחה של הבנה ותקוה.

גרעיני משמש למשחק הילדים האם הם מוקצה בשבת

תשובה

יש אומרים שהגרעינים הם מוקצה וצריך לייחד אותם לשבת[14], **במחשבה** שיחשוב שרוצה לתת אותם לילדים למשחק, **במעשה** להניח אותם בקופסה מיוחדת למשחק, **בשימוש** לשחק ולהשתמש בהם מעט לפני שבת[15], ואם הוצאו מהפרי בשבת הינם מוקצה[16].

ויש מי שאומר שגרעיני המשמש אינם מוקצה כיון שהם עומדים למשחק הילדים[17], וגם אם הוצאו מהפרי בשבת הינם מותרים[18].

ביאור מושג - גרעיני משמש בשבת

גרעיני משמש יש אומרים שהם מוקצה כיון שאינם ראויים לשום שימוש[19] ושימוש של משחק הילדים אינו נפוץ ואינו חשוב כל כך שיקרא שימוש היתר של הגרעינים. כדי להפוך מוקצה להיתר. בכדי שיוכל להשתמש בו בשבת, יש ג' דרכים :

א. מעשה - שיעשה בערב שבת מעשה בגוף המוקצה, כגון הרוצה לייחד חתיכת עץ להניח מתחת לדלת שלא תזוז ישייף מעט את העץ, ובכך תהפוך חתיכת העץ לכלי, ומותר יהיה לטלטלה בשבת. יש דברים שאי אפשר לעשות בהם מעשה, די אם יניח אותם במקום המיוחד לשימוש וכדו' ויחשב כמעשה, **גרעיני משמש** אי אפשר לעשות בהם מעשה לכן יניח אותם להתייבש, או יניחם בשקית או קופסה המיוחדת לגרעיני המשחק ובכך יחשב כמעשה ויהיו גרעיני המשמש מותרים בשימוש בשבת.

ב. מחשבה - לחשוב בערב שבת שרוצה להשתמש במוקצה זה בשבת, יש שני אופנים במחשבה, אם לא רגילים להשתמש במוקצה זה להיתר צריך לייחדו לשימוש לעולם, כגון אבן שאין רגילים להשתמש בה כמעצור לדלת, אם רוצה לייחדה לכך צריך לייחדה לשימוש כמעצור לעולם, אם רגילים להשתמש במוקצה אז לכתחילה ייחד אותו לעולם ובעת הצורך די ביחוד לשבת אחת, **גרעיני משמש** כיון שדרך לייחדם למשחק, לכתחילה ייחד אותם לעולם ובעת הצורך די לייחדם לשבת אחת.

ג. השתמשות - אם השתמש במוקצה פעם אחת בימות החול, יש שני אופנים : אם רגילים להשתמש במוקצה זה להיתר די בהשתמשות פעם אחת והמוקצה נהיה היתר, אם לא רגילים להשתמש במוקצה ככלי היתר לא מועילה השתמשות פעם אחת בימות החול. **גרעיני משמש** כיון שיש רגילות להשתמש בהם למשחק, די אם ישחק בהם פעם אחת בימות החול, ובכך יהפך לכלי משחק ומותר יהיה להשתמש בו בשבת.

יש מי שאומר שגרעיני משמש אינם מוקצה כלל אלא הם כלי היתר כשאר המשחקים שחמט דמקה ועוד, ואין צריך לייחד אותם לכך בערב שבת אלא הם מוכנים ועומדים לכך כשם שבזמן חז"ל החריות של עצי הדקל היו עומדים לשרפה וגם לישיבה, וכיון שהיו עומדים גם לישיבה היו נחשבים ככלי ישיבה גם בלא כל יחוד, כמו כן גרעיני משמש עומדים לזריקה לאשפה וגם למשחק, וכיון שעומדים גם למשחק הילדים לכן הם כלי גמור, וממילא גם אם הוצאו מהפרי בשבת אין צורך לייחדם בשבת אלא הם מוכנים ועומדים למשחק.

[14] **חוט שני** ח"ג פרק ס"ב, **שש"כ** פט"ז ס"י. [15] ראה סי' ש"ח ס"ק כ'. [16] **חוט שני** שם, **ובשש"כ** שם בהערה מסתפק שמא דינם כגרעינים הראויים לבהמה שאינם מוקצה, והילדים אינם גרועים מזה. **17 מו"ר הגר"מ דייטש שליט"א**, וכן משמע לענ"ד מספר הלכות שבת בשבת **להגר"מ קארפ** ח"ב דיני מוקצה מחמת גופו סע' מ"ב הערה 65. [18] כנ"ל בהערה 16. [19] דאינם ראויים לבהמה, ועיקרם עומד לזרוק לאשפה.

אז ישיר עכשיו

אז ישיר לשון עתיד ועבר
ההווה מכאן נעדר,
השירה והשמחה
בעתיד ובעבר היא קלה
בהווה אם דואב לעיתים חסרה,
אך על ידי שניהם ניתנת כעת השמחה,
העבר יתכן ולוחש על חיסרון וחטאה
העתיד באמת טוב עם תשובה תפילה וצדקה,
וכששני אלו נכנסים לתמונה
ההווה אם קשה הוא מקבל הבנה,
יוסיף דעת זו יפחית מכאוב
אז ישיר כבר עכשיו

הרב גרוסמן ממגדל העמק והנגיד וולפסון בכותל המערבי

ערב חורפי אחד קר וגשום ביקרו יחדיו הרב גרוסמן והנגיד וולפסון בכותל המערבי, כשהגיעו לשם שמעו קול בכי חרישי, חשבו לעצמם מי בוכה בשעה כזו בכותל, הסתכלו וראו יהודי מבוגר עם זקן מדובלל יושב ובוכה, הרב גרוסמן הציע שייגשו אל היהודי ויבררו את סיבת הבכי, אם הבעיה היא רוחנית הרב גרוסמן יקבל על עצמו לסייע לו ככל יכולתו, ואם הבעיה היא כספית וולפסון ייקח על עצמו את האחריות.

שניהם ניגשו אל היהודי הבוכה ושאלו אותו מדוע הוא בוכה והאם אפשר לעזור לו, אך הוא סימן להם בידו שאינו יכול להפסיק באמצע קריאת התהלים, וכשיסיים יענה להם, כעת גברה סקרנותם, מי האיש ומה סיבת בכיו, כשסיים את אמירת תהלים ענה להם, אני חוזר כעת מחתונת בני העשירי, הוא בן הזקונים שלי, כעת כולם נישאו, באתי להגיד תודה לבורא עולם על החסד שעשה עמדי, קיבלתי הרבה יותר ממה שמגיע לי, לא באתי לכאן לבקש אלא להודות אין אלו דמעות של צער אלא של הודאה. הרב גרוסמן ווולפסון התרגשו מהיכולת של אותו אדם לבטא תודה כה עמוקה על כל הטוב שהיטיב לו הבורא יתברך, וולפסון סיכם את הדבר שהיה כדאי לבוא לכותל לו רק בכדי לראות הודאה שכזו לבורא עולם. (מהספר חיי שליחות)

הרב יצחק דוד גרוסמן

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת ויחי גיליון 273

מאור יוסף
לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשיולחן שיבת

חרב שלמה לורנץ ז"ל על המבט של גדולי ישראל, על תרומות והתורמים.

בשנת תש"ט, בהיותי בארצות הברית, נזדמן לי לפגוש אישה שביקשה לתרום סכום כסף גדול עבור הקמת ישיבה שתשא את שמה. שמחתי על ההצעה, והצעתי לה לתרום את הכסף עבור ישיבת "חפץ חיים" בכפר סבא, שהייתה אז ישיבה מפורסמת, בראשות הגראי"ל שטיינמן זצ"ל.

האשה גילתה עניין בהצעתי, ואמרה שהיא מבקשת לראות את הישיבה, והיא תבוא לשם כך לביקור בארץ ישראל, ואז תביא עימה את תרומתה. היא הגיעה ארצה, ביקרה בישיבה בכפר סבא, והביעה את הסכמתה המלאה להעניק את הכסף לישיבה זו. אולם בקשה אחת הייתה בפיה: שמרן החזון איש יתן לה את ברכתו, לפני שתתרום את הכסף.

נכנסתי איתה למרן והצגתי אותה בפניו, אולם במקום שיתן לה ברכה, החל מרן לשאול אותה שאלות: "מי את ומהיכן את? מניין יש לך כל כך הרבה כסף?" היא סיפרה שהיא עובדת כאחות בבית חולים בארה"ב, ובמשך עשרות בשנים חסכה מפיה ואספה פרוטה לפרוטה, מתוך כוונה לתרום את הכסף לישיבה. היא הסבירה, כי בילדותה שמעה מאביה שזהו הדבר החשוב ביותר עלי אדמות, וכעת הגיעה השעה להגשים את חלומה.

לאחר ששמע מרן את כל הפרטים, אמר לה: "אני מייעץ לך, שלא תתני לישיבה את כל הכסף שחסכת, אלא רק שליש ממנו. את שני השלישים הנותרים תשאירי לעצמך, שמא תהיי זקוקה בעתיד לכסף. בנוסף לכך, תבקשי שהחלק בבנין שיבנה מתרומתך ירשם בטאבו בנכס על שמך. אם אכן כך תעשי, אני נותן לך את ברכתי". לא יכולתי להבין את פשר הדברים כשיצאנו מביתו, לא ידעתי את נפשי. ראשי היה סחרחר עלי...

לא יכולתי להבין את פשר הדברים. מדוע מרן החזו"א לא נתן לה לתרום את כל הבנין? מדוע רק שליש? יותר מכל, היה קשה לי לעכל את העובדה, שלכאורה הוא הביע בנו אי אמון, באומרו שחלקה בבנין שייבנה לא ירשם על שם הישיבה אלא על שמה. השאלות הללו לא נתנו לי מנוח. באותו ערב חזרתי למרן, ושאלתי אותו לפשר הדבר.

מרן חייך אלי בבת השחוק הידועה שלו, ואמר לי: "מדוע אינך מבין?

הלא האשה הזאת באה לבקש ברכה, וכדי לתת ברכה צריך שיהיה לה על מה לחול... היא רוצה לתרום, אך אינני מאמין שהיא מסוגלת לבצע את הדבר... אדם מן השורה אינו מסוגל לתת את כל הונו עד הפרוטה האחרונה, גם למטרה הטובה ביותר, אלא אם כן הוא אדם גדול מאוד. ראיתי שהיא באמת רוצה לתת, ורציתי לברכה, שהרי היא מבקשת ברכה עבור דבר טוב, וגם רציתי לעזור לישיבתכם, לכן ביקשתי למצוא דרך להקל עליה את הדבר. אם היא תתן רק שליש, וגם השליש הזה יהיה רשום על שמה, יהיה לה קל יותר לתת, כסף שנותנים ולא-נותנים, יותר קל להפרד ממנו, שיערתי, שעל הדבר הזה יכולה הברכה לחול. אך למרות הכל", " סיים מרן, "אני חושש, שגם את השליש היא לא מסוגלת לתת, והלוואי שברכתי תחול..." סופו של הסיפור הוכיח, כי חכם עדיף מנביא...

סופו של הסיפור הוכיח, כי חכם עדיף מנביא... גם את שליש הסכום שהבטיחה, היא לא הייתה מסוגלת לתת. הלכנו כמה פעמים לשגרירות האמריקנית כדי לחתום שם על העברת ה"בונדס" לרשות הישיבה, ובכל פעם שהגיעה העת לחתום, היא הרגישה חולשה בלב ונזקקה לכדורים, ובסופו של דבר היא חזרה לארה"ב כלעומת שבאה, מבלי שנתנה את הכסף...

חכמתו של מרן עמדה לו. בשיחה קצרה שניהל עימה הבין שאשה זו אינה מסוגלת להגשים את רצונה, כפי שאמנם היה. עצתו להקטין את התרומה לשליש, לא רק שלא הזיקה לנו, אלא היתה עזרה של ממש בניסיון להוציא את רצונה מן הכוח אל הפועל. סיפור זה לימד אותי, עד היכן צריכה להגיע אמונת חכמים. כאשר מתקשים להבין את כוונתו של גדול הדור, חובה להאמין בדבריו ללא סייג ולתלות את אי ההבנה בכך, שאנשים פשוטים כמונו אינם מסוגלים לרדת לסוף דעתם של גדולי תורה.

גם לאחר שעבר זמן רב, הייתי מלא השתוממות, כיצד לא עלה על דעתי דבר זה, שכעת במבט לאחור נראה כל כך הגיוני וברור... אלא שכך היא דרכה של תורה. עד שלא בא החכם, הכל סתום ומכוסה וכולם מגששים באפילה, ואילו לאחר שבא החכם והאיר את הדרך, הכל ברור ופשוט...

הכרתי אדם עשיר שהיה קמצן גדול דבריו היסודיים של מרן באותה שעה, שאדם אינו מסוגל לתת לזולת את כל הונו, ועדיף שיתחייב סכום שהוא לפי כוחותיו, היו עבורי לימוד חשוב, ועשיתי בו שימוש הלכה למעשה. הכרתי אדם עשיר שהיה קמצן גדול. לאחר פטירת אשתו פגשתי אותו בשעה של חולשת הדעת, ובהשתפכות הנפש הוא אמר לי, שהחיים הם הבל הבלים, ולכן הוא מוכן לתת לי את מה שביקשתי ממנו בעבר, והוא מקדיש את כל נכסיו למוסדות שבכפר הנוער "שדה חמד". מובן שהצעתו הנדיבה גרמה לי התרגשות והתלהבות גדולה. לפי הערכתי היתה תרומה בסדר גודל כזה עשויה להבטיח את עתידו של כל המפעל לנצח. אולם, כאשר עמדתי לבקש ממנו לסדר חוזה עם חתימה מחייבת, צף ועלה בזכרוני הסיפור הנ"ל עם מרן, והבנתי, כי גם אדם זה לא יוכל להקדיש את כל הונו לצדקה.

אמרתי לו, שכוונתו להקדיש את כל הונו למפעל קדוש היא רצויה וראויה להערכה, אבל אינני רוצה שיעשה זאת עכשיו. אלא לאחר מאה ועשרים. תעניק לנו את הונך בצוואתך - אמרתי, ואילו עכשיו איני מבקש שתתרום אלא סכום לא גדול, עבור בית אחד בשדה חמד. את בקשתי זו הוא עשה מיד במקום.

רצונו הראשון, להעניק לנו את כל נכסיו, אכן לא יצא לפועל... אחרי שההתרגשות הגדולה עברה ממנו - נשכח הכל. רק הודות למה שלמדתי ממרן, זכיתי וזיכיתי את האיש בדבר שהוא היה מסוגל לעשות.

השבוע העלון מוקדש

סליחה בגשם — סיפור לשבת — עמ' 2

אשת ח"ח — מבי מדרשא - הרב יוסף דוד כהן שליט"א — עמ' 3

החיזוק השבועי — עמ' 5

השם נשבר ואנחנו נמלטנו — אחת שאלתי-ר' יצחק זילברשטין שליט"א — עמ' 6

לרפואת הגאון רבי משה בן פהימה, והגאון רבי שלום מאיר בן ציורל, רביבצלאל שמחה מנחם בן ציון בן רחנה פעשא, ולרפואת כל חולי עמו"י, לזיווג הגון אורטל בת-זיוה, ולחופה בכהרה סיכה בת זיווה. להצלחה ברו"נ עונת נילה בת חביבה-אולין, שמואל יצחק בן תהילה.

סיפור לשבת

סליחה בגשם

היה היה זה יום חורף גשום וסגרירי, כאותם הימים שהלב מתרחב לו לנוכח הפרוטות שמתברכות בכיס, ולאור גשמי השפע על שלל זרמיהם בערים ובכפרים בשבילים ובמעמקים. כן, פה ושם ריחפו להם עבים עגמומיים, שהשחירו את השמים ואיימו לבלוע את העולם באותן שטפונות הגנוזים להם לפני ולפנים, אך עצורים ואצורים הם, כי הלא כבר הובטח לנו מימי נח איש צדיק היה, שמבול לא ישטוף את הארץ. יושבי האדמה לא מביטים אל אותה קשת צבעונית, הנמתחת לה מאופק לאופק, ססגונית וחובקת שתי כנפות, כי הבטה זו מזכירה את אותה קללה קדמונית, המלמדת אותנו שאילמלא ההבטחה האלוקית, אזי היה העולם כולו על יושביו טובע כבני דור המבול, ה' ישמור.

ומי מחפש לעצמו קללות בדורינו.

כבר בשעה שלוש אחה"צ החל הלילה לפרוש את אדרתו, אמנם באיטיות כובשת, אך מאוד מרוגשת, שכן החורף כידוע מקצץ בסכינו, בעדינות, את שעות האור, ומורח את הלילה לאורכו כאותה שמיכת פוך העשוייה נוצות אווז, כשמתחתיה איכר יגע, הכמה לכוחות מחודשים.

"אני מבקש מעשרה אברכים להצטרף אלי לבית העלמין בעיר הסמוכה", ביקש בפנים מתוחות ודאגניות ראש הכולל, מאברכיו הספונים להם נינוחים או רותחים ומבעבעים, באותה יורה רותחת של הוויות אביי ורבא, בואכה הרא"ש הר"ן והרי"ף, על מגוון מחלוקתיהם.

ומי רואה את רבו יוצא ואיננו יוצא?

ממטרים עזים כפטישי נגריה תוססת קידמו את פניהם של אנשי העדה, והינם אצים ומדלגים כאיילות מדבר לעבר שתי מכוניות פרטיות שתוכנתו להדרים להן לבית העלמין על סיפו של ליל חורפי מדושן ברוחות סוערות, שטלטלו צמרות בלוריתיות, בעקשנות, והעיפו לחלל הקפוא שקיות ניילון ושאר ניירות ועלים.

הם לא ידעו בשל מי ובשל מה הסער הזה שתקף את רבם, אשר מעולם לא ביקשם להילוות אליו, ולא הטרידם אף פעם בבקשות אישיות, למעט קורט ויותר של הקשבה בשיעור הדו-שבועי.

הנסיעה נמשכה 30 דקות לערך. הרב שתק. גם האברכים שתקו. הם העדיפו להביט בתמונות החורף המרצדות להן, הבלולות בין השאר מענן שבור כנף ממנו מבליחה לה קרן שמש שובבה טרם שקיעה.

הם לא שאלו, ולכן הוא לא היה צריך להשיב. אולי יארצייט... מה כבר עושים עם מנין בני תורה בבית העלמין?

הנהגים עצרו מול שער הכניסה, והמכוניות חנו להן סמוך ונראה לכיור הארוך של נטילת הידיים.

המעילים נרכסו, הצעיפים נמתחו, המטריות נפתחו ובטור ארוך הם צעדו אחרי הרב, מגוש לגוש ומחלקה לחלקה. עיניהם בוחנות קברים של אנשים שהיו כאן, לחמו, חלמו, למדו ושכחו, אבל שמותיהם לא היו מוכרים להם. כמה עצי אקליפטוס חישבו להישבר, אוושות וחריקות של ענפים כבדים ניגנו סביבם את קונצרט החורף שבני הארץ הקדושה הזו כה כמהים אליו, ואיה הוא.

הרב צעד במהירות והם מאחוריו, לופתים את מוט המטריה ונאבקים ברוח, שלא תשא אותם חלילה, אל אופק לא ברור.

והלילה עיקש כמו תמיד, החל לפזר צללים דקיקים, הלא הם השליחים הנחשונים לבשר את בוא השחור.

"איזה קבר הוא מחפש, כבר הגענו לפאתי בית העלמין?" שאלו זה לזה. ליד חומת הבטון הוא ניצב, רטוב עד לשד עצמותיו, הוא היחיד שלא אחז מטריה, ולא מעיל, ולא צעיף הגן על צווארי.

הם נעמדו בחצי גורן. והוא סמוך וכמעט נוגע בשיש המחוספס הסדוק והצונן שאותיות חרוטות - דהויות צבע - טוענות בעוז "פ.נ. צבי נחמן בן שרגא יהודה ארליך זצ"ל". תאריך הפטירה העברי, י"ב באב, 25 שנה לאחור במנהרת הזמן הדוהרת לה עד ביאת המשיח, עד ועד בכלל.

הרב עמד וארשת פניו משדרת עצבות, עלבון, דאגה, אכזבה ושברון לב.

ודומה כי הסופר, מיומן ככל שיהיה, איננו מצליח לדלות ממצולות כשרונו די מלים שיתארו נכוחה את המבט המרוסק של ראש הכולל.

"דוד צבי נחמן היקר, דודי היקר והאהוב, איש אשכולות בתורה ובחסד, הגעתי לכאן אחרי עשרים וחמש שנה לחלות פניך. כן, חובה לדייק, הייתי כאן הרבה מאד פעמים באזכרות, אמרתי תהלים ומשניות לעילוי נשמתך, גם קדיש, אבל הפעם, כאן ועכשיו, החורף בעיצומו, והלא אתה דוד צבי הלכת לבית עולמך בקיץ... אם כן אתה שואל את עצמך מה אני עושה כאן. במעמד זה דודי האציל, באתי לבקש ממך מחילה, סליחה וכפרה, בפני מנין של תלמידי חכמים המוסרים נפש על לימוד התורה. אתה דודי בוודאי שואל: "סליחה? מחילה? כפרה? וכי ר' שמעון הנער החביב עדין הנפש, צריך לבקש מחילה ממני? על מה ולמה? הלא פיו היה מלא בתודות ותשבחות אל דודו הגדול. הלא ר' שמעון הבחור והאיש נהג לכתוב מכתבים לדודו, לטלפן ולשאול בשלומו".

"כן, דודי האהוב, אתה בודאי תמה וחושב לעצמך: "ר' שמעון, וכי יעלה על דעתך שיש לי הקפדה עליך חלילה? הלא אתה היית משוש חיי ילדי, כמה שמחתי לראותך ר' שמעון אחייני הקטן והיתום, כיצד אתה עולה פורח צומח ומלבלב במעלות התורה והיראה, למרות יתמותך. למרות שאביך הצדיק, אחי ובשרי נקטף בטרם עת, עפ"י חשבונותיו העלומים של אבינו היושב במרומים. היית כבן שבע שימעל'ה שלי כשאמרת "קדיש" על אבא, ומסביבך ארבע אחיותיך הגדולות יותר. ליטפתי את פניך, ונישקתי את מצחך ואמרתי לך "טלה קטן שלי, גוזל מתוק, כל כך יפה אמרת "קדיש", מילה במילה, "קדיש" שסולל דרכים בעולמות השכר לנשמתו של אבא שלך, קדיש כזה שגורם גם למלאכים לבכות". וחבקתי אותך חזק חזק, ובכינו יחד, והבטחתי לך, אל תדאג שימעל'ה אל תדאג. עכשיו אני האבא שלך, אני גם דוד וגם אבא, ומה שביקשת מאבא, תמיד תבקש ממני. ובכינו, ובכינו, וידענו כולנו, שיוצאים לדרך חדשה, קשה, אבל כזו שמזככת נשמות, ואם צועדים בה נכון, באמונה, בדבקות, אזי נבנים כעבדי אלוקים גדולים ועצומים".

"כך אמרת, כך דיברת, דודי. י"ב באב, קצת אחרי תשעה באב נחרב הבית שלנו, אבל אתה דודי האציל היית עסוק בלרפא את שברם של אלמנה ויתומים קטנים, לא חסכת מזמנך, לא חסכת מפיתך, גם פזרת ממונך. נסעת לבקר אותי בתלמוד תורה, אחר-כך בישיבות, קנית לנו ספרים, נעלים ובגדים, והשפעת עלינו חמימות עצומה, סוככת עלינו בכנפיך האדירות כדי שנעבור שמחים את משוכת היתמות הדוקרת. שמחים עד כמה שיתומים יכולים להיות שמחים. היית אבא נפלא לשתי משפחות באותה עת. ואני כמו שומע אותך שוב שואל: "ר' שמעון, מה זה הקדמת לבוא באפילת יום חורפי זועף ושוטף? הלא הייתם רוויים בהכרת הטוב כלפי, ביקרתם, כתבתם, טלפנתם, הזמנתם אותי לכל השמחות ודאגתם להזכיר לאוזני עם ועדה את "הדוד הנפלא שלנו, שהיה לנו יותר מאבא". וגם בהיותי על ערש דווי לא עזבתם את מיטתי, ואפילו קריאת שמע עם יציאת נשמתי צעקתם בלב מיוסר" אז אמור לי, שימעל'ה, מה הביאך הלום אחרי עשרים וחמש שנה לבקש סליחה? תמהני".

הרב ניגב את עיניו, אך אלו היו לחות ושטופות, אולי מגשם אולי מדמע, אולי מגשם ודמע בערבוביה.

"רציתי לומר לך דודי האציל, ר' צבי נחמן, שהיום לפני כשעה, בעודי רכון על הגמרא, הרגשתי שלבי נצבט לו, נחמץ לו, ולא הבנתי מדוע. לפתע דמותך הזדקרה לנגד עיני, בשיא יופייך, טרם המחלה הנוראה. ואז חשתי טלטלה איומה בחדרי לבי, ואותה בת קול היוצאת מדי יום מהר חורב זעקה לעברי "כפוי טובה! תתבייש לך!!!" ואז דודי הבנתי, מה חטאתי ומה עוויתי ופשעתי. הנני מבקש ממך שתמחל לי, שלא נהגתי בך כבוד והערכה כפי שהיית ראוי להם, ומה שנהגתי לא היה אלא קמצוץ זעיר, דקה מן הדקה, דק עד אין נבדק, ובוודאי לא יחס של כבוד והכרת הטוב שהיית ראוי להם באמת, כמי שמסר נפשו למען עולמי הרוחני. והגשמי כאחת. נתת המון וקיבלת מעט. אוי לאותה בושה!!! סלח לי, דודי, סלח לי".

...וסערת רעמים וברקים התגלגלה מן שמיא והתערבלה עם איוושת הצמרות והרוחות, והללו נושאים מעלה מעלה את מילות ה"קדיש" ואת עוצמת הסליחה והמחילה, לאותו מקום שמיימי ונסתר, ששם סולחים לאנשים שהתנהגו יפה, אבל לא מספיק יפה.

פרח לדרך

"ובעודי משייט על נהרות היצירה, ומשרטט עבורכם - מילה אחרי מילה -את הסיפור המצמרר הזה, חשתי שבור ורצוץ מן ההכרה המזעזעת, שעומק הדין הוא עד כדי כך בלתי נתפש, עד כי גם אנשים צדיקים וטהורים נשקלים במאזני הצדק ונבחנים מעשיהם הטובים בדקדוק מבהיל. דקדוק כזה שמחייב בקשת סליחה ומחילה.

וביני לבין עצמי, הרשיתי לעצמי לזלוג, ולהתבייש מן העובדה שיש מרחק נורא ובלתי נתפש בין מה שאני כותב, לבין מה שאני באמת.

ואולי הכרה זו, היא שכרי.

-קובי לוי-

מבי מדרשא

שו"ת השקפתי–הרב יוסף דוד כהן שליט"א

בעלי הוא אברך רציני מאוד, לומד בהתמדה גדולה, תורתו אומנותו כפשוטו, הוא מגיע בכל יום לכולל בזמן בלי איחורים כלל, ואני יוצאת לעבודה כל יום כדי להביא פרנסה לבית, באחד מהימים נשארתי בבית עם שני ילדים חולים שצריכים עוד ללכת איתם לקופת חולים, בבית היה בלגן, כביסות, כלים לשטיפה, ועם כל זה בשמחה רבה שלחתי את בעלי לכולל ללמוד תורה, בשעה 11 בבוקר הגיעו מים עד נפש, והחלטתי להתקשר לבעלי שיבוא קצת לעזור, אך עצרתי את עצמי, ונזכרתי באותן נשים צדקניות שאף בזמנים הכי קשים לא הפריעו לבעליהן מלעסוק בתורה.

במסירות נפש הכנתי לבעלי ארוחת צהרים, והנה בשעה אחת בצהרים כשבעלי חזר מהכולל, הוא מספר לי כמסיח לפי תומו שהוא דיבר באמצע הסדר חצי שעה עם בחור שהתייעץ עמו הרבה, ועכשיו הוא עומד לפני סגירת שידוך, וכיון שלא היתה ברירה הוא היה חייב להפסיק מלימודו כדי לעזור לאותו בחור, שכן הלכה מפורשת בהלכות תלמוד תורה, שמצוה שאי אפשר לעשות על ידי אחרים צריך לבטל תורה כדי לעשותה.

וכאן אני שואלת הרי גם אני הייתי צריכה עזרה, גם אצלי זה היה בגדר מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, אבל התגברתי בשביל שבעלי ישב וילמד תורה, ולבסוף מתברר לי שהוא עסק בלעזור לבחור קודם סגירת שידוך. כששמעתי את דבריו ממש הרגשתי תחושה לא נעימה כלל ועיקר, שכן להגיד שבגלל זה אסור לבעלי להתבטל גם בשביל מצוה שאינה יכולה להיעשות על ידי אחרים, אי אפשר לומר כי כך התורה אומרת, אבל מצד שני אני טוענת אם אתה מחפש מצוות שאינם יכולות להיעשות על ידי אחרים, אני הראשונה בתור. **מבט מחשבה** על מכתב זה אין הרבה מה להוסיף, אבל דבר אחד כן חובה עלינו לדעת אברכים יקרים, אם יש מושג שראש כולל דורש מאברכים על שמירת סדרים ולימוד ברצף, זה בגלל שהוא טורח להשיג כספים, והוא לא רוצה שהטירחא שלו תהיה לריק.

אז אסור לשכוח שהרבה לפני ראש הכולל, יש את אשת האברך שהיא יוצאת לעבודה להביא פרנסה לבית, שדבר זה מעיקר הדין אינו מחובתה, שכן אפילו לפי בית הלל שבעל יכול לגרש את אשתו אפילו אם היא רק הקדיחה תבשילו (גמ' גיטין צ), בעל שירצה לגרש את אשתו כי היא לא יוצאת לעבוד, זה בודאי שלו, אלא אשה שיצאת לעבוד זה אך ורק מרצונה בשביל שאנחנו נוכל לשבת וללמוד בהתמדה וברציפות. אברך יקר זאת ההרגשה שאנו צריכים להרגיש, אברך שיושב בכולל ומתבטל צריכים להיות לו נקיפות מצפון כלפי אשתו, הרבה לפני ראש הכולל. מחזיקה את עולם התורה נקודה נוספת, ישנם אנשים שמחזיקים את עולם התורה, הם תורמים סכומים הגונים לכוללים ולישיבות, מאות אברכים ואלפי בחורי ישיבות יושבים ללמוד תורה בזכות אנשים צדיקים אלו, אבל אסור לשכוח את המחזיק תורה הגדול ביותר בדורנו והיא "אשת האברך", היא מחזיקה תורה בשקט, היא לא מונצחת על שום קיר, את נשמתה היא מוציאה בשביל התורה, מאות אברכים יכולים להרשות לעצמם לשבת וללמוד תורה, וזה רק בגלל שנשותיהם של אותם אברכים יוצאות להביא פרנסה לבית. לכן מחובתנו להעריך ולהוקיר לנשותינו, שהם מחזיקות את עולם התורה, ולהן ראוי תהילה וברכה. שבת שלום.

-לרכישת ספרי ידי כהן ועוד ספרי המחבר
052-764-4642

החיוך השבועי

מאיר פנחסי

שאלתי חבר שעובד בממשלה מה תפקידו? אמר לי שקוד תפקיד שלו 804 שאלתי אותו מה זה? אמר לי שהוא בא בשעה: 8 עושה: 0 והולך הביתה בשעה: 4

יהודי תל אביבי מבקש לקנות לבנו תפילין לכבוד הבר מצווה. מציעים לו כתובת של סופר סת"ם בבני ברק, איש מאד מקצועי. בהגיעו לבית המלאכה מבקש מהסופר שהתפילין של ראש יהיו צבעוניות, כי זה יותר יפה בעיניו. הסופר: אי אפשר, מקובל שהכל צריך להיות שחור, הלכה למשה מסיני. הקונה: אז לפחות תעשה את רצועות התפילין בצבע שונה. הסופר: אמרתי לך, הכל חייב להיות שחור. הקונה: טוב, אז כמה עולה התענוג?
הסופר: 1200 הקונה משלם, ומבקש חשבונית מס.
הסופר: אין חשבונית ואין קבלה. הסברתי לך כבר קודם, הלכה למשה מסיני, הכל בשחור!.....

עברו כאן עכשיו במקביל שני רכבים עם רמקולים, אחד מכריז על לוויה, השני על חנות ירקות שנפתחה. זה יצא בערך כך: הלווייתה של העגבניה 1.90 לקילו אשת הרב החסיד שורש פטרוזיליה בד"ץ זצ"ל תצא בשעה 2 יחידות בעשר שקלים מבית ההלוויות הכי טרי והכי זול להר המנוחות. מבצעים לרגל הפתיחה בואו בהמוניכם!.....

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

השבוע נמשיך בסדר צליית הכבד להכשירו לאכילה

אסור לצלות בשר וכבד זה בצד זה, כשהם מונחים על גבי רשת אחת שהדרך להרים אותה בזמן הצליה, או כאשר הם תחובים יחד על שפוד אחד ואפילו הכבד תחתון והבשר עליון, אף כשאינם נוגעים זה בזה בזמן הצליה, כיון שעלול להרים את הרשת או את השפוד בצורה שהכבד יהיה עליון, ויטפטף דם מהכבד שדמו מרובה על הבשר שנמצא תחתיו. ובדיעבד שעבר וצלה בשר יחד עם הכבד על אותה הרשת או על אותו השפוד, מותר הבשר באכילה, כיון שבזמן הצליה הדם מחליק מעל הבשר ונשרף, ואינו נבלע בכבד. וכמבואר בשו"ע (יו"ד סי' עג ס"ד). ובשו"ת דברי דוד (ח"א יו"ד סי' ד אות ג). ומותר לכתחילה לצלות בשר (או לב או טחול וכדומה שדינם כבשר) על גבי רשת של מנגל שהיא מחוברת למנגל עצמו (ואין דרך להגביהה בידו בזמן הצליה) כאשר מונח בצידו כבד, והבשר והכבד אינם נוגעים זה בזה, ולא עוברים מאחד לשני ציר או דם.

וכן מי שצולה את הכבד כשהוא מושחל בתוך השפוד, אין להניח באותו השפוד חתיכות בצל ולא שאר ירקות, כיון שיש חשש שהירקות יבלעו מהדם שמטפטף מהכבד בזמן צלייתו על גבי האש. וכמבואר בשו"ע (יו"ד סי' עג ס"ד) ובשו"ת דברי דוד (ח"א יו"ד סי' ד אות ג). וכ"כ מקרוב הגרב"צ באור לציון (תשובות ח"ה עמ' קעט). ומ"מ נראה שבדיעבד שעבר וצלה כבד עם ירקות ובצלים בשיפוד אחד, לא נאסרו הבצלים והירקות באכילה כיון שהאש שואבת את הדם היוצא מהכבד. וכמ"ש בשו"ת מקור ברוך (קלעי, סי' לו).

אין לטחון כבד חי ולערב אותו עם בשר חי טחון, ולעשות מהתערובת קציצות ולצלותם על האש, כיון שחלק מהכבד הטחון הוא נמצא למעלה מהבשר, ואסור לצלותו מעל הבשר. ואם עבר ועירב בשר טחון חי עם כבד טחון וצלה אותם על האש מותר בדיעבד באכילה, כדין כבד שנצלה מעל הבשר.

לאחר צליית הכבד, אם רוצים לאכול את הכבד כמות שהוא צלוי, אין צריך להדיחו, לפי שהאדמומית שעל פניו מוהל הוא ולא דם. וכמ"ש כה"ח (סי' עג אות נה) ושכן מנהג בגדאד, ובאור לציון (תשובות ח"ה עמ' קעד).. אבל אם רוצים לבשלו לאחר צלייתו נהגו להדיחו (פעם אחת) לפני הבישול. וכמ"ש הב"י (יו"ד סי' עג) בשם המרדכי. וכ"כ הרמ"א (שם ס"א) והזב"צ (שם אות לג) וכה"ח (שם אות נה). וניתן להדיח את הכבד גם בעודו מונח על רשת הצליה, ואין לחוש שבמקום שנוגע הכבד ברשת לא הגיעו מי ההדחה, כיון שאינם אלא לשטוף את מה שנותר על פני הכבד עצמו. ודיני בישול הכבד לאחר צלייתו נתבארו בבין ישראל לעמים (מליחה, פרק יז סי"ח ואילך).

בזמן צליית הכבד אין לשפוך או לזלף עליו מים, כיון שהכבד מתבשל עם המים שנוטפים עליו. ולכן לכתחילה אין לצלות כבד תחת כיפת השמים בשעה שיורד שם גשם. ומכל מקום אם עבר ושפך מים על הכבד בזמן צלייתו, בדיעבד מותר הכבד באכילה. וכמ"ש בקיצור דברי סופרים (מליחה פס"ג סכ"ד) בשם שו"ת מגדל השן (סי' כב). וכל שכן לספרדים ההולכים לאורו של השו"ע (יו"ד סי' עג ס"א) שהתיר בדיעבד כבד שנתבשל.

המשך יבוא בע"ה בשבוע הבא

שאלות ניתן להשאיר במס' 0733-570-421 שלוחה 2

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

אחת שאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב ארז חזני

הַפַּת נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ

וַיִּטֹּל רִכְבּוֹ (בְּרֵאשִׁית מ"ט י"ז).

מַעֲשֶׂה בִּיהוּדִי בְּשֵׁם בִּנְיָמִין שֶׁנָּסַע יוֹם אֶחָד בְּצִדֵּי הַכְּבִישׁ בָּאוֹפַנַּיִם הַחַשְׁמַלִּיִּים שֶׁלּוֹ. לְפֶתַע הֵגִיחַ רֶכֶב שֶׁנָּסַע בִּפְרָאוּת וּבִמְהִירוּת, וְהִתְנַגֵּשׁ בְּבִנְיָמִין בְּחָזְקָה.

מֵעָצְמַת הַהִתְנַגְּשׁוּת עָף בִּנְיָמִין בָּאֲוִיר לְמֶרְחָק שֶׁל כַּמָּה מֶטְרִים, וְנָחַת עַל גַּג רֶכֶב שֶׁעָמַד בְּצִדֵּי הַכְּבִישׁ.

לְאַחַר כַּמָּה שְׁנִיּוֹת שֶׁל הִתְאוֹשְׁשׁוּת, קָלַט בִּנְיָמִין אֶת גֹּדֶל הַנֵּס שֶׁאֵרַע לוֹ; גַּג הָרֶכֶב שֶׁעָלָיו נָפַל, נִמְעַךְ, אַךְ בְּעִקְבוֹת נְפִילָתוֹ עַל הַגַּג, הוּא עַצְמוֹ נִצַּל! אִלּוּ הָיָה נוֹפֵל חַס וְשָׁלוֹם עַל הַקַּרְקַע הַקָּשָׁה, הָיָה עָלוּל לְהִפָּצַע בְּאֹפֶן חָמוּר מְאוֹד, וְאוּלַי אַף גָּרוּעַ מִכָּךְ...

מְיָד לְאַחַר הַתְּאוּנָה נִמְלַט הַנֶּהָג הַפּוֹגֵעַ בִּמְהִירוּת מִזִּירַת הָאֵרוּעַ.

לְאַחַר כַּמָּה דַּקּוֹת הוֹפִיעַ בַּעַל הָרֶכֶב שֶׁנִּמְעַךְ, אַהֲרֹן. כַּאֲשֶׁר רָאָה אֶת הַמִּתְרַחֵשׁ וְאֶת הַנֶּזֶק שֶׁנִּגְרַם לְרִכְבּוֹ, פָּנָה לְבִנְיָמִין וְאָמַר: "לְצַעֲרִי, הַנֶּהָג הַפּוֹגֵעַ בָּרַח וְאֵין דֶּרֶךְ לְהַשִּׂיג אוֹתוֹ, וְלֹא נוֹתַר לִי אֶלָּא לִתְבֹּעַ מִמְּךָ אֶת תַּשְׁלוּם הַנֶּזֶק! אֲנִי מֵבִין שֶׁאֵין לְךָ שׁוּם אַשְׁמָה בַּתְּאוּנָה שֶׁהִתְרַחֲשָׁה, אַךְ בְּכָל זֹאת עָלֶיךָ לְשַׁלֵּם לִי עַל הַנֶּזֶק שֶׁנִּגְרַם לְרִכְבִּי בְּעִקְבוֹת נְפִילָתְךָ, וּבִפְרָט לְנֹכַח הָעֻבְדָּה שֶׁחַיֶּיךָ נִצְּלוּ הוֹדוֹת לִנְפִילָתְךָ עַל פַּח הָרֶכֶב..."

בִּנְיָמִין לֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת עַל טַעֲנָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְהִצִּיעַ: "הָבָה נִגַּשׁ לְבֵית הַדִּין הַמְּקוֹמִי, וּכְכָל אֲשֶׁר יוֹרוּ לָנוּ הַדַּיָּנִים נַעֲשֶׂה".

א) נִרְאֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְחַיֵּב אֶת בִּנְיָמִין לְשַׁלֵּם אֶת הַנֶּזֶק מִדִּין "מַזִּיק", שֶׁהֲרֵי הוּא הִזִּיק מִתּוֹךְ "אֹנֶס גָּמוּר", כְּלוֹמַר בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שׁוּם אֶפְשָׁרוּת לִמְנֹעַ אֶת הִתְרַחֲשׁוּת הַנֶּזֶק, וְהַכְרָעַת הַפּוֹסְקִים הִיא, שֶׁאֵין מְחַיְּבִים אֶת הַמַּזִּיק בְּאֹפֶן שֶׁכָּזֶה (יְעֵיַן בחו"מ סי' שע"ח).

אָמְנָם, יֵשׁ לָדוּן וּלְחַיֵּב אֶת בִּנְיָמִין לְשַׁלֵּם לְכָל הַפָּחוֹת חֵלֶק מֵהַנֶּזֶק, מִדִּין "נֶהֱנֶה". שֶׁהֲרֵי בְּכָךְ שֶׁנָּפַל עַל גַּג הָרֶכֶב שֶׁל אַהֲרֹן וְלֹא עַל גַּבֵּי הַקַּרְקַע, הוּא נֶהֱנָה מְאוֹד מִכָּךְ שֶׁנִּצַּל מִסַּכָּנָה וּמִפְּצִיעָה, וְהַדִּין הוּא שֶׁמְּקַבֵּל הֲנָאָה מֵחֲמַת הֶפְסֵדוֹ שֶׁל הַשֵּׁנִי, חַיָּב לְשַׁלֵּם עַל הֲנָאָתוֹ, גַּם בְּאֹפֶן שֶׁהַהֲנָאָה הָיְתָה בְּאֹנֶס.

הַמָּקוֹר לְכָךְ הוּא בַּמִּשְׁנָה בְּמַסֶּכֶת בָּבָא קַמָּא (נ"ה:): "נָפְלָה לַגִּנָּה וְנֶהֱנֵית - מְשַׁלֶּמֶת מַה שֶּׁנֶּהֱנֵית", כְּלוֹמַר: בְּהֵמָה שֶׁנָּפְלָה, מֵחֲמַת אֹנֶס, מִגַּג בְּעָלֶיהָ לְגִנַּת הַשָּׁכֵן, וְנָחֲתָה עַל גַּבֵּי פֵּרוֹת שֶׁהָיוּ בַּגִּנָּה, וְהַפֵּרוֹת הֻזְּקוּ, וּבְכָךְ נִצְּלָה מִפְּגִיעָה, כִּי הַפֵּרוֹת הֵגֵנוּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּא תְּקַבֵּל מַכָּה חֲזָקָה מֵהַקַּרְקַע וְתִפָּצַע - בְּעָלֶיהָ חַיָּב לְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפֵּרוֹת מִדִּין "נֶהֱנֶה", עֲבוּר הַהֲנָאָה שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּכָךְ שֶׁבְּהֶמְתּוֹ נָפְלָה עַל הַפֵּרוֹת, וְנִצְּלָה מֵחֲבָטָה וְחַבָּלָה קָשָׁה אִלּוּ הָיְתָה נוֹפֶלֶת עַל הַקַּרְקַע.

ב) אוּלָם, כַּאֲשֶׁר הִצַּעְנוּ אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זִילְבֶּרְשְׁטֵין שְׁלִיטָ"א, אָמַר הָרַב: נִרְאֶה שֶׁאֵין לָדוּן בְּעִנְיָנֵנוּ מִדִּין בְּהֵמָה שֶׁנָּפְלָה עַל גַּבֵּי הָעֲרוּגָה, כִּי שָׁם הַבְּהֵמָה נָפְלָה מֵעַצְמָהּ וְאַף אָדָם לֹא הִשְׁלִיכָהּ לַגִּנָּה, אֲבָל בְּמִקְרֵה שְׁאֵלָתֵנוּ, הַנֶּהָג הַפִּרְאִי שֶׁפָּגַע בְּבִנְיָמִין כִּבְיָכוֹל נָטַל אוֹתוֹ בְּיָדָיו וּזְרָקוֹ בְּעָצְמָה עַל גַּבֵּי גַּג הָרֶכֶב, וּבִנְיָמִין הָיָה כַּ'חֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר', וְאִי אֶפְשָׁר לִתְבֹּעַ מִמֶּנּוּ מְאוּמָה, אֶלָּא הַנֶּזֶק כֻּלּוֹ מְיֻחָס אַךְ וְרַק לַנֶּהָג, וּמִמֶּנּוּ יֵשׁ לִגְבּוֹת אֶת דְּמֵי הַהֶפְסֵד.

עִם זֹאת, רָאוּי לְבִנְיָמִין לְהַכִּיר טוֹבָה לְבַעַל הָרֶכֶב וְלִרְכֹּשׁ עֲבוּרוֹ מַתָּנָה נָאָה [כְּגוֹן בַּקְבּוּק יַיִן מְשֻׁבָּח], כִּי עַל כָּל פָּנִים עַל יְדֵי מָמוֹנוֹ הִתְגַּלְגְּלָה לְבִנְיָמִין הַצָּלָה...

לְסִכּוּם: בִּנְיָמִין פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם לְאַהֲרֹן אֶת דְּמֵי הֶזֵּק רִכְבּוֹ, אַךְ רָאוּי שֶׁיַּעֲנִיק לוֹ מַתָּנָה נָאָה.

החיזוק השבועי

על המהרי"ל דיסקין ה' שרף מבריסק' , העלילו פעם המשכילים עלילת שווא, שכביכול, שלח ידו בכסף שהופקד אצלו, והתלוננו במשטרה שהוא גנב, כתוצאה מתלונה זו הושלך הרב לכלא ונשקפה סכנה לחייו. השתדלנים מקרב הציבור החרדי השיגו עבורו את העורך דין הגדול ביותר ברוסיה שהיה יהודי מומר. עורך הדין בא אל הרב לכלא לדבר עימו אודות קו ההגנה שינקוט במשפט. בעת הפגישה, ישב המהרי"ל כשפניו כלפי מטה, בלי להביט בפני עורך הדין, וכך ענה לשאלותיו. בסוף הפגישה שאל עורך הדין: "כבוד הרב, מדוע אינך מסתכל עלי? " והרב ענה בפשטות: " כי אסור להסתכל בפני אדם רשע"! הגיע המשפט. התביעה הציגה את כתב האישום, ואז נעמד עורך דינו של המהרי"ל ואמר כך: " כבוד השופט! ברצוני לתאר לך מיהו הנאשם. הוא הרי יודע היטב שחייו תלויים בי, ואף על פי כן בפגישתו עימי לא הסתכל עלי, כי על פי ציווי תורתו אסור לו להסתכל בפני אדם רשע. אמור לי אתה, כבוד השופט, היתכן שאדם כזה הוא גנב? " ואכן השופט קיבל את הטענה וזיכה את המהרי"ל מכל אשמה. (להתעדן באהבתך)

הצטרפו גם אתם לרשימת המפצים, וקבלו בכל שבוע חבילת עלונים לתפוצה-054-850-36 13

ניתן לקבל את העלון בכל שבוע במהדורת האימייל
בשליחת בקשה לכתובת-
025806335AA@gmail.com

שבת שלום ומבורך !

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

בס"ד

התחזקות וביטחון

במשנת ה'זרע שמשון'

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:

"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"

"הדיל של הדילר"

שיעור מס' 168 | פר' ויחי תשפ"ד

שמואל זאנויל בייגלאייזען נולד להוריו בגליציה לפני השואה. כשפרצה לה המלחמה, בהיותו בן ארבע עשרה, הפך להיות "נער השליחויות" של בני הגטו. כשהיה צריך להתחמק החוצה מהגטו שמואל זאנויל הצנום והגמיש היה עושה זאת בחריצות רבה. עקב גופו הקטן והחמקמק היה מצליח להשיג מזון מתחת אפם של הגרמנים הארורים, כך הביא הרווחה פורתא לאחיו היהודים

בסופו העצוב של הגטו, כאשר הרגו הנאצים ימ"ש את כל בני משפחתו, חמקמקותו עמדה לו להינצל.

בודד לבדו נשאר הנער בעולם. בקליפורניה שבארה"ב, בלאס אנג'לס היו לו קרובי משפחה מצד אמו. הוא היגר לשם כשהוא נושא תפילה חרישית שהם יסכימו לאמץ אותו כבן משפחתם. הם, אכן קבלו אותו בזרועות פתוחות, אך הציבו לו שלושה תנאי סף לקבלתו :

התנאי הראשון היה להיפרד משם הילדות שלו: "שמואל זאנויל" השייך לגליציה שלפני המלחמה. מהיום יקרא שמו: "סטנלי".

התנאי השני: להחליף את שם משפחתו "בייגלאייזען" ל"דילר", כשם משפחתם אשר היה גם שם משפחת אמו הי"ד לפני הנשואים. מעתה הינו: "סטנלי דילר".

התנאי השלישי: שמירת שבת לא רלוונטית יותר.

כי אי אפשר להצליח בעסקים כאן בארה"ב עם שמירת שבת. זה פשוט לא מציאותי".

שמואל זאנויל חשב לרגע וענה: "את שני התנאים הראשונים הקשורים גם אליכם אני מקבל ברגע זה, ומעתה ואילך אני "סטנלי דילר". אך את התנאי השלישי איני יכול לקבל ויהי מה. הורי שמסרו נפשם בגבורה על קדושת השם לא סבלו את הגלות המרה הזו לריק , הם מביטים בי ממרומים ומצפים ממני כנצר יחיד שלהם להמשיך את מורשתם".

"אל נא תקברני במצרים"- "רצה יוסף לקבור את יעקב במצרים כדי שלא יתחיל הגלות כמובא ב"זרע ברך" בשם הזוהר הק' שאם יעקב היה נקבר במצרים לא היה מתחיל השעבוד לעולם, אך יעקב אמר ליוסף: "אמותה הפעם"- אחרי שראיתי בזוהר פניך שלא חטאת, ידעתי כי בזכותך יהיו ניצולים כל ישראל מהגלות, ולכן: "אמותה הפעם"- כדי שיתחיל הגלות מיד, שהרי טעם הגלות הוא מפני שאי אפשר לזכות בנחלת אבות, אם לא על ידי ייסורין, דהיינו הגלות, אי נמי שלא היו יכולים לקבל התורה עד שיזדככו בכור הברזל, כנודע, ויעקב היה רוצה למהר זמן קבלת התורה ונחלת ארץ ישראל, ומשום הכי היה רוצה למהר תחילת הגלות. ולא גאל הקב"ה את ישראל אלא בשביל שהיו שמורים מהחטא, וראויים לקבלת השכינה". כוונת רבנו ה"זרע שמשון זיע"א בדבריו ,שאמר יעקב ליוסף: אחרי שאני רואה עליך שנשמרת מהחטא, ובזכותך עם ישראל יצא מהגלות, לכן עדיף שהגלות תתחיל ותסתיים מהר.

"זו בעיה שלך" טענו לו בני משפחתו "לא תצליח לשרוד כאן בארה"ב עם שמירת השבת. רבים וטובים ממך חשבו שיצליחו, וכשהגיע יום שישי קיבלו אזהרה חד משמעית מהבוס שאם לא יופיעו ביום השבת, לעבודה, עליהם בשבוע העבודה החדש, המתחיל ביום שני, לחפש ג'וב חדש. חלקם החזיקו מעמד שבוע- שבועיים אבל איך אפשר להתפרנס ולחפש מחדש פרנסה מידי שבוע

סטנלי דילר ענה לעומתם: "אני מאמין בבורא יתברך שתורתו לא תהא מוחלפת, והשבת, מקור השפע והברכה מאז גם כיום, אף על פי שכעת היא עטופה בניסיון קשה. בודאי אם אשמור שבת לא אפסיד את פרנסתי".

"אתה עוד צעיר, סטנלי" ענו לו בני משפחתו "ראינו כאן הרבה גיבורים עד שהבינו על בשרם כי השבת במתכונת הישנה לא רלוונטית במצב שלנו".

חשב סטנלי בליבו: אני, שהייתי כפסע מהמוות, וכבר ראיתי בחיי את הגרוע מכל, למדתי על בשרי שאין לפחד, אלא רק מהבורא יתברך, אני בטוח בו שלא יעזוב אותי גם כעת, ועוד אהפוך לסמל ולדוגמא כי יהודי שומר שבת יכול לעשות עסקים בארצות הברית ולהצליח.

"סבא סטנלי התחתן" משתף אותי נכדו נעים ההליכות מיסטר רוזנברג, עת ישבנו לשיחת רעים בקידוש בבית הכנסת בלאס אנג'לס, כשהוא מתגאה בסבו ז"ל שצעד בראש מורם בדרכי אבות.

"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך" מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו: בשביל שאתה טורח להתעסק בקבורתי, להגדיל כבודי, אף אני אתן לך שכם בשביל להגדיל כבודך, ובאמת, כך היה, שאף עצמות השבטים עלו עם יוסף, כמו שאמרו ז"ל: ומשה העלה ממצרים. ולמה זכה יוסף שיתעסק בו משה אלא ודאי מפני שיוסף זכה בעצמות אביו.

"שנותיו הראשונות של סבא סטנלי ז"ל, היו רצופות קשיים ומחסור. סבתא ז"ל סיפרה שבמשך חמש שנים לא רכשה שמלה חדשה אחת.

סטנלי נכנס לעסקי הנדל"ן, ויחד עם שותף רכשו בניין. הם לקחו משכנתא מהבנק, אך העסקה לא נשאה פרי. החובות עלו למעלה ראש, והשותף הפעיל על סטנלי מכבש שיוציא אותו מהעסקה הכושלת, אך לא היה בכוחו להושיע. אף לא אחד מעוניין היה לרכוש את הבניין. הטבעת הכלכלית הלכה והתהדקה עד אשר כמעט חנקה את סטנלי.

אך, כאמור, סטנלי לקח את הקשיים שעבר בתקופת השואה כחישול וכמקפצה לחיים, ושם בהשם מבטחו.

הבניין המדובר היה מוקף בכמה בתי חולים, מהמובילים בארצות הברית, אשר כולם היו שייכים לארגון עשיר וחזק "איגוד בתי החולים בארה"ב". למרות הלחץ העצום בו היה נתון ,הבנקים מצד אחד, והשותף שמלחיץ ודוחק בו לשחרר אותו מהעסקה- מהצד השני, סטנלי בקור רוח מדהים החליט להקים במבנה בית חולים חדש, מתחרה. הוא כבר התחיל בהליכים הנדרשים, כך חשב להפוך את הנכס הנחשל למקור הכנסה רווחי.

באחד הימים סטנלי קיבל טלפון מעורך דין נכבד, המבקש להיפגש עמו. התברר שהארגון החזק המנהל את שאר בתי החולים באזור לא היה מעונין במתחרה שיקום בסמוך ונראה אליהם, ולכן הם רצו לרכוש ממנו את הבניין בסכום נאה, כפול משווי השוק. הצעה זאת הייתה גלגל הצלה ואויר לנשימה לסטנלי הלחוץ בטרוף מכל עבר. גם כאן סטנלי התנהג כמו "דילר" אמתי, ולא מיהר לסגור את ה"דיל". הוא לא הקרין את הלחץ שלו החוצה, וניסה בתבונה למקסם את העסקה. הלקוח, בעל הכיס הגדול, שיפר את הצעתו עד כי הגיעו לעמק השווה ו"מזל וברכה"- מתקדמים לחתימת חוזה. עורכי הדין החליפו טיוטות והעסקה הגדולה קרמה עור וגידים. מנהלי ארגון בתי החולים אמורים היו להגיע בטיסות מכמה מדינות בארצות הברית. עורכי הדין של שני הצדדים תיאמו יום לחתימה, והיום שהתאים לכולם היה יום שישי חורפי. סטנלי ביקש שיעבירו את חתימת העסקה ליום אחר, שכן ביום שישי בשעה שלוש אחר הצהרים מסתיים מבחינתו , יום העסקים ויהי מה.

עורכי הדין שעבדו כה קשה לתאם בין כל המשתתפים אמרו לו שהעסקה כבר תפורה היטב, כך שעד השעה שלוש בוודאי כבר יסיימוה. משכך סטנלי הסכים ליום זה. בסתר ליבם עורכי הדין של סטנלי, שידעו והכירו את עוצמת המכבש הכלכלי בו סטנלי נתון, שיערו כי בשביל כמה שעות וודאי לא יוותר על עסקת זהב שכזו, אשר במצבו היא כאמור סירת הצלה בים הסוער

הצדדים ישבו למשא ומתן בשעת בוקר מוקדמת, כשסטנלי מודיע שמבחינתו היום הזה מסתיים בשעה שלוש אחה"צ. כמה פעמים במשך היום, כשהתעכבו עורכי הדין מהצד השני והוסיפו תיקונים וסעיפים נוספים, הם חשבו שהלחץ של סטנלי לגבי השעה שלוש הוא איזה תרגיל של הדילר הממולח, כדי לשפר את הדיל. לכן התעלמו מקריאותיו והמשיכו יחד עם עורכי הדין שלו להתמקח על כל סעיף. ברם, כשהגיעה השעה שלוש אחר הצהרים, והעסקה עדיין לא נחתמה, לפתע קם סטנלי, אסף את מסמכיו לתיקו ואמר שעליו לפרוש, כפי שהודיע והתריע כמה פעמים במשך כל היום. מהומה קמה בחדר הישיבות. עורכי דינו של סטנלי, שחלקם היו יהודים, אמרו לו שמצבו הכלכלי הינו פיקוח נפש! הם הציעו כי עורכי הדין הגויים שבינותיהם יחתמו על העסקה בייפוי כוחו: "רק על תעזוב כעת ותחסל את העסקה במו ידיך!"

סטנלי ענה: "אני מצטער. מפני כבוד השבת אני נאלץ לפרוש, ואני מאמין כי המנהלים הנכבדים יישארו בלאס אנג'לס עד למוצאי שבת, ואז נוכל להמשיך את העסקה". סטנלי נפרד יפה מכולם ועזב לביתו, לקבל את פני השבת הפורסת כנפיה. במוצאי שבת סטנלי קיבל שיחת טלפון זעומה מעורך דינו: "העסקה קרסה. המנהלים נפגעו מהתנהלות שלך והחליטו לחזור לביתם, שעות וימים של עמל הלכו לפח, איבדת במו ידך את גלגל הצלתך".

סטנלי חיזק את עצמו כי יותר מששמרו ישראל את השבת, השבת שמרה עליהם, והתחזק באלוקיו.

עברו כשלושה חודשים, והלקוח חזר לפתע עם הצעה חדשה, גבוהה יותר משמעותית. העסקה נחתמה בהצלחה ברווח אסטרונומי: פי שלושה ממחיר השוק. הדיל המוצלח של הדילר בזכות השבת הצליח בענק.

סטנלי שהיה נראה כיהודי מודרני, אמריקאי טיפוסי, ברוחו הגדולה קידש שם שמיים בחייו. קידוש השם הזה בלט ברבים כאשר בנו ז"ל נרצח על ידי חבר שאותו הוא קירב במשך שנים. טרם סתימת הגולל סטנלי ניגש לקבר ואמר ברבים: "בורא עולם, אין לי טענות עליך! אהבתי אותך תמיד, אני אוהב אותך כעת, ואמשיך לאהוב אותך לנצח..."

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
להצטרפות hbzs3587@gmail.com

התחזקות וביטחון במשנת ה'זרע שמשון'

© כל הזכויות שמורות

ערכים לשבת

זמני השבת

	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	16:08	17:24	18:02
תל אביב	16:22	17:26	17:58
חיפה	16:12	17:23	17:58
באר שבע	16:27	17:28	18:03

העלון טעון גניזה

עברי אנוכי!

השפעות הסביבה - כיצד רוכשים חוסן רוחני?

בניסויים שנערכו לפני כמה שנים, הוצגו בפני קבוצת אנשים שני קווים מקבילים. משתתפי הניסוי התבקשו לענות על השאלה: 'האם הקווים זהים או לא?' אבל היה כאן טריק. הקווים היו שונים באורכם, ולמרות זאת משתתפי הניסוי הודרכו מראש לענות כי הקווים זהים, מלבד המשתתף האחרון - שלא קיבל כל הדרכה ונכנס לחדר בתמימות גמורה. המטרה לא הייתה לבחון את כושר הראיה של המשתתפים, אלא את יכולת העמידה של בני אדם בפני לחץ חברתי.

ככל שהניסוי התקדם ניתן היה להבחין במבוכתו הגוברת של האדם האחרון. הלה התמודד עם סתירה חריפה בין עיניו לאוזניו. העיניים סיפרו לו שהקווים דומים זה לזה אך אינם זהים. אלא שבמקביל לכך אוזניו סיפרו לו כי כל יתר הנוכחים בחדר משוכנעים שהקווים זהים באורכם. ובכן, למי עליו להאמין?

בסופו של דבר, כמעט בכל המקרים התקבלה תוצאה דומה: המשתתף האחרון דיווח כי הקווים זהים... הוא עשה זאת למרות שלא היה לו שום איום או פיתוי להשיב לשאלה בצורה כזו או אחרת. מסתבר שהרצון 'ליישר קו' עם הסביבה ולא להיות יוצא דופן היה חזק דיו כדי לגרום לשכנע את עצמו בדבר שבעליל לא היה נכון.

אם הדברים נכונים כלפי עניין עובדתי שניתן לבדוק באמצעות סרגל, על אחת כמה כאשר מדובר בתחום האמונות והדעות. כאן הפיתוי ליישר קו לפי הנורמה הרווחת, ולצמצם ככל האפשר את הפער בין האדם לסביבתו - הופך לכוח שקשה מאוד לעמוד בפניו. במרוצת הזמן יגלה האדם כי הוא הולך ומתדמה לסובביו, עד שההבדלים נעלמים לחלוטין. אפילו אם יצליח האדם לעמוד בפני הסביבה, ילדיו - שנולדו אל תוך מציאות זו ולא חוו מעולם אחרת - לא יהיו חסונים כמוהו, ויסחפו אחר הלחץ החברתי.

> **אוזניו סיפרו לו כי כל יתר הנוכחים בחדר משוכנעים שהקווים זהים באורכם. ובכן, למי עליו להאמין?**

כך מלמדנו הרמב"ם: "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונוהג במנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם; ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך, כדי שלא ילמוד ממעשיהם..." (הלכות דעות ו' הלכות א-ג).

האתגר הגדול שעמד בפני אבותינו הקדושים היה: היותם חריגים ויוצאי דופן - דבקים באלוקי אמת ושומרי דרך ה' בעולם שטוף עבודה זרה.

רבי יעקב קמינצקי זצ"ל מסביר כי 'ישיבת שם ועבר' נועדה בדיוק למטרה זו. שם בן נח חי בזמן בו "ותימלא הארץ חמס" - העולם כולו היה מלא ברשע באופן שאי אפשר היה למלא אחר הוראת הרמב"ם, ולמצוא סביבה טובה יותר. הסביבה הטובה ביותר היא בישיבת שם ועבר.

התלמיד הבולט ביותר שיצא מישיבה זו היה אברהם אבינו, המכונה בגין כך 'אברהם העברי' - על שם היותו תלמיד של עבר (ראה ביאור הספורנו, בראשית יד, יג). ואכן, אצל אברהם "כל העולם מעבר אחד והוא מהעבר האחר", כלשון המדרש. החוסן הרוחני שבנה אפשר לו להתמודד עם העולם כולו בלי להישבר ובלי להיות מושפע ממנו.

את היסודות הללו הנחיל אברהם לבנו יצחק, שלאחר העקידה הלך אף הוא ללמוד בישיבת שם ועבר. גם יעקב ממשיך בדרך אבותיו, ולאחר בריחתו מבאר שבע נטמן תחילה י"ד שנים בישיבת שם ועבר, שם הוא רכש את הכלים הרוחניים שיחזקו אותו בגלותו הממושכת אצל לבן הארמי-הרמאי.

האבות הקדושים ידעו כי אתגר ההתייצבות הרוחנית הנבדלת מול עולם עוין ומלא עבודת גילולים צפוי לעמוד ביתר שאת בפני צאצאיהם, שהרי נאמר לאברהם בברית בין הבתרים: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדות ועינו אותם ארבע מאות שנים". במצב של גרות האדם תלוש ועקור מסביבתו המוכרת והתומכת. הוא נזרק לתוך סביבה זרה שבו הוא נמצא בעמדת מיעוט וחולשה מול התרבות הדומיננטית. לא נאמר לאברהם היכן בדיוק תתרחש גרות זו, אך ברור שהגירות מעצם הגדרתה טומנת בחובה סכנה חמורה לשלומו הרוחני של העם.

לפיכך הכינו האבות את צאצאיהם לאתגר זה, ואת יוסף הצדיק, שנועד מגיל צעיר להנהגה, היה יעקב מלמד את תורת שם ועבר, להכינו לקראת המציאות בה ינהיג את כלל ישראל בתנאי גרות וגלות. על מידת הצלחתה של הכנה זו תעיד העובדה שגם אחרי 22 שנות ניכור וניתוק מבית הוריו, עדיין דמות דיוקנו של אביו לנגד עיניו של יוסף, והוא מצליח לעמוד במבחן העליון של "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'". הוא מצליח להעמיד בתוככי טומאת מצרים דורות ישרים מבורכים, את אפרים ומנשה. אלה, למרות שגדלו בסביבה המנוכרת של היכלי השררה והכוח של צמרת האימפריה המצרית, שמרו על דרך האבות, עד כי הם נמנים בשורה אחת עם השבטים.

החוסן הרוחני הזה נחוץ עבורנו במיוחד בדור הנוכחי, שבו ההשפעות הזרות סוחפות וחודרות אף בעד חומות המגן העומדות בפניהן. כיצד רוכשים אותו? מה הם הכלים המחזקים אותו? ומהי באמת אותה תורה שלימדו בישיבת שם ועבר? בכך נעסוק ברשימה אחרת.

עמוד 2

הרב אהרון לוי
פנסיה ליהודים בלבד?

עמוד 3

הרב משה לנדאו
האספו, הקבצו ושמעו

עמוד 6

הניצוץ היהודי
ארון העדות

עמוד 11

ערכים לילדים
חידודים

אַקְטוּאַלְיָה בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ

הרב אהרון לוי

ליל שבת. סמינר ערכים בניו-יורק.

בזכות אחד המשתתפים שבלט בדעתנותו והתעקש לשאול שאלות, התמשכו הדיונים הערים עד לשעות הקטנות של הלילה, וכשהתעוררנו בבוקר התברר שהסמינר נמשך, ותפילת שחרית התקיימה בלעדינו.

אט-אט התאספו בלובי כמעט כל משתתפי הדיון הלילי, כולל הדעתן שבגללו איחרנו. הרגעתי אותם שאין מה לדאוג באשר לתפילת שחרית, כיוון שבאזור ישנם יהודים שהשמש זורחת אצלם מאוחר יותר מאשר בסמינר.

בדרך לבית הכנסת, סיפר לי אותו משתתף דעתן שזהו לו הביקור השני אי-פעם בבית-כנסת. הביקור הראשון היה בבר המצווה שלו. כשהגענו, בית הכנסת היה ריק כמעט לחלוטין. רק קבוצת יהודים זקנים ישבו ולמדו סמוך לארון הקודש.

בעוד אני תופס את מקומי ליד אחד השולחנות, הבחנתי שהמשתתף הדעתן מוסיף לעמוד בכניסה לבית הכנסת, ובוהה בקבוצת הלומדים.

כשסימנתי לו להתקרב, הוא נע לעברי אך לא הוריד את עיניו מהלומדים אף לא לרגע.

"מה אתה מופתע כל כך?", שאלתי, "אף פעם לא ראית זקנים לומדים?"

במקום לענות, הוא שאל: "תגיד, מה הם לומדים שם?" "נראה לי שזה הדף יומי בתלמוד, למה?"

האיש התיישב מולי ואמר: "לא סיפרתי לך במה אני עוסק. אני רופא שפוגש כל יום בקליניקה אנשים מקבוצת הגיל הזאת. אלו הם הקליינטים הקבועים שלי. לכן אני מופתע. אני יודע היטב איך נראים אנשים בגילם. אני מכיר את המבט שלהם היטב. בגיל הזה - העיניים ריקות, מזוגגות ועייפות. אבל לא אצלם. לכן אני כל כך מופתע. תראה אותם! תראה איזו חיות, איזו חיוניות! תראה איך הם נלחמים זה בזה, תראה את האש בעיניים! זה מה שמרתק אותי. אני לא מסתכל עליהם כיהודי, אלא כאיש מקצוע. זאת תופעה שלא קראתי עליה. זה סוג של תחיית המתים.

"מיטב החוקרים מנסים במשך שנים למצוא דרך לשפר את איכות החיים של בני הגיל השלישי, ופתאום אני מגלה שהשיטה חיה וקיימת. לא צריך להמציא כלום. איך הם עושים את זה?"

"לא ביום אחד", השבתי לו, "זאת עבודה של שנים. אצל כולנו החיים מתחלקים לשני חלקים; בחלק הראשון זורעים, ובשני קוצרים. אלא שהקצירה

פנסיה ליהודים בלבד?

מה גרם לרופא לקפוא בתדהמה? מי לא צריך לפחד מן הזִקנה? איזו השקעה פנסיונית מניבה את התוצאה הכי טובה, ולמה שיעור בגמרא מועיל גם מתוך שינה?

היא בהתאם לזריעה. מי שמטרתו להעביר את החיים בכמה שיותר תענוג ואיכות חיים, עובד בתקופת החיים הראשונה כדי ליהנות בשנייה, וכשהוא מגיע אליה, הוא מממן אותה עם הממון עליו עמל בתקופה הראשונה כדי שיוכל ליהנות בזמן שנותר לו.

כשלומדי תורה מזדקנים, הם אינם מתרגשים מסוף החיים. להפך, הם מנצלים אותו עד תום

"הבעיה היא שבחלקו השני של החיים, ההנאות המוכרות מהתקופה הראשונה כבר לא תופסות מקום מרכזי בחיים, ולכן החיים שכל כך טרחנו עבורם, מאבדים ממשמעותם, וכשאין משמעות לחיים - הריקנות משתקפת בעיניים.

"לעומת זאת, ישנם אנשים שבחלקו הראשון של חייהם, במקביל לשאיפה הטבעית לתענוג, עסוקים גם בבניית עולמם הרוחני. אנשים אלה, בנוסף לשגרת החומר, ממלאים את חייהם בקיום מצוות, תפילה, ובלימוד תורה, גם אם הוא מתקיים בסוף יום עבודה, ואפילו אם הם נרדמים על דף הגמרא בשעת הלימוד. אנשים מסוג זה משכילים לבנות נדבך נוסף בחייהם - רוחני.

"בהבדל שבין שני סוגי האנשים אלה ניתן יהיה להבחין רק בתקופת החיים השנייה. נכון, גם שומרי המצוות זקוקים לחסכונות בתקופת החיים השנייה, אך בשונה מאלה שבתקופת החיים הראשונה רודפים אחר התענוג החומרי והחולף בלבד, ומאבדים עניין בחיים לקראת סופם - שומרי המצוות אינם מתרשמים מן הסוף הקרב, וממשיכים ליהנות. מדוע? כי בתקופת חייהם הראשונה הם השכילו לבנות את עולמם הרוחני, ממנו הם יכולים ליהנות גם בשנייה. בעיקר בשנייה.

"כשלומדי תורה מזדקנים, הם אינם מתרגשים מסוף החיים. להפך, הם מנצלים אותו עד תום. עבורם, הזִקנה היא כמו מסע קניות ביום האחרון לטיול. הם יודעים שעוד מעט חוזרים הביתה, והם קונים לעצמם 'מתנות'. לכן, הם נותרים צעירים, וכשזקן נותר צעיר ברוחו - זה משתקף בעיניו.

"הבעיה היא, שזו עסקת חבילה. אי אפשר לחיות כך ולהזדקן אחרת. כדי ליהנות ממנעמי הרוחניות בתקופת החיים השנייה, יש לבנות אותה בראשונה.

וזאת מלמדת התורה בפרשת השבוע. בפרשתנו פותחת התורה במילים "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" (בראשית מז, כח), אלא שמייד היא ממשיכה: "ויהי ימי־יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה".

ועל חלוקה זו דורש ה'חזקוני' כך: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. אבל כל שאר שנותיו וחייו לא היו חיים, שכל ימיו היה שרוי בצער, ומשבא למצרים נחה רוחו וחיה בנחת".

וכאן מתעוררת שאלה: והלא, אצל הצדיקים עבודת ה' איננה תלויה במצבם הרגשי. הם עובדים את ה' תמיד, גם בימי צער וגם בשלווה, מדוע אפוא טורחת התורה להדגיש שבסוף ימיו יעקב זכה לעבוד את ה' דווקא מתוך שלווה?

ועל כך משיב ה'חזקוני': בפסוקים אלו אכן אין כוונת התורה להבדיל בין ימי הצער לימי השלווה של הצדיק, אלא ללמדנו כיצד יכול אדם להגיע לגיל מופלג כיעקב, ולמרות זאת להיות מאושר עד ש"נחה רוחו וחיה בנחת".

החלוקה שבין התקופות - הצער והשלווה בחיי יעקב, נועדה להדגיש שכדי להגיע למנוחה בחלקם השני של החיים, נדרשת השקעה, בעיקר בחלקו הראשון בו ה'רווח' מהעמל הרוחני אינו ניכר דיו.

כדי לזכות לשלווה בימי הזקנה - חלקם השני של החיים, דרושה השקעה בימי הצער - חלקם הראשון, והשקעה זו מבטיחה ששנות חייו האחרונות של אדם - שבע-עשרה שנה, במקרה של יעקב אבינו - יוכתרו בטוב ובשלווה.

ולמרות שעל תקופת הזִקנה כתב שלמה המלך בקֹהלת "והגיעו שנים אשר תאמר אין־לי בהם חפץ", לא נאמרו דבריו אלא כנגד אלו שבחלקם הראשון של חייהם לא השכילו להשקיע בחלקם השני.

תרצו לדעת מה קרה עם אותו שואל הדעתן מהסמינר? ובכן, רופאים הם לרוב אנשים חכמים, ואנשים חכמים רואים את הנולד. ומי שרואה את הנולד - משקיע.

לתגובות, הנצחות והערות - מערכת: alon@arachim.org 072-3303580
© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עיצוב גרפי: ג. רובינשטין

נְקֻדַּת מַבָּט

הרב משה לנדאו

האספו, הקבצו ושמעו

סוד הניצחון היהודי

במהלך מסע הכיבושים של המצביא נפוליאון בונפרטה, הוא עבר בעיירה וולוז'ין. שם הוא פגש את הגאון רבי חיים מוולוז'ין, תלמידו של הגאון מוילנא, ואבי עולם הישיבות. נפוליאון ביקש לשמוע מהי דעתו של הרב של היהודים, "האם אצליח במלחמה נגד רוסיה?"

רבי חיים מוולוזי'ן החזיר לו במשל. "נסיך אחד יצא לדרכו בכרכרה רתומה לארבעה סוסים. בדרך שקע אחת הסוסים בבוץ טובעני, והוא משך את שלשת הסוסים האחרים אל תוך הבוץ. כל מלווי הנסיך ניסו את כוחם, והצליפו בסוסים כדי שימשכו את הסוס הטובע. אבל לא הועילו ההצלפות בסוסים, עד שהמרכבה התהפכה כולה.

כשהנסיך וכל מלוויו יושבים מותשים ואבלים לנוכח הסוסים ששקעו בבוץ, חולף על פניהם איכר בעגלה פשוטה, גם אליה רתומים סוסים. כצפוי, אחד הסוסים של האיכר החל לשקוע בבוץ הטובעני שבמקום. מיד הוציא האיכר שוט והצליף בסוסים האחרים. בשארית כוחם, משכו הסוסים, וחילצו את העגלה מהבוץ.

הנסיך היה בהלם. כיצד הסוסים היקרים והחזקים שלו שקעו בבוץ, ולעומתם, הסוסים הפשוטים והזקנים של האיכר הצליחו לצאת מן הבוץ?! הוא ניגש לאיכר, ושאל אותו: 'איך הסוסים הצנומים והחלשים שלך הצליחו לעשות את מה שהסוסים האבירים שלי לא הצליחו?!'

'מהיכן הסוסים שלך?' שאל האיכר את הנסיך. 'אה... הסוסים שלי משובחים ממש, האחד מגזע אנדלוסי מספרד, השני מגזע ערבי משובח, השלישי מהקיסר מפטרבורג, והרביעי הוא סוס גזעי משובח, עם דם חם'.

'אתה יודע מהו הסוד של הסוסים שלי?' אמר- שאל האיכר. 'הסוסים שלך, כל אחד מהם הגיע ממקום אחר, וכשאתה מצליף בהם, כל אחד שמח שהשני קיבל מכה, וכל אחד מושך לכיוון אחר. הסוסים שלי, כולם בני משפחה אחת. הם אימא זקנה ושני בניה, וכל סוס מרגיש את השני. כשאני מכה באחד כולם אוזרים כוחות כדי להציל דווקא את האחר, כולם מאוחדים'.

"הצבא שלך", אמר רבי חיים מוולוז'ין לנפוליאון, "מורכב מצבאות אוסטריה, צרפת, פרוסיה, איטליה וספרד. כל קבוצה דואגת לעצמה, כל יחידה בסתר ליבה שמחה בכישלונה של יחידה אחרת, בקרב אחר. אבל הצבא שלך עומד להילחם מול צבא אחד ומאוחד, שכל יחיד בו יילחם למען החבר שלו. לכן, אני מפקפק בניצחון שלך על רוסיה".

הסוד של הסוסים, הוא גם סודו של העם היהודי.

יעקב מכנס את בניו לפני שהוא נפטר מן העולם, "ויקרא יעקב אל בניו ויאמר, האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם... היקבצו ושמעו..."

האספו. היקבצו. ושמעו.

בשלושת המילים הללו, אומר רבי שמשון בן רפאל הירש זצ"ל, יעקב אבינו מקפל את סוד כל ההיסטוריה של העם היהודי, עד אחרית הימים:

האספו - כשאמא מבקשת מהילד לאסוף את הצעצועים, היא מתכוונת שירים אותם מהרצפה, וישים אותם במקום. לאסוף, זה לקחת אותם מהמקום הזר בו הם נמצאים, מהמקום שהם לא שייכים אליו, ולהביא אותם אל המקום הטבעי שלהם (זאת בהנחה שהרצפה היא לא המקום הטבעי של הצעצועים...) יעקב מבקש מבניו להיאסף מהעמים הזרים, מההשקפות של העמים האחרים, ולשוב הביתה, למקום הטבעי של העם היהודי.

היקבצו - קיבוץ הוא איחוד חלקים. אתם הדלים, מול אומות העולם החזקים. היו מקובצים ומאוחדים. האחדות מכפילה את הכוח שלכם. הקבוצה היא שלם שגדול מסך חלקיו; ממש כמו הסוסים של האיכר.

ושמעו - השמיעה היא חזרת הצעצועים אל מקומם, אל הארון או המגירה. מהו המקום של ישראל? שמעו אל ישראל אביכם. אחרי שהתאספתם מהמקום הזר, והתקבצתם להיות עם אחד, היו מאוחדים לעשות רצונו של אביכם שבשמיים. כי את מי שעומד מולכם, לא תנצחו בכוח, אלא ברוח. ברוח היהודית.

בכל מלחמה מול אומות העולם, על פני כל ההיסטוריה, זה היה סוד הניצחון.

האספו- מהמקום הזר, אל המקום אליו אתם שייכים באמת.

היקבצו- היו מאוחדים.

ושמעו- היו חזקים ברוח היהודית. שובו אל המקום אליו אתם שייכים.

זהו סוד הנצח של העם היהודי.

המילה האחרונה:

אחדות מועילה - כשכולם מכוונים למטרה אחת, ולא שכל אחד מתכוון לטובתו.

(האדמו"ר בעל השם משמואל מסוכוטשוב זצוק"ל)

3 מִתּוֹךְ הַפָּרָשָׁה

הרב ישי וליס

1 יעקב משביע את יוסף: "אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת" (מז, כט).

מהו 'חסד של אמת'?

תשובה: חסד של אמת הוא כזה בו האדם אינו יכול לצפות לקבל גמול על המעשה. כגון מעשה חסד עם הנפטר, שהרי אין בכוחו לגמול על כך. אך אם האם עובדי ה'חברא קדישא' אינם מתפרנסים מעבודתם? ואפילו מי שאינו מקבל שכר גשמי על לוויית המת, הרי מובטח לו על כך שכר בעולם הבא?

על כך מסביר הגר"א שהציפייה לגמול עניינה שהאדם ממתין ומצפה בכל רגע מתי יקבל את גמולו באופן מ י י ד י. והואיל והנהגתו של הקב"ה היא בדרך של מידה כנגד מידה, כך שהעוסק עם המתים יזכה בשכר זה שיתעסקו גם עימו בקבורתו. לדבר כזה, אומר הגר"א, אף אדם לא מצפה בכל רגע מתי יתקיים, ועל כן חסד מסוג זה אכן ראוי להיחשב כחסד של אמת...

2 "ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" (מט, א)

שאלה: אם חפץ יעקב לגלות לבניו מה יהיה באחרית הימים, מדוע לא עשה זאת?

תשובה: רש"י אומר ש"יעקב ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה". הגמרא (סנהדרין צז, ב) כותבת: "תיפח עצמן של מחשבי קיצין... אלא חכה לו. שנאמר 'אם יתמהמה חכה". מדוע לא נהג כך יעקב אבינו, ומדוע מצינו כמה מגדולי ישראל שכן ניסו לחשב את הקץ?

ישנם שני סוגים של חישוב הקץ. יש את אלו שכוונתם להספיק ליהנות עוד מהעולם הזה, בטרם יבוא משיח. כלפי אלו נאמר "תיפח רוחם". אך יש חישוב קץ אחר, המדרבן את האדם לאגור מצוות טרם יבוא עולם קבלת השכר. זהו חישוב הקץ שביקש לעשות יעקב. אך כיוון שיהיו כאלה שיעשו עם חישוב הקץ כרצונם, נסתלקה השכינה, ונסתתם ממנו הקץ.

3 בעקבות המלחמה, ובכלל לאחר אירועים משמעותיים, מוצאים בתורה רמזים למה שקרה, לפעמים בדילוגי אותיות או ברמזים שונים. בדרך כלל זו 'חכמת הבדיעבד', ולא פעם נראה שמנסים 'להכניס בכוח' את האירועים למילים. מהי האמת?

תשובה: על התורה הקדושה אמרו חז"ל "הסתכל באורייתא וברא עלמא" (הקב"ה הסתכל בתורה וברא את העולם) כמו אדריכל המכין תוכניות לבניין, ומהתוכניות עובר לביצוע. אדם שאיננו יודע לקרוא תוכנית אדריכלית, לא יבין כלל איך הבניין העומד מול עיניו קשור לדף המשורטט, ומה פשר הקווים הנקודות והסימנים השונים.

באותה מידה, בכדי להבין איך הרמזים בתורה משרטטים את ההיסטוריה, צריך להכיר את הכללים. אין כופים את המציאות על התורה, אלא מתוך התורה ניתן להבין את המציאות. לכן רק מי שאכן למד ויודע את הכללים, יכול לדעת מתי המאורעות אכן רמוזים בתורה.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

תּוֹרַת הַחִנּוּךְ

הרב צביאלי בן צור

מערכת נטולת גבולות

'הנורמליים האחרונים'

בטורים הקודמים נגענו מעט בסוגיית ההתמכרות, הפעם ננסה להגדיר את הדברים, ולחבר אותם לעולמו של הילד.

היה זה בסמינר 'ערכים' שנערך בחודש אלול לפני יותר משנתיים, במלון 'המלך שלמה' בטבריה. פתחתי את דברי בהרצאה חינוכית. אחרי שדיברתי בהרחבה על השילוב המנצח של אהבה וגבולות, שאלתי: 'על אילו גבולות אנחנו מדברים בעידן בו ל-94% מהילדים בציבור הכללי יש טלפון שמחובר לרשת, ול-95% מההורים אין באמת מושג מה הילד עושה בטלפון הזה?

הציבור לא הגיב. הם היו בהלם, כי הם ידעו עוד יותר ממני, עד כמה הדבר נכון, עד כמה הוא חמור, ועד כמה אין להם מה לעשות, חוץ מאשר לחזור בתשובה, להעביר את הילדים למוסדות תורניים, וגם אז להתפלל מהבוקר עד הלילה.

את המחקר הזה אני אומר כמעט בכל סמינר, ואני יכול להוציא חוברת רק מהתגובות למחקר הזה. 1 מתוך 100 מחקרים שיש בידי, העוסקים בתחומי המדיות החדשות.

אדם אחד הגיב.

הוא קם ואמר כך: "אני לא דתי, התחלתי מעט להתקרב. אני קצין משטרה בכיר, עוד מעט ד"ר בתחומי הטכנולוגיות המתקדמות, וכבוד הרב צודק. ולכן אני מודיע פה, ששנה מהיום ואני נראה כמו הרב, ומי שמכיר אותי יודע שמילה שלי היא מילה. כי אתם", הוא אומר ומצביע עלי, "אתם אחרוני הנורמליים בעולם, אתם התקווה האחרונה של האנושות".

ההגדרה הפשטנית ואולי החדה ביותר למושג 'אינטרנט', שמשקפת את כל מהותו היא: 'אינטרנט הוא הפעם הראשונה בה בנה האדם בעצמו ולעצמו, מערכת נטולת גבולות'.

הכלי הבידורי הגדול הקודם, 'מכשיר הצפייה הידוע', למרות שהוא וודאי היה פחות חמור מהרשת בת זמנינו, היה, וודאי רוב שנות קיומו, מפוקח ומצונזר (ברמה שלהם כמובן), מוגדר וידוע, ובעיתונים היה לוח משדרים מסודר.

במושגים שלנו הוא היה גרוע מאד כבר אז, ועדיין, הורים ידעו מה התוכניות לילדים, ומתי מתחילות התוכניות למבוגרים. למותר לציין שמה שרואים כיום ילדים קטנים בחודש, לא ראו מבוגרים אז ב-80 שנות חיים, בכמות ו'איכות'.

גבולות הם יסוד החינוך. גבולות הם יסוד קיום האנושות בכלל והאדם בפרט. גבולות הם הדרך היחידה של האדם לתפקד בחיים בלי ליפול לתהום.

אין מערכת בעולם נטולת גבולות. כשאדם עולה על רכב, הוא מוגבל אוטומטית בשלוש הגבלות; רישיון, רכב תקין, וחוקי תנועה. כשאדם רוצה לבנות בית, ואחר רוצה להקים עסק, הם מחויבים להוציא שלל רישיונות שהגדרתם הברורה היא - גבולות.

בלי גבולות העולם מתפרק.

אנשים בכלל ויהודים בפרט, בחרו מקום מגורים בהתאמה לתפיסתם, תרבותם ומעמדם. כשהם בחרו לגור במקום אחד, בהחלטה הזו הם הודיעו שהם לא רוצים לגור במקום אחר. כלומר, אני רוצה לגור פה, ואני ממש לא רוצה לגור שם.

זה נכון מהבחינה המעמדית והחברתית, ונכון לאין ערוך מהבחינה הרוחנית.

אך היום, בלחיצת כפתור תמימה, אנו וצאצאינו יכולים לראות ואולי גם להתחבר לסקוטים, פורטוריקנים ובדואים, ואולי, גרוע מזאת - לאמריקאים, שבדים וגרמנים, נאים נחמדים ומתורבתים.

מה שבלעם ראה בעין אחת, אנחנו לא רואים בשתיים? הוא הבין שאם אין פתחיהם מצויים זה כנגד זה, הם ראויים לברכת 'מה טובו אוהליך', כי זה אומר שהם הבינו את הנקודה.

ואם בלחיצת כפתור, הופך הבית עם הדלת, החלון והווילון לרשות הרבים? וכשהילדים בתמונה [או בסרט] הדבר מסובך לאין ערוך.

מִתְמוֹדְדִים

עִם נֹעַר מִתְמוֹדֵד

הרב דניאל נשיא

הנער והקפיץ

חינוך בכפייה לעולם לא יועיל

מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, היה נוהג לספר מעשה מופלא זה: מעשה היה במלך שביקר בעיר, בה היה נהר שחצה אותה לשניים. בעיר הזו התגורר אדם זקן מאד, שסיפר למלך שכל חייו לא עבר את הנהר ולא יצא מהעיר. אמר לו המלך: "אני גוזר עליך שלא לצאת עד סוף ימיך מהעיר, והיה אם תצא - אני אהרוג אותך". עוד באותו היום, יצא הזקן מהעיר (מנחת תודה, עמוד רחצ).

מדוע? כיצד התעורר בו פתאום הרצון לחצות את הנהר? התשובה היא פשוטה: 'האיסור'. כשאנו אוסרים ודוחקים, אנו מעוררים את הכוח ההופכי, את כוח ההתנגדות. וזוהי הסיבה הידועה ש"גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה". הכלל הוא, קבע מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, שכאשר אומרים לילד: "אסור!", הוא רוצה 'בדווקא'. כך גם מפורש ברש"י בפרשת בלק: "ראה שהדבר רע בעיני המקום ונתאווה לילך".

בירושלמי (יומא, פו, הד) מובא מעשה ברבי חגי שהיה חלוש מאד בצום יום הכיפורים, והיה בסכנה. רב מנא הלך לבקרו והגיש לו שתייה. לאחר שעה חזר לבקרו, וראה שלא שתה. הסביר לו רבי חגי שמתוך שהתיר לו לשתות, סר ממנו הצמא. והדבר מובן, שכשאסור, הנפש מתאווה יותר.

אמרה עממית אומרת: "אפשר להוביל את הסוס עד לבאר, אבל לא להכריח אותו לשתות". ולעניינו, הלחץ והכפייה בחינוך הם מהרעות הרווחות ביותר, והמסוכנות ביותר.

ישנם הורים שתופסים את נושא החינוך באופן קפדני ולוחץ. הם סבורים שהלחץ יקדם את הנער ברוחניות. הם יאיצו בבן לברך ועם ברכון, הם ידחקו בו לקום לתפילה ולהישאר עד סופה. הם לא יחסכו כל הערה 'בונה' ונזיפה, כדי לנער את הנער מאדישותו. וכך, הם סבורים, הקב"ה מרוצה מהם בהיותם מנחילי מורשה ומשמיעי מוסר אביך...

משל נוקב מביא הגר"א דסלר זצ"ל לנטייה זו בספרו 'מכתב מאליהו', וקובע שהנער הוא כמו קפיץ, וככל שנדחוק בו יותר - הוא יתנגד יותר. לא די שהלחץ לא מועיל, הוא אף מזיק. וכך מובא בספר 'עמודו של עולם' (עמ' תג), תשובת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לשאלת נכדו הרב ליפא ישראלזון - "כיצד לגרום לילד להתפלל כראוי?" וכך השיב פוסק הדור זצ"ל:

"ראשית, בלי לחץ. אל תלחיץ את הילד! בקש ממנו לומר את המינימום הנדרש. מכיון שאם תעמיס עליו יותר מדי הוא עלול לאבד את החשק לתפילה, עד שלבסוף לא ירצה להתפלל כלל!"

רבי גרשון אדלשטיין שליט"א בקונטרס הדרכה בלימוד התורה קובע:

"ידוע שאנשים שהכריחו אותם בילדותם להתפלל או שכפו עליהם ללמוד, עד היום אינם מסוגלים להתפלל וללמוד. לפעמים ההורים צריכים להעיר איזה הערה בתור ידידות אגב אורחא, והדרך להעיר היא בצורה שהילד יבין מה שרוצים ממנו".

נסיים במאמר מאלף מדברי קודשו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, שכה אמר והעיד על עצמו בפני אחד מבניו:

"צריך ללמוד בלי לחץ. ודע לך שאם היו אומרים לי שאני חייב לשבת כעת וללמוד ארבע שעות רצוף בלי להפסיק באמצע, לא הייתי מסוגל ללמוד אפילו דקה אחת. רק כיון שאני יודע שאני יכול להפסיק בכל רגע, אני מסוגל ללמוד אפילו עשר שעות רצוף. צריך ללמוד בלי לחץ".

(מנחת תודה - תורה, מאת נכדו הרב גדליה הוניגסברג שליט"א, עמ' ג)

ישמע חכם ויוסיף לקח...

עֲרָכִים לַחַיִּים

הרב דוד ברוורמן

בישוב הדעת

מדוע איבד ראובן את הבכורה?

על שולחן לימודו של מרן החזון איש זי"ע, טיפס ילדון שובב. הוא רקד ועלז בינות לספרי הקודש, ואל מול עיניו הקדושות של מרן. אביו נכנס בבהלה, רץ אל הילד בזעם, ובצעקות רמות הורידו מן השולחן וכבדו בכמה סטירות (לא) הגונות... מרן החזו"א הביט אל האב ושאל: "מדוע היכית את בנך?!" "אני מחנכו לדרך ארץ ולכבוד התורה!" השיב האב. מרן הרהר ואמר לאב: "מסופקני אם בנך חונך כעת לדרך ארץ... אך נראה שבנך 'חונך' היטב להתפרצות זעם! חינוך לכעס בלתי נשלט"...

מסקנה: חינוך וכעס לא הולכים ביחד.

פרשת 'ויחי' עוסקת בהנצחת דרכו של יעקב אבינו לבניו. טרם עזיבתו את העולם, קורא יעקב אבינו לבניו, ומטווה להם דרך. כל ילד לפי אופיו, ייעודו ותפקידו. פונה הוא אל בכור הבנים, ראובן, ופותח בדברי מוסר ותוכחה קשים: "ראובן בכורי אתה כוחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז. פחז כמים אל תותר כי עלית משכבי אביך אז חיללת יצועי עלה".

מבאר רש"י: "יתר שאת" - ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהונה, לשון נשיאות כפיים. "ויתר עז" - במלכות... ומי גרם לך להפסיד כל אלה? "פחז כמים" - הפחז והבהלה אשר מיהרת להראות כעסך, כמים הללו הממהרים למרוצתם, לכך "אל תותר" - אל תתרבה ליטול כל היתרות הללו שהיו ראויות לך. ומהו הפחז אשר פחזת "כי עלית משכבי אביך אז חללת" - אותו שעלה על יצועי, שם שכינה, שדרכו להיות עולה על יצועי".

שואלים בעלי המחשבה והמוסר, הלא נאמר בחז"ל: "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא - אינו אלא טועה, שנאמר: 'ויהיו בני יעקב שנים עשר', מלמד שכולן שקולים כאחת... אלא - עלבון אמו תבע. אמר: אם אחות אמי הייתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי? עמד ובלבל את מצעה". כלומר, כל מעשיו של ראובן נבעו ממחאה על כבוד אמו, אפילו אם נאמר שהיה כאן במובן מסוים חטא בהתעלמותו מכבוד אביו, אך הלא נאמר על ראובן שהוא "הקים עולה של תשובה" שנים רבות היה שרוי בשקו ובתעניתו ככפרה על חטאו היחיד. מדוע אם כן נענש בעונש כבד כל כך, שהפסיד שלושה כתרים: בכורה, כהונה, ומלכות?!

בראשית עלינו להקדים בדבריו של רבי חיים פרידלנדר בעל ה'שפתי חיים' זצוק"ל: "אין אנו דנים ח"ו על המדרגה של ראובן בבכור יעקב, ואין אנו ראויים ואיננו יכולים לדבר על הפגמים הקטנים של שבטי ק-ה, אבל התורה כתבה בגנות "מידת - פחז כמים" ובסכנותיה הרוחניות כדי ללמדנו את הגדר של חסרון ישוב הדעת, שעל ידה באים לידי בלבול ולעשיית מעשים פזיזים מבלי דעת. ומאידך למדים את גודל מעלת מנוחת הנפש שהיא יסוד ומפתח למילוי התפקידים הנדרשים והמוטלים על האדם".

> "מסופקני אם בנך חונך כעת לדרך ארץ... אך נראה שבנך 'חונך' היטב להתפרצות זעם! חינוך לכעס בלתי נשלט"...

מרן הגראי"ל שטיינמן זי"ע מלמדנו, שהתביעה על ראובן הייתה בכך שעשה פעולה זו בעקבות הכעס, כביאור רש"י "הפחז והבהלה אשר מהרת להראות כעסך". לו היה כועס אך שותק, לא היה ראובן מפסיד, אך פעולה הנעשית מתוך כעס, היא מסוכנת ומובילה לחטאים רבים. כפי הנאמר באיגרת הרמב"ן - "הכעס היא מידה רעה להחטיא בני אדם". אביו הוכיחו על מידת הכעס שגרמה לו לחטוא. ומדוע לא הועילה לראובן התשובה שעשה? מיישב מרן בדברים מבהילים: "יש דברים שמאבדים על ידי חטא ולכך לא תועיל התשובה!"

ו"אם בארזים נפלה השלהבת מה יאמרו אזובי הקיר"?...

מלחמת חרבות ברזל
מוזמנים להאזין ולהתחזק
לקו התוכן של ערכים
הרצאות ותוכן ממיטב המרצים
טיפ יומי
פרשת השבוע
מידע עדכני על פעילות ערכים ועוד תכנים מרתקים
02-50-90-000

עֲרָכִים לַבַּיִת הַיְּהוּדִי

הרב מיכאל לסרי

לאן מועדות פניכם?

תקשורת נכונה בבית

בית המקדש היה בנוי משלושה חלקים: אולם, היכל, וקודש הקודשים; המקום הקדוש ביותר בו שכן ארון הברית, ובתוכו לוחות הברית. על הארון הונחה כפורת ובה שני כרובים בדמות איש ואשה שכנפיהם פרושות.

בסדר עמידת הכרובים מצאנו שני כתובים סותרים. באחד נאמר: "פניהם איש אל אחיו" ובשני נאמר: "פניהם אל הבית". ועל כך אמרו חז"ל, שכאשר שרתה אהבה בין ישראל לאביהם שבשמיים, היו הכרובים "איש אל אחיו", וכאשר לא היו עושים רצונו של מקום, "היו פניהם אל הבית", ולא התבוננו זה בזה. בכך רמזו חז"ל על שני סוגי התקשרויות בבית: "פניהם אל הבית" ו"פניהם איש אל אחיו".

כאשר פני האיש והאשה אל הבית, הם שקועים בענייני הבית החיצוניים - עבודה, סידורים וכו', ואין להם זמן לשאת פניהם "איש אל אחיו". זהו מצב שלילי המכונה "אין עושים רצונו של מקום".

לעומת זאת, כאשר "פניהם איש אל אחיו", והם עוסקים בחיזוק הקשר הפנימי, כאשר הפנים מופנות פנימה, ושניהם מחפשים את הזמן המשותף - אוכלים יחד וכד', גם במחשבה - נקרא מצב זה בפי חז"ל "עושים רצונו של מקום".

גם הבעל וגם האישה בבית היהודי צריכים לנהוג בכל ענייני היום יום כאחד מתוך שניים. יש הרבה החלטות שצריך לדון עם השני, כיון שאתה לא לבד. כשאתה מתנהג כחצי מהשלם, אתה תמיד חושב על הצד השני. זהו מצב של 'פניהם איש אל אחיו'. מצב בו כל אחד חושב על השני, ולוקח אותו בחשבון. אבל כשכל אחד מתנהג כאילו הוא חי לעצמו, מצב זה הוא פניהם אל הבית.

עוד עניין שנלמד מהפסוק "פניהם איש אל אחיו", הוא הדרכה כיצד ננהג כשהצד השני נוהג לשנות מהאמת.

אדם משקר מכמה סיבות. או שהוא חושש שאם יאמר את האמת יפגע הדבר בתדמיתו, או שהאמת אינה תופסת מקום של כבוד בסולם הערכים שלו, או שהוא לוקה בחוסר בטחון עצמי והוא חושש מביקורת, ואולי הוא מבקש להרשים.

כיצד עלינו לנהוג כאשר אנו מגלים סילוף מהאמת בדברי בן הזוג? בדרך של "פניהם איש אל אחיו" - לראות את הפנימיות שבשני. ננסה להבין מה גרם לו לנהוג כך, ונחזק את פנימיותו בנקודה הזו. במקום להטיח בו שהוא משקר, עדיף שנחזק את בטחונו העצמי. במקום להאשים אותו בעיוות ערכי, נחזק בו את הדימוי הערכי, נרומם אותו ונשבחו. רק כך נוכל למנוע את הישנות השקר. אם נחזק את הפנימיות של בן הזוג, יתכן מאוד שנצליח לסייע לו לדבוק רק באמת.

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

הניצוץ היהודי

ארון העדות

ביקור בבית הכנסת החרב של מוצב פגה, הזכיר לנועם ע' את סוד קיומו הנצחי של העם היהודי

יומיים לאחר שמחת תורה, כאשר נועם ע' הגיע למוצב פגה, עמדת צה"ל הסמוכה לקיבוץ בארי, עדיין ניכרו במקום סימני הכאוס והחורבן, שהעידו על הקרב הקשה שהתנהל בו.

ביום פרוץ המלחמה הסתערו כמאה מחבלים על המוצב הצבאי, רצחו, פצעו, שרפו ובזזו מכל הבא לידם. הלוחמים המעטים ששהו במקום, לוחמי גולני מגדוד 13 נלחמו בהם בחירוף נפש אמיתי, ורבים מהם נרצחו במקום. כל חדר במוצב סיפר סיפור בפני עצמו. ריח שרוף עמד בחלל האוויר. החדרים היו מחוררים בקליעים, ומפויחים מפגיעת טילי כתף.

כשהוא המום ומזועזע, הובילו אותו רגליו של נועם בין ההריסות, לעבר בית הכנסת של המוצב. "המקום היה נראה כמו התיאורים של בתי הכנסת היהודיים בגולה, אחרי שעברו פוגרום", הוא מספר, והטלטלה הקשה עוד ניכרת בקולו.

ספרי הקודש היו נקובים בכדורים. המדפים היו מנופצים. הוא רכן לארץ, והרים סידור שכריכתו נדבקה בחומר שהוא העדיף לא לחשוב על זהותו. בתוך זירת ההרס, היה רק דבר אחד שנותר יציב, עומד איתן על משמרתו: ארון הקודש, ובו ספר התורה. "דמעות הופיעו בעיני", הוא משחזר. "ניגשתי אל הפרוכת, ופשוט עמדתי ליד הארון רגעים ארוכים, מנסה לשאוב עידוד ונחמה מהתורה הקדושה".

נועם גדל בבית שאן, במשפחה שומרת תורה ומצוות. הוא למד במוסדות 'מגדל אור' של הרב גרוסמן, ובשלב מסוים עבר לחינוך הממלכתי דתי. במהלך שירותו הצבאי הוא שימש כחובש קרבי בגדוד הנח"ל. עד הצבא ובמהלכו, נועם הקפיד מאוד על שמירת השבת, אף שהדבר היה כרוך לעיתים באתגרים לא קלים. אך דווקא בתקופה מאוחרת יותר, במהלך מסעות טיול ונדודים שערך ברחבי תבל, ממזרח ארצות הברית ועד דרום אמריקה, הוא למרבה הצער התנתק מהעולם הדתי, והתרחק משמירת מצוות.

לאחר כשנה של טיול ושיטוט בקצוות הנידחים של העולם, חזר נועם ארצה והשתקע בירושלים, שם נרשם לקורס מורי דרך. לא חלף זמן ארוך מהגעתו אל עיר הקודש, ודבר מה החל להתחולל בנפשו. נראה היה כי משהו באווירת הקדושה של העיר השפיע עליו, והוא החל לחפש אחר הלחלוחית הרוחנית בחייו. ואז, התרחש רגע של השגחה פרטית גלויה. נועם פגש 'במקרה', מקרה כזה שיכלה לסובב רק ההשגחה העליונה. הוא פגש את בנו של מרצה 'ערכים', הרב דוד ברוורמן, שהציע לו להציג את תהיותיו הרוחניות בפני אביו. לאחר שיחת אמונה מעמיקה וארוכה

"מול כל הזוועה שהקיפה אותנו, חשתי צורך יהודי אינסטינקטיבי להסתופף בבית המקדש מעט הזה, ממש כמו שהיו עושים אבות-אבותי"

שערך נועם עם הרב ברוורמן, המליץ לו הלה לעמוד בקשר עם הרב דרור הראל, מרבני ערכים הפועלים באזור ירושלים. בין השניים נוצר חיבור מיידי מהרגע הראשון.

"אנחנו לומדים בחברותא דרך הזום, ואני יכול להפנות אליו כל שאלה" מספר נועם. "הוא העמיק לי את התפיסה התורנית בהרבה תחומים, וגרם לי לבסס את שמירת המצוות על יסודות יציבים. רק לאחרונה קיבלתי ממנו ספר שמירת הלשון, נושא שהוא חשוב לי מאוד, ואנחנו לומדים ממנו בקביעות".

הרב הראל, האחראי מטעם ערכים על פעילות המשך באזור ירושלים, מספר כי מהפיכת הזום אכן הרחיבה מאוד את מעגל המתחזקים שרבני ערכים נמצאים איתם בקשר.

"טיפול המשך הוא המרכיב הקריטי בהתחזקות של האדם לפני ואחרי הסמינר", הוא אומר. "בעבר נדרשנו למורכבות רבה כדי שהפעילים יצליחו להגיע באופן סדיר לבוגרי הסמינרים הנמצאים במקומות שונים. מאז הקורונה, גילינו שהזום יכול לשמש כחלופה מצוינת ללימוד פרונטלי. ואכן, בתקופה האחרונה נערכו ב'ערכים' ללמידת זום עם בוגרים ומתחזקים, דבר שמאפשר גמישות מקסימלית מבחינת מקום וזמן. היכולת של כל פעיל ערכים לטפל במספר גדול יותר של אנשים השתפרה מאוד".

עם פרוץ המלחמה קיבל גם נועם 'צו שמונה', והוא מיהר להתייצב יחד עם גדוד המילואים שלו בגבול רצועת עזה. בתחילה הציבו אותם בכפר עזה, ובהמשך הם נשלחו לקיבוץ בארי, להחליף את לוחמי היחידות המיוחדות שכבשו את השטח מידי המחבלים, והתמקמו בשטחי הישוב כדי למנוע חדירת מחבלים נוספים. במהלך שהותו במוצב פגה, הוא נחשף למראה בית הכנסת החרב. "המראה הנורא הזה לא יוצא לי מהראש", הוא מתאר. "מול כל הזוועה שהקיפה אותנו, חשתי צורך יהודי אינסטינקטיבי להסתופף בבית המקדש מעט הזה, ממש כמו שהיו עושים אבות-אבותי".

בהמשך הוקפץ הגדוד שלו לאבטח את קיבוץ עלומים, הישוב הדתי שחברי כיתת הכוננות שלו הצליחו בסייעתא דשמיא להדוף את התקפות המחבלים. שבועות אחדים לאחר מכן, חזר נועם לבקר את בית הכנסת במוצב פגה, וגילה כי המקום השתנה ללא היכר. הניגוד העז בין בית הכנסת החרב לבין בית המקדש מעט ההומה מפה לפה, ריגש אותו מאוד, וגרם לו להעלות את תחושותיו הסוערות על הכתב.

"בית הכנסת היה חדש ונקי", הוא כתב. "כשהגעתי בדיוק התפללו בו קבוצת מילואימניקים, כל אחד מהם עולם ומלואו, כולם עומדים ומעוררים אותו לתחייה. אותו ארון הקודש שראה את הכול עדיין עמד באותו מקום כמו סלע יציב, כמו צוק איתן. המחזה הזה עורר בי צמרמורת. הוא נותן לך את התחושה שלא משנה כמה ינסו לכלות אותנו, אנחנו נמשיך בכוח התורה לעמוד ולהאמין ולהתגבר על הכול. כמו שנאמר על בני ישראל בגלות מצרים: 'כאשר יענו אותו - כן ירבה וכן יפרוץ".

בעקבות המאורעות האחרונים התקרבו עוד רבים רבים מהבנים הרחוקים לאביהם שבשמיים. יתכן ונועדו כל המאורעות הללו רק לקרבנו לבורא, לזכך ולהכין אותנו לקראת בואו של אליהו הנביא, שיגיע בעזרת ה' בקרוב להודיענו על יום ה' הגדול והנורא, ועל הגאולה הקרבה לבוא. ולוואי ונזכה כולנו לראות בקרוב את התגשמות נבואת אחרית הימים, ולזכות לגאולה השלמה במהרה בימינו.

זכות וגם זכאות
1-800-35-35-26
בתי כנסת
בעמדות
נדרים פלוס
בנק פאג"י
בנק 52 סניף 183
חשבון 699918
באתר
ערכים
תרמו עכשיו וקבלו סופ"ש זוגי במגוון מלונות*

עֲרָכִים מֵאַחוֹרֵי הַקְּלָעִים

ר' יעקב בן ישי

בסיס צאלים הוא לא אזור הפעילות הרגיל של ר' יעקב בן ישי, פעיל ערכים בשכונות גילה והר חומה בירושלים. אבל מאז פרוץ המלחמה הוא נוסע כל שבוע יחד עם קבוצת פעילים אל הבסיס הדרומי כדי לחזק את החיילים הנמצאים בו.

"אנחנו מגיעים עם כמות גדולה של מזון לגוף ולנשמה", הוא מספר. "כמו אברהם אבינו: תחילה דואגים להכנסת אורחים כיד המלך, ובהמשך מחברים את החיילים למלך מלכי המלכים".

חוברות הלימוד וההדרכה שהם מחלקים מתקבלים באהדה מרובה. "המלחמה מטלטלת משהו עמוק בנפש. אנשים לא מסתפקים בשגרה הרגילה, ומחפשים נקודת עוגן רוחנית. יש צימאון לדברים שבקדושה - אם זה לבישת ציצית והנחת תפילין, ואם זה תפילה ואמירת פרקי תהילים".

לר' בן ישי חשוב להימצא במקום הזה גם כדי לתמוך ולהעניק חיזוק יהודי ללוחמים, וגם כדי לטמון את הזרעים, שינבטו בימים שעוד יבואו.

"יש כל מיני קבוצות שמגיעות לעשות מצב רוח לחיילים עם מוסיקה וכו', אבל אנחנו חושבים שחשוב לא פחות לתת בסיס רוחני מוצק לחייל, שיבין שהקב"ה מלווה אותו גם בתוך הקרב, וקשור איתו בכל הזמנים. השיחות האישיות שאנחנו מקיימים איתם יניבו פירות בעז"ה אחרי המלחמה, כאשר הם יבואו לסמינרים ולמדרשות בשביל להתחזק".

אבל מסתבר שהדוגמא האישית שר' בן ישי וחבריו נותנים, משפיעה גם בכיוונים בלתי צפויים.

להשפיע על כל יהודי

ר' יעקב בן ישי מספר על הפעילות בבסיס צאלים ועל השיעור השבועי אותו מגיש אברך תלמיד חכם שהוא עצמו רשם לסמינר...

ר' יעקב בן ישי
רכז ערכים במחלקת משפחות באזור ירושלים

"בפעם האחרונה שהיינו שם ניגש אלינו יהודי חילוני מבוגר, פעיל בקבוצת מסוימת שלא אוהדת דתיים, בלשון המעטה, וגם היא מעניקה סיוע לחיילים. הוא אמר לנו - 'תקשיב, אני כבר כמה פעמים ראיתי אתכם כאן, ובכל פעם אני עומד ומתבונן בכם מן הצד. עד לפני חודש שנאתי אתכם. לא הכרתי אתכם, ולכן האמנתי לכל הדעות הקדומות שהתקשורת מפיצה עליכם. עכשיו, כשאני רואה אתכם מקרוב, את המידות הטובות שלכם ואת מסירות הנפש, אני לא יכול שלא להתפעל. זה מוזר לי לומר זאת, אבל אני פשוט אוהב אתכם!'"

"חברי הקבוצה הזאת התחברו אלינו בצורה לא רגילה, לכל האברכים שבאו איתנו", ממשיך ומספר ר' בן ישי, "מי יודע - בסופו של דבר יתכן שאת הסמינר הבא עוד נמלא עם פעילי תנועות נגד דתיים..."

ר' בן ישי זוקף את הקשר האישי שהוא מצליח לטפח עם מתחזקים גם לרקע האישי שלו. "בכל דבר צריך סייעתא דשמיא, כמובן, אבל אני חושב שלא סתם הקב"ה גלגל אותי כך שבעצמי הגעתי לחיי תורה בעקבות סמינר ערכים בגיל בוגר. כך יש לי שפה משותפת עם אנשים רחוקים".

כבר עשרים שנה שהוא פעיל במחלקה הכללית של ערכים, במהלכן רשם אנשים רבים לסמינרים, ברוך ה'. מבין אותם משתתפים היה בחור רווק, שבעקבות הסמינר התחזק מאוד ונעשה לאברך בן תורה. היום הוא תלמיד חכם גדול, שבכל שבוע מוסר אצלו בבית שיעור בהלכה ואגדה לפני ההרצאה הקבועה של מרצי ערכים.

במרוצת השנים, בית משפחת בן ישי בגילה הפך לכתובת קבועה של זיכוי הרבים. מלבד השיעור השבועי, דואג ר' בן ישי להביא לשכונה כל כמה שבתות רבנים ידועים ומרצים חשובים המעוררים את הלבבות, ומושכים אותם לתורה. הוא עצמו נמצא בקשר עם עשרות רבות של משפחות - הן כאלה המתלבטים האם לצאת לסמינר, והן בוגרים שכבר השתתפו בו.

"לראשונים אני אומר שאין להם ממה לחשוש", הוא מחייך. "אני מגלה להם שאני בעצמי בוגר סמינר, והסמינר עשה רק טוב לי ולבני משפחתי. לאחרונים, אני והאברכים הנוספים, פעילי ערכים, מעניקים ליווי צמוד בצעדיהם הראשונים בעולם היהדות. מי כמוני יודע שקריטי וחשוב שהשלב הזה יעשה בהדרכה הנכונה. אנשים רבים מתלהבים מהרצאות ושיעורים, אבל בלי טיפול המשך ההתלהבות דועכת מול קשיי המציאות, והם גולשים חזרה לשגרה המוכרת להם. סוד ההצלחה של ערכים הוא הסיוע לבוגרי הסמינרים לצלוח את קשיי ההתחלה ולהתמקם בצורה בריאה במסלול של התחזקות ושמירת מצוות".

שו"ת עם עֲרָכִים

הרב דוד יחזקאל סגל

טעמי המצוות

שאלה:
מדוע טעמי המצוות לא התפרשו בפסוקים?

תשובה:

"אתה יודע מה הבעיה בתורה? למה הרבה אנשים לא שומרים את התורה?" אמר לי פעם יהודי שפגשתי.

חשבתי שאולי יש לו באמת סוד, איך לשכנע את כולם לשמור תורה ומצוות. הקשבתי לו. "אתה יודע מה הבעיה?" הוא המשיך, "כי לא מבינים את התורה. אתה אומר לי, להניח תפילין אבל בתורה לא כתוב למה? מה הסיבה? אתה אומר לאכול כשר אבל לא כתוב למה. אם היו מבינים את כל המצוות... אם היה טעם למצוות בתורה... היו שומרים אותה. תבין..." הוא אומר לי, "מה שאנשים מבינים - הם מוכנים לשמור. אנשים לא מוכנים לעשות משהו שהם לא מבינים".

האמת, שזו תאוריה יפה, רק שיש בעיה קטנה עם התאוריה הזו. שתי מצוות נכתבו בתורה, שמפורש בתורה גם מהי הסיבה למצווה. "לא ירבה נשים, ולא יסור לבבו" (דברים, יז) מצווה למלך שלא ירבה נשים כדי שלא יחטיאו אותו. ו"לא ירבה לו סוסים, ולא ישיב את העם מצרימה" (דברים, יד) לכאורה, באמת אמור לשכנע כשיודעים את הסיבה, אבל דווקא בשתי המצוות הללו, זה לא עבד.

אמר ר' יצחק במסכת סנהדרין (כא) "מפני מה לא נתגלו טעמי התורה? שהרי שני מקראות, נתגלה טעמם ונכשל בהם גדול העולם. שלמה המלך אמר 'אני ארבה לי נשים ולא אסור'. אלא שבסוף ימיו כתוב 'ויהי לעת זקנת שלמה, נשיו הטו את לבבו'. 'אני ארבה לי סוסים, ולא אשוב מצרימה' אבל בפסוק כתוב, 'ותצא המרכבה ממצרים'" (מלכים א,ו).

כשמסבירים את הציווי, הוא אולי נשמע משכנע, אבל כשמסבירים, אתה גם נותן פתח לוויכוח. "אתה אומר שלאכול לא כשר זה לא בריא... טוב, אז אני אוכל קצת. אתה אומר שהציצית מזכירה לי את הבורא, אז אני אשים לי פתק בכיס או שרשרת של חי, שתזכיר לי את הקב"ה".

כשהתורה לא מסבירה את טעמי המצוות היא מתכוונת שתעשה את המצוות - ככה. כי ככה ה' ציווה, כי זו האמת. כשאתה מתחיל לחשוב למה, אתה נכנס לחשבונות, שאולי יפטרו אותך מקיום המצוות.

דווקא כשלא מבינים. דווקא כשלא עושים חשבונות, דווקא כשלא חושבים מה הסיבה, דווקא כשאתה סומך על בורא העולם, שהוא יודע מה אתה צריך לעשות, בלי לשאול למה, דווקא אז, אתה עושה את מה שצריך.

לשליחת שאלות למערכת: alon@arachim.org

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

בסיעתא דשמיא

בשם ה' נעשה ונצליח

לק"י

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:26
יציאת השבת: 17:17
רבינו תם: 17:48

ע"פ אופק תל אביב
יח' בטבת התשפ"ד

טוב לחסות בה'

873

סימן הקץ

ויחי התשפ"ד

יעקב אבינו אוסף את בניו, השבטים הקדושים ברגעים האחרונים של חייו ורוצה לגלות להם את הקץ. את הזמן המדויק של הגאולה האחרונה, עת ביאת המשיח: האם זה יהיה בעיצומה של מלחמת 'חרבות ברזל' בשנת התשפ"ד, האם בניסן הקרוב יתגלה המשיח.

"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר: הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים" (פרק מט', א')– אמר ר' שמעון בן לקיש: באותו רגע שרצה לגלות להם את המועד, נסתלקה ממנו השכינה.

מדוע הסתיר ממנו ה' את הזמן המדויק? מסביר בעל 'העקידה' (המקובל ר' יצחק עראמה זצ"ל): **"על כן סתם וחתם ה' הקץ האחרון, כדי שבכל דור ודור יבקשו את פני ה' ואת דוד מלכם ויהיו מחכים קץ ישועתו תמיד".**

אם ידעו ישראל שיש עוד מאות ואלפי שנים עד התאריך, לא יואילו לבקשו ולדורשו, והרי אין ישראל נגאלים אלא בכח הזעקה והתפילה כפי שהיה במצרים. ועוד, בכדי לא לייאש את האנשים שלא יהיו בדור של הגואל. על כן, אמרו חז"ל (סנהדרין צז): "אמר רבי שמואל בר נחמני: תיפח רוחם של מחשבי קיצים", וכל אדם שיאמר לך תאריך לביאת הגואל, אל תאמין לו, שהדבר יכול לגרום לקלקול וייאוש של העם.

אומנם, גילה יעקב גילויים מיוחדים על ביאת המשיח בתוך הברכות שטמן אצל האחים, וכך כותב רבנו ה'אור החיים' הק' על הברכה של יעקב ליהודה: "כיבס ביין לבושו, ובדם ענבים סותה": **"כי גלות רביעית שבו יתגלה הגואל העצום, צריך שתהיה ביד ישראל מצוות עסק התורה, וזולת זה יתעכב מבוא.** ולזה רמז באומרם 'כיבס ביין לבושו'– פירוש, כי כוחו של המלך המצופה, הוא בחינת עסק התורה, שיתעסקו ישראל ביינה של תורה". ממשיך ה'אור החיים' וכותב דבר מבהיל: **"כי אם יגיע זמן הגאולה, ולא יימצא יין, פירוש שאין בנו תורה–תהיה הגאולה באמצעות עול ותוקף הגלות, אשר יצרו (יציקו) האומות לישראל".** שעה של שיעור, דף היומי ולימוד הלכה או מלחמות ח"ו.

וכך כותב רבנו 'אור החיים' ברוח קודשו בפרשת תצוה: **"הגאולה הרביעית תלויה בזכות משה רבנו, ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה".** אומנם יעקב אבינו לא גילה את זמן הקץ, אך גילה הוא בפסוקים של יהודה את סיבת עיכוב הגלות – התורה הקדושה תגאל אותנו מאויבינו, ואם חלילה לא יתעסקו ביין של תורה, יצטרכו חלילה לסבול מייסורי הגויים ימ"ש במלחמות וצרות ל"ע.

את התיעוד המצמרר הבא, סיפרה אשת לוחם קרבי הנמצא במעמקי עזה: "אני זוכרת את זה כמו עכשיו, זה לא מרפה ממני אפילו לא לרגע. הרגע הזה בו הוא התקשר אליי כולו מתנשף ואמר לי: "רבקה, תודי להשם, קיבלת אותי מחדש! לכי תאספי את כל הילדים ופשוט תרקדי איתם, אבא חי, אבא חי, תודה לה'!". היתי המומה, לא דיברנו ולא שמענו ממנו קרוב לחודש, והנה הטלפון הזה, הוא כולו רועד. "מה קרה שלומי? ספר לי!", שאלתי אותו. "היינו במארב, כל הפלוגה שלי. התכוננו לפרוץ לאחד המעוזים החזקים של החמאס, אני לא יכול לומר איפה זה בדיוק (אני כבר רגילה לזה, הוא כמעט אף פעם לא מספר לי מאיפה הוא חזר, כיוון שהוא ביחידה מסווגת מאד). שכבנו שם קרוב ל–13 שעות ברצף צפופים מתחת לצמחייה, ואז...

– המשך בעמוד 3 –

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל ויציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זשב"ק: שולמית בת אירים. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת–חן בת גילה רוחמה. בנים זכרים: הדר בת נחמה.

לעילוי–נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין בן מרים וצ"ל. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'י. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרחה בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. סוזן שושנה בת חביבה. אסתר בת מזל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מזל.

העלון מוקדש לע"נ
תופחה בן סמרה
למשפחת גזלה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לעילוי נשמת האשה היקרה
קלרה חתון בת סלחה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש להצלחת
ינון בן רחל

העלון מוקדש לע"נ
ולרי בן אירנה
ת.נ.צ.ב.ה

האם מותר לכבות שריפה בשבת?

שריפה שפרצה בבית בשבת ח"ו – אם יש חשש לסכנת נפשות, כגון שיש בבית ילדים קטנים או זקנים תשושים – מותר לכבות בעצמו את האש, וכן מותר להתקשר ל'מכבי אש', אע"פ שעושה בכך חילול שבת, מפני שאין דבר העומד בפני פיקוח נפש.

אומנם, אם אין בשריפה זו חשש של פיקוח נפש, כגון שאין אנשים בבית – אסור לכבות את האש ישירות בידיו, אף אם השריפה יכולה לגרום לו הפסד ממון, **אלא שיכול לכבות את האש ע"י 'גרמא'**, כלומר, בצורה עקיפה ולא ישירה, כגון: שיניח שקיות ודליי מים לפני האש, שכאשר תגיע האש לשקיות והדלי הם יכבוה.

אומנם, אין לומר לגוי בשבת שיבוא לכבות את האש, מפני שכיוון שאדם בהול להציל את ממונו, יבוא הוא לכבות בעצמו ואסור, אך מותר לומר לגוי בצורה עקיפה: "כל המכבה את השריפה, אינו מפסיד", (כלומר, שיקבל על כך שכר אחר השבת). ורק כשהשריפה עומדת לשרוף ספרי קודש מותר לומר לגוי בפירוש שיכבה, מפני ביזיון כתבי הקודש.

ולהלכה למעשה: פסק מרן הרב עובדיה זצ"ל כי בימינו שרגילים להניח מיכלי גז סמוך לבתי המגורים, ואם תתרחש דליקה ח"ו, יכולה היא להתפשט ולהגיע לבלוני הגז שיתפוצצו ויסכנו חיי אדם, **על כן מותר לקרוא מיד למכבי אש, מפני שיש בכך פיקוח נפש וסכנת חיי אדם.**

מובא במדרש הגדול: "אמר הקב"ה: אל תגרמו להדלקת אש במושבותכם, שאם אין אתם משמרים את השבת כראוי, אני מדליק בכם את האש". ובגמרא בשבת (קי"ט, ע"ב): "אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת". ויהי רצון שלא נשמע צער בגבולנו!

תחליף לתעניות וצומות

1) **כותב רבנו הרמח"ל:** ישנם אנשים המכפרים על עוונותיהם בצומות ומקוואות קרים, **"אם תכבוש כעסך הלא טוב מ–1,000 תעניות!".**

2) **כותב ה'טהרת קודש':** "המקפיד לענות 'אמן יהא שמיה רבא' כדת וכהלכה: **"בטוח אני בשמו הגדול והנורא**

תעניות שובבי"ם

בלי ספק, שיהא לו תיקון נפש גמור יותר מכמה אלפי תעניות".

3) **אומר ה'מדרש תנחומא':** "העמל וטורח להכנת הבית והמאכלים לכבוד שבת קודש – **חשוב הדבר ועדיף יותר מ– 1,000 תעניות!".**

4) **כותב הגאון מווילנא באגרתו:** "אדם החוסם את פיו מדיבורי לשון הרע על הזולת, הקב"ה מכפר לו על כל עוונותיו, **"וזהו יותר מכל התעניתים והסיגופים"!.**

5. **כותב רבי צדוק הכהן מלובלין:** האוכל מסעודת פדיון הבן, שווה במעלתו ל–פד' (84) תעניות".

שינוי תפיסה בחיים
הרב אוהד זיאדני שליט"א
מנהיג הדעה - 053-3100904

הממ"ד האנושי

עובר אורח תמים הלך ברחובה של עיר בשעת בוקר רגועה, לפתע, אירע דבר ששיבש לו את החיים וגרם לו למנוסה ובהלה. אזעקה מחרידה נשמעה ברחובות העיר, ואותו אדם שהיה עד עכשיו שליו ורוגע, נס במהירות עצומה אל הממ"ד הקרוב. הוא ידע את ציווי התורה 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' ועשה הכל בשביל להגיע למקום מבטחים. הוא נכנס לממ"ד סמוך, התיישב על כסא וניסה להירגע, בעודו מודה לה' שהצילו מכל פגע ונזק.

רבותיי, כל אדם קם בבוקר ומייחל שיזכה ליום מוצלח, שליו ורגוע. אלא, שלעיתים מזמנים לנו החיים 'רעידות אדמה קטנות', ניסיונות וטלטלות: האחד הגיע לעבודה ולפתע זרקו לו מילה קשה לעיני כולם. הילד ספג מטר של ביזיונות בהפסקה. השלישי לא הצליח בעסקה שהשקיע, והינו מרגיש צער, קושי ובלבול. לכולנו יש קשיים ומצבים שמערערים את השלווה והשמחה בחיינו. באותו רגע, בדיוק כמו באזעקות, מחפש האדם להגיע לממ"ד – אל המקום המוגן שיתן לו מקום להירגע, להתאושש ולאגור כוחות בשביל להמשיך בחייו בצורה תקינה.

הממ"ד המוגן, המרגיע והטוב אמור להיות רק במקום אחד – הבית שלנו. הבעל, האשה והילדים אמורים להרגיש שהבית הוא המקום הכי מוגן, הכי מכיל, הכי מעודד שכיף להיות בו, וכי גם כשבחוץ עוברים עלינו סערות וניסיונות – הבית הוא המקום הטוב ביותר בו ישנה אווירה טובה ושמחה, מעודדת ומרגישה.

האמא מעודדת את ילדיה שגם אם נכשלו וגם אם פגעו בהם, אין מה להישבר ולהתייחס, ומרעיפה עליהם מילים טובות. האבא מגיע לתת חיבוק וחיזוק חזק לנפש. כשהאשה עוברת מהמורות, היא מגיעה לממ"ד – הבית, בה יש לה את בעלה והילדים שמכניסים לה שמחה ואושר בבית.

אלא, שאם יש בית שאין בו את ההרגשה הנעימה והטובה – האדם נמצא בסכנה של הטילים הנפשיים שבחוץ היכולים למוטט את נפשו.

בית שבו אין מילים טובות, אין מחמאות, ישנן רק הערות, כעסים ותלונות – הרי שזה המקום הכי לא מוגן, וממילא הילד או בן המשפחה ינסה לברוח ממנו ולחפש בורות נשברים שימלאו לו זאת.

אמת, לא כולנו מושלמים, אך עלינו לדאוג לבית שלנו, למשפחה שלנו – שיהיה לכל אחד את הכח לעבור את תלאות החיים בשמחה, באמונה שהכל מה' לטובה.

מסופר על ילד שהתחצף בבית הספר ונשלח מוקדם לביתו. הוא הגיע לבית במבוכה וסיפר לאמו כי נשלח מבית הספר. האמא החכמה, ידעה שבהמשך היא תסביר לו כי התנהג לא יפה, ולכן פתחה תחילה: "איזה כיף לי שאתה בבית יותר זמן בוא נאכל משהו. ורק אח"כ דיברה איתו על מעשיו.

דף הגאולה

– המשך מעמוד 1 –

שכבנו שם קרוב ל–13 שעות ברצף צפופים מתחת לצמחייה, ואז לפתע, מאמצע שום מקום, נפתחה עלינו אש תופת מכמה כיוונים במקביל. כנראה שהמחבלים זיהו אותנו מרחוק, אלא שהם היו כמה קבוצות גדולות, ואנו אומנם לוחמים מיומנים, אך היינו פלוגה קטנה מאד לעומתם. אש חיה, כדורים ומטענים נשלחו לעברנו בכמויות עצומות, והרגשתי שזהו זה, זה הסוף.

שכבתי בתוך הצמחיה והתחלתי לחשוב על כך שאתגעגע אלייך ואל הילדים היקרים שיגדלנו כל השנים. העברתי את כל החיים שלי במחשבה כמה זכיתי בכל השנים הללו, בעוד אני שומע את היריות מתקרבות יותר ויותר.

ואז, באופן פתאומי, זעקתי מתוך ליבי: "רבונו של עולם, אני – הבן שלך, מבטיח לך מתוך התופת בעזה, כי אני מתחיל מהיום ללמוד דף היומי. לקבוע עיתים לתורה. הפעם אני מבטיח לך אבא שזה יהיה ללא עיכובים, אין יותר דחיות של הלימוד, מהיום כל יום אני יושב ולומד גמרא!.

הקדוש ברוך הוא אתה שומע? אני מבטיח!, רק תציל אותי מכאן ותחזיר אותי לחיים!".

זעקתי זאת מכל הלב, עד שממש הרגשתי כי בורא עולם שומע אותי. הדבר גרם לי לקבל כוחות וביקשתי עזרה מחיל האוויר.

ואז, תוך שניות, אני נותן פקודה לפלוגה: "קדימה חבר'ה, מסתערים עליהם!!". אכן, אנחנו קצת, והם כמה קבוצות, אבל את מי זה מעניין, זה התפקיד שלנו כלוחמים!.

קפצנו מהמסתור בקור רוח, בשליטה והתחלנו להשיב להם אש חיה. זהו. אנחנו כבר לא מוסתרים, אלא עומדים מולם פנים מול פנים, כנגד כמה חזיתות.

עשרות כדורים שרקו סביבנו, **אבל רבקה תקשיבי טוב, אני מרגיש כאילו מהשמיים יש לי את השכפין הכי טוב שיש – מסביבי כרוך עוד דף גמרא, ועוד דף גמרא שקיבלתי ללמוד, אני משוריין לגמרי ואי אפשר לפגוע בי!.**

ואז זה מגיע, בחסד ה' חיל האוויר עשה עבודה כזאת טובה, עם מעטפת קטלנית ומדוייקת, הוא פשוט מוריד חוליה אחרי חולי. הם נפלו כמו בובות חרסינה אחד אחרי השני.

היו שם עוצמות אש כל כך אדירות, הכל

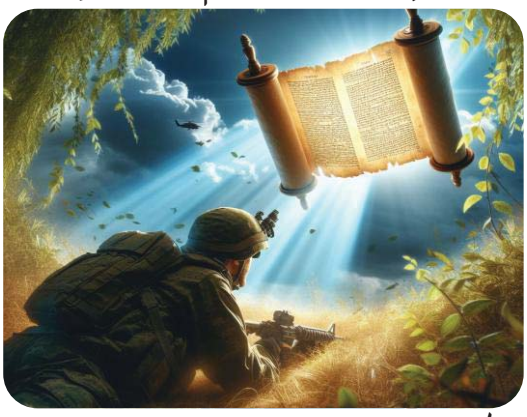

עלה שם באש, כך שתוך דקות היינו ביתרון ענק, פרצנו את חומת ההגנה שלהם, והסתערנו קדימה. בלי שריטה אחת! הנס הגדול של החיים שלי!".

אני שומעת את זה, כולי רועדת, ואומרת לו בדמעות: "שלומי היקר, אני כל כך גאה בך, אתה לא יודע כמה. גם על זה שקמת והסתערת, כמה קור רוח יש לך, **אבל בעיקר שברגע האמת לא שכחת את בורא עולם, הסתכלת על האמת בעיניים ואמרת: 'אני מחליט ללמוד את הדף היומי'. שלומי אתה ענק!".**

"הכל בזכותך, בזכות הרצון והעידוד שלך תמיד", אמר, "ואני חייב לנתק, יש לנו כאן עוד משימה חשובה!".

סיימתי את השיחה בדמעות חמות. הודתי לה' שהציל את בעלי והחזיר לנו אותו בחיים, אך יותר מכל התרגשתי והודתי לה' על הקבלה שקיבל על עצמו. אני יודעת כמה קשה לשלומי להתמיד בגמרא, זה לא באשמתו, הוא מבין מצוין, הוא ירא שמים, הוא אלוף, אבל עם כל מעמסת החיים: בית, עבודה וילדים, בסוף קשה להתמיד. הוא יודע כמה דמעות שפכתי כדי שהוא יצליח להתמיד, כמה התפללתי לה' שימלא את משאלות ליבי לטובה וייתן לו את אהבת התורה. כל תפילה התחננתי לה' מקירות ליבי שישפוך עליו אור של תורה, וואו כמה התפללתי, כמה תהילים אמרתי, והנה עכשיו זה הגיע. החלטתי להפתיע אותו ורכשתי לו דף היומי בצורת לימוד מיוחדת עם הספקים והסברים לעזר.

לאחר כמה ימים, הוא חזר לבית להתרעננות. לאחר חודשיים שלא היה בבית הוא חזר ואנחנו היינו מאושרים עד הגג. מיד כשהוא נכנס, עמדתי עם כל הילדים בשורה והענקנו לו במתנה את הלימוד של הדף היומי בצורה המיוחדת שרכשנו לו. שלומי קפץ עלינו בהתרגשות, וכשראה את הדף היומי שרכשנו לו, הוא כל כך התרגש. הוא הרגיש שהנה עומד מולו הדבר שהציל את חייו, את ההבטחה שנתנה לו עוד הזדמנות לשוב לחיים.

הוא הודה לנו מאד, ומיותר לציין, כי אחר שנרגע, אכל ונח, הוא התיישב ללמוד בבית בשמחה את הדף היומי. הילדים ואני התיישבנו לידו מאושרים, והתחלנו לשיר ביחד את המילים של רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל: **"האדם המקבל על עצמו עול תורה הקדושה, הוא נעלה מכל עניני העולם הזה, ומחיה ומקיים את כולם, ומתקדש בקדושה העליונה של התורה הקדושה, שהיא למעלה מכל העולמות!".** הוא הסתכל עלינו כששרנו – וכולנו בכינו.

קיבלנו אחד את השני מחדש בכח התורה הקדושה!.

אמרו חז"ל: "שאלו תלמידיו את רבי אלעזר: מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים" (סנהדרין צח). **בכל בית שיושבים ולומדים מידי יום – יש שמירה והצלה להם ולכל עם ישראל!.**

קבעו חז"ל (ברכות ה): **"אם רואה אדם שיסורין באים עליו – יפשפש במעשיו. פשפש ולא מצא – יתלה בביטול תורה". אין אפשרות שאדם יסבול ויצטער בחיים – אם יש לו תורה שלומד בקביעות השומרת עליו. כי התורה 'מגנא ומצלה' – מגינה ושומרת על האדם בין בזמן שעסוק בה, ובין בזמן שאינו עוסק בה.**

שיחה אישית עם אלוקים

יעקב אבינו לוקח את יוסף, בנו יקירו, לשיחה אחרונה לפני פטירתו, ואומר לו: "וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ" – דע לך, אומר לו יעקב אבינו, בגלל שהינך טורח כל כך לעסוק בקבורתי, אתן לך את העיר 'שכם' שתיקבר בה.

ומדוע דווקא אותה? דע לך כי "אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי", **את העיר שכם השגתי בצורה לא רגילה, אלא על ידי 'צלותי ובעותי' – תפילה ובקשה. ודבר שבא על ידי תפילה ופניה לבורא עולם – יש לו קיום מיוחד.** זו המתנה שמשיב יעקב אבינו ליעקב– מקום קבורה שהשיג בתפילה. **כח התפילה הוא כח עצום, המשנה את הטבע והעולם לטובת המתפלל לבורא עולם.**

פעם אחת, שאלו את מרן הרב חיים קנייבסקי זצ"ל כיצד זכה להגיע לדרגה גדולה שכזו? כל התורה בכף ידו וכל העולם מגיע להתייעץ עימו? הרב לא אמר כי גדל בבית של גדולי הדור שעזרו לו והתפללו עליו, אלא השיב לרב שמעון ויסברג הי"ו ואמר: **"אגלה לך את הסוד. דע לך, שבלי שמתפללים לא שייך לקנות קנין בשום דבר!. כל מעלה שרוצים לזכות בה – צריך להתפלל על כך! אפילו על דברים קטנים חייבים לבקש!".**

הוא ביקש שיביא לו גמרא נידה, פתח בסופה (ע ע"ב) והקריא: "מה יעשה אדם ויחכם? ירבה בישיבה", עונה הגמרא. צריך התמדה. אבל: "הרבה עשו כן ולא עלתה בידם", שואלת הגמרא. אלא מסיקה הגמרא ואומרת כי הסוד הוא: **"יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו".** בלי תפילה אי אפשר להשיג כלום!.

ממשיך הרב ויסברג ומספר: "תפילת שמונה עשרה של הרב קנייבסקי זצ"ל לא ארכה זמן רב, אך כשסיים אותה נהג להתפלל על כל דבר קטן: על כל גדולי הדור שיחיו, והיה מוסיף בקשה על כל אחד מבני משפחתו: הבנים והבנות, החתנים והכלות. הוא היה פורט את הבקשות לפרטי פרטים.

הוא נהג לבקש על הספרים שלו, גם על דברים קטנים: "שאכתוב בלי טעויות,

שהספר יצא מהדפוס בזמן".

ותמיד היה חוזר ואומר: "על כל דבר צריך להתפלל, כי בלי תפילה זה יצא פחות טוב!".

סיפר נכדו של מרן הרב חיים קנייבסקי זצ"ל: "בתפילות של רבינו לא נראתה התרגשות מיוחדת. הוא היה אומר ומתפלל. פעם אחת, שמנו לב כי כאשר הוא מגיע ל'אלקי נצור', היה שולף את הארנק מהכיס, מוציא מתוכו דף, קורא בו ומיד מחזירו חזרה לארנק.

היינו סקרנים לדעת מה כתוב בדף, אך בארנק של סבא אסור היה לאף אחד לגעת. לא העזנו לחשוב בכלל על אפשרות כזו.

אך פעם אחת נפל הארנק והרבנית הרימה אותו. היא פתחה אותו והוציאה את הפתק, עד שהוא הגיע לידינו. בפתק היו רשומים דברים כל כך פשוטים: **"אני מבקש ממך שאצליח לגמור מסכת שקלים עד חנוכה... אני רוצה שנכד פלוני יתחזק ביראת שמים..."**, בקשות כאלו רגילות, כבן המתחטא לפני אביו כפשוטו.

וכך הוסיף לו במשך הזמן עוד דפים ועוד דפים, מלאים בבקשות פשוטות בתכלית הפשטות כבן המדבר עם אביו.

תמיד היה מרן הרב קנייבסקי היה אומר לו: "אנשים באים אליי לבקש סגולות לכל מיני דברים בחיים, אך הסגולה הטובה ביותר היא תפילה לה'".

כשאמר זאת לאנשים, היו לפעמים עונים לו: "כבר התפללתי על זה", ומיד היה מזכיר את הגמרא (ברכות לב ע"ב), שאם ראה אדם שהתפלל ולא נענה – יחזור ויתפלל. כי רק ה' יתברך עושה כל דבר בעולם: בריאות, הצלחה, פרנסה ועוד.

בעבר לקה מרן הרב קנייבסקי זצ"ל בארוע מוחי אשר בעקבותיו היה משותק בחצי מגופו. תחזיותיהם הפסימיות של הרופאים היו, שגם במידה ויצליח ללכת על רגליו ולהניע את ידיו, אין סיכוי שיוכל לכתוב, משום שנגרם נזק כבד לאצבעותיו.

הרב לא שמע בקול הרופאים בענין זה. בחסדי שמים הוא השתקם באופן יוצא דופן, חזר לכתוב והוציא כמה ספרים. שנים חלפו, והנה באחד הימים זקוק היה רבינו לתיקון קל באחד מבגדיו.

אחותו שלקחה על עצמה משימה זו, הבחינה כי בכיס מכנסיו תחובה שקית ריקה ורצתה לזורקה לפח.

הרב עצר אותה ואמר שרוצה לזכור להודות לה' על כך שידו פועלת בנס, ולכן הוא מניח קבוע את השקית הזו בכיס, כדי שבכל פעם שיכניס את ידו יזכור את הנס שיכול להזיז את היד!".

תפילה ועוד תפילה בבית וברחוב!.

תודה רבה!

לה' יתברך ולכל המוסרים נפשם על המלאכה, וכן למפיצים היקרים, שתזכו לכל הברכות!

העלון מוקדש לעילוי נשמת האשה היקרה נור מזל בת ג'מילה ת.נ.צ.ב.ה

חידה

איזה איבר יש בגופו של יהודי שאין אותו בגופו של הגוי?

[illegible]

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב רונן בן אורלי, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, עידו בן אורנה, ששון בן זהבה.

לזיווג הגון: בן בן נאוה, הודיה בת רבקה. ד.ד.ב.ס.ש

העלון מוקדש לרפואה שלימה במהרה ליוסף בן מזל

דפוס צבעים אמיתיים

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, משפ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

מה להכין לברית?

3 חיתולי בד, 3 טיטולים, מגבונים, שמן תינוקות, משחה 'בפנטן פלוס', נובימול, כרית קשה, 2 טליתות, יין, בשמים, ולסיים להאכיל את התינוק שעה לפני הברית. בברכת מזל טוב, המוהל רניאל צדקיהו - 050-4151127

טעם בפרשה

ויחי

פרק נ פסוק טו:

"וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשֵׁיב לָנוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ."

אומר המדרש תנחומא :

"ומה ראו עתה שפחדו?

אלא שראו בעת שחזרו מקבורת אביהם, ראו שהלך יוסף לברך על אותו הבור שהשליכוהו אחיו בתוכו, וברך עליו כמו שחייב אדם לברך על מקום שנעשה לו נס, ברוך המקום שעשה לי נס במקום הזה.

וכיון שראו כן, אמרו: עכשיו שמת אבינו לו ישטמנו יוסף, והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו."

המדרש מספר שלאחר שחזרו האחים מלקבור את יעקב אביהם, יוסף סטה לפתע מהדרך והלך לאותו הבור ששם הם השליכוהו.

יוסף ניגש אל הבור ובירך: "ברוך שעשה לי נס במקום הזה!!!"

אהה.. כמה זה נפלא!! יהודי הולך להודות לבוראו על החסד הגדול שעשה עמו!! מיירעדיק!!

אך אם נשים לב נראה שלא כולם זכו להנות מהמעשה הנפלא הזה!!

האחים שראו מהצד את יוסף ניגש אל הבור, חשבו על כיוון אחר לגמרי. מה הם אמרו לעצמם?? יוסף עדין פגוע מאותו מעשה לא נעים שעשינו לו לפני שנים, לך תדע אם הוא לא יתנקם בנו?? לך תדע מה הוא יעשה לנו עכשיו???

אייי.. רבותי!!!

אנחנו רואים מכאן שאדם יכול לעשות את המעשה הכי נפלא וטוב שיהיה, אך למעשה הוא גורם בזה נזק וצער למישהו אחר.

כי הרי יוסף ודאי לא התכוון לצער את אחיו!! יוסף התכוון רק לשמח את אלוקיו!! אך באותו מעשה שהוא שימח את אלוקיו, באותו מעשה הוא ציער את אחיו!

ואנחנו לומדים מכאן כמה זהירות צריכה להיות גם במעשה טוב שאנחנו עושים!!

כי אם אתה מקבל בן אדם אחד במאור פנים ובשמחה , ואילו את חברו אתה מקבל בצורה סבירה ושקטה, ייתכן מאוד שהחבר שקיבל פחות פירגון ויחס, יתעצב על לבו ואף ייפגע מכך.

לכן חשוב לדעת שגם במעשה טוב צריכה להיות זהירות וחוכמה לבל ייצא מזה נזק וצער למישהו אחר

ורציתי לספר שני סיפורים ממקור ראשון שיחדדו את הדברים.

לסיפור הראשון הייתי נוכח בעצמי, והנה הוא לפניכם: שבת אחת התארחתי אצל קרוב משפחה. ובאותה העת התארחו בביתו זוג נוסף ממשפחה אחרת. הזמירות והמטעמים היו ערבים במיוחד, עד שהבעל של האישה מאותו הזוג החל לשבח ולפאר ולרומם ולגדל את המאכלים הנפלאים שהוגשו על ידי המארחת הנכבדה, ולרואה מן הצד היה נראה נדמה כאילו האורח הנפלא, יצא זה עתה מהשבי בעזה, ולא טעם כבר עשרות ימים אוכל טעים וערב. מסביב אותו השולחן ישבה מישהי נוספת שסובבה את ראשה מבושה.. כן כן, זו היתה אשתו היקרה של אותו 'משבח', 'שמאוד' שמחה לחזות בפניה הקורנות של המארחת. אך 'פחות' שמחה להרגיש בפניה המוריקות שלה.

והנה הסיפור השני שאותו שמעתי מבעל המעשה שהינו תלמיד חכם חשוב ומפורסם, וכה סיפר: זכיתי שבת אחת לארח את המשגיח רב דב יפה זצ"ל ואשתו תיבדל לחיים ארוכים. אחר שהחלה סעודת השבת ורבי דב ז"ל טעם ממיטב המאכלים שהוגשו, פנה המשגיח ואמר לאשתו בקול שנשמע הייטב לכל היושבים: רעבצין יקרה!! אני רואה שגם הרבנית המארחת יודעת לבשל טעים כמוך!!"

כן כן , נמשיך לעשות טוב, והרבה טוב. אך נוסיף קצת מחשבה על מנת שלא ייצא מכך נזק!!

שבת שלום!

להערות ותגובות וכן להרשמה לקבלה במייל tamrdy35@gmail.com

בס"ד

הדלקת-נרות
י-ם-----4:08
ב"ב-----4:22
יציאת שבת
י-ם-----5:24
ב"ב-----5:26
ר "ת-----6:00

– פניני מקה –

דברי תורה לפרשת ויחי

א} "**ויזזי יעקב בארץ מצרים**" יעקב מרמז על מידת ה"אמת" "תתן אמת ליעקב" במידת האמת אפשר לעבור את כל הזמנים והמצרים {מלשון מיצר} הקשים ביותר. {חידושי הרי"מ}

ב}"**ויזזי יעקב**" למה פרשה זו סתומה? לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד. {רש"י הקדוש.} מקשים המפרשים הרי נאמר במדרש שכל זמן שאחד מהשבטים עוד היה חי לא היה כל שעבוד? ברם שיעבוד הגוף אמנם לא היה, אבל השיעבוד הרוחני כבר התחיל מעתה. נסתרה האמת הפנימית עד שהלב והעינים לא היו רואים ומרגישים אלא רק את הצד החיצוני . וזהו עיקר הגלות. {שפת אמת}

ג}"**ויאמר ליוסף הנה אביך זזולה**". איתא בחז"ל עד יעקב לא הוה חולשא, אתא יעקב בעי רחמי והוה חולשא. שנאמר "הנה אביך חולה" {ב"מ פ"ז} נאמר בגמרא אדם המבשר בשורה רעה הרי הוא בכלל "ומוציא דבה הוא כסיל" אלא יש לספר את הדבר בצורה המשתמעת לשתי פנים, באופן שהלה יבין מאליו את הבשורה הלא טובה. כגון אם הוא שואל האם אבא חי? יש להשיב לו "אימא חיה" {פסחים דף ג'} יש להקשות, איפוא, מדוע אמר כאן השליח ליוסף "הנה אביך חולה" והיה בכלל מוציא דבה? הלא צריך היה לומר לו כי האחים בריאים הם וממילא היה יוסף מבין שהאב הינו חולה? אלא כיון שעד אז לא היתה בכלל מחלה בעולם, הרי אם היה השליח אומר לו, שהאחים בריאים הם, היה יוסף מסיק שהאב כבר מת, לפי שהמושג מחלה היה זר לו לחלוטין לפיכך היה עליו לומר בפירוש "הנה אביך חולה", הרי מכאן ראיה, כי "עד יעקב לא הוה חולשא"
{מעינה של תורה בשם קודש הלולים}

ד} "**מאשר שמנה לזזמו והוא יתן מעדני מלך**" **מ**אשר **ש**מנה **ל**חמו **והוא** ר"ת "שלום" שאם יהיה שלום אז יהיה שפע בעולם. והנה ידוע שצריך להתפלל בכל יום על הפרנסה כדי שלא יחסר אף פעם, ומצינו שיתן הוא מלשון תפילה כמו שכתוב {בנביא ירמיהו "יתן קולו"} וי"ל "**ו**הוא **י**תן **מ**עדני" ר"ת "יום" שבכל יום צריך לבקש על המזונות שלא יחסר מזון.
{אבי מורי שליט"א}

ה} "**וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה**" ויר"א הראשי תיבות הוא **א**הבתו **י**ראתו **ו**לעשות **ר**צונו {מתפילת שחרית ובא לציון} גם הראשי תיבות של "ותחי רוח יעקב אביהם " כשראה יעקב את בני יוסף שהם מלאים אהבה ויראה להשם יתברך מיד "ותחי רוח יעקב אביהם" חיתה רוחו ויאמר "מי אלה" הם האותיות של אלוקים געטלכע קינדער. {אמרי חיים}

ו}"**וימת יוסף בן מאה ועשר שנים**" איתא במשנה ברורה סימן רצ"ב סעיף ב' שאומרים צדקתך בשבת ומסביר המשנה ברורה ס"ק ו' משום שאז נפטרו שלוש צדיקים, ואחד מהם הוא יוסף הצדיק, וי"ל שזה מרומז בפסוק, "שנים" הוא הראשי תיבות של **י**וסף **נ**פטר **ש**בת **מ**נחה. {אבי מורי שליט"א}

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף שטרן

טועמיה - דפוס ספיד פרשת ויחי תשפד

וארטים לפרשת השבוע

מז כט. ועשית עמדי חסד ואמת. אומר רש״י חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום. ויש להקשות הא מובא בחז״ל במו״ק שהקובר מת יזכה לקבורה בכבוד, וא״כ כן יש לו תגמול? מתרץ ע״כ החתן המופלג בחיר תפארתה שמעון משה מלמד בעל הי׳אבני שהם׳, שאמנם הוא מקבל תגמול, אך מי שישים לב רש״י לא אומר שמדובר בחסד ללא תגמול, אלא שהוא לב מצפה לתגמול, וזה אכן נכון שהרי אף אדם לא מצפה למיתתו.

מז לא. וישתחו ישראל על ראש המטה. אומר רש״י שהודה לה׳ על שמיטתו שלימה ולא היה בה רשע שהרי יוסף מלך. ורבים תמהו מה הקשר בין זה שיוסף הוא מלך לזה שאין בו רשע? ויל״ד דהנה לעיל על הפסוק וישמע ראובן ויצלהו מידם, אומרים חז״ל שהטעם שראובן רצה להצילו משום שהיתה לו הכרת הטוב לחלומות של יוסף, כי עד החלומות של יוסף היו לו נקיפות מצפון שמא החטא עם בלהה הוציאו מכלל השבטים, ובחלום שאמר יוסף אחד עשר כוכבים משתחווים לי הובר לו שהוא נשאר כאחד השבטים, ואף יעקב ידע ד״ז, אבל כל עוד החלום לא התגשם היה צד לומר חלומות שווא ידברו, אבל כעת כשהוא רואה שיוסף מלך, ממילא הוא הבין שהחלום הוא אמת וא״כ מטתו שלימה ואין בה רשע.

מח ה-ז. אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי. ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל וגו׳. וברש״י דע לך שע״פ הדיבור עשיתי כן. וצריך להבין מה הקשר בין מיתת רחל (שהיה יעקב צריך לומר שקבר בדרך בית לחם ע״פ הדיבור) לאפרים ומנשה כראובן ושמעון. י״ל שיעקב אמר שיוסף מקבל פי שניים בנחלה, (היינו דהוא הבכור ומקבל ע״י מנשה ואפרים שהם כב׳ שבטים פי שניים). היה קשה ליוסף א״כ למה לאה נקברה יחד עם יעקב במערת המכפלה ולא רחל, הא רחל עיקר הבית כי רואים שיוסף הוא הבכור, מזה שנאמר לו כראובן ושמעון יהיו. ע״ז תירצ לו יעקב דע לך שע״פ הדיבור עשיתי כן. **עוי״ל** שיעקב לכאורה לא יכול לתת ליוסף ב׳ חלקים בארץ ישראל דהא אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק. וארץ ישראל לכאורה עדיין לא הגיעה להם. ויל״ע ע״פ הרמב״ן שארץ ישראל מוחזקת לנו מאבותינו והיא בקדושתה עוד טרם נחלו את הארץ. וראייתו (של הרמב״ן) ממה שרחל מתה לפני שהגיעו לארץ כדי שלא יהיה יעקב בארץ ישראל (ששם קיימו האבות את כל התורה) נשוי לב׳ אחיות. א״כ חזינן, אומר הרמב״ן, שהארץ היתה בקדושתה עוד קודם שעלו אליה, ולכן זה לא **ראוי׳** ויעקב יכול להוריש ד״ז לבניו בחייו. וזמ״ש אפרים ומנשה וגו׳. ואיך אני יכול לתת ד״ז הרי זה ראוי, י״ל שרחל מתה בדרך. כי אר״י כבר שייכת לנו ולכן היא לא יכלה לעלות עמו כדי שלא יהיה נשוי בארץ לשתי אחיות. ומטעם זה אני מורישו ליוסף.

מח ז. ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה ואקברה שם. והנה הוסיף כאן רש״י מדת ארץ הוא אלפיים אמה כמידת תחום שבת. ויש להקשות הא לעיל פרק לה פסוק טז בסיפור של פטירת רחל ג״כ כתוב כברת ארץ ולמה שם רש״י לא אמר שזה בתוך תחום שבת של אלפיים אמה? ויל״ש שם לא היה צורך להסביר למה קבר אותה באותו מקום. אבל כאן יעקב בא לספר ליוסף כדי שלא תהיה תרעומת עליו למה לא קברה יחד עמו ועם האבות (וכמבואר ברש״י כאן), אומר רש״י שזה היה ע״פ הדיבור, והיה קשה לרש״י מה התרעומת שהיתה יכולה להיות ליוסף, וכן מה היה צריך לקוברה שם ע״פ הדיבור, הרי קיי״ל דמת מצווה קונה את מקומו ואסור לטלטלו, ולכן קברה היכן שמתה? וע״ז תירצ רש״י שהיה זה בתוך תחום אלפים אמה וקיי״ל (טור יו״ד שסד) דרק אם נמצא המת חוץ לתחום רק אז קונה את מקומו, וכשמת בתחום נקבר בעיר, והשיבו יעקב שזה ע״פ הדיבור.

מח ט. בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה. וברש״י בפסוק הקודם כתוב שיעקב לא רצה לברכם לפי שעתיד לצאת מהם רשעים, וממשיך רש״י בפסוק שלנו שיוסף הראה לו שטר אירוסין וכתובה אז הוא ניאות לברכם. וקשה: א. הרי אדם נידון לפי שעתו (יעויין ברש״י לעיל כא יז) וא״כ קשה למה יעקב לא רצה לברכם, ועוד מה הוסיף לו שראה שטר אירוסין וכתובה? ויל״ד דקושיא מיתרצא בחברתה. הנה אדם נידון ע״פ מה שהוא היום, מלבד בן סורר שנידון ע״ש סופו והטעם מבואר במהרש״א מכיוון שהוא נולד מיפת תואר ולידתו ב(סוג של)איסור אז נידון ע״ש סופו, ע״כ דברי המהרש״א. וא״כ כאן יעקב לא רצה לברך משום שאולי לידתם באיסור ואז דנים ע״ש סופם, וכשיוסף הראה לו שטר אירוסין שהנישואים היו בהיתר אז ממילא אין דנים אותם ע״ש סופם וראויים לברכה. **ולפי״ז** יובן מה שכתוב **בפסוק כ. ויברכם ביום ההוא לאמר בך יבורך ישראל.** לכאורה המילה **ביום ההוא** מיותרת, כי היה אפשר לכתוב ויברכם לאמר, ולנ״ל ויל״ש שבירכם ביום ההוא היינו לפי מצבם באותו היום.

מח יא. ראות פניך לא פיללתי והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך. ולפי דברי חז״ל יובנו הדברים היטב. הנה ביבמות ס: סימן לעבירה הדרוקן - וברש״י שם פניהם של עוברי עבירה מוריקין. ובגמ׳ בשבת קט: תקנה לזה שישתה כוס שקרין. אך דא עקא צרתה בצידה, כי נהיה הוא עקר מלהוליד (שבת ק.). ולפי״ז כך הפירוש ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך - היינו אני רואה את פניך שהן טהורות כקודם שהלכת ופניך לא הוריקו, סימן שלא נכשלת עם אשת פוטיפר. ואם תמצי לומר, שהוא שתה כוס עקרין ולכן פניו עדיין טהורות? על זה י״ל הנה הראה לי אלוקים גם את זרעך, סימן שלא שתה כוס עקרין.

מח מט. וידגו לרוב בקרב הארץ. רבים מקשים הלא בכל הפקודים לא תמצא ששבט מנשה ואפרים היו יותר משאר השבטים כשנפקדו במדבר ובערבות מואב? ויל״ל שברכת יעקב היתה בקרב הארץ והיינו שיפרו רק כשיהיו בארץ ישראל ובאמת מצינו שבהיכנסם לארץ בשבע שנים שכבשו אז חלה עליהם ברכת יעקב כי נתרבו כדגי הים שאין מספר לתולדותם, ולכן כתוב ביהושע וידברו בני יוסף את יהושע לאמר מדוע נתתם לי נחלה גורל אחד וחבל אחד **ואני עם רב**. קול אליהו.

מח כ. בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה. מה הטעם מברכים באפרים ומנשה ולא באבות הקדושים ושאר השבטים שהיו מורמים מאפרים ומנשה דכתיב עליהם שהם רק דומים לשבטים דכתיב כראובן ושמעון יהיו לי׳ י״ל, אומר רבי שלמה בלונ׳, שהתורה באה לומר שאף שתמיד יש ירידת הדורות והדור הבא הוא פחות מהדור שלפניו ביר״ש, אנו מברכים את ילדינו שהדור הבא יהיה שווה לדור שלנו וכאפרים ומנשה שלמרות שהיו בדור אחרי השבטים הם נשארו כראובן ושמעון, וזהו הברכה לילדינו שלא תחול בהם ירידת הדורות.

מח כב. ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. וברש״י שכם ממש היא תהיה לך, וממשיך רש״י חלק אחד יתירה על אחיך. ולכאורה תמוה הרי כתוב שכם אחד ומנלן לרש״י שזה גם שכם וגם חלק נוסף? ויל״ל שהיה קשה לרש״י איך אפשר להעביר ליוסף חלק נוסף בארץ ישראל, הרי זה העברת נחלה מבן לבן וכיוון שעדיין לא קיבלו את ארץ ישראל זה דבר שלא בא לעולם? וע״ז י״ל, אומר הפנים יפות, הנה יש דין שאפשר לקנות דשלב״ע יחד עם דבר שבא לעולם (חו״מ רט) וכאן נתן את שכם שהיתה ברשותם כי כבשוה בניו, ויחד עם זה יכל לתת לו גם חלק נוסף בארץ ישראל אע״פ שלא בא לעולם.

מח כב. אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי. ובתרגום ביאר בצלותי ובבעותי, והיינו בתפילה ובקשה (כמו שביאר במכילתא בבשלח ב.). ויש לבאר למה תפילה נקראת חרב, ואילו בקשה נקראת קשת? י״ל, אומר הרב מבריסק, כי כח החרב היא להמית ע״י מגע, אבל הקשת ממיתה רק ע״י שזורק מרחוק, ואין בעצם כוחה להמית כחרב. ולפי״ז מובן היטב שתפילה נתקנה ע״י אנשי כנה״ג ועצם תיבותיה יש בהם כח להועיל וכל המתפלל תפילתו נשמעת, אבל בקשה שנעשית ע״י כל יחיד ויחיד תלוי מי הוא המבקש, אם הוא מספיק גדול אז בקשתו נשמעת וכמו שמצינו יש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש רחמים, וא״כ הוא בקשת שהשימוש בה מועיל רק בשימוש נכון.

מט ג-ד. ראובן בכורי אתה וגו׳ פחז כמים. וברש״י משום שחללת את השכינה שעלית על יצועי תפסיד את הכהונה. מה הקשר בין חילול כבוד השכינה ללקיחת הכהונה מראובן. מתרץ הגה״ק מאוסטראבצא י״ל הנה רש״י ב׳יושלח׳ מספר לנו מה הטעם שראובן בלבל את משכב אביו, משום דחס המקום על כבוד הצדיק יותר מכבודו. וא״כ כאן חס על כבוד אמו הצדיקה שלא תהיה פחותה מישפחת׳ רחל, וזה עדיף על כבוד השכינה, עכ״ד. והנה איתא בנדרים לב. דהטעם שניטלה הכהונה מיש בן נח׳ הוא משם שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום, ואליבא דראובן שם עשה בסדר בזה שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום (כי ס״ל שכבוד צדיק באמת כן עדיף על כבוד המקום) א״כ לשיטתו הכהונה היתה יכולה להשאר אצל שם ולא דווקא אצל צאצאי אברהם, (אלא אולי אצל בנות תמר בתו של שם שיצאו ממנה פרץ וזרח).

מט ה. שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם. אומר רש״י שהם היו בעצה אחת על מכירת יוסף כיון דכתיב ביה ויאמרו איש אל אחיו ועתה לכו ונהרגהו (לעיל לז יט) מי הם? אם תאמר ראובן או יהודה הלא היו נגד הריגתו, ואם בני השפחות הרי לא הייתה שנאתם שלמה שנא׳ והוא נער את בני בלהה ובני זילפה. ישששכר וזבולון לא היו מדברים בפני אחיהם הגדולים מהם. ע״כ שמעון ולוי הם שקראם אביהם אחים. ויש להקשות מדוע על בני השפחות לא אמר רש״י שהטעם הוא כמו בישששכר וזבולון שלא היו מדברים בפני אחיהם הגדולים מהם? כך מקשה רבי יונתן איבשיץ. ומתרץ תרוץ נפלא ע״פ כתובות קו. דאיתא שם: כתוב כבד את אביך ואת אמך לרבות את אחיך הגדול, אומר רש״י דילפינן מי׳ו׳ את אמך ויו יתירה, והריביו הוא באם, כי אם היה הגדול גורם נזק לאם בלידתו לא היית יכול להוולד ולכן צריך לנהוג בו כבוד. לפי״ז מיושב נפלא כי בני השפחות יכלו לדבר בפני אחיהם הגדולים כי היו אחיהם רק מאב ולא הוצרכו לכבדם ולכן הוצרך לטעם שהוא נער את בני בלהה, משא״כ יששכר וזבולון.

מט ט. מטרף בני עלית. אומר רש״י ששיבח את יהודה על שסלק את עצמו בהריגת יוסף ואמר מה בצע כי נהרוג את אחינו וגו׳. וצריך ביאור: א. הרי גם ראובן הציל את יוסף בזה שאמר שנשליכהו אל הבור ולא נהרוג אותו בידיים, והתורה מעידה שכוונתו היתה לבוא אחר כך להוציא אותו מהבור ולהשיבו אל אביו - אז למה יעקב לא הודה גם לו, מה גם שלפי התוכנית שלו ההצלה היתה יותר גדולה משל יהודה, משום שהצילו ממיתה לחיים ולא זו בלבד אלא שעל פי תוכניתו יוסף היה אמור לחזור לאביו מיד. ב. הרי רש״י מסביר מה בצע כי נהרוג וגו׳ מה ממון, היינו שלא נרוויח כסף אם נהרוג אותו, וצריך ביאור מדוע בחר יעקב לשבח את יהודה דווקא על זה שאמר שאין רווח כספי בהריגה ולכן עדיף למכור, לא היה יותר מתאים לשבח אותו על ההצלה עצמה שאמר ״וידגו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא״? ונראה לומר שיש הבדל יסודי בין ההצלה שהציע ראובן לבין ההצלה שהציע יהודה. אליבא דראובן, פסק המיתה שהאחים פסקו על יוסף היה נשאר כשהיה אלא שכוונתו היתה לעשות תרגיל ולהבריח אותו מהבור ולהשיבו אל אביו. ואילו יהודה עקר לגמרי את דין המיתה, ע״י שתי טענות. הטענה האחת ״וכיסינו את דמו״, כלומר אם אנחנו מסתירים את דין המיתה שהטלנו עליו סימן שאיננו שלמים עם זה, ועל זה הוסיף ואמר ״מה בצע״ דהיינו בואו ונמכרנו, ועצם הסכמתם למוכרו היא ההוכחה שאינו חייב מיתה שהרי מי שחייב מיתה לא עומד למכירה - ולכן יעקב, שהוא סמל האמת, ככתוב ״יתתן אמת ליעקב״, הודה דווקא ליהודה על שהעמיד האמת על תילה בזה שביטל את האשמה של יוסף והודה שמענישים אותו בגלל קושי של האחים לסבול אותו ולא בגלל שליוסף מגיע עונש מיתה. **ולפי״ז** מובן גם מה שרש״י מוסיף ומזכיר אחרי ההודאה ליהודה על הצלת יוסף ״יכן בהריגת תמר שהודה צדקה ממניי״. דלכאורה קשה מה הקשר בין הצלת יוסף להודאה ״צדקה ממניי״, אלא מוכח שהשבח ליהודה הוא לא על עצם ההצלה אלא על שהוציא האמת לאור שיוסף לא היה חייב מיתה. (חביבות הפרשה).

נ ה. אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי וגו׳. רש״י מביא מהמדרש שנטל יעקב כל כסף וזהב שעשה מבית לבן ועשה אותו כרי והביא לעשו ואמר לו טול זה בשביל חלקך במערה. האוסטרובצאר ביאר את הטעם בחשבון שיעקב נתן ללבן עבור חלקו במערת המכפלה את כל מה שהרוויח בבית לבן. הנה איתא בבכורות נ. שהארבע מאות שקל כסף שנתן אברהם לעפרון תמורת מערת המכפלה היו מאה סלעים בכל שקל (רש״י שם) נמצא ששילם 40 אלף סלעים. ובמדרש רבה (עג יא) מובא שליעקב היה שישים ריבוא (600000) צאן מבית לבן. והנה מבואר בזבחים מח. ששוויה של זה הוא מעה כסף וא״כ היה ליעקב מבית לבן 600,000 מעות, והנה סלע הוא כד׳ מעות נמצא ש 600,000 מעות הוא 25 אלף סלעים. (25 כפול 24 שווה 600) ומצינו בכתובות נ. שיעקב הפריש חומש מנכסיו כדכתיב וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. א״כ אם הוא הפריש חומש מעשרים וחמש נשאר לו 20 אלף סלעים וזה בדיוק השיעור של חלקו של עשו במערה (כי העשרים השניים היו שייכים ליעקב כי גם הוא יורש במערה כי כ״א קיבל מקום קבורה אחד בזה).

נ י. ויבואו עד גורן האטד ויעש לאביו אבל שבעת ימים. וקשה ע״ז א. מדוע רק יוסף התאבל ולא שאר האחים. וביותר קשה הרי דין אבילות הוא רק מהקבורה, ואיך התאבל הרבה קודם שנקבר אביו הרי זה מהלך כמה ימים עד ארץ כנען מקום קבורת אביו? ואי אפשר לומר שכיוון ששמו אותו בארון וסתמו במסמרים זה נחשב לסתימת הגולל והוי כקבורה כמו שפוסק הטור, משום שמבואר בסוטה שעד הקבורה היה ארונו של יעקב פתוח, שמסופר שם שחושים בן דן העיף את ראשו של עשו וזה נפל בין רגליו של יעקב משמע שהיה ארונו פתוח. וא״כ איך יוסף ישב שבעה? מתרץ המהרש״א מכאן ראיה לשיטת הרמב״ן (מובא בטור סי׳ שעה) דכשמוליכין המת מעיר לעיר כיוון שמסרוהו ליד המוליכין אותו לעיר אחרת חלה אבלות על הנשארים באותה העיר, וא״כ ניחא דהרי כל האחים עלו עם אביהם לכנען לקוברו, ואילו ליוסף מלכי כנען לא נתנו לעלות מחשש שיכבוש את מלכותם, ולכך הוא נשאר בגורן האטד ולכן רק הוא התחיל אבילות ברגע שיצאו מהעיר כי אצלו זה נקרא כבר כסתימת הגולל.

נ יד. וישב יוסף מצרימה וגו׳ לקבור את אביו אחרי קברו את אביו. ותמוה כפל הלשון, לקבור את אביו, ושוב אחרי קברו את אביו. מתרץ הראגאטשובער דהנה בירושלמי בתענית איתא שאבות העולם מונחים בקברם בדרך היסב. והנה דרך היסב היא כך: כשהם שניים, אז הגדול מיסב בימין והשני לשמאלו, וכשהם שלושה הגדול באמצע, השני עובר לימינו והשלישי לשמאלו ברכות מו: והנה בתחילה נקבר יצחק לשמאלו של אברהם, וכשהגיע יעקב היו צריכים להעביר את יצחק לימין אברהם כי הוא חשוב מיעקב. ולכן כתוב שהוא **קבר את אביו** יעקב **אחרי קברו את אביו של יעקב** דהיינו יצחק שהוציאו מהקבר והעבירו לימין אברהם. ולכן ג״כ בפרק נ פ״ה כתוב בקברי אשר כריתי לי, כי יעקב בעצמו חפר את הבור שנקבר לבסוף. וכן בפסוק ושכבתי עם אבותי וקברתני בקבורתם, זה כפשוטו.

נ כו. וימת יוסף בן 110 שנים. בגמ׳ בברכות דף נה. מבואר שיוסף מת בגיל צעיר מאחיו משום שהנהיג עצמו ברבנות. ובפרקי דר״א כתב שכיוון ששמע עשר פעמים שאומרים עבדך אבי ולא מחה הורידו לו עשר שנים מחייו. ויש להקשות לפי הטעם הראשון למה הורידו לו עשר שנות חיים. די היה להוריד לו רק שנה אחת על שהנהיג עצמו ברבנות? ויל״ל שמצינו בסוטה מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי שבע, כי במידה רעה משלמים פי שבע א״כ על מידה טובה מינימום פי שבע. והנה יוסף סבל במצרים 13 שנים. 12 שנים בית הסוהר ועוד שנה אצל פוטיפר. ואם מכפילים את זה בשבע אז מגיע לו 91 שנים טובות אלא שיוסף מלך במצרים רק 80 שנה. ולאן נעלמו 11 שנים? ויל״ל שעשר הורידו לו על עבדך שאמר עשר פעמים על אביו. ועוד אחת על שהנהיג עצמו ברבנות.

כוחה של מילה טובה: בפרשתנו ולבן שיניים מחלב. אמרו חז"ל טוב המלבין שיניים לחברו ממשקהו חלב. וידוע שבמילה טובה אחת אפשר לבנות עולמות ולהפוך את העולם לטוב ומעולה יותר, ואמירת בוקר טוב יכולה להפוך בן אדם ולהצמיח פירות. ולפעמים אדם מגיע לשמים ומראים לו המון המון זכויות שעשה והוא לא יודע מתי עשה ואז אומרים לו פעם פירגנת ואמרת מילה טובה למישהו והוא ע"י כך השתפר והתחזק, ואתה הוא זה שנתת לו כח להמשיך ולהתעלות וכל הפירות הן בשכר המילה הטובה שלך. וכל אחד יכול לבנות הרבה ולעשות פרויקטים אדירים גם בלי פרוטה אחת. הגמ' אומרת שהנותן פרוטה לעני זוכה בשש ברכות, ואילו המפייסו דהיינו שאומר לו מילה טובה זוכה באחד עשרה ברכות, ולמה? כי הוא נתן מילה טובה, ומילה טובה זה הרבה יותר מכסף, כי כסף מתכלה אבל מילה טובה נשארת לנצח. זה נוסך באדם ביטחון ואמון וכח לשנים ארוכות, לכן השכר הוא כמעט פי שניים. כל מה שצריך לעשות בסך הכל זה לומר מילה טובה לשני, ומילה טובה והתייחסות מעודדת יכולה לשנות, להפוך עולמות ולהציל דורות שלמים, וכל אדם שמצליח באיזה פרויקט גדול שעושה, זה רק בזכות מילה טובה ששמע אי פעם ממישהו. ואמירת מילה טובה היא חובה ולא רק זכות, ובפרט בסביבה הקרובה של האדם כבן הזוג, ילדים, הורים, מורים, וחברים, שעיניהם נשואות למילה שלך, ולפי מה שתאמר להם ככה הם ייבנו, ויהיה להם עתיד מזהיר, ומה שלא נאמר להם על ידך זה חסר להם הרבה בבניין שלהם ובנפשם. מסביבנו יש כ"כ הרבה אנשים שצמאים למילה טובה, לאיזה מחמאה, לאיזה התפעלות ממעשיהם או מדבריהם ובכמה אותיות בכמה מילים אפשר לחרוץ גורלות, לתת אנרגיה ולעשות המון לנפש השני. הזוהר אומר שאדם שיכול לומר לשני מילה טובה והוא לא אומר הוא נענש ע"כ. וכתבו רבותינו שמטעם זה מתו 24 אלף תלמידי ר"ע משום שלא אמרו ופרגנו מספיק לחבריהם, ובגלל שהיו תלמידי ר"ע שאמר זה כלל גדול בתורה על עניינים אלו נענשו ע"כ. כשאנחנו נעשה הארת פנים אחד לשני, על ידי זה נזכה שהקב"ה יאיר לנו את פניו ונוושע. **להלן סיפורים כמה מילה טובה יכולה לעשות.**

רבי ישראל שפירא האדמו"ר מבלוז'וב היה נוהג לצאת לטייל מידי יום. הרבי שהיה ידוע בדרכיו הנעימות האוהבות, תמיד עצר לברך לשלום כל אחד שנקרה בדרכו, יהודי כלא יהודי. אחד האנשים שאותו נהג לברך בטיוליו היומיים, היה איכר גוי בשם 'מילר' היחסים בין יהודים וגויים בעיירה הזו לא היו טובים במיוחד ואדון מילר לא היה מגיב כלום, אולם הרב שפירא לא נרתע ולא התייאש, יום אחר יום הוא היה מברך את אדון מילר השתקן בשלום לבבי, עד אשר לבסוף מילר נהיה משוכנע ברצינותו של הרבי, והחל להשיב לברכתו בהרמת כובע ובשמץ של חיוך. דבר זה נמשך במשך שנים רבות, אך התרחיש הזה פסק כשהגיעו הנאצים. הרב שפירא ומשפחתו יחד עם כל שאר התושבים היהודים של העיירה נשלחו למחנה ריכוז, הרב שפירא הועבר ממחנה ריכוז אחד למשנהו, עד שהגיע ליעדו האחרון אושוויץ. הוא ירד מן הרכבת ופקדו עליו להצטרף לתור שבו נערכה הסלקציה, ליבו פרפר, מיד יגיע תורו, מה יהיה פסק הדין, שמאלה למוות... או ימינה לחיים. הוא היה במרחק אדם אחד בלבד מהאיש שהיה מופקד על הסלקציה, למרות הפחד שלו הביט בסקרנות אל פניו של המפקד, אותו רגע האיש פנה להביט בו, ועיניהם נפגשו. הרב שפירא קרב אליו ואמר בשקט "בוקר טוב אדון מילר"! עיניו של האדון מילר קרות וסתומות זעו לשבריר של שניה, בוקר טוב אדוני הרב! הוא ענה גם בשקט, ימין ל ...חיים! רבי אביגדור נבנצל סיפר: על מעשה שהיה עם דודו ז"ל שהיה עורך דין בגרמניה וכשעלו הרשעים לשלטון פנה יום אחד השוער הנכרי בבניין לדודו, וגילה לו כי עליו לברוח מיד, כי מתכוונים לפגוע בו. שאל אותו הדוד למה גילית לי את המזימה? הנכרי השיב: כיון שהינך היחיד בבנין זה שמברך אותי לשלום מידי יום. **ידוע שגדולי** ישראל הקדישו ג"כ זמן רב להתייחס לכל אחד בסבר פנים יפות. מסופר על רבי יחזקאל אברמסקי כי בליל שבת כמה חודשים קודם הסתלקותו ישב בביתו ושוחח עם אחד ממקורביו, לפתע נשמעה דפיקה בדלת, הרבנית פתחה את הדלת, וממקום מושבו אצל השולחן הבחין רבינו שבדלת עומדת השכנה האלמנה, שבאה להפיג את צער בדידותה. למרות חולשתו הרבה, נטל רבינו את תשעים שנותיו, וניגש אל האורחת האלמנה, וקיבלה במאור פנים מיוחד במינו, בירכה בלבביות רבה, ואחר כך אמר לה: רציתי לשאול דבר מה, הנה קנו לי השבוע בגד חדש, מה חוות דעתכם על הבגד? כך שאל רבינו ברצינות רבה, כשהוא מראה על הבגד, וממתין ומצפה לחוות דעתה של האורחת האלמנה.

וכמה יחס אפי' קטן נותן לחבר נראה בסיפור דלהלן: אחד האברכים בארץ יום אחד הגיעה לביתו הזמנה לחתונתו של אחד מחבריו לשעבר בישיבה, מעולם לא היה ביניהם קשר מיוחד, בכל זאת שמח לראות שחברו זוכה להינשא ולהקים בית בישראל. אולם לתדמהתו לא היה גבול, משהבחין כי אל ההזמנה מצורף כרטיס טיסה לאנגליה, שם עמדה להיערך חתונתו של אותו בחור. כרטיס טיסה לחתונה בשבילי? והרי מאז שנישאתי לפני כשנתיים ועזבתי את הישיבה, לא ראיתי את אותו בחור, בקושי זוכר אני את קלסתר פניו, מה זה עלה בדעתו של החתן לשלוח לי כרטיס טיסה? מן הסתם נפלה כאן טעות. הגיע הוא עד מהרה להחלטה, כרטיס הטיסה הלזה מיועד למישהו אחר, ועליי להזדרז ולהודיע לבעלי השמחה על כך. לא קל היה לו לאתר את מספר הטלפון של החבר באנגליה, אבל הוא התאמץ ועשה זאת. חייג את הספרות ביקש לשוחח עם החתן ומשהציג את עצמו, זכה לתגובה נרגשת ובלתי צפויה, אני מקווה לראות אותך בחתונה שלי - אמר לו חברו החתן בהתרגשות רבה - שלחתי אליך כרטיס טיסה, כי אני מרגיש שאתה ממש המחותן הראשי בשמחה שלנו. התדהמה ששיתקה את לשונו של החבר הישראלי, הבהירה לחתן כי עליו להסביר את כוונת דבריו והוא פתח וסיפר את סיפורו: כשהגעתי מאנגליה ללמוד בישיבה, עברה עלי תקופת הסתגלות קשה עד מאוד, לא הכרתי את השפה, ולא את המנטליות, לא היו לי חברים, וגם לא משפחה שאפשר לנסוע אליהם בחופשות, הייתי בודד ואכול געגועים, כל יום שעבר הגביר את התחושה הרעה שקיננה בקרבי, עד שמקץ מספר חודשים הגעתי למסקנה כי עלי לשוב לביתי שבאנגליה, לעזוב את הישיבה שכל כך רציתי ללמוד בה, לעזוב את האווירה המרוממת אשר נסכה בי חשק גדול ללימוד התורה הקדושה, לעזוב את השיעורים העמוקים אשר העניקו לי טעם בלימוד, לעזוב את הכל ולחזור. בבוקר שלמחרת אותה החלטה גורלית, כשפסעתי בצעדים איטיים ועצובים לעבר בית המדרש, ניגש אלי לפתע אחד מהבחורים שבשיעור שלי, בקושי הכרתי את הבחור הזה, אפילו את שם משפחתו לא ידעתי, 'בוקר טוב' אמר לי הבחור הזה, וחייך חיוך רחב, תוך כדי שהוא מיישר קפל קטן שהיה בצווארון של החולצה שלי, הנה עכשיו אתה נראה מסודר ויכול להיכנס לבית המדרש ולהתחיל ללמוד. ככה צעדנו שנינו יחד, כשהבחור מתעניין בכנות בשלומי, ואני חשתי בנעימות ההולכת וכובשת את כל ישותי, הנה מישהו שם לב אלי, למישהו איכפת שהצווארון שלי יהיה ישר, מישהו מתעניין בי, חזרתי לחדר שלי כשדמעות בעיני, הוצאתי את החפצים שהיו כבר ארוזים במזוודה, ומיהרתי להתקשר לבית הורי שבאנגליה, כדי שיבטלו את כרטיס הטיסה שהוזמן בעבורי. "שיניתי את ההחלטה שלי ואני רוצה להישאר בישיבה" כך בישרתי להם, ורצתי חיש מהר אל הסטנדר שחיכה לי בהיכל בית המדרש. הוא השתתק לרגע קט ואחר סיים ואמר: הבחור הזה שבזכותו נשארתי והמשכתי לעלות ולהתעלות בין כתליה של הישיבה, הוא אתה... בזכותך נשארתי עוד שנתיים בישיבה, והפכתי להיות בן תורה אמיתי, בזכותך זכיתי להתארס עם בת תלמיד חכם, ובזכותך אני עומד עכשיו להקים בית של תורה, בזכותך... הכל בזכותך, ואתה המחותן הראשי בחתונה שלי. (משמרת השלום).

יעקב הוא בחור יתום מאב, נולד בבית חרדי. פטירת האב ורוחות ההשכלה שנשבו בעוז באותו הזמן, גרמו לו לנטוש את קיום התורה והמצוות, באחד הבקרים הוא התעורר משנתו, ונזכר שזה יום פטירת אביו שביקש ממנו לפני פטירתו להקפיד לומר עליו קדיש ביום היארצייט לעילוי נשמתו. בבוקר עוד חשב להתעלם ולשכוח מהמשימה המוטלת עליו, אך מצפונו היהודי ורגשותיו לאביו המנוח לא נתנו לו לעשות כן, והוא החליט שהוא יאמר היום קדיש בבית הכנסת. במקום מגוריו החדש עדיין לא דרך בבית הכנסת, הלך הוא לכיוון שכיוונו אותו הגיע לבית הכנסת תוהה איך יקבלו את פניו, אחזו אז באמצע שמו"ע הוא המתין בסבלנות לסוף התפילה ואז פתח בקול רם באמירת קדיש לעילוי נשמת אביו המנוח. התפילה הסתיימה בעוד יעקב חושב באיזו דרך ייצא באופן בו לא יפגוש בעיניהם של המתפללים, מתקרב אליו יהודי נשוא פנים שעל פניו חיוך רחב, ומציג עצמו כרב העיר רבי יצחק דוב הלוי במברגר, שלום עליכם פתח הרב את שיחתו עם הבחור, הוא התעניין לשלומו ובאשר למצבו בחיים היומיומיים בלבביות כנה ואמיתית כזו, שבכוחה לפתוח לבבות של אבן. הרב ביטא בפניו את התפעלותו והערכתו הרבה ממנו, שעל אף רוחות ההשכלה הסוחפות צעירים בגילו לפרוק לגמרי עול תורה ומצוות, יעקב לא נסחף בזרם העכור, והוא שומר בנאמנות על המסורת ועל הקשר ליהדות ומצוות. דמעות של התרפקות על מילותיו החמות והאוהבות של רב העיר, שידע להעריך בכנות את מאמציו לשמור על קשר ליהדות. יעקב יצא מבית הכנסת ומחשבות חרטה הציפו אותו, רוח טהרה עברה עליו, והוא התחיל לשוב אל אביו שבשמים ולחזור אל כור מחצבתו. שנתיים אחרי אמירת הקדיש, ויעקב כבר עמד תחת חופתו בחור ירא שמים ומקפיד על קלה כחמורה. כלתו, אף היא שומרת מצוות ומבית חרדי מובהק, יחד הם מניחים את היסודות לבנין האיתן, ומקימים בית נאמן בישראל כדת משה וישראל. שנים עברו, שלשה עשר ילדים נולדו במשפחה, כולם הלכו בדרך הישרה, בשביל אותו סלל האב ביגיעה רבה יחד עם האם דרך התורה והמצוות. כיום מאה וחמישים שנה אחרי אמירת הקדיש ההוא, מונים צאצאיו למעלה מחמשת אלפים נפשות בלי עין הרע כן ירבו, כאשר כולם ללא יוצא מן הכלל שומרי תורה ומצוות, וחלקם הגדול תלמידי חכמים עצומים מהם מרביצי תורה וחסידות ידועים. אחד מאלפי צאצאיו של אותו יעקב שסיפר את המעשה אמר תארו לעצמכם שהרב במברגר לא היה מחליט בדעתו לגשת לאותו בחור אורח לשאול בשלומו ולהעניק לו מילה טובה והערכה כנה, מי יודע מה היה קורה? הוא היה עולה לשמים לתת דין וחשבון על מעשיו בעולם הזה היו חמשת אלפים נשמות מקבלות את פניו וזועקות לעומתו, למה לא הצלת אותנו? עם מילה טובה אחת, עם חיוך קטן אחד, היית מביא אור לנשמתינו, כמה פעולה טובה אחת יכולה להיות משמעותית ומשפיעה לנצח נצחים.

אווירה של הסברת פנים, היתה שרויה בבית התלמוד דקלם, גם במשך כל ימות השנה, והיו מתאמנים בכך במיוחד, לפי תקנות קבועות. במיוחד הקפידו בענין זה לגבי אורחים, וכמעט ששרר שם מנהג קבוע לקדם כל אורח בהושטת יד ובברכת שלום עליכם, בידידות ובמאור פנים. סח רבי משה רוזנשטיין מנהל ישיבת לומז'ה, על ביקורו הראשון בימי בחרותו בישיבת קלם. כשנכנסתי למסדרון הבית, יצא לקראתי צעיר אחד הושיט לי יד ובהארת פנים ובבת צחוק, ושאל לשלומי, אימתי הגעתי לכאן? ואם יש לי מקום ללינה ולאכילה וכדו'. מתוך הפגישה הידידותית הזאת הייתי בטוח שצעיר זה הוא ידיד ותיק שלי, אלא שפניו השתנו ואינני מכירו. אך לאחר רגע, בא צעיר נוסף, ושוב חייך לקראתי כאל חבר נעורים, והתעניין בי ובאכסניה שלי, ובכל המתהווה איתי, הצטערתי שזכרוני וטביעת עיני כה לקו, עד שאינני מכיר את ידידי מלפני שנים. אך לאחר שתופעה זו חזרה ונשנית פעמים רבות, וכמעט כל תלמידי הישיבה קידמו פני באותה צורה מאירת עינים, תפסתי, שכך מנהג המקום. **רבי שלמה וולבה** סיפר על בעל תשובה ששאלוהו כיצד חזר בתשובה? והשיב: שהוא יליד עיר חילונית, ובשכונתו גר רק יהודי חרדי אחד, השכנים אינם רגילים לומר שלום אחד לשני, רק החרדי הזה, כל בוקר פגשתי אותו, ואמר לי במאור פנים "שלום" התחלתי לחשוב איך מכל השכנים רק הוא אומר לי שלום במאור פנים? כנראה שהתורה הזו אמת, התקרבתי לקיום מצוות, חיוך אחד ברחוב, ועולם מלא של דורות ההולכים בדרך הישר. **בסלבודקא היה הסבא מקפיד מאוד שיקבלו כל אדם בסבר פנים יפות,** ופעמים רבות היה הסבא מסלבודקה נוזף בתלמידים שהיתה הבעתם נוקשית למדי. פעם ביקר בביתו בחור אחד מותיקי ישיבת מיר, שעבר בסלבודקה בדרכו מליטא לפולניה, הסבא העיר לו כמה פעמים שישנה את הבעתו הרצינית מדי, ויעלה חיוך על שפתיו, הלה שהיה מחונך כל ימיו לרצינות, לא היה יכול לשנות מהרגלו ולא חייך. ראה בזה רבי נתן צבי ליקוי נפשי גדול, והסיק מסקנות מרחיקות לכת כפי שנקבע קודם לכן. נכדו של הרב נתן צבי מיועד לנסוע בחברת אותו בחור לישיבת מיר ולגנוב את הגבול שבין ליטא לפולניה, לאחר השיחה הנזכרת ביטל הרב נתן צבי את התכנית הזאת ולא הסכים שנכדו ילווה לאותו בחור, בנמקו שהוא מסופק בזכיותיו וחושש לסכנת דרכים. אחד הבחורים מותיקי ישיבות המוסר, בא פעם אל הרב נתן צבי לבשר לו שהוא התארס, הרב נתן צבי הרגיש בו שהוא רציני מדאי, והוכיחו על אשר אינו מגלה פנים מסבירות, שיש בזה משום חובה רבה, ועל אחת כמה וכמה במקרה שלו שיש לו כלה בביתו. **מסופר על רבי שלמה זלמן אוירבאך** שהיה מאיר פנים לכל אדם, ואף בעת שנפטרה אשתו הרבנית, והיה בדרך לחדר המתים שבשערי צדק, פגש באברך שלא ידע מענין הפטירה, וסיפר לו הלה שאשתו ילדה בשעה טובה לפני שעה קלה, הרב האיר לו פנים, התענין בשלומה של היולדת ובשלום הרך הנולד. ועד כדי כך האיר הרב פנים תמיד לכולם, עד כדי כך, שביום פטירתו, לא מצאה העיתונות תמונה כשהוא עם מבט רציני לפרסמה, כיון שבכל התמונות הרב היה מחייך. סיפר רבי משה אהרן שטרן זכורני כי פעם עליתי עם רבי שלמה זלמן לביתו אחר התפילה, והיה בחוץ מזג אויר סוער ביותר, עד כי הזקן והפיאות של הרב התבדרו והתפזרו אנה ואנה. ואולם קודם שנכנס הרב לביתו, הקפיד לסדר את זקנו ופאותיו למראה הרגיל, ונימק טעמו, כי האשה אינה צריכה לראות את הבעל נכנס מפוזר ומפורד, אלא צריך הבעל להראות לבני הבית מסודר, ובסבר פנים יפות ומסבירות. המשיך המשגיח ואמר יצאתי בהתפעלות בשעה זו, אחרי חמישים שנה מנשואיו, עדיין חושב רבי שלמה זלמן כיצד להסביר פנים יפות לרבנית, כך נראה אדם גדול. **מסופר** על האדמו"ר מצאנז זצ"ל שבסעודות שבע ברכות היה משתדל מאוד לשמח את החתן, אירע ופני החתן עטו ארשת רצינית ביותר, עד שלא עלתה חיוך על שפתיו, ועל אף שאמר כמה מילתא דבדיחותא לא עלתה בידו להעביר על פניו צל של חיוך. פתח וסיפר: הרה"ק מנאסאד הקפיד ביותר שלא לעבור על מה שאמרו חכמים כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות, ועל כן היה מרבה לומר מילי דבדיחותא עד שהחתן העלה חיוך על שפתיו. פעם ארע, ומה שעשה ואמר לא הועיל, ניסה את כוחו בפיו לעשות קולות משונים של בעלי חיים, ואף על פי כן לא עלתה בידו. עד שהרים את ידו של החתן, ודגדגו בחזקה או אז העלה חיוך על פניו, ואמר: יצאתי ידי חובתי ואפשר לברך ברכת המזון. כאשר סיים רבינו את סיפורו, עלה חיוך על פני החתן, ואמר רבינו: הנה גם אנו כבר יצאנו ידי חובתנו ונוכל לברך ברכת המזון.

מסופר על בעל הלשם שכאשר הוציא את ספרו העוסק בקבלה לשם שבו ואחלמה התפרסם הספר מאד בכל מקום בארץ ובעולם. הספר הגיע לידיו של בעל הבן איש חי שהיה חי באותו דור, והוא התפעל ממנו מאוד, וכשנודע לו על אדם המתעתד לעלות לארץ ישראל, אמר לו: כאשר תגיע לארץ, תכנס למחבר הספר ותגיד לו בשמי שהספר הסב לי קורת רוח מרובה. כשהזדמן לשליח להיות בקרבת מקום, נכנס אליו ומסר לו את דברי הבן איש חי. הרב בשומעו את הדברים, קם מכסאו והצביע על גליונות הכתובים בכתב ידו, בהסבירו לשליח, גליונות אלו הם חלק שני של הספר והתלבטתי מאד אם להוציאם לאור או לא, כי לא קבלתי שום תגובה ראויה על הספר, ובזכות מה שאמרת לי עכשיו בשמו של הבן איש חי, אני אוציאם בעזרת ה' לאור עולם.

מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו שליט"א

שאלה: עד כמה ראוי להתאמץ ולהשקיע בקיום מצוות ביקור חולים? **תשובה:** בפרשתנו מסופר שיעקב היה חולה ואז הלך יוסף עם שני בניו לבקרו. ברור שמצוות ביקור חולים היא חלק בלתי נפרד מנשיאת עול עם חברו ומצוות אהבת ישראל. וצריך האדם שיהיה לו רחמנות על כל יהודי שחולה, וכן צריך שיצטער ע״כ, ואיתא בנדרים כל המבקר את החולה ניצול מדינה של גהינום, ואם ביקר את החולה ה׳ ישמרהו מיצר הרע, ויחייהו מהיסורים, וכולם מכבדים אותו, ויהיה לו הרבה רעים טובים. וביקור חולים אין לו שיעור, וגם גדול לקטן, ואפי׳ מאה פעמים ביום. ועוד איתא בנדרים שהמבקר את החולה גורם לו שיחיה ומי שאינו מבקר גורם לו שימות. וביקור חולים כולל נשיאה בעול להשתתף בכאבו ולהתפלל עליו. ידוע שרבי עקיבא איגר שהיה גאון עולם הקדיש רבות מאוד מזמנו עבור חולי ישראל ואף הקים בית חולים מיוחד עבורם, וכן עשה הרבי מקלויזנבורג שהקים בית חולים גדול בנתניה. ורבי חיים קניבסקי לפחות פעם בחודש היה משתדל ללכת לבקר הרבה חולים בבתי חולים שונים וכן נוהגים רבים מגדולי הדורות.

שאלה: בפרשה מובא שיעקב ברך את יוסף שלא ישלוט בזרעו עין הרע. מה הלחש שרבי חיים קניבסקי היה מציע למנוע עין הרע? **תשובה:** כשאומרים הכהנים ברכת כהנים ׳ויחונך׳ לומר ׳אנא מזרעא דיוסף קאתינא׳. וכן יש משפט במגילה ג. לומר עיזא דבי טבחי שמנה מינאי. ויש לחש שרק יחידי סגולה יודעים זאת, ומי שמרגיש וחושש מעין הרע טוב שילך להוציא זאת, ויש גם לחש לעין הרע מחז״ל שמופיע בסידורים בפזמונים של מוצ״ש.

שאלה: אדם שעוברים עליו יסורים, וכל הזמן הוא מרגיש שיש עליו דינים, מה יעשה בשביל לסיים את היסורים ולהסיר מעליו את הדינים? **תשובה:** האור החיים בפרשתנו מביא שהרפואה הכי טובה לצרות היא קבלת היסורים באהבה ובהבנה, שיש רצון ה׳ כעת לעשות לנו יסורים וזה הדבר שהכי טוב לנו כעת. ואם אדם מפנים עניין זה לעצמו, שהיסורים הם מידו יתברך ומקבל באהבה, אז הוא זוכה שיסורו ממנו הדינים ויפסקו ממנו היסורים. וכן כותב רבינו יונה בשערי תשובה שער רביעי שאדם הרוצה להגן על עצמו מיסורים אז כשמגיעים לו יסורים הוא יצדיק את הדין ויבין שזה בגלל שעבר עבירות וזה יהיה לו מגן מהיסורים הרבים הראויים לבוא עליו. מהראוי להביא כאן את מכתבו המיוחד של החזו״א וז״ל: הכל עוברים את החיים בעולם, אלא שיש המקבלים את כל מאורעותיהם מתוך שמחה, ויש המקבלים זאת בעצב ובבכי. הנגזר בין כך ובין כך לא ישתנה. א״כ מוטב לעבור זאת עם חיוך, עכ״ל. האדם בעצמו יכול להחליט שבגלל מה שקרה לו הוא נהיה מסכן ותלותי ותמיד לא הולך לו. והוא גם יכול להפוך כל דבר להצלחה ולא צריך להיות קוסם בשביל זה, אלא לקבל החלטה. ואדם שחי כמסכן הוא תמיד מרגיש קרבן עלוב של החיים, וכל דבר משקיע אותו עוד יותר באומללות שלו. וכדאי לאותו אדם להשתחרר מהעניין הזה מהר לפני שיהיה מאוחר, כי מהתבכיינות לא יוצא כלום. ורק מי שהופך כל מצב להזדמנות וכל קושי למקפצה, לא נשבר אלא מתמודד עם הקושי, הוא יצליח תמיד ויהיה מוערך על הכל. ויש הרבה הרבה דוגמאות של אנשים שקרו להם מקרים והם הפכו את זה למפעל חיים. הדוגמאות לכך הן רבות: ׳עלה׳, ׳אהל שרה׳, ׳זכרון מנחם׳, ׳חיזקו׳, ׳סכרת נעורים׳ ועוד דוגמאות רבות.

שאלה: ביום ראשון הבעל״ט מתחילים ימי השובבי״ם, מה צריך לעשות בשובבי״ם? **תשובה:** המשנה ברורה סו״ס תרפה׳ מציין לדברי השע״ת והבאר היטב בענייני שובבי״ם, ושם איתא שיש הנוהגים להתענות בימי חמישי של שובבי״ם. וכתב האר״י שימים אלו מסוגלים לתקון עוון קרי יותר מכל השנה, עכ״ד. ובקהילות רבות וישיבות שונות של ימינו נוהגים הנהגות יפות שמרבים בתורה ובעבודה וסיגופים איש לפי דרגתו ומעלתו. ורבי חיים ויטאל כותב שבימים אלו אדם יקדש עצמו במותר לו, וביאורו להתרחק מתאוות ובפרט מתאוות האכילה, ודיבורים אסורים. **וע״י חיזוק בדברים אלו יזכה לכפרה על כל הדיבורים האסורים שהוציא מפיו במשך השנה ובפרט עוון לשה״ר**, כן כותב הפרי מגדים שם. והתיקון העיקרי בימים האלו הוא ע״י לימוד התורה שהוא שווה יותר מכל תעניות שבעולם. וכתב הסטיפלער בקריינא דאיגרתא ששעה אחת בלימוד חביבה לפני הקב״ה יותר מכל התעניות והוא המכפר הגדול ביותר שיש וכמש״כ בשו״ע תקעה. וב׳כתר ראש׳ לרבי חיים מוולאזין כתב בשם הגאון שעיקר התיקון נעשה ע״י לימוד התורה הקדושה, היינו גמ׳ עם תוס׳ בעיון וז״ל שם: העובר על רצון הבורא נידון ביסורים נוראים ואין לו תקנה כי אם במיתה, ומסיים: וכל העוסק בתורה ינצל מהיסורים כמ״ש אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. רבי שריה דבילצקי היה אומר בשם הגר״א, שבימים אלו יש למעט בדיבור רק הדברים ההכרחיים, והיות וד״ז קשה מנשוא היום, אך בכ״א אדם יקח לעצמו מספר שעות ביום להתחזק בעניין זה או לפחות למעט בדיבורים אסורים כלשה״ר, ניבול פה ושקר ויתקן עצמו במותר לו, או לפחות שעה ראשונה של הסדר הוא יתחזק בזה, ובזכות זה יזכה לתקן את כל פגמיו הרבה יותר מכל תעניות שבעולם. **ויש להוסיף שעיקר התיקון של שובבי״ם זה בשנה מעוברת כשנה זו ומתקן יותר משנה פשוטה.** כמו״כ ידוע מהספרים הקדושים שימי השובבי״ם זה זמן מיוחד לקבלת התפילות כמו ימים נוראים. ויש קהילות שהקפידו לסיים בליל שישי באשמורת הבוקר ספר התהילים.

שאלה: אנשים רצים ממשימה למשימה, והם כל הזמן במצב שלא גומרים לעשות משימות, האם זה טוב לאדם או שצריך יותר מנוחה? **תשובה:** מרגלא בפומיה של רבי יחזקאל לוינשטין על הפסוק וירא מנוחה כי טוב וגו׳ ויט שכמו לסבול, והיינו שאם אדם מחפש מנוחה בעוה״ז הוא לא ישכב לנוח ולקרוא עיתון אלא יתמודד כל העת עם הטרדות והלחצים שלו ועי״ז הוא לא יתמוטט, כי ע״י התמודדות עם הטרדות הוא מחשל את עצמו. (ובודאי צריך קצת מנוחה, רק לשבת בחוסר מעש זה הכי גרוע, וסיפוק יש רק כשאדם בעשייה). ויש להוסיף שהרבה פעמים אדם צריך לטרוח על הבנה בתורה וכן טירחה לכל עניין, וצריך לזכור שידוע שמה שבא לאדם בקלות הוא מאבד מהר. וטבע הבריאה הוא שרק מה שמגיע ע״י טורח ויגיעה ובעמל ממשיך ללוות את האדם ונשאר לו לנצח. ויש המזכירים בהקשר זה את העובדה ששוויץ שהיא ידועה בתור מדינה הכי רגועה ושלווה ויש שם את העשירות הכי גדולה, ובכ״א אין שום מדען בעל שם שיצא מקירבה, ואין משם שום אדם שהוא מיוחד כמו אחד שקיבל פרס נובל על איזה הצלחה וכדו׳. וכל כך למה? בגלל שההצלחה המיוחדת מגיעה רק ע״י עמל. ולהבדיל אלו שעמלים בתורה הם המצליחים לגדול ולצמוח.

שאלה: באיזה הלכות כדאי מאוד להשקיע מינקות ועד שיבה? **תשובה:** הלכות שבת והלכות ברכות שעל מי שאינו בקי בהם התבטא היערות דבש שהוא אמנם יהודי אך אינו נחשב לאדם ישראלי רח״ל.

שאלה: מתי הומצא החשמל? **תשובה:** עד יז טבת תר״ם היו משתמשים רק בנרות וזה הדבר היחיד ששימש לאור כשלא היה שמש וירח. ובשנת תר״ם, השבוע לפני 130 שנה, המציא תומס אדיסון את הנורה הראשונה, ובכך שינה את פני העולם.

שאלה: מתי הזמן הכי טוב לבקש על פרנסה? **תשובה:** בהשכמת הבוקר.

שאלה: בלילות שבת הארוכים של החורף מה ראוי לעשות? **תשובה:** ידוע שבשבת אפשר להשיג המון קניינים בלימוד התורה, וכמובן הייצר מתגבר אז עד למאוד, וברור שהבחורים שהשקיעו בלילות שבת זכו לקבל גישמאק מיוחד בלימוד והשפעה על כל השבוע, וכן לגבי אברכים הרב שך היה מעורר ע״כ רבות שלא ישרפו את לילות השבת, וכמובן שצריך להיזהר שלא יפריע לשלום הבית.

שאלה: מתי הזמן הכי טוב לעבוד על המידות? **תשובה:** רבינו יונה בפירושו על משלי כותב, שאחרי שאדם ירגיל את עצמו בימי הנערות ללכת אחרי תאוותו יתחזק הכח המתאווה שבו, וכאשר יגדל וישלם כח שכלו הוא יתקשה מאוד להיפרד מתאוותו, ע״כ צריך שיעזרוהו אביו ואימו ויוכיחהו בימי הנערות ואז גם כי יזקין לא יסור ממנו. אבל בימי הזקנה רחוק הדבר להחליף את הטבע ואז יצטרך טורח גדול ועמל עצום להפכו משורשו. וא״כ התשובה היא שלעבוד על המידות זה שייך רק בתור ילד ונער כי אח״כ זה כבר קשה מאוד ובספר חסידים כתב שלשנות הרגל לא טוב כשגודל זה כמיתה.

שאלה: האם ראוי לאדם שמרגיש בריא להיבדק אחת לתקופה כדי לדעת שבריאותו אכן תקינה? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי היה אומר תמיד כמה שפחות לחטט בגוף האדם, אך בוודאי כשאדם חש חולשה או נמצא בגיל ובמצב שחושש היה אומר רבי חיים שמן הראוי לבצע אחת לתקופה בדיקות שגרתיות לראות שאין לאדם בעיות כלשהן כמו סוכר או ייתר ל״ד, ולבדוק שאין חוסר בגוף במשהו וזוהי השתדלות ראויה למנוע מחלות, ובמיוחד לאנשים בגיל מבוגר. וכ״א ישאל לרבותיו.

שאלה: מה בדורנו החלש הכי נצרך לילד ולבחור? **תשובה:** החזו״א היה אומר שצריך לתת לבחור כפית של כבוד פעם אחת ביום, והוסיף ע״כ רבי יצחק הוטנר שהיום צריך לתת צלחת של כבוד וכפית לא מספיק, עידוד וכבוד זה הכי נצרך. הרב אלישיב היה אומר שטפיחה על השכם וכדו׳ כמובן מהלב נותן ג״כ המון לבחור.

שאלה בחושן משפט: ראובן נדב דירה לישיבה על ידי שרשם בדף שהדירה תהיה שייכת לאחר פטירתו לישיבה, לאחר מכן ראובן רשם בטאבו את הדירה על שם בניו האם הישיבה יכולה להוציא מבניו את הדירה? **תשובה:** לכאורה א״א לחייבם ליתן את הדירה לישיבה. לגבי נדר נחלקו בזה הב״י והרמ״א, ועיין בסימן ריב סק״ט בפתחי תשובה ובקצוה״ח רצ׳ סק״ג ורנב׳ סק״ג. מדין מצווה לקיים דברי המת נראה שאין כאן כיוון שלא הושלש. מצד אמירתו לגבוה. יעויין בקצות רנ סק״י שבימינו זה ל״א כן. אמנם בנתיבות חלק ע״כ.

הלכות מענייני הפרשה ועניני היום: מקצת הלכות בענייני יששכר וזבולון שבפרשתנו. בהסכם ישכר וזבולון, אמר רבי חיים קניבסקי, שלא צריך לכתוב את ההסכם, כי כלפי שמיא גליא שכך הוסכם, ומה שמצינו שעשה כן החזו״א הוא משום לפיס את הזבולון. ולעניין האם נגרע מחלקו של הישכר והאם עדיף לא לעשות, עונה תמיד רבי חיים קניבסקי בשם החזו״א שאם זה יגרום לו שילמד יותר טוב (ובוודאי זה יגרום) רצון ה׳ שיעשה הסכם ובוודאי שעל האדם מוטל לעשות רצון ה׳. וכמו שאמר החזו״א לרבי יוסף דינקלס (קובץ אגרות א מט) מאי נפק״מ אם זה יורד מהעוה״ב אם תלמד יותר טוב אז זה רצון ה׳ (ולגוף העניין אמר החזו״א שזה מחלוקת האם יורד מהשכר, ומצינו באור החיים שמות ל יג ד״ה עוד ירצה וכ״כ החיד״א וכן בבני יששכר וכן בהפלאה שבהסכם יששכר וזבולון לא מתנכה כלל חלקו של הישׂשכר ומקבל שכר שלם, ובמהרי״א וכן במשך חכמה פליגי ע״ז). האם לנשים יש דין של יששכר וזבולון בעזרתן ללימוד התורה של הבעל? תשובה: רבי חיים קניבסקי אומר שנשים יישבו ליד הבעלים שלהם בעוה״ב. וידוע שרבי יוסף חיים זוננפלד אמר לאשתו שבגללה הוא יישב בג״ע, כי היא שולחת אותו ללמוד והיא מקריבה הרבה בשביל זה, אז אפי׳ שהוא לא לומד כמו שצריך, לה מגיע גן עדן והרי זה לא מתאים שהיא תשב בלעדיו בג״ע אז אפי׳ שהוא לא לומד כמו שצריך הוא יישב בגללה. וכן מובא בחת״ס שהזבולון מקבל ג״ע גם אם הישׂשכר לא לומד לשמה. והשותפות עם יששכר וזבולון זה לגרום שלא יהיה לישׂשכר שום עול אז הוא מקבל חצי חצי, ואם נותן פחות אז מקבל פחות כפי מה שנותן. וחלק מהפוסקים כתבו שהזבולון מקבל אותו שכר בדיוק כמו הישׂשכר.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת. רעיונות ופתרונות שנשלחו להשבוע. א. מה ניתן לעשות בדפי עיתון? תשובה: א׳ אם שומרים מאכל בצלחת ח״פ ורוצים שישאר חם אפשר לעטוף בנירות אלו (לא עוזר כמו האמצעים היעודיים אבל בהחלט מועיל) ב׳ יש אומרים שאפשר לנקות איתם מראות (צריך קצת אומץ... לא ניסיתי בעצמי) ג׳ אפשר לקרצף איתם כלי כסף (עם חומר יעודי) ד׳ לעטוף כוסיות של חנוכה לפני איחסון והי״ה כל דבר שעלול להישבר. ה׳ כשהנעליים נרטבות בחורף: לכדרר נייר עיתון ולתחוב בנעל למס׳ שעות. בכל הנ״ל יש להזהר מביזוי כתבי הקודש. **ב. בקשר לחלודה על בגד**: לטפטף לימון על החלודה ולהניח בשמש ולחזור על הפעולה עד שהחלודה נעלמת. עובד על בטוח!!! בבגדים לבנים, בצבעוני לא ניסיתי. אחר כתב משהו דומה: מרטיבים את אזור הכתם במיץ לימון, מפזרים מעל מלח ומניחים בשמש לייבוש מלא. אח״כ מכבסים או משפשפים את אזור הכתם עם משחת שיניים עם פלואור ומכבסים. **ג. לגבי הסרת כתמי דם מבגדים,** מי חמצן ממיס את הדם מיד. **ד. איך ניתן לשמור על מרקם אחיד באפית חלות שלא יתפורר?** יש לבצע מספר לישות - כלומר ללוש את הבצק לחכות כשעתיים פלוס מינוס ולאחר מכן שוב לישה כדקה ולהניח לחצי שעה ושוב חוזר חלילה חצי שעה המתנה לישה. כאן אפשר כבר להכניס לתנור אחרי חצי שעה וניתן להסיף סיבובי לישות והתפחות לשיפור המרקם. **ה. תרופות לאפטות בפה** שמעתי מתימני זקן לחתוך שום ולמרוח את הצד החשוף [הפנימי] של השום על הפצע, קצת שורף בתחילה אבל בעזה״י עוזר מאד. עוד דף עם הרבה עצות לאפטות בפה ניתן לקבל במייל. יש לשלוח בקשה למייל המופיע בסוף העלון. **ו. לכאב גרון** שמעתי וניסיתי ובס״ד עזר-לצחצח שיניים עם משחת שיניים, ולבלוע מעט מהקצף של הצחצוח, מאד מחטא ומרפא את החיידקים בגרון. **ז. לעצירות** שמעתי מד״ר פלוצניק שעגבניה מאד עוזרת לשחרור בעזה״י. או לאכול אגס על הבוקר. כמו״כ משווק היום בכל הבתי מרקחת מוצר בשם נורמלקס ללא צורך במרשם רופא, וכל הרופאים ממליצים עליו לבעיות עצירות בכל גיל ובכל מצב...הוא בנוי על סיבים תזונתיים, כך שגם אין בזה שום סיכון, וגם לא חשש התמכרות...המחיר בסביבות 50 ש״ח...משפיע תוך יום יומיים. כמו״כ יש כדור טבעי של חברת סופרב בשם RELEASE שעזר לנו גם במקרים ששום דבר לא עזר. לגבי עצירות, לבשל סלק ולשתות את המיץ או מיץ שזיפים. **ח. לעקיצות** יש את משחת פניסטיל, ומי שנתקע בלי, עוזר למרוח עגבניה , וכן רוק של האדם [החומציות שברוק ושבעגבניה מנטרלת את הארס של היתוש] -שמעתי מאיכר כפרי. ומנסיון זה עובד. **עוד פתרון:** כדאי לאכול כל יום שני תמרים מהזן הרך לא יבשים כתוב בגמרא שזה משלשל ויועיל לרפואה גדולה **ט. למישהו שביקש עצה לילד בן שנתיים שלא צומחות לו השערות** יש פתרון שמאוד עוזר לקחת הרבה הדסים להרתיח או לשים בנטלה לבערך חצי שעה ולהכניס את המים לתוך שפריצר אפשר לקנות בהכל בשקל ולהשפריץ כל יום לפני השינה. **י. בקשר לבעיה של הריח בפה** גם לאחר צחצוח זה קורה משאריות אוכל בין השיניים אצלי זה נגמר אחרי שינניתֿ וע״י ניקיון יסודי כל יום בין השיניים עם חוט דנטלי. **אחר כתב:** ריח לא נעים מהפה-- מגיע לפעמים מחורים בשיניים ולפעמים כי היציאות לא מסודרות צריך ללכת כל יום. וכידוע גם בעיות בעיכול עלולות להביא לריח רע בפה. **יא. בענין מה ששאלו שבוע שעבר על הגמ״ח sms**, יש לשלוח מייל לכתובת s3546515@gmail.com, ואז מקבלים מייל חוזר עם מספר והוראות. **יב.** למי שיש שמיכת פוך סינטטי ועדיין קר לו אפשר להוסיף מלמעלה ציפה או אפילו שתיים וזה מבודד מצויין! קל ונעים ומחמם ממש. **יג. מה ששאלו שבוע שעבר על דם מהאף:** מניסיון אישי: סבלתי מזה לפני בערך 15 שנים, עד שעשיתי צריבה בהדסה עין כרם (זה לא ניתוח, סה״כ עושים צריבה קטנה באף, זה לוקח כמה שניות), ובי״ה עד היום זה עוזר. משחת זיפר נגד צלקות ניתן להשיג בטלפון: 0504133242. **יד. בקשר לילד בן 11 חודשים הבוכה כל לילה חצי שעה ויותר.** כנראה שהוא רגיש לחלב ואם הוא יונק האמא צריכה להפסיק עם החלב. לאחרונה זה נכנס למודה שתינוקות רגישים לחלב ומגיע כמעט עד פיקו״נ. גם הילדה בת 11 שקמה כל בוקר עם כאבי בטן כנראה רגישה לחלב (או לחיטה - גלוטן) צריך לבדוק ולנסות. כמו״כ כדאי לבדוק לה צליאק. מנסיון! כמו״כ

לפעמים זה בגלל שיניים/כאב בטן/תולעים/כינים. אחר הביא: ישנו תוסף תזונה הניקרא 'עצירון' עוזר מאוד מנסיון. **טו. פתרון לעור קשה בכף הרגל:** למרוח שכבה דקה של שמן זית כל יום על כף הרגל. **טז. כיצד מורידים כתמי סיד מחולצה:** מגרדים את הסיד היבש ומשרים את אזור הכתם בתמיסה של מים וחומץ או בחומץ בלבד, בהתאם למגבלות הבד. לאחר מכן מכבסים. פתרונות לרוב הבעיות כאן הובאו בהרחבה ע"י מזכה הרבים ואפשר לפנות אליו בשעות הערב: 054-8457778

התורה חסה: למי שיש פתרונות לבעיות דלהלן מתבקש לשלוח פתרונות למייל שבסוף העלון: א. היכן ניתן להשיג את תרסיס SOS נגד פצעים בפה. **ב.** איך נכנסים למייל אם שוכחים את הסיסמא. **ג.** איך מחליפים סיסמא במייל. **ד.** אשמח לקבל פתרון לקשקשים מהראש. **ה.** אם יש למישהו פיתרון לעייפות. אני נרדם באמצע הלימוד אפי' באמצע שאני מדבר אם יש למישהו איזה משהו טבעי או לא טבעי שעושה עירנות מוגברת קפה ונס קפה לא עוזר. **ו.** בקשת עזרה לטיפול בציפורן חודרנית באצבעות היד. **ז.** לאחר טיפול בפצעי בגרות [חצ'קונים] נותרו על העור צלקות [כתמים אדומים תחת העור] נשמח גם לקבל עצות איך מתפטרים מהם. **ח.** בקשת עזרה בהורדת כתמים של נוזל משחת נעליים מחולצה לבנה. **ט.** מחפשים מישהו מאנ"ש שאימץ את עקרונות הבריאות של קינגסטון קליניק - יש לנו כמה שאלות בעיקר לגבי תוצרת אורגנית וצורת ההתנהלות בשבתות ובחגים. תודה רבה. **י.** איך ניתן לנקות כתם שנמצא בקצה השרוולים של החליפה. **יא.** מה הפיתרון לילדים שכוססים ציפורנים. **יב.** אשמח לדעת איפה משיגים גרפיקות לגננות (לדפי קשר) ועוד וכן סתם עבודות. **יג.** ילד כבן 12 שממצמץ בעיניים ומעקם את הפה בעיקר בזמן שהוא מדבר, איך אפשר לטפל. **יד.** מה זה הפטנט של נעילת ארונות ע"י מגנט איפה אפשר להשיג את זה. **טו.** מה לעשות עם זבובונים שחורים בעיקר במטבח ולא עזר כלום להרחיקם גם לא אנטי פליי. **טז.** רצינו עצה לדלת של מרפסת סוכה שנמצאת בחדר שינה איך אפשר לאטום כדי שלא יכנס רוח שמקרר מאוד את החדר (ושעדיין יהיה אפשרות לצאת ולהיכנס).

חידות

חידות סיכום פרשת שבוע תשובות לפי סדר הא – ב מתאים גם לילדים: א. על ראש מי הניח יעקב יד ימינו? **אפרים**. **ב.** היכן נקברה רחל? **בית לחם**. **ג.** מי מהשבטים כל גדודיו ישובו לנחלתן? **גד**. **ד.** מאיזה שבט הגיע שמשון הגיבור? **דן**. **ה.** פסוק שאומרים בקר"ש שעל המיטה? **ה**מלאך הגואל אותי. **ו.** תהיינה לראש יוסף? **ולקודקוד** נזיר אחיו. **ז.** מי שמח בצאתו? **זבולון**. **ח.** מי ערף את ראשו של עשו? **חושים**. **ט.** מה כתוב על מלבין שינים לחבירו? **טוב** ממשקהו חלב. **י.** מי היה אריה? **יהודה**. **כ.** מה נלקח מראובן? **כהונה**. **ל.** מי הוא אח של שמעון? **לוי**. **מ.** היכן נמצאת השכינה? **מ**על ראש החולה. **נ.** לאיזה בעל חיים נמשל דן? **נחש**. **ס.** מה ביקשו אחי יוסף מיוסף? **ס**ליחה. **ע.** מה סבל יששכר? **עול** תורה. **פ.** עלו לקברו של יעקב רכב ו-? **פרשים**. **צ.** אחי יוסף אמרו ליוסף אביך? **ציווה** לפני מותו. **ק.** מה עשו בני יעקב לאביהם? **קברו** אותו. **ר.** אפרים ומנשה יהיו כמו? **ר**אובן ושמעון. **ש.** כמה שנים חי יעקב במצרים? **ש**בע עשרה. **ת.** ויאמר אליהם יוסף אחי אל? **ת**יראו.

חידות פרשת שבוע: א. על מה נאמר ברש"י שעושה חסד בלי תמורה? **ב.** איזה שם מוזכר בפרשה בב' פסוקים צמודים פעם מלא ופעם חסר? **ג.** מה הקשר בין פורים לפרשה (מובא ברש"י)? **ד.** איזה רהיט מוזכר בפרשה שלוש פעמים? **ה.** איזה מאכל מהפרשה ברכתו פוטרת את הפת? **ו.** איזה מילה בפרשה מופיעה בבראשית 4 פעמים כל פעם בעלת משמעות אחרת? **חידות תורניות: ז.** שאלה מר"פ שריבר: איזה שני פרקים במסכתות הש"ס מתחילים באותה מילה. שני הפרקים האלו הם אותו פרק במנין של פרקי המסכת, ושני המסכתות האלו נמצאות באותו המקום במנין המסכתות באותו הסדר שלהם? **ח.** היכן מצינו בשבת אופן שבשוגג יהיה דינו יותר חמור מבמזיד? **ט.** איזו עבירה בתורה תיקונה צריכה להיעשות כפי הפעמים שמוזכר בתורה? **י.** איזה דבר יום אחד מותר יום אח"כ אסור, יום אח"כ מצוה יום אח"כ איסור דאוריתא? **חידות לשאול את הילדים שעדיין לא קראו את התשובות כאן: יא.** איזה דבר יש לו ארבע רגלים והוא לא חיה? **יב.** איזה בעל חי מעופף תחילת שמו הוא של של זכר וכן שם של חיה, וכשקרא במלואו הוא שם של נקבה? **יג.** איזה דבר יש ברוב הבתים והוא רואה ואינו נראה? **יד.** איזה סבא ונכד כתובים בשמונה עשרה באותה הברכה (חוץ מהאבות)? **טו.** איזה מאכל שמים אותו ברוב המאכלים (המבושלים) ואותיותיו הוא כינוי לאדם מלא? **טז.** איזה משפט מנחם בשעת צרה ומאכזב בשנעת שמחה **יז.** אח של אח שלי מאבא ואמא והוא לא אח שלי?

תשובות: א. עה"פ ועשית עמדי חסד ואמת. אומר רש"י שחסד עם המתים הוא חסד ללא קבלת תמורה. **ב.** פרק מט פסוקים כט ל עפרון מלא ועפרן חסר. **ג.** רש"י מט כז כותב מרדכי ואסתר שהם מזרע בנימין יחלקו את שלל המן. **ד.** מיטה. **ה.** בגמ' בברכות מד: מובא המברך על פירות גינוסר פוטר את הפת, מפני שהם מתוקים וחשובים מפת. **ו.** שכם. 1- כתף. שכם שניהם אחורנית (ט כג). 2- שם עיר. ויבא יעקב שלם עיר שכם. 3- שכם בן חמור. 4- שכם אחד על אחיך בפרשתנו. **ז.** כיצד הרגל בב"ק. כיצד אשת אחיו ביבמות. **ח.** הנאה ממעשה שבת שנתערב ברוב, בשוגג זה לא מתבטל כי זה דבר שיש לו מתירים כי שרי למוצ"ש. ובמזיד זה בטל כי זה דבר שאין לו מתירים (משנ"ב שיח ה מביא בזה מחלוקת עיי"ש). **ט.** השותה יין נסך בשוגג מתענה חמישה ימים כפי הפעמים שמוזכר בתורה גפן (מלבד משנה תורה) דרכי משה יו"ד קכג א. (מהספר חידודון). **י.** לגזוז ציפורנים יום ד' מותר ה' אסור ו' מצווה ז' איסור דאוריתא. **יא.** מיטה,. **יב.** דבורה. **יג.** קוקר. **יד.** אתה חונן ל'**אדם**' ונכדו אנוש מלמד לאנוש בינה. טו. שֶׁמֶן אדם שַׁמֵן. טז. גם זה יעבור. יז. אני בעצמי.

חידון משמעויות מילים לפרשת ויחי: י"ב משמעויות למילה "מר": א. בעלים (בראשית מ"ט כ"ג "בעלי חצים", ובתרגום מרי פלגותא. וכן מרא קמא). **ב.** טעם רע (משלי ה' ד' "ואחריתה מרה כלענה", ובמצודות ציון שם עשב מר). **ג.** צער (משלי י"ד י' "לב יודע מרת נפשו", וכן קהלת ז' כ"ו "ומוצא אני מר ממות את האשה"). **ד.** סרבן (בן סורר ומורה, זקן ממרא, מלשון "מרי" עי' משלי י"ז י"א "אך מרי יבקש רע", וברש"י דבריו מרי וסרבנות). **ה.** מיסטר (קיצור המילה מְאנגלית). **ו.** שם אדם (רש"י ברכות מ"ד ב' "מר בר רב אשי שהוזכר בשמו ובשם אביו"). **ז.** כלי חפירה (עירובין ל"ה א' מרא וחצינא, וכן מגילה כ"ח א' דרי מרא אכיתפיה, וכן ב"מ ל"ו א' מפקדי מרייהו). **ח.** הרב (אמר מר, וכן מר סבר ומר סבר). **ט.** המרה והחלפה (תוס' ב"מ כ"ה ב' ד"ה כאבני בית קוליס). **י.** אדוני (פסחים י"ג א' ונימא מר, ועוד הרבה). **יא.** תער וסכין (שופטים י"ג ה' "ומורה לא יעלה על ראשו", וכתב הספורנו בראשית כ"ו ל"ה דזהו ג"כ לשון "מרת רוח"). **יב.** שם בושם (עי' רמב"ן פר' כי תשא עה"פ מר דרור). מאת הגאון הגדול רבי שמואל קניבסקי שליט"א.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

דיווח: לנוכח ההפצצות חסרי התקדים וההישגים חסרי התקדים של הצבא, ניכר מחסור הגדול בתקדים. ארה"ב תשלח לישראל רכבת אוירית עמוסה בתקדימים.

אחד אמר לחבר שלו הלוואי שיהיה לי כסף לקנות פיל. החבר שאל אותו למען השם מה אתה צריך פיל? לא אני לא צריך פיל אני צריך את הכסף.

פעם עובד בחברה אחת אמר לחברו אם הייתי רוטשילד הייתי יותר עשיר ממנו. הוא שאל אותו למה, הוא ענה לו כי גם היה לי כסף כמוהו וגם את הכסף שאני מרויח מהעבודה.

רופא התקשר למטופל: יש לי חדשות רעות וחדשות גרועות יותר מהם, החדשות הרעות הם שנותרו לך עשרים וארבע שעות לחיות, שאל אותו המטופל מה כבר יכול להיות יותר גרוע מזה, ענה לו הרופא החדשות היותר גרועות הם שאני מנסה להשיג אותך כבר מאתמול.

מישהו יודע להסביר למה תמיד הטשולנט שרואים בתמונות יותר טעים מהטשולנט שמונח בצלחת?

נאבדו לי המשקפיים. אין לי בעייה לראות כמה ימים קצת מטושטש. אבל במה אני אגרד באוזן?

הרגע הזה שאשתך שואלת אותך אם אתה יכול לשטוף כלים, להוריד כביסה ולשמור על הילדים עד שהיא תסיים לנוח, ואז אתה נזכר שהיה כתוב בעלון שעליך לומר "בשמחה".

אומרים ש"מים שקטים חודרים עמוק". אז אומרים.

טלפון חכם לטיפש. טלפון טיפש לחכם.

משרד האוצר שוקל להרחיב את היטל הפיקדון בסך 30 אג' הנוהג בבקבוקים חד פעמיים גם על טיטולים.

שף שרגא: בעקבות הביקוש לאוכל עם ממתיק מלאכותי, התחלנו להגיש גם מנות עם ממליח מלאכותי ומפפריק מלאכותי וסודה עם בלונים מלאכותיים.

יש כל כך הרבה דגים בעולם ומעניין שאף אחד מהם לא שוחה גב.

כשאני אהיה סבא אני לא אפחד ללכת בגשם.

שוער אחד הודיע לחתן שהחליט לקנות לו שוטנשטיין. אמר החתן אם כבר אז אני מעדיף מתיבתא. אתה יותר אוהב ללמוד במתיבתא? התעניין השוער. ענה החתן: לא. המתיבתא מתאים לצבע של המזנון.

אדם שמשפטו נמשך זמן רב נכנס לרבי מויזניץ זצ"ל ובקש ברכה שיצא זכאי במשפט . הרבי מויזניץ ברך אותו שהאמת תצא לאור . אז ההוא התחיל לצעוק: אוי ווי, רק זה לא.

עוגת שוקולד- עשויה משוקולד עוגת גזר- עשויה מגזר עוגת שמרים- עשויה משמרים אבל ממה עשויה עוגת שיש?

מה אומר המקרר למזגן? שמור על קור רוח

פעם אחת יהודי, אמריקאי, ערבי וצרפתי עלו למטוס ברגע שהם התיישבו הדייל אמר: "צאו מפה עכשיו! אין לי זמן לבדיחות האלה"

מתי אתה נראה כמו מקק הפוך? באמצע הלילה כשאתה מחפש את הקצה של השמיכה.

שאלה: איך קמצן שותה קולה? תשובה: סודה עם משקפי שמש!

שאלה: איזו ברכה קמצן הכי אוהב לברך? תשובה: "ברוך שאכלנו משלו"

למה דגים נתפסים ברשת? כי אין להם כוח לחכות

מה היית רוצה להיות כשתהיה גדול? שעון מעורר. למה? עובד דקה וחוזר לישון עוד 24 שעות

איזו חיה נכנסת וישר מוחאים לה כפיים? יתוש.

תודה אדירה לכל קוראי העלון פעמיים, יהי"ר שיספיק להם לקרוא פעם אחת. אני מעוניין להודות לפני הציבור לאחד מהאנשים המופלאים שהקב"ה שתל בדורנו, אדם גדול בתורה ומג"ש מופלג בשעות הבוקר, מיוחד בדורנו בהבנת נפש האדם ובסבלנות אין קץ, גדולי הדור רואים בו איש אמונם, דבוק במידותיו של הקב"ה כפירוש התומר דבורה, הגאון הנדיר **רבי זאב (וועלוול) גולדווסר שליט"א** מוולפסון - בני ברק. על זה שהעיר את עיני בדברי גדו"י. **אני מעוניין** להודות לבחור הצדיק שבנה את עצמו באופן שלא ניתן לתיאור למדן גדול שעוד ישמעו עליו רבות, משקיע כל כוחותיו בעליה מתמדת בלימוד התורה וביר"ש עדיו לגדולות ונצורות הנער המופלא אהוב הבריות **רבי מוטי וורמסר שליט"א** שהשבוע נולד לו אח. יהי"ר שכולם יזכו לאהבת תורה חסד ומצוות.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ'** רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א שהוא מעולם לא מרגיש שלימות תמיד רוצה להגיע להיות יותר גבוה ממה שהוא. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האדם גדול רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הצדיק הנדיר שאני זכיתי להיות ממעריציו רבי אבי פרידנר שליט"א שבזכותו אני כל שבוע מתחזק מדברים שנשלחים לי בשמו. **עוד בירושלים בישיבת קמניץ** אצל הבחור החשוב עדיו לגדולות בנש"ק רבי מיכאל זילברמן שליט"א. עוד בירושלים – **רמות א** משפחת בשארי רחוב לואי ליפסקי 42 דירה 5. **בבית שמש** אצל הגבאי המיתולוגי שבימים אלו הופך את בית הכנסת שלו לממלכת התורה גם לתינוקות של בית רבן במסגרות לימוד שונות ומגוונות רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו רמב"ש ג'. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בביתר:** בישיבת ברכת מרדכי אצל הבחור החשוב והצדיק יהושע פרידמן במספר 0548500891. **בנתיבות** ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק, ובבית מהרי"ץ. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירוחם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש והישיבה שבירוחם. **באופקים** בבית כנסת שערי תפילה (פרויקט). **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל הצדיק המזכה הרבים הגדול רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסים** אצל האדם המיוחד באצילות רבי יוסף המאירי שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנז גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י המלמד המסור והצדיק רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י האדם שזכה בהרבה ממתקים וחילקם לעניים רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הנץ שע"י איילת השחר. **בקרית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 **ברמת השרון** אצל האיש שיודע להודות תמיד בפה מלא בלי בושה רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. **בחדרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בביהכ"נ נצח ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל האיש שאין כבר מה להוסיף עליו מרוב זכויות רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **ביד בנימין:** בישיבת דרכי איש אצל הבחור המופלא בתורה ויר"ש רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה לישיבה. **בחולון:** בכולל ערב שע"י ביהכנ"ס מטה משה של ר' בצלאל בן שלום שליט"א אצל הצדיק יקיר סימן טוב שליט"א. **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. ובשכונת פלורס בישיבה של הרב דינעס.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל חמש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. ולא מקישים יותר.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

{ אז נדברו }

פרשת ויחי תשפ"ד | גליון מספר: 632 | לסדר: "יהודה אתה יודוך אחיך..."

שבט גד!!! אחריות ציבורית!!! לשרת!!!!

הבהרה: קריאת מאמר זו לשם שינוי מותנית בכמה תנאים: דבר ראשון: היא מיועדת רק למי שקורא את המאמר עד הסוף!!! דבר שני: מאמר זה מיועד רק למי שיודע קרא וכתוב ויודע לקרא בלי ניקוד... מי שלא יודע קרוא וכתוב שלא יתקשר אלי אח"כ... דבר שלישי: אם יש לך השגות על מה שכתוב... אני מציע לך לקרא שוב... בסדר???

אז ככה: יש את הפולמוס הנצחי והנדוש וההסטורי שכל חרדי מכיר אותו: **למה החרדים לא משרתים בצבא??** שאלה מוכרת ונדושה!!! **עכשיו ככה:** אתה מבין לבד שיש ליהדות החרדית משנה סדורה בעניין... יש תשובות ברורות ומוצקות! וכל חרדי בממוצע נשאל אי פעם בשאלה זו והיה צריך לענות עליה... ו... ותמיד טוב ומומלץ שהתשובה תהיה מוכנה בהישג יד כדי לשלוף אותה בעת הצורך... **עכשיו ככה: שמתי לב לדבר מוזר:** כמה שיצא לי לדבר בנושא הזה... וכמה ששמעתי שיחות וועדים שלימים סביב הפולמוס הזה למה אנחנו לא משרתים... בסופו של דבר... תמיד כשמגיע שעת אמת ומישהו מתריס לעברי: למה החרדים לא משרתים?? אני פתאום מתבלבל... אני כאילו שוכח את כל התשובות ששמעתי... ואני מוצא את עצמי "ממציא" את התשובה כל פעם מחדש... כאילו פעם ראשונה שאני נפגש בשאלה הזו...

ותמיד זה היה מוזר לי!!! כי מדובר בנושא כ"כ נדוש... אז למה בשטח זה כ"כ מבולבל לי??

אז זהו!!!! בשבועות האחרונים... בעקבות המלחמה, שהנושא שוב צף... פתאום נפל לי האסימון!!! **פתאום קלטתי מה הבעיה שלי!!!** מה שהתברר... שלמרבה האבסורד שכשואלים אותי למה החרדים לא משרתים?? זה לא שאני לא יודע תשובה!!! **אלא אני פשוט לא מבין את השאלה!!!** כלומר: אין לי בעיה הם התשובה!! אני תקוע הרבה לפני כן... בשאלה!! מתברר שאנילא באמת מצליח להבין מה פה השאלה... ואני אסביר גם למה...

תבין: כשנשאלת השאלה: למה חרדים לא מתגייסים לצבא... מה טמון בשאלה הזו?? שיש פה נקודת הנחה ברורה שמוסכמת על כולנו!! כככולנו מבינים ש**צריך לשרת!!!** זה לא נושא לדיון... רק מה?? כל מה שנותר לנו לברר זה רק: למה החרדים לא משרתים?? אני חוזר שוב: **לכולנו ברור שצריך לשרת...** כל מה שנותר לברר זה למה החרדים לא?? שמעת מה אמרתי?? אני חוזר שוב בפעם השלישית... לכולנו ברור שצריך ל.. ל... לשרת!!!! אה..? מה? מה אמרת? **לשרת??** מה זה ה"דבר" הזה?? איך זה נראה... עגול?? משולש? באיזה צבע?? איך מאייתים את זה בכלל?? אז זהו!!! שהמוסכמה הכ"כ ברורה הזו ש**צריך לשרת!!!!** לא נעים לומר, אבל אצלי בתור חרדי, אני לא מבין מה זה המונח הזה!!! אנחנו לא גדלנו על המוסכמה הזו בגרוש... אין לנו שמץ של מושג במה מדובר בכלל!!!

עכשיו רק תבין: למה כל ששואלים אותי למה חרדים לא משרתים... למה אני מתבלבל כל פעם מחדש ולא זוכר את התשובה... נו... למה? כי למייעשה אני בכלל לא מבין את השאלה... (תבין: יש לי תשובות על שאלות!! אבל כשאני לא מבין את השאלה... התשובה נהפכת להיות דקלום של משפטים...)

רק לשבר את האוזן: תאר לעצמך שיום אחד אני 'נופל' על איזה חילוני ומתחיל להתקיף אותו: תגיד לי: **למה אתם לא לומדים בקיאות??** למה בסדר א' אתם מספיקים רק שמונה דפים בזמן חורף?? אה...? תחשוב שאני מנחית על חילוני כזו שאלה עעל הבוקר... ותחשוב שהוא עוד צריך לספק לי תשובה על זה!!! מה... מה הוא יעשה?? הוא יסתכל עלי כאילו נפלתי מהירח... מה... מה אמרת?? בקיאות?? סדר א'?? מי?? זה אולי קשור להזכרת נשמות... בקיצור: במקרה הטוב הוא ירוץ מהר ל"בינה מלאכותית" והיא תקשקש לו שם שם משהו... והוא יצטרך לשנן את התשובה בע"פ. כי הוא אפילו לא התחיל להבין את השאלה. (בקיצור: השאלה ראשונה של הגמ' הראשונה 'תנא הכי קאי דקתני מאימתי'!!! מאיפה התנא יודע שצריך לקרא ק"ש שהוא כבר שואל מאימתי) **אז זה בדיוק מה שקורה איתי!!** כשחילוני שואל אותי: למה החרדים לא מתגייסים לצבא... זה בדיוק כמו שאני אשאל אותו למה אתם לא מתחתנים מוקדם...

אני תקוע עדיין בנקודת בסיס... אני עדיין לא הבנתי מה זה בכלל הערך שנקרא לשרת!!! רק כשאני אבין שצריך לשרת!!! אז אני אהיה בשל לשמוע פה שאלה... אם אכן צריך לשרת אז למה החרדים לא?? ואז יהיה לי תשובה.. אבל כעת קודם בא נבין מה זה הערך לשרת!!!!!

אז ככה: התפנית שלי התחילה כשהתחילה המלחמה הנוכחית... ויצא לי לדבר עם שכן חילוני שלא גייסו אותו... מה שנקרא 'השאירו אותו בבית...' פגשתי אותו במדרגות ואמרתי לו חצי בחיוך חצי בקריצה... אה.. הצלחת להשתמט...?? הצלחת לחמוק מהחזית?? **הוא נעלב עד עמקי נשמתו!!** (אחרי יומיים הוא ניגש אלי ואמר לי שהוא מתפלא שעדיין לא באתי להתנצל..) ואני מצידי לא הבנתי... מה קרה... מה בסה"כ אמרתי לך?? **ואז הוא עמד כולו סמוק לחיים והסביר לי בסערת רגשות והייתי המום מזה!!!** הוא הסביר לי... תשמע... נגעת לי בנקודה הכי מעליבה... הפכת אותי לפרזיט.. אני חי סב במדינה... אני מקבל פה הכל... יש כלכלה... פרנסה... בתי ספר... שירותי רפואה... תחבורה... אני מקבל שירות מהדינה... ומצד היושר הפנימי שלי אני אמור גם לתת שירות בתמורה!! ככה זה עובד... המדינה משרתת אותי ואני משרת אותה... זה א' ב' של מוסריות... בשביל זה יש גיל מסוים שבו אני משרת את המדינה ואני ממש מחכה לזה... ואתה מגיע ואומר לי: שאני שמח שהתפטרתי מהשירות הזה... מה... אני פרזיט?? שרק מקבל ולא נותן?? **ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון**

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

סוף שנה לועזית, זו הזדמנות לתרום ולקבל קבלה המוכרת להחזר מס, אז למה אתהם מחכים??? איך תורמים? באופציות שלהלן:

כך אתם שותפים איתנו בהוצאות ובזכויות:

בבנק: פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)
ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בשורות טובות
ישועות ונחמות!

מי 'יותר טוב' משר הצבא של המלחמה??

בהפטרה של השבוע, דוד המלך מצווה את שלמה בנו לפני מותו, שיהרוג את יואב בן צרויה ובזה יתכפר לו על שהרג את עמשא בן יתר שהיה **"יותר טוב ממנו"!!!** ככה דוד המלך מגדיר את עמשא בין יתר!!! שעמשא היה **יותר טוב** מיואב!! (עמשא בן יתר היה שר הצבא במשך ימים ספורים במקום יואב אחרי מרד אבשלום ובמשך הימים הספורים האלו נוכח דוד לראות שעמשא בן יתר **יותר טוב** מיואב) במה?? במה עמשא בן יתר היה **יותר טוב** מיואב? אומרת הגמ' בסנהדרין (מט.) דבר מבהיל: הסיפור היה ככה. מיד לאחר שהסתיים מרד אבשלום... לפתע קם שבע בן בכרי ופתח במרד מחודש נגד דוד!! וזה היה מרד עוד יותר חזק ועוד יותר מסוכן וגורף... ודוד קרא בבהילות לשר צבא החדש- עמשא בן יתר שיזעיק את כל הגיבורים אשר לדוד...

דא עקא!!! **"ויוחר"!!** עמשא התאחר מלבא... דוד מחכה ומחכה שאנשי הצבא יבואו... ותכל'ס... העסק מתעכב ומתעכב... וזה לא צחוק!!! המרד כל הזמן רק מתחזק... וכל שעה נוספת זה קריטי... ואז סו"ס הגיעו אנשי הצבא ותוך יום יומיים המרד הופסק באופן פתאומי... עכשיו הגיע הזמן לברר למה חיילי המילואים התעכבו כ"כ... ומה מתברר???

לא תאמין!!! הסיפור היה שעמשא נכנס לבית המדרש של דוד כדי להזעיק את הגבורים אשר לדוד... ובדיוק באותו יום הם התחילו סוגיה חדשה!!! **"פתחי מסכתא"!!** והיה שם ריתחא דאורייתא עצומה בבית המדרש... ועמשא בן יתר פשוט נאלם... הוא לא היה מסוגל להפסיק את ה'קול קול יעקב' הזה... אה... אבל יש פה מרד ומי יודע מה יהיה?? יש טילים בגוש דן והגיזרה הצפונית מתחממת...?? לא יודע!! אני לא מסוגל להפסיק אותם באמצע הלימוד... יואב בן צרויה ראה בזה חוסר אחריות ומרד במלכות... דוד מצווה אותך לקרא בבהילות לבניהו בן יהוידע ולעדינו העצני ושמא בן הררי ולכל שאר הגיבורים... ואתה פתאום נאלם דום כי אתה לא רוצה להפסיק אותם באמצע הלימוד??

אבל דוד ? ! ? דוד מתפעל מזה!! דווקא מזה דוד המלך מתפעל מעמשא בין ייתר!!!! ועל זה!! על זה דוד נותן ציון לעמשא בן יתר שהוא **"יותר טוב"** מיואב בן צרויה... ולמה?

כי דוד הולך לשיטתו באופן עקבי ובלתי מתפשר: 'מי גרם לרגלנו שיעמדו במלחמה שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה', דוד מצידו היה מוכן לצאת לרדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם... אבל הגיבורים של דוד, הם אלו שהתעקשו והטילו ווטו 'אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא איתנו למלחמה **ולא תכבה את נר ישראל'**, דוד המלך הוא הנר המערבי שלא פסיק פומיה מגירסא... וההושענא הגדול ביותר שדוד יכול להועיל לנו זה הושענא **"חנה דוד"!!!** ה'כל היום היא שיחתי' של דוד זה מה שמנצח לפני אויבינו...

אם ככה!!!! דוד הולך עם זה עד הסוף בעקביות!!!!!

ואם דוד קורא בבהילות לכל הגיבורים... והם בדיוק עוסקים כעת בתחילת סוגיה... אם בגלל עמשא בן יתר מתעכב!!! דוד עומד מאחורי זה לגמרי!! והוא זוקף לעיכוב הזה את הדיכוי הניסי של המרד שנעשה במהירות ובקלות וללא התערבות צבאית... (כידוע: אישה חכמה היא זו שמסרה את ראשו של שבע בן בכרי ובזה הסתיים המרד) את המסר הזה אנחנו צריכים לקחת איתנו בימים אלו.. דוד המלך הוא הרמטכ"ל הגדול שהצבא מרבה להשתמש בפסוקים שלו... ללמד בני יהודה קשת, הצבי ישראל על במותך חלל וכו' וכו'... אז זהו!!! שצריך לדעת שיש עוד כמה דברים שדוד המלך ידע להגיד!! לא שזה סתירה... אבל אנחנו במשבצת שלנו פוגשים את פרק קי"ט של דוד המלך.. זו המשבצת שלנו!! משם נשמור על כלל ישראל!! נמשיך להתאחר כאן מתוך בית המדרש... נפתח עוד סוגיה ועוד סוגיה... נתחזק ללון עוד לילה ועוד לילה במחנה בעומקה של הלכה... **וההמשך בעמוד 5 במסגרת הקטנה...**

היית רוצה לצאת לסיור ידידותי בעולם האמת ולחזור??

פרשת ויחי מתעסקת עם הסוגיה שנקראת מוות... קבורה... הספד... חניטה...

יש בנושא הזה כל מיני דברים "חשודים"!!! כי בגמ' בתענית: ר' יצחק אומר בשם ר' יוחנן ש"יעקב אבינו לא מת..."!! שואל אותו רב נחמן: אם ככה, וכי סתם חנטו חנטיא וספדו ספדניא וקברו קבריא?? ר' יצחק לא נרתע מהשאלה... אמר לו: מקרא אני דורש: ואתה אל תירא עבדי יעקב כי הנני מושיעך... ואת זרעך (מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים) כלומר: אתה צודק בשאלה... אבל זה לא משנה!!! .תכל'ס... בשורה תחתונה יעקב אבינו לא מת!!! נקודה!!! נו... אבל תכל'ס... אנחנו עדיין עומדים ושואלים: נו... באמת אם אכן יעקב אבינו **לא מת...** אז למה הוא בכל זאת **נפטר??** למה הוא במערת המכפלה?? שילך להתפלל בבית כנסת אברהם אבינו בחברון??? או אפילו בישיבת חברון??

וסתם ככה... לאורך כל הדרך... מצינו לגבי רבי שאחרי שהוא נפטר... הוא היה מגיע ומופיע בביתו בגופו כל ליל שבת לעשות קידוש... מה פשר התופעה הזו?? ופה לשם שינוי הקושיה היא לכיוון ההפוך... רבי הרי כן נפטר!!!! לא כתוב שרבי לא מת... אז איך הוא בדיוק נשאר חי למרות שהוא נפטר. בקיצור: מה זה העירבוב הזה בין חי למת?

אז התשובה בקצרה היא כך:

אדם שנפטר לבית עולמו!!! למיייעשה המשמעות היא אחת ויחידה: נפטר מלשון **מפוטר!!!**

אותו אדם בחיי חיותו... היה מצווה ועושה... הוא היה יכול לסגל לעצמו זכויות... ויום אחד הוא קיבל מכתב פיטורין!! זהו! סיימת את שליחותך!! תם זמנך **לצבור** משכורת... אתה **מפוטר** מלהמשיך **לצבור** זכויות ולהרבות שכר!! כי הגיע זמנך **לקבל** את המשכורת...

זהו!!! עקרונית זו המשמעות של יום הפטירה!! יום של פיטורין!!! זהו!!!

אלא מאי? יש נושא אחר לגמרי לגמרי שהוא לא קשור בהכרח לנושא של **הפטירה והפיטורין!**

הנושא של הנתק ההרמטי!! בין העולם של החיים לעולם הנשמות!!! יש גזירה מלפניו יתברך שתהיה מחיצה ונתק מוחלט בין אלו שממשיכים לחיות לבין אלו שנפטרו מן העולם..

כלומר: עקרונית אין קשר בין שני הדברים... גם אם יש כאלו שעדיין חיים ויש כאלו שנפטרו... זה לא סתירה שהיה יכול להיות תקשורת און ליין ביניהם... אז תכל'ס... למה לא??

בתור בחור צעיר (והאמת היא שעד היום) התחום הזה מאוד העסיק וריתק אותי... תמיד נשאבתי כמו מגנט לתיאורים בזוה"ק על גילוים ממתיבתא של מעלה... על רשב"י שמתהלך שם בשמי שמים ומראים לו את כל ההיכלות... מה קורה שמה למעלה... אז למה אי אפשר לבקר ככה 'באוירה טובה' (לא חלילה בנסיבות קשות רח"ל) ולחזור ולספר מה קורה שם...

בקיצור: במילים אחרות... אם לבעש"ט הקדוש ולרבינו הגר"א היה מידי פעם עליית נשמה.. איך אפשר לארגן את זה...?? גם אני רוצה... (אבל כמובן בלי לעבוד קשה... בטח...)

העניין הוא כך: יש לזה סיבה!!! סיבה רשמית!! הסיבה למה אין אישור כניסה לאדם חי שמעוניין לבקר מידי פעם בעולם האמת... הסיבה היא פשוטה: מה לעשות שבן אדם חי זה משהו שעובד!!! אתה אנרגייה חשמלית **פעילה!!** יש זרם!! ולכן בן אדם חי הוא גם מחבל מאוד מסוכן!!!! ולמה?? כי הוא נשק חי!!!! הוא לוחץ ו... וזה עובד!! עכשיו: מה לעשות שבעולם האמת יש ציוד מאוד כבד ומסוכן... שבפעם האחרונה שה' נתן לבן אדם להתהלך בחיי חיותו בעולם האמת... ה' הזהיר אותו להתרחק מעץ הדעת... כי אם ח"ו תאכל ממנו זו פצצת גרעינית בסדר גודל של גו'נגל במשך 6000 שנה... ותכל'ס אדם הראשון לא עשה עסק... הוא ראה שהנחש לא עושה עסק.. המלאכים לא עושים עסק... והוא לא הבין שיש הבדל!!! אתה מתג פעיל והם לא... כשאתה לוחץ על הכפתור זה נשלח באותו רגע לשיגור!!! ותכל'ס אדם הראשון אכל מעץ הדעת וקרה מה שקרה ונכון להתשפ"ד שנים אנחנו פה כתוצאה מאדם הראשון שנכנס לגן עדן עם נשק חי... **ומאז יש כלל ברזל**היות ואי אפשר לסמוך על האדם... לכן אין רשות להכניס לכאן אדם **חי** עד שלא מנטרלים אותו מהנשק חי ומנתקים אותו מהחיבורים!! **וזה המיתה!!** ניתוק מחיבורים!! המתג כבר מנוטרל וכבר לא משמש כאיום... ורק ככה יש אישור כניסה בעמדת בידוק של עולם האמת... (זה לכאורה הפירוש הפשוט של הפסוק: וישכן מקדם לגן עדן את להט החרב המתהפכת לשמור על דרך עץ החיים... שאחרי חטא אדם הראשון, ה' העמיד בכניסה לגן עדן עמדת בידוק שתפקידה לנטרל ולנתק כל חיבור פעיל שבעולם האמת הוא עלול להתגלות כנשק הכי מסוכן... וזה מוות!!) אבל!!! יש אנשים בודדים בודדים... שבחיי חיותם היו כ"כ נאמנים לה' ואף פעם לא פעלו על דעת עצמם נגד רצון ה'... ואם ככה זה בסייידר!! ה' סומך עליהם!! הם יכולים להיכנס חיים לעולם האמת והם לא צריכים להשאיר את הנשק בעמדת בידוק... ולכן יעקב אבינו לא מת ודוד המלך לא מת, ולכן ריב"ל נכנס חי לגן עדן... מה פירוש?? יעקב אבינו אמנם נפטר מן העולם!! אבל הוא לא צריך בשביל זה למות!! לא צריך לנתק אותו מהחיבורים... אפשר לסמוך עליו... כבר בחיי חיותו דמותו הייתה חקוקה ב**מרכבה**- מרכבה זה במילים אחרות- רכב!! הוא היה הנהג הפרטי של ה'... ואיפה שה' הורה ללכת הוא הלך ולא סטה ימין ושמאל... אז אפשר לסמוך עליו... **תכל'ס: כלפי מה הדברים אמורים???**

אנחנו נשלחנו כאן לעולם הזה בין הייתר בשביל לשקם את האימון של ה' בנו!!

ה' גדול!! הוא יכול לתת לך הרבה עוצמה בידיים... אבל בשביל זה הוא צריך לסמוך עליך... בורא עולם לא עושה טעויות נוסח הסכם אוסלו... ה' לא נותן נשק למחבלים... ה' מסר את המפתחות בידיים של אדם הראשון... ותוך שעה תראה מה קרה... מאז אדם הראשון גורש מגן עדן, ומאז הוא ממשיך לעבוד!!!! אבל בשלט רחוק!! אנחנו ממשיכים להיות הגננים של גן עדן... אבל עבודה מרחוק... אין לנו גישה ל'ציוד' הכבד שיש שם... מה אפשר לעשות... אי אפשר לסמוך עלינו... כבר כתבתי כמה פעמים כאן בגיליון: הייתי מאוד רוצה שיהיה לי את הגבורה של יהודה שבשאגה אחת יכול לזעזע את כל מצרים... אז למה ה' לא נותן לי את זה?? כי... כי ה' יודע שאי אפשר לסמוך עלי!! אני אתחיל לשאוג לכל עבר... תוך שעתיים אני אחסל את כל מי שרק התחיל איתי בשנתיים האחרונות... תזהרו!! בדיוק בגלל זה הוא נתן את זה ליהודה ולא לי... כי יהודה אף פעם לא עשה שימוש בעוצמה שלו בשביל לעקוף תור בחנות...) בקיצור: אתה רוצה עוצמה בידיים?? תגלה אימון!!! אם ה' יראה שאפשר באמת באמת לסמוך עלי... הוא יפקיד בידיים שלי כל מיני שיברים... הוא יתן לי מפתחות... אתה רוצה גילוים... השגות... עוצמות... אל תחפש אותם ברחוב... הם מחכים לך בנאמנות מוחלטת לה'!! שה' ימצא אותך נאמן לפניו!! שאפשר לסמוך עליך! מה שבטוח... אין צורך לבקר שם בעולם האמת... שם כבר אי אפשר להפגין נאמנות... ננצל כל דקה נוספת שיש לנו פה בעולם להפגין לפניו ית' נאמנות!! נאמן אליך בכל מצב...

שבט גד!! אחריות ציבורית! לשרת!!!

(המשך מעמוד 1-) **אני מוכרח לומר: עמדתי המום בפה פעור!!!**

עד אותו יום הייתי בטוח שפרזיט ואוכל חינם זו סיסמא כזו שמשתמשים בה נגד חרדים... ופתאום אני עומד מול חילוני גמור שמשתמש עם המילה הזו לא בייחס לחרדים אלא בייחס לעלבון האישי שלו!!! הוא פונה אלי מהמקום הכי אישי וכנה!!! אל תראה אותי ככה.. אני לא פרזיט! לא יתכן שאני רק **אקבל** שירות ואני **לא אתן** שירות!!! **הייתי בהלם!!** מבחינתי, זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שפגשתי את המושג **'לשרת'** מהמובן האמיתי של זה!!! פתאום קלטתי שיש ערך אמיתי שנקרא **'לשרת'!!** ש- מה זה אומר **'לשרת'**??

אדוני: אתה חי פה!!! אתה **מקבל** פה **שירות**!!! **תתן** גם **שירות**!!! אתה אמור **לתת** גם משהו מעצמך ולא רק **לקבל!!!** וזה עוד לפני הציונות... לפני המדינה... אני מדבר פה על תרבות אנושית בסיסית שסיפרו לנו בתור ילדים על "שלווה בחווה" שאם הפרה והתרנגול והכלב והעז חיים ביחד... אז כל אחד **מקבל.** אבל במקביל הוא גם צריך **לתת!** לא יתכן שאתה תשב לך בקידוש של בית הכנסת וכולם יחתכו לך את הערינג ויגישו לך את הצלחת של הקוגל ואתה תשב לך בחיבוק ידיים ואפילו לא תעזור בלפרוש את הניילון על השלחן... תסכים איתי...

וכאן אנחנו מגיעים לנקודה הרגישה והעדינה:

אנחנו כחרדים לא גדלנו על הערך האנושי הבסיסי הזה שנקרא לשרת!!!

ואנחנו לא אשמים!!!! שמעת? אנחנו לא אשמים!!!!

כי יש סיבה!!! יש סיבה מאוד מוצדקת למה לא גדלנו על זה... כי מה לעשות שאנחנו חיים במדינה חילונית!! ואנחנו מתנגדים למדינה הזו מיום היווסדה!!!! זו התפיסה העקבית שלנו **לא** מאז הרפורמה המשפטית... **אלא כבר יותר משבעים שנה!!!** (בקיצור: מה שהשמאלנים ממחאות קפלן התחילו לעשות לאחרונה... שהם פתאום מרשים לעצמם להיות סרבנים... ולעשות שביתות... ולהיות פורעי חוק והם לא רואים בזה חוסר אנושיות ופרזיטיות... כי הם מתנגדים למהלך ולכל ההתנהלות של הממשלה... אז תחשוב שאנחנו החרדים... זו התפיסה העקרונית שלנו כבר יותר משבעים שנה... ואנחנו לא פורעי חוק ולא משתוללים ברחובות... אבל בתפיסת עולם שלנו-) אנחנו מתנגדים למדינת ישראל לא פחות מסטאמאר... והיות וכל החינוך שלנו הוא נגד המדינה... ממילא צריך להניח יד הלב ולהכיר בעובדה שיש לחינוך הזה תופעת לוואי **הכרחית ובלתי נמנעת...** ומה היא?? שמה לעשות... מכורח הנסיבות לא גדלנו על הערך התרבותי שנקרא **"מדינות"!!** כלומר: כן גדלתי על יחסי שכנים... שיש חדר מדרגות וצריך להשתתף בהוצאות ועד בית... כן גדלתי (בערבון מוגבל) על זה שיש בית כנסת וקהילה וצריך לישא בעול... אבל ברגע שהעול הזה קצת מתחיל להתרחב לממדים עירוניים וארציים... פה אני נעצר!!! פה פתאום יש לי תפיסה בדואית... אני מצידי כאילו חי במדבר... חי באוהל שלי... לא קשור לאף אחד... אני לא מבין בשביל מה יש מיסים... מה זה הארנונה הזו... סתם סוחטים ממני כסף... מה זה המע"מ הזה... לאיפה כל הכסף הזה הולך... מצידי אני מוקף בהרים ושממה... אין לי מושג בשביל מה המדינה צריכה כסף... אני לא מבין למה צועקים עלי שאני לא משרת... מה לשרת... את מי בדיוק... מי בכלל נתן לי פה משהו שאני צריך להחזיר לו בחזרה... אני מצידי שואב מים מהבאר ומתנייד עם חמור ומתגורר במערה... אף אחד לא סיפק לי שירות וממילא אני לא מחוייב לאף אחד כלום... **ואני לא לגמרי אשם!!!** אני לא אשם שזו התפיסה שלי!!! כי היות וממתי שאני ילד... גדלתי על זה שאנחנו נגד המדינה... אז גדלתי על אנטי **מדיניות**... אני כביכול מתעלם מקיומה של מדיניות... **עכשיו ככה: למה אני כ"כ טוען בתוקף להגנתי שאני לא אשם??? למה אני כ"כ מסנגר על עצמי???**

אני אחדד עוד טיפה את הדברים: לדוגמא: כשהייתי ילד חונכתי שצריך להתייחס יפה למבוגרים!! נכון?? הכי לגיטימי ומתבקש... ואילו היום זה לא סוד שלצערנו כל אמא מחנכת את הילד שלה להתייחס **לא יפה** למבוגרים... כל מבוגר שניגש אליך ומבקש משהו תברח ממנו... נו... זה תקני?? זה חינוכי ככה לחנך ילד?? לא!!! אבל מה לעשות!!! היות ויש מבוגרים שעושים דברים מסוכנים ושטויות אז מכורח הנסיבות אין לנו ברירה אלא לדכא ולהסתיר מהילדים שלנו את החינוך הכ"כ מינימלי ומתבקש שצריך לכבד מבוגרים!!! אף אחד לא חושב שהחינוך הזה הוא אידיאלי!! אבל כולם מסכימים שמחוסר ברירה ככה צריך לחנך!!

כנ"ל לגבי השכנים שלי... כל בני ברקי קיבל חינוך להגיד בוקר טוב לשכנים... לעומת זאת דווקא אני חונכתי להתעלם מהשכן ולא לדבר איתו מטוב ועד רע!! למה?? כי השכנים שלי היו אנשים מפוקפקים והיה צריך להתרחק מהם מסיבות 'בטחוניות'... נו... זה יפה לחנך ילד שלא להתייחס יפה לשכנים?? לא!! אבל מה לעשות... שכשיש לך ג' עבירות בבנין... אתה נאלץ לכבוש את הנורמטיביות. ולהתנהג בהנהגת חירום!!!

אותו דבר בייחס אלינו... אנו החרדים שמתגוררים ב**מדינת** ישראל!!

עקרונית התרבות האנושית מחייבת שבן אדם שחי במדינה ו**מקבל שירות**... הוא גם אמור גם **לתת שירות** מעצמו... וליטול חלק באחריות ציבורית... זו דפוס התנהגות אנושית שהיינו אמורים לקבל אותה דרך הוריד... **אבל מה לעשות!!!!** שהיות ואנחנו מתנגדים למדיניות הכפרנית של מדינת ישראל... אין לנו ברירה!!! אנחנו נאלצים לכבוש את התרבות הבסיסית הזו!!! (תבין: אני **מקבל** מהמדינה **שירות** של חינוך כפרני, **מקבל שירות** של חילולי שבת, וחילול כל הקדוש והיקר, ואין לי את הרשות לשתף פעולה ו**לתת שירות** כהזדהות ל**קבלת שירות** כזה שאני מתנגד אליו בכל תוקף, ואגב: זה עדיין לא הסיבה למה אנחנו לא משרתים בצבא... זה לא קשור לעניין..) כן... בדיוק כמו שילד מחונך היה אמור להתייחס למבוגר יפה... אבל מה לעשות שברגע שהמבוגר נהיה טראלאלאלא ולכן נאלצנו לכבוש מהילד את התרבות הבסיסית הזו!! **כך על אותו משקל:** היות ואנחנו נמצאים במדינה שאנחנו מתנגדים בתוקף למהלכים שהיא מובילה נגד כל הקדוש והיקר לנו... לכן ההורים שלנו נאלצו לגדל אותנו בתפיסת עולם בדואית... שלמרות שאנחנו מקבלים מהמדינה שירות... אנחנו כביכול מתעלמים מהשירות הזה... ומנועים מלשתף פעולה ולתת שירות הזדהות בחזרה...

וצריך לדעת שיש לזה השלכות!!! יש לזה מחיר! ומחיר כבד!!!!

רוצה שאני אתן לך דוגמא אחת של ההשלכות הישירות של זה???

כשהייתי בחור המשגיח ניגש אלי יום אחד ואמר לי: תתחיל להגיע לסדר... תגיע לפחות לשחרית... מה זה צריך להיות... אתה חי בישיבה ותכל'ס אתה כמו בבית מלון... לא מתפקד... לא שומר על סדרי הישיבה... (אין אדם מחזיק עצמו רשע... זאת למודעי הייתי חי בישיבה ולא לומד בבית המדרש אלא בבתי מדרשות אחרים...) מה זה צריך להיות שאתה חי בישיבה ולא מתפקד???

אני זוכר שהסתכלתי על המשגיח כאילו הוא נפל מהירח ו... ו... ורציתי להגיד לו משהו..... ובא נראה אותך- בחור יקר... תנחש מה רציתי לענות לו?? נו... נראה אותך אומר במקומי מה עמד לי על הלשון...???

סליחה המשגיח... "אני לא עובד אצל אף אחד..." אני לא חייב לאף אחד כלום!!! אני אעשה מה שבא לי... אני אגיע מתי שמתחשק לי... ואלך מתי שאני רוצה ואף אחד לא יגיד לי כלום... בקיצור: "הבנים בני והבנות בנותי והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא"!!!

והיום!!! היום אני קולט עד כמה שהתפיסה הזו לקויה!!! לקויה לא ממקום של חוצפה אלא מזוית של בדואי... והרבה יותר גרוע מבדואי... בדואי לא חייב לאף אחד כלום... ובצדק!! כי הוא באמת חי לבד ולא מקבל שירות מאף אחד... לכן הוא גם לא מחויב לתת שירות לאף אחד... אבל אתה בחור ישיבה... אתה חי כאן... הישיבה מספקת לך שירותי לינה, אכילה... מיזוג... מים... חשמל... כביסה... ניקיון, ממילא עד כמה שאתה יצור מתורבת אתה אמור להבין שאתה מחויב גם **לתת שירות!!** קבלת פה שירות?? תן שירות בחזרה!!! תרגיש מחויב למערכת!!

ולא היה לי את זה!!! לא היה לי את ההבנה הבסיסית הזו!!! (ואני מדבר בכוונה בלשון עבר... כדי שמי שמוכן להודות שזה אצלו עדיין בגדר הווה שיבין... ומי שלא... אז שיחשוב שאני מדבר על משהו שהיה פעם "בזמן שבית המקדש היה קיים")

ולמה?? למה לא היה לי את זה?? כי לא גדלתי על **שירותי- קהילה!!!** לא גדלתי על **מחויבות-- ציבורית!!** (ושוב: לא באשמתי... כי מה לעשות שגדלתי על מחאות קפלן נגד חילולי שבת וג' עבירות ולכן גדלתי על סרבנות!! עקרונות לא רציתי להיות סרבן... מה לעשות שביבי ובן גוריון עשו אותי בכח סרבן... מה לעשות שאין לי ארץ אחרת... שהם ילכו לארץ אחרת... הייתי פה לפניהם ואני אהיה פה אחריהם)

הנה לך דוגמא של מחיר ישיר כתוצאה מאנטי מדיניות שגדלנו עליה!!!

רוצה עוד דוגמא?? ארנונה!! כל חרדי יודע שיש איזשהו "קנס שנתי" שנקרא ארנונה... לא ברור למה... אבל פעם בשנה העירייה מחליטה 'להתנכל' (כמובן "רק" לחרדים) ודורשת מאיתנו כסף סססתם... סתם סתום... בשביל לממן את הזיקוקים של יום העצמאות או לקנות פיצות...

יהודי יקר: אני רוצה להגיד לך משהו... אבל קח כסא... תשב... אני פשוט מפחד שתתעלף... תנשום נשימה עמוקה וגם אני כעת נושם...

ובכן: לא תאמין!!!! **יש עניין לשלם ארנונה!!!! כן!!! יש עניין!!**

אה... אתה בהההלם... אתה שואל למה?? סליחה אדוני... יש תאורה בעיר... יש כבישים... יש חנויות... גוזמים לך עצים... אוספים לך את הזבל... כל הדברים האלו עולה כסף!!! ואתה מקבל פה שירות!!!! אז תגיד לי: מי בדיוק אמור לשלם את זה?? מאיפה העיריה אמורה לגייס את השירות הזה בשבילך?? מאיפה? מהאוזן...?? מהזרת...?? תענה לי בכנות... אז נכון... יש לך טענות נגד ראש העיר שהוא לא מהמגזר שלך... אבל מי מדבר על זה עכשיו... אני מדבר איתך על עובד פח הזבל שמספק לך שירות ומגיע לו משכורת על זה!! אתה לא אמור להשתתף בשירות הזה?? לא נעים לומר!!! אבל הדברים הכ"כ פשוטים האלו... רק לאחרונה הבנתי את זה!! **ושוב!!! אני לא אשמים!!!** כי... כי אני לא חוזר בי... סו"ס אל תשכח גר בחיפה... ובימים אלו העיריה מתקצבת את כל החגה של הנוצרים ואת המסגדים של המוסלמים... ואת כל התועבות של החילונים ואת כל החילולי שבת גם יחד... ופה!! אני בתור חרדי לוקח עשר צעדים אחורה ומרגיש כמו בדואי... ואני בהחלט מעדיף שהכסף שלי יהיה שותף כמה שפחות בתחומים כאלו גרועים... זו הסיבה שהתפיסה שלי כחרדי שארנונה זה 'עונש' כזה שמגיע מהציונים ואני לא שש ושמח להשתתף בזה... ובנקודה הזו אני ממש לא חוזר בי!!!!

אבל!!!! אבל על הדרך!!! אני בקבוצת סיכון מוגבר להתרגל לקבל ולקבל (וכמובן להתלונן שאני לא מספיק מקבל) בו בזמן שאני לא מחונך לתת בתמורה... וצריך להיות כנה ולהכיר בזה שיש פה מחיר!!! מחיר של תרבות בסיסית שנאלצנו לא לקבל אותה באופן טבעי דרך הוריד... אבל זה לא מצדיק!!! מותר לי להתבגר יום אחד ולדעת שהיהדות לא עומדת מאחורי התפיסה הברברית הזו... זה כן תופעת לוואי בלתי נמנעת... אבל לא להפוך את זה לשיטה!! זה חילול ה' מאין כמותו!!!

תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים???

הגיע הזמן שנפנים: גם חרדים צריכים **לשרת!!!!** האם בצבא??

לא!!! אבל לשרת חייבים!!! מי שמקבל שירות צריך לתת שירות!!!

וזכותו של כל אחד מאיתנו להחליט איפה הוא מעוניין לשרת!!! באיזה קהילה... באיזה חסידות... באיזו ישיבה... באיזה בית כנסת... לא משנה מי תהיה המערכת שבה אתה משתלב... איפה שאתה מקבל!!! אתה מחויב לתת!! זו מחויבות תרבותית מינימלית!!! אחרת אתה פרזיט...

בחור יקר: אתה חי בישיבה... יש פה ברז מים... ויש פה שירותים... יש מגבת, חשמל, שירותי מטבח, ניקיון, חברה, והיות ואתה **מקבל** שירות, אתה מחויב גם **לתת שירות**!!!! כן... **אתה מחויב לישיבה!!!!** והמחויבות הזו היא לא בגלל שהמשגיח נושף לך בעורף, אלא בגלל שאתה יצור תרבותי ולא יצור חייתי!! אני אהיה איתך כנה... היות ובגיל שלך לא הבנתי את זה... אז כעת תורך לא להבין!! אבל תדע שזו האמת!!! (עכשיו מצד שני: לא להגזים לצד השני... לא כמו אותם אלו שלקחו את המושג 'טוייבת הישיבה', והפכו את הבחורים ל'שרתים' של המוסד... בסופו של דבר באת לישיבה בשביל ההתעלות האישית שלך ואתה צריך לעשות את השיקולים העניינים שלך... מה טוב להתקדמות הרוחנית שלך ואם פה ושם מתאים לך לחרוג מסדרי הישיבה צריך למצא את שביל הזהב... (סתם ככה מומלץ להתייעץ...) אבל עדיין!! יש איזושהי מחויבות!!!) אתה צריך גם לתת שירות!! מה הם הכללים? כמה אתה מחויב לציבור? לא יודע... אל תשאל אותי... אבל לפחות תדע שיש!!! יש מחויבות!! (ומי שלא מבין את זה... אז בדיוק מה שהוא עונה למשגיח שלו זה מה שהוא עונה גם ליאיר לפיד... אם המשגיח שאל אותך למה לא באת לסדר ועניית לו: אני לא עובד אצל אף אחד... זה בדיוק התשובה שאתה עונה למה אתה לא משרת בצבא... אני לא עובד אצלך...) כנ"ל בייחס לחרדי שנמצא בתוך קהילה שמורה... ואתה מסתובב עם הסמארטפון בריש גלי והסבירו לך לא פעם ולא פעמיים שזה מזיק לציבור!!! מה בסה"כ ביקשו ממך?? שלא תסתובב עם זה בריש גלי... ואתה מצפצף ומצהיר: אני אעשה מה שאני רוצה... ואף אחד לא יגיד לי מה לעשות... וברגע שיעיזו לא לקבל את הילד שלך למוסדות... אתה תרים קול זעקה... אוי ואבוי... מה זה צריך להיות...

אדוני היקר: תדע לך שאתה פרזיט!!!! אתה אוכל חינם!! אתה הוא המשתמט החרדי שכולם מדברים עליו... אתה מקבל שירותי קהילה... מקבל את המעטפת השמורה והאיכותית של החצר... ותכל'ס... אתה לא מוכן לתת מעצמך כלום!!! אתה פרזיט!!! אם אתה מרגיש בימים אלו נחיתי שאתה לא משרת... זה לא בשביל ללכת לשרת בצבא... אלא הגיע הזמן שתתחיל לשרת בתוך הקהילה!! תתחיל לגלות אחריות ציבורית... תבין שאם אתה מקבל שירות מהקהילה אתה צריך להיות גם מחויב לזה!!! אם אתה רוצה לקבל חידר טוב וחינוך שמור לילד שלך... אתה צריך להיות שותף במאמצים לשמור על טוהר המחנה...

כאן המקום להזכיר... שאם עד עכשיו דיברתי על ערך תרבותי!!! שלשרת זה ערך תרבותי של בן אדם מדיני... כעת תבין מה אנחנו מתפללים על מלכות בית דוד... מלכות בית דוד פירושו: מדיניות יהודית!! תרבות יהודית!! אנחנו מתפללים שנזכה למשיח שינהיג כאן מדיניות של כבוד שמים... ואנחנו מחכים לו... מה פירוש מחכים לו? אנחנו מכריזים... רבש"ע: אנחנו מצידנו מוכנים לשרת!!!! לשרת בצבא של המשיח... מוכנים לתת שירות רוחני!!! מוכנים לשתף פעולה ולתת שירות רוחני!!!

זה לא רק אמירה!! זה גם משהו שניתן לבטא אותו עכשיו!! כל אחד מאיתנו בקהילה שלו... איזה שירות רוחני אתה מוכן לתת מעצמך... מה אתה מוכן לוותר מעצמך בשביל אחריות ציבורית!!! אל תשכח... עם ישראל קבלו מן במדבר!!! והיות והם **קבלו** מן... הם גם היו צריכים לתת.. מה הם נתנו?? שהם נאלצו שלא לטעום במן לא טעם של אבטיחים ולא בצלים... למה?? כי היות וזה לא בריא למניקות אז אתה צריך לקחת אחריות ציבורית ולהתנזר מאבטיחים וכו'... ויש כאלו שזה עיצבן אותם!!! זכרנו את הקישואים ואבטיחים שנאכל במצרים חינם!! מה זה חינם?? אני לא רוצה לתת שירות... לא רוצה לגלות אחריות ציבורית.. אני רוצה אבטיח!!! תן לי כאן ועכשיו... לא מעניין אף אחד... אז הנה!!!

נניח ש-לך מותר להחזיק מכשיר מסוים... אבל הלו... תן שירות!! תגלה אחריות ציבורית!! יש פה כאלו שה'אבטיח' הזה הוא סכנה בשבילם... אז תהיה אוכל חינם... אל תהיה פרזיט... ודו"ק היטב...

אנחנו נמצאים כעת בפרשת ויחי... יעקב אבינו מברך את הי"ב שבטים...

תן ניחוש על איזה שבט התמקדנו כעת במאמר הזה? **על שבט גד!!!!**

זה היחודיות של שבט גד!!! יש להם את טבע הגדודיות!! הם יודעים להיות חיילים!! הם יודעים לתת שירות ציבורי!!! כלומר: לשאת בעול של אחריות ציבורית... ה"תן וקח" הראשון ביהדות נעשה אצל שבט גד!! הם ביקשו ממשה את עבר הירדן... משה רבינו הסכים ועשה איתם תנאי כפול!! אני נותן לכם שירות!!! אבל אתם גם תתנו שירות!!! חלוצים תעברו לפני אחיכם... ושבט גד נותנים את השירות הזו בנאמנות בלתי נתפסת!! במשך 14 שנים הם לא חוזרים הבייתה, וצמודים ליהושע בן נון!! המושג של "מורד במלכות חייב מיתה" זה חידוש של שבט גד!!! (בסוף ההפטרה של שמחת תורה עיי"ש) שבט גד מבינים שיש מהלכים בעול מלכות שמים שאפשר להניע אותם קדימה רק באמצעות **שיתוף פעולה ציבורי!!** אחריות ציבורית שיעשו כולם אגודה וגדוד אחד ומוכנים להיכנע ולקבל הוראות מגבוה וככה אפשר לפעול... כיום מאוד חסר לנו את שבט גד... לנו כחרדים זה מאוד חסר!! לחילונים יש את זה... יש להם צבא צייתן וממשלה וממלכתיות... ובמדיניות הציות זה א' ב'... יש חוק!! אבל לנו החרדים... כאמור זה מאוד חסר... אין ברירה!!! גם אנחנו במלחמה!! גם אנחנו נמצאים במאבקים על טוהר המחנה וכל מיני מאבקים רוחניים שהם ציפור נפשנו... ופה צריך אחריות ציבורית!!! שגם אם אתה חושב אחרת... כל זמן שאתה נמצא בתוך מערכת... להבין שיש אחריות ציבורית!!! להתגייס לזה! לשרת בצבא הזה... בא נגיד ככה: בימים האחרונים יש אבידות מאוד קשות אצל אחינו בצבא... מה אנחנו יכולים להתחזק?? להתחיל לשרת בצבא שלנו!!! בינינו... לכל אחד מאיתנו יש את השיעורי בית שלו... במה אני יכול לשרת... לתת מעצמי לקהילה החרדית... לישיבה... לאוירה הרוחנית... להתחיל להכיר במחויבתי המוסרית והערכית לתת!!! לתת לכלל!! ואם אנחנו נתחיל לשרת בצבא ה'!!! יתן ה' סייעתא דשמיא לאחינו שבעזה שיתקיים בהם מה שנאמר בשבט גד "שהיה אחד מהם יוצא למלחמה היה נוצח והיו הרוגיהם ניכרים' ולא נפקד ממנו איש...

פרק ב'... הסוף של העגל העליז שלא מפספס שום ביצוע מרהיב...

תקציר: אם אתה זוכר... בשבוע שעבר פגשנו את העגל העליז של יניב שלנו שנגח את השור של ר' זלמן הישיש, ר' זלמן לא הספיק לחלוק עם יניב את העגל... והוא כבר הספיק להרוג את הפרה היחידה של ר' יצחק הלוי שמהחלב שלה כל המשפחה שותה מידי יום... יניב ביקש סליחה מעומק לב והציע באדיבות שבמקום שנצטרך למכור את העגל או להתחלק איתו כדין התורה!! אני אפרע לכם לבינתיים מהחלב של הרפת שלי... תכנסו מידי יום לרפת שלי ותחלבו שתי ליטר לכל המשפחה וזה יתקזז מהחשבון... ר' יצחק היה מאושר מעצם ההצעה... אבל הגברת הייתה קצת פחות מולהבת!!!! וכאן נעצרנו...

היא טענה לבעלה ר' יצחק... אתה לא מבין... יש לנו פה עסק עם עגל ששווה בסה"כ 300 זוז!! חמישים שייך לר' זלמן!! (שהשור שלו היה שווה 100 וחצי נזק זה חמישים) 100 מהעגל שייך לנו!! (כי הפרה שלנו הייתה שווה 250 והנבילה יפה 50, וחצי נזק נשאר מאה) ועוד 100 מהעגל נשאר שייך ליניב... ואל תשכח שהעגל שלו באורות בזמן האחרון... כך שלא צריך להיות גאון גדול בשביל לנחש שהעגל כבר עכשיו "בדרך לעוד לקוח מרוצה..." ואל תשכח שאתה שותף בעגל הזה... זה שאתה לוקח כמה שקיות חלב מהרפת של יניב זה לא מעניין את אף אחד... 40% אחוז מהשור שלך... ממילא ברגע שהשור הזה מזיק!!! אתה סופג את הנזק בדיוק כמו יניב... זה על חשבונך... בקיצור: ר' יצחק הלוי הבין!! 'יעצת בדעת ובחכמה עצתך בלי להסכימה...'

ר' יצחק רץ מהר מהר לבית של יניב... דפק אצלו בדלת... תשמע יניב!!! המתווה שלך לא מוצלח... אתה חייב לי 100 זוז מהעגל... ותכל'ס... העגל שלך- בעצם שלנו מסתובב ברחובות... ומי יודע מה יהיה איתו... אני מרגיש שנתתי את כספי על קרן ה... העגל... יניב נאנח... נו... מה אתה רוצה שאני אעשה???

מה פירוש מה תעשה... אני לוקח אותו!! תופס אותו!!! רק זה חסר לי... ש.....

ר' יצחק לא סיים את המשפט... ולפתע דפיקות עזות בדלת... כמה חברה נכנסו בסערה... יניב... אתה חסר אחריות!!! העגל שלך שוב... שוב חתר ויצא... והפעם זה כמעט נגמר באסון!! הוא פתאום התחיל לדהור בכעס לכיוון אחד היהודים המבוגרים שצעד לאיטו בדרך לבית הכנסת... ובשניה האחרונה אחד הצעירים גילה תושיה ושם לו רגל ועצר אותו... עדי ראיה טוענים שברגע האחרון נמנע פה אסון בקנה מידה של "שור שהמית את האדם..." תקשיב יניב... אי אפשר ככה להמשיך... הגדר שלך ה'פחותה' הזו לא מתאימה לכזה עגל פרא 'לימוד מדבר'... בקיצור: ר' יצחק כבר לא היה צריך להמשיך... נו... אתה רואה... העגל הזה!!! הוא לא רק מסוכן לבריות... הוא גם משועבד לי... אני שותף איתך בו... (הוא הנכס היחיד שממנו אני יכול לגבות את הפרה ע"ה שלי!! סו"ס העגל שלך עדיין תם והוא משתלם מגופו...) תוך כדי השיחה ר' יצחק הבין שיש לו עסק עם בן אדם לא מספיק מעשי... ר' יצחק הלוי תפס את הרגלים ויצא החוצה... יצא לחפש את העגל... ילדים.. .תעזרו לי למצא את העגל הזה... זה שבימים האחרונים עשה פה ביצועים מרהיבים... תוך חמש דקות הוא מצא אותו!!!! ר' יצחק תפס אותו קצר... קשר אותו לרסן של פרומביא כמו איזה חמור לובי מסוכן!!! וקדימה... הולכים הבייתה... לא של יניב... אלא לבית של ר' יצחק... ר' יצחק הגיע עם ה'חתן' הבייתה... כינס את הילדים שלו ואמר להם: תקשיבו!!! יש לנו פה עגל ששייך (גם) לנו!!! ואנחנו עלולים לאבד אותנו... ולמה?? כי הוא משוגע... ואם אנחנו לא נרגיע אותו... אוטוטו הוא נהיה מועד ואז כבר באמת לא שווה לתת לו צ'אנס... (כי זה כבר נזקים בלי כיסוי!! כל זמן שהוא תם... יש לנזקים שלו גג!! יש תקרת חיוב!! עד השווי שלו!! אבל ברגע שהוא נהיה מועד... זה כבר "אבו נזק"! לא שווה להשאיר אותו... אין לו שמירה אלא סכין) יש לנו כעת משימה להחזיר אותו לשפיות!!! קדימה!! אנחנו נכניס אותו במקום שמור ומגודר לגמרי... וגם שם נשים עליו עין... היות ותכננתי כבר לפני שבוע שאני רוצה לנסוע ל'ערב' לרבי יוחנן בן זכאי ולשאול אותו מה חידוש היה בבית המדרש... אז הנה!! יש לי פה עגל!!! קדימה... נרכוב עליו ונסע לשם... ואז אולי נרויח יום שלם במחיצתו!! כך יש סיכוי שבמשך יום שלם נראה אותו במיטבו ויהיו התינוקות ממשמשים בו ואינו נוגח ואז הוא יכול לאט לאט לחזור בחזרה אחורה!! ונוכל לאפס הגדרות!! (כי כעת בקצב הזה הוא דוהר לכיוון של מועד...) ר' יצחק יצא איתו... ואל תשאל!!! העגל הזה שיהיה בריא... לא מפספס!!! העגל רצה לעבור... ובדיוק הייתה שם פרה שהחליטה לרבוץ ותפסה את כל הדרך... העגל עשה לו ממממו ולא הבינה ואז הוא התעצבן עליה והחליט לבעוט בה... בשניה האחרונה ר' יצחק חבט בו והוא נעצר!!!! המשיכו עוד שתי קילומטר... ר' יצחק שקוע בעסק התורה ולבנתיים כבר מתחילים להתקרב לבית מדרשם של שמעיה ואבטליון... ואז שוב!!!! העגל ראה מרחוק איזה פרה רובצת בדרך... ו... והוא החליט לחנך אותה... לפתע!!!! ר' יצחק מרגיש שהוא מתרומם ומתרומם!!! בהתחלה הוא לא הבין מה קרה... ואז הוא מגלה לתדהמתו שהעגל החליט לטפס על!!!! על הפרה!!! יש פה פרה!! מעליה עגל!!! ומעל כולם ר' יצחק ההמום... ואז לפתע הופיע הבעלים של הפרה... נזעק כנשוך נחש... אה.. .העגל הזה רוצה להרוג את הפרה שלי!!! הוא התחיל לשמוט את הפרה שלו... אחד... שתים... שלוש וטראח!!!! העגל התגלגל על הריצפה ור' יצחק אחריו...

בניסים ר' יצחק יצא מהתאונה הזו עם שריטות קלות... וגם העגל!!!! בניסי ניסים לא קרה לו כלום... הוא אפילו מראה סימנים של שביעות רצון... יש לציין שהבעלים של הפרה היה מאוד מבוהל... הוא לא חלם שמישהו שם ישב למעלה... הוא ניסה להתנצל... אבל ר' יצחק הרגיע אותו ואפילו החמיא לו... תשמע... רואים שאתה בן תורה!! לא דחפת את העגל שלי... אלא שמטת את הפרה שלך!! כי אם היית דוחף את העגל שלי והיה קורה משהו היית חייב!!! נהגת בחכמה ששמטת את הפרה...

אבל עד כאן!!! ר' יצחק הבין ש... שהעגל הזה כנראה... כנראה יצירתי מידי!!! מה שנקרא "הכיר בו שהוא נגחן"!! אני לא מחכה שהוא יהיה שור נגח רשמי שאז אני אצטרך לשלם עליו נזק שלם (יחד עם השותף) ר' יצחק עשה פרסה והתחיל ללכת ברגל לצידי העגל.. די.. עד כאן... לאו כל יומא מתרחיש ניסא...

עוד באותו ערב כינס ר' יצחק את שלושת השותפים!! ר' זלמן... יניב... וחפוט... (אוי... שכחתי ממנו...) ר' יצחק הציג בפניהם 'הערכת מצב'!!! תשמעו... לעגל הזה אין הרבה סיכוים... בא נסיים איתו יפה... סו"ס כולנו שותפים בו... וכולנו בטח רוצים איזה שבת ככה באמצע החורף בבית חיינו... להתחמם קצת ב'רצוף אהבה' וקודש הקדשים... בפרט שבשבוע הבא!!! בשיר של יום של שבת במנחה שקוראים שירת האזינו... בדיוק עכשיו אוחזים בקטע השני של ירכיבהו.. "יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף..." אני תמיד אוהב להגיע בשבת הזו לירושלים!!! רק להצטרף לשירת הלוויים ששרים את זה ברעווא דרעוין זה כמו זרנוק של קרבת אלוקים שמשפיע חודשיים קדימה... בואו ניסע יחד לירושלים!!! ניקח איתנו את העגל הזה... (נעשה משמרות כל הדרך מי שומר עליו... נחזיק מעמד עד ירושלים, מתוך אופטימיות שאנחנו מתפטרים ממנו) נקריב אותו ביום ששי לשלמים!!! ונאכל לשני ימים ולילה אחד... ונתחלק בו!! כל אחד יקבל לפי האחוזים שיש לו בנזק... וכך נזכה לכל הפחות לשבת קודש בירושלים... אכילת שלמים!! אין לך סיום טוב לכזה שור נגחן כמו לסיים את זה באכילת שלמים בירושלים... נו... כעת אתה מבין פייביש עגלון... אתה מבין מה הקשר בין ר' זלמן הישיש לר' יצחק הלוי ויניב וחפוט... כולנו בדרך לירושלים עם השור המשותף שלנו... שותפות בנזק...

חשוב לדעת ומצווה לפרסם!!!

רבותי: לאחר חודשיים של לחימה קרקעית מול השור התם והמועד... מול הבור ברה"ר ואשו משום ממונו... בעזה"ש בשבוע הקרוב אנחנו זוכים לסיים את נזקי ממון!! ומתחילים משהו חדש... מדף ס"ב: ואילך מתחילים פרק מרובה וזה כמו מסכת חדשה!! זה נושא חדש לגמרי לגמרי.. וחשוב לדעת את זה ומצווה לפרסם!!! **זו הזדמנות לקפוץ על הרכבת!!!**

סוף סוף אל תשכח שכשהתחלנו מסכת בבא קמא... היו הרבה יהודים שלא היו פנוים לא נפשית ולא טכנית... היינו ממש בתחילת מלחמה!! בעיצומו של זעזוע ולא היה ישוב הדעת... ואילו כעת אנחנו אוחזים חודשיים לאחר מכן... מה לעשות... לכל דבר מתרגלים... גם לשגרת מלחמה... ואילו זכות עסק התורה בוודאי נצרך בימים אלו רק יותר ויותר מכל זמן אחר!! בפרט כשמדובר כעת בלילי טבת הארוכים בשילוב ימי השובבי"ם שזה ממש חובת השעה!!!! אז אנא!!! נא להעביר כרוז בכל מקום שיש בו יהודים: עורו עורו... כל מי שלא היה לו את הישוב הדעת להתחיל בבא קמא בישוב הדעת... שידע לו שפרק מרובה זה בגדר "פסח שני"!!! אפילו החיילים... אם יש להם זמן פנוי בערב... הרי ויהי בהיות יהושע ביריחו... והנה מלאך ה' וחרבו שלופה בידו!!! עתה באתי!!!! על מה? על ביטול תורה!!! גם לוחמים צריכים לעסוק בתורה בזמני הפנאי... ק"ו למי שיושב לו בבית ו... ורק טיפה קר בחוץ ולא לגמרי מתחשק לו...

נא לזכור: עסק התורה הוא לא המלצה!! הוא חיוב!!!!

והגית בו יומם ולילה נאמר ליהושע בן נון בנשימה אחת יחד עם הציווי לצאת למלחמה נגד ז' עממין!! זה חרבו שלופה בידו!!

עכ"פ בשבוע הבא אנחנו מסיימים עם נזקי ממון... אנחנו נפרדים מהשור והבור... ואנחנו עוברים להתעסק עם בני אדם!! אנחנו הולכים לפגוש את הגנב המיתולוגי מהעיירה היהודית... החמוד הזה מפעם שהיה נכנס דרך הארובה ויוצא דרך החלון עם שק גדול וכולו רץ רץ וכולם רצים אחריו... (איפה הוא היום... היום הוא עורך מתקפות סייבר דרך המחשב...)

יש בברסלב מושג שנקרא "הגנבים הקדושים"!!! ר' נחמן זיע"א לימד שצריך לדעת ללמוד מגנב איך לגנוב שעות יקרות!!! סו"ס גם אנשים הכי עסוקים יכולים למצא חצאי שעות פנויות... החכמה היא לדעת איך לגנוב אותם!!! לא תמיד אפשר להקצות שעה רשמית לעסק התורה... לפעמים צריך להפשיל שרוולים וללמוד את מלאכת הגניבה... לדעת לגנוב שעות יקרות...

אז הנה... מתחילים פרק מרובה... אנחנו הולכים לפגוש שם את הגנב ועל הדרך אנחנו נעשה אצלו שימוש איך גונבים!!! איך מצליחים לחטוף את החצי השני של מסכת בבא קמא!! אה... אבל אם לא התחלתי מהתחלה ולא מספיק הבנתי עד עכשיו.. אז מה העניין?? סליחה... הגנב גם עושה כאלו חשבונות... גנב שמצא פלאפון... הוא ישאיר אותו כי הוא לא מצא את המטען שלו... תלמד לגנוב!!! יש לך אפשרות לחטוף... תחטוף...

גנב הוא האיש המתאים ביותר בלהסביר לנו שלא צריך להיות פרפקציוניסט!! גנב לא מחפש לוקסוס של דברים מושלמים... הוא לוקח מה שיש ושמח ב'חלקו...' יש לנו מה ללמוד ממנו!!!

חטוף ואכול חטוף ושתה, כי האי עלמא בי הילולי... כל אחד מאיתנו ילמד מהגנב למקום שלו... כל מיני חיזוקים נקודתיים שלא תמיד חייבים להיות רשמיים ואיסטרטגים...

פרטים יבואו... ברוכים הבאים מסכת "מרובה..."

איך אני אדע מהי השליחות שלי בעולם...??

אנחנו אוחזים בפרשת ויחי... יעקב אבינו מכנס את בניו ואומר לכל אחד את התפקיד שלו ואת היעוד שלו בעולם... אבל תכל'ס... בשטח יעקב אבינו מדבר בכלל על משהו אחר... הוא בעיקר מדבר על הנחלה של כל שבט... שבט זבולון מקבל את חוף הים וישכר את העמק בין המשפתיים ועל הדרך!!!! כל שבט לומד גם את היעוד שלו בעולם...

והשאלה זועקת מאליה: אם יעקב אבינו רוצה להגיד לישכר שהתפקיד שלו ללמוד תורה... אז שיגיד לו את זה בצורה ישירה!!! תקשיב ישכר... זה התפקיד שלך... אתה צריך להיות מרביץ תורה... אתה צריך לקחת על עצמך עול תורה... וממילא!! היות וזו השליחות שלך אז תחפש לעצמך מקום מגורים שמתאים לך... בין המשפתיים וכו' וכו'... **אבל לא!!!** יעקב אבינו מדבר עם ישכר בכלל על הנחלה שלו... הנחלה שלך תהיה בין המשפתיים... (כלומר: בעמק יזרעאל כשמשני הצדדים יש הרים, באופן ש"וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה...") ועכשיו!!! אחרי שיעקב דיבר עם ישכר על הנחלה שלו... עכשיו ישכר אמור להוציא מזה שאם זו הנחלה שקבלתי... זה אומר שאני צריך להיות מרביץ תורה ולקבל על עצמי עול תורה... **למה?? למה צריך ללכת סחור סחור??**

למה ישכר אמור להבין מה השליחות שלו באמצעות הנחלה שלו... למה זה לא הפוך?? שיעקב יגיד לו מה התפקיד שלו... ולפי זה ישכר יתאים לעצמו את הנחלה?? כנ"ל בייחס לזבולון!!! יעקב אומר לזבולון הנחלה שלך בארץ ישראל תהיה על חוף ימים... ירכתך עד צידון- אתה תתגורר קרוב לאזור הסחר העולמי שזה צור וצידון... ומזה!!! מזה זבולון אמור להוציא שכנראה השליחות שלי בעולם זה לצאת למסחר ולעסוק פרגמטיא עבור ישכר שיוכל לעסוק בתורה...

למה?? למה זה צריך להגיע ברמזים ובעקיפין?? למה שיעקב לא יגיד בצורה מפורשת... תקשיב זבולון!!! התפקיד שלך זה לעשות פרגמטיא לישכר.. ואם ככה... תחפש לעצמך במיקום מתאים.. ליד חוף אניות..

מה התשובה??

יש כאן לימוד לדורות!!! **הקב"ה מדבר עם יהודי דרך הנתונים שלו!!!**

יעקב אבינו פונה לבנים שלו ואומר להם: עכשיו אין לכם בעיה.. כי יש לכם אותי!! ואני יכול להגיד לכל אחד מכם בדיוק מה התפקיד שלו... אני יכול למקד אתכם אחד אחד... לשרטט לכל אחד מה בדיוק השליחות שלו בעולם... אבל מה יהיה ביום שאחרי!!! מה יהיה ב"אחרית הימים" שלא יהיה לכם את ישראל סבא שיוכל לסמן לכם אחד שתים שלוש ולהגיד לכל אחד מה דרך ישראל סבא שלו... מה השליחות הפרטנית שלו בעולם.??

אז הנה!!! אומר יעקב: "האספו והגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים..."!!! אני אגיד לכם אחת ולתמיד את סימן ההיכר... איך תדעו מכאן ולהבא עד סוף כל הדורות!! איך יוכל כל יהודי לדעת ולזהות מה השליחות הפרטנית שלו בעולם... נו... איך??

אמור לי מה הנתונים שה' נתן לך!!!!

ואני אגיד לך על פי זה מה התפקיד שלך!!!!

אם הנתונים העובדתיים שלך זה שאתה "לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות וכו'..." אם אלו הם נתוני השטח שלך... או יותר נכון אם אלו הם הכישורים שלך... **אז כאן!!! בזה השליחות שלך!** כאן אתה צריך למקד את התפקיד שלך!! אם הנתונים שה' נתן לך זה "בין המשפתיים..." אז התפקיד שלך זה להיות ישכור... אם הנתונים שלך זה "יתר שאת ויתר עז" אז השליחות שלך היא נוסח ראובן וכן הלאה וכן הלאה...

כלומר: יעקב אבינו במכוון לא אומר לכל אחד מהשבטים באופן ישיר מהי השליחות שלו!!! **אלא מעמיד כל אחד מול הנתונים שלו!!** ודרך הנתונים שלך!!! תלמד לזהות לבד ומעצמך מהי השליחות שלך!! ומעניין לציין: אצל ישכור וזבולון ונפתלי.. יעקב אבינו מעמיד אותם בעיקר מול הנתונים הגאוגרפים שלהם... סוג הנחלה... ואילו אצל ראובן שמעון ולוי הוא בעיקר מעמיד אותם מול הטבעים שלהם... ואילו ליהודה ויוסף... הוא בעיקר מעמיד אותם מול אוצרות הטבע שיש בנחלה שלהם... עכ"פ יעקב פונה לראובן ואומר לו: אתה "פחז כמים"!!!

נו... ו...?? מה אני אמור לעשות עם זה???

לא!! אני מעמיד אותך מול הנתונים שלך!! ושם!!! שם תחפש את השליחות שלך!! שמעון ולוי... "כלי חמס מכרותיהם..." יעקב מדבר בלשון תוכחה... אבל תוך כדי הוא מעמיד את שמעון ולוי מול התכונות שלהם! תדעו שאלו הם נתוני האישיות שלכם!! ואם כך, אז שם!!! שם התפקיד שלכם!!

(שים לב: כמה שיעקב פונה אליהם בתוכחה... הוא לא מנסה לשנות אותם... לא רק שלא!!! אלא הוא מצביע להם על התכונות האלו ואומר להם: כאן העבודה שלכם)

וכאן מגיע יהודה... וכאן לפתע יעקב מעמיד את יהודה גם מול נתוני התכונות "כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו..." והיות וזה מה שאתה אז "לא יסור שבט יהודה ומחוקק מבין רגליו"!! ובמקביל יעקב מעמיד את יהודה מול האפשרויות והמתנות שה' נתן לו... "אוסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו..." זה אוצרות הטבע שיהיה לך בנחלה ולפי המשאבים והאוצרות האלו תזהה את השליחות שלך...

בקיצור: קורא יקר: אתה מוזמן לפתוח את החומש ותראה את זה כתוב בפירוש!!! יעקב אבינו לא אומר לשבטים שום הוראה ממוקדת!!! הוא פשוט מעמיד אותם- כל אחד מול הנתונים שלו... יש אחד שהוא מעמיד אותו מול תנאי המפה הגיאוגרפית שלו... יש אחד שהוא מעמיד אותו מול אוצרות טבע והמשאבים שבנחלתו ויש אחד שהוא מעמיד אותו מול התכונות שלו... המכנה המשותף בין כולם זה:

אלו הם הנתונים שלך ולפי זה תבין ותזהה את השליחות שלך!!!

תכל'ס: **כלפי מה הדברים אמורים??**

מתקשר אלי אברך בן שלושים ואומר לי: מה אני עושה... אני לומד בצורה כזו ובכזו ואני לא מתחבר לסוג הלימוד הזה... אני הרבה יותר נמשך ללימוד בקיאות או הלכה... אמרתי לו: נו... מה הבעיה?? מצוין...

הוא אומר לי: מה אעשה... לפני 15 שנה שמעתי שיחה מאחד מגדולי ישראל שאמר שבשביל לצמוח בתורה צריך ללמוד ככה וככה... אז אני מוכרח ללמוד ככה... ותכל'ס אני לא מתחבר לזה!!!

רבונו של עולם... הייתי נבוך... לא נוח לי להיות ה'כויפר' הראשון שיגלה את אזנו... תשמע... נכון שאחד מגדולי ישראל ככה אמר באחת השיחות ששמעת ממנו... אבל ההההלו... זה לא סתירה שהוא בעצמו התכוין שיום אחד אתה גם צריך להקשיב לעצמך!!! אני יודע בוודאות שהפה שאסר- אותו גדול בישראל בעצמו. הוא הפה שהתיר- ואמר לא פעם ולא פעמיים שכל אחד צריך ללמוד לפי טבעו!! (מה שבטוח: אותו גדול בישראל שהוא נקב בשמו בודאי למד לפי הטבע שלו...) בקיצור: יום אחד, כל אחד מאיתנו אמור לעמוד מול הנתונים של עצמו!!! להקשיב לעצמו!! להקשיב למשיכה הטבעית שלו ושם לזהות את השליחות שלו בעבודת ה' ושם למצא את חלקו בתורה!! ואת היעוד שלו בלהרבות כבוד שמים...

כמובן שהדברים נאמרים בצורה מאוד כוללנית... כאן כל אחד כבר צריך לגשת באופן פרטני לרב שלו שמכיר טבעו... **אם יש משהו כזה!!!!**

מה אעשה... אני לא מחמיץ שום הזדמנות לחבוט ולקנטר ו'להיכנס' בכל אלו שהיה מאוד קריטי להם ללכת לישיבה גדולה ומפורסמת ותכל'ס מיד בגיל צעיר הבחור נזרק לבית מדרש ענק בלי שום אפשרות ריאלית להיצמד לתלמיד חכם בעל שיעור קומה שמכיר טבעו ועומד על גביו... ואל תגיד לי שאין תלמידי חכמים שאפשר להתקרב אליהם!! כי יש!!! רק אצלך נמצאת הבעיה שאתה מוכן להחשיב רק תלמיד חכם כזה שמאוד קשה להשיג אותו... **הקונפליקט המתמטי הזה הוא אולי נכון בייחס לפרופסור מנתח!!** שאם הוא באמת רופא רציני... זה טוב בייחס לרופא!! אבל בייחס לתלמידי חכמים לצערנו הרב זה לא קשור פנוי סימן שהוא לא מספיק רציני... זה טוב בייחס לרופא!! אבל בייחס לתלמידי חכמים לצערנו הרב זה לא קשור לזה... זה קשור לכל מיני רוחות אחרות שנושבות... מה שנקרא "כח אחר מעורב בו..." יש תלמידי חכמים עצומים שמאוד קל להתקרב אצלם... וה"חטא" היחיד שלהם זה שהם צנועים... והתורה עדיין לא הכריזה אליהם... הם מסתובבים בצידי הדרכים.. השאלה היא: כמה אתה מוכן לזהות את חכמת התורה לא לפי ממדים כמותיים ולא לפי המיתוג בעיתון החרדי...)

מה הפלא שבגיל שלושים הוא מתקשר אלי ומספר לי שהוא שמע שיחה מגדול בישראל שאמר שכך צריך ללמוד... נכון שאותו גדול בישראל אמר! אבל איפה הרב שלך!!!! רב שמכיר אותך "אחד על אחד" ויודע להגיד לך איזה חלק באותה שיחה קשור אליך ומה לא... אז לכל אלו שלא היה להם ועדיין אין להם הכוונה צמודה... אז בשביל זה אני פה בשביל לגלות לך: שיום אחד אתה צריך לזהות את השליחות שלך בעבודת ה' **לפי הנתונים שלך!!!**

(אני כמובן זורק פה ירי אלטילרי באויר... מה הלאה... אתה תצטרך לעשות שיעורי בית... ובמידת הצורך לברר...)

זה שיעורי בית שיום אחד בודאי צריך לעשות אותם!!!! לא יתכן שבן אדם בגיל שלושים... שמע את ה'המצאה' בפעם ראשונה בחיים ממני!!! זה... זה מחדל!!!

רק מה?? מה פה בכל זאת מסובך?? למה אני ה'ראשון' שאומר את זה?

כי תכל'ס... בחור לא יכול לעשות את זה!! בחור בשלב ההתחלה כן חייב להיצמד להדרכה ברורה ואחידה!! ולמה?? כי בגיל צעיר אתה עדיין לא מספיק בשל בשביל לזהות את הטבע והנטיה שלך... וההכרהיה- בחור יקר: שאם תשים לב... בערך כל שבועיים בממוצע אתה מחליף את כל הנטיית לב שלך... יום אחד היה לך מוייחין דגדל'ת... נכנסת לסדר א' וזה הלך טוב... זהו... הגעת למסקנה שאני קבעתי את מושבי בלימוד "עיון"!!! אחרי שבועיים הלך החברותא... ואז פתאום לא מצאת ידיים ורגלים והחלטת שבקיאות... זה 'הדבר'!! אחרי חודשיים התחילה מלחמה... פתאום יש לך כיסופים להתגייס בצבא בצומת כיסופים... בקיצור: בגיל צעיר אתה עדיין לא יכול לזהות את 'אופי' הטבע שלך... ולכן להגיד לבחור "שיקשיב לעצמו" זה... זה במילים אחרות: להקשיב לקריזות של עצמו... ולכן בשלב זה אתה כן צריך להיצמד לקו ברור!!! להנהגה של ישיבה ששם האישיות שלך אט אט מתפתחת... ואז!!! יום אחד יגיע שלב הבשלות שבו תוכל לעמוד על דעתך... או!!!!! או שתיצמד לרב גדול שעומד על גבך ומכיר טבעך ואתה מוכן לצעוד איתו כברת דרך... שם!!!

מול הרב אפשר גם בשלב זה להיות גמיש... (אני לדוגמא, היות והיה לי רב צמוד שהכיר את כל ה'תיק הרפואי' שלי וליווה אותי בכל התהפוכות שעוברות עלי... היו לי תקופות לא שגרתיות שלמדתי רמב"ם או טור בית יוסף.. החל מזה וכלה בעלון שבועי שהתחלתי להוציא עוד בתוך הישיבה... לי היה מותר כי היה לי רב שליווה ופיקח את התהליך הזה מתחילה ועד סוף ושיתפתי פעולה... אז גם לו היה את האור הירוק שהוא יכול לתת לי הכוונה ב'ראש גדול' מחוץ לקופסא... אבל ברגע שאין לך רב ואתה זרוק לך בעולם הגדול... זה חוסר אחריות לתת לך בכזה גיל צעיר 'להקשיב לעצמך...' הבנת???)

אז זהו!!! שאני לא מדבר פה לבחור צעיר (שאין לו רב...) אבל מותר לדעת שיום יבא ואתה כן תצטרך להקשיב לעצמך... לזהות את הנתונים שלך ולדעת להתאים את העבודת ה' שלך והלימוד שלך לפי הנתונים!!!

זה המסר שיעקב אבינו מעביר לשבטים בברכות עד סוף כל הדורות:

רוצה לזהות את התפקיד שלך?? תבדוק מה הם הנתונים שלך!!!

קח אותי בתור דוגמא: אני זוכה לכתוב עלונים!!! כל הכבוד לי... אבל יש פרט נוסף שאתה לא יודע אותו... היות ואני זוכה לכתוב עלונים... אז אני **לא זוכה** לשבת בכולל וללמוד כמו שאר אברכי כולל מרוממים!!! (אל תדאג... לדפוק כרטיס אני דופק... בשביל לשחק את המשחק ולקבל פלומבא של 'אברך כולל'!!! זה בסדר... אני עומד בתנאים... אבל תכל'ס אני לא אברך!!!!! מה זה הקשקוש הזה??? את מי אני בדיוק מחפש לרמאות??) ולמה אני לא אברך?? כי אני **לא יכול** להיות אברך!! אין לי את זה!!!! מה לעשות... אני לא מסוגל לשבת על המקום ארבע שעות וללמוד... אני כן מסוגל לצרוח ארבע שעות מול המחשב שכולו רועד מהסימני קריאה שאני ממטיר עליו!!! והיות ואלו הם הנתונים שלי לכן אני כותב עלונים!!! (אגב: אני כותב אותם בכולל... זה בשבילך... כדי שאני אהיה 'ראוי לבא בקהל') ואני מודע לכך שלהיות אברך מתמיד זה מעלה הרבה יותר גדולה מלכתוב עלונים... אז מה!!! לא אני בחרתי את הנתונים שלי!! ה' בחר אותם!! אני לוקח ריטלין... אני היפראקטיבי'... אני לא יכול לשבת רגוע אפילו רגע אחד... והנתונים האלו שלי מתאימים לישכר וזבולון המרביץ תורה כמו כפפה לידו!! ואילו לא מתאימים בגרוש לשבט לוי שעוסק בתורה!!! (אני לא יודע אם אתה מעודכן... אבל ישכר זה הרבצת תורה... ולוי זה האברך כולל... אני לא לוי!!! לא זכיתי... אבל זבולון וישכר אני כן... אחד מהם...) וכל אחד מאיתנו אמור יום אחד לשאול את עצמו: האם יצא לי פעם אחת להקשיב לעצמי?? להקשיב לקול ה' שבוקע מהנתונים שהוא נתן לי?? האם יצא לי פעם להטות אוזן ולשמוע "כה אמר ה'" מהתנאים הסביבתיים שלי שעל פיהם יש לי דרך לזהות מה ה' רוצה ממני?? כאן חשוב להדגיש: אני מדבר כאן על תפקיד ולא על מחדל!!! מה אני מתכוין? יבא אחד ויגיד שהוא הקשיב לנתונים שלי והתברר לו שהתפקיד שלו זה להמשיך לישון כל היום... או להחזיק חזיר בדמות שיואמי... לא אדוני!!! סוג הדברים האלו הם לא נתון... אלא מחדל!!! אני מדבר על נתונים... על תכונות... שניתן לתרגם אותם לדברים חיוביים... כאן צריך להקשיב לעצמך... בקיצור: זה לא על רגל אחד... מה שבטוח: מי שמוצא את עצמו בתהליך ממושך של חוסר עניין... שווה בדיקה מעמיקה אולי... אולי אני לא מספיק עירני להתאים את תפקידי מול הנתונים שה' נתן לי ואידך זיל גמור..

גיליון 993 - שנה כי

יהדות באהבה

פרשת ויחי

הפטרה "ויקרבו ימי"

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

© כל הזכויות שמורות

שבת יח' טבת התשפ"ד

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	16:27	17:19	17:53
ת"א	16:26	17:17	17:48
חיפה	16:26	17:17	17:48
ב"ש	16:28	17:20	17:52

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

ימנע את עצמו מללמוד לימודים הזרים אשר הם **לא יתנו** שום פרי לאלו אשר תקותם הוא להיות גדולי תורה ויראה אשר לזה נבראה האדם ובזה יקנה **חיי נצחי** ועונג בלי תכלית..

והלימודים הזרים נותנים אשר בהם מטעה האדם את עצמו לחשוב כי בזה יהיה לו כל הצטרכותו, ואנחנו **מאמינים בה' יתברך** כי כל מזונותיו של אדם קצובים בראש השנה.

אשרי מי ששובר את מידותיו, והשבר לא נשמע למרחוק.

כשליוויתי יום אחד את רבי **יהודה מועלם** זצ"ל לביתו – מספר רבי יוסף עג'מי, עבר לידנו **פעוט קטן** שהחל לבכות, כראות הרב זאת, בענווה גדולה החל להתכופף והתכוון

להרים את הפעוט ורק לאחר שאימו הגיעה נרגע הרב והלך.

שקדן מופלג בתורה היה הרב הגאון החסיד רבי **אברהם אמינוף** זצוק"ל. מנעוריו שקד על דלתי התורה לילות כימים בהתמדה רבה, ועל כן כינוהו הכל בתואר "רבי אברהם תלמודי", על שם שהיה **הוגה ושוקד** בלימוד התורה.
ממחונני ארצינו הקדושה ומבוניה היה. יחד עם עמיתיו יסדו את השכונה הקדושה המתנוססת לתפארה עד היום בשם "שכונת רחובות הבוכרים",
בה נתמנה לרב העדה הבוכרית עד יומו האחרון. כן היה מגדולי מזכי הרבים לתורה ולמצוות ולגמילות חסדים. הנהיג את צאן מרעיתו במסירות ובנאמנות, עזר וסייע לכל **דורש ונזקק** . צדיק חונן ונותן היה בסתר ובגלוי, מפזר לאביונים, אבי יתומים ודין אלמנות, סועד ומרנין **לבבות עגומים**.

מעידים התלמידים על רבי **אברהם עדס**, כי מעולם לא מצאו אדם כשהוא בטל חלילה, **אלא תמיד** יושב ועוסק בתורה בכל עת וזמן, בין ביום, בין בלילה, בין בחול, בין בשבתות ובמועדים.
כן אחז צדיק דרכו את **מידת השתיקה** באופן פלאי ולא היה שח שיחה בטלה כלל, אלא רק בתורה ויראת שמים **עסקו בשקידה** כמעין המתגבר בצרוף כל המידות הטובות שמנו החכמים, שקנה אותם לנפשו.

יותר ממה **שבעל הבית** נותן לעני, **העני** נותן לבעל הבית "ולך תהיה צדקה"- הצדקה שאתה נותן לך היא!

לעולם אל תהייה עסוק בלהרוויח למחייתך עד שתשכח לחיות

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה

אם תעזוב את הדאגה היא תישכח אותך

כישלון
הוא לא
הנפילה למטה,
אלא הסירוב
להתרומם!

אינני מחפש את בארה של מרים לא מכבר יצא הרבי **מלעלוב** זצ"ל לטבריה לקנות דגים ובאותו הזדמנות ביקש גם לדוג אותם בעצמו.
בעל ספנית הדייג סייע בעדו אבל הרבי עצמו דג את הדגים, כך שדגי אותה שבת היו מתחילת חיותם, עוד מהים, מעשה ידי הרבי. כאשר הרבי העלה את הדגים מהים התברר כי בין הדגים על גם דג 'שפמנון' _על פיו יש משהו שמדמה אותו לשפם),

והדייג הצביע עליו באומרו כי זה דג טמא. הרבי הגיב מיניה וביה:" הוא נראה כמו גוי"... **באותה הזדמנות** ביקש לפתע הרבי לשתות ממי הכנרת, ובעל הספינה הגיב לרבי:"מעניין,

המקום שבו הרבי מבקש לשתות ידוע כבארה של מרים". השיב לו הרבי:"אני לא מחפש את בארה של מרים,**אני צמא"...**

לעולם לא תדע כמה השלולית עמוקה עד שלא תיכנס לתוכה

וזו היא הסיבה אשר האדם מלא **תמיד חשדים** על הגדולים והחכמים במה שנוגע לאמונה ויר"ש ולהיפך קרוב הוא לאמונות של דברי מינות ואפיקורסות רח"ל, אע"פ שבנוגע לעדות על פקדון יאמין יותר לאישר יר"ש אבל **במה שנוגע** לענייני האמת והאמונה הם כולם חשודים אצלו, הוא מפני שבטבעו הוא משתוקק ושואף רק לרע.

נקודה למחשבה

כדי לשהות באחד המקומות בספרד אדם חייב להיות ממושמע. אחת מדרישות היסוד של מקום זה **שהגברים הצעירים** ישתקו. פעם בשנתיים יש להם הזדמנות לדבר וגם אז מותר להם לומר רק שתי מלים. אחד החניכים,
אשר סיים שנתיים של הכשרה, הוזמן על ידי הממונה עליו לשאת את הנאום הראשון בן שתי המלים. "**האוכל איום**." הוא אמר. שנתיים לאחר מכן הוזמן שוב. "**המיטה קשה**." הוא שאג.
שנתיים לאחר מכן בהגיעו למשרד הממונה הוא קרא, "**אני פורש**." הממונה הביט בצעיר ואמר, "אתה יודע, אינני מופתע בכלל. מאז שהגעת לכאן אתה רק מתלונן, מתלונן, מתלונן."

מוגזם? אולי. מה היית אתה עושה לו התבקשת לתאר את חייך בשתי מלים?
האם תתמקד במשוכות, מהמורות וחוסר ההגינות,
או האם תתרכז **בדברים הטובים**, הנכונים והיפים?" (העורך)

אורח פיקח אינו מבקש דווקא בעל בית מכובד.

מכניס אורחים הגון אינו מבקש דווקא אורח מכובד.

העלון לע"נ החכם השלם העניו בקי בכל מכמני התורה הרב הגאון מנשה בן רחמה מנשה זצוק"ל ת.נ.צ.ב.ה.

מסירות נפש עדיפה על למדנות רבי **חיים מצאנז'**, שבצעירותו היה תלמידו של הרב מקראקא, רבי **שמעון סופר** בנו של החתם סופר, התחיל לאחר זמן לנסוע לרבי **ישראל מרוזין**. יום אחד כשהיה רבי חיים בדרכו בחזרה מרוזי'ן ונתעכב בקראקא, שלח אליו רבי שמעון לקרוא לו ושאלו: היתכן? וכי הרייזי'ני גדול בתורה יותר ממני? השיב לו על כך רבי חיים **שני הרים** חשובים מצויים בארץ ישראל **הר סיני** שבו קיבלו בני ישראל את התורה, **והר המוריה** שהוליך אברהם אבינו אליו את יצחק לעקידה

והרי לכאורה הדבר נוקשה: מפני מה נבנה בית המקדש על הר המוריה ולא על הר סיני שעליו נתנה התורה? והתירוץ הוא: מקום שבו יהודי **פושט את צאורו** לעשות את רצונו של הקב"ה חשוב בעיניו יותר ממקום שניתנה בו התורה סיים רבי חיים ואמר: תורה ולמדנות אלו דברים שודאי הם מצויים אצלך הרבה יותר אבל ברוזי'ן ראיתי **מסירות נפש**.

שבתות החורף

מתבזבזות, חלקן באכילה ושתיה, חלקן בשנת תענוג, חלקן בפטפוטי מלי בעלמא- **ויום הזהב** חולף לו לריק.

תמיד נמצאים בנסיונות. העשיר בעושרו והעני בעניותו לכולם **ישנם נסיונות**, ועל ידם נבנה האדם, תחילת בנינו של כלל ישראל נוצר בעשר נסיונות שנתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, וכך **בכל יחיד ויחיד** חייו מלאים נסיונות כל עיכוב וסיבה לביטול עבודת שמים נסיון הוא.
"ה' צדיק יבחן" בלי הרף **בוחנים** את האדם לברר וליצב את מעמדו הרוחני.

נסיון הוא תמיד משהו שאין לך אותו

ואתה מקבל אותו רק אחרי שבאמת היית צריך אותו

רופא מתקשר לעשיר שנמצא בנופש, יש לי שתי בשורות רעות לבשר לך, הראשונה לפי הבדיקות שעשינו נותר לך שבוע לחיות, מה הבשורה השנייה שואל העשיר? עונה לו הרופא

אני כבר שישה ימים מחפש אותך.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

תַּכְלִית הַיִּסּוּרִים - לְהַכְשִׁיר אֶת הָאָדָם

כֻּלָּנוּ מְבִינִים, שֶׁבִּכְדֵי לִכְתֹּב סֵפֶר תּוֹרָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה קְלָף נָקִי, זַךְ וְטָהוֹר, וְהַקְלָף הַזֶּה צָרִיךְ לִהְיוֹת עָמִיד בִּפְנֵי כָּל פִּגְעֵי הַזְּמַן, כְּמוֹ הָאֲוִיר הַחֹם וְהַלַּחוּת, וּכְכָל שֶׁהַקְלָף עֲבַד טוֹב יוֹתֵר – כָּךְ עֲמִידוּתוֹ תִּהְיֶה רַבַּת שָׁנִים יוֹתֵר.

אותן נשמות בני ישראל שֶׁיָּרְדוּ לְמִצְרַיִם הָיוּ בִּבְחִינַת הַ'קְלָף' שֶׁעָלָיו נִכְתַּב סֵפֶר הַתּוֹרָה, וּבִכְדֵי שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִים לִכְתֹּב עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה, הֻצְרְכוּ לְהִזְדַּכֵּךְ וּלְהִטַּהֵר טָהֳרָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד. וּבְמִצְרַיִם – כּוּר הַבַּרְזֶל – הֶעֱבִידוּם "בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה", הֵם עָבְרוּ 'עִבּוּד' יְסוֹדִי, תִּקּוּן אַחַר תִּקּוּן, עַד שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה וּכְתִיבַת הַתּוֹרָה עֲלֵיהֶם .

וּכְמוֹ שֶׁהַקְלָף, אִם הוּא פִּקֵּחַ – לֹא יִתְאוֹנֵן עַל הַמַּכּוֹת שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ וְעַל הַכְנָסָתוֹ בְּתוֹךְ הָרֶפֶשׁ וְהַטִּיט, כִּי יוֹדֵעַ הוּא אֶת תַּכְלִיתוֹ וִיעוּדוֹ: "אֲנִי אֶזְכֶּה שֶׁיִּכְתְּבוּ עָלַי אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה!" וְלָכֵן מוּכָן הוּא בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה שֶׁיְּשִׂימוּהוּ בְּתוֹךְ סִיד, וְיַכּוּ בּוֹ מַכּוֹת נִמְרָצוֹת. זֶה בְּסֵדֶר, מְיַשְּׁרִים אוֹתִי לְשֵׁם מִלּוּי תַּכְלִיתִי וְיִעוּדִי.

כָּךְ קִבְּלוּ גַּם הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אֶת גְּזֵרַת הַגָּלוּת הַקָּשָׁה במצרים, בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, כִּי יָדְעוּ אֶת הַסּוֹד הַפְּנִימִי הַטָּמוּן בַּגְּזֵרָה. זוֹ לֹא הָיְתָה גְּזֵרָה סְתָם, כְּדֵי לְהָצִיק וּלְיַסֵּר חָלִילָה, אֶלָּא זוֹ הָיְתָה גְּזֵרָה שֶׁל שִׁעְבּוּד וַהֲכָנָה לִקְרַאת כְּתִיבַת הַתּוֹרָה עֲלֵיהֶם, וּלְשֵׁם כָּךְ כְּדַאי הַכֹּל! "כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹנִי סוֹפוֹ לְקַיְּמָהּ מֵעֹשֶׁר" (אָבוֹת ד, ח). אַבָּא, אֲנִי מִתְיַסֵּר, קָשֶׁה לִי, אֲבָל אֵין דָּבָר, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת הַתַּכְלִית.

לְאַחַר שֶׁכְּבָר הָעָבְדוּ דַיָּם וְקִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, בְּנֵיהֶם יִשָּׁאֲרוּ לְעוֹלָם שְׁלֵמִים בֶּאֱמוּנָתָם וּבְתוֹרָתָם. בְּכָל הַגָּלֻיּוֹת, עִם כָּל הַתְּלָאוֹת, הַחֻרְבָּנוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעָבַרְנוּ לְכָל אֹרֶךְ שְׁנוֹת הַגָּלוּת, נִשְׁאַרְנוּ מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים. הַיְרִידָה לְמִצְרַיִם עִבְדָה אִתָּנוּ וְהִכְשִׁירָה אוֹתָנוּ לְהִשָּׁאֵר עַם ה' לָנֶצַח.

שבת שלום לכל בית ישראל

מי שנזדמן לו הרהור לא טוב בודאי חסר בעבר כי בלי חטא אין הרהור.

יראת שמים אמיתית

שאל **השרף מקוצק** את אחד מחסידיו: "האם ראית פעם בחייך זאב?", "ראיתי רבי".
"האם יראת את הזאב?", "בודאי יראתי, רבי".

"כאשר **עמדת מול הזאב**, מלא פחד, האם ידעת כי מפחד אתה?", "לא.

מחמת פחד גדול לא חשבתי כלל על פחדי..." "כן צריך להיות ביראת שמים אמר הרבי – הפחד ממנו יתברך, צריך להיות בדרגה כזו **שמשכיחה** מן האדם את רגשותיו..."

ראית הפרטים

המסתעפים מכללי התורה **תלויים באדם** לפי ערך הבנתו וכושר תפיסתו, באותו דף גמרא שלמד **בעל הבית** בפשטות, מוצא הלמדן בלמודו המעמיק חידושים ותוספת דברים שלא הרגיש בהם כלל בעל הבית בלימודו השיטחי, וכך בהבנת חיובי התורה

המעמיק בזה ימצא תוספת מצות והרחבת חיובים הנובעים מכל חיוב המפורש בתורה. וגם תורה שבעל פה היא כללים עם פרטים המסתעפים ממנה.

גוי אחד מספר יש לה לאשתי מיקסר חשמלי, טוסטר חשמלי ואופה-לחם חשמלי.

אח"כ היא אומרת "יש יותר מידי מכשירי-חשמל ואין מקום לשבת!" – אז קניתי לה **כסא חשמלי**...

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

בין אותם גדולי תורה **וענקי רוח** שעמדו לעם ישראל בדורות האחרונים מתבלטת דמותו של הגאון הגדול, סיני ועוקר הרים, רבי **רחמים חי וחיתה הכהן** זצוק"ל,
אשר היה אחד מגדולי מרביצי התורה **בעיר גדבא** המהולל, והעמיד תלמידים רבים, שבהם לימים צמחו והיו לגדולי תורה מופלגים ממשיכי שלשלת התורה. כן כהן כראש אב בית דין ורבה של עיר זו עד לעליתו לארץ ישראל בשנת תשי"ד.
"איש האשכולות" היה רבי רחמים חי חויתה – איש שהכל בו. וכך תארו אחד מגדולי תלמידיו, הלא הוא הגאון הגדול רבי **מצליח מאזוז** זצוק"ל והי"ד, בזה הלשון: "אשכול הכופר"

ומשמים הסכימו על חיבורו הקדוש "כף החיים". וכך מספר רבי **יעקב חיים** ב"קונטרס החלומות": "פעם אחת ראיתי למורי ורבי אבי ע"ה, ואמרתי לו: מה אומרים למעלה על ספרי הקטן 'כף החיים'? ואמר לי **ששמחים עליו**.

ואמרתי לו, שתבקש רחמים עלי מלפני אלוקי השמיים שיסיעני לחבר על כל 'אורח חיים'." וכך היה. עוד כרב שם: ליל שבת ז"ך אב תרע"ו ראיתי למר וכו' אחר שהיה לו י"ז ימים משנפטר,

ושאלתי אותו: מה אומרים באותו עולם על ספר 'כף החיים'? **וענה ואמר** לי בזה הלשון: ספר 'כף החיים' חכמים ורבנים גדולים לומדים בו.

עושה אתה טובה למישהו- אל תספר לו בכמה קשיים זה עלה לך.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו'ה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברג'ל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בס"ד

כשכואב

מתפללים גם עבור אחרים שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע
כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה
וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל
כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

נא האשיכו להתפלל עבור השם אותו הנכם מקבלים לפחות 30 יום!

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני המיזם הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

בס"ד

שירות
מהיר
ואיכותי
כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית*

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

שעות פתיחה:
ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, **יום ו'** 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

הבטיחו למאות לקוחות מרוצים שהופתעו מהמהירות והשירות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים
דוא"ל S025004569@Gmail.com
<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 59 >>

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם